

NORGES OFFICIELLE STATISTIK.

Tredie Række No. 51.

Beretning

om

Sundhedstilstanden og Medicinalforholdene

i Norge

i Aaret 1885.

(Rapport sur l'état sanitaire et médical pour l'année 1885.)

Udgiven af

Direktøren for det civile Medicinalvæsen.

(UN RESUMÉ EN FRANÇAIS SE TROUVE PAGE IV).

CHRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & Co.

1887.

Pris: Kr. 1.00.

NORGES OFFICIELLE STATISTIK.
Tredie Række No. 51.

Beretning

om

Sundhedstilstanden og Medicinalforholdene

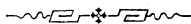
i Norge 1885.

(Rapport sur l'état sanitaire et médical pour l'année 1885).

Udgiven

af

Direktøren for det civile Medicinalvæsen.

CHRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & Co.

1887.

DET STEENSKE BOGTRYKKERI.

Indhold.

(Table des matières).

	Pag.
A. Almindelig Oversigt over Sundhedstilstanden og Medicinalforholdene i Riget 1885 (Rapport général sur l'état sanitaire et médical en Norvège pendant l'année 1885).	V
B. Beretning for de enkelte civile Overøvrighedsdistrikter. (Rapports spéciaux pour les différentes préfectures).	
I. Christiania By	1
II. Akershus Amt	22
III. Smaalenenes —	30
IV. Buskeruds —	39
V. Jarlsberg og Laurviks —	48
VI. Hedemarkens —	57
VII. Christians —	68
VIII. Bratsbergs —	80
IX. Nedenæs —	89
X. Lister og Mandals —	99
XI. Stavanger —	107
XII. Søndre Bergenhus —	118
XIII. Bergens By	127
XIV. Nordre Bergenhus Amt	138
XV. Romsdals —	149
XVI. Søndre Trondhjems —	162
XVII. Nordre —	177
XVIII. Nordlands —	189
XIX. Tromsø —	203
XX. Finmarkens —	213
C. Oversigt over Husdyrenes vigtigste Sygdomme m. V. i 1885 (Compte rendu des maladies principales des animaux domestiques etc. pendant l'année 1885).	225
Bilag (Des appendices).	
D. Bilag. Indberetning fra Overlæge Ivar Nielsen for Aaret 1886 om Undersøgelse af Miltbrand m. m.	243
E. Medicinalberetning for Aaret 1845	253

En 1885 l'état sanitaire du royaume a été, en général, satisfaisant. Parmi les maladies prédominantes de l'année il faut citer la pneumonie, dont la fréquence a été plus grande qu'elle n'a été pendant les 3 années précédentes, notamment dans le diocèse de Hamar. La scarlatine a gagné du terrain dans les diocèses de Christiania et de Christianssand, tandis qu'elle a diminué dans les autres. La diphthérie a été un peu plus fréquente qu'elle n'a été pendant l'année précédente, et elle s'est manifestée assez grave dans la ville de Christiania. La fièvre typhoïde a diminué de fréquence, et les cas connus sont moins nombreux que pendant aucune année précédente, dont nous avons des tableaux statistiques (après 1852). Le typhus a été relativement rare. La coqueluche a aussi diminuée dans tous les diocèses à l'exception celui de Trondhjem. Les maladies catarrhales ont été plus nombreuses que d'habitude, les affections gastriques aiguës ont au contraire été relativement rares. Le chiffre total des cas connus des maladies aiguës épidémiques¹⁾ a été de 132 728.

En 1885 la mortalité calculée d'après la population moyenne présumée de l'année, c'est à dire 1 938 000 individus, a été 16.57 sur 1000 (les morts-nés y compris 17.5). Le nombre des décès a été de 32 111, celui de morts-nés de 1843. Le nombre des naissances 61 052 a dépassé de 28 941 le nombre des décès.

Parmi les 16 927 décès, (52.7 sur 100 de tous décès), dont les médecins ont indiqué la cause²⁾, le plus grand nombre dérive des maladies suivantes: la phthisie et les tubercules pulmonaires (2862), la pneumonie (1462), la diphthérie (1352), la méningite cérébrale et les convulsions de l'enfance (1226), les maladies cancéreuses (1047), la décrépitude (876), la bronchite aiguë (716), la scarlatine (571), l'apoplexie cérébrale (544), l'hydropisie et la maladie de Bright (530), la diarrhée et le choléra simple (514), les maladies organiques du coeur (510), la bronchite chronique (374), le croup (266), la péritonite (258), la débilité congénitale (255), la coqueluche (239), et la fièvre typhoïde (171).

Le nombre total des décès parmi les lépreux (Spedalske) a été de 133.

974 ont péri par suite d'accidents malheureux, 145 par suicide, 20 par homicide.

Le nombre des hôpitaux ordinaires a été de 48; dans 42 de ces hôpitaux il a été traité 9652 malades, dont 7688 sont sortis et 923 sont décédés, ce qui constitue une mortalité de 10.7 sur 100. Dans 11 maisons d'aliénés il a été traité 2018 individus.

L'administration médicale du pays s'est trouvée divisée en 151 districts civils. Le nombre total des médecins autorisés a été de 623. La vaccination a été pratiquée sur 44 789 individus, soit par médecins, soit par des aides-vaccinateurs, dont le nombre a été de 614. Il y a 802 sages-femmes d'examinées. Le nombre des pharmacies a été de 87.

¹⁾ Voir le tableau no. IX page XX.

²⁾ Voir le tableau no. LV page XCII.

A. Almindelig Beretning

om Sundheds- og Medicinalforholdene i Riget for Aaret 1885.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Section médicale (1), superficie (2), population (3), nombre des médecins (4) des dentistes (5), des sages-femmes (6), des aides vaccinateurs (7). des pharmacies (8).

Tabel I.		1	2	3	4	5	6	7	8
Amt.	Lægedistrikter.	Fladeindhold i norske □ Mil.	Indbyggere 31te Decbr. 1875.	Antal					
				Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.	Apotheker.	
I.	1. Christiania By.....	0.129	¹⁾ 128 300	130	23	62	-	10	
II.	Akershus Amt:	40.58	97 550	27	-	31	29	2	
	2. Aker.....	8.49	28 838	11	-	8	9	1	
	3. Ullensaker.....	15.94	34 156	6	-	9	9	-	
	4. Høland.....	9.70	14 850	2	-	7	8	-	
	5. Follo.....	6.448	19 706	8	-	7	3	1	
III.	Smaalenenes Amt:	32.30	107 804	34	2	39	25	6	
	6. Eidsberg.....	10.795	23 412	4	-	9	7	-	
	7. Moss.....	6.186	19 445	7	-	9	5	1	
	8. Sarpsborg.....	5.500	41 293	11	1	11	7	3	
	9. Hvaløerne.....	9.806	13 862	4	-	6	6	-	
	10. Fredrikshald.....	0.058	9 792	8	1	4	-	2	
IV.	Buskeruds Amt:	114.02	102 186	31	3	44	17	5	
	11. Drammen.....	4.69	31 370	9	2	15	2	3	
	12. Ringerike.....	13.18	14 367	6	-	6	4	1	
	13. Modum.....	17.57	25 384	7	-	9	2	-	
	14. Næs.....	22.36	8 407	1	-	4	3	-	
	15. Aal.....	20.01	5 880	2	-	2	2	-	
	16. Sandsvær.....	10.01	11 766	4	1	5	1	1	
	17. Rollag.....	25.30	5 012	2	-	3	3	-	
V.	Jarlsb. og Laurviks Amt:	17.70	87 506	27	3	35	16	8	
	18. Tønsberg.....	6.047	40 794	12	2	15	9	3	
	19. Hof.....	6.499	18 346	5	-	7	3	2	
	20. Laurvik.....	5.169	28 366	10	1	13	4	3	

¹⁾ Ifølge Tælling den 31te December 1885.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Tabel I. (Forts.).		1	2	3	4	5	6	7	8
Amt.	Lægedistrikter.	Fladeindhold i norske □ Mil.	Indbyggere 31te Decbr. 1875.	Antal					
				Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.	Apotheker.	
VI.	Hedemarkens Amt: ¹⁾ .	204.14	120 618	31	2	42	39	4	
	21. Solør og Odalen	26.48	34 469	8	-	9	8	1	
	22. Hedemarken	29.28	41 055	10	2	13	8	1	
	23. Søndre Østerdalen	23.27	18 925	6	-	6	5	1	
	24. Trysil	31.50	5 227	1	-	3	5	-	
	25. Rendalen	44.40	9 673	3	-	5	6	-	
	26. Tønset	56.58	10 458	3	-	6	7	1	
VII.	Christians Amt:	196.31	115 814	27	1	41	37	2	
	27. Hadeland og Land	22.46	24 150	7	-	7	6	-	
	28. Søndre Valdres	19.12	10 961	2	-	4	5	-	
	29. Nordre —	22.52	7 855	2	-	4	4	-	
	30. Toten	11.19	23 921	6	-	9	7	1	
	31. Faaberg	17.61	16 844	5	1	5	4	1	
	32. Ringebu	27.50	13 649	2	-	4	4	-	
	33. Lom	43.20	10 799	2	-	4	4	-	
	34. Lesje	32.79	7 635	1	-	4	3	-	
VIII.	Bratsbergs Amt:	115.86	83 171	28	2	33	34	5	
	35. Skien	8.26	24 487	9	2	11	5	4	
	36. Kragerø	12.85	19 666	7	-	6	5	1	
	37. Holden	8.18	11 274	3	-	4	5	-	
	38. Sauland	12.30	7 190	2	-	3	5	-	
	39. Hviteseid	17.57	8 704	2	-	3	6	-	
	40. Laardal	34.40	8 217	4	-	4	5	-	
	41. Tinn	22.28	3 633	1	-	2	3	-	
IX.	Nedenæs Amt:	71.65	71 987	20	2	29	21	6	
	42. Østre Nedenæs	6.85	27 902	6	-	7	6	2	
	43. Vestre Nedenæs	8.757	30 018	11	2	16	7	4	
	44. Aamli	15.27	5 401	1	-	3	3	-	
	45. Evje	8.84	4 046	1	-	1	3	-	
	46. Sætersdalen	32.22	4 620	1	-	2	2	-	
X.	Lister og Mandals Amt:	56.79	76 549	22	2	27	25	5	
	47. Christianssand	0.13	11 766	11	2	6	-	2	
	48. Oddernæs	8.991	20 732	4	-	5	6	1	
	49. Undal	15.202	12 939	1	-	5	6	-	
	50. Lyngdal	6.598	6 909	1	-	2	5	-	
	51. Vanse	2.104	9 149	2	-	3	3	1	
	52. Flekkefjord	23.758	15 054	3	-	6	5	1	
XI.	Stavanger Amt:	70.39	110 965	20	1	45	35	7	
	53. Sogndal	6.199	5 930	1	-	2	3	-	
	54. Ekersund	10.175	12 966	2	-	5	3	1	
	55. Sandnæs	15.241	14 386	2	-	6	5	1	

¹⁾ Se Anmærkning under søndre Trondhjems Amt Pag. VIII.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Tabel I. (Forts.)		1	2	3	4	5	6	7	8
Amt.	Lægedistrikter.	Fladeindhold i norske ☐ Mil.	Indbyggere 31te Decbr. 1875.	Antal					
				Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.	Apotheker.	
	56. Stavanger	1.628	28 354	8	1	12	5	3	
	57. Finnø	11.778	12 393	1	-	5	6	-	
	58. Sand	18.92	11 233	1	-	3	4	-	
	59. Karmøen	3.38	14 706	3	-	7	5	1	
	60. Haugesund ¹⁾	4.86	14 122	2	-	5	4	1	
XII.	Søndre Bergenhus Amt:	118.81	114 560	17	-	52	57	1	
	Sveens Herred	-	-	-	-	2	2	-	
	61. Indre Søndhordland	8.45	9 369	1	-	4	3	-	
	62. Ytre —	4.51	9 572	2	-	7	7	-	
	63. Tysnæs	7.89	8 502	2	-	5	6	-	
	64. Indre Hardanger	42.24	10 164	2	-	7	6	-	
	65. Ytre —	6.42	7 211	2	-	4	2	-	
	66. Voss	15.87	9 420	2	-	4	4	1	
	67. Søndre Midthordland	7.29	11 191	1	-	6	7	-	
	68. Nordre —	3.60	14 153	2	-	3	3	-	
	69. Indre Nordhordland	12.66	16 954	2	-	4	8	-	
	70. Ytre —	7.98	14 899	1	-	6	9	-	
XIII.	71. Bergens By	0.07	²⁾ 38 573	30	6	23	-	6	
XIV.	Nordre Bergenhus Amt:	143.90	86 208	13	-	45	44	1	
	72. Lærdal	28.90	7 066	1	-	4	5	1	
	73. Lyster	13.20	5 723	1	-	3	3	-	
	74. Indre Sogn	8.20	5 354	1	-	2	3	-	
	75. Midtre —	14.80	7 626	1	-	6	6	-	
	76. Ytre —	12.70	8 751	1	-	5	4	-	
	77. Ytre Sandfjord	6.20	8 868	1	-	5	3	-	
	78. Indre —	19.26	11 504	1	-	4	5	-	
	79. Kinn	6.94	8 363	1	-	3	3	-	
	80. Ytre Nordfjord	4.64	6 356	2	-	3	3	-	
	81. Nordfjordeidet	5.34	4 580	1	-	3	2	-	
	82. Gloppen	9.00	4 817	1	-	2	2	-	
	83. Indviken	13.82	7 200	1	-	5	5	-	
XV.	Romsdals Amt:	114.70	117 220	22	3	72	59	5	
	84. Vestre Søndmøre	6.70	10 718	1	-	7	6	-	
	85. Indre —	9.60	7 353	1	-	3	3	1	
	86. Østre —	17.20	6 404	1	-	5	5	-	
	87. Ørskog	6.90	9 983	1	-	5	5	-	
	88. Nordre Søndmøre	2.20	13 726	4	1	9	6	2	
	89. Ytre Romsdal	6.50	12 974	3	-	8	6	1	
	90. Indre —	17.80	11 045	1	-	5	5	-	
	91. Søndre Nordmøre	5.71	20 055	5	2	12	8	1	
	92. Sundalen	15.80	6 295	2	-	6	6	-	
	93. Surendal	17.75	9 235	2	-	5	4	-	
	94. Nordre Nordmøre	8.45	9 432	1	-	7	5	-	

¹⁾ Hvoraf Sveens Herred 1.84 ☐ Mil med 3 125 Indbyggere i søndre Bergenhus Amt.²⁾ Ifølge Tælling den 31te December 1885 : 46 552

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Tabel I. (Forts.)		1	2	3	4	5	6	7	8
Amt.	Lægedistrikter.	Fladeindhold i norske ☐ Mil.	Indbyggere 31te Decbr. 1875.	Antal					
				Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.	Apotheker.	
XVI.	Søndre Trondhjems Amt:	143.75	116 804	42	2	53	34	6	
	95. Trondhjem	0.20	22 152	23	2	16	-	4	
	96. Strinden	5.90	13 356	5	-	5	5	-	
	97. Selbu	19.60	5 633	1	-	2	2	-	
	98. Røros ¹⁾	17.93	5 190	2	-	2	3	1	
	99. Guldal	23.35	14 255	2	-	6	7	-	
	100. Opdal ²⁾	22.20	5 706	1	-	2	1	-	
	101. Orkedal	14.40	15 617	3	-	7	5	1	
	102. Hiteren	7.30	8 421	1	-	3	3	-	
	103. Hevne	9.00	4 799	1	-	1	1	-	
	104. Ytre Fosen	7.70	8 768	2	-	3	2	1	
	105. Indre —	6.30	7 009	1	-	4	2	-	
	106. Nordre —	11.40	6 471	1	-	2	3	-	
XVII.	Nordre Trondhjems Amt:	178.50	82 272	19	-	33	43	3	
	107. Stjørdal	15.40	11 539	2	-	4	4	-	
	108. Frosten	4.60	7 969	1	-	4	4	-	
	109. Levanger	15.40	13 328	5	-	4	6	1	
	110. Inderøen	17.40	13 864	2	-	5	8	-	
	111. Stenkjær	11.60	9 462	4	-	3	4	1	
	112. Grong	78.90	6 475	1	-	5	7	-	
	113. Namsos	13.10	6 179	2	-	2	2	1	
	114. Fosnæs	9.20	5 019	1	-	2	3	-	
	115. Ytre Namdal	12.80	8 436	1	-	4	5	-	
XVIII.	Nordlands Amt:	297.60	104 151	25	1	54	52	2	
	116. Brønnø	18.80	9 884	2	-	4	5	-	
	117. Alstahaug	9.80	9 896	1	-	5	3	-	
	118. Vefsen	55.44	6 992	2	-	3	3	1	
	119. Ranen	39.70	12 152	2	-	5	4	-	
	120. Lurø	18.20	6 953	1	-	3	4	-	
	121. Gildeskaal	14.60	4 142	1	-	2	3	-	
	122. Bodø	4.20	4 831	2	1	2	2	1	
	123. Folden	17.80	3 335	1	-	1	3	-	
	124. Skjærstad	31.20	5 957	1	-	2	2	-	
	125. Stegen	11.70	5 504	2	-	3	2	-	
	126. Lødingen	22.20	4 036	1	-	3	3	-	
	127. Ofoten	23.80	4 105	1	-	3	2	-	
	128. Buksnæs	2.26	5 459	1	-	4	2	-	
	129. Flakstad	3.10	2 408	1	-	4	4	-	
	130. Østlofoten	4.94	4 729	3	-	3	3	-	
	131. Hadsel	7.40	7 307	1	-	3	2	-	
	132. Sortland	12.50	6 461	2	-	4	5	-	
XIX.	Tromsø Amt:	206.17	54 019	15	1	24	30	1	
	133. Trondenæs	13.018	9 207	2	-	3	5	-	
	134. Ibestad	12.370	6 572	1	-	2	2	-	

¹⁾ Hvoraf ca. 0.03 n. ☐ Mil med 238 Indb. i Hedemarkens Amt. ²⁾ Hvoraf 1.50 n. ☐ Mil med 573 Indb. i Hedemarkens Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Tabel I. (Forts.).		1	2	3	4	5	6	7	8
Amt.	Lægedistrikter.	Fladeindhold i norske □ Mil.	Indbyggere 31te Decbr. 1875.	Antal					
				Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.	Apotheker.	
	135. Tranø	8.992	3 876	1	-	1	3	-	-
	136. Lenvik	14.522	6 116	2	-	5	5	-	-
	137. Maalselven	45.824	3 980	1	-	3	3	-	-
	138. Balsfjorden	12.753	3 802	1	-	2	2	-	-
	139. Tromsø	11.379	8 870	4	1	3	3	1	-
	140. Lyngen	28.977	4 653	1	-	2	3	-	-
	141. Karlse	10.793	2 167	1	-	1	1	-	-
	142. Skjærvø	47.548	4 776	1	-	2	3	-	-
XX.	Finmarkens Amt:	371.54	24 075	10	-	18	27	2	-
	143. Alten	95.0	5 254	1	-	3	3	-	-
	144. Loppen	9.2	1 425	1	-	2	3	-	-
	145. Hammerfest	26.6	3 622	2	-	2	1	1	-
	146. Maasø	4.2 ¹⁾	1 322	1	-	1	5	-	-
	147. Kistrand	128.9	2 569	1	-	3	4	-	-
	148. Tanen	30.6	2 393	1	-	2	4	-	-
	149. Vardø	17.7	2 063	1	-	1	3	2 ²⁾	-
	150. Vadsø	20.1	3 798	1	-	3	2	1	-
	151. Sydvaranger	39.1	1 629	1	-	1	3	-	-
	Riget	2 494.23	1 806 900	590	51	802	624 ³⁾	87	-

¹⁾ Antagelig 15.1 n. □ Mil. ²⁾ Filialafdeling af Apotheket i Vadsø under egen Bestyrer. ³⁾ Deraf vare 3, som oprettedes i 1885, ikke traadte i Virksomhed ved Aarets Udgang (nemlig Bergens, Volden og Aalesund).

Tabel II (se næste Side) viser Lægedistrikters, Lægers, Apothekers og Jordemødres Fordeling paa hvert Overøvrighedsdistrikt (Amt).

Sundhedstilstanden i Riget har i det Hele været god. De katarrhalske Sygdomme vare som sædvanligt de hyppigst behandlede og optraadte almindeligere end i de nærmest foregaaende Aar, dernæst komme de gastriske Tilfælde (dog sjældnere end i det nærmest foregaaende Aar), derefter Lungebetændelse, Skarlagensfeber, diphtherisk Svælgbetændelse og Kighoste. Typhoidfeber forekom sjældnere end før, og Mæslinger hovedsagelig som et Par begrænsede mindre Epidemier i Bratsberg og Nedenæs Amter. Antallet af Angrebne af epidemiske Sygdomme udgjør 68,5 pro mille af den beregnede tilstedeværende Befolkning ved Aarets Midte. De største Forholdstal have Byerne Christiania — det største hidtil opgivne Antal for denne By — og Bergen — for denne By er Forholdstallet noget mindre end Aaret forud — dernæst Jarlsberg og Laurviks, Smaalenene, Buskerud og Bratsberg Amter, hvor Antallet af Angrebne af epidemiske Sygdomme i større og mindre Grad overstiger Gjennemsnitstallet for hele Riget. De mindste Forholdstal have de bergenhusiske Amter, Christians og nordre Trondhjems Amter. I det Hele viser sig som sædvanligt Forholdet størst i de Amter, der havde den største Bybefolkning, og hvor Opgaverne ere fuldstændigst. Der kjendes ialt 132728 Angrebne af de forskellige epidemiske Sygdomme, og for 131345 kjendes deres Optraeden i Aarets forskellige Maaneder. De fleste

**Lægedistrikters, Lægers, Apothekers, Jordemødres Fordeling
i Overøvrighedsdistrikterne (Amterne).**

Les sections médicales, les médecins, les pharmacies, les sages—femmes par préfectures.

Tabel II. Overøvrighedsdistrikt (Amt).	Antal Læge- distrikter.	1 Læge		1 Apothek paa Antal Ind- byggere. ¹⁾	1 Jorde- moder paa Antal Bar- selkvinder 1884.
		paa Antal Ind- byggere. ¹⁾	paa norske □ Mil.		
Christiania By	1	996	0.001	12954	78
Christiania By og Akershus Amt	5	1445	0.26	19037	84
Akershus	4	3663	1.40	49450	95
Smaalenene	5	3453	0.95	19600	104
Buskerud	7	3313	3.68	20540	75
Jarlsberg og Laurviks	3	3604	0.66	12162	93
Hedemarken	6	3894	6.57	30175	90
Christians	8	3929	7.55	53050	81
Bratsberg	7	3118	4.14	17475	85
Nedenæs	5	4100	3.60	13700	89
Lister og Mandals	6	3527	2.58	15520	90
Stavanger	8	5872	3.70	16786	86
Søndre Bergenhus	10	7206	6.99	122500	75
Søndre Bergenhus Amt og Bergen	11	3591	2.53	24129	73
Bergens By	1	1543	0.002	7717	69
Nordre Bergenhus	12	6723	11.07	87400	57
Romsdals	11	5800	5.21	25520	49
Søndre Trondhjem	12	2895	3.42	20266	65
Nordre Trondhjem	9	4300	8.92	27233	67
Nordland	17	4912	11.90	61400	82
Tromsø	10	4127	13.74	62900	90
Finmarken	9	2940	37.15	14700	61
Riget	151	3285	4.23	22276	77

¹⁾ Efter Middelbefolkningen i 1885.

Tilfælde ere anmeldte i Januar, hvorefter Antallet synker for hver Maaned indtil August for derpaa atter at stige indtil Aarets Udgang uden dog at naa det Antal, som anmeldtes i Aarets 2 første Maaneder.

Tabel III viser Antallet af epidemiske Sygdomme i Norge i 1867—1885.

Tabel IV viser Antallet af kjendte epidemiske Sygdomstilfælde paa 1000 Indvaanere i Riget og dets Overøvrighedsdistrikter siden 1876 og for Tiaaret 1871—1880.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde efter de fra det statistiske Centralbureau foreløbig meddelte Opgaver over «Folkemængdens Bevægelse i 1885» 32111 eller 16.57 pro mille. Dødeligheden er næsten den samme som Aaret forud og svarer til Middeldødeligheden i Femaaret 1876—1880.

Epidemiske Sygdomme i Norge.

Chiffre total des cas (2) et des décès (3) des maladies épidémiques en Norvège.

Tabel III. 1	2	3	4
Aar. (Année).	Antal anmeldte Tilfælde.	Antal anmeldte Dødsfald.	Antal Angrebne af 1000 Indv. (Nombre de cas par 1000 habitants).
1885	132 728	5 745	68.5
1884	128 723	5 807	66.9
1883	125 014	5 927	65.3
1882	143 351	7 596	75.0
1881	122 219	5 831	63.9
1880	109 324	5 066	57.3
1879	91 715	4 222	48.5
1878	96 839	4 649	51.9
1877	91 226	4 988	49.6
1876	98 745	6 257	54.0
1875	98 253	5 506	54.4
1874	99 097	4 908	55.4
1873	89 938	4 228	50.8
1872	81 395	4 182	46.3
1871	76 586	4 421	43.8
1870	72 438	3 718	41.0
1869	70 301	3 759	40.6
1868	80 095	4 579	46.4
1867	74 812	3 632	43.6

Sammenlignes Dødeligheden i Stifterne med Gjennemsnitsdødeligheden for Riget overstiger den i Christiania og Christianssands Stifter Rigets med henholdsvis 1.2 og 0.5 pro mille; i de øvrige Stifter er den lavere end Rigets og mindst i Tromsø og Hamar Stifter, henholdsvis 1.3 og 1.2 pro mille lavere end Rigets.

Sammenlignes Dødeligheden i Overøvrighedsdistrikterne (Amterne) med Gjennemsnitsdødeligheden i Riget viser sig, at Christiania har den største Dødelighed — 4.9 pro mille større end Rigets —, dernæst kommer søndre Trondhjems Amt, Finmarkens, Smaalenene og Nedenæs Amter med mellem 1—2 pro mille større Dødelighed end for det hele Rige. Den mindste Dødelighed er i Romsdals Amt (2.9 pro mille lavere), dernæst i Tromsø og Hedemarkens Amter (2.6 pro mille lavere), derefter kommer nordre Trondhjem og Nordlands og nordre Bergenhus Amter med over 1 pro mille mindre Dødelighed end gjennemsnitlig i Riget. I de øvrige Amter er Dødeligheden kun lidet forskjellig fra Gjennemsnitsdødeligheden i Riget.

I Forhold til Aaret forud er Dødeligheden for hele Riget næsten den samme (16.57 pro mille) som Aaret forud (16.50 pr. mille). Det gjælder ogsaa for Landdistrikterne, medens der er en ubetydelig Stigen for samtlige Byer tilsammentagne. I Stifterne er Dødeligheden steget stærkest i Hamars Stift (1.6 pro mille større end ifjor) og aftaget mest i Tromsø Stift (2.8 pro mille mindre end i forrige Aar). I de øvrige Stifter er Forskjellen fra forrige Aar kun liden.

I de særskilte Overøvrighedsdistrikter er Dødeligheden i Forhold til forrige

Antal Angrebne af epidemiske Sygdomme af 1000 Indvaanere.
Nombre des cas des maladies épidémiques par 1000 habitants.

Tabel IV.											
Riget og Overøvrighedsdistrikter. (Royaume et préfectures).	1885.	1884.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.	1876.	Tiaaret 1871—1880 ¹).
Riget	68.5	66.9	65.6	75.0	63.9	57.3	48.5	51.9	49.6	54.0	50.6
1. Christiania By	216.6	205.6	179.0	203.8	185.5	170.3	147.0	137.5	155.2	166.4	150.7
2. Akershus Amt	54.8	42.5	36.2	44.8	39.2	35.5	31.3	32.5	41.3	46.2	40.7
3. Smaalenenes —	88.7	90.9	90.0	95.1	68.3	67.2	64.9	68.6	73.6	76.7	60.9
4. Buskeruds —	79.4	78.1	73.0	77.3	68.9	65.2	57.6	67.3	75.3	68.9	65.2
5. Jarlsb. og Laurviks —	89.8	83.8	81.9	86.4	87.5	76.1	55.7	54.8	47.7	69.5	62.1
6. Hedemarkens —	50.0	43.4	47.8	56.6	44.6	38.7	32.7	40.9	40.1	52.2	38.2
7. Christians —	37.8	35.5	30.0	41.8	29.0	24.1	27.0	37.4	29.9	28.3	29.0
8. Bratsbergs —	78.2	68.8	71.8	72.3	84.8	83.2	65.1	60.3	49.5	80.1	62.6
9. Nedenæs —	69.5	66.0	63.2	67.4	60.0	70.7	53.8	73.2	63.9	71.7	61.8
10. Lister og Mandals —	67.3	70.1	76.7	80.0	70.2	83.6	46.4	51.2	48.2	59.3	56.5
11. Stavanger	55.5	55.3	51.6	62.1	54.3	46.9	51.5	45.7	42.3	50.9	55.1
12. Søndre Bergenhus Amt	16.4	19.0	20.5	26.4	21.2	16.4	17.6	15.8	24.0	18.5	17.5
13. Bergens By	153.1	167.0	132.6	172.9	138.8	118.1	116.4	143.6	126.8	162.9	132.1
14. Nordre Bergenhus Amt	22.7	26.6	27.6	39.4	21.4	21.3	19.2	28.5	34.2	19.1	22.0
15. Romsdals —	42.3	45.5	54.0	61.5	41.1	31.5	30.0	34.6	28.9	31.1	31.0
16. Søndre Trondhjems —	68.7	69.6	79.6	91.8	90.8	59.3	53.1	51.8	52.2	48.2	52.4
17. Nordre —	45.7	33.1	37.1	55.6	34.6	27.9	27.8	36.8	30.5	26.9	20.6
18. Nordlands —	38.7	40.0	42.7	47.6	42.8	39.7	27.6	26.1	19.1	26.7	27.4
19. Tromsø —	47.8	67.6	69.8	72.9	60.0	52.8	34.6	33.1	29.6	33.1	31.3
20. Finmarkens —	43.8	57.2	62.8	86.4	80.1	54.8	56.8	65.4	46.1	34.3	55.0

¹ Fraregnet «simpel Feber», som alene er opgivet for 1871—75.

Dødeligheden i 1885 i Forhold til Folkemængden og tidligere Dødelighed.

Les décès (3) et la mortalité en 1885 par rapport à la population moyenne (2) et comparée avec celle des années précédentes (4).

Tabel V. 1		2	3	4									
Riget og Overøvrighedsdistrikter. (Royaume et préfectures).		Beregnet- Befolkning ved Aarets Midte i 1885.	Antal Døde i 1885.	Døde af 1000 Levende. (Décès par 1000 habitants).									
				1885.	1884.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	Femaaret 1876—80.	Femaaret 1871—75.
Riget		1 938 000	32 111	16.57	16.50	17.15	18.5	16.95	16.01	15.13	15.86	16.56	17.45
Landdistrikter		1 514 500	24 040	15.87	15.84	16.9	17.8	16.29	15.05	14.27	14.88	15.73	-
Byer		423 500	8 071	19.06	18.86	18.1	21.4	19.35	19.61	18.43	19.45	19.99	-
I.	Christiania Stift...	544 600	9 710	17.8	17.4	15.9	17.9	16.99	16.57	15.59	15.72	17.41	18.36
II.	Hamars —	226 800	3 487	15.4	13.8	14.4	15.5	14.79	13.83	13.49	14.16	14.34	14.83
III.	Christianssands —	364 400	6 233	17.1	16.7	18.3	17.8	18.13	18.65	17.13	17.51	18.41	18.68
IV.	Bergens —	305 800	4 828	15.8	16.4	16.4	18.6	15.98	15.03	14.52	16.34	16.16	17.05
V.	Trondhjems —	281 300	4 554	16.2	15.9	19.0	20.7	15.93	14.41	13.72	15.33	15.40	16.49
VI.	Tromsø —	215 100	3 299	15.3	18.1	20.0	21.0	18.65	16.09	15.23	13.46	15.99	18.12
1.	Christiania By ¹⁾	128 300	2 785	21.5	20.0	17.6	20.8	19.52	21.79	19.14	19.09	20.78	22.17
2.	Akershus Amt	98 900	1 613	16.3	15.3	14.9	17.3	16.43	14.97	13.92	14.05	16.72	17.73
3.	Smaalenenes —	117 400	2 101	17.9	17.7	15.8	17.5	15.14	14.29	14.83	15.33	16.46	19.00
4.	Buskeruds —	102 700	1 679	16.3	17.3	15.9	16.4	15.87	15.90	14.46	15.37	16.70	16.66
5.	Jarlsb. og Laurviks —	97 300	1 532	15.7	15.3	15.4	16.7	17.72	15.42	15.23	14.43	16.59	16.85
6.	Hedemarkens —	120 700	1 685	14.0	12.7	14.0	15.6	15.70	13.95	13.30	13.23	14.37	14.95
7.	Christians —	106 100	1 802	17.0	15.0	14.7	15.4	13.76	13.70	13.89	15.14	14.41	14.74
8.	Bratsbergs —	87 300	1 497	17.1	15.5	16.9	16.9	18.24	16.17	16.08	15.66	16.77	17.41
9.	Nedenæs —	82 000	1 455	17.7	15.7	16.9	16.1	17.64	19.51	15.51	18.51	18.74	18.83
10.	Lister og Mandals —	77 600	1 310	16.9	18.5	19.8	20.1	20.82	22.15	17.76	19.40	20.21	20.59
11.	Stavanger —	117 500	1 971	16.8	17.0	19.3	18.1	19.06	17.60	18.58	16.98	18.23	18.20
12.	Søndre Bergenhus —	122 500	2 007	16.4	16.5	16.3	19.8	16.19	15.79	14.68	16.04	16.44	17.31
13.	Bergens By	46 300	811	17.5	20.8	18.5	23.1	20.81	19.04	19.52	20.64	21.37	24.41
14.	Nordre Bergenhus Amt	87 400	1 357	15.5	14.7	15.4	15.0	14.56	13.83	12.84	15.20	14.48	15.43
15.	Romsdals —	127 600	1 749	13.7	15.1	17.5	19.0	14.16	12.49	12.27	14.79	14.17	15.31
16.	Søndre Trondhjems —	121 600	2 205	18.1	17.1	20.9	22.0	18.23	15.87	14.65	15.60	16.40	17.60
17.	Nordre —	81 700	1 253	15.3	15.0	17.1	20.3	13.84	13.55	13.92	15.19	15.04	15.30
18.	Nordlands —	122 800	1 889	15.4	17.7	18.8	19.7	18.25	15.14	14.05	13.31	14.97	17.69
19.	Tromsø —	62 900	881	14.0	17.9	21.5	22.0	16.60	14.58	14.57	15.94	15.30	16.68
20.	Finmarkens —	29 400	529	18.0	20.5	21.8	24.3	24.98	23.41	21.68	22.55	21.39	23.15

¹⁾ Dødeligheden er beregnet efter Middelfolkemængde af den hjemmehørende Folkemængde efter de af Sundhedskommissionen ved hvert Aars Slutning foranstaltede Tællinger.

Dødeligheden i Rigets Land- og Bydistrikter.

La mortalité dans la campagne et dans les villes par diocèses et dans préfectures.

Tabel VI.		Rigets Landdistrikter.			Rigets Byer (amtsvis).		
Overøvrighedsdistrikter.		Beregnet Befolkning ved Aarets Midte i 1885.	Antal Døde i 1885.	Døde pro mille.	Beregnet Befolkning ved Aarets Midte i 1885.	Antal Døde i 1885.	Døde pro mille.
Riget		1 514 500	24 040	15.87	423 500	8 071	19.06
I.	Christiania Stift . .	324 800	5 394	16.6	219 800	4 316	19.7
II.	Hamars — . .	219 400	3 391	15.5	7 400	96	13.0
III.	Christianssands — . .	277 600	4 583	16.5	86 800	1 650	19.0
IV.	Bergens — . .	252 000	3 880	14.6	53 800	948	17.6
V.	Trondhjems — . .	242 000	3 779	15.6	39 300	775	19.7
VI.	Tromsø — . .	198 700	3 013	15.2	16 400	286	17.4
1.	Christiania By ¹⁾	-	-	-	128 300	2 785	21.5
2.	Akershus Amt . .	95 800	1 566	16.3	3 100	47	15.2
3.	Smaalenenes — . .	85 200	1 544	18.1	32 200	557	17.3
4.	Buskeruds — . .	77 100	1 238	16.1	25 600	441	17.2
5.	Jarlsb. og Laurviks — . .	66 700	1 046	15.7	30 600	486	15.9
6.	Hedemarkens — . .	116 100	1 622	14.0	4 600	63	13.7
7.	Christians — . .	103 300	1 769	17.1	2 800	33	11.8
8.	Bratsbergs — . .	67 600	1 129	16.7	19 700	368	18.7
9.	Nedenæs — . .	68 900	1 208	17.5	13 100	247	18.8
10.	Lister og Mandals — . .	57 900	933	16.1	19 700	377	18.6
11.	Stavanger — . .	83 200	1 313	15.8	34 300	658	19.2
12.	Søndre Bergenhus — . .	122 500	2 007	16.4	-	-	-
13.	Bergens By	-	-	-	46 300	811	17.5
14.	Nordre Bergenhus Amt . .	86 800	1 344	15.5	600	13	21.7
15.	Romsdals — . .	109 400	1 407	12.9	18 200	342	18.8
16.	Søndre Trondhjems — . .	98 000	1 728	17.6	23 600	477	20.2
17.	Nordre — . .	77 300	1 173	15.2	4 400	80	18.2
18.	Nordlands — . .	119 000	1 819	15.3	3 800	70	18.4
19.	Tromsø — . .	57 100	795	13.9	5 800	86	14.8
20.	Finmarkens — . .	22 600	399	17.7	6 800	130	19.1

¹⁾ Cfr. Anmærkningen ved Tabel V.

Dødeligheden i Byerne i 1885 ¹⁾.

La mortalité dans les villes en 1885.

Amt.	Tabel VII. Byer.	Tilstede- værende Folke- mængde 31te Decbr. 1885.	Antal Døde i 1885.	Døde af 1000 Levende.				
				1885.	1884.	1883.	1882.	1881.
I.	Christiania By ²⁾	129 545	2 785	21.5	20.00	17.6	20.8	19.5
II.	Drøbak	2 113	33	15.6	11.2	11.2	18.6	19.5
	Hvitsten	183	3	16.4	19.2	12.2	19.2	38.4
	Hølen	230	7	30.4	7.5	11.3	7.5	7.5
	Son	665	4	6.0	14.7	10.7	12.0	18.8
III.	Moss	6 867	148	21.6	28.1	22.3	26.6	20.9
	Sarpsborg	2 830	65	23.0	15.3	11.0	18.3	16.2
	Fredriksstad	11 239	147	13.1	22.3	14.7	21.4	17.3
	Fredrikshald	11 237	197	17.5	21.4	20.7	23.7	17.7
IV.	Drammen	19 391	341	17.5	19.5	19.0	18.9	18.3
	Holmsbo	509	12	23.6	11.3	20.8	13.9	32.3
	Hønefos	1 278	17	13.3	20.8	25.2	25.2	8.7
	Kongsberg	4 637	71	15.3	23.8	18.5	17.8	19.5
V.	Svelvik	1 441	36	25.0	12.4	17.3	19.8	18.6
	Holmestrand	2 309	41	17.7	20.9	21.4	21.9	19.1
	Horten	5 771	86	14.9	15.8	17.3	16.9	17.9
	Aasgaardstrand	412	2	4.8	18.4	32.8	20.5	16.4
	Tønsberg	6 938	107	15.4	20.3	16.6	16.9	22.5
	Sandefjord	3 114	41	13.2	14.7	17.3	17.3	21.2
	Laurvik	11 084	173	15.6	23.1	23.3	22.3	28.4
VI.	Kongsvinger	1 282	12	9.3	14.7	9.6	25.2	25.2
	Hammer	3 639	51	14.0	17.5	21.0	24.0	25.5
VII.	Gjøvik	1 171	9	7.6	17.1	11.4	20.0	13.3
	Lillehammer	1 723	24	13.9	17.4	20.0	18.7	18.7
VIII.	Brevik	2 151	45	20.9	18.6	14.6	20.9	15.1
	Porsgrund	3 561	58	16.3	12.7	15.6	22.9	16.8
	Skien	7 262	126	17.3	21.6	22.4	18.6	18.6
	Stathelle	386	11	28.5	11.7	14.2	11.7	32.8
	Langesund	1 397	24	17.2	21.2	15.7	22.1	14.7
	Kragerø	5 177	104	20.1	18.2	14.1	16.1	17.9

¹⁾ Dødeligheden for Aarene 1884 og de foregaaende Aar er beregnet efter Folke-
mængden 31te December 1875, saa Forholdene for disse Aar i Regelen vilde stille sig
ugunstigere end det virkelige Forhold. ²⁾ Beregnet hjemmehørende Befolkning ved Aarets
Midte efter Sundhedskommissionens Tællinger den 31te December 1884 og 1885. Den til-
stedeværende Befolkning 31te Decbr. 1885 var 128300 og den hjemmehørende Befolkning
31te Decbr. 1885: 130027.

Dødeligheden i Byerne 1885.

Amt.	Tabel VII (Forts). Byer.	Tilstede- værende Folke- mængde 31te Decbr. 1885.	Antal Døde i 1885.	Døde af 1000 Levende.				
				1885.	1884.	1883.	1882.	1881.
IX.	Østerrisør	2 748	30	10.9	16.3	15.1	17.6	17.1
	Tvedestrand	1 620	38	23.5	11.7	14.7	22.8	16.9
	Arendal	4 546	106	23.3	19.5	13.1	17.4	20.9
	Grimstad	2 875	45	15.6	16.8	21.2	23.1	27.4
	Lillesand	1 367	28	20.4	21.1	19.2	16.7	18.8
X.	Christianssand	12 749	231	18.1	20.4	21.9	25.4	20.4
	Mandal	3 832	74	19.3	12.6	18.8	19.6	20.8
	Farsund	1 484	47	31.7	19.0	28.9	24.0	31.0
	Flekkefjord	1 688	25	14.8	19.9	24.8	33.9	27.1
XI.	Sogndal	449	4	8.9	28.2	30.6	12.2	24.5
	Ekersund	2 676	53	19.8	22.0	23.7	22.4	17.4
	Sandnæs	1 578	26	16.5	18.4	26.6	23.2	25.6
	Stavanger	22 634	436	19.3	23.6	28.9	28.8	25.6
	Kopervik	838	18	21.5	20.8	34.3	24.5	26.9
	Skudesnæshavn	1 139	14	12.3	9.8	15.5	15.5	14.7
	Haugesund	5 326	107	20.1	22.4	19.0	21.2	19.2
XIII.	Bergens By	46 552	811	17.4	20.8	21.6	21.4	23.4
XIV.	Flørø	572	13	22.7	15.9	7.9	21.6	23.8
XV.	Aalesund	6 902	124	18.0	18.1	18.9	21.1	14.4
	Molde	1 585	41	25.9	31.7	24.5	38.3	30.5
	Christianssund	9 817	177	18.0	20.7	19.4	23.5	24.2
XVI.	Trondhjem	23 753	477	20.1	22.6	23.8	30.7	24.8
XVII.	Levanger	892	30	33.6	12.6	13.6	26.2	11.5
	Stenkjær	1 766	28	15.8	13.3	13.2	31.5	20.3
	Namsos	1 900	22	11.6	18.2	15.7	27.0	24.5
XVIII.	Mosjøen	1 156	22	19.0	22.0	19.4	41.3	20.7
	Bodø	2 824	48	17.0	38.8	32.3	39.1	48.7
XIX.	Tromsø	5 935	86	14.5	13.7	22.0	26.8	16.3
XX.	Hammerfest	2 289	45	19.6	25.7	26.7	19.0	23.3
	Vardø	2 406	47	19.5	33.1	40.0	34.7	51.3
	Vadsø	2 182	53	24.3	35.1	35.7	33.4	24.9

Aar steget med 2 pro mille i Christians og Nedenæs Amter og med mellem 1—2 pro mille i Christiania By, Bratsbergs, Hedemarkens, Akershus og søndre Trondhjems Amter. Den stærkeste Aftagen har fundet Sted i Tromsø Amt (3.9 pro mille), dernæst Bergens By (3.3 pr. mille), Finmarkens og Nordlands Amter med mellem 2—3 pro mille mindre Dødelighed i dette Aar end Aaret forud. Forskjellen til Aaret forud er i de øvrige Amter mindre betydelig.

I Tabel V gives en Oversigt over de Dødes Antal i 1885 og Dødeligheden i dette og en Del tidligere Aar samt i Femaarene 1871—1875 og 1876—1880.

Tabel VI giver en Oversigt over Dødeligheden i Rigets Land- og Bydistrikter med Fordeling paa Stifter og Amter.

Tabel VII giver en Oversigt over Dødeligheden i Byerne, ved hvilken Beregning den tilstedeværende Folkemængde den 31te December 1885 er lagt til Grund.

Tabel VIII viser Døde i Forhold til levende Fødte fra 1861—1885 samt for Femaarene 1876—1880 og 1871—1875.

I Tabel IX gives en Oversigt over samtlige af Lægerne opgivne Tilfælde af epidemiske Sygdomme og Dødsfald af disse med Fordeling paa Rigets Stifter og Amter.

I Tabel X sees Antallet af behandlede Tilfælde af epidemiske Sygdomme i Riget, Tiden for deres Optræden, de Syges Køn og Alder, de enkelte Sygdommes Procentforhold til samtlige behandlede epidemiske Sygdomme og Dødsprocenten af de Behandlede for hver Sygdom.

Tabel XI viser Hyppigheden af de forskellige i Riget behandlede epidemiske Sygdomme i Forhold (pCt.) til Summen af samtlige epidemiske Sygdomme i Aaret for de sidste 10 Aar.

Tabel XII giver en Oversigt over de i samtlige Byer behandlede epidemiske Sygdomme med Angivelse af Procentforholdet til alle i Riget behandlede Tilfælde af samme Sygdom, udarbejdet efter de til Medicinaldirektøren maanedlig indsendte epidemiske Sygelisten fra Byerne.

Tabel XIII giver en Oversigt over Fordelingen af de epidemiske Sygdomme og Dødsfald af disse i Amternes Bydistrikter.

Uoverensstemmelser i forskellige Sygdommes Totalsum paa denne og foregaaende Tabel beror paa, at der mangler Opgave over Tiden for nogle Tilfælde med dødelig Udgang.

I Slutningen af den almindelige Beretning er indtaget Tabeller over de af Lægerne behandlede epidemiske Sygdommes Fordeling for hver Maaned inden de enkelte Lægedistrikter med særlig Anførsel af By- og Landdistrikt.

Exanthematisk Typhus, Flekfeber, (Typhus exanthematicus) forekom kun lidet og optraadte dels med enkeltstaaende Tilfælde dels som smaa Lokal-epidemier i Stavanger, Nordlands og Tromsø Amter. Sygdommens tidligere Hyppighed sees af Tabel XIV.

Typhoidfeber (Febris typhoidea, Ileotyphus), optraadte ikke med nogen større epidemisk Udbredning, og det opgivne Antal er det mindste siden Aaret 1852.

Tabeller XV og XVI viser Sygdommens tidligere Hyppighed og Angrebne af 1000 Indvaanere i Riget, dets Stifter og Amter.

Tabel XVII viser Antallet af Angrebne og Døde af Typhoidfeber i de Lægedistrikter i Amterne, hvor den optraadte hyppigst.

Epidemisk Cerebrospinalmeningit (Meningitis cerebrospinalis epidemica). Sygdommens Optræden i de enkelte Amter siden 1875 sees af Tabel XVIII; før 1874 har den i flere Aar ikke været omtalt i Lægenes Medicinalberetninger.

Døde i Forhold til
Nombre des décès par 1000

Tabel VIII.													
	1885.	1884.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.	1876.	1875.	1874.	
Riget	526	529	552	595	556	518	470	511	537	594	603	591	
Landdistrikt	523	524	560	594	544	514	464	509	538	586	595	576	
Byer	534	540	525	597	561	533	489	516	534	605	632	649	
Overøvrighedsdistrikt:													
Christiania By	597	571	491	584	540	532	468	460	515	592	648	623	
Akershus Amt	556	541	515	616	588	541	457	510	509	650	678	628	
Smaalenenes —	524	538	492	546	471	463	438	474	508	625	765	698	
Buskeruds —	519	557	502	508	507	527	438	495	626	560	545	574	
Jarlsb. og Laurviks Amt	477	479	487	521	564	477	461	455	536	743	614	613	
Hedemarkens —	450	405	459	514	533	479	431	450	501	498	532	540	
Christians —	552	513	478	516	498	477	479	586	545	484	505	577	
Bratsbergs —	541	498	559	546	620	573	516	527	567	599	584	557	
Nedenæs —	569	505	564	521	569	618	474	558	510	767	639	582	
Lister og Mandals —	547	598	634	652	657	763	557	670	585	753	721	755	
Stavanger —	517	571	598	559	596	535	556	526	533	604	594	602	
Søndre Bergenhus —	522	515	515	613	531	496	448	535	546	599	702	523	
Bergens By	520	588	558	630	644	548	579	564	574	745	745	601	
Nordre Bergenhus Amt	550	523	538	528	528	499	437	581	527	531	540	636	
Romsdals —	500	523	600	667	494	445	407	518	534	525	590	535	
Søndre Trondhjems —	653	591	741	807	660	563	506	550	617	577	563	645	
Nordre Trondhjems —	580	560	632	786	527	503	490	538	544	632	587	585	
Nordlands —	429	515	552	569	566	439	415	382	419	538	543	516	
Tromsø —	417	562	656	707	539	457	427	444	445	477	508	493	
Finmarkens —	490	519	650	689	651	612	558	589	442	542	699	589	

Barselseber (Febris puerperalis). Antallet af Angrebne blandt 100 Fø-
dende har i de sidste 10 Aar været:

i 1885	0.8	i 1880	0.9
- 1884	0.9	- 1879	1.0
- 1883	0.9	- 1878	0.9
- 1882	0.7	- 1877	1.1
- 1881	0.9	- 1876	1.3

Tabel XIX giver Oversigt over Angrebne og Døde af Barselseber
samt det kjendte Antal Dødsfald paa Barselseng med Fordeling paa Rigets Stifter.
Af samtlige Barselskvinder døde i Riget 5.3 pro mille, i Landdistrikterne 5.7
pro mille og i Byerne 4.1 pro mille.

Af Tabel XX sees Dødeligheden paa Barselseng inden Amterne.

1000 levende Fødte.

enfants nés vivants.

1873.	1872.	1871.	1870.	1869.	1868.	1867.	1866.	1865.	1864.	1863.	1862.	1861.	Femaaret.	
													1876—80.	1871—75.
563	558	579	558	597	614	618	532	520	559	576	623	636	523	579
554	546	572	547	598	601	605	517	509	554	572	619	621	521	569
597	609	605	601	594	671	673	600	575	583	600	640	708	531	619
632	580	530	620	530	734	761	698	537	550	628	704	823	509	597
630	606	586	644	659	729	703	543	508	570	564	584	608	563	626
548	494	550	531	620	675	649	548	484	618	559	590	563	499	603
571	537	523	638	601	666	731	506	511	588	659	651	574	528	548
549	516	612	625	701	654	778	481	473	583	546	586	579	516	582
480	448	491	562	511	658	555	425	447	482	502	565	493	472	493
548	477	501	530	504	532	557	442	469	511	472	636	561	512	520
594	591	588	537	689	691	854	653	566	609	602	616	659	551	584
632	587	611	590	640	788	727	635	548	641	635	625	774	572	614
737	750	694	605	698	702	686	655	557	672	620	588	724	657	732
478	611	697	548	539	497	519	472	470	542	510	508	588	545	596
533	541	598	467	546	497	540	494	489	592	626	540	661	521	579
720	707	739	706	652	639	729	568	646	749	776	696	905	595	701
548	450	514	538	579	465	534	465	468	549	530	560	576	513	531
515	506	534	475	544	556	457	567	566	508	644	543	656	483	536
633	723	638	673	611	632	556	552	733	521	521	602	661	561	634
621	641	630	613	595	473	479	577	570	505	483	604	781	540	614
496	611	559	501	664	619	539	478	440	454	637	767	691	435	543
455	447	488	460	670	661	577	470	473	543	650	767	678	449	477
483	521	665	739	780	915	787	447	643	681	810	783	492	551	596

Barsel-feber anmeldtes i Forhold til Antallet af Barselkvinder hyppigst fra Hamars Stift, sjældnest fra Bergens Stift. Blandt samtlige af Lægerne opgivne 276 Dødsfald paa Barselseng udgjorde de kjendte 165 Dødsfald af Barsel-feber 59.8 pCt. Efter de foreliggende Opgaver døde 2.7 pro mille af samtlige Barselkvinder af Barsel-feber, i Landdistrikterne 2,6 pro mille og i Byerne 2.7 pro mille.

Efter Presternes Opgaver døde 331 Kvinder paa Barselseng. Af disse vare:

11	mellem	15—20	Aar
113	—	20—30	—
146	—	30—40	—
61	—	40—50	—

Samtlige af Lægerne anmeldte epidemiske

Les maladies épidémiques dans les

Tabel IX.		Samtlige epidemiske Sygdomme.		Angebrene af epide- miske Sygdomme af 1000 Individer.	Exanthema- tisk Typhus.		Typhoid- feber.		Cerebro- spinal- meningit.		Barsel- feber.	
Overøvrighedsdistrikter.		Angr.	Dødsf.		Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.
Riget		132728	5745	68.5	46	9	1662	171	40	18	524	165
Landdistrikt		53520	3211	35.3	45	-	1225	110	27	12	415	123
Byer		79208	2534	187.0	1	-	447	61	13	6	109	42
I.	Christiania Stift	60790	2590	111.6	-	-	436	48	19	9	134	40
II.	Hamars —	10047	575	44.3	-	-	41	7	2	2	92	18
III.	Christianssands —	24267	778	66.6	11	1	212	33	-	-	88	45
IV.	Bergens —	13500	806	44.1	-	-	399	32	7	4	51	20
V.	Trondhjems —	15077	663	53.6	-	-	289	32	7	3	79	22
VI.	Tromsø —	9047	333	42.1	35	8	285	19	5	1	80	20
1.	Christiania By . . .	28056	1242	216.6	-	-	94	13	-	-	26	7
2.	Akershus Amt	5421	289	54.8	-	-	30	4	-	-	24	8
3.	Smaalenenes —	10412	470	88.7	-	-	181	17	15	8	21	5
4.	Buskeruds —	8159	321	79.4	-	-	84	8	4	1	31	11
5.	Jarlsb. og Laurv. —	8742	268	89.8	-	-	47	6	-	-	32	9
6.	Hedemarkens —	6039	247	50.0	-	-	25	4	2	1	59	10
7.	Christians —	4008	328	37.8	-	-	16	3	-	-	33	8
8.	Bratsbergs —	6826	228	78.2	-	-	23	5	-	-	27	15
9.	Nedenæs —	5698	210	69.5	-	-	53	11	-	-	15	6
10.	Lister og Mandals —	5224	121	67.3	2	-	40	7	-	-	10	5
11.	Stavanger —	6519	219	55.5	9	1	96	10	-	-	36	19
12.	Søndre Bergenh. —	2009	258	16.4	-	-	205	14	2	-	12	5
13.	Bergens By	7091	235	153.1	-	-	83	7	1	-	7	5
14.	Nordre Bergh. Amt	1986	209	22.7	-	-	58	8	4	4	17	6
15.	Romsdals —	5393	247	42.3	-	-	212	18	3	2	24	7
16.	Søndre Trondhj. —	8361	133	68.7	-	-	76	10	4	1	42	12
17.	Nordre —	3737	187	45.7	-	-	54	7	-	-	28	7
18.	Nordlands —	4762	206	38.7	12	3	166	14	3	-	54	15
19.	Tromsø —	2996	87	47.8	23	5	78	1	-	-	26	5
20.	Finmarkens —	1289	40	43.8	-	-	41	4	2	-	-	-

Sygdomme fordelte paa Stifter og Amter.

diocèses et dans les préfectures.

Børne- kopper.		Vand- kopper		Skarlagens- feber.		Røde Hunde		Mæslinger.		Rosen.		Kighoste.		Diphtherisk Svælg- betændelse.		Strube- hoste.	
Angr.	Dødsf.	Angr.		Angr.	Dødsf.	Angr.		Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.
55	6	1326	7968	571		131	580	1	1823	52	4906	239	5951	1352		485	266
42	4	341	3736	288		53	194	-	989	31	2593	127	3101	764		268	145
13	2	985	4232	283		78	386	1	834	21	2313	112	2850	588		217	121
14	2	543	5133	326		43	28	-	620	15	2057	100	3383	729		179	92
-	-	40	525	30		12	1	-	242	9	71	3	182	56		26	15
38	4	337	914	83		34	495	1	466	13	1028	42	546	92		58	27
1	-	198	447	20		15	28	-	170	8	564	34	945	274		131	82
2	-	133	789	96		19	7	-	199	4	734	49	563	126		71	34
-	-	75	160	16		8	21	-	126	3	452	11	432	75		20	16
9	2	208	1961	174		-	5	-	123	10	684	53	1688	387		71	42
5	-	33	627	30		9	6	-	77	2	303	9	295	66		24	9
-	-	97	938	45		8	1	-	132	-	785	26	897	162		43	23
-	-	59	985	54		3	11	-	137	2	30	2	251	51		25	12
-	-	146	622	23		23	5	-	151	1	255	10	252	63		16	6
-	-	29	365	14		8	1	-	145	7	34	1	25	8		16	11
-	-	11	160	16		4	-	-	97	2	37	2	157	48		10	4
-	-	84	114	5		11	264	1	72	1	424	9	195	46		14	3
-	-	63	626	70		9	221	-	105	1	217	8	95	21		9	5
-	-	76	58	1		6	4	-	122	2	108	4	2	1		11	4
38	5	114	116	7		8	6	-	167	9	279	21	154	24		24	15
1	-	12	174	14		-	23	-	44	-	46	9	420	136		22	15
-	-	127	132	2		4	5	-	61	1	146	8	254	65		27	27
-	-	14	56	2		11	-	-	31	3	102	8	188	44		75	34
-	-	80	427	42		1	-	-	102	5	291	11	156	53		17	8
2	-	87	360	49		13	7	-	78	1	499	41	102	26		35	22
-	-	11	87	7		5	-	-	52	2	214	6	388	76		26	10
-	-	51	114	15		2	1	-	69	2	261	9	283	47		10	9
-	-	16	38	1		3	-	-	31	1	186	2	124	21		7	5
-	-	8	8	-		3	20	-	26	-	5	-	25	7		3	2

Samtlige af Lægerne anmeldte epidemiske

Les maladies épidémiques dans les

Tabel IX (Forts.)			Kusma.		Akut Bronchit og andre katarrhalske Tilfælde.		Katar- rhalsk og follikulær Angina.	Lunge- betændelse.	
Overøvrighedsdistrikter.			Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Angr.	Dødsf.
Riget			902	1	56247	716	14008	10355	1462
Landdistrikt			227	-	19536	299	3059	6946	997
Byer			675	1	36711	417	10949	3409	465
I.	Christiania	Stift.....	720	1	24579	398	8579	3376	478
II.	Hamars	—	29	-	4867	63	-	2056	321
III.	Christianssands	—	15	-	10498	120	2847	1600	228
IV.	Bergens	—	26	-	4895	50	1596	1254	185
V.	Trondhjems	—	65	-	7210	59	986	1382	162
VI.	Tromsø	—	47	-	4198	26	-	687	88
1.	Christiania By		490	1	11905	225	5209	714	121
2.	Akershus	Amt.....	135	-	1578	35	643	592	91
3.	Smaalenes	—	18	-	3705	48	1051	685	91
4.	Buskeruds	—	21	-	3883	59	403	598	87
5.	Jarlsberg og Laur- viks	—	56	-	3408	31	1273	787	88
6.	Hedemarkens	—	18	-	3272	29	-	891	131
7.	Christians	—	11	-	1595	34	-	1165	190
8.	Bratsbergs	—	1	-	2879	39	869	507	75
9.	Nedenæs	—	6	-	2857	25	-	375	53
10.	Lister og Mandals	—	2	-	2256	20	824	283	48
11.	Stavanger	—	6	-	2506	36	1154	435	52
12.	Søndre Bergenhus	—	2	-	433	8	-	232	45
13.	Bergens By		24	-	3054	15	1314	383	53
14.	Nordre Bergenhus Amt		-	-	604	16	-	426	62
15.	Romsdals	—	-	-	1977	19	550	469	45
16.	Søndre Trondhjems	—	53	-	4754	40	218	626	88
17.	Nordre	—	12	-	1283	11	500	500	54
18.	Nordlands	—	9	-	2075	12	-	389	48
19.	Tromsø	—	1	-	1424	8	-	196	26
20.	Finmarkens	—	37	-	699	6	-	102	14

Sygdomme fordelte paa Stifter og Amter.

diocèses et dans les préfectures.

Pleurit.		Gigtfeber.		Koldfeber.	Akut Diarrhoe og Cholera nostras.		Blodgang.		Skjørbug.	
Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.	Angr.	Dødsf.
2352	119	3099	53	75	19801	514	284	26	108	4
1683	95	1684	37	44	7069	146	194	21	91	3
669	24	1415	16	31	12732	368	90	5	17	1
543	39	1339	18	16	8993	288	52	7	4	-
271	20	467	10	1	1102	21	7	1	13	-
465	19	463	8	51	4109	60	31	1	61	1
368	10	315	5	1	2056	79	32	3	1	-
321	19	349	7	5	1811	43	49	6	7	1
384	12	166	5	1	1730	23	113	8	22	1
7	7	524	3	6	4229	197	3	-	-	-
135	13	180	3	3	691	14	31	5	-	-
133	4	216	5	2	1465	34	15	2	4	-
152	8	235	6	-	1246	20	1	-	-	-
116	7	184	1	5	1362	23	2	-	-	-
163	7	231	7	-	743	17	5	-	7	-
108	13	236	3	1	359	4	2	1	6	-
101	4	98	4	1	1093	22	3	-	46	-
117	1	116	-	31	775	8	3	-	5	-
103	9	146	1	10	1149	17	8	1	4	1
144	5	103	3	9	1092	13	17	-	6	-
74	2	87	2	-	218	8	1	-	-	-
134	1	125	1	-	1208	50	1	-	1	-
68	5	54	1	1	248	13	29	3	-	-
172	9	113	3	4	761	19	33	6	1	-
141	10	154	3	1	1094	29	13	-	2	1
100	2	131	2	-	338	3	4	-	4	-
207	9	93	3	1	881	13	75	6	6	1
148	3	49	2	-	642	6	3	1	1	-
29	-	24	-	-	207	4	35	1	15	1

XXIV

1885.

[illegible]

De af Lægerne behandlede Tilfælde af epidemiske Sygdomme efter Tid, Kjøen og Alder.

Le nombre des cas des maladies épidémiques traités par mois, par sexe et par âge.

Tabel X. (Forts.).

Sygdom.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December
Typhus exanthematicus	11	4	4	-	6	1	-	-	1	1	4	14
Febris typhoidea	245	138	112	115	137	114	109	101	152	140	135	157
Meningitis cerebrospinalis epidemica	-	2	4	12	7	5	2	1	1	2	2	1
Febris puerperalis	56	54	61	43	40	44	37	36	22	34	31	46
Variolæ	1	2	18	20	6	6	-	2	-	-	-	-
Varicellæ	99	81	121	155	108	105	99	70	68	97	135	173
Scarlatina	777	652	632	574	630	595	515	475	575	748	854	914
Rubeolæ	11	14	12	14	22	14	4	6	9	5	5	15
Morbilli	11	29	33	56	49	44	36	12	9	25	116	160
Erysipelas	161	183	182	178	157	133	140	105	108	146	143	160
Tussis convulsiva	579	431	399	334	337	334	402	390	298	438	462	458
Diphtheritis faucium	495	428	412	399	444	389	478	442	488	538	713	649
Angina membranacea (Croup)	66	47	46	43	29	22	35	16	16	24	48	47
Parotitis	82	103	129	128	80	58	33	70	26	59	66	67
Catarrhus, Bronchitis acuta	7671	7338	6192	4751	4388	3560	2667	2045	2801	3525	5297	5435
Angina	1654	1373	1266	1076	1048	946	732	670	918	1071	1537	1626
Pneumonia	1092	952	1039	1262	1226	894	509	282	356	546	860	1083
Pleuritis	250	232	218	226	208	236	204	141	132	152	155	169
Rheumatismus articularum acutus	397	349	360	320	314	280	198	151	144	131	200	234
Febris intermittens	6	5	4	5	5	12	8	14	1	3	7	3
Diarrhoea acuta, Cholera nostras	1394	1547	1451	1186	1225	1543	2336	2446	1934	1499	1604	1552
Dysenteria	27	28	27	34	20	19	14	14	15	31	27	18
Scorbutus	1	5	1	4	2	6	6	12	4	2	3	6
Tilsammen	15086	13997	12723	10935	10488	9365	8564	7501	8078	9217	12404	12987

De af Lægerne behandlede Tilfælde af de forskellige epidemiske Sygdomme i Procentforhold til
Summen af samtlige epidemiske Sygdomme i Aaret.

Les maladies épidémiques spéciales par rapport au nombre total des maladies épidémiques traitées dans les années 1873—1885.

Tabel XI.	1885.	1884.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.	1876.	1875.	1874.	1873.
Exanthematisk Typhus...	0.03	0.09	0.1	0.4	0.1	0.04	0.09	0.09	0.1	0.1	0.2	0.3	0.4
Typhoidfeber	1.3	1.4	1.6	1.7	1.6	2.6	2.4	3.1	2.9	3.1	3.6	4.0	4.2
Simpel Feber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.3	3.9	4.2
Cerebrospinalmeningit ...	0.03	0.01	0.04	0.03	0.03	0.03	0.04	0.05	0.2	0.4	0.1	-	-
Barselfeber	0.4	0.4	0.7	0.3	0.4	0.5	0.6	0.5	0.7	0.8	0.7	0.8	0.6
Børnekopper	0.04	0.02	0.005	0.3	0.07	0.2	0.003	0.03	-	0.2	0.4	0.2	0.1
Vandkopper	1.0	1.1	1.3	1.1	1.2	1.3	1.4	1.4	1.4	1.1	1.2	1.4	1.1
Skarlagensfeber	6.0	4.6	6.5	6.0	4.7	4.1	4.7	5.0	8.7	13.1	5.4	1.8	3.2
Røde Hunde	0.1	0.2	0.2	0.1	1.7	1.9	0.3	0.09	0.2	0.1	0.1	0.3	0.4
Mæslinger	0.4	0.04	0.3	11.8	11.7	0.4	1.3	3.8	4.3	2.1	1.3	10.6	13.3
Rosen	1.4	1.4	1.3	1.2	1.6	1.7	2.0	1.6	1.9	2.2	2.6	3.0	1.9
Kighoste	3.7	5.4	3.9	4.6	5.2	6.6	2.1	5.2	5.3	2.7	2.8	1.5	5.4
Diphtherisk Svælgbetænd.	4.5	4.4	4.2	2.5	1.3	0.9	1.0	0.7	0.9	1.7	1.6	4.0	1.0
Strubehoste	0.3	0.5	0.5	0.5	0.3	0.3	0.3	0.2	0.3	0.4	0.3	0.5	0.4
Kusma	0.7	0.9	3.0	1.3	1.7	0.3	0.3	0.2	0.5	0.4	0.8	2.8	1.9
Akut Bronchit	53.0	50.2	48.6	40.4	42.6	45.1	50.8	46.5	44.2	42.1	42.7	38.4	36.2
Andre katarrh. Tilfælde.													
Lungebetændelse	7.7	6.9	7.8	6.9	8.7	8.4	8.4	7.1	8.6	9.8	10.5	8.8	6.5
Pleurit.	1.8	1.6	1.7	1.4	1.6	1.7	1.8	1.7	1.9	1.8	1.6	1.5	1.1
Gigtfeber	2.3	2.3	2.2	1.6	2.1	2.2	2.6	1.9	2.4	2.6	2.6	2.3	2.1
Koldfeber	0.06	0.09	0.09	0.09	0.08	0.09	0.1	0.1	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2
Diarrhoe (akut)	14.9	18.1	15.8	17.3	13.8	20.6	19.3	19.9	14.9	14.5	15.9	13.4	14.8
Cholera nostras	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.2
Cholera asiatica	0.2	0.2	0.4	0.4	0.4	0.8	0.3	0.4	0.2	0.2	0.3	0.5	0.6
Blodgang	0.1	0.07	0.08	0.1	0.1	0.1	0.1	0.3	0.2	0.3	0.3	0.1	0.2
Skjørbug													
Sum af de af Lægerne be- handlede epidemiske Sygd.	132728	128239	124538	142528	121572	108856	91257	96265	90523	98164	97705	98267	88811

De i Byerne behandlede epidemiske Sygdomme i Aaret 1885.

Les maladies épidémiques dans les villes en 1885.

Tabel XII.	Behandlede.	Procent- forhold til de i hele Riget an- meldte Tilfælde af samme Syg- dom.	¹⁾ Kjendte Dødsfald.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Exanthematisk Typhus	1	2.3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Typhoidfeber	445	26.2	61	47	25	33	31	31	28	26	24	61	58	42	39
Cerebrospinalmeningit	13	32.5	6	-	-	-	8	3	1	-	-	1	-	-	-
Simpel Feber	1164	-	-	121	99	115	104	83	100	90	72	95	81	98	106
Barsel-feber	106	20.2	42	6	6	14	10	10	11	11	12	6	7	5	8
Børnekopper	13	23.6	2	1	2	2	3	1	4	-	-	-	-	-	-
Vandkopper	985	74.2	-	70	59	80	121	89	92	52	52	57	71	97	145
Skarlagensfeber	4262	55.4	283	350	271	283	289	291	299	291	282	400	473	509	524
Røde Hunde	78	59.5	-	7	7	11	9	10	8	1	1	8	5	3	8
Mæslinger	386	66.5	1	6	23	26	35	27	25	9	2	3	17	102	111
Rosen	827	45.4	21	79	93	79	74	68	62	56	36	57	78	70	75
Septichæmi, Pyæmi	22	-	30	-	2	2	4	3	2	1	2	1	2	1	2
Kighoste	2312	47.1	112	266	163	130	128	145	155	190	196	140	228	270	301
Diphtherisk Svælgbetændelse	2847	47.8	588	183	202	183	198	242	177	197	247	230	306	399	283
Strubehoste	211	43.5	121	27	29	22	21	13	10	18	9	4	8	25	25
Kusma	675	74.8	1	48	83	111	103	65	42	30	52	11	45	46	39
Akut Katarrh i Luftv. og Bronchit	35606	67.8	417	5158	4803	3643	2768	2606	2082	1422	1120	1866	2354	3945	3839
Katarrhalsk og follikulær Angina.	12052			1398	1188	1066	918	900	820	599	581	811	959	1338	1474
Lungebetændelse	3407	32.9	465	323	295	329	351	390	261	176	110	144	228	350	450
Pleurit	661	27.7	24	68	76	59	61	66	58	53	33	40	50	44	53
Gigtfeber	1415	45.7	16	191	165	167	150	143	133	81	57	64	64	91	109
Koldfeber	31	41.3	-	1	3	1	1	1	5	1	10	-	2	4	2
Akut Diarrhoe	12729	64.3	368	864	870	822	705	757	982	1521	1734	1400	1014	²⁾ 1038	1022
Cholera nostras															
Blodgang	90	31.7	5	6	5	3	18	14	4	12	6	8	3	10	1
Skjørbug	17	15.7	1	-	2	-	1	-	-	4	5	1	1	2	1
Tilsammen	80355	60.5	2564	9220	8471	7181	6111	5959	5361	4841	4643	5408	6054	8489	8617
Syphilis	981	-	-	77	67	89	80	77	75	92	79	91	79	79	96
Gonorrhoe, Urethrit	2355	-	-	185	184	203	216	170	147	162	177	212	262	218	219

¹⁾ Efter Dødslisten for Byerne. ²⁾ I Novemberlisten norsk Magazin for Lægevidenskaben R. III Bind I Pag. 83 staar 938, læs 1038.

Epidemiske Sygdomme i Amternes Bydistrikter.

Les maladies épidémiques dans les villes par préfectures.

Tabel XIII.	Ialt opgivne.		Christiania Stift.										Hamars Stift.				Christianssands Stift.							
			1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
	Tilfælde.	Dødsfald.	Chri- stiania.		Akers- hus- Amt.		Smaa- lenenes. Amt.		Buske- rud; Amt.		Jarlsberg og Laur- viks Amt.		Hede- markens Amt.		Chri- stians Amt.		Brats- bergs Amt.		Nedenæs Amt.		Lister og Mandals Amt.		Sta- vanger Amt.	
			Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Df.	Tilf.	Df.
Exanthematisk Typhus ..	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Typhoidfeber	447	61	94	13	-	-	66	9	41	3	17	2	1	-	1	1	8	2	7	1	11	5	16	5
Cerebrospinalmeningit ..	13	6	-	-	-	-	10	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barsekopper	109	42	26	7	5	4	14	3	6	5	9	3	2	1	-	-	3	1	3	2	3	2	13	8
Børnekopper	13	2	9	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-
Vandkopper	985	-	208	-	-	-	63	-	29	-	113	-	3	-	6	-	75	-	32	-	65	-	78	-
Skarlagensfeber	4232	283	1961	174	20	1	543	25	537	21	279	11	79	-	4	-	75	3	187	20	36	1	90	4
Røde Hunde	78	-	-	-	-	-	6	-	2	-	19	-	2	-	-	-	9	-	4	-	2	-	6	-
Mæslinger	386	1	5	-	-	-	1	-	6	-	5	-	-	-	-	-	221	-	137	1	-	-	6	-
Rosen	834	21	123	10	6	-	81	-	74	1	92	1	24	-	9	-	33	-	35	1	75	2	100	4
Kighoste	2313	112	684	53	-	-	423	14	23	-	117	5	14	-	-	-	275	5	89	6	60	4	69	2
Diphtherisk Svælgbetænd.	2850	588	1688	387	5	1	356	42	45	10	102	14	2	-	-	-	74	14	38	9	-	-	99	12
Strubehoste	217	121	71	42	-	-	24	9	12	6	9	2	3	2	-	-	8	2	2	1	7	2	12	5
Kusma	675	1	490	1	8	-	4	-	13	-	44	-	3	-	-	-	-	-	1	-	2	-	4	-
Akut Katarrh i Luftveiene og Bronchit.	36711	417	12005	225	121	2	2626	30	2788	31	2491	14	751	3	275	2	1617	11	1390	7	1556	10	1859	24
Katarrhalsk og follikulær Angina	10949	-	5209	-	61	-	651	-	150	-	1008	-	-	-	-	-	542	-	-	-	588	-	992	-
Lungebetændelse	3409	465	714	121	21	2	270	37	145	24	421	46	62	4	37	4	269	31	95	21	152	22	281	32
Pleurit	669	24	7	7	6	2	58	1	47	2	45	3	13	-	11	-	42	1	28	-	46	2	67	-
Gigtfeber	1415	16	524	3	10	-	106	3	85	2	93	1	37	-	13	-	35	2	59	-	92	-	64	1
Koldfeber	31	-	6	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	7	-	4	-	8	-
Akut Diarrhoe	12732	368	4229	197	38	-	1113	21	785	14	952	12	175	3	33	-	588	14	391	-	739	14	742	8
Cholera nostras																								
Blodgang																								
Skjorbug	90	5	3	-	3	-	8	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	13	-
	17	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3	-
Tilsammen	79176	2534	28056	1242	304	12	6426	199	4789	119	5818	114	1171	13	390	7	3874	86	2509	69	3439	64	4526	105

Epidemiske Sygdomme i Amternes Bydistrikter.

Les maladies épidémiques dans les villes préfectorales.

Tabel XIII (Forts.).	Bergens Stift.								Trondhjems Stift.								Tromsø Stift.							
	12		13		15				16		17		18		19		20							
	Bergens By.		Nordre Bergenhus Amt.		Romsdals Amt.				Søndre Trondhjems Amt.		Nordre Trondhjems Amt.		Nordlands Amt.		Tromsø Amt.		Finmarkens Amt.							
					Romsdals Amt.																			
					Søndmøre.		Romsdal. Nordmøre.																	
Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.							
Exanthematisk Typhus...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
Typhoidfeber	83	7	-	-	2	-	26	-	31	5	1	-	8	-	14	1	20	2						
Cerebrospinalmeningit...	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1						
Barselsefeber...	7	5	-	-	1	-	2	-	6	1	7	-	1	-	1	-	-	-						
Børnekopper	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
Vandkopper	127	-	-	-	39	-	33	-	67	-	6	-	20	-	13	-	8	-						
Skarlagensfeber	132	2	-	-	27	1	116	11	121	9	4	-	5	-	9	-	7	-						
Røde Hunde	4	-	9	-	-	-	1	-	6	-	1	-	2	-	2	-	3	-						
Mæslinger	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
Rosen	61	1	-	-	12	-	30	-	15	1	13	-	13	-	15	-	23	-						
Kighoste	146	8	-	-	168	4	4	-	151	10	12	1	49	-	28	-	1	-						
Diphtherisk Svælgbetænd.	254	65	3	1	18	3	32	7	20	5	80	15	3	-	22	-	9	3						
Strubehoste	27	27	3	1	1	1	7	2	15	11	10	3	-	-	4	4	2	1						
Kusma	24	-	-	-	-	-	-	-	52	-	1	-	4	-	-	-	25	-						
Akut Katarrh i Luftveiene og Bronchit.	3054	15	8	-	483	5	759	2	3253	27	217	2	255	1	680	1	523	5						
Katarrhalsk og follikulær Angina	1314	-	-	-	171	-	147	-	-	-	116	-	-	-	-	-	-	-						
Lungebetændelse	383	53	2	-	85	8	76	2	205	32	60	5	31	5	32	8	68	8						
Pleurit	134	1	2	-	14	-	33	-	46	4	10	-	26	1	26	-	8	-						
Gigtfeber	125	1	-	-	21	-	32	-	64	-	12	-	8	3	20	-	15	-						
Koldfeber	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
Akut Diarrhoe	1208	50	3	-	224	2	248	3	720	18	45	1	81	4	254	3	146	4						
Cholera nostras																								
Blodgang																								
Skjorbug	1	-	-	-	1	-	17	5	9	-	-	-	3	-	-	-	29	-						
Tilsammen	7091	235	30	2	1267	24	1566	37	4781	123	595	27	510	14	1121	17	913	25						

Exanthematisk Typhus i Aarene 1872—1885.

Le Typhus dans les années 1872—1885.

Tabel XIV. Aar.	Ialt kjendte		Be- handlede.	Deraf Døde.	Døde af 100 Be- handlede.
	Angrebne.	Døde.			
1885	46	9	46	9	19.6
1884	116	11	116	11	9.5
1883	134	16	132	14	10.6
1882	524	38	523	37	7.2
1881	151	25	151	25	16.0
1880	45	3	45	3	6.7
1879	81	12	79	10	12.7
1878	89	11	89	11	12.4
1877	131	10	118	9	7.6
1876	119	16	111	8	7.2
1875	194	28	188	22	11.7
1874	290	37	284	31	10.9
1873	315	31	315	31	9.8
1872	394	42	393	41	10.4

Typhoidfeber i Aarene 1872—1885.

La fièvre typhoïde dans les années 1872—1885.

Tabel XV. Aar.	Ialt kjendte		Be- handlede.	Deraf Døde.	Døde af 100 Be- handlede.
	Angrebne.	Døde.			
1885	1662	171	1661	170	102
1884	1827	197	1816	186	10.3
1883	1958	228	1943	213	11.0
1882	2390	249	2383	242	10.3
1881	1944	208	1927	191	9.0
1880	2881	308	2837	289	10.2
1879	2173	245	2144	226	10.5
1878	3024	306	2992	274	9.2
1877	2604	265	2600	257	9.9
1876	3094	332	3069	307	10.0
1875	3581	418	3513	390	11.1
1874	3911	422	3889	400	10.3
1873	3742	400	3706	364	9.8
1872	4161	416	4118	375	9.1

I de enkelte Maaneder indtraf følgende Antal Dødsfald:

i Januar	35	i Juli	28
- Februar	34	- August	19
- Marts	31	- September	15
- April	23	- Oktober	29
- Mai	32	- November	31
- Juni	26	- December	82

Antal Angrebne af Typhoidfeber af 1000 Indvaanere.

Nombre des cas de la fièvre typhoïde par 1000 habitants.

Tabel XVI. Overøvrighedsdistrikt.			1885.	1884.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.
Riget.....			0.86	0.95	1.02	1.25	1.02	1.51	1.15	1.62
I.	Christiania	Stift....	0.8	0.9	1.0	1.39	0.94	1.49	0.91	2.08
II.	Hamars	—.....	0.2	0.3	0.6	0.58	0.83	0.91	0.79	1.07
III.	Christianssands	—.....	0.6	0.6	0.8	0.86	0.75	0.88	0.83	1.30
IV.	Bergens	—.....	1.3	1.4	1.4	1.47	1.11	1.31	1.50	2.26
V.	Trondhjems	—.....	1.0	1.0	1.1	1.24	0.92	1.72	1.42	1.31
VI.	Tromsø	—.....	1.3	1.7	1.3	1.97	1.93	2.87	1.87	1.23
1.	Christiania		0.7	0.5	1.0	2.87	0.97	2.85	0.83	1.31
2.	Akershus	Amt	0.3	0.4	0.8	0.79	0.57	0.86	0.61	0.47
3.	Smaalenenes	—	1.5	1.7	1.4	1.00	1.01	1.42	0.68	1.08
4.	Buskeruds	—	0.8	1.3	1.0	1.16	1.39	1.28	1.12	5.68
5.	Jarlsb. og Laurviks	—	0.5	0.7	0.7	0.84	0.6	1.78	1.40	1.62
6.	Hedemarkens	—	0.2	0.2	0.6	0.60	1.01	1.15	0.92	1.54
7.	Christians	—	0.2	0.3	0.5	0.55	0.62	0.66	0.66	0.66
8.	Bratsberg	—	0.3	0.4	0.4	0.18	0.45	0.62	0.57	0.73
9.	Nedenæs	—	0.6	0.8	0.7	0.76	0.5	0.40	1.01	1.80
10.	Lister og Mandals	—	0.5	0.4	0.6	0.94	1.46	1.48	0.88	1.66
11.	Stavanger	—	0.8	0.7	1.4	1.39	0.67	0.93	0.86	1.15
12.	Søndre Bergenhus	—	1.6	1.2	2.0	1.75	1.09	1.62	2.01	2.54
13.	Bergens By		1.8	2.9	1.7	1.77	1.39	1.09	1.22	2.95
14.	Nordre Bergenhus	Amt	0.7	1.0	0.7	1.39	1.09	1.22	1.29	1.46
15.	Romsdals		1.7	1.0	0.7	1.67	1.0	1.20	1.13	1.67
16.	Søndre Trondhjems	—	0.6	0.9	0.9	1.08	0.85	2.09	1.74	1.44
17.	Nordre	—	0.7	1.2	1.7	1.40	0.89	1.49	1.07	1.22
18.	Nordlands	—	1.4	1.8	1.1	1.75	1.65	3.24	2.38	1.27
19.	Tromsø	—	1.2	1.8	2.2	2.91	2.82	2.36	1.14	1.04
20.	Finmarkens	—	1.4	0.8	0.5	0.84	1.18	2.42	1.31	1.54

Tiden er opgivet for 120 Dødsfald paa Barselseng, nemlig:

i 1ste Døgn.....	43	i 8de Døgn.....	4
- 2det —.....	11	- 9de —.....	7
- 3die —.....	7	- 10de —.....	5
- 4de —.....	11	- 11te —.....	1
- 5te —.....	4	- 12te —.....	4
- 6te —.....	6	- 13de —.....	2
- 7de —.....	4	- 14de —.....	-

tils. i 1ste Uge: 86

tils. i 2den Uge: 23

i 3die Uge 6 og i 4de Uge 5.

**Oversigt over Typhoidfeberens hyppigste Forekomst i de
forskjellige Lægedistrikter.**

Liste des districts civils, où la fièvre typhoïde a été prédominante.

Tabel XVII.							
Amt.	Lægedistrikt.	An- grebne.	Døde.	Amt.	Lægedistrikt.	An- grebne.	Døde.
I.	Christiania By...	94	13	XII.	Søndre Bergenhus Amt.....	205	14
II.	Akershus Amt....	30	4		Indre Nordhordland..	67	3
	Ullensaker.....	19	2		Nordre Midthordland..	64	2
	Aker.....	6	1		Voss.....	28	3
					Ytre Søndhordland..	21	1
III.	Smaalenenes Amt	181	17		Ytre Nordhordland..	14	1
	Sarpsborg.....	158	8	XIII.	Bergens By.....	83	7
	Eidsberg.....	9	2				
IV.	Buskeruds Amt...	84	8	XIV.	Nordre Bergenhus Amt.....	58	8
	Drammen.....	47	4		Ytre Sogn.....	32	4
	Rollag.....	14	-		Gloppen.....	15	2
	Ringerike.....	13	2				
V.	Jarlsberg og Laur- viks Amt.....	47	6	XV.	Romsdals Amt....	212	18
	Hof.....	20	3		Søndre Nordmøre....	81	6
	Tønsberg.....	15	1		Ytre Romsdal.....	32	3
	Laurvik.....	12	2		Nordre Nordmøre....	29	4
					Ørskog.....	21	3
VI.	Hedemarkens Amt	25	4	XVI.	Søndre Trond- hjems Amt.	76	10
	Søndre Østerdalen...	14	2		Trondhjem.....	31	5
	Hedemarken.....	7	1		Strinden.....	20	2
VII.	Christians Amt..	16	3		Guldal.....	11	2
	Lesje.....	5	-	XVII.	Nordre Trond- hjems Amt.....	54	7
	Faaberg.....	4	1		Inderøen.....	14	2
	Lom.....	3	2		Stjørdal.....	9	-
VIII.	Bratsbergs Amt..	22	4		Levanger.....	9	3
	Kragerø.....	13	3				
IX.	Nedenæs Amt....	53	11	XVIII.	Nordlands Amt...	166	14
	Vestre Nedenæs.....	35	7		Hadsel.....	55	5
	Østre.....	10	3		Under Lofotfisket...	20	-
					Ranen.....	15	1
X.	Lister og Mandals Amt.....	40	7		Skjærstad.....	14	1
	Flekkefjord.....	17	1		Østlofoten.....	10	2
	Vanse.....	10	-	XIX.	Tromsø Amt....	78	1
	Christianssand.....	8	4		Trondenes.....	30	-
					Tromsø.....	15	1
XI.	Stavanger Amt...	96	10		Lyngen.....	13	-
	Karmøy.....	25	4	XX.	Finmarkens Amt.	41	4
	Sandnæs.....	25	1		Vardø.....	16	2
	Egersund.....	20	3		Hammerfest.....	14	-
	Stavanger.....	9	2				

Cerebrospinalmeningitens Optræden inden Amterne.

La fièvre cérébro-spinale dans les préfectures.

Tabel XVIII.		1885.		1884.		1883.		1882.		1881.		1880.		1879.		1878.		1877.		1876.		1875.		1874.	
		Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.	Angrebne.	Døde.
1.	Christiania By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
2.	Akershus Amt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7	-	-
3.	Smaalenenes —	15	8	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Buskeruds —	4	1	1	1	3	2	-	-	1	-	1	1	3	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Jarlsberg og Laurviks —	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
6.	Hedemarkens —	2	1	5	4	-	-	-	-	2	1	6	4	2	-	-	-	1	1	6	4	10	4	-	-
7.	Christians —	-	-	3	2	2	-	1	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	4	-	-	-	18	7
8.	Bratsberg —	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Nedenæs —	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	Lister og Mandals —	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Stavanger —	-	-	-	-	8	6	6	5	1	-	4	1	-	-	1	1	-	-	8	7	-	-	-	-
12.	Søndre Bergenhus —	2	-	2	-	2	2	1	-	5	1	-	-	6	2	4	3	-	-	-	-	-	-	2	2
13.	Bergens By	1	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	2	2	-	-	-	-
14.	Nordre Bergenhus Amt	4	4	2	2	-	-	9	2	4	3	6	4	10	4	7	4	7	1	-	-	-	-	-	-
15.	Romsdals —	3	2	6	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	7	4	-	-	3	2	-	-	-	-
16.	Søndre Trondhjems —	4	1	1	-	5	2	5	2	1	1	3	1	1	1	6	4	44	22	110	29	103	33	-	-
17.	Nordre —	-	-	3	1	6	2	5	1	3	2	11	3	6	4	15	3	71	22	161	42	-	-	-	-
18.	Nordlands —	3	-	-	-	17	-	6	1	11	4	6	2	4	4	12	7	31	14	105	35	-	-	-	-
19.	Tromsø —	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	1	1	3	2	-	-	19	8	7	5	-	-
20.	Finmarkens —	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen		40	18	23	10	48	16	41	17	33	15	38	17	34	18	58	31	158	64	419	129	128	49	20	9
Døde af 100 Angrebne		45.0		43.9		33.3		41.5		45.5		44.7		52.9		53.4		29.0		29.0		48.3		45.0	

Paa Barselseng og af Barselfeber døde Kvinder.
Décès pendant les couches et par fièvre puerpérale dans les diocèses.

Tabel XIX.	1885.						Af 1000 Barselkvinder døde								
	Antal Barsel- kvinder.	Efter Preste- listerne døde paa Barsel- seng.	Af Lægerne opgivne				1885.	1884.	1883.	1882.	1881.	1880.	Femaaret 1880—85.	Femaaret 1876—80.	Femaaret 1871—75.
			Tilfælde af Bar- selfeber.	An- grebne af Bar- selfeber af 100 Fø- dende.	Døds- fald af Barsel- feber.	Døde af Barsel- feber (pCt.)									
Riget	62063	331	524	0.8	165	31.5	5.3	5.1	4.7	4.4	5.6	5.5	5.7	6.8	6.2
Landdistrikt	46625	268	415	0.9	123	29.4	5.7	5.5	4.9						
Byer	15483	63	109	0.7	42	38.5	4.1	3.8	4.0						
Christiania Stift . . .	18376	70	134	0.7	40	29.9	3.8	4.5	3.9	4.0	5.6	4.6	4.8	5.9	5.4
Hamars — . . .	7109	27	92	1.3	18	19.6	3.8	4.0	3.1	4.3	4.7	4.3	3.8	5.4	4.3
Christianssands — . .	11671	78	88	0.8	45	51.1	6.7	4.5	4.1	4.0	6.1	6.2	6.2	6.7	7.1
Bergens — . . .	9426	49	51	0.5	20	39.2	5.2	5.2	5.4	4.2	6.4	5.9	6.6	8.2	6.2
Trondhjems — . . .	7784	46	79	1.0	22	27.8	5.9	4.5	5.7	3.9	3.0	5.6	5.5	6.3	6.6
Tromsø — . . .	7697	61	80	1.0	20	25.0	7.9	8.5	7.1	6.7	7.4	6.7	8.4	5.8	8.8

Dødsfald paa Barselseng.

Décès pendant les couches dans les préfectures.

Tabel XX.		Antal Barsel- kvinder i 1885.	Antal døde Bar- selkvinder i 1885.	Af 1000 Barselkvinder døde.			
Overøvrighedsdistrikt.	1885.			1884.	1883.	1882.	
1. Christiania By	4815	16	3.3	3.7	3.7	2.2	
2. Akershus Amt	2958	8	2.7	5.3	6.6	5.4	
3. Smaalenenes —	4059	13	3.2	4.2	2.9	3.8	
4. Buskeruds —	3289	15	4.6	3.1	2.7	3.8	
5. Jarlsb. og Laurviks —	3255	18	5.5	6.8	4.0	5.0	
6. Hedemarkens —	3792	16	4.2	3.9	3.0	4.3	
7. Christians —	3317	11	3.3	4.1	3.3	4.2	
8. Bratsberg —	2799	23	8.2	5.2	4.9	3.3	
9. Nedenæs —	2576	13	5.0	3.5	1.6	2.8	
10. Lister og Mandals —	2438	9	3.7	5.4	2.5	5.8	
11. Stavanger —	3858	33	8.6	4.2	6.2	4.0	
12. Søndre Bergenhus —	3916	20	5.1	3.3	4.8	4.3	
13. Bergens By	1584	7	4.4	7.9	9.9	5.5	
14. Nordre Bergenhus Amt	2514	18	7.2	5.6	3.5	3.6	
15. Romsdals —	3550	13	3.7	5.1	6.1	3.9	
16. Søndre Trondhjems —	3443	26	7.6	4.2	5.5	4.2	
17. Nordre — —	2203	11	5.0	6.4	5.0	2.7	
18. Nordlands —	4450	26	5.8	9.5	6.3	5.5	
19. Tromsø —	2150	23	1.1	5.0	4.4	5.8	
20. Finmarkens —	1097	12	1.1	11.3	15.9	13.3	

Lægerne have opført 276 Dødsfald paa Barselseng og for 266 af disse angivet den nærmere Dødsårsag, der vil sees af Tabel XXI, hvor tillige Dødsårsagen for de efter obstetriciske Operationer døde Barselkvinder er anført.

Af Lægerne opgives 10 at være døde uforløste; Dødsårsag og Alder sees af Tabel XXII.

Af **Børnekopper** (Variolæ) forekom nogle faa Tilfælde i Christiania og en mindre Epidem i Karmøens Distrikt (Stavanger Amt) ved Vignæs Kobberværk, begge Steder ved Smitte af fra Udlandet hjemkomne Folk.

Skarlagensfeber (Scarlatina) fortsatte fra Aaret forud med tiltagende Hyppighed i Christiania By og udbredte sig ogsaa stærkere over alle Amter i Christiania Stift. I Hamar Stift havde den i Hedemarkens Amt næsten samme Udbredning som Aaret forud, medens den var betydeligt aftaget i Christians Amt. Naar undtages en stærk Oplussen i Nedenæs Amt (begge Nedenæs Distrikter) og nogen Forøgelse i Bergens By, var Sygdommen forøvrigt i Aftagende saavel i de vestenfjeldske som nordenfjeldske Amter. Det opgivne Antal udgjorde 6.0 pCt. af samtlige behandlede Tilfælde af epidemiske Sygdomme, hvad der hovedsagelig skyldes Sygdommens Tiltagen i Christiania Stift (Aaret forud 4.6 pCt.).

Tabel XXIII giver en Oversigt over dens Hyppighed i Forhold til Angrebne af 1000 Indbyggere i Riget, Stifter og Amter.

Dødsårsager for Barselkvinder. Døde efter obstetriciske Operationer.

Causes de décès pendant les couches, décès après des opérations obstétricales.

Dødsårsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i		Dødsfald efter obstetriciske Operationer.							Deraf opgivne af Lægerne at være uforløste.
		Landdistriktet.	Byer.	Tangforløsning.	Vending.	Udtrækning ved Bækkende-fødsel.	Perforation.	Exvisceration.	Efter-hyrdoperation.		
Barselseber	165	123	42	12	2	-	1	1	2	-	
Besværlig Fødsel	25	21	4	5	4	1	3	6	-	4	
Barselkrampe	24	13	11	8	2	1	-	-	-	2	
Livmoderblødning	20	15	5	1	5	1	1	-	-	3	
Livmoderbristning	10	9	1	2	4	-	-	1	-	1	
Peritonit	6	5	1	2	1	-	2	-	-	-	
Emboli	4	3	1	1	1	-	-	-	-	-	
Morbus Brightii	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	
Hjertefeil	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
Pyæmi	2	2	-	-	1	-	-	-	-	-	
Abort	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
Børnekopper	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Gigtfeber	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Lungebetændelse	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ikke nærmere angivet											
Dødsårsag	10	6	4	1	2	-	-	1	2	-	
Tilsammen	276	203	73	32	22	3	7	9	4	10	
77											

Paa Barselseng uforløst døde Kvinder.

Causes de décès pour femmes mortes pendant les couches sans être délivrées.

Tabel XXII.		Lægedistrikt.	Af Lægerne opgivne Dødt uforløste.	Alder.			Dødsårsag.			
Amt.				20—30 Aar.	30—40 Aar.	40—50 Aar.	Barselkrampe.	Besværlig Fødsel.	Livmoderblødning.	Livmoderbristning.
Buskeruds Amt.	Næs.		1	-	-	1	-	1	-	-
— » —	Rollag.		1	-	-	1	-	-	1	-
Nedenæs	Vestre Nedenæs.		1	-	1	-	-	-	1	-
Lister og Mandals	Vanse.		1	-	1	-	-	1	-	-
Stavanger	Sand.		1	-	1	-	1	-	-	-
Søndre Bergenhus	Voss.		1	1	-	-	-	-	-	1
Søndre Trondhjems	Hiteren.		1	-	-	1	-	1	-	-
Nordre	Frosten.		1	-	¹⁾ 1	-	-	1	-	-
Nordlands	Lurø.		1	-	1	-	1	-	-	-
Finmarkens	Vadsø.		1	-	1	-	-	-	1	-
Tilsammen			10	1	6	3	2	4	3	1

¹⁾ Mellem 30 og 50 Aar gammel.

Antal Angrebne af Skarlagensfeber af 1000 Indvaanere.

Nombre des cas de la scarlatina par 1000 habitants.

Tabel XXIII.		1885.	1884.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.
Riget		4.11	3.1	4.26	4.56	3.09	2.38	2.31	2.67	4.40
I.	Christiania Stift	9.4	5.6	3.6	0.77	0.66	0.69	1.09	1.62	5.42
II.	Hamars —	2.3	3.7	3.1	1.87	1.37	0.32	0.63	4.27	7.50
III.	Christianssands —	2.5	0.9	1.6	1.65	3.97	4.33	4.84	2.60	2.80
VI.	Bergens —	1.4	1.7	7.1	10.78	4.01	1.74	1.93	1.85	5.90
V.	Trondhjems —	2.8	3.1	7.6	9.47	4.14	3.17	3.06	4.22	2.44
IV.	Tromsø —	0.7	1.4	3.2	6.71	7.11	5.56	2.42	2.54	1.33
1.	Christiania By . . .	15.1	11.7	8.2	2.36	2.14	1.41	2.21	1.53	2.66
2.	Akershus Amt	6.3	4.5	4.3	0.27	0.42	0.35	0.32	0.99	5.50
3.	Smaalønes —	7.9	3.6	2.3	0.36	0.25	0.65	1.26	4.08	6.42
4.	Buskeruds —	9.6	3.4	0.7	0.05	0.14	0.27	0.19	0.64	8.87
5.	Jarlsb. og Laurv. —	6.4	3.5	1.4	0.24	0.05	0.70	1.41	0.54	2.55
6.	Hedemarkens —	3.0	3.5	5.7	3.57	2.00	0.42	0.48	1.09	6.22
7.	Christians —	1.5	4.0	0.3	-	0.68	0.22	0.79	7.64	8.84
8.	Bratsberg —	1.3	0.4	0.4	0.44	0.52	0.71	3.90	5.30	6.54
9.	Nedenæs —	7.6	1.4	3.2	1.17	0.24	3.46	1.56	1.72	3.15
10.	ListerogMandals—	0.8	0.8	0.5	1.00	3.06	7.64	4.79	0.09	0.83
11.	Stavanger —	1.0	1.0	2.3	3.20	9.62	5.44	7.77	2.84	1.09
12.	Søndre Bergenh.—	1.1	1.2	6.7	13.03	5.89	2.60	3.30	2.15	5.45
13.	Bergens By	2.9	1.4	5.9	19.45	9.01	2.49	2.75	0.55	3.97
14.	NordreBergenh.Amt	0.6	0.4	7.8	4.93	1.35	1.13	0.64	3.05	8.32
15.	Romsdals —	3.3	5.0	8.9	9.13	3.11	3.60	1.75	2.81	3.50
16.	Søndre Trondhj. —	3.0	2.3	9.4	8.84	4.62	2.50	2.58	3.04	2.85
17.	Nordre —	1.1	2.5	3.4	8.48	2.61	1.63	4.03	5.65	1.31
18.	Nordlands —	0.9	2.1	3.6	8.86	9.2	6.25	1.37	0.69	0.24
19.	Tromsø —	0.6	0.4	3.0	4.68	4.77	4.73	4.35	6.04	3.55
20.	Finmarkens —	0.3	0.4	1.9	2.08	3.36	4.51	2.63	2.66	1.67

Røde Hunde (Rubeolæ) forekom meget lidet.

Mæslinger (Morbilli) optraadte epidemisk, men i ringe Grad, i Kragerø Distrikt i Bratsberg Amt og begge Nedenæs Distrikterne i Nedenæs Amt; forøvrigt omtales kun enkelte spredte Tilfælde.

Rosen (Erysipelas) forekom med samme Hyppighed som Aaret forud.

Kighoste (Tussis convulsiva) forekom i større og mindre Udbredning overalt i Riget, men ikke saa hyppig som Aaret forud. Sygdommen udgjorde 3.7 pCt. af samtlige behandlede epidemiske Sygdomme (Aaret forud 5.4).

Diphtherisk Svælgbetændelse (Diphtheritis faucium) der i de sidste 3 Aar er optraadt epidemisk, vedblev fremdeles men ikke i den Udstrækning eller med den Hyppighed som Aaret forud, med Undtagelse af i Christiania By, hvor den var meget udbredt. og hvor de behandlede Tilfælde udgjør over Fjerde-

Oversigt over diphtherisk Svælgbetændelses hyppigste Forekomst
i de forskjellige Lægedistrikter.

Liste des districts civils, où la diphthérie a été prédominante.

Amt.	Tabel XXIV. Lægedistrikt.	An- grebne.	Døde.	Amt.	Lægedistrikt.	An- grebne.	Døde.
I.	Christiania By...	1688	387	XII.	Søndre Bergenhus Amt...	420	136
II.	Akershus Amt...	295	66		Nordre Midthordland	108	11
	Aker	121	28		Søndre Midthordland	83	20
	Ullensaker	109	21		Indre Nordhordland..	78	25
	Follo	50	8		Ytre Søndhordland ..	32	23
III.	Smaalenenes Amt	897	162		Ytre Nordhordland ..	31	19
	Sarpsborg	450	99	XIII.	Bergens By	254	64
	Moss	176	13	XIV.	Nordre Bergenhus Amt	188	44
	Fredrikshald	164	17		Ytre Sogn	53	15
	Eidsberg	71	9		Gloppen	46	13
IV.	Buskeruds Amt ..	251	51		Kinn	27	1
	Drammen	131	19		Indviken	23	6
	Sandsvær	50	10	XV.	Romsdals Amt	156	53
V.	Jarlsberg og Laurviks Amt	252	63		Nordre Søndmøre	30	8
	Tønsberg	145	41		Søndre Nørdmøre	30	4
	Laurvik	73	11		Indre Romsdal	26	11
VI.	Hedemarkens Amt	25	8		Vestre Søndmøre	25	9
	Søndre Østerdalen...	6	1	XVI.	Søndre Trondhjems Amt	102	26
	Tønsset	5	3		Trondhjem	20	5
	Hedemarken	5	2		Opdal	19	7
VII.	Christians Amt ..	157	48		Røros	16	-
	Toten	74	18		Guldal	14	2
	Nordre Valders	21	3	XVII.	Nordre Trondhjems Amt	388	76
	Lesje	16	6		Levanger	232	23
VIII.	Bratsbergs Amt ..	195	46		Stjørdal	50	21
	Skien	60	11		Stenkjær	42	10
	Kragerø	52	11		Inderøen	20	3
	Sauland	50	13	XVIII.	Nordlands Amt	283	47
	Hviteseid	16	4		Hadsel	102	18
IX.	Nedenæs Amt	95	21		Østlofoten	46	6
	Vestre Nedenæs	85	18		Sortland	44	4
X.	Lister og Mandals Amt	2	1		Ranen	33	8
	Flekkefjord	2	1	XIX.	Tromsø Amt	124	21
XI.	Stavanger Amt	154	24		Maalselven	30	4
	Stavanger	84	12		Lenvik	26	5
	Karmøyen	32	2	XX.	Tromsø	24	1
					Balsfjorden	16	6
					Finmarkens Amt.	25	7
					Hammerfest	12	4
					Alten	5	1

Katarrhalske Sygdomme i Norge.

Maladies catarrhales en Norvège,

Tabel XXV.			
Katarrhalske Sygdomme.			
Aar.	Anmeldte Tilfælde.	Procentforhold til samtlige behandlede Tilfælde af epidemisk Sygdom.	Ialt Døde.
1885.	70 255	53.0	716
1884.	64 394	50.2	703
1883.	60 591	47.8	643
1882.	57 591	40.4	880
1881.	51 789	42.3	665
1880.	49 206	45.0	682
1879.	46 434	50.8	626
1878.	44 820	46.5	691
1877.	40 076	44.2	610
1876.	41 388	42.1	630
1875.	41 791	42.7	631
1874.	37 803	38.4	622
1873.	32 346	36.1	438
1872.	29 773	37.1	395
1871.	28 452	37.4	381
1860.	26 313	36.4	380
1869.	26 421	37.8	386
1868.	21 351	26.7	328
1867.	26 061	34.8	373
1866.	20 373	-	272
1865.	18 678	-	314

parten af de for hele Riget behandlede. En betydelig Tilbagegang af Sygdommen har især fundet Sted i Tromsø Stifts Amter. Af samtlige behandlede epidemiske Sygdomme udgjorde den 4.5 pCt. Tabel XXIV giver en Oversigt over de Distrikter inden de forskellige Amter, hvor den er optraadt hyppigst. Fra et Par Distrikter (indre Søndfjord, nordre Bergenhus Amt og indre Søndmøre, Romsdals Amt) omtales Huddiphtherit, der i et Par Tilfælde havde dødelig Udgang.

Strubehoste (Croup, Angina membranacea) er optraadt sjeldnere end forrige Aar.

Kusma (Parotitis) aftagende fra forrige Aar, er optraadt med størst Hyppighed i Christiania og selv her i kun ringe Udbredning

Akute katarrhalske Tilfælde (Catarrhus, Febris catarrhalis, Bronchitis, Laryngitis, Angina, Pneumonia catarrhalis) udgjorde tilsammen 53.0 pCt. af samtlige epidemiske Sygdomme. Uoverensstemmelsen i det opgivne Antal Behandlede af disse Sygdomme paa Tabellerne XII og XIII beror paa, at Angina i flere Amter paa førstnævnte Tabel er medtaget under Catarrh og Bronchit. Tabel XXV giver Oplysning om disse Sygdommes Hyppighed og Forhold til samtlige epidemiske Sygdomme for Aarene 1865—1885. Af de opgivne 716 Dødsfald forårsagedes 645 ved akut Bronchit, 17 ved Laryngit og 54 ved Pneumonia catarrhalis.

Lungebetændelse (Pneumonia crouposa) forekom meget almindelig og udgjorde 7.7 pCt. af samtlige behandlede epidemiske Sygdomme; særlig udmærkede

Antal Angrebne af Lungebetændelse af 1000 Indvaanere.

Nombre des cas de la pneumonie par 1000 habitants..

Tabel XXVI.			1885.	1884.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1878.	1877.
Riget			5.3	4.7	5.1	5.2	5.6	4.9	4.1	3.7	4.3
I.	Christiania	Stift	6.2	6.2	5.7	5.6	6.7	4.8	5.9	4.4	4.3
II.	Hamars	—	9.1	5.6	5.1	5.8	6.3	6.8	5.7	4.4	4.9
III.	Christianssands	—	4.4	3.3	4.0	4.3	7.1	6.4	3.9	3.5	3.8
IV.	Bergens	—	4.1	4.2	4.1	3.9	4.0	3.9	2.2	2.5	3.8
V.	Trondhjems	—	4.9	4.2	7.6	8.1	4.8	4.2	2.9	4.0	5.6
VI.	Tromsø	—	3.2	3.6	3.3	2.9	2.9	2.6	2.6	2.9	3.5
1.	Christiania By		5.5	5.8	5.2	4.8	7.4	5.4	6.5	4.9	4.8
2.	Akershus	Amt	6.0	4.8	3.5	4.1	5.2	4.3	4.8	3.0	2.2
3.	Smaalenenes	—	5.8	6.3	7.5	5.7	5.1	4.3	6.7	4.5	5.7
4.	Buskeruds	—	5.8	7.5	5.3	6.2	6.2	3.7	6.2	4.6	4.8
5.	Jarlsb. og Laurviks	—	8.1	6.8	6.8	7.2	9.9	5.8	5.0	5.0	3.3
6.	Hedemarkens	—	7.4	5.0	5.2	6.1	7.8	7.7	5.2	4.3	5.2
7.	Christians	—	11.0	6.4	4.9	5.4	4.6	5.7	6.2	4.5	4.5
8.	Bratsberg	—	5.8	3.9	5.7	7.6	10.1	5.9	5.4	4.4	3.7
9.	Nedenæs	—	4.6	3.7	4.5	3.9	7.8	7.7	4.1	4.2	3.6
10.	Lister og Mandals	—	3.7	4.7	3.2	2.7	6.2	7.1	4.3	3.1	2.7
11.	Stavanger	—	3.7	3.0	3.6	3.4	5.1	5.4	2.4	2.5	4.1
12.	Søndre Bergenhus	—	1.8	2.3	1.9	1.8	3.0	2.1	1.5	5.4	2.0
13.	Bergens By		8.3	6.3	6.3	4.9	6.9	8.6	4.5	3.6	5.0
14.	Nordre Bergenhus	Amt	4.9	3.9	3.4	4.3	3.4	4.1	1.6	2.4	2.5
15.	Romsdals	—	3.7	5.2	7.7	8.6	3.9	2.8	2.1	4.1	6.1
16.	Søndre Trondhjems	—	5.1	4.8	8.9	7.5	6.2	5.7	3.5	3.8	5.9
17.	Nordre	—	6.2	3.4	6.3	8.1	4.2	3.6	3.3	4.5	6.3
18.	Nordlands	—	3.2	3.5	2.8	2.4	2.9	2.5	2.3	2.3	2.8
19.	Tromsø	—	3.1	4.1	4.4	3.4	2.0	1.9	2.3	2.8	4.9
20.	Finmarkens	—	3.4	2.8	3.0	4.5	4.6	4.5	5.0	6.0	3.0

sig Hamars Stifts Amter, hvor det fra Hedemarkens Amt fra flere Distrikter anføres, at den optraadte ondartet og paa en Maade, der tydede paa Smitte eller miasmatiske Indflydelser, og fra Christians Amt, hvor den væsentlige Forøgelse i Sygdommens Hyppighed skyldes dens store Udbredelse i Valdres og Totens Distrikter. Sygdommens Optraaden i Forhold til Angrebne af 1000 Indvaanere sees af Tabel XXVI.

Akute gastriske Sygdomme (Diarrhoea acuta og Cholera nostras) ere optraadte mindre hyppige end sædvanlig overalt i Riget, ligesom det kjendte Antal Dødsfald ogsaa er adskillig lavere end i de nærmest foregaaende Aar. Det opgivne Antal udgjør 14.9 pCt. af samtlige behandlede epidemiske Sygdomme (Aaret forud 18.1 pCt.).

Blodgang (Dysenteria) er ikke nogetsteds optraadt med epidemisk Udbredning.

Cas de syphilis et de gonorrhée traités en dehors des hôpitaux.

Riget og Amter.

1) Efter de opgivne Dødsårsager.

Indkomne Tilfælde af Gonorrhoe (Urethrit) paa Sygehusene.

Cas nouveaux de gonorrhée dans les hôpitaux

Tabel XXVIII.	Til sammen behandlede Tilfælde.	Voxne.		Fordeling paa Amterne.																
				1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	15	16	17	18	19	20
		Mænd	Kvinder.	Christiania By	Snaalenene.	Buskerud.	Jarlsberg og Laurvik.	Hedemarken.	Christians.	Bratsberg.	Nedenes.	Lister og Mandal.	Stavanger.	Bergens By.	Romsdal.	Søndre Trondhjem.	Nordre Trondhjem.	Nordland.	Tromsø.	Finmarken.
Gonorrhoe	347	100	247	177	6	6	10	1	7	4	3	4	16	4	53	12	14	14	13	10

Veneriske Sygdomme. Om de paa Rigets Sygehuse behandlede Tilfælde af Syphilis henvises til Tabellen i Slutningen af den almindelige Beretning. Paa Rigshospitalets Hudsygeafdeling udgjorde den gennemsnitlige Behandlingstid af Syphilis i 1885: 52.6 Dage, i 1884: 67.9 Dage, i 1883: 80.9 Dage. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde af Syphilis sees af Tabel XXVII, der tillige viser Sygdommens Form hos de Angrebne samt deres Køn og Fordeling paa Amterne og endvidere de udenfor Sygehus behandlede Tilfælde af Gonorrhoe (Urethrit). Paa Sygehusene indkomne Tilfælde af Gonorrhoe sees af Tabel XXVIII.

Spedalskhed (Elephantiasis Græcorum, Lepra). Overlægen for den spedalske Sygdom har afgivet følgende Beretning om Spedalskhedens Bevægelse i Riget.

Tabel XXIX viser Bevægelsen af samtlige Spedalske i Riget i og udenfor Stiftelserne.

Tabel XXX giver en Oversigt over Til- og Afgang af Spedalske i Stiftelserne i Aaret 1885.

Tabel XXXI viser Fordelingen af de Spedalske udenfor Stiftelserne i de forskellige Amter ved Udgangen af Aaret 1885.

I Tabel XXXII gives en Oversigt over de af Lægerne behandlede væsentlig **chroniske Sygdomme** med Fordeling paa Rigets Stifter og Opgaver over Køn og Alder for de af de forskellige Sygdomme Angrebne.

Svindstot (Tuberculosis pulmonum, Phthisis) er opgivet som Dødsårsag hos 1862 eller 16.9 pCt. af samtlige opgivne Dødsårsager.

Tabel XXXIII giver en Oversigt for hele Riget over Forhold (i pCt.) af Dødsfald af Svindstot til samtlige kjendte Dødsårsager, til Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme og udviser Dødeligheden af denne Sygdom pro mille af Befolkningen siden Aaret 1872. (Se Pag. XLVII.)

Tabel XXXIV viser Dødsfald af Svindstot i de forskellige Stifter og Amter for Aarene 1883—85 i Forhold (pCt.) til samtlige kjendte Dødsårsager og til Dødsfald af de ikke epidemiske Sygdomme samt i Forhold (pro mille) til Folkemængden i de tilsvarende Dele af Riget i de nævnte Aar.

Tabel XXXV A og B viser for hvert af Aarene 1879—1885, særskilt for Land og By, Dødsfald af Svindstot i Forhold (pCt.) til samtlige kjendte Dødsårsager og til Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme.

Af **Kræft** (Cancer, Fungus, Epithelioma, Sarcoma) er opgivet 1047 Dødsfald.

Tabel XXXVI giver en Oversigt over kjendte Dødsfald af Kræft etc. med Oplysning om Kræftens Sæde, Alder og Køn for de af de forskellige Kræfterformer Døde, forsaavidt saadan Opgave foreligger.

Tabel over Bevægelsen af samtlige Spedalske i Riget udenfor Stiftelserne.¹⁾

Tableau des lépreux en Norvège pendant les années de 1856—1885.

Tabel XXIX.		Afgang				Samlet Afgang.	Antal tilbage.
Aar.	Tilkomne.	ved Død.	til Stiftelse.	ved Udflýtning.	ved Helbredelse.		
1856	237	-	-	-	-	-	2609
—57	242	230	255	16	-	501	2350
—58	210	147	104	4	-	255	2305
—59	238	131	130	9	3	273	2270
1860	218	160	102	3	-	265	2223
—61	222	137	256	14	2	409	2036
—62	211	106	112	11	1	230	2017
—63	196	112	138	5	3	258	1955
—64	202	118	118	9	-	235	1922
—65	199	86	109	8	-	203	1918
—66	202	108	115	10	-	233	1887
—67	201	92	104	7	-	203	1885
—68	205	96	114	7	-	217	1873
—69	181	102	109	13	1	225	1829
1870	183	100	131	14	-	245	1767
—71	169	98	136	15	2	251	1685
—72	127	150	69	10	2	231	1581
—73	126	79	65	18	2	164	1543
—74	134	71	81	10	1	163	1514
—75	132	103	83	14	2	202	1444
—76	108	88	79	7	-	174	1378
—77	103	78	92	7	1	178	1303
—78	104	61	61	8	5	135	1272
—79	83	69	70	11	2	152	1203
1880	62	66	97	7	2	172	1093
—81	47	68	66	8	3	145	995
—82	44	60	38	6	-	104	935
—83	57	51	61	4	6	122	870
—84	20	73	52	3	4	132	758
—85	15	63	55	15	7	140	633

¹⁾ Denne Tabel svarer aldrig fra det ene Aar til det andet; der er desuden ikke endnu fuldstændigt Opgjør over de i Distrikterne værende Spedalske, da der er paabegyndt Opgjør af hvormange Mænd og hvormange Kvinder.

Sindssyge (Insania.) Over de paa Sygehusene behandlede Tilfælde af Sindssygdom giver Tabellen i Slutningen af denne almindelige Beretning en Oversigt. Af Sindssygdom er opgivet 63 Dødsfald i Landdistriktet og 20 i Byerne, tilsammen 83 Dødsfald, hvoraf 26 i Christiania Stift, 8 i Hamars, 15 i Christianssands, 25 i Bergens, 6 i Trondhjems, 3 i Tromsø Stift.

Paa Rigets 11 Sindssygeasyler indkom i Aarets Løb 690, Antallet af Udskrevne var 699, hvoraf 99 Døde. Tilbageliggende ved Aarets Udgang

Til- og Afgang af Spedalske i
Tableau des lépreux dans

Tabel XXX.	Stiftelser.	Tilbageliggende ved Udgangen af 1884.			Indkomne i 1885.			Tilsammen Behandlede.		
		Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
	Pleiestiftelse No. 1	153	74	79	28	16	12	181	90	91
	St. Jørgens Hospital	66	33	33	9	4	5	75	37	38
	Lungegaardshospitalet	68	33	35	11	7	4	79	40	39
	Reknæs Pleiestiftelse	66	33	33	13	8	5	79	41	38
	Reitgjærdets Pleiestiftelse	168	86	82	35	23	12	203	109	94
	Tilsammen	521	259	262	96	58	38	617	317	300

¹⁾ Deraf 1 ikke spedalsk Kvinde.

Fordeling af Spedalske udenfor Stiftelserne.

Tableau des lépreux dans les campagnes en 1885.

Tabel XXXI.		Antal Spedalske ved Udgangen af 1884.	Tilkomne i 1885.	Afgang		Antal Spedalske ved Udgangen af 1885.
Amterne.				i 1885.	deraf Døde.	
Akershus	Amt...	1	-	-	-	1
Smaalenenes	—...	1	-	-	-	1
Hedemarkens	—...	6	-	1	1	5
Kristians	—...	5	-	-	-	5
Lister og Mandals	—...	2	-	-	-	2
Stavanger	—...	62	5	11	9	56
Søndre Bergenhus	—...	131	5	19	6	117
Bergens By.....		23	-	-	-	23
Nordre Bergenhus Amt		156	14	29	15	141
Romsdals	—...	108	18	31	11	95
Søndre Trondhjems	—...	67	13	21	9	59
Nordre	—...	60	6	16	7	50
Nordlands	—...	104	21	20	12	105
Tromsø	—...	21	4	7	2	18
Tilsammen		747	86	155	72	678

vare 1319. Det samlede Antal Forpleiningsdage for de Sindssyge paa samtlige Asyler var 479 830 Dage. Det daglige Middeltal af Syge paa samtlige Asyler var 1314.6. De paa Sindssygeasylerne ialt indtrufne 99 Dødsfald ere henførte under de nærmere kjendte Dødsaaarsager og opførte i Tabellen over kjendte Døds-

1885 i samtlige Stiftelser.

les hospices en 1885.

Afgang									Tilbageiggende ved Udgangen af 1885		
ved Helbredelse.			ved Død.			ved Hjemsendelse eller Overflyttelse til anden Stiftelse.					
Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
-	-	-	23	15	8	6	6	-	152	69	83
-	-	-	6	2	4	-	-	-	69	35	34
1	1	-	9	4	5	4	4	-	65	31	34
-	-	-	7	5	2	4	2	2	68	34	34
-	-	-	25	18	7	8	5	1) 3	170	86	84
1	1		70	44	26	22	17	5	524	255	269

aarsager i det Amt, hvori Asylet er beliggende. Nærmere Redegjørelse for Sinds-sygeasyllernes Virksomhed findes i Norges officielle Statistik Tredie Række No. 28, udgiven i Aaret 1886.

Tabellerne XXXVII og XXXVIII giver en Oversigt over Antallet af de for Amtkommunernes Regning forpleiede Sindssyge i de forskellige Lægedistrikter samt Amtskommunernes Udgifter til de Sindssyges Forpleining og Medicinalvæsenet forøvrigt.

Tabel XXXIX giver en Oversigt over de af Lægerne udførte vigtigere **chirurgiske Operationer** med deres Fordeling paa eller udenfor Sygehus i de forskellige Amter.

Anmærkninger til Liste over vigtigere chirurgiske Operationer. Det bemærkes, at der som oftest kun foreligger Opgaver over Operationernes Antal og ikke over opererede Personer.

Amputation af Overarmen (Amputatio brachii). Indikation paa Sygehus: Arthrocece manus 1, Vulnus dilaceratum 1, heldigt Udfald, Tuberculosis 1, i Bedring; udenfor Sygehus: Vulnus 1, noppigen Indikation 1, begge heldigt Udfald.

Amputation af Underarmen (Amputatio antibrachii). Indikation paa Sygehus: Vulnus dilaceratum 4, tre heldigt, en dødeligt Udfald; Arthrocece manus 2, Panaritium 1, begge heldigt Udfald; udenfor Sygehus: Vulnus sclopetarium 2, begge heldigt Udfald.

Amputation af Haand (Amputatio manus). Indikation paa Sygehus: Vulnus 1, heldigt Udfald, Caries 1, heldigt Udfald; udenfor Sygehus: Vulnus 2, en heldigt, en dødeligt Udfald.

Amputation af Laaret (Amputatio femoris). Indikation paa Sygehus: Arthrocece genu 16, alle heldigt Udfald, Sarcoma 4, tre heldigt Udfald, en udgik uhelbredet; Gonitis chronica 2, en heldigt Udfald, en under Behandling; Vulnus 1, dødeligt Udfald; Aneurysma 1, dødeligt Udfald; Elephantiasis Arabum 1; Necrosis 1, Tumor tibiae 1, Fractura complicata 1, alle heldigt Udfald; udenfor Sygehus: Arthrocece genu 2, heldigt Udfald, Vulnus dilaceratum 1, Ulcus cruris 1, begge heldigt Udfald, Gangræna senilis 1, dødeligt Udfald.

Behandlede, væsentlig chroniske Sygdomme.

Liste des cas traités des maladies chroniques.

Tabel XXXII.	Ialt opgivne		Behandlede, for hvilke er opgivet Alder og Kjøen.				Fordeling paa Stifterne.											
							1		2		3		4		5		6	
	Tilfælde.	Dødsfald.	Børn.		Voxne.		Chri- stiania.		Hamar.		Christians- sand.		Bergen.		Trond- hjem.		Tromsø.	
			Md.	Kv.	Md.	Kv.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Chronisk Rheumatisme	6487	5	53	55	3295	2477	2052	3	928	1	988	-	356	-	1035	-	1128	-
Fnat	1878	-	347	343	236	249	561	-	216	-	774	-	150	-	122	-	55	-
Skurv	115	-	39	36	14	22	51	-	7	-	22	-	11	-	10	-	14	-
Kjertelsyge	3821	58	1331	1610	251	474	1380	22	440	2	863	21	289	2	580	8	269	3
Rachit	1269	69	695	515	6	5	476	31	302	12	231	10	92	6	87	7	81	3
Simpel Meningit	440	354	147	107	71	61	158	140	52	35	60	53	62	45	74	56	34	25
Tuberkuløs Meningit	644	610	299	246	32	33	188	188	70	61	186	177	66	64	86	473	48	47
Svindstot	6022	2862	192	279	2273	2685	1854	998	607	243	1560	752	518	285	1082	133	401	151
Kræft	1521 ¹⁾	1047	2	3	680	661	492	385	225	144	261	169	153	106	250	159	140	84
Vatersot og Morbus Brightii	1716 ²⁾	530	139	104	666	725	602	194	214	63	357	114	167	73	258	57	118	29
Blegsot og Anæmi	16694	29	648	1991	1086	12279	6646	10	1761	7	2807	4	1147	2	2279	3	2054	3
Menstruationsuordener	2886	-	-	10	-	2823	1072	-	304	-	513	-	209	-	452	-	336	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	24427	111	815	1283	9602	11931	8001	24	3126	20	4481	22	2047	17	3382	25	3390	3
Ormesygdomme	1939	-	682	780	197	231	705	-	230	-	478	-	145	-	235	-	146	-
Drankersygdomme	186	13	4	-	176	1	87	9	24	1	32	1	8	1	24	1	11	-
Struma	304	3	6	17	32	230	145	1	124	1	15	1	4	-	15	1	1	-

¹⁾ Cancer 1030, Sarcoma 17. ²⁾ Hydrops 125, Morbus Brightii 405.

Dødelighed af Svindsot.

Mortalité par phthisie par 1000 habitants et relativement aux toutes causes de décès.

Tabel XXXIII.	Forhold af Dødsfald af Svindsot til		Dødeligheden pro mille af Middelfolke- mængden i Aaret.
	samtligte opgivne Dødsårsager i pCt.	Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme i pCt.	
1885	16.9	25.6	1.5
1884	15.8	24.2	1.4
1883	16.2	25.4	1.4
1882	14.7	25.3	1.4
1881	15.8	24.4	1.4
1880	16.9	25.2	1.4
1879	17.0	24.2	1.3
1878	15.9	23.7	1.2
1877	16.1	24.7	1.2
1876	14.2	23.9	1.2
1875	14.4	23.2	1.1
1874	14.5	22.9	1.1
1873	15.2	23.0	¹⁾ 1.1
1872	14.9	23.1	¹⁾ 1.0

¹⁾ Beregnet efter Befolkningen den 31te December 1873 og 1872.

Amputation af Læggen (Amputatio cruris). Indikation paa Sygehus: Arthroace pedis 9, alle heldigt Udfald; udenfor Sygehus: Vulnus 1, Vulnus sclopetarium 1, Ulcus cruris 1, alle heldigt Udfald.

Amputation af Mellemfoden (Amputatio metatarsi). Indikation paa Sygehus: Arthroace 3, alle heldigt Udfald; udenfor Sygehus: Ulcus tuberculosum 1, uopgivet Udfald.

Pirogoffs Operation. Paa Sygehus: Arthroace 1, Contusio cum gangræna 2, alle heldigt Udfald.

Exartikulation af Overarmen (Exarticulatio humeri). Indikation paa Sygehus: Vulnus articuli dilaceratum 1, heldigt Udfald.

Exartikulation af Underarmen (Exarticulatio antibrachii) skede ved Gangræn med heldigt Udfald.

Exartikulation af Haand (Exarticulatio manus) ved Vulnus dilaceratum med heldigt Udfald.

Exartikulation af Foden (Exarticulatio pedis). Indikation paa Sygehus: Caries 1, heldigt Udfald; udenfor Sygehus: Arthroace 2, en heldigt, en dødeligt Udfald.

Resektioner (Resectio). Indikation paa Sygehus: Resectio maxillæ inferioris ved Tumor 2, heldigt Udfald; Resectio cubiti ved Arthroace 7, fire heldigt Udfald, tre udgik i Bedring; Resectio manus ved Arthroace 1, heldigt Udfald; Resectio coxæ ved Arthroace 13, otte med heldigt Udfald, fire dødeligt Udfald, en under Behandling; Resectio genu ved Arthroace 3, to heldigt, en dødeligt Udfald.

Arthrotomi, Arthrectomi. Indikation paa Sygehus: Arthroace cubiti 6, Arthroace genu 15, Synovitis genu 4, Corpus alienum genu 1, Vulnus artic. pedis 1; Udfaldet for de enkelte Operationer kan ikke bestemmes efter de foreliggende Opgaver; dødeligt Udfald efter Operationen er ikke forekommet.

Dødsfald af Svindsot i de forskjellige
Mortalité par la phthisie dans les diocèses et dans

Tabel XXXIV.			1825.			
			Opgivne Dødsfald			
			med anført Døds- aarsag.	af Svindsot.	af epidemiske Syg- domme.	af ikke epidemiske Syg- domme.
Riget			16 927	2 862	5 745	11 182
Landdistrikt.			9 752	1 558	3 181	6 571
Byer ¹⁾			7 175	1 304	2 564	4 611
I.	Christiania	Stift	6 536	998	2 590	3 946
II.	Hamars	—	1 820	243	575	1 245
III.	Christianssands	—	3 147	752	778	2 369
IV.	Bergens	—	2 125	285	806	1 319
V.	Trondhjems	—	2 331	433	663	1 768
VI.	Tromsø	—	968	151	333	635
1.	Christiania By		2 642	403	1 242	1 400
2.	Akershus	Amt	848	114	289	559
3.	Smaalenenes	—	1 057	134	470	587
4.	Buskeruds	—	1 095	188	321	774
5.	Jarlsberg og Laurviks	—	894	159	268	626
6.	Hedemarkens	—	931	152	247	684
7.	Christians	—	889	91	328	561
8.	Bratsberg	—	837	157	228	609
9.	Nedenæs	—	740	158	210	530
10.	Lister og Mandals	—	672	173	121	551
11.	Stavanger	—	898	264	219	679
12.	Søndre Bergenhus	—	557	81	258	299
13.	Bergens By		760	123	235	525
14.	Nordre Bergenhus	Amt	551	43	209	342
15.	Romsdals	—	724	98	247	477
16.	Søndre Trondhjems	—	1 266	265	333	933
17.	Nordre —	—	598	108	187	411
18.	Nordlands	—	572	96	206	366
19.	Tromsø	—	279	37	87	192
20.	Finmarkens	—	117	18	40	77

Borttagelse af Kræft (Exstirpatio tumoris cancerosi) i andre Organer end Brystkjertel og Læbe. Fra Sygehus er Kræftens Sæde opgivet saaledes: Cancer oculi 1, Cancer linguæ 5, Cancer nasi 1, Cancer regionis deltoideæ 1, Cancer recti 3, Cancer vulvæ 2, Cancer uteri 2, Cancer femoris 2, Cancer cruris 1. Udenfor Sygehus: Cancer faciei 2, Cancer nasi 1, Cancer genæ 1, Cancer

Stifter og Amter for Aarene 1883—1885.

les préfectures pendant les années de 1883—1885.

Forhold af Dødsfald af Svindsot						Dødeligheden af Svindsot pro mille af Befolkningen.		
til samtlige opgivne Døds- aarsager i pCt.			til Dødsfald af ikke epi- demiske Sygdomme i pCt.					
1885.	1884.	1883.	1885.	1884.	1883.	1885.	1883.	1883.
16.9	15.8	16.21	25.6	24.2	25.4	1.5	1.4	1.4
15.9	14.6	14.5	23.7	22.5	23.9	1.0	0.9	1.9
18.1	17.3	18.8	28.3	26.5	27.3	3.1	2.8	2.9
15.3	15.1	18.4	25.2	23.5	28.0	1.8	1.7	1.9
13.4	14.6	13.9	19.5	19.2	18.9	1.1	0.9	0.9
23.9	21.9	21.1	33.1	29.6	30.2	2.1	1.8	1.9
13.4	12.9	13.7	20.6	21.6	22.0	0.9	1.7	1.0
18.6	15.7	13.6	24.5	22.8	25.6	1.5	1.0	1.3
15.6	11.8	8.9	23.8	23.3	22.0	0.7	0.2	0.6
15.2	16.1	19.6	28.6	27.1	29.3	3.1	3.6	3.2
13.4	15.3	17.2	20.4	20.8	24.4	1.1	1.3	1.3
12.7	14.1	15.9	22.8	24.6	24.0	1.1	1.4	1.4
17.2	14.8	17.0	24.3	20.7	22.3	1.8	1.2	1.8
17.8	14.0	18.8	25.4	20.6	27.1	1.6	1.2	1.6
16.3	16.2	14.9	22.2	21.5	20.9	1.2	1.0	1.0
10.2	13.0	12.9	16.2	16.9	16.9	0.8	0.8	0.9
18.8	18.2	18.8	25.8	24.5	25.6	1.8	1.6	1.8
21.4	22.7	22.0	29.8	29.1	30.6	1.9	1.8	1.8
25.7	23.4	21.0	31.4	30.4	28.9	2.2	2.1	2.0
29.4	23.7	22.5	38.9	34.3	35.5	2.2	1.7	1.9
14.5	12.6	16.5	27.1	22.4	27.7	0.7	0.6	0.6
16.2	16.8	16.3	23.4	27.0	11.8	2.6	3.3	2.9
7.8	7.9	8.4	12.6	13.8	14.8	0.5	0.5	0.5
13.5	12.8	12.3	20.5	20.7	23.8	0.8	0.8	0.8
20.9	17.2	14.6	28.4	25.6	26.9	2.2	1.7	1.8
18.0	14.3	11.9	26.3	24.5	23.5	1.2	0.8	0.8
16.8	11.2	8.9	26.2	22.9	21.4	0.8	0.8	0.7
13.3	11.6	10.7	19.3	22.7	30.0	0.6	0.7	0.6
15.4	14.9	5.9	23.4	26.0	13.3	0.6	0.9	0.4

linguæ 5, Cancer maxillæ inferioris 1, Cancer colli 1, Cancer dorsi 1, Cancer axillæ 1, Cancer penis 1, Cancer pedis 1.

Borttagelse af Svulster (Exstirpatio tumorum), Paa Sygehus er Svulsternes Art angivet saaledes: Tumores glandularum 28, Lipoma 12, Atheroma 5, Tumores cystici 4, Epulis 3, Papilloma 3, Ganglion, Fibroma, Neuroma,

Procentforhold af Dødsfald af Svindsot til samtlige opgivne Dødsårsager i Aarene 1879—1885.

Mortalité par phthisie relativement aux toutes causes de décès dans les années 1879—85.

Tabel XXXV A.		Byerne. (Les villes).							Landdistrikt. (Les campagnes).						
Overøvrighedsdistrikter.		1885.	1884.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1885.	1884.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.
Riget		18.1	17.3	18.8	16.2	16.8	18.1	18.6	15.9	14.6	14.5	13.6	15.1	16.0	15.8
1. Christiania By		15.3	16.1	19.6	15.6	18.4	17.4	18.7	-	-	-	-	-	-	-
2. Akershus Amt.		13.9	14.3	18.7	7.4	30.8	22.6	7.7	13.4	15.3	17.1	10.5	16.8	16.2	19.5
3. Smaalenenes —		12.6	13.0	16.4	11.6	12.9	16.4	15.7	11.3	15.0	15.6	14.4	19.1	16.9	18.1
4. Buskeruds —		16.7	16.3	15.2	15.3	13.4	19.8	14.5	17.5	13.9	18.1	15.6	18.3	20.3	15.6
5. Jarlsberg og Laurviks —		21.3	17.1	18.7	21.9	15.2	22.7	16.6	14.6	11.2	19.1	16.5	15.3	21.9	14.1
6. Hedemarkens —		22.4	26.0	17.0	18.2	13.1	10.9	17.9	15.9	15.5	14.8	11.5	14.7	17.1	16.1
7. Christians —		11.8	30.8	22.4	10.5	10.5	22.7	14.8	10.2	11.9	12.2	12.1	12.3	7.1	9.9
8. Bratsberg —		17.4	17.6	19.9	20.0	19.1	17.9	17.7	19.6	18.5	18.4	21.1	19.6	18.7	18.3
9. Nedenæs —		18.0	18.7	19.8	15.9	18.8	19.1	26.1	22.8	24.1	22.6	27.6	22.0	22.4	22.4
10. Lister og Mandals —		26.3	19.8	20.3	22.6	23.0	19.5	24.4	25.1	26.8	21.7	26.8	23.8	26.2	28.6
11. Stavanger —		32.3	28.2	24.5	24.0	29.0	20.4	19.5	25.6	18.1	19.8	22.9	16.2	20.0	24.4
12. Søndre Bergenhus —		-	-	-	-	-	-	-	14.5	12.6	16.5	12.2	15.9	16.2	14.5
13. Bergens By		15.5	16.8	16.3	15.6	14.2	14.1	18.8	-	-	-	-	-	-	-
14. Nordre Bergenhus Amt.		-	-	-	-	-	-	16.7	7.8	7.9	8.5	9.4	12.0	12.7	10.8
15. Romsdals —		17.1	16.4	21.6	16.3	11.7	20.0	19.3	12.0	11.2	9.5	6.6	11.2	9.3	8.5
16. Søndre Trondhjems —		22.5	18.1	19.4	12.2	11.9	19.9	19.7	20.1	16.6	12.4	11.6	11.8	15.3	13.9
17. Nordre —		29.2	21.7	19.4	12.5	18.3	22.9	28.0	16.7	13.9	11.4	9.2	16.6	17.0	14.0
18. Nordlands —		18.6	13.8	15.3	7.6	7.1	15.1	14.3	16.6	11.1	8.4	7.8	7.9	9.7	9.7
19. Tromsø —		11.1	10.0	11.1	4.9	10.4	8.6	20.0	14.0	11.9	10.5	4.8	6.3	9.4	12.0
20. Finmarkens —		16.2	11.5	4.4	7.3	8.5	14.3	1.0	13.5	19.4	7.6	8.6	8.3	6.3	12.3

Procentforhold af Dødsfald af Svindsot til Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme i Aarene 1879—85.
Mortalité par phthisie relativement aux toutes causes de décès non épidémiques dans les années 1879—85.

Tabel XXXV B.		Byerne. (Les villes).							Landdistriktet. (Les campagnes).						
Ovørevrighedsdistrikter.		1885.	1884.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.	1885.	1884.	1883.	1882.	1881.	1880.	1879.
Riget		28.3	26.5	27.3	26.7	26.7	27.7	27.1	23.7	22.5	23.9	24.0	23.1	23.4	22.1
1. Christiania By		-	27.1	29.3	27.2	28.9	28.8	28.5	-	-	-	-	-	-	-
2. Akershus Amt		20.8	15.4	30.0	16.3	40.1	26.9	11.1	20.4	20.8	24.2	23.9	32.7	23.4	26.6
3. Smaalenenes —		20.8	21.7	25.3	20.2	18.7	23.1	21.1	24.9	27.8	23.2	23.8	27.1	23.7	26.4
4. Buskeruds —		23.3	21.5	21.0	22.9	18.0	27.2	20.0	24.9	20.2	23.1	22.9	24.7	26.2	20.1
5. Jarlsberg og Laurviks —		29.1	24.3	25.8	29.2	25.0	30.6	22.1	21.8	17.0	28.8	25.0	24.3	30.7	20.9
6. Hedemarkens —		28.8	33.3	21.6	29.3	28.6	18.1	29.1	21.8	20.6	20.8	18.5	22.9	25.0	22.2
7. Christians —		20.0	35.3	28.2	15.4	17.4	31.2	19.0	16.2	15.7	16.0	17.9	15.9	9.9	14.1
8. Bratsbergs —		23.7	24.0	27.6	25.4	28.0	26.1	25.1	27.2	24.8	22.1	30.7	26.7	25.7	22.9
9. Nedenæs —		25.7	22.2	27.0	28.5	28.7	32.3	32.6	31.5	32.1	31.9	36.5	30.7	34.1	31.0
10. Lister og Mandals —		32.5	25.3	26.1	33.2	31.8	32.3	32.7	30.3	35.3	32.2	37.8	36.5	39.3	34.6
11. Stavanger —		40.8	38.8	37.7	38.1	53.5	34.4	36.8	36.1	28.0	32.4	38.6	24.9	33.7	36.3
12. Søndre Bergenhus —		-	-	-	-	-	-	-	27.1	22.4	27.7	25.3	28.0	25.2	21.4
13. Bergens By		22.1	26.9	21.8	25.0	21.4	20.2	24.4	-	-	-	-	-	-	-
14. Nordre Bergenhus Amt		-	-	-	-	-	-	25.0	12.6	13.8	14.9	16.2	15.9	18.1	14.6
15. Romsdals —		23.8	24.5	33.9	33.6	24.7	27.7	27.5	18.9	18.9	19.6	15.8	16.8	24.8	10.8
16. Søndre Trondhjems —		31.2	26.4	28.0	22.3	19.3	28.0	27.5	27.0	25.2	25.6	23.1	19.9	20.6	18.6
17. Nordre —		50.0	35.7	28.0	26.5	31.4	33.3	36.8	24.0	24.0	23.1	20.6	24.4	23.7	21.8
18. Nordlands —		27.6	37.7	20.5	22.7	16.7	22.7	19.2	23.1	22.7	21.5	21.5	15.5	16.5	14.4
19. Tromsø —		14.4	14.3	23.3	18.2	18.9	14.3	35.2	21.2	25.2	34.0	19.8	15.4	16.3	23.3
20. Finmarkens —		23.2	20.0	9.3	18.0	21.2	22.6	11.5	23.4	34.1	17.5	16.6	15.3	14.0	23.7

1885.

LI

Liste over Dødsfald af

Décès causes par les mala-

Tabel XXXVI. Kræftens Sæde. (Cancer et Sarcom).	Tilsammen.	Kjøn.			Alder.																									
		Mandkjøn.	Kvindkjøn.	Uopgivet.	0—1	1—5	5—10	10—15	15—20	20—30	30—40	40—50	50—60	60—70	70—80															
					Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.												
					M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	
Cancer:																														
Hoved:																														
Panden	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Ansigtet	13	8	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	1	-	3	-	-	-		
Øienhulen	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-		
Næsen	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-		
Næsehulen	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-		
Antrum Highmori	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Kjæven	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Overkjæven	16	4	10	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	5	-	-	2	-	-	-	-		
Underkjæven	5	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	1	1	-	1	-	-	-		
Ganen	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-		
Munden	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-		
Tungen	9	1	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	1	-	2	-	-	-		
Læben	7	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-		
Underlæben	6	3	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-		
Glandula parotis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
— submaxillaris	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Hals:																														
Halsen	7	4	2	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-		
Svælget	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Spiserøret	16	5	6	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	3	2	-	2	-	2	-	-	-		
Brystet.																														
Brystkjertel	37	1	36	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	3	-	10	-	-	-	7	1	6	-	-	-	-	-		
Axelhulen	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-		
Mediastinum	4	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Lungen	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-		
Lungesækken	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Underlivet:																														
Underlivet	30	12	11	7	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	3	2	1	4	3	3	1	1	-	-	-	-	-	-		
Mavesækken	522	272	184	66	-	-	-	-	-	-	1	2	5	7	32	21	74	50	104	59	48	29	-	-	-	-	-	-		
— og Lever	15	9	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	1	1	3	2	1	2	-	-	-	-	-	-		
Leveren	56	21	18	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Intestina	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-		
Pancreas	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-		
Colon	5	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-		
Peritoneum	6	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-		
Omentet	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-		
Endetarmen	23	9	6	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	3	3	3	1	-	-	-	-	-	-		
Nyrerne	3	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-		
Blæren	9	4	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	4	-	-	-	-	-	-		
Prostata	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Penis	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-		
Testiklerne	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-		
Ydre kvindelige Kjensorganer	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		

Kræft i Aaret 1885.

dies cancéreuses en 1885.

				Opgiven		Fordeling paa Amter.																				
80—90		90—100				Alder for.		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Aar.		Aar.				Christiania.	Akershus.	Smaalene.	Buskerud.	Jarlsberg og Laurvik.	Hedemarken.	Christians.	Bratsberg.	Nedenæs.	Lister og Mandal.	Stavanger.	Søndre Bergenhus.	Bergens By.	Nordre Bergenhus.	Søndmøre.	Romsdal. Nordmøre.	Søndre Trondhjem.	Nordre Trondhjem.	Nordland.	Tronsø.	Finmarken.
M.	K.	M.	K.	M.	K.																					
2	-	-	-	6	4	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	4	4	2	1	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	10	-	2	2	-	-	1	2	-	1	1	-	-	1	1	-	1	1	1	2	-	1
-	-	-	-	3	2	-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	1	-	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	6	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-
1	4	-	-	2	5	-	-	-	2	-	1	2	1	-	-	-	1	1	-	-	-	2	-	-	-	-
-	-	-	-	2	2	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	3	2	1	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	5	6	4	2	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	29	2	3	2	1	6	2	2	3	1	2	5	1	2	1	-	-	4	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	3	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	11	11	3	-	1	4	1	3	2	2	2	1	2	-	2	1	-	1	3	1	1	1	-
6	2	-	-	270	170	51	32	34	28	33	52	31	21	25	16	17	18	17	22	3	15	32	24	24	20	7
-	-	-	-	8	5	3	2	-	2	2	2	1	3	3	2	1	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-
1	1	-	-	21	17	8	4	4	9	2	3	3	1	3	2	1	-	5	-	1	2	-	4	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	4	1	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	1	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	9	6	3	-	3	1	-	3	2	2	1	1	3	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-
-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	4	2	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	2	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	-	3	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-

Liste over Dødsfald af

Tabel XXXV (Forts.). Kræftens Sæde.	Tilsammen.	Kjøn.			Alder.																	
		Mandkjøn.	Kvindelkjen.	Uopgivet.	0—1	1—5	5—10	10—15	15—20	20—30	30—40	40—50	50—60	60—70	70—80							
					Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.						
					M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.		
Skeden	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Livmoderen	61	-	61	-	-	-	-	-	-	-	-	4	16	6	-	12	-	-	-	-	-	5
Æggestokkene	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lyskekjertlerne	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Extremiteterne:																						
Armen	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Skulderen	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Laaret	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Læggen	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Foden	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Knæet	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Bensystemet:																						
Hjernskallen	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	893	389	384	120	-	-	-	1	-	1	1	2	10	17	41	49	94	86	148	111	70	65
Uopgivet for	134	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtlige Dødsfald af Cancer	1027	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sarcoma ;																						
Øienhulen	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Næsen	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tandkjødet	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halsen	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-
Brystkjertel	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Underlivet	2	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Testiklerne	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Laaret	5	1	4	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	2	-	-	-	1	-	-	-	-
Knæet	2	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	18	7	8	3	-	1	1	1	-	-	2	1	3	2	1	1	2	-	-	-	-	-
Uopgivet for	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtlige Dødsfald af Sarcoma	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Ranula, af hver 1. Udenfor Sygehus: Atheroma 43, Lipoma 24, Tumores cystici 20, Fibroma 17, Tumores glandularum 11, Ganglion 5, Ranula 3, Epulis 3, Enchondroma, Osteoma, Myoma, Hæmatoma, Angioma, Neuroma af hver 1.

Thoracocentese ved Empyema (Incisio empyematis). Paa Sygehus er Udfaldet opgivet i 9 Tilfælde heldigt, i 3 dødeligt Udfald, 1 Tilfælde under Behandling. Udenfor Sygehus i 24 Tilfælde med heldigt 5 med dødeligt Udfald, 3 Tilfælde under Behandling.

Gastrotomi ved Strictura oesophagi havde 1 Tilfælde heldigt i 2 dødeligt Udfald.

Ovariotomi. Paa Sygehus i 1 heldigt, i 1 dødeligt Udfald. Udenfor

Kræft i Aaret 1885.

				Opgiven Alder for.		Fordeling paa Alder.																				
80-90		90-100				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		16	17	18	19	20
Aar.	Aar.	Christiania By	Akerhus.			Smaalene.	Buskerud.	Jarlsberg og Laurvik.	Hedemarken.	Christians.	Bratsberg.	Nedenes.	Lister og Mandal.	Stavanger.	Søndre Bergenhus.	Bergens By.	Nordre Bergenhus.	Søndmøre.	Romsdal.	Søndre Trondhjem.	Nordre Trondhjem.	Nordland.	Tromsø.	Finnmarken.		
M.	K.	M.	K.	M.	K.																					
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	•	
-	1	-	-	-	44	17	3	5	6	1	1	2	4	3	1	5	4	1	1	-	1	1	1	4	-	
-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-</							

Sygehus i 21 Tilfælde heldigt Udfald i 5 Tilfælde dødeligt Udfald, for 1 Tilfælde er Udfaldet uopgivet.

Laparotomi ved Graviditas extrauterina foretoges med heldigt Udfald.

Laparotomi ved Ileus havde i begge Tilfælde dødeligt Udfald.

Laparotomi ved Underlivssvulst. Indikation paa Sygehus: Tumor recti 1 med dødeligt Udfald, Tumor abdominis, hvor der tillige foretoges Rection af Dele af Tyndtarmene, 1 med heldigt Udfald; udenfor Sygehus i begge Tilfælde, hvis Indikation er uopgivet, med dødeligt Udfald.

Laparotomi og Exstirpation af Uterus. Paa Sygehus i 2 Til-

D*

Antallet af Sindssyge forpleiede for Amtskommunernes

Nombre des aliénés, entretenus aux frais des communes

Amt.	Tabel XXXVII. Lægedistrikt.	Sindssyge		Amt.	Lægedistrikt.	Sindssyge	
		ialt.	deraf paa Asyl.			ialt.	deraf paa Asyl.
II.	Akershus Amt ¹⁾ . . .	135	39	VIII.	Bratsbergs Amt. . .	212	53
	Aker	36			Skien	41	
	Ullensaker	33			Laardal	39	
	Follo	14			Holden	38	
	Høland	13			Kragerø	34	
					Hviteseid	30	
III.	Smaalenenes Amt. . .	178	56		Sauland	21	
	Sarpsborg	69			Tinn	9	
	Eidsberg	47		IX.	Nedenæs Amt.	135	68
	Hvaløerne	35			Vestre Nedenæs	49	
	Moss	27			Østre —	47	
IV.	Buskeruds Amt ¹⁾ . . .	63	51		Evje	21	
	Modum	50			Aamli	11	
	Ringerike	33			Sætersdalen	7	
	Sandsvær	21		X.	Lister og Mandals Amt	176	52
	Drammen	20			Undal	49	
	Næs	19			Flekkefjord	43	
	Aal	10			Oddernæs	35	
	Rollag	10			Vanse	29	
					Lyngdal	20	
V.	Jarlsberg og Laur- viks Amt.	155	43	XI.	Stavanger Amt ²⁾ . . .	149	47
	Tønsberg	75			Sandnæs	26	
	Laurvik	44			Ekersund	20	
	Hof	36			Finnø	19	
					Karmøen	19	
VI.	Hedemarkens Amt. . .	177	45		Sand	14	
	Søler og Odalen	82			Sogndal	13	
	Hedemarken	44			Haugesund	13	
	Søndre Østerdalen . . .	17			Stavanger	3	
	Tønset	16			Uopgivet Distrikt	6	
	Rendalen	13		XII.	Søndre Bergenhus Amt	202	64
	Trysil	5			Indre Nordhordland . . .	28	
VII.	Christians Amt ²⁾ . . .	193	52		Tysnæs	26	
	Hadeland og Land . . .	38			Nordre Midthordland . .	25	
	Faaberg	36			Ytre Nordhordland . . .	25	
	Toten	30			Voss	24	
	Ringebu	28			Indre Hardanger	19	
	Søndre Valdres	22			Indre Søndhordland . . .	14	
	Lom	19			Ytre Hardanger	14	
	Nordre Valdres	10			Ytre Søndhordland . . .	10	
	Lesje	10			Søndre Midthordland . .	10	
					Sveens Herred	7	

¹⁾ Hjemstavn kun opgivet for 96 privat forpleiede Sindssyge. ²⁾ Heri ikke medregnet 5 i 1884 udgaaede, men paa Fortegnelsen opførte Sindssyge, for hvilke Bidrag er udbetalt i 1885 (Faaberg 1, Ringebu 2, Lom 1, Lesje 1 — deraf 1 paa Asyl), — samt 1 paa Fortegnelsen opført tilhørende Lillehammer Kjøbstad. ³⁾ Hjemstavn opgivet for 133 Sindssyge, der vare under Forpleining den $\frac{1}{5}$ 1886.

Regning i Regnskabsaaret 1884—1885 i Lægedistrikterne.

départementales, par districts civils médicaux.

Amt.	Lægedistrikt.	Sindssyge		Amt.	Lægedistrikt.	Sindssyge	
		ialt.	deraf paa Asyl.			ialt.	deraf paa Asyl.
XIV.	Nordre Bergenhus Amt	88	28		Frosten	18	
	Indre Søndfjord	14			Ytre Namdal	17	
	Ytre Sogn	11			Levanger	15	
	Ytre Søndfjord	9			Grong	10	
	Kinn	9			Namsos	7	
	Indviken	9			Fosnæs	7	
	Nordfjordeidet	7		XVIII	Nordlands Amt	169	84
	Gloppen	7			Ranen	32	
	Indre Sogn	6			Brønnø	18	
	Midtre —	6			Vefsen	17	
	Lærdal	4			Folden	12	
	Ytre Nordfjord	4			Sortland	12	
	Lyster	2			Hadsel	11	
XV.	Romsdals Amt ¹⁾	207	58		Alstahaug	10	
	Indre Romsdal	35			Stegen	9	
	Søndre Nordmøre	22			Skjærstad	8	
	Surendalen	22			Ofoten	7	
	Vestre Søndmøre	20			Østlofoten	7	
	Nordmøre	20			Lurø	6	
	Ørskog	17			Lødingen	6	
	Nordre Søndmøre	16			Gildeskaal	5	
	Ytre Romsdal	15			Buksnæs	4	
	Indre Søndmøre	14			Flakstad	3	
	Østre —	13			Bodø	2	
	Sundalen	12		XIX.	Tromsø Amt	63	33
	Uden Hjemstavn	1			Trondenes	13	
XVI.	Søndre Trondhjems Amt	215	77		Skjærvø	13	
	Orkedal	41			Lyngen	12	
	Guldal	38			Maalselven	6	
	Strinden	36			Lenvik	5	
	Hiteren	18			Tromsø	4	
	Opdal	16			Ibestad	3	
	Nordre Fosen	16			Tranø	3	
	Røros	13			Balsfjorden	1	
	Ytre Fosen	13			Karlø	1	
	Indre —	11			Uopgivet Distrikt	2	
	Selbu	8		XX.	Finmarkens Amt	37	15
	Hevne	5			Alten	9	
XVII.	Nordre Trondhjems Amt	161	49		Tanen	9	
	Inderøen	39			Hammerfest	5	
	Stjørdal	29			Kistrand	5	
	Stenkjær	19			Maasø	4	
					Vadsø	3	
					Loppen	1	
					Sydvaranger	1	
					Vardø	-	

¹⁾ Heri ikke medregnet 2 i 1884 udgaaede Sindssyge, for hvilke Bidrag er udbetalt i 1885 (Ørskog 1, nordre Nordmøre 1 paa Asyl).

**Antallet af Sindssyge forpleiede for Amtskommunernes Regning
og Medicinalvæ-**

**Nombre des aliénés entretenus aux frais des communes départementales. Déboursements
médicinale**

Tabel XXXVIII.	I 1885—86 for Amtskom- munernes Regning for- pleiede Sindssyge.		Amtskommunernes syges Forpleining i	
	Ialt.	Deraf paa Asyl.	Ialt.	
			Kr.	Øre.
Rigets Landdistrikter	2 799	909	-	-
Akershus Amt	135	39	38 006	83
Smaalenenes —	178	56	44 737	13
Buskeruds —	163	51	29 615	71
Jarlsberg og Laurviks —	155	43	33 500	-
Hedemarkens —	177	45	41 239	54
Christians ²⁾ —	193	52	42 666	81
Bratsbergs —	212	53	-	-
Nedenæs —	135	68	⁴⁾ 41 500	-
Lister og Mandals —	176	52	33 270	88
Stavanger —	133	42	36 601	84
Søndre Bergenhus —	202	64	33 440	90
Nordre — —	88	28	20 093	16
Romsdals ⁵⁾ —	207	58	32 043	63
Søndre Trondhjems —	215	77	40 483	03
Nordre — —	161	49	26 740	52
Nordlands —	169	84	36 847	90
Tromsø —	63	33	19 875	52
Finmarkens —	37	15	9 798	45

¹⁾ Opført paa Budgettet for det kommende Aar. ²⁾ Heri ikke medregnet 6 paa udgaaede (deraf 1 paa Asyl). De i 1885 udbetalte Bidrag udgjorde tilsammen Kr. 407.31. 18⁸⁶/87. ⁵⁾ Heri ikke medregnet 2 paa Fortegnelsen opførte, men i 1884 udgaaede Sindssyge gifter, af hvilke der gives Amterne Bidrag til de Sindssyges Forpleining, og hvis Udgifter naar Beholdningerne fratrækkes, for Nordlands Amt i Halvaaret $\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$ 1885: Kr. Aaret 1885: Kr. 32713,62.

fælde heldigt Udfald, udenfor Sygehus i 7 Tilfælde med heldigt i 4 med dødeligt Udfald.

Operation for Polyper. Udenfor Sygehus er Polypens Sæde angivet i Næsen i 61, i Øret 7, i Endetarmen 2 og i Urinrøret 1.

Underbinding af Arterier (Ligatura arteriarum). Paa Sygehus: Arteria carotis ved Auenrysmas 1 (heldigt Udfald), Arteria temporalis 1, Arteria radialis 1, Arteria cruralis 1, Arteria femoralis 1, Arteria poplitea 1. Udenfor Sygehus: Arteria brachialis 1, Arteria radialis 1, Arteria ulnaris 1, Arteria pædiea 1.

Reposition af Luxationer. Paa Sygehus: Luxatio humeri 7, Luxatio

og Amtskommunernes omtrentlige Udgifter til disses Forpleining senet i det Hele.

approximatifs des mêmes communes pour l'entretien des ces aliénés et pour l'administration en général.

Udgifter til Sinds- 1885 eller 1885—86.		Amtskommunernes Udgifter til Medicinalvæ- senet forevrigt i 1885 eller 1885—86.			Beregnet Middel- befolkning i Landdistrik- terne 1885.
Gjennemsnitlig for hver Sindssyg.		Ialt.		Gjennemsnitlig for hvert Individ af Befolkningen i Amter- nes Landdistrikter.	
Kr.	Øre.	Kr.	Øre.	Øre.	
-	-	-	-	-	1 514 500
281	53	15 591	12	16.3	95 800
251	33	14 132	04	16.6	85 200
181	69	12 576	08	16.3	77 100
216	13	5 983	41	9.0	66 700
232	99	¹⁾ 12 700	-	10.9	116 100
221	07	17 154	41	16.6	103 300
-	-	³⁾ 65 040	-	-	67 600
307	41	⁴⁾ 5 880	-	8.5	68 900
189	04	6 957	23	12.0	57 900
275	20	12 664	83	15.2	83 200
165	55	⁴⁾ 18 312	-	14.9	122 500
228	33	17 098	60	19.7	86 800
154	80	16 507	71	15.1	109 400
188	29	9 573	61	9.8	98 000
166	09	16 025	87	20.7	77 300
218	03	⁶⁾ -	-	-	119 000
315	48	⁶⁾ -	-	-	57 100
264	82	⁶⁾ -	-	-	22 600

Fortegnelsen opførte Sindssyge, nemlig: 1 tilhørende Lillehammer By og 5 allerede i 1884
³⁾ Heri medregnet Udgifterne til de Sindssyge. ⁴⁾ Anført efter Repartitionsplakaten for
 (deraf 1 paa Asyl). Amtskommunens Bidrag var tils. Kr. 100.32. ⁵⁾ Medicinalfondets Ud-
 ogsaa komme Byerne og fremmede Fiskere under de forskellige Fiskerier tilgode, udgjorde,
 59242.96, for Tromsø Amt i Aaret 1885: Kr. 33931.50 samt for Finmarkens Amt i

cubiti 1, Luxatio femoris 1; udenfor Sygehus: Luxatio maxillæ inferioris 14, Luxatio claviculæ 1, Luxatio humeri 136, Luxatio cubiti 48, Luxatio radii 3, Luxatio ulnæ 3, Luxatio pollicis 4, Luxatio digitorum 6, Luxatio femoris 8, Luxatio pedis 2.

Tracheotomi. Paa Sygehus ved Diphtheritis laryngis 18 med heldigt, 28 med dødeligt Udfald; ved Aneurysma arteriæ anonymæ 1, Patienten udgik i Bedring; udenfor Sygehus ved Diphtheritis laryngis i 8 Tilfælde med dødeligt Udfald, ved Croup i 1 Tilfælde med heldigt i 2 med dødeligt Udfald, ved Corpus alienum laryngis 1 Tilfælde med heldigt Udfald.

Operation ved indeklemt Brok (Herniotomia). Paa Sygehus i 14

Chirurgiske Ope-

Opérations chirur-

Tabel XXXVIII. Operationer.	Hele Riget.																
	Tilsammen.	Paa Sygehus.	Udenfor Sygehus.	1	2	3	4	5	6	7							
				Christiania By.	Akershus.	Smaalene.	Buskerud.	Jarlsberg og Laurvik.	Hede marken.	Christians.							
				Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.
Amputation af Overarmen	6	3	3	2	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
— - Underarmen	10	7	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
— - Haanden	5	3	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— - Laaret	37	29	8	14	1	-	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1
— - Læggen	21	18	3	5	-	-	2	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-
— - Mellemfoden	4	3	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reamputationer	4	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pirogoffs Operation	3	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Exartikulation af Overarm	2	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— - Underarm	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— - Haand	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
— - Foden	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Amputation eller Exartikulation af Fingre eller Tæer	194	48	146	22	2	10	3	22	1	12	-	18	-	16	-	5	-
Resektioner	57	42	15	35	8	-	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Arthrectomi og Arthrotomi	31	28	3	25	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Osteotomi, Trepanation	6	4	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Borttagelse af Brystkjertelen	39	11	28	8	11	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-
— - Læbekræft	123	19	104	5	2	1	4	2	11	-	5	-	6	-	7	-	6
— - Kræft i andre Organer	97	32	65	20	13	1	1	-	1	1	8	-	3	-	3	1	3
— - andre Svulster	404	88	316	60	51	1	10	2	12	-	21	-	11	-	13	1	47
— - Tonsillerne	95	4	91	1	31	-	1	-	10	1	2	-	5	-	2	-	7
— - Uvula	5	-	5	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— - nedgroede Negle	56	5	51	4	3	-	4	-	3	-	1	-	4	-	3	-	1
Thoracocentese ved Empyem (Incision)	61	14	47	-	1	-	1	-	1	1	8	-	1	-	4	-	3
Paracentese af Brystet	55	6	49	3	3	1	1	-	11	-	3	-	-	-	-	-	1
— - Underlivet	110	11	99	6	9	-	7	-	20	1	7	-	7	-	3	-	3
Gastrotomi	3	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ovariometri	29	2	27	1	17	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Punktion af Ovarialsvulst	29	2	27	2	4	-	-	-	2	-	2	-	2	-	3	-	1
Laparotomi ved Graviditas extrauterina	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— - Ileus	2	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— - Underlivs- svulst	4	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
— - og Extirpation af Uterus	14	3	11	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— - exploratomia	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Incision af Absces: perinæi	4	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Operat. af Livmodersvulster og ved anden Livmodersygd.	44	3	41	1	-	-	-	-	4	-	1	7	-	1	-	1	1

Chirurgiske Ope-

Tabel XXXIX (Forts.).	Hele Riget																	
	Operationer.	Tilsammen.	Paa Sygehus.	Udenfor Sygehus.	1		2		3		4		5		6		7	
					Christiania By.	Akerhus.	Smaalene	Buskerud.	Jarlsberg og Laurvik.	Hede- marken.	Christians.							
												Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.
Incision af Absc. perityphlitic	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — pelvis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Operation for Polyper i andre	132	5	127	-	8	-	5	-	9	-	7	-	31	-	6	-	8	-
Organer	11	6	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-
Underbinding af Arterier	18	-	18	-	6	-	-	-	4	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Operation for Nævi, Teleangi- ektasier	21	2	19	1	16	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — Hæmorrhoider	6	2	4	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Neurotomi eller Nervestræk- ning	28	11	17	8	-	-	-	-	3	-	1	-	2	-	-	-	-	-
Tenotomier	37	3	34	1	4	-	4	-	2	-	-	-	-	-	2	-	8	-
Operation for Hygroma	17	11	6	10	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Punktion af Led	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forceret Ledbevægelse	268	18	250	9	-	21	-	22	1	22	-	19	-	26	-	25	-	-
Reposition af Luxationer	3	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Operation for Ledmus	7	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — Klumpfod etc.	29	22	7	20	1	-	1	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Plastiske Operationer	45	10	35	3	1	-	1	1	5	1	2	-	1	-	-	-	4	-
Operation for Hæremund	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — spaltet Gane.	5	-	5	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Perforation af Membrana tympani	62	47	15	2	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Tracheotomi	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Laryngofissio	167	11	156	2	10	-	5	-	19	1	7	-	4	-	11	-	15	-
Operation for Vandbrok	16	10	6	9	4	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Borttagelse af Testiklerne	47	22	25	13	-	-	-	1	3	1	1	-	2	-	-	-	2	-
Herniotomi	130	12	118	2	3	-	2	-	11	1	11	1	13	-	4	-	16	-
Reposition af indeklemt Brok	21	10	11	2	-	-	-	-	-	3	-	-	8	-	-	-	-	-
Punktion af Blæren	3	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lithotomi	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lithotripsi	19	1	18	1	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	1	-
Operation for Phimosis	14	2	12	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	1	-	3	-
— — Paraphimosis	4	1	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — Strictura urethræ	4	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Urethrotomia externa	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — interna	5	4	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Electrolyse af Strictura	10	2	8	2	3	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Operation for Ruptura perinæi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — Fistula vesico vaginæ	9	6	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — Imperforatio hy- minis	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — Atresia vaginæ	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — — ani	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
— — Fissura ani	7	-	7	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-

rationer i 1885.

Fordeling paa Amterne paa og udenfor Sygehus.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Bratsberg.	Nedenass.	Lister og Mandal.	Stavanger.	Søndre Bergenhus.	Bergens By.	Nordre Bergenhus.	Romsdal.	Søndre Trondhjem.	Nordre Trondhjem.	Nordland.	Tromsø.	Finnmarken.
Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh. Udenf. Sygeh.
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	8	2	3	1	1	3	12	1	1	10	-
-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-
1	4	-	-	2	3	5	1	1	1	1	5	-
-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	1	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
9	11	4	9	8	4	7	5	1	2	3	8	2
-	-	-	-	-	1	-	-	20	-	16	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
1	3	1	5	-	1	3	1	2	-	3	3	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
1	-	-	1	3	44	1	1	-	1	-	2	1
7	2	2	3	13	-	18	12	8	-	3	1	-
1	-	-	12	-	-	-	5	-	4	2	-	-
2	1	2	5	1	2	-	2	-	1	1	-	-
3	2	6	2	3	2	6	10	11	4	4	11	-
-	1	-	1	-	2	-	2	-	1	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	2	-	1	1	-	4	1	4	1	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-
-	-	-	-	-	3	2	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-

Tabel XXXIX (Forts).	Hele Riget.																
	Tilsammen.	Paa Sygehus.	Udenfor Sygehus.	1		2		3		4		5		6		7	
				Christiania By.		Akershus.		Smaalene.		Busterud.		Jarlsberg og Laurvik.		Hede- marken.		Christians.	
Operationer.				Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.	Paa Sygeh.	Udenf. Sygeh.
Operation for Fistula ani . . .	16	7	9	1	1	-	1	-	1	-	3	-	2	-	-	-	-
— Strictura ani . . .	6	1	5	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Colotomia	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neerotomi, Udskrabning af Caries, Granulationer, Fistler	195	136	59	118	17	1	-	3	4	4	3	-	6	-	3	2	6
Sum	2941	789	2152	463	257	6	83	26	194	24	133	4	153	5	114	4	178
Øienoperationer:																	
Borttagelse af Øieablet . . .	50	26	24	16	7	-	-	2	1	-	-	-	1	-	4	-	1
Extractio cataractæ . . .	35	9	26	-	-	-	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	3
— cataract linearis . . .	26	25	1	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
— — (Liebrich) . . .	9	1	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Discisio cataractæ . . .	41	24	17	21	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Extractio lentis	8	7	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iridectomia	71	28	43	25	14	-	-	-	1	-	1	-	-	2	1	-	1
Iridotomia	5	3	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Operation for Prolapsus iridis	17	4	13	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-
Punctio corneæ	4	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sæmisch Operation	32	7	25	1	-	-	-	-	3	1	1	-	-	4	-	-	4
Keratomi	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritomi	8	3	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sclerotomi	25	8	17	8	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Operation for Staphylom . . .	3	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Pterygium	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Skjelen, Teno- tomi	29	7	22	6	12	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Trichiasis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Chalazion	34	-	34	-	2	-	2	-	4	-	4	-	3	-	-	-	6
— Ectropium	8	1	7	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Entropium	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blepharoplastik	6	4	2	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Canthotomi, Canthoplastik . .	12	-	12	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	2	-	-
Operation for Sygdom i Taare- veiene	297	6	291	5	12	-	2	-	26	-	6	-	17	-	34	-	22
— Svulster i Øien- hulen	7	4	3	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
— paa Øielaagene	22	4	18	2	2	-	-	1	1	-	1	1	-	-	4	-	2
Ignipunktur	7	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	770	181	589	136	77	-	5	7	41	4	13	1	21	8	55	-	39
Chirurgiske Operationer . . .	2941	789	2152	463	257	6	83	26	194	24	133	4	153	5	114	4	178
Chirurgiske- og Øienopera- tioner tilsammen	3711	970	2741	599	334	6	88	33	235	28	146	5	174	13	169	4	217

Af Lægerne udførte obste-
Opérations obstétricales

Tabel XL.		Samlet Antal Bar- sølkvinder.	Samlet Antal Ope- rationer.	Forhold i pCt.	Tang- forløsning.	Vending.
Riget		62 063	¹⁾ 1 149	1,9	778	144
Christiania	Stift	18 376	432	2.4	296	54
Hamars	—	7 109	113	1.6	71	16
Christianssands	—	11 671	252	2.2	177	31
Bergens	—	9 426	152	1.6	108	21
Trondhjems	—	7 784	125	1.6	79	13
Tromsø	—	7 697	75	1.0	47	9

¹⁾ Hos 1126 Fødende, idet ved 23 Tvillingfødsler begge Tvillinger forlöstes ved

Obstetriciske Operationers Udfald af Mødre og Børn.

Résultat des opérations obstétricales pour les mères et pour les enfants.

Tabel XLI.	Samlet Antal Ope- rationer.	Mødre ¹⁾ .				Børn.			
		Antal for hvilke Udfald er Opgivet.	Deraf døde ²⁾	For- hold i pCt.	For- hold i pCt. i 1884.	Antal for hvilke Udfald er Opgivet.	Deraf være død- fødte.	For- hold i pCt.	For- hold i pCt. i 1884.
Tangforløsning	778	764	32	4.2	3.0	778	104	13.4	14.3
Vending	144	141	32	15.6	12.3	143	79	55.2	56.6
Udtrækning ved Bæk- kenendefødsel	46	39	3	7.7	3.6	45	14	31.1	43.7
Perforation	28	27	7	25.9	30.8	-	-	-	-
Kephalotripsi	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Dekapitation	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Exvisceration	23	23	9	39.1	38.9	-	-	-	-
Partus præmaturus artificialis	11	11	-	-	-	11	5	45.5	28.6
Accouchement forcé	2	2	-	-	-	2 ³⁾	(1)	-	-
Efterbyrdsoperation .	114	213	4	3.5	7.2	-	-	-	-

¹⁾ Hvor begge Tvillinger ere forløste ved Kunsthjælp er Udfaldet for den Fødende opgjort ved den paa 2den Tvilling udførte Operation (se Tabel XLII). ²⁾ Dødsaaarsagerne ville sees af Tabel XXI (Side XXXVI). ³⁾ I 6te Maaned.

Tilfælde med heldigt, i 5 med dødeligt Udfald; udenfor Sygehus i 11 med heldigt, i 7 med dødeligt Udfald.

Lithotomi. Paa Sygehus ved Lithiasis 1 med heldigt Udfald, ved Corpus alienum vesicæ (Catheterstump) med dødeligt Udfald; udenfor Sygehus ved Lithiasis med heldigt Udfald.

Colotomi udførtes ved Cancer recti i 2 Tilfælde med dødeligt Udfald.

tricske Operationer i 1885.

faites par les médecins en 1885.

Udtrækning ved Bækkenendefødsel.	Perforation.	Kephaltropsi.	Dekapitation.	Exvisceration.	Partus præmaturus artificialis.	Accouchement forcé.	Efterbyrdsoperation.
46	28	2	1	23	11	2	114
18	10	-	-	3	5	1	45
4	1	1	-	4	2	-	14
6	6	1	1	2	3	1	24
7	2	-	-	4	1	-	9
11	5	-	-	5	-	-	12
-	4	-	-	5	-	-	10

Kunsthjelp. (Se Tabel XLII.)

Tvillingfødsel med kunstig Forløsning.

Jumeaux, nés après des opérations obstétricales sur tous les deux.

Operation. ¹⁾	Udfaldet for:									
	Mødre			1ste Tvilling			2den Tvilling			uopgivet hvilken Tvilling.
	lev.	død.	uopg. Udfald.	lev.	død.	uopg. Udfald.	lev.	død.	uopg. Udfald.	lev. dødf.
Tang paa begge Tvillinger	5	-	3	5	1	2	6	-	2	- -
Tang paa 1ste, Vending af 2den Tvilling	3	-	1	3	1	-	3	1	-	- -
Tang paa 1ste, Udtrækning af 2den Tvilling	1	1	-	2	-	-	1	1	-	- -
Vending af begge Tvillinger	3	-	-	2	-	-	2	-	-	1 1
Udtrækning af begge Tvillinger . .	5	-	-	4	1	-	4	1	-	- -
Udtrækning af 1ste, Tang paa 2den Tvilling	1	-	-	1	-	-	1	-	-	- -
Tilsammen	18	1	4	17	3	2	17	3	2	1 1
	23			22			22			2

¹⁾ Udfaldet er medtaget i de øvrige Tabeller. Desuden opgives et af Børnene forløst ved Kunsthjelp ved 19 Tvillingfødsler, nemlig i 6 ved Tang: 4 Gange 1ste Tvilling (3 levende, 1 dødfødt), 2 Gange 2den Tvilling (begge levende), 5 Mødre ilive, 1 døde (2den Tvilling uforløst); i 6 ved Vending: 1 Gang 1ste Tvilling (lev.), 5 Gange 2den Tvilling (1 levende, 4 dødfødte), 2 Mødre ilive (for 4 uopgivet Udfald); i 5 ved Udtrækning: 2 Gange 1ste Tvilling (1 levende, 1 dødfødt), 2 Gange 2den Tvilling (1 levende, 1 dødfødt), 1 Tvilling levende (uopgivet hvilken), alle Mødre ilive; — i 2 ved ved Exvisceration af 2den Tvilling, begge Mødre døde.

Af obstrettricske Operationer opgives udførte 1149, hvis Art og Fordeling paa Stifterne sees af Tabel XL.

Tabel XLI viser Operationernes Udfald for Mødre og Børn.

Udfald af obstetriciske Operationer efter de forskellige Indikationer.

Résultat des accouchements a) par forceps, b) par version, c) par extraction, d) des accouchements prématurés artificiels, e) des accouchements forcés, f) par perforation. g) par kephalotripsie, h) par embryotomie — d'après les indications différentes.

XLIII. Indikation.	Ialt udførte For- retninger.	Mødre.		Børn.	
		Antal ilive.	Døde.	Antal levende fødte.	Dødfødte.
A. Tangforløsning:					
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	1) 603	577	13	543	60
Bækkensneverhed	60	57	3	46	14
Barselkrampe	33	24	9	25	8
Uefftergivelige ydre Fødselsdele . . .	2) 14	12	1	12	2
Ansigtspfødsel	11	11	-	8	3
Fremfald af Navlesnoren	11	11	-	3	8
Skjævt Isseleie	10	10	-	10	-
Stort Fosterhoved	7	6	1	7	-
Blødning og Placenta prævia	6	5	1	4	2
Issefødsel med Panden fortil	6	5	1	5	1
Fare for Fostrets Liv	3	3	-	3	-
Livmoderbristning	2	-	2	-	2
Hydrocephalisk Foster	2	2	-	2	-
Afkræftelse	1	1	-	-	1
Blødning fra trange ydre Fødselsdele	1	1	-	-	1
Ødem ved Nyresygdom	1	1	-	1	-
Svulst i Bækkenet	1	-	1	-	1
Sidstkommende Hoved ved Sædefødsel	1	1	-	1	-
Misfoster (Anencephalus)	1	1	-	-	(1)
Uopgiven Indikation	4	4	-	4	-
Ialt	778	732	32	674	104
		764		778	
B. Vending:					
Tverleie	3) 88	75	11	46	42
Placenta prævia og Blødning	16	11	5	3	12
Bækkensneverhed	4) 12	10	1	3	9
Fremfald af Navlesnoren	10	9	1	3	7
Barselkrampe	5	4	1	3	2
Utilstrækkelige Veer	5	5	-	2	3
Livmoderbristning	2	-	2	-	2
Svulst i Livmoderen	1	-	1	-	1
Akut Hydramnion	1	1	-	1	-

¹⁾ 7 Gange af begge Tvillinger, altsaa ialt 596 Fødende; hos 4 af disse forløstes ved Vending og 2 ved Udtækning, under hvilke Operationer Udfaldet for Moderen er opgjort. ²⁾ 1 Gang af begge Tvillinger, altsaa ialt 13 Fødende. ³⁾ 2 Gange af begge Tvillinger, altsaa ialt 86 Fødende. ⁴⁾ 1 Gang af begge Tvillinger, altsaa ialt 11 Fødende.

Tabel XLIII (Forts.). Indikation.	Ialt udførte For- retninger.	Mødre.		Børn.	
		Antal ilive.	Døde.	Antal levende fødte.	Dødfødte.
Ansigtsleie	1	1	-	1	-
Arm ved Siden af Hovedet	1	1	-	-	1
Fare for Fostrets Liv	1	1	-	1	-
Skjævt Isseleie	1	1	-	1	-
Ialt	144	119	22	54	79
		141		143	
C. Udtrækning ved Bækken- endefødsel:					
Bækkenendeleie	⁵⁾ 22	17	-	16	5
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	⁶⁾ 18	15	1	13	5
Placenta prævia og Blødning	3	2	1	1	2
Bækkensneverhed	1	-	1	-	1
Misfoster	1	1	-	-	1
Opslaaede Arme	1	1	-	1	-
Ialt	46	36	3	31	14
		39		45	
D. Partus præmaturus arti- ficialis:					
Bækkensneverhed	11	11	-	6	5
E. Accouchement forcé:					
Barselkrampe (i 6te Maaned)	1	1	-	-	(1)
Placenta prævia	1	1	-	1	-
Ialt	2	2	-	1	(1)
				2	
F. Perforation:					
Bækkensneverhed	15	12	3	-	-
Hydrocephalisk Foster	4	3	1	-	-
Svulst i Bækkenet	2	2	-	-	-
Blødning	1	-	1	-	-
Tetanisk Sammentrækning i Liv- moderen	1	1	-	-	-
Utilstrækkelige Veer	1	-	1	-	-

⁵⁾ 4 Gange af begge Tvillinger, altsaa ialt 18 Fødende. ⁶⁾ 1 Gang af begge Tvillinger, altsaa ialt 17 Fødende; hos 1 af disse forløstes 2den Tvilling med Tang, hvor Udfaldet for Moderen er opført.

Tabel XLIII (Forts). Indikation.	Ialt udførte For- retninger.	Mødre.		Børn.	
		Antal ilive.	Døde.	Antal levende fødte.	Dødfødte.
Sidstkommende Hoved	1	1	-	-	-
Stort forbenet Fosterhoved.	1	-	1	-	-
Uopgiven Indikation	2	1	-	-	-
Ialt	28	20	7	-	-
		27			
G. Cephalotripsi:					
Bækkensneverhed	2	2	-	-	-
H. Decapitation:					
Tverleie	1	1	-	-	-
I. Embryotomi, Exvisceration:					
Forsømt Tverleie	21	13	8	-	-
Bækkensneverhed	1	-	1	-	-
Stort Underliv hos Føstret	1	1	-	-	-
Ialt	23	14	9	-	-
		23			

Tabel XLII giver Oplysning om de ved Kunsthjelp forløste Tvillinger og Trillinger.

Af Tabel XLIII sees Udfaldet af udførte obstetriciske Operationer efter de forskellige Indikationer.

Antallet af **Fødte** og **Døde** vil sees af Tabel XLIV, der er et Uddrag af de af det statistiske Centralbureau foreløbig meddelte Opgaver over «Folkemængdens Bevægelse i 1885».

Antallet af Fødte og Døde m. v. fordelte paa Rigets Land- og Bydistrikter sees af Tabel XLV.

Antallet af Fødte (Dødfødte fraregnede) udgjorde 61052; for det hele Rige bliver der saaledes et Overskud af 28941 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 52.6.

Antallet af Døde i Riget og dets Stifter i Aarene 1876—1885 sees af Tabel XLVI.

I Lægernes Dødslistes opgives **Dødsarsagen** for 16 927 eller 52.7 pCt. af samtlige i 1885 indtrufne Dødsfald og 54.6 pCt. af de ved Sygdom indtrufne Dødsfald (30 972).

For Byerne er opgivet Dødsarsag i 7175 Tilfælde eller 88.9 pCt. af samtlige i Byerne indtrufne Dødsfald og 91.7 pCt. af de ved Sygdom indtrufne Dødsfald (7 821).

For Landdistrikterne er opgivet Dødsarsag i 9 752 Tilfælde eller 40.5 pCt. af samtlige i Landdistrikterne indtrufne Dødsfald og 42.1 pCt. af i Landdistrikterne ved Sygdom indtrufne Dødsfald (23 151).

Fødte og Døde i 1885.
Naissances et décès dans le royaume.

Tabel XLIV.		Fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
			ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar- sel- seng.		ved ulyk- kelige Hæn- delser.	Selv- mord.	ved Drab.
Riget		61052	32111	5698	544	331	1843	974	145	20
1. Christiania	Stift	18029	9710	1906	164	70	574	188	45	5
II. Hamars	—	7012	3487	506	62	27	180	50	26	4
III. Christianssands	—	11531	6233	1123	120	78	311	152	20	4
IV. Bergens	—	9251	4828	852	80	49	314	185	24	3
V. Trondhjems	—	7635	4554	638	69	46	262	151	21	2
VI. Tromsø	—	7594	3299	673	50	61	202	248	9	2
1. Christiania By . . .		4665	2785	712	62	16	194	36	14	1
2. Akershus	Amt	2902	1613	253	26	8	96	36	6	4
3. Smaalenenes	—	4011	2101	404	31	13	104	56	10	-
4. Buskeruds	—	3273	1679	263	27	15	87	29	10	-
5. Jarlsb. og Laurv.	—	3214	1532	274	18	18	93	31	5	-
6. Hedemarkens	—	3748	1685	253	34	16	90	31	13	2
7. Christians	—	3264	1802	253	28	11	90	19	13	2
8. Bratsbergs	—	2766	1497	271	22	23	72	29	12	1
9. Nedenæs	—	2556	1455	286	44	13	64	42	1	-
10. Lister og Mandals	—	2395	1310	223	24	9	75	38	2	1
11. Stavanger	—	3814	1971	343	30	33	100	43	5	2
12. Søndre Bergenh.	—	3828	2007	357	39	20	140	52	10	2
13. Bergens By		1560	811	156	4	7	55	14	11	1
14. Nordre Bergenh. Amt		2467	1357	218	25	18	80	60	2	-
15. Romsdals	—	3494	1749	257	26	13	113	97	6	-
16. Søndre Trondhj.	—	3378	2205	322	35	26	115	88	11	1
17. Nordre	—	2159	1253	180	19	11	73	25	5	1
18. Nordlands	—	4401	1889	331	23	26	99	148	7	1
19. Tromsø	—	2113	881	203	16	23	65	49	1	1
20. Finmarkens	—	1080	529	139	11	12	38	51	1	-

De af Lægerne **opgivne Dødsaaarsager** i Forhold (pCt.) til samtlige indtrufne Dødsfald i de enkelte Lægedistrikter sees af Tabel XLVIII.

De **hyppigste Dødsaaarsager** sees af Tabel L.

De af Lægerne opførte Dødsaaarsager ere sammenstillede i Tabeller i Slutningen af denne Beretning hvoraf den første viser Dødsaaarsagerne i Amterne, den anden de Dødes Kjøen og Alder, den tredie Dødsaaarsagerne i Byerne og den fjerde, Alder og Kjøen for de i Byerne Døde.

Af **retsmedicinske Forretninger** udførtes 251, hvoraf 134 Syns- og
E*

Antal Fødte og Døde i Land-
Nombre des naissances et des décès dans

Tabel XLV. Overøvrighedsdistrikt.			Landdistrikter.					
			Fødte.	Døde				Død- fødte.
				ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Barsel- seng.	
Riget			45947	24040	3926	401	268	1325
I.	Christiania	Stift . . .	9925	5394	879	80	37	279
II.	Hamars	— . . .	6753	3391	486	57	27	175
III.	Christianssands	— . . .	8487	4583	779	91	61	236
IV.	Bergens	— . . .	7438	3880	671	73	42	250
V.	Trondhjems	— . . .	6431	3779	510	55	43	216
VI.	Tromsø	— . . .	6913	3013	601	45	58	169
1.	Christiania By		-	-	-	-	-	-
2.	Akershus Amt . . .	2787	1566	243	25	7	95	
3.	Smaalenenes — . . .	2732	1544	284	24	6	67	
4.	Buskeruds — . . .	2347	1238	187	20	10	56	
5.	Jarlsb. og Laurv. — . . .	2059	1046	165	11	14	61	
6.	Hedemarkens — . . .	3568	1622	240	30	16	85	
7.	Christians — . . .	3185	1769	246	27	11	90	
8.	Bratsbergs — . . .	2095	1129	189	18	19	57	
9.	Nedenæs — . . .	2120	1208	240	37	9	56	
10.	Lister og Mandals — . . .	1789	933	156	19	7	53	
11.	Stavanger — . . .	2483	1313	194	17	26	70	
12.	Søndre Bergenhus — . .	3828	2007	357	39	20	140	
13.	Bergens By	-	-	-	-	-	-	
14.	Nordre Bergenhus Amt . .	2453	1344	217	25	18	79	
15.	Romsdals — . . .	-	-	-	-	-	-	
16.	Søndre Trondhjems — . . .	2677	1728	232	26	24	84	
17.	Nordre — . . .	2020	1173	167	18	10	70	
18.	Nordlands — . . .	4225	1819	312	20	25	93	
19.	Tromsø — . . .	1920	795	187	15	21	48	
20.	Finmarkens — . . .	768	399	102	10	12	28	

og Bydistrikterne i 1885.

la campagne et dans les villes.

			Bydistrikter.								
Omkomne			Fødte.	Døde.				Død-fødte.	Omkomne		
ved ulykkelige Hændelser.	Selvord.	Drab.		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Barselseng.		ved ulykkelige Hændelser.	Selvord.	Drab.
779	94	16	15105	8071	1772	143	63	518	195	51	4
119	21	4	8104	4316	1027	84	33	295	69	24	1
47	26	3	259	96	20	5	-	5	3	-	1
116	13	3	3044	1650	344	29	17	75	36	7	1
140	12	2	1813	948	181	7	7	64	45	12	1
126	13	2	1204	775	128	13	3	46	25	8	-
231	9	2	681	286	72	5	3	33	17	-	-
-	-	-	4665	2785	712	62	16	194	36	14	1
36	6	4	115	47	10	1	1	1	-	-	-
41	4	-	1279	557	120	7	7	37	15	6	-
18	8	-	890	441	76	7	5	31	11	2	-
24	3	-	1155	486	109	7	4	32	7	2	-
29	13	1	180	63	13	4	-	5	2	-	1
18	13	2	79	33	7	1	-	-	1	-	-
23	7	1	671	368	82	4	4	15	6	5	-
34	1	-	436	247	46	7	4	8	8	-	-
27	1	1	606	377	67	5	2	22	11	1	-
32	4	1	1331	658	149	13	7	30	11	1	-
52	10	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1560	811	156	4	7	55	14	11	1
60	2	-	14	13	1	-	-	1	-	-	-
-	-	-	603	342	49	6	-	20	42	3	-
76	5	1	701	477	90	9	2	31	12	6	-
23	5	1	139	80	13	1	1	3	2	-	-
144	7	1	176	70	19	3	1	6	4	-	-
47	1	1	193	86	16	1	2	17	2	-	-
40	1	-	312	130	37	1	-	10	11	-	-

Antal Dødsfald i Riget

Nombre des décès dans les

XLVI.	1885.	1884.	1883.	1882.	1881.
Riget	32 111	31 730	35 834	35 325	32 427
Landdistrikter	24 040	23 809	25 295	26 639	24 503
Byer	8 071	7 923	7 539	8 686	7 924
Christiania Stift	9 710	9 317	8 532	9 531	9 007
Hamars —	3 487	3 124	3 276	3 587	3 464
Christianssand —	6 233	6 038	6 602	6 433	6 839
Bergens —	4 828	4 995	4 960	5 615	4 800
Trondhjems —	4 554	4 433	5 309	5 834	4 513
Tromsø —	3 299	3 823	4 155	4 325	3 804

Obduktionsforretninger over Døde, 114 Undersøgelser og Erklæringer over Levende samt 3 Erklæringer i anden Anledning.

Tabel XLIX viser disse Forretningers Gjenstand med Fordeling paa Stifter og enkelte Amter.

De **Vaccineredes** Antal udgjorde ifølge Embedslægerens Indberetninger 44 789 eller 74,4 pCt. af Middeltallet af levende Fødte i Treaaret 1883—1885, i 1884 var Antallet 46 998 eller 78,8 pCt. af Middeltallet af levende Fødte i Treaaret 1882—1884, i 1883 og 1882 vare Tallene henholdsvis 41 912 eller 71,0 pCt. og 50 574 eller 85,9 pCt. af Middeltallet af levende Fødte i Treaaret 1881—1883 og 1880—1882.

Procentforholdet af de i 1885 Vaccinerede til Middeltallet af de i Treaaret 1883—1885 levende Fødte vil for Riget og dets Stifter sees af Tabel LI.

Af **Sygehuse** haves 48 faste, nemlig Rigshospitalet i Christiania, der er klinisk Undervisningsanstalt, Diakonissesygehuset i Christiania, 5 Sygehuse for Spedalske, 5 militære Sygehuse, 19 Amtssygehuse og 16 andre kommunale Sygehuse. Desuden findes i Amterne i Tromsø Stift St. Vincents Sygehus i Hammerfest (den katolske Missions Sygehus) og flere mindre Sygehuse eller Sygestuer, der i Regelen kun benyttes under Fisketiden. Ved Rigets Strafanstalter er indrettet særskilte Sygeafdelinger, og ved forskellige Fattighuse og Grubeværker forefindes Sygelokaler.

Antallet af **Sindssygeasyler** er 11, nemlig 3 Statsasyler, 6 kommunale og 2 private Asyler.

I Tabel LV gives en Oversigt over Antallet af de paa **Sygehusene behandlede Syge**, Behandlingens Udfald, Behandlingstid og Medikamentudgift.

I Tabel LVI gives en Oversigt over de paa Sygehusene til Behandling indkomne **Sygdomstilfælde**.

Strafanstalterne. Sundhedstilstanden har i Beretningsaaret, der omfatter Tiden fra 1ste Juli 1884 til 30te Juni 1885, i det Hele taget været tilfredsstillende. Af Forbedringer ved hygieeniske Forhold ved Budsfængslet nævner Lægen, at der er paabegyndt Anskaffelse af nye, hele Vinduer, der ere indrettede til at aabne indover mod Cellen, hvorved en større Ventilation kan tilveiebringes,

i Aarene 1875—1885.

royaume en 1875—1885.

1880.	1879.	1878.	1877.	1876.	1875.
30 550	28 616	29 582	31 354	34 356	33 964
22 726	21 422	22 216	24 465	26 762	26 357
7 824	7 194	7 366	6 889	7 594	7 607
8 715	8 103	8 021	9 137	10 436	10 036
3 294	3 225	3 381	3 682	3 556	3 724
6 726	6 126	6 184	6 201	7 239	6 905
4 497	4 292	4 770	4 889	5 149	5 466
4 084	3 868	4 275	4 602	4 615	4 404
3 234	3 002	2 951	2 843	3 361	3 429

paa samme Tid som Cellen derved er bleven lysere og venligere. Desinfektion af Latrinerne udføres regelmæssig, ligeledes foretages jævnlig Udrøgning af Cellerne med Svovl, hvilket aldrig forsømmes, naar de have været benyttede af syge Fanger.

Om Trondhjems Strafanstalts hygieeniske Forhold udtaler Anstaltens Læge.

«Saavel Ventilations- som Rumforholdene i begge Afdelinger ere i det Hele taget gode og Renlighed som Følge af den strenge Disciplin og skarpt Tilsyn overalt at bemærke. Alle Sovelokaler i Afd. A, østre og vestre Fløi, ere panelede og lyst oliemalede ligesom de tilstødende Korridorer; hvert Værelse er bleven forsynet med Vandledning og Vadskevandservante med 4—5 Blikfade, som Fangerne betragte som en behagelig Overgang fra den forhen benyttede fælles Vadskebalje. I alle saavel Arbeids- som Sovelokaler i begge Afdelinger er der afpanelet Rum for Privet og Pissoir, ikke større end at 1 Mand ad Gangen kan komme derind. Privetet bestaar af en Stamp med Malmbækken og saadan indrettet, at Excrementer og Urin forblive adskilte. Da Stampene daglig rengjøres, og Gulvet i Aflukket hver 8de—14de Dag bestryges med Tjære, har jeg ikke kunnet spore Stank derfra ved mine Inspektioner til forskjellige Tider af Dagen. I midtre Fløibygning (Afd. A) er 3 til hinanden stødende mindre Værelser indredet til Sygestuer med tilsammen 13 Senge. Forpleiningen paa Sygeafdelingen anser jeg for fuldkommen saa god som paa noget af vore kommunale Hospitaler. Lægen kan disponere over 2 Springmadratter, som dog blot i Nødtilfælde blive tagne i Brug. Paa Sygevogterne har jeg Intet havt at udsætte».

Tabel XLVII a giver Oplysning om Sygdomsforholdene ved de forskjellige Strafanstalter.

Af Sindssygdomme eller sygelige Forstemninger er ialt opført 19 Tilfælde, hvoraf 12 i Bodsfængslet, 5 i Bergens Strafanstalt (deraf dog 2 Simulationer), 1 i Trondhjems Strafanstalt og 1 i Strafanstalten i Christiania for Kvinder. I Bodsfængslet behandledes 3 Tilfælde af Sindssygdom, der foranledigede Indlæggelse paa Gaustads Sindssygeasyl, medens den sygelige Forstemning hos 9 Fanger helbrededes eller foranledigede Overflytning til Fællesanstalt.

Sygestatistik for Rigets Strafarbeidsanstalter ¹⁾.

Statistique des maladies des pressonières.

Tabel XLVII a.																											
Samlet Antal Fanger.		Tilbageliggende fra forrige Aar.		Tilkomne i Aarets Løb.		Tilsammen behandlede.		Udgangne.			Døde.		Tilbageliggende ved Slutningen af Aaret.		Tilkomne med Syg- dommen opstaaet:		Behandlede i Sygecelle eller paa Sygeafdeling.		Sygdomstilfælde, der antages at være forårsagede af Fæng- selstvet eller Opholdet i Fængslet.		Sygedage i Sygecelle eller paa Syge- afdelingen.		Syge i Sygecelle eller paa Sygeafdelingen.			Procent Døde af det samlede Fangeantal.	
						</																					

¹⁾ Tabellen er omordnet i Overensstemmelse med de fra Strafanstaltens Læger indgivne forandrede schematiske Sygelister for Beretningsaaret. ²⁾ Antallet af de fra foregaaende Aar hensiddende og i Aarets Løb efter Dom indkomne eller fra andre Strafanstalter eller Sygehus overflyttede Fanger.

De i Aarets Løb behandlede Sygdomstilfælde ere klassificerede i følgende Grupper:

Tabel XLVII b.	Epidemi- ske og smit- somme Syg- domme.		Andre indvortes Syg- domme.		Andre chirurgi- ske Syg- domme og Hudsyg- domme.		Sindssyg- domme.		Til- sammen.	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
I Bødsfængslet ¹⁾	82	-	95	-	14	-	12	-	203	-
- Akershus Strafanstalt	121	-	53	-	29	-	-	-	203	-
- Bergens Strafanstalt	21	-	28	-	13	-	5	-	67	-
- Trondhjems Strafanstalt ²⁾	30	-	40	-	15	-	1	-	86	-
- Strafanstalten i Christiania for Kvinder	-	138	-	102	-	21	-	1	-	262
Tilsammen	254	138	216	102	71	21	18	1	559	262
	392		318		92		19		821	

¹⁾ Foruden de her opførte Sygdomme er i Fængslet flere lettere Tilfælde komne under Behandling, som chirurgiske Operationer, Vulnurationer, Contusioner og Distorsioner, endvidere Øjen- og Ørenkatarrher, lettere Neuralgier og rheumatiske Affectioner osv. samt lette Recidiver af Syphilis, som Lægen ikke har fundet det nødvendigt at optage paa Sygelisten, saameget mere som disse Affektioner ikke antages at have nogen Betydning til Bedømmelse af Morbiditeten i Fængslet. ²⁾ Ved Siden heraf er i Throndhjems Strafanstalt behandlet tilsammen 310 lettere og ubetydeligere Sygdomstilfælde, hvoraf de hyppigst forekommende har været Kardialgi og Dyspepsi, Rheumatismus samt Kolik og Diarrhoe.

Følgende Sygdomstilfælde ere antagne at være forarsagede af Fængselslivet eller af Opholdet i Fængslet.

Tabel XLVII c.	Sygdommenes Art.							
	Pneumonia.	Tuber- culosis.	Dyspepsia.	Cardialgia.	Chlorosis. Anaemia.	Scorbutus.	Psychosis. (Melan- cholia).	Ialt.
Bødsfængslet	-	3	15	11	17	-	3	49
Akershus Strafanstalt	-	1	12		-	-	-	13
Bergens Strafanstalt	-	-	-	-	-	-	1	1
Trondhjems Strafanstalt	2	2	9		-	-	1	14
Strafanstalten i Christiania for Kvinder	-	-	25		9	-	1	35
Tilsammen	2	6	72		26	-	6	112

Fra Bergens Strafanstalt overførtes 2 til Sindssygeasyl, og fra Trondhjems Strafanstalt 1 til Sindssygeasyl. Den i Strafanstalten for Kvinder i Christiania omtalte Sindssyge døde af organisk Hjernesygdom.

De afdøde Fangers Alder og Dødsarsag sees af nedenstaaende Tabel.

Tabel XLVII d.	M.	K.	Alder.	
Bodsfængslet.	1		21	Hydrops ascites.
	1		30	Tuberculosis miliaris.
Akershus Strafanstalt.	1		27	Bronchitis et Catarrhus.
	1		34	Suicidium (ved Hængning).
Bergens Strafanstalt.	1		47	Gastritis et Bronchitis chron.
Trondhjems Strafanstalt.	1		37	Meningitis.
	1		38	Phthisis pulmonum.
	1		43	Ulcus ventriculi.
	1		49	Phthisis pulmonum.
	1		66	Pneumonia.
Strafanstalten i Christiania for Kvinder.		1	29	Vitia organica cerebri.
		1	31	Peritonitis puerperalis.
		1	32	Erysipelas faciei.
		1	45	Apoplexia cerebri.

Fuldstændig eller delvis Arbeidsfrihed har været tilstaaet i efternævnte Antal Dage:

Tabel XLVII e.	Antal Dage.		
	Fuldstændig Arbeidsfrihed.	Delvis Arbeidsfrihed.	Ialt.
Bodsfængslet.	333	59	392
Akershus Strafanstalt.	128	7	135
Bergens Strafanstalt.	430	-	430
Trondhjems Strafanstalt.	2 757	-	2 757
Strafanstalten i Christiania for Kvinder.	561	-	561
Tilsammen	3 209	66	3 275

Af nedenstaaende Tabel der viser Resultaterne af de i Beretningsaaret udgaaede Fangers (i Bergens Strafanstalt tillige de ved Udgangen af Beretningsaaret hensiddende Fangers) Veining, fremgaar, at efternævnte Antal Fanger havde vundet i Vægt, tabt i Vægt eller beholdt uforandret Vægt ¹⁾:

Tabel XLVII f.	Antallet af de i Beretningsaaret udgaaede Fangers.	Antallet af de veiede Fangers.	Vundet i Vægt.		Tabt i Vægt.		Uforandret Vægt.	
			Antal Fanger.	pCt.	Antal Fanger.	pCt.	Antal Fanger.	pCt.
Bodsfængslet.	219	219	89	40,6	127	58,0	3	1,4
Akershus Strafanstalt.	109	105	60	57,1	38	36,2	7	6,7
Bergens Strafanstalt.	57	136	74	54,4	50	36,8	12	8,8
Trondhjems Strafanstalt.	133	69	39	56,5	26	37,7	4	5,8
Strafanstalten i Christiania for Kvinder.	113	113	45	39,8	55	48,7	13	11,5
Tilsammen	631	642	307	47,8	296	46,1	39	6,1

¹⁾ For Bergens Strafanstalts vedkommende er i Rubrikken «Uforandret Vægt» ogsaa medtaget de Fanger, som kun er veiede 1 Gang.

Afvielser fra den sædvanlige Fangekost med Tilstaaelse af Sygekost eller Diæt har fundet Sted i følgende Antal Dage:

Tabel XLVII g.	Antal Dage.		
	Sygekost.	Diæt.	I alt.
Bodsfængslet	433	204	637
Akershus Strafanstalt	904	54	958
Bergens Strafanstalt	1 922	140	2 062
Trondhjems Strafanstalt	3 188	283	3 481
Strafanstalten i Christiania for Kvinder	958	623	1 581
Tilsammen	7 415	1 304	8 719

Sygeudgifter (o: Totalbeløbet af Udgifter ved Sygebehandlingen) har i Beretningsaaret udgjort:

Tabel XLVII h.	Sygeudgifter.	Deraf særskilt for Medikamenter.
	Kr.	Kr.
I Bodsfængslet	¹⁾ 1 007,65	679,94
- Akershus Strafanstalt	²⁾ 1 466,28	1 081,61
- Bergens Strafanstalt	884,98	387,87
- Trondhjems Strafanstalt	1 823,64	776,41
- Strafanstalten i Christiania for Kvinder	³⁾ 1 007,41	566,16
Tilsammen	6 189,99	3 482,99

¹⁾ Heraf Kr. 254,39 til Sindssyges Forpleining og Kr. 73,32 til Bandager og Syge rekvisita. ²⁾ Deraf Kr. 31,73 til Bandager. ³⁾ Deraf Kr. 76,28 for Rekvisiter til Syge forpleining.

Til Oplysning om Sygeligheden hos Anstaltens Betjening Beretningsaaret meddeles følgende Uddrag af Sygelisterne:

Tabel XLVII i.	Fra forrige Aar.		Tilkomne i Aarets Løb.		Tilsammen.		Helbredede.		I Bedring.		Uhelbredede.		Døde.		Tilbage-liggende ved Aarets Udgang.	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
I Bodsfængslet	1	-	30	-	31	-	28	-	3	-	-	-	-	-	-	-
- Akershus Strafanstalt	1	-	12	-	13	-	9	-	1	-	-	-	¹⁾ 1	-	2	-
- Bergens Strafanstalt	-	-	8	-	8	-	6	-	2	-	-	-	-	-	-	-
- Trondhjems Strafanstalt	-	-	31	-	31	-	28	-	3	-	-	-	-	-	-	-
- Strafanstalten i Christiania for Kvinder	-	-	6	8	6	8	5	5	-	1	-	-	-	-	1	2
Tilsammen	2	-	87	8	89	8	76	5	9	1	-	-	1	-	3	2

¹⁾ Døde af et ham af en Fange bibragt Knivstik i Underlivet.

Ovenstaaende er et Uddrag af Norges officielle Statistik III Række No. 25, Beretning om Rigets Strafarbeidsanstalter hvortil henvises for nærmere Oplysninger.

Procentforhold mellem de af Lægerne opgivne ved kjendte Sygdomme
(Bydistrikt og Landdistrikt) samt
Décès totals et décès causés par les maladies connues

Amt.	Tabel XLVIII. Lægedistrikt.	Dødsfald			Amt.	Lægedistrikt.	Dødsfald		
		ialt.	anmeldte af Læger.	pCt.			ialt.	anmeldte af Læger.	pCt.
I.	Christiania By...	2785	2642	94.8		Lesje	102	42	41.8
II.	Akershus Amt...	1613	848	52.6		Ringebu.....	192	54	28.1
	Bydistrikt	47	36	76.6		Søndre Valders....	176	46	26.1
	Landdistrikt.....	1566	812	51.9	VIII.	Bratsbergs Amt...	1497	837	55.9
	Høland.....	216	147	68.6		Bydistrikt	368	327	88.8
	Aker.....	500	278	55.6		Landdistrikt.....	1129	510	45.2
	Ullensaker.....	586	297	50.7		Kragerø.....	433	331	76.4
	Follo.....	311	126	40.4		Skien.....	450	282	62.7
III.	Smaalenenes Amt..	2101	1057	50.6		Tinn.....	45	23	51.1
	Bydistrikt	557	501	89.9		Laardal.....	122	57	46.7
	Landdistrikt.....	1544	556	36.0		Sauland.....	141	48	34.0
	Fredrikshald.....	197	212	107.6		Hviteseid.....	127	41	31.7
	Moss.....	364	184	50.6		Holden.....	179	55	30.7
	Sarpsborg.....	858	431	50.1	IX.	Nedenæs Amt...	1455	740	50.9
	Eidsberg.....	410	173	41.1		Bydistrikt	247	222	89.9
	Hvaløerne.....	272	57	21.0		Landdistrikt.....	1208	518	42.9
IV.	Buskeruds Amt...	1679	1095	65.2		Vestre Nedenæs...	632	391	61.9
	Bydistrikt	441	419	95.0		Østre.....	586	283	47.9
	Landdistrikt.....	1238	676	54.6		Aamli.....	81	32	39.5
	Drammen.....	593	557	93.9		Evje.....	74	24	32.4
	Sandsvær.....	183	124	67.8		Søtersdale.....	82	10	12.2
	Ringerike.....	254	144	56.7	X.	Lister og Mand. Amt	1310	672	51.3
	Modum.....	387	204	52.9		Bydistrikt	377	338	89.6
	Rollag.....	69	24	34.8		Landdistrikt.....	933	334	35.8
	Næs.....	101	25	24.8		Christianssand.....	231	217	93.9
	Aal.....	92	17	18.5		Vanse.....	170	107	60.5
V.	Jarlsberg og Laurviks Amt.....	1532	894	57.7		Lyngedal.....	104	59	56.7
	Bydistrikt	486	423	87.0		Oddernæs.....	370	192	51.9
	Landdistrikt.....	1046	471	45.0		Flekkefjord.....	207	64	30.9
	Hof.....	333	215	64.6		Undal.....	228	33	14.5
	Laurvik.....	517	296	57.3	XI.	Stavanger Amt.....	1971	898	45.6
	Tønsberg.....	682	383	56.2		Bydistrikt	658	507	77.5
VI.	Hedemarkens Amt..	1685	931	55.2		Landdistrikt.....	1313	391	29.8
	Bydistrikt	63	58	92.1		Stavanger.....	570	366	64.8
	Landdistrikt.....	1622	873	53.8		Karmøen.....	261	138	52.9
	Trysil.....	56	47	83.9		Sandnæs.....	269	130	48.2
	Rendalen.....	139	90	63.9		Haugesund.....	226	96	42.5
	Søndre Østerdalen..	274	154	56.2		Sogndal.....	88	35	39.9
	Hedemarken.....	609	328	53.9		Ekersund.....	246	66	26.8
	Sølar og Odalen....	429	225	52.4		Finnø.....	166	38	22.9
	Tønset.....	159	74	46.6		Sand.....	145	29	20.0
	(Indset Annex og Gaarde af Tolgen)	19	13	68.4	XII.	Søndre Bergen h. Amt	2007	557	27.7
VII.	Christians Amt.....	1802	889	49.3		Indre Nordhorland.	278	123	44.2
	Bydistrikt	33	17	51.5		Tysnæs.....	149	63	42.3
	Landdistrikt.....	1769	872	49.2		Voss.....	163	68	41.8
	Nordre Valders....	232	190	82.3		Indre Hardanger...	129	43	33.3
	Hadeland og Land..	357	199	55.7		Ytre Søndhordland.	158	52	32.9
	Toten.....	340	173	50.9		Ytre Hardanger...	102	32	31.4
	Faaberg.....	217	102	47.0		Indre Søndhordland	169	45	26.6
	Lom.....	186	83	44.5		Søndre Midthordland	220	44	20.0
						Ytre Nordhordland.	285	53	18.6
						Nordre Midthordland	301	27	9.0
						(Sveens Herred)...	53	7	(15.1)

foraarsagede Dødsfald og de ialt indtrufne Dødsfald inden Amter i de enkelte Lægedistrikter.

dans les préfectures et dans les districts civils médicaux.

Amt.	Lægedistrikt.	Dødsfald			Amt.	Lægedistrikt.	Dødsfald		
		ialt.	anmeldte af Læger.	pCt.			ialt.	anmeldte af Læger.	pCt.
XIII.	Bergens By	811	760	93.7		Fosnæs	86	44	51.2
XIV.	Nordre Bergenhus Amt	1357	551	40.6		Stjørdalen	191	97	50.8
	Bydistrikt	13	5	38.5		Inderøen	167	79	47.3
	Landdistrikt	1344	546	40.6		Namsos	99	45	45.4
	Ytre Sogn	145	105	72.4		Stenkjær	147	65	44.2
	Ytre Søndfjord	126	81	64.3		Ytre Namdal	124	39	31.4
	Gloppen	111	60	54.5		Grong	100	22	22.0
	Lyster	78	41	52.6	XVIII.	Nordlands Amt	1889	572	30.3
	Lærdal	113	58	51.3		Bydistrikt	70	43	61.4
	Indre Sogn	90	47	50.2		Landdistrikt	1819	529	29.1
	Indre Søndfjord	166	49	29.5		Alstahaug	178	92	51.7
	Midtre Sogn	110	30	27.3		Bodø	104	53	51.0
	Indviken	121	31	25.6		Østlofoten	111	52	46.8
	Kinn	142	31	21.7		Folden	62	27	43.5
	Ytre Nordfjord	91	11	12.1		Ofoten	50	21	42.0
	Nordfjordeidet	64	7	10.9		Lurø	120	44	36.6
XV.	Romsdals Amt	1749	724	41.4		Hadsel	127	46	36.2
	Bydistrikt	342	216	63.2		Buksnæs	120	37	30.8
	Landdistrikt	1407	508	35.4		Stegen	113	31	27.4
	Sundalen	104	74	79.8		Sortland	121	31	25.6
	Surendalen	111	70	63.1		Ranen	196	50	25.5
	Indre Søndmøre	107	47	44.0		Gildeskaal	63	16	25.4
	Nordre Søndmøre	259	108	41.7		Lødingen	84	19	22.6
	Nordre Nordmøre	156	64	41.0		Skjærstad	94	21	22.3
	Indre Romsdal	138	56	40.6		Vefsen	130	15	11.5
	Vestre Søndmøre	128	49	38.4		Brønnø	152	6	3.9
	Søndre Nordmøre	320	122	38.1		Flakstad	64	1	1.6
	Ytre Romsdal	214	81	37.6		Ved Fiskerierne	-	10	-
	Østre Søndmøre	73	20	27.4	XIX.	Tromsø Amt	881	279	30.5
	Ørskog	137	33	24.1		Bydistrikt	86	72	83.7
XVI.	Søndre Trondhjems Amt	2205	1266	57.4		Landdistrikt	795	207	26.0
	Bydistrikt	477	444	93.1		Tromsø	134	93	69.4
	Landdistrikt	1728	822	47.6		Maalselven	40	25	62.5
	Røros	108	107	99.1		Lenvik	107	47	43.9
	Trondhjem	477	444	93.1		Ibestad	85	26	30.6
	Orkedal	258	187	72.1		Balsfjorden	62	18	29.0
	Opdal	85	61	71.8		Trondenes	156	39	25.0
	Indre Fosen	103	56	54.4		Tranø	74	17	23.0
	Strinden	281	112	39.9		Karlsø	37	5	13.3
	Hiteren	157	61	38.8		Lyngen	94	9	9.6
	Selbu	111	43	38.7		Skjærvø	92	-	-
	Nordre Fosen	125	40	32.0	XX.	Finmarkens Amt	529	117	22.3
	Hevne	69	16	23.2		Bydistrikt	130	80	60.5
	Guldal	254	59	23.2		Landdistrikt	399	37	9.3
	Ytre Fosen	177	80	22.1		Varde	61	31	50.8
XVII.	Nordre Trondhjems Amt	1253	598	47.7		Hammerfest	82	37	45.1
	Bydistrikt	80	65	80.1		Vadø	82	21	25.6
	Landdistrikt	1173	533	45.4		Maasø	42	7	16.9
	Frosten	123	77	62.6		Alten	95	12	12.6
	Levanger	216	130	60.2		Loppen	33	4	12.1
						Kistrand	53	3	5.7
						Tanen	52	2	3.9
						Sydvaranger	29	-	-

Oversigt over de i 1885 udførte
Liste des actes

Tabel XLIX.			Samtlige anmeldte retsmedicinske Forretninger.	Undersøgelse af Døde							
				Selvmord.	Mord, Mishandling.	Ulykkestilfælde ¹⁾ .					
						Ydre Beskadigelser.	Forfrysning.	Drukning.	Kvælning.	Forgiftning.	Uopgiven Dødsårsag.
Riget			251	²⁾ 12	³⁾ 7	⁴⁾ 14	1	16	⁵⁾ 2	⁶⁾ 10	1
I.	Christiania	Stift.	77	3	3	6	1	4	2	4	-
II.	Hamars	—	28	-	1	-	-	-	-	2	-
III.	Christianssands	—	41	1	1	3	-	2	-	1	1
IV.	Bergens	—	25	3	1	2	-	4	-	1	-
V.	Trondhjems	—	46	4	1	3	-	6	-	-	-
VI.	Tromsø	—	34	1	-	-	-	-	-	2	-
1.	Christiania By		31	3	1	4	-	3	-	3	-
2.	Akershus	Amt	12	-	2	1	-	-	1	-	-
3.	Smaalenene	—	13	-	-	-	1	-	1	-	-
4.	Buskeruds	—	15	-	-	1	-	-	-	1	-
5.	Jarlsb. og Laurviks	—	6	-	-	-	-	1	-	-	-
6.	Hedemarken	—	14	-	-	-	-	-	-	1	-
7.	Christians	—	14	-	1	-	-	-	-	1	-
8.	Bratsbergs	—	17	1	1	1	-	-	-	1	1
9.	Nedenæs	—	4	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	Lister og Mandals	—	8	-	-	1	-	1	-	-	-
11.	Stavanger	—	12	-	-	1	-	1	-	-	-
12.	Søndre Bergenhus	—	9	-	1	2	-	1	-	-	-
13.	Bergens By		10	3	-	-	-	3	-	-	-
14.	Nordre Bergenhus	—	5	-	-	-	-	-	-	1	-
15.	Romsdals	—	13	-	-	3	-	1	-	-	-
16.	Søndre Trondhjems	—	23	3	1	-	-	5	-	-	-
17.	Nordre	—	11	1	-	-	-	-	-	-	-
18.	Nordlands	—	11	-	-	-	-	-	-	2	-
19.	Tromsø	—	11	1	-	-	-	-	-	-	-
20.	Finmarken	—	12	-	-	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Enkelte Tilfælde ere opførte herunder, naar Mord eller Selvmord er bestemt 3, Knivstik 3 (en død af Blødning fra Art. iliaca ext.); uopgivet 1. ⁴⁾ Brud af Hjernebetændelse 1; 1 overkjørt af Jernbanetog, 1 stanget ihjel af en Oxe, ⁵⁾ I beruset Til-
syre 1, Kobber 1, antagelig Blaasyre 1 og Strychnin 1; for 4 uopgivet (deraf en under
1 (Fedtemboli efter Fract. cruris), Tetanus 1, Epilepsi 1, Kvælning ved Halsbyld 1, Hjerte-
neration af Nyrer og Hjerne 1, antagelig Diarrhoe 1, Diphtherit 1, Skarlagensfeber 1;
vidt de kunde tilskrives Fødsel; 1 uopgivet.

retsmedicinske Forretninger.
médicaux forenses.

betræffende								Undersøgelse af Levende til Bestemmelse af								Erklæring i anden eller uopgiven Anledning.
Dødsfald ved Sygdom.	Dødsfald paa Barselseng.	Nyfødte og spæde Børns Dødsmaade.					Uopgiven eller ukjendt Dødsarsag.	forudgaaet Fødsel.	Svangerskab.	Voldtægt eller anden Løssagtighedsforbrydelse.	Misbranding og anden Beskadigelse.	Iegemlig Helbredsforfatning Iøvrigt.	Sindstilstand og Tilregnelighed.	uopgiven Anledning.		
		Fødsel i Dølgemaal og formentlig Fosterdød.	Død i Sengen hos Moderen.	Besværlig Fødsel.	Dødsfald ved Sygdom.	Uopgiven Aarsag.										
⁷⁾ 21	1	28	10	2	⁸⁾ 4	1	4	16	6	10	26	31	21	4	⁹⁾ 3	
10	-	4	3	2	1	1	2	4	1	4	8	6	7	-	1	
6	1	3	1	-	-	-	-	1	1	3	3	3	3	-	-	
1	-	6	3	-	1	-	-	3	1	-	5	9	3	-	-	
2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	5	-	3	-	1	
1	-	7	1	-	1	-	2	-	3	2	2	9	3	-	1	
1	-	7	1	-	1	-	-	8	-	-	3	4	2	4	-	
9	-	2	1	2	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	
-	-	2	-	-	-	-	1	2	-	-	2	1	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	3	2	2	-	-	1	
1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	4	3	3	-	-	
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	
1	-	3	-	-	-	-	-	1	1	3	2	1	1	-	-	
5	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	
-	-	1	2	-	-	-	-	1	-	-	3	5	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	
-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	3	-	-	-	
1	-	4	1	-	1	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	
-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	
2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	-	-	
-	-	3	1	-	-	-	1	-	1	1	2	4	-	-	1	
-	-	3	-	-	1	-	1	-	2	1	-	-	2	-	-	
1	-	1	1	-	-	-	-	3	-	-	2	1	-	-	-	
-	-	3	-	-	1	-	-	3	-	-	-	2	1	-	-	
-	-	3	-	-	-	-	-	2	-	-	1	1	1	4	-	

paavist. ²⁾ Hængning 7, Drukning 4, Forgiftning 1. ³⁾ Beskadigelse af Hjerneskalen skallen 5 (hos 1 tillige Bristning af Lever, overkjørt), Vaadeskud 4, Hjernerystelse 2, Mavestand ved Aspiration af Maveindhold under Brækning. ⁶⁾ Alkoholforgiftning 2, Karbol-Svangerskab). ⁷⁾ Hjerneapoplexi 2, Hjernehyperæmi 1, Hjernebetændelse 1, Hjernesygdom lammelse 3, Hjertesygdom 1, Lungeødem 1, Lungebetændelse 1, Lungesvindot 2, Degeuopgivet 1. ⁸⁾ Bronchit 2, Hjernesygdom 1, Suffocation 1. ⁹⁾ 2 over Blodflekker, hvor-

De vigtigste Dødsaaarsager.

Causes des décès les plus fréquentes.

Tabel L. Dødsaaarsag.	Sum.	Deraf i		Procentforhold til samtlige opgivne Dødsaaarsager		
		Byerne.	Landdistrikterne	i Riget.	i Byerne.	i Landdistrikterne
Svindstot	2862	1304	1558	16.9	18.2	16.0
Lungebetændelse	1462	465	997	8.6	6.5	10.2
Diphtherisk Svælgbetændelse	1352	588	764	8.0	8.2	7.8
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen	1226	622	604	7.2	8.7	6.2
Kræft (Cancer, Sarcoma)	1047	337	710	6.2	4.7	7.3
Alderdomssvaghed	876	315	561	5.2	4.4	5.8
Akut Bronchit, katarrhalsk Lungebetændelse, Laryngit	716	416	300	4.2	5.8	3.1
Skarlagensfeber	571	293	288	3.4	3.9	2.9
Hjerneslag	544	240	304	3.2	3.3	3.1
Vatersot og Morbus Brightii	530	188	342	3.1	2.6	3.5
Akut Diarrhoe og Cholera nostras	514	348	166	3.0	4.9	1.7
Organisk Hjertesygdom	510	196	314	3.0	2.7	3.2
Chronisk Bronchit	374	147	227	2.2	2.1	2.3
Strubehoste	266	121	145	1.6	1.7	1.5
Peritonit	258	96	162	1.5	1.3	1.7
Medfødt Svaghed	255	170	85	1.5	2.4	0.9
Kighoste	239	112	127	1.4	1.6	1.3
Typhoidfeber	171	61	110	1.0	0.9	1.1
Barselfeber	165	42	123	1.0	0.6	1.3
Organisk Underlivssygdom	151	49	102	0.9	0.7	1.0
— Hjernesygdom	130	59	71	0.8	0.8	0.7
Obstruktion, Tarmslyng	126	35	91	0.7	0.5	0.9
Andre Dødsaaarsager	2582	981	1601	15.3	13.7	16.5
Samtlige opgivne Dødsaaarsager	16927	7175	9752	99.9	100.8	100.0

Vaccinerede i Riget.

Vaccination dans le royaume.

Tabel LI.		Middeltal af levende Født i Treaaret 1883—1885.	Antal Vaccinerede i 1885.	Forhold i pCt.
Riget		60 192	44 789	74.4
Christiania	Stift	17 503	12 385	70.8
Hamars	—	6 960	5 682	81.6
Christianssands	—	11 355	7 699	67.8
Bergens	—	9 312	7 368	79.1
Trondhjems	—	7 773	6 060	78.1
Tromsø	—	7 290	5 595	76.7

Apotheker og Personale.
Des pharmacies et de leur personnel.

	Tabel LII.	Privilegium		Personalet.				
	Amt.	reelt.	personligt.	Apotheker.	Autoriseret Provisor.	Examineret Pharmaceut.	Uexamineret Pharmaceut.	Discipel.
I.	Christiania By:							
	Elephantapotheket . . .	1	-	1	-	5	-	1
	Svaneapotheket	1	-	1	-	3	-	1
	Løveapotheket	-	1	-	1	2	-	2
	RigshospitaletsApothek .	-	1	1	1	6	-	-
	Hjortapotheket	-	1	1	-	3	-	-
	Nordstjernen	-	1	1	-	5	-	-
	Falkapotheket	-	1	1	-	1	1	-
	Hygiea	-	1	1	-	1	1	1
	Oslo Apothek	-	1	1	-	1	1	1
	Ørnen	-	1	1	-	1	2	-
II.	Akershus Amt:							
	Drøbak	1	-	1	-	1	-	-
	Lillestrømmen	-	1	1	-	1	-	1
III.	Smaalenenes Amt:							
	Moss	1	-	1	-	1	-	1
	Fredrikstad :							
	Vestsidens Apothek . . .	1	-	1	-	1	2	-
	Østsidens (Svane) . . .	-	1	1	-	1	-	1
	Sarpsborg	-	1	-	1	-	1	1
	Fredrikshald:							
	Svaneapotheket	1	-	1	-	2	-	-
	Ørnen	-	1	1	-	2	-	2
IV.	Buskeruds Amt:							
	Drammen:							
	Brageruæs	1	-	1	-	1	1	-
	Strømsø	-	1	-	1	2	-	-
	Ørnen	-	1	1	-	-	1	1
	Kongsberg	1	-	1	-	-	1	1
	Hønefos	1	-	1	-	1	-	1
V.	Jarlsberg og Laur-							
	viks Amt:							
	Svelvik	-	1	1	-	-	-	1
	Holmestrand	1	-	1	-	-	1	1
	Horten	-	1	-	1	-	1	1
	Tønsberg:							
	Løveapotheket	1	-	1	-	1	-	1
	Svaneapotheket	-	1	1	-	1	-	2
	Sandefjord	-	1	-	1	1	-	-
	Laurvik: Ørnen	1	-	1	-	1	1	-
	Svanen	-	1	1	1	-	1	1
VI.	Hedemarkens Amt:							
	Kongsvinger	1	-	1	-	1	-	1
	Hamar	-	1	-	1	-	1	1
	Elverum	-	1	1	-	1	-	1
	Tønsset	-	1	1	-	1	-	-

Apotheker og Personale.

	Tabel LII (Forts.).	Privilegium		Personalet.				
	Amt.	reelt.	personligt.	Apotheker.	Antoriseret Provisor.	Examineret Pharmaceut.	Uexamineret Pharmaceut.	Discipel.
VII.	Christians Amt:							
	Gjøvik	-	1	1	-	1	-	2
	Lillehammer	1	-	1	-	1	-	1
VIII.	Bratsbergs Amt:							
	Skien:							
	Skiens Apothek	1	-	1	-	2	-	1
	— nye —	-	1	1	-	1	1	-
	Porsgrund	1	-	1	-	-	-	1
	Brevik	1	-	1	-	1	-	1
	Kragerø	1	-	1	-	1	-	1
IX.	Nedenæs Amt:							
	Østerrisor	1	-	1	-	-	1	-
	Tvedestrand	-	1	1	1	-	1	-
	Arendal:							
	Løveapotheket	1	-	1	1	1	1	1
	Svaneapotheket	-	1	1	-	1	1	-
	Grimstad	1	-	1	-	1	-	1
	Lillesand	-	1	1	-	-	1	-
X.	Lister og Mandals Amt:							
	Christianssand:							
	Løveapotheket	1	-	1	-	1	1	-
	Svaneapotheket	1	-	1	-	1	1	-
	Mandal	1	-	1	-	1	-	1
	Farsund	-	1	1	-	-	-	1
	Flekkefjord	1	-	-	1	-	-	1
XI.	Stavanger Amt:							
	Ekersund	-	1	-	1	-	-	1
	Sandnæs	1	-	1	-	-	-	1
	Stavanger:							
	Hygiea	1	-	1	-	2	-	2
	Hjorten	-	1	1	-	1	-	1
	Svaneapotheket	-	1	1	1	2	-	1
	Kopervik	-	1	1	-	-	-	1
	Haugesund	-	1	1	-	2	-	-
XII.	Søndre Bergenhus Amt:							
	Vossevangen	-	1	1	-	1	-	-
XIII.	Bergens By:							
	Løveapotheket	1	-	1	1	1	1	1
	Svaneapotheket	1	-	-	-	4	-	2
	Elefantapotheket	-	1	1	-	3	-	-
	Hjortapotheket	-	1	1	-	2	-	-
	Nordstjernen	-	1	1	-	1	1	1
XIII.	Nordre Bergenhus Amt:							
	Lærdalsøren	-	1	1	-	1	-	-

Apotheker og Personale.

	Tabel LII (Forts.). Amt.	Privilegium		Personalet.				
		reelt.	personligt.	Apotheker.	Autoriseret Provisor.	Examineret Pharmaceut.	Uexamineret Pharmaceut.	Discipel.
XV.	Romsdals Amt:							
	Aalesund.....	1	-	1	-	2	-	1
	Molde	1	-	1	-	1	-	1
	Christianssund ¹⁾	1	-	1	1	2	-	3
XVI.	Søndre Trondhjems Amt:							
	Orkedalsøren	-	1	1	-	-	-	1
	Trondhjem:							
	Løveapotheket	1	-	1	1	2	-	1
	Svaneapotheket	1	-	1	1	1	1	2
	Hjortapotheket	-	1	-	1	1	-	3
	Ørnen	-	1	1	-	1	-	1
	Røros	1	-	1	-	1	1	1
XVII.	Nordre Trondhjems Amt:							
	Levanger.....	1	-	1	-	1	-	1
	Stenkjær	1	-	1	-	1	-	1
	Namsos	-	1	-	1	1	-	1
XVIII.	Nordlands Amt:							
	Mosjøen.....	-	1	1	-	1	-	1
	Bodø	1	-	1	-	2	-	1
XIX.	Tromsø Amt:							
	Tromsø	1	-	1	-	1	-	1
XX.	Finmarkens Amt:							
	Hammerfest	-	1	1	-	1	-	1
	Vadsø ²⁾	-	1	1	-	1	-	2
	Tilsammen	39	45	73	19	101	28	72

¹⁾ Desuden Filialafdeling i Bydelen Nordlandet.²⁾ Apothekeren er forpligtet at drive et af examineret Pharmaceut bestyret Filial-apothek i Vadsø, hvor der tillige er en Discipel.

Medicinalpersonalet. 23 examinerede Læger udgik fra Universitetet. Ifølge Fortegnelsen for 1885 var Antallet af autoriserede Læger 623 (i 1884: 610), hvoraf 346 eller 55,5 pCt. vare bosatte i Byerne, 218 i Landdistriktet, 59 paa ubekjendt Sted eller i Udlandet. 243 vare bosatte i Christiania Stift, 54 i Hamars, 86 i Christianssands, 64 i Bergens, 74 i Trondhjems og 43 i Tromsø Stift samt 26 i Udlandet (deraf 21 i Amerika); for 33 savnes Opgave om Opholdssted. 9 vare ansatte som Professorer, 2 forhenværende Professorer,

Syphilis paa Syge-

• La Syphilis dans

Tabel LIII.	Tilbageiggende fra det forrige Aar.			Indkomne.			Tilsammen Behandlede.			helbredede.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Rigshospitalets Hudsygeafdeling	23	7	16	197	64	133	220	71	149	167	48	119
Fødselsstiftelsens Børneafdeling	1	1	-	3	1	2	4	2	2	3	2	1
Christiania Bys Sygehus ¹⁾	11	4	7	15	7	8	26	11	15	15	4	11
Diakonissehuset	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-
Christiania Garnisonssygehus	-	-	-	2	2	-	2	2	-	1	1	-
Akers kommunale Sygehus	-	-	-	2	1	1	2	1	1	-	-	-
Smaalenenes Amts —	3	2	1	6	5	1	9	7	2	7	6	1
Moss Bys —	-	-	-	2	1	1	2	1	1	1	-	1
Fredriksstad —	-	-	-	3	2	1	3	2	1	2	1	1
Buskeruds Amts —	4	1	3	10	4	6	14	5	9	12	4	8
Drammens Bys —	-	-	-	3	2	1	3	2	1	2	1	1
Jarlsberg og Laurviks Amt og Tøns- bergs Bys Sygehus	3	1	2	21	11	10	24	12	12	16	8	8
Hedemarkens Amts —	3	1	2	19	8	11	22	9	13	19	9	10
Hamar Bys —	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-
Christians Amts ²⁾ —	7	5	2	7	-	7	14	5	9	10	4	6
Bratsberg —	1	-	1	7	-	7	8	-	8	7	-	7
Arendals Bys —	1	1	-	11	4	7	12	5	7	9	5	4
Christianssands —	-	-	-	10	8	2	10	8	2	7	6	1
Lister og Mandals Amts ³⁾ —	3	-	3	7	4	3	10	4	6	6	1	5
Stavanger —	6	2	4	15	9	6	21	11	10	19	9	10
— Bys —	1	-	1	14	7	7	15	7	8	7	2	5
Bergens —	13	7	6	28	12	16	41	19	22	26	13	13
Aalesunds —	-	-	-	4	1	3	4	1	3	3	1	2
Romsdals Amts —	4	2	2	15	5	10	19	7	12	14	5	9
Trondhjems Bys —	16	10	6	53	21	32	69	31	38	58	26	32
Nordre Trondhjems Amts Sygehus i Skogn	2	1	1	21	9	12	23	10	13	20	10	10
Nordre Trondhjems Amts Sygehus i Namdalen	-	-	-	2	1	1	2	1	1	2	1	1
Nordlands Amts Sygehus i Alstahaug — Bodø	2	2	-	12	3	9	14	5	9	14	5	9
— — — — —	-	-	-	7	3	4	7	3	4	7	3	4
— — — — —	1	-	1	8	3	5	9	3	6	7	2	5
Tromsø — — — — —	1	-	1	8	5	3	9	5	4	5	2	3
Finmarken — — — — —	1	-	1	4	1	3	5	1	4	2	1	1
— — — — —	-	-	-	2	1	1	2	1	1	2	1	1
— — — — —	-	-	-	1	-	1	1	-	1	1	-	1
— — — — —	2	2	1	2	1	1	4	2	2	3	2	1
Tilsammen ⁶⁾	109	48	61	523	207	316	632	255	377	474	183	291

¹⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageiggende 8, 1 Mand og 7 Kvinder. ²⁾ Efter forrige 2 Kvinder. ⁴⁾ Efter forrige Aarsliste ingen tilbageiggende. ⁵⁾ Efter forrige Aarsliste ingen

husene i 1885.

les hôpitaux.

Udgaaede.						Døde.			Tilbage- liggende ved Aarets Slutning.			Sygdomsform for indkomne Tilfælde.				Antallet af For- pleinings- dage.	Middeltal af For- pleinings- dage for hver Udskreven.
i Bedring.			uhelbredede.									primær.	kon- stitutio- nel.	heredi- tær.	uop- givet.		
Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.						
14	9	5	9	4	5	3	3	-	27	7	20	14	168	15	-	10469	54.2
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-
3	2	1	-	-	-	4	3	1	4	2	2	1	10	4	-	1676	79.8
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	208	208.0
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	35	17.5
1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2	-	-	268	134.0
-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	1	-	1	5	-	-	725	90.6
-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	14	7.0
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	2	-	-	128	64.0
-	-	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	0	-	-	1160	81.4
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	12	-	-	125	40.2
1	1	-	-	-	-	1	-	1	6	3	3	5	16	-	-	1444	80.2
-	-	-	1	-	1	1	-	-	2	-	2	-	17	2	-	2058	102.9
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	13	-
1	1	-	-	-	-	1	-	1	2	-	2	-	6	1	-	1559	129.9
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	6	-	-	934	133.4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	2	9	-	-	800	88.9
-	-	-	-	-	-	1	1	-	2	1	1	2	7	1	-	278	40.1
1	1	-	-	-	-	-	-	-	3	2	1	1	6	-	-	1105	158.0
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	15	2036	101.9
2	2	-	-	-	-	-	-	-	6	3	3	-	14	-	-	1069	118.8
2	1	1	3	1	2	1	-	1	9	4	5	-	26	2	-	3544	110.8
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	4	349	116.3
1	-	1	1	-	1	1	1	-	2	1	1	-	14	1	-	1257	73.9
1	1	-	-	-	-	3	1	2	7	3	4	4	49	-	-	4298	67.7
-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	-	21	-	-	1852	92.6
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	60	30.2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	780	55.8
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	192	27.4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	8	621	88.7
-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	3	1	2	6	-	-	435	87.0
-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	-	4	-	-	772	386.0
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	84	42.0
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	104	104.0
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2	-	-	121	40.3
29	20	9	71	6	11	17	11	6	95	35	60	35	431	28	29	40582	75.3

Aarsliste tilbageiggende 9, 4 Mænd og 5 Kvinder. ³⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageiggende tilbageiggende. ⁶⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageiggende 105, 44 Mænd og 61 Kvinder.

Tabel over Tilfælde af Sindssyg-

Mouvement des aliénés dans

LIV.	Tilbageliggende fra det forrige Aar.			Indkomne.			Tilsammen Behandlede			helbredede.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Rigshospitalets Afdelinger	-	-	-	3	2	1	3	2	1	1	-	1
Christiania Bys Sygehus	1	-	1	-	-	-	1	-	1	1	-	1
Diakonissehuset	6	-	6	17	4	13	23	4	19	7	1	6
Akers kommunale Sygehus	1	-	1	1	1	-	2	1	1	-	-	-
Moss Bys —	-	-	-	3	1	2	3	1	2	-	-	-
Smaalønes Amt —	2	-	2	3	1	2	5	1	4	-	-	-
Fredrikstads Bys —	-	-	-	3	2	1	3	2	1	-	-	-
Fredrikshalds — —	-	-	-	4	1	3	4	1	3	1	-	1
Fredrikstens Garnisons Sygehus	-	-	-	1	1	-	1	1	-	1	1	-
Drammens Bys —	1	-	1	6	4	2	7	4	3	2	-	2
Carl Johansværens —	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-
Hedemarkens Amt —	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-
Christians — —	-	-	-	2	2	-	2	2	-	-	-	-
Christianssands Bys —	-	-	-	3	-	3	3	-	3	-	-	-
Stavanger Amt —	-	-	-	7	4	3	7	4	3	2	1	1
— Bys —	1	1	-	12	9	3	13	10	3	1	1	-
Bergens — — ¹⁾	1	-	1	6	2	4	7	2	5	2	1	1
Romsdals Amt —	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-
Trondhjems Bys —	-	-	-	11	2	9	11	2	9	1	-	1
Nordre Trondhjems Amt Sygehus i Skogn	2	1	1	2	2	-	4	3	1	4	3	1
Nordre Trondhjems Amt Sygehus i Namdalen	-	-	-	4	2	2	4	2	2	2	1	1
Nordlands Amt Sygeh. i Alstahaug	-	-	-	5	2	3	5	2	3	1	1	-
— — — — — Buksnæs	-	-	-	3	3	-	3	3	-	1	1	-
Tromsø — — — Tromsø	-	-	-	2	2	-	2	2	-	1	1	-
Finmarkens — — — Hammerf.	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-
St. Vincents Sygehus i —	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-
Finmarkens Amt Sygehus i Vadse	-	-	-	2	2	-	2	3	-	-	-	-
Tilsammen ²⁾	15	2	13	105	50	55	120	52	68	28	12	16
Henningsvær Fiskeygehus	-	-	-	1	1	-	1	1	-	1	1	-
Hasvaag —	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-
Tilsammen	-	-	-	2	1	1	2	1	1	1	1	-
Summa	15	2	13	107	51	56	122	53	69	29	13	16

¹⁾ Efter forrige Aarsliste ingen tilbageliggende. ²⁾ Efter forrige Aarsliste tilbageliggende

dom, behandlede paa Sygehus i 1885.

les hôpitaux en 1885.

Udgaaede						Døde.			Tilbageiggende ved Aarets Slutning.			Sygdomsform hos de Indkomne				
i Bedring.			uhelbredede.									Me- lan- choli.	Mani.	De- men- tia.	Idiot- isme.	Uop- givet.
Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.					
-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-
1	-	1	8	2	6	2	1	1	5	-	5	-	-	-	-	17
1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-
-	-	-	2	1	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3
2	-	2	2	-	2	-	-	-	1	1	-	-	3	-	-	-
-	-	-	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
-	-	-	3	1	2	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
1	-	1	2	2	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	6
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
2	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-
-	-	-	5	3	2	-	-	-	-	-	-	4	2	1	-	-
3	1	2	7	7	-	-	-	-	2	1	1	3	3	6	-	-
1	-	1	4	1	3	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2	1	1	7	1	6	-	-	-	1	-	1	9	2	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	1	-	2	1	1	-	-
2	1	1	-	-	-	-	-	-	2	-	2	4	1	-	-	-
-	1	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	2	-	-
15	4	11	57	28	29	3	1	2	17	7	10	42	18	12	1	32
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
15	4	11	58	28	30	3	1	2	17	7	10	42	19	13	1	32

14, 2 Mænd og 12 Kvinder.

Antallet af de paa Sygehusene

(Mouvement des maladies dans

Tabel LV.	Tilbageiggende fra det forrige Aar.			Indkomne.			Tilsammen Behandlede.			helbredede.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Rigshospitalets medicinske Afdeling ¹⁾	102	53	49	903	456	447	1005	509	496	498	240	258
— chirurgiske — ¹⁾	95	62	33	948	533	415	1043	595	448	642	362	280
— Hudsygeafdeling ¹⁾	42	16	26	577	168	409	619	184	435	503	126	377
Rigshospitalets Afdelinger	239	131	108	2428	1157	1271	2667	1288	1379	1643	728	915
Fødselsstiftelsens gynækolog. Afdeling	-	-	-	40	1	39	40	1	39	35	1	34
— Børne- —	2	1	1	56	14	42	58	15	43	49	13	36
Christiania Bys Sygehus Afdeling A	101	86	15	458	379	79	559	465	94	183	132	51
— — — B	67	1	66	467	22	445	534	23	511	208	12	196
— — — paa Grønland	35	15	20	64	26	38	99	41	58	12	5	7
Christiania Bys Sygehus ialt	203	102	101	989	427	562	1192	529	663	403	149	254
Diakonissehuset ²⁾	32	8	24	149	31	118	181	39	142	59	8	51
Christiania Garnisons Sygehus	3	3	-	213	213	-	216	-	-	199	199	-
Akers kommunale —	21	9	12	108	53	55	129	62	67	63	28	35
Moss Bys —	7	2	5	66	32	34	73	34	39	44	20	24
Smaalenenes Amts —	20	8	12	113	68	45	133	76	57	80	49	31
Fredrikstad Bys —	7	4	3	60	37	23	67	41	26	46	25	21
— Garnisons —	-	-	-	108	108	-	108	108	-	106	106	-
Fredrikshald Bys —	5	1	4	277	120	157	282	121	161	227	89	138
Fredrikssten Garnisons —	-	-	-	62	62	-	62	62	-	61	61	-
Drammens Bys — ³⁾	10	7	3	95	67	28	105	74	31	49	35	14
Buskeruds Amts —	7	3	4	38	27	11	45	30	15	32	21	11
Jarlsberg og Laurviks Amts og Tøns- berg Bys Sygehus	23	14	9	143	94	49	166	108	58	104	69	35
Carl-Johansværns —	-	-	-	101	99	2	101	99	2	87	87	-
Hedemarkens Amts —	11	6	5	74	38	36	85	44	41	46	22	24
Hamar Bys —	4	2	2	101	46	55	105	48	57	88	40	48
Christians Amts —	15	8	7	37	15	22	52	23	29	31	13	18
Bratsbergs — — ⁴⁾	20	12	8	121	73	48	141	85	56	82	49	33
Østerrisør Bys —	-	-	-	10	8	2	10	8	2	4	3	1
Arendal — —	17	12	5	96	46	50	113	58	55	70	34	36
Christianssands Bys —	13	8	5	108	66	42	121	74	47	68	50	18
— Garnisons —	-	-	-	52	52	-	52	52	-	48	48	-
Lister og Mandals Amts —	12	3	9	19	8	11	21	11	20	16	4	12
Stavanger — —	19	8	11	93	45	48	112	53	59	59	27	32
— Bys —	30	15	15	144	77	67	174	92	82	97	49	48
Bergens — — ⁵⁾	90	52	38	718	388	330	808	440	368	525	272	253
Aalesunds — —	-	-	-	19	5	14	19	5	14	15	5	10
Romsdals Amts —	14	7	7	175	86	89	189	93	96	113	53	60
Trondhjems Bys —	58	34	24	513	280	233	571	314	257	397	212	185
Nordre Trondhjems Amts Sygehus i Skogn	24	10	14	165	80	85	189	90	99	138	69	69
Nordre Trondhjems Amts Sygehus i Namdalen ⁶⁾	8	5	3	172	82	90	180	87	93	132	62	70

¹⁾ Paa Grund af Overflytninger inden Afdelingerne var det virkelige Antal tilbageiggende 45 Mænd, 37 Kvinder, paa Hudsygeafdelingen 55, 22 Mænd, 33 Kvinder. ²⁾ Ifølge forrige 10, 6 Mænd og 4 Kvinder. ³⁾ Ifølge forrige Aarsliste tilbageiggende 18, 9 Mænd og 9 Kvinder. ⁴⁾ Ifølge forrige Aarsliste tilbageiggende 8, 6 Mænd og 2 Kvinder.

behandlede Syge i 1885.

les hôpitaux en 1885).

Udgaaede						Døde.			Tilbage- liggende ved Aarets Slutning.			Mortali- tets- procent til samtlige Ud- gaaede.	Dagligt Middel- belæg.	Antal af Forplei- ningsdage for hver Ud- skreven.	Udgift til Medicin for hver Syg i Døgn- et. Øre.	Antallet af For- pleinings- dage.
i Bedring.			uhelbredede.													
Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.					
192	101	91	98	56	42	123	70	53	94	42	52	13.5	111.5	44.7	11.9	40681
182	96	86	84	50	34	48	39	9	87	48	39	5.0	102.7	39.2	7.6	37481
38	21	17	17	9	8	6	5	1	55	23	32	1.1	63.5	41.1	10.6	23166
412	218	194	199	115	84	177	114	63	236	113	123	7.3	277.6	41.7	10.1	101328
3	-	3	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	uopg.
2	-	2	2	1	1	1	-	1	4	1	3	-	-	-	-	uopg.
153	135	18	28	22	6	102	97	5	93	97	14	21.9	92.7	72.6	5.9	33841
90	1	89	48	2	46	99	3	96	89	5	84	22.2	74.6	61.2	-	27239
19	10	9	11	3	8	17	6	11	40	17	23	28.2	43.6	269.5	uop.	15909
262	146	116	87	27	60	218	106	112	222	101	121	22.4	210.9	79.4	-	76989
27	9	18	28	8	20	28	9	19	39	5	34	19.7	29.4	75.6	8.6	10738
6	6	-	8	8	-	-	-	-	3	3	-	-	9.5	16.2	18.9	3461
26	15	11	6	4	2	17	7	10	17	8	9	15.2	23.2	75.6	8.6	8466
4	3	1	2	1	1	12	7	5	11	3	8	19.4	7.4	43.8	11.3	2713
12	3	9	6	2	4	16	12	4	19	10	9	14.3	16.1	52.6	13.7	5887
1	-	1	5	4	1	5	4	1	10	8	2	4.6	8.1	51.8	8.0	2953
-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1.6	5.3	12.0	574
1	1	-	4	2	2	35	22	13	15	7	8	21.0	16.5	36.0	5.3	6021
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.4	8.5	18.0	529
24	17	7	8	6	2	9	8	1	15	8	7	10.0	12.1	50.7	9.0	4560
6	5	1	1	-	1	2	2	-	4	2	2	4.9	6.0	55.9	?	2291
17	7	10	7	5	2	18	10	8	20	17	3	12.3	22.5	56.3	14.9	8219
9	8	1	4	3	1	1	1	-	-	-	-	1.0	2.8	10.0	?	1000
17	9	8	5	3	2	4	3	1	13	7	6	5.5	16.4	83.2	14.8	5988
3	-	3	-	-	-	7	5	2	7	3	4	7.1	11.8	42.2	8.5	4339
8	3	5	4	2	2	5	3	2	4	2	2	10.4	7.3	55.5	14.9	2655
15	10	5	6	4	2	20	12	8	18	10	8	16.3	25.5	75.7	13.6	9310
5	4	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1.1	43.6	?	392
16	13	3	3	2	1	16	8	8	8	1	7	15.2	11.8	40.9	11.4	4292
12	2	10	4	-	4	19	10	9	18	12	6	18.4	14.0	49.6	9.8	5112
-	-	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1.1	7.8	5.0	405
2	1	1	-	-	-	4	2	2	9	4	5	18.1	10.7	17.8	18.8	3922
12	6	6	13	8	5	13	7	6	15	5	10	13.4	17.8	67.1	13.3	6513
7	5	2	10	7	3	25	11	14	35	20	15	23.7	30.2	79.3	8.9	11026
64	43	21	40	26	14	93	58	35	86	41	45	12.9	85.7	43.3	16.7	31289
1	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-	3	-	2.0	46.7	-	748
33	19	14	8	2	6	10	7	3	25	12	13	6.1	18.8	40.7	15.4	6869
51	36	15	16	5	11	61	33	28	46	28	18	11.6	53.4	37.1	14.2	19499
17	9	8	1	-	1	14	5	9	19	7	12	8.2	23.6	50.7	17.9	8627
20	9	11	4	2	2	10	6	4	14	8	6	6.0	11.4	25.0	12.5	4158

gende: Paa medicinske Afdelinger 99, 46 Mænd, 53 Kvinder, paa chirurgiske Afdelinger 82, Aarsliste tilbageliggende 33, 9 Mænd og 24 Kvinder. ³⁾ Ifølge forrige Aarsliste tilbageliggende der. ⁵⁾ Ifølge forrige Aarsliste tilbageliggende 88, 51 Mænd og 37 Kvinder. ⁶⁾ Ifølge forrige

Antallet af de paa Sygehusene

Tabel LV (Forts.).	Tilbageiggende fra det forrige Aar.			Indkomne.			Tilsammen Behandlede.			helbredede.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Nordlands Amts Sygehus i Alstahaug	15	7	8	212	102	110	227	109	118	112	58	54
— — — - Bodø . . .	19	11	8	150	97	53	169	108	61	100	60	40
— — — - Buksnæs ¹⁾	17	8	9	200	146	54	217	154	63	143	102	41
Tromsø — — - Tromsø ..	25	13	12	147	89	58	172	102	70	103	58	45
Finmarkens — — - Alten ²⁾ ..	1	-	1	14	10	4	15	10	5	7	5	2
— — — - Hammer- fest	8	4	4	105	76	29	113	80	33	82	56	26
St. Vincents Hospital - —	4	3	1	33	16	17	37	19	18	18	7	11
Finmarkens Amtssygehus i Vardø . .	2	2	-	93	82	11	95	84	11	56	50	6
— — — - Vadso . .	3	2	1	27	22	5	30	24	6	18	16	2
Tilsammen ³⁾	1008	525	483	8644	4645	3999	9652	5170	4482	5855	3112	2743
Fiskesygehus i Kabelvaag (Østlofoten)	-	-	-	77	77	-	77	77	-	65	65	-
— - Henningsvær —	-	-	-	63	61	2	63	61	2	48	47	1
— - Skraaven —	-	-	-	32	32	-	32	32	-	27	27	-
— - Hasvaag (Loppen) . . .	-	-	-	40	33	7	40	33	7	31	26	5
— - Maasø (Maasø)	1	1	-	36	30	6	37	31	6	23	20	3
— - Gamvik (Tanen)	-	-	-	14	14	-	44	14	-	9	9	-
Tilsammen	1	1	-	262	247	15	263	248	15	203	194	9
Summa	1009	526	483	8906	4892	4041	9915	5418	4497	6058	3306	2752

¹⁾ Ifølge forrige Aarsliste tilbageiggende 16, 8 Mænd og 8 Kvinder. ²⁾ Ifølge forrige og 481 Kvinder. Forpleiningsdagens Antal ikke opgivne for Fødselsstiftelsens gynækologiske nede ved Procentberegningen af Middelbehandlingstiden.

1 Universitetsstipendiat, 1 Medicinaldirektør, 1 Fuldmægtig i Justitsdepartementets Medicinalafdeling, 4 Stadsfysici, 1 Stadslæge, 142 Distriktslæger, 1 Berglæge, 2 Fængselslæger (desuden 2 der indehavde anden Stilling), 2 Politilæger, 17 Fattiglæger i Byerne, 3 Direktører for Sindssygeasyler, 1 Direktør for Righospitalet, 1 Overlæge for den spedalske Sygdom, 5 Læger ved Stiftelser for Spedalske, 12 Overlæger ved Sygehuse, Fødselsstiftelser og Sindssygeasyler (foruden disse vare ansatte 34 Læger, som indehavde anden Stilling), 16 Reservelæger, Assistent og Underlæger ved Sygehuse, Fødselsstiftelser og Sindssygeasyler (desuden 2, som indehavde anden Stilling), 1 Generalkirurg, 7 Brigadelæger, 34 Korpslæger, 14 Kompagnikirurger (desuden 3 surnumerære), 5 Marinelæger, 1 Assistent ved Righospitalets Poliklinik, 2 Assistenten ved Righospitalets pathologisk-anatomiske Laboratorium, 1 Prosektor ved Universitetet, 1 Konservator

behandlede Syge i 1885.

Udgaaede						Døde.			Tilbage- liggende ved Aarets Slutning.			Mortali- tets- procent til samtlige Ud- gaaede.	Dagligt Middel belæg.	Antal af Forplei- ningsdage for hver Ud- skreven.	Udgift til Medicin for hver Syg i Døgnet. Øre.	Antallet af For- pleinings- dage.
i Bedring.			uhelbredede.													
Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.					
54 36 33	23 25 28	31 11 5	26 6 4	11 2 2	15 4 2	16 14 14	8 11 10	8 3 4	19 13 23	9 10 12	10 3 11	7.7 9.0 7.2	25.1 20.3 25.0	48.0 47.6 46.8	18.1 20.7 25.1	9148 7426 9129
21 2	17 2	4 -	7 -	5 -	2 -	11 1	9 1	2 -	30 5	13 2	17 3	7.8 10.0	27.2 2.5	70.1 91.7	12.7 22.2	9949 917
13	9	4	3	2	1	8	6	2	7	7	-	7.5	8.5	29.3	38.8	3107
8 29 2	6 25 1	2 4 1	3 - 2	- - 1	3 - 1	4 9 6	4 8 5	- 1 1	4 1 2	2 1 1	2 - 1	12.1 9.6 21.4	- 6.2 2.3	- 26.0 30.8	- 12.9 14.1	uop. 2262 861
1294	744	550	539	276	263	923	534	389	1041	504	537	10.7	1106	47.6	-	403672
5 13 3	5 13 3	- - -	4 - -	4 - -	- - -	3 2 2	3 1 2	- 1 -	- - -	- - -	- - -	4.0 3.2 6.25	4.6 2.5 -	21.7 14.3 -	38.8 37.9 -	1673 902 -
8 7 1	7 6 1	1 1 -	1 - 1	- - 1	1 - -	- 7 3	- 5 3	- 2 -	- - -	- - -	- - -	- 19.0 21.4	1.6 2.5 0.9	14.3 24.3 19.9	31.7 24.1 20.1	577 899 279
37	35	2	6	5	1	17	14	3	-	-	-					4330
1331	779	552	545	281	264	940	548	392	1041	504	537					408002

Aarsliste tilbageliggende 1 Kvinde. ³⁾ Ifølge forrige Aarsliste tilbageliggende 1003, 522 Mænd og Børneafdeling samt for St. Vincents Hospital i Hammerfest, disse ere derfor ikke medreg-

ved den zootomiske Samling, 8 Læger ved Bade og Sanatorier, 5 Verkslæger; 321 opføres uden fast Ansættelse. 2 indehavde civilt Embede udenfor Lægestanden.

Antallet af **Apotheker** var 87, 39 med reelt og 47 med personligt Privilegium deraf vare 3, oprettede i 1885, ikke traadte i Virksomhed ved Aarets Udgang og 1 privilegeret Rigshospitalet som saadant; 1 i Christianssund og 1 i Vardø ere Filialafdelinger, henholdsvis af Apothekerne i Christianssund og Vadsø. 31 Apotheker laa i Christiania Stift, 6 i Hamars, 23 i Christianssands, 11 i Bergens, 11 i Trondhjems og 5 i Tromsø Stifter. Under Fisketiden er aabnet Medicinudsalg i Lofoten (Nordlands Amt).

Tabel LII giver en Oversigt over Landets Apothekervæsen. I 1885 underkastede 19 sig pharmaceutisk Examen.

Af **Tandlæger** var der efter Fortegnelsen over Læger, Tandlæger og

Paa Sygehusene til Behandling ind- Maladies dans les

Tabel LVI. Sygdomsgrupper.	Sum.	Fordeling paa Sygehusene.						
		Rigshospitalets Afd.			Fødselstiftelsens		Christiania Bys.	Diakonissehuset.
		medicinske.	chirurgiske	for Hudsyg-	gynækologiske Afdeling.	Børnehosp.		
Exanthematisk Typhus	1	-	-	-	-	-	-	-
Typhoidfeber	252	64	-	-	-	-	-	-
Akute Udslagssygdomme	208	1	2	-	-	-	-	1
Strubehoste, diphtherisk Svælgbetændelse	382	1	1	-	-	-	-	12
Akut Bronchit, Katarrh, Kighoste	402	27	3	1	-	4	12	45
Lungebetændelse	257	91	-	-	-	-	37	4
Brystbetændelse	127	35	-	-	-	-	11	1
Svindstot	312	39	1	-	-	-	151	18
Andre chroniske Sygdomme i Lungerne	163	27	-	-	-	-	64	1
Hjertesygdomme	94	32	-	-	-	-	27	6
Diarrhoe, Cholera Nostras og Blodgang	100	1	-	-	-	2	9	11
Andre akute Sygd. i Fordøielsesorganerne	231	87	2	-	-	-	20	9
Chroniske — — — — —	322	59	13	-	1	-	42	11
Leverysygdomme, Gulsot	13	3	-	-	-	-	1	1
Nyresygdomme	133	38	-	-	-	1	45	-
Vatersot	29	3	-	-	-	-	1	1
Sygdom i Urinveiene	110	8	11	-	1	-	12	2
Gigtfeber	183	61	1	-	-	-	16	11
Chronisk Rheumatisme	144	15	2	1	-	-	26	2
Barselfeber	10	3	-	-	-	-	2	1
Anden Barselsygdom	16	4	-	-	-	-	3	1
Livmoder- og Æggestoksygdomme	155	29	12	-	19	-	8	2
Andre organiske Underlivssygdomme	29	6	-	-	-	-	13	2
Septichæmi, Pyæmi	7	1	1	-	-	-	-	-
Blod- og Ernæringssygdomme	145	30	3	2	-	5	40	2
Tuberkulose Betænd., Miliartuberkulose	40	11	10	-	-	-	-	1
Hjernebetændelse, Hydrocephalus	23	8	-	1	-	-	1	-
Hjerneslag, Lammehed	89	13	1	-	-	-	18	2
Organiske Sygd. i Hjerne og Rygmarv	91	41	-	-	-	-	25	2
Epilepsi	41	5	-	-	-	-	12	3
Andre Nervesygdomme	357	87	14	-	6	-	55	17
Sindssygdomme	120	8	-	-	-	-	-	17
Drankersygdomme	37	19	-	-	-	-	4	1
Kræft	190	10	59	-	-	-	33	4
Andre Svulster	143	3	79	-	-	-	5	2
Spedalskhed	3	-	-	2	-	-	-	-
Hudsygdom	208	2	-	77	-	1	2	3
Syphilis	530	-	-	197	-	3	17	1
Gonorrhoe	309	1	-	157	-	-	7	15
Epididymit, Excoriationer, Verrucæ	102	2	2	66	-	-	7	2
Chirurg. Sygd. i Urinveiene og Kjønssorg	86	-	22	3	8	-	2	2
Benbrud, Luxationer	289	1	111	-	-	2	31	2
Læsioner, Forbrænding, Forfrysning	407	1	69	-	1	1	25	2
Chirurgiske Sygdomme i Aaresystemet	49	4	9	-	1	-	5	1
Phlegmone, Absces, Ulcera	529	2	56	42	1	3	81	7
Brok	50	1	17	-	-	-	-	-
Ben- og Ledsygdomme	519	2	208	-	-	1	38	3
Øiensygdomme	346	-	181	2	-	5	13	1
Øresygdomme	29	1	6	-	-	-	1	3
Dannelsesfeil, Deformiteter	38	-	20	-	-	1	-	1
Alderdomssvaghed	39	-	-	-	-	-	27	4
Forskjellige andre Sygdomme	152	20	10	-	1	3	6	3
Friske, indlagte med Syge	296	14	33	28	1	24	34	5

komne Sygdomstilfælde i 1885.
hospitaux en 1885.

Fordeling paa Sygehusene.

Akers Kommunes.	Moss Bys.	Snaralenenes Amts.	Fredrikstads Bys.	Fredrikstads Garnisons.	Fredrikshalds Bys.	Fredrikstens Garnisons.	Drammens Bys.	Buskeruds Amts.	Jarlsb. og Laurviks Amts og Tønsberg Bys.	Carl-Johansværns.	Hedemarkens Amts.	Hamars Bys.	Christians Amts.	Bratsbergs Amts.	Østerrisør Bys.	Arendals Bys.	Christiansands Bys.	Christiansands Garnisons.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	3	5	8	1	64	3	12	-	5	1	1	1	1	-	1	2	6	-
-	3	6	9	1	109	4	-	-	-	1	-	44	-	-	-	1	11	-
4	3	1	4	40	13	19	-	1	1	1	1	1	1	-	1	9	9	16
3	1	1	2	-	1	4	1	-	4	1	1	1	1	4	1	4	3	-
3	-	3	-	-	4	4	1	-	-	3	1	-	1	-	-	2	-	-
4	3	2	2	-	1	2	2	-	1	1	1	1	-	2	-	1	-	-
7	-	-	-	4	3	-	1	2	3	2	-	-	-	-	1	5	8	-
6	2	1	1	-	2	1	1	-	1	7	-	-	-	2	-	1	2	-
1	-	-	5	2	1	1	1	-	1	3	2	1	1	5	-	1	1	8
3	3	1	-	2	2	1	1	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-
9	5	-	1	14	1	-	3	1	1	1	-	-	1	-	1	6	3	1
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	1	1	-	-	1	-	2	-	-	-	1	-	-	2	-	1	4	-
1	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	1	1	-	2	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-	-	3	-	2	-	2	1	-	2	-	1	-	-
1	-	1	-	2	12	-	-	-	6	5	3	2	1	2	-	1	1	-
1	3	-	-	3	-	-	-	-	4	-	1	3	2	1	1	2	-	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	1	-	-	1	-	-	1	1	-	1	1	1	6	-	5	1	-
-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
1	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-
2	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1	2	1	1	3	-	-	1	-
1	-	-	-	-	1	-	-	-	4	-	-	1	-	-	-	1	-	-
6	-	3	-	-	1	-	-	-	1	-	1	1	-	3	-	-	3	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	5	-	-
3	-	2	-	-	-	-	3	-	-	-	2	3	2	-	-	-	1	1
9	4	6	-	3	1	4	4	-	5	-	2	-	3	1	-	3	-	3
1	3	4	3	-	4	1	7	-	-	2	1	-	-	-	-	-	3	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
1	-	5	-	-	1	-	1	1	5	-	1	1	1	3	-	-	3	-
2	1	2	-	-	-	-	1	1	2	2	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2	2	1	2	-	1	4	-	10	5	3	2	1	5	-	2	3	2
2	2	6	3	-	-	-	3	10	21	-	19	1	7	7	-	11	10	-
-	1	5	1	-	1	-	6	1	4	2	10	-	1	7	-	4	3	-
-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-
4	7	3	2	-	1	-	4	1	2	-	-	1	1	-	-	-	1	-
1	4	12	10	12	7	6	3	3	9	12	18	2	-	19	2	11	4	4
-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	1	-	1	1	1
5	1	9	8	14	8	2	9	1	11	9	7	1	-	10	-	2	19	7
-	-	1	-	-	1	-	2	-	1	-	-	2	-	1	-	2	-	-
5	2	10	-	-	4	1	6	1	11	2	8	3	5	13	-	1	1	4
3	5	9	3	-	2	3	2	1	8	1	1	15	1	4	-	3	-	1
-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
1	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
1	-	2	1	-	-	5	1	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-	1
6	3	3	-	-	27	4	-	4	4	-	-	4	-	1	-	-	-	-

Paa Sygehusene til Behandling ind-

Tabel LV (Forts.). Sygdomsgrupper.	Fordeling paa Sygehusene.								Nordre Trondhjems Amt.	
	Lister og Mandals Amt.	Stavanger Amt.	Stavanger Bys.	Bergens By.	Aalesunds Bys.	Romsdals Amt.	Trondhjems Bys.		Skogn.	Namdalen.
Exanthematisk Typhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Typhoidfeber	-	3	1	56	3	6	19	7	5	5
Akute Udslagssygdomme	-	-	2	26	-	-	22	-	-	5
Strubehoste, diphtherisk Svælgbetændelse	-	-	5	150	-	5	9	36	11	11
Akut Bronchit, Katarrh, Kighoste	-	1	4	12	-	4	40	-	12	12
Lungebetændelse	-	2	2	19	-	3	20	1	5	5
Brystbetændelse	-	2	1	12	-	3	2	1	5	5
Svindstot	-	4	3	13	-	6	25	3	2	2
Andre chroniske Sygdomme i Lungerne	-	2	4	3	-	4	4	3	1	1
Hjertesygdomme	-	-	1	1	-	1	-	1	2	2
Diarrhoe, Cholera nostras og Blodgang	-	-	1	1	-	2	-	9	1	1
Andre akute Sygd. i Fordøielsesorganerne	-	1	3	6	-	3	35	2	1	1
Chroniske	3	2	6	28	1	17	5	2	9	9
Leverysygdomme, Gulsot	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
Nyresygdomme	-	-	1	12	-	2	4	1	1	1
Vatersot	1	-	2	-	-	-	1	2	-	-
Sygd. i Urinveiene	1	4	-	8	-	4	4	14	3	3
Gigtfeber	-	2	3	12	-	1	-	5	-	-
Chronisk Rheumatisme	-	-	1	9	-	4	18	5	9	9
Barselfeber	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Anden Barselsygdom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Livmoder- og Æggstokksygdomme	-	-	-	8	-	1	41	3	-	-
Andre organiske Underlivssygdomme	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-
Septicæmi, Pyæmi	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Blod- og Ernæringssygdomme	-	-	1	11	-	2	1	5	8	8
Tuberkulose Betænd., Miliartuberkulose	-	-	-	2	-	-	-	-	2	2
Hjernebetændelse, Hydrocephalus	-	-	-	1	-	-	4	-	-	-
Hjerneslag, Lamhed	-	2	1	3	-	3	4	-	2	2
Organiske Sygd. i Hjerne og Rygmarv	-	2	-	4	-	1	1	1	1	1
Epilepsi	-	1	1	-	-	-	2	-	3	3
Andre Nervesygdomme	1	-	2	17	4	17	14	2	9	9
Sindssygdomme	-	7	12	7	-	1	13	2	4	4
Drankersygdomme	-	-	-	1	-	-	7	-	-	-
Kræft	-	6	1	10	-	4	10	3	2	2
Andre Svulster	-	4	3	8	-	8	2	1	5	5
Spedalskhed	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudsygdomme	1	2	3	29	-	5	9	1	3	3
Syphilis	7	15	14	28	4	15	58	21	2	2
Gonorrhoe	-	1	3	16	-	4	17	8	4	4
Epididymit, Excoriationer, Verrucæ	-	-	-	2	-	-	4	-	1	1
Chirurg. Sygd. i Urinveiene og Kjønssorg.	-	-	5	6	-	1	1	2	2	2
Benbrud, Luxationer	-	6	6	25	-	4	14	-	4	4
Læsioner, Forbrænding, Forfrysning	-	9	6	38	1	2	28	7	7	7
Chirurgisk Sygd. i Aaresystemet	-	-	1	2	-	-	1	-	2	2
Phlegmone, Absces, Ulcera	3	4	8	18	1	16	20	4	10	10
Brok	-	1	2	4	-	2	2	1	1	1
Ben- og Ledsygdomme	2	1	8	30	-	16	10	7	7	7
Øiesygdomme	-	1	4	18	-	3	13	4	4	4
Øresygdomme	-	-	-	2	-	-	3	-	2	2
Dannelsesfeil, Deformiteter	-	1	-	4	-	-	-	-	-	-
Alderdomssvaghed	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Forskjellige andre Sygdomme	-	7	8	8	4	2	7	1	1	1
Friske indlagte med Syge	-	-	10	46	1	2	18	-	14	14

komne Sygdomstilfælde i 1885.

Fordeling paa Sygehusene.								Sum for Amts- søns og Bysygehusene.	Fordeling paa Fiskesygehusene.							
Nordlands Amts.			Tromsø Amts.	Finmarkens Amts.					Kabelvaag.	Henningsvær.	Skraaven.	Hasvik.	Maasø.	Gamvik.	Sum for Fiskesygehusene.	
Alstahaug.	Bodo.	Buksnes.		Alten.	Hammerfest.	St. Vincents Hospital.	Vardø.									Vadsø.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
2	3	2	9	-	4	13	-	-	9	-	-	-	1	1	3	14
2	1	-	1	-	5	5	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2
-	-	-	-	-	5	2	-	-	6	-	-	-	4	-	-	10
1	8	10	5	-	5	9	5	-	8	13	6	3	2	2	-	32
3	3	8	6	-	2	2	1	2	6	3	5	1	2	2	-	19
8	3	4	2	-	1	2	2	-	6	-	4	4	2	2	2	10
12	3	2	-	-	2	-	2	1	2	-	-	3	-	-	-	5
-	1	-	1	-	3	4	1	1	2	-	1	1	-	-	-	2
-	2	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	4	12	1	-	1	-	2	-	6	9	2	-	-	1	-	18
1	-	3	4	-	4	7	-	1	1	6	1	2	-	-	-	10
23	6	20	1	-	6	2	1	1	3	-	1	5	-	-	-	12
-	-	1	1	-	-	-	-	-	11	1	1	-	-	-	-	2
4	-	3	1	-	3	-	2	2	133	-	-	-	-	-	-	-
-	2	4	1	-	-	-	-	-	27	1	1	-	-	-	-	2
1	-	-	3	1	8	2	-	-	104	3	-	2	-	-	1	6
4	8	-	3	-	2	2	-	-	169	3	6	-	5	-	-	14
5	3	9	1	1	5	1	-	-	140	-	-	4	-	-	-	4
1	-	-	1	-	-	-	-	1	10	-	-	-	-	-	-	-
1	2	-	-	-	-	-	1	1	16	-	-	-	-	-	-	-
1	2	1	4	-	-	-	-	2	155	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	-	-	-	-	-	-	-
4	-	1	1	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	2	3	5	2	1	145	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	1	-	-	39	1	-	-	-	-	-	1
7	-	-	4	-	-	-	1	-	22	-	-	1	-	-	-	1
-	2	4	2	-	-	1	1	-	87	-	-	1	-	1	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-	1	89	-	-	-	1	1	-	2
29	3	-	-	-	-	-	-	1	41	-	-	-	-	-	-	-
5	8	5	3	1	3	3	-	3	353	1	2	-	1	-	-	4
-	3	-	2	-	1	1	2	1	118	-	1	-	1	-	-	2
6	1	-	1	-	-	1	-	-	36	-	1	-	-	-	-	1
3	5	1	6	1	2	1	-	2	190	-	-	-	-	-	-	-
1	2	4	1	-	-	-	-	-	143	-	-	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
12	5	6	-	-	2	2	-	-	208	-	-	-	-	-	-	-
2	7	8	8	4	2	1	2	-	530	-	-	-	-	-	-	-
1	3	9	13	1	-	-	-	-	307	-	-	-	2	-	-	2
3	2	1	-	-	-	-	1	-	98	-	1	-	1	1	1	4
3	2	5	6	2	-	-	-	-	82	-	1	-	1	1	1	4
3	6	4	5	-	3	5	1	1	284	2	2	-	-	1	-	5
7	7	13	5	1	6	7	-	2	397	3	1	4	1	1	-	10
2	-	6	-	-	-	-	-	-	45	-	4	-	-	-	-	4
16	11	23	11	-	10	12	1	1	501	13	6	3	3	3	-	18
-	2	1	2	-	-	1	-	-	47	1	1	-	-	-	1	3
16	23	14	21	-	5	2	1	6	502	5	4	1	1	3	3	17
10	2	6	3	-	5	-	2	1	340	-	-	-	1	3	2	6
-	2	1	-	-	-	-	-	-	28	1	-	-	-	-	-	1
4	-	-	-	-	-	-	-	-	38	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	39	-	-	-	-	-	-	-
2	4	2	7	-	1	1	-	-	150	1	-	1	-	-	-	2
-	2	3	-	-	4	-	-	-	296	-	-	-	-	-	-	-

Kjendte Døds-

(Causes de

Tabel LVI (Forts.).	Sum.	Christiania Stift.												Hamars Stift.				
		Christiania By.		Akershus Amt.		Smaalønenes Amt.			Buskeruds Amt.			Jarlsberg og Laurviks Amt.			Hedemarkens Amt.		Christians Amt.	
		Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Abortus (vide Puerperium)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Abscessus pulmonum	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— retropharyngealis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus.	13	4	-	-	-	2	-	2	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-
Anæmia	11	1	1	1	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
— perniciosa	18	-	1	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	1	4	-	-
Aneurysma	4	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Angina membranacea (Croup)	266	25	17	2	7	12	11	-	8	4	-	1	5	-	6	5	2	2
— pectoris	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Apoplexia cerebri.	544	28	30	20	17	20	15	-	28	18	-	12	22	-	15	12	17	15
— pulmonum	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arthritis	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
— deformans	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Artrocace	83	15	6	-	1	3	1	-	-	-	-	2	-	-	3	-	5	2
Asthma.	43	-	-	2	4	3	2	-	3	4	-	1	1	-	4	5	-	1
Atelectasis pulmonum	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atrophia infantum	105	11	11	1	1	1	-	-	3	1	-	1	1	-	2	2	-	-
— musculorum progres	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bronchitis acuta	645	83	88	19	14	24	23	-	28	30	-	14	15	-	17	11	15	19
— chronica	374	24	27	16	20	5	13	-	18	15	-	9	5	-	17	7	12	12
Cancer (vide Sarcoma)	1030	43	60	39	26	38	25	-	43	30	-	39	35	-	55	31	22	34
Carbunculus, Furunculosis	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Carditis, Endo-, Peri-	23	3	1	1	-	1	1	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	1
Caries, Necrosis	24	3	5	-	3	2	-	-	2	1	-	2	-	-	1	-	-	-
Chorea St. Vitii	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cholera nostras	53	-	-	3	1	1	3	-	3	6	-	3	1	-	1	-	-	1
Combustio	19	3	1	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-
Commotio, Compressio cerebri	13	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Congelatio	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Contusio	21	1	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Convulsiones infantum	262	26	19	4	2	15	9	-	15	11	-	7	2	-	2	5	1	3
Corpus alienum laryngis	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cystitis.	68	2	1	5	-	3	-	-	2	-	-	3	-	-	8	-	3	-
Debilitas congenita	255	46	19	3	1	7	11	-	18	13	-	5	4	-	6	3	7	7
— senilis	876	12	37	24	19	13	17	-	35	41	-	11	29	-	37	27	32	30
Diabetes insipidus	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— mellitus	41	6	2	1	2	2	2	-	2	2	-	-	2	-	3	-	2	-
Diarrhoe acuta	441	112	85	6	4	18	11	1	6	5	-	11	8	-	7	9	1	2
— chronica	20	7	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diphtheritis.	1352	184	203	39	27	94	64	4	19	31	1	25	38	-	3	5	20	28
Dysenteria	26	-	-	3	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Eclampsia (vide Puerperium)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eczema.	5	3	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

aarsager i 1885.

décès en 1885).

Christianssands Stift.									Bergens Stift.						Trondhjems Stift.						Tromsø Stift.															
Bratsbergs Amt.			Nedenæs Amt.		Lister og Mandals Amt.		Stavanger Amt.		Søndre Bergenshus Amt.		Bergens By.		Nordre Bergenshus Amt.		Romsdals Amt.		Søndre Trondhjems Amt.		Nordre Trondhjems Amt.		Nordlands Amt.		Tromsø Amt.		Finnmarkens Amt.											
Mandkj.	Kvindekj.		Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.										
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-									
-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-									
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	1	-	-	-	-	-									
2	1	5	-	3	-	1	8	5	2	7	8	13	14	15	19	4	2	1	1	15	7	4	6	6	3	1	4	2								
14	17	14	9	15	7	13	9	-	4	4	19	11	2	7	4	1	5	13	13	28	22	13	11	4	7	4	5	2								
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-								
-	-	-	2	1	1	-	3	2	-	1	-	2	-	-	1	1	1	3	-	4	1	4	-	-	4	2	1	1								
-	-	-	1	1	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	2	10	4	2	1	1	-								
2	4	6	5	5	6	-	5	7	-	-	-	7	4	-	-	2	2	-	-	1	4	3	-	2	1	1	-	3								
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-								
20	15	10	13	8	12	-	15	21	-	4	4	9	4	5	11	5	5	4	4	28	11	6	5	4	8	2	6	5	1							
9	17	7	7	7	9	-	5	7	-	5	4	2	7	9	11	4	8	20	9	8	4	3	8	4	3	8	2	3	1							
30	25	22	19	16	14	-	20	21	-	13	18	13	18	15	17	4	7	18	16	35	44	20	25	25	17	17	13	5	3							
1	1	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	1	-	-	-	4	1	1	1	-	-	-	-	-	-							
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-							
3	4	2	1	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	2	-	-	-	-	1	5	5	-	1	-	-	-	-	-							
1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-							
-	-	1	1	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-							
1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	2	-	4	-	1	2	-	-	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-							
6	15	10	2	4	4	-	19	11	-	5	1	15	15	-	-	2	-	1	-	11	4	4	2	2	2	2	1	-	2	3						
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	-	2	-	4	-	-	2	1	-	2	1	3	1	2	1	2	-	4	-	-	-	5	1	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	9	4	5	1	1	-	1	2	-	1	-	8	7	3	6	1	-	3	-	14	14	1	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	21	14	12	35	33	-	15	17	-	6	3	14	40	29	33	3	5	24	28	41	74	1	3	6	16	9	6	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	1	-	-	1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	7	1	4	11	6	1	7	5	-	4	2	11	17	5	6	5	3	5	5	13	6	2	-	6	7	2	3	3	1	-	-	-	-	-	-	-
21	25	11	10	1	-	-	15	7	2	71	65	30	35	24	20	16	13	9	15	12	14	35	41	20	27	9	12	5	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Kjendte Døds-

Tabel LVII (Forts.).	Sum.	Christiania Stift.									Hamars Stift.							
		Christiania By.		Akershus Amt.		Smaalønes Amt.			Buskeruds Amt.		Jarlsberg og Laurvik Amt.			Hedemarkens Amt.		Christians Amt.		
		Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Elephantiasis	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Embolia, Thrombosis (vide Puerp.)	28	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2
Emphysema pulmonum	11	-	5	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Empyema	11	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-
Enderteritis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enterites, Gastro-	102	-	-	-	-	4	2	4	-	6	3	-	1	3	-	5	1	2
Epilepsia	45	3	3	1	1	4	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-
Erysipelas	52	3	7	-	2	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	1	6	1
Febris puerperalis (vide Puerperium)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— rheumatica	52	-	3	3	-	3	2	-	-	4	2	-	1	-	-	2	5	1
— typhoidea	171	6	7	1	3	5	12	-	-	3	5	-	2	4	-	4	-	2
— typhosa exanthematica (Typhus exanthematicus)	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fractura ossium	62	16	1	1	-	2	-	-	-	4	1	-	-	1	-	4	2	-
Gangræna	59	3	2	3	1	1	1	-	-	2	3	-	2	4	-	2	2	3
— pulmonum	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Gastritis acuta	8	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3
— chronica	111	1	1	1	6	4	1	-	-	-	4	-	3	3	-	5	2	11
Hæmotocoele	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Hæmophilia	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia	11	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
— pulmonum	18	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	2	1	-	-	1	-
— umbilicalis	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— uteri (non puerper.)	11	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	1
— ventriculi	18	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	2
Hepatitis	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hernia	66	1	5	3	1	1	-	-	-	4	1	-	1	-	-	2	-	2
Hydrocephalus	23	1	1	1	-	1	2	-	-	1	-	-	1	-	-	2	-	1
Hydrops	125	-	2	-	4	3	4	-	-	6	5	1	2	4	-	2	4	5
Hydrothorax	7	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Icterus	20	4	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-
Insania	83	1	3	8	5	1	3	-	-	2	1	-	1	1	-	3	2	1
Intoxicatio	8	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-
Ischuria	17	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	1
Laryngitis acuta	17	-	-	2	-	1	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	1	-
— chronica	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leucæmia	6	-	2	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Lithiasis	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lymphoma	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Luxatio femoris	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mania	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Marasmus	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meningitis simplex	354	24	31	11	10	9	6	-	-	12	17	-	14	6	-	12	12	3
— tuberculosa	610	32	34	13	7	14	12	-	-	14	9	-	23	30	-	22	20	5

aarsager i 1885.

Christianssands Stift.								Bergens Stift.						Trondhjems Stift.						Tromsø Stift.					
Bratsbergs Amt.		Nedenæs Amt.		Lister og Mandal Amt.		Stavanger Amt.		Søndre Bergenhus Amt.		Bergens By.		Nordre Bergenhus Amt.		Romsdals Amt.		Søndre Trondhjems Amt.		Nordre Trondhjems Amt.		Nordlands Amt.		Tromsø Amt.		Finnmarkens Amt.	
Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	14	9	3	-	3	-	-	-	-	-
-	-	3	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	5	1	-	3	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
3	1	4	4	-	-	-	1	2	-	-	13	7	1	3	1	6	2	2	-	-	-	1	-	2	1
1	-	3	2	3	3	-	1	1	-	-	1	1	1	2	-	1	2	2	1	-	-	-	-	-	
-	1	-	1	2	-	-	5	4	-	-	-	-	-	3	1	-	-	2	1	1	-	-	-	-	
3	1	-	-	1	-	-	3	-	-	-	1	1	1	-	1	2	1	2	2	1	1	-	-	-	
5	-	6	5	6	1	-	5	5	-	-	7	7	-	1	2	5	10	6	4	7	7	1	-	2	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	-	1	2	2	1	-	3	1	-	-	1	-	2	-	-	2	-	1	-	3	-	2	3	-	
1	1	1	-	-	-	-	3	1	-	-	2	1	2	-	-	4	-	2	2	1	1	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3	1	4	1	2	3	-	5	3	-	1	2	2	3	2	5	2	1	3	7	3	5	6	1	2	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	
-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	1	1	1	-	1	-	-	2	2	-	4	1	1	3	1	6	2	-	1	5	4	2	1	-	
2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5	2	3	3	4	5	-	2	7	-	2	9	2	-	3	-	1	1	2	4	4	3	3	4	6	
1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	
1	1	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	
-	-	3	-	4	1	-	4	3	-	2	3	7	4	2	4	1	-	-	-	-	1	-	1	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	1	3	-	2	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
8	6	8	7	2	3	-	11	8	-	-	8	17	2	3	4	2	4	6	5	20	14	7	4	3	
14	13	18	24	33	19	-	34	20	2	6	7	16	14	3	1	5	12	13	4	15	15	14	12	17	

Kjendte Døds-

Tabel LVII (Forts.). Dødsaaarsag. (Causes de décès).	Sum.	Christiania Stift.											Hamars Stift.					
		Christiania By.		Akershus Amt.		Smaalønes Amt.			Boskeruds Amt.			Jarlsberg og Laurviks Amt.			Hedemarkens Amt.		Christians Amt.	
		Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kv indekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Meningitis cerebro-spinalis epi- demica	17	-	-	-	-	3	5	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
— spinalis, Myelitis	32	3	1	-	1	1	1	-	2	1	-	-	-	-	1	1	1	-
Morbilli	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Morbus Addisoni	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
— ovarii	10	-	3	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
— viarum uriniferarum	29	2	-	2	-	1	-	-	1	-	-	2	-	-	2	-	3	-
— Werlhofii	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
— uteri	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nephritis, Morbus Brightii	402	26	28	14	15	14	15	-	13	12	-	14	12	-	11	12	10	14
Obstructio, Ileus	126	6	5	2	2	2	5	-	9	6	-	4	3	-	8	3	6	2
Oedema, Spasmus glottidis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— pulmonum	30	2	-	-	3	4	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Osteomyelitis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Otitis	4	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Paralysis	21	-	-	-	1	1	1	-	1	-	-	1	1	-	-	1	1	-
— generalis	14	2	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Parametritis	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Parotitis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pemphigus	3	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonitis (vide Puerper.)	252	18	14	8	3	10	5	-	8	14	-	8	6	-	7	10	4	9
Phlebitis	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
Phlegmone, Abscessus	60	10	2	-	2	3	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2	2
Pleuritis	119	6	1	8	5	2	2	-	6	2	-	2	5	-	6	1	8	5
Pneumonia catharrhalis	54	29	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— crouposa	1461	60	61	58	33	55	36	-	43	44	-	35	53	-	74	57	117	73
Pneumothorax	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Psoriasis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Pustula maligna	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
 Puerperium:	 276	 -	 18	 -	 11	 -	 9	 -	 -	 16	 -	 -	 21	 -	 -	 15	 -	 12
Abortus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dystokia	25	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	3	-	-	1	-	1
Eclampsia	24	-	5	-	1	-	4	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	1
Emboli, Thrombosis	4	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Febris puerperalis	165	-	7	-	8	-	5	-	-	11	-	-	9	-	-	10	-	8
— rheumatica	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia uteri	20	-	2	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	1
Nephritis	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonitis	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
Pneumonia	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmia	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Ruptura uteri	10	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-

Kjendte Døds-

Tabel LVII. Dødsaarsag. (Causes de décès.)	Sum.	Christiania Stift.											Hamars Stift.					
		Christiania By.		Akershus Amt.		Smaalenes Amt.			Buskeruds Amt.		Jarlsberg og Laurviks Amt.			Hedemarkens Amt.		Christians Amt.		
		Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopg. Kj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Variolæ	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vitium cordis	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Causa ignota	10	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-
Purpura	8	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Pyæmia	99	7	2	1	4	4	4	-	2	3	-	1	3	-	4	4	7	2
Rachitis	69	16	6	-	4	-	1	-	1	1	-	1	1	-	5	1	4	2
Rheumatismus chronicus	5	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-
Ruptura cordis	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— hepatis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— intestinorum	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sarcoma (vide Cancer)	17	-	3	-	-	-	-	-	1	-	-	2	1	-	2	-	-	-
Scarlatina	571	98	76	17	13	29	15	1	33	21	-	14	9	-	10	4	9	7
Scorbutus	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Scrophulosis	58	4	2	1	2	1	2	-	3	5	-	2	-	-	-	1	1	-
Stenosis laryngis	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Strictura oesophagi	5	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Struma	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Syphilis	52	14	5	1	-	1	-	-	1	-	-	4	4	-	2	1	2	1
Tabes dorsalis	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
Tetanus, Trismus	15	1	-	-	-	1	-	-	4	-	-	1	-	-	1	-	1	-
Tuberculosis miliaris acuta	10	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— pulmonum	2862	205	198	43	71	59	75	-	95	91	2	68	90	1	52	100	42	49
— organor. aliorum	95	7	5	2	1	5	1	-	5	4	-	2	5	-	5	2	2	4
Tumor cavernosus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— laryngis	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— lienis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— mediastini	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— cavernosus nasi	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
— pelvis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— uteri	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tussis convulsiva	239	29	24	7	2	10	16	-	1	1	-	5	5	-	1	-	2	-
Typhlitis, Peri	5	2	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Typhus exanth. (vide Febr. typh. exanth.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulcus intestinorum	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— ventriculi	24	2	3	-	1	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Uræmia	28	-	-	2	1	1	1	-	1	-	-	2	-	-	2	1	1	-
Variolæ	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vifia organica abdominis	151	4	4	4	7	-	-	-	6	3	-	3	2	-	6	7	2	8
— — cerebri	130	11	7	3	3	9	6	-	5	1	-	10	8	-	2	6	7	5
— — conformationis	9	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-
— — cordis	510	23	44	11	19	13	21	-	9	21	-	13	22	-	16	21	21	23
— — hepatis	27	2	1	4	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	2	2	-
— — medullæ spinalis	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — ventr. et c. intest.	35	-	-	-	-	-	1	-	3	4	-	-	-	-	1	1	1	1
Vulpera	28	-	-	2	-	2	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	4	-
Causæ aliæ	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	16927	1354	1288	441	407	557	494	6	564	527	4	407	486	1	480	451	455	434

Kjendte Døds- (Causes de

Tabel LVIII. Dødsårsag. (Causes de décès).	Sum.	De vigtigste Døds- årsagers Forhold til samtlige opgivne Døds- årsager i pCt.	Fordeling paa Kjøen (par sexe).			0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.	
			Mandkj.	Kvindekj.	Uopgivet.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Abortus (vide Puerperium) .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Abscessus pulmonum	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— retropharyngealis	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anæmia	11	-	7	4	-	1	-	1	1	-	-	-	-
— perniosa	18	-	8	10	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Aneurysma	4	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Angina membranacea	266	1.6	142	121	3	11	14	99	76	25	24	4	3
— pectoris	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Apoplexia cerebri	544	3.2	291	253	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— pulmonum	5	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arthritis	3	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— deformans	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arthrocace	83	-	60	23	-	-	1	3	3	2	3	5	4
Asthma	43	-	22	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atelectasis pulmonum	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Atrophia infantum	105	-	56	49	-	55	43	1	4	-	-	-	-
— muscular progressiva	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bronchitis acuta	645	3.8	325	320	-	191	151	75	92	8	8	2	3
— chronica	374	2.2	181	193	-	4	5	2	-	-	-	-	-
Cancer (vide Sarcoma)	1030	6.2	532	498	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Carbunculus, Furunculosis . .	3	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
Carditis, Endo-, Peri-	23	-	14	9	-	-	-	1	-	1	1	-	1
Caries, Necrosis	24	-	10	14	-	-	2	-	-	2	-	3	2
Chorea St. Viti	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Cholera nostras	53	-	27	26	-	16	12	6	9	-	1	1	1
Combustio	19	-	10	9	-	1	-	6	4	-	2	1	-
Commotio, Compressio	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— cerebri	13	-	9	4	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Congelatio	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Contusio	21	-	16	5	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Convulsiones infantum	262	1.5	152	110	-	119	86	30	20	-	3	2	1
Corpus alien. laryngis	2	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Cystitis	68	-	62	7	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Debilitas congenita	255	1.5	150	106	-	137	103	10	2	-	-	-	-
— senilis	876	5.2	383	493	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diabetes insipidus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— mellitus	41	-	24	17	-	-	-	-	-	1	2	1	1
Diarrhoea acuta	441	2.6	244	196	1	172	130	43	26	6	3	1	1
— chronica	20	-	11	9	-	4	2	2	2	-	-	-	-
Diphtheritis	1352	8.0	663	682	7	67	51	327	316	168	197	54	61
Dysenteria	26	-	16	10	-	-	-	5	1	2	2	2	-
Eclampsia (vide Puerperium) .	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eczema	5	-	4	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-

aarsager i 1885.

décès en 1885).

Fordeling paa Alder (par âge). Se Anmærkning.																		Alder er opgivet for	
15—20 Aar.		20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.		90—100 Aar.		Mandkj.	Kvindekj.
Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-
1	-	1	-	3	2	2	1	1	1	3	1	-	-	-	-	-	-	7	4
-	1	-	-	1	3	2	2	3	-	1	-	1	1	-	-	-	-	8	9
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	2	-	1	-	1	1	-	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	3	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	141	121
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	4	1	5	4	18	11	43	39	84	67	96	90	41	36	-	5	291	253
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	3	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	3
5	-	21	7	6	2	4	1	6	1	3	1	4	-	-	-	-	-	59	23
-	-	1	-	1	2	-	1	7	3	6	5	5	7	1	3	-	-	21	21
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56	47
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
-	2	4	6	1	4	4	-	7	3	10	16	15	17	8	15	-	2	325	319
-	-	1	2	3	2	10	5	30	19	47	66	56	59	24	30	1	1	178	189
1	-	2	4	20	28	59	68	122	128	196	158	106	88	16	20	1	-	524	494
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
1	-	4	-	1	-	1	1	3	3	1	1	-	1	1	1	-	-	14	9
1	4	-	3	-	-	1	1	1	-	1	1	1	1	-	-	-	-	10	14
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-	26	26
-	-	-	-	-	2	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	10	9
-	-	2	-	-	-	-	-	2	2	3	-	1	1	-	-	-	-	9	4
-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
-	-	4	-	2	1	3	-	2	-	2	-	2	2	1	-	-	-	16	5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	151	110
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
-	-	1	-	1	2	1	-	8	1	12	1	17	2	17	1	2	-	60	7
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	147	105
-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	11	16	113	127	207	259	50	89	383	491
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
1	1	1	3	1	1	4	-	6	6	6	1	2	2	1	-	-	-	24	17
1	1	1	2	2	4	2	1	3	4	5	6	2	12	3	5	-	-	241	195
-	-	1	-	1	-	2	-	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-	11	9
24	24	13	21	3	5	3	3	1	1	1	3	-	-	1	-	-	-	662	682
1	2	-	-	-	1	1	-	3	1	2	-	-	3	-	-	-	-	16	10
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4	1

Kjendte Døds-

Tabel LVIII (Forts.). Dødsårsag. (Causes de décès).	Sum.	De vigtigste Døds- årsagers Forhold til saamlige opgivne Døds- årsager i pCt.	Fordeling paa Kjøen (par sexe).			0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.	
			Mandkj.	Kvindekj.	Uopgivet.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Elephantiasis	100	-	60	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Embolia, Thrombosis (v. P.) ..	28	-	18	10	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Emphysema pulmonum	11	-	5	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Empyema	11	-	6	5	-	-	-	1	-	1	1	-	-
Endarteritis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enteritis, Gastro-	102	-	56	46	-	31	14	10	10	2	2	3	2
Epilepsia	45	-	27	18	-	-	1	1	-	1	1	-	4
Erysipelas	52	-	22	30	-	4	5	-	2	-	1	-	1
Febris puerperalis (v. P.) ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— rheumatica (v. P.) ..	52	-	29	23	-	-	1	-	2	3	1	2	-
— typhoidea	171	1.0	87	84	-	1	6	1	7	4	5	7	-
— typhosa exanth. (Typhus exanthematicus).	9	-	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fractura ossium	62	-	49	13	-	-	-	2	-	1	-	2	1
Gangræna	59	-	32	27	-	-	-	-	-	-	-	1	-
— pulmonum	9	-	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gastritis acuta	8	-	1	7	-	1	3	-	1	-	-	-	-
— chronica	111	0.6	63	48	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Hæmatocele	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmophilia	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia	11	-	7	4	-	2	-	1	-	-	-	-	-
— pulmonum	18	-	11	7	-	-	-	1	-	-	-	-	-
— umbilicalis	2	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
— uteri (non puerp.) ..	11	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— ventriculi	18	-	11	7	-	1	-	-	-	1	-	-	-
Hepatitis	6	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hernia	66	-	34	32	-	2	1	1	-	1	-	-	-
Hydrocephalus	23	-	17	6	-	10	1	6	2	1	-	-	1
Hydrops	125	0.7	50	74	1	2	-	3	1	1	1	1	4
Hydrothorax	7	-	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Icterus	20	-	9	11	-	4	2	-	1	-	-	2	-
Insania	83	-	42	41	-	-	-	-	1	1	1	-	1
Intoxicatio	8	-	5	3	-	-	-	4	1	-	1	-	-
Ischuria	17	-	16	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Laryngitis acuta	17	-	9	8	-	3	1	1	5	3	2	1	-
— chronica	3	-	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Leucæmia	6	-	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lithiasis	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lymphoma	3	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Luxatio femoris	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mania	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Marasmus	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meningitis simplex	354	2.1	185	169	-	38	19	47	43	26	27	18	16
— tuberculosa	610	3.6	324	284	2	67	55	123	113	72	63	30	24
— cerebro-spinalis ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— epidemica	17	-	6	11	-	-	-	-	-	1	1	2	2
— spinalis, Myelitis ..	32	-	19	13	-	-	-	-	1	1	-	-	-

aarsager i 1885.

Fordeling paa Alder (par âge).																Alder er opgivet for			
15—20 Aar.		20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.		90—100 Aar.			
Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
2	2	10	6	11	9	9	3	12	2	13	6	2	8	1	3	-	-	60	39
1	1	-	2	3	2	4	2	2	1	3	1	5	1	-	-	-	-	18	10
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2	2	1	-	2	-	-	5	6
-	-	-	1	-	1	-	1	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	6	5
-	-	1	1	-	1	1	2	1	3	3	6	2	3	2	1	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56	46
2	1	3	4	4	3	5	1	2	-	3	2	3	1	-	-	-	-	24	18
-	1	4	-	1	4	2	3	4	4	3	2	3	-	-	3	1	-	22	26
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	7	6	2	2	6	1	2	4	1	3	-	-	-	2	-	-	-	29	23
9	10	20	26	13	15	10	7	5	5	9	6	1	-	1	2	-	-	86	84
-	-	-	1	3	1	1	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	5	4
1	-	10	-	11	3	1	-	7	-	7	3	4	3	3	2	-	1	49	13
-	2	-	1	-	2	2	-	4	3	5	4	9	5	10	8	1	2	32	27
-	-	-	-	1	-	-	-	4	-	2	1	1	-	-	-	-	-	8	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	1	7
-	1	-	-	2	2	10	9	12	13	22	12	12	10	4	1	-	-	63	48
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
1	-	4	1	1	2	1	-	1	1	2	1	2	1	-	-	-	-	7	4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	7
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	1	1	2	2	2	1	2	2	-	1	2	-	-	-	-	-	-	11
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	6	-
-	1	-	3	3	6	5	4	9	9	6	4	6	3	2	-	-	-	34	32
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	6
-	3	3	7	1	5	4	6	9	9	14	19	7	14	5	5	-	-	50	74
-	-	1	-	-	-	-	1	1	1	-	1	2	-	-	-	-	-	4	3
-	-	-	1	-	-	1	1	1	2	1	2	-	2	-	-	-	-	9	11
1	1	4	3	4	7	6	3	13	2	5	10	6	6	4	2	-	-	41	37
-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	3
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	4	-	8	-	-	-	16	1
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	8
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3	-
-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
11	13	15	21	10	9	4	4	7	7	7	7	1	1	-	-	-	-	184	167
12	11	11	10	5	5	2	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	324	283
2	2	-	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5	9
-	3	4	4	2	2	2	2	4	-	5	-	1	-	-	-	-	-	19	12

Kjendte Døds-

Tabel LVIII (Forts.).	Dødsaaarsag. (Causes de décès).	Sum.	De vigtigste Døds- aarsagers Forhold til samtlige opgivne Døds- aarsager i pCt.	Fordeling paa Kjøn (par sexe).			0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.	
				Mandkj.	Kvindekj.	Uopgivet.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Morbilli	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Morbus Addisoni	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— ovarii	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— viar. urinifer.	29	-	28	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
— Werlhofii	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— uteri	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nephritis, Morbus Brigthii (vide Puerp.)	402	2.5	201	201	-	-	2	6	8	11	13	9	-	-
Obstructio, Ileus	126	0.7	77	49	-	1	2	4	1	-	1	-	-	-
Oedema, Spasmus glottidis	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— pulmonum	30	-	17	13	-	2	-	-	1	-	2	-	-	-
Osteomyelitis	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Otitis	4	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Paralysis	21	-	14	7	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
— generalis	14	-	12	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Parametritis	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Parotitis	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Periphagus	3	-	-	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonitis (v. P.)	252	1.5	131	121	-	7	3	6	-	5	10	4	-	-
Phlebitis, Lymphangitis	5	-	3	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Phlegmone, Abscessus	60	-	39	21	-	12	6	4	-	-	-	-	-	-
Pleuritis	119	0.7	71	48	-	1	4	6	3	4	4	-	-	-
Pneumonia catarrh.	54	-	29	25	-	19	16	9	7	-	-	-	-	-
— crouposa (v. P.)	1461	8.6	812	649	-	62	48	70	58	19	23	6	-	-
Pneumothorax	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Psoriasis	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Pustula maligna	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Puerperium:														
Abortus	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dystokia	25	-	-	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eclampsia	24	-	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Embolia, Thrombosis	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Febris puerperalis	165	0.0	-	165	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— rheumatica	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia uteri	20	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nephritis	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonitis	6	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pneumonia	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmia	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ruptura uteri	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variolæ	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vitium cordis	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Causa ignota	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Purpura	8	-	4	4	-	-	-	-	1	2	1	-	-	-
Pyæmia	99	-	56	43	-	2	3	2	5	3	1	3	-	-
Rachitis	69	-	42	27	-	18	14	23	13	1	-	-	-	-
Rheumatismus chronicus	5	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-

aarsager i 1885.

Fordeling paa Alder (par âge).																Alder er opgivet for			
15—20 Aar.		20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.		90—100 Aar.		Mandkj.	Kvindekj.
Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	3	-	2	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	1	-	-	-	1	-	3	1	6	-	10	-	6	-	1	-	28	10
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
4	7	18	30	21	24	29	24	35	28	47	39	16	19	3	2	-	-	199	201
4	-	7	3	9	6	5	8	14	11	12	9	14	6	6	2	-	-	76	49
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
1	-	1	2	3	3	2	-	2	1	5	2	1	2	-	-	-	-	17	13
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-
1	-	-	-	1	-	1	1	3	1	6	2	1	1	1	-	-	-	14	7
-	-	-	-	4	1	5	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	12	2
-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3
8	4	15	20	16	29	12	14	26	7	19	12	9	8	3	5	1	-	131	117
-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	3	2
1	-	3	4	4	2	5	1	2	1	2	2	2	5	1	-	1	-	37	21
7	1	9	6	10	4	5	3	9	10	15	4	4	6	1	1	-	-	71	47
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	29	25
26	12	50	25	66	57	77	66	119	83	159	131	115	82	28	39	1	1	798	633
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	3	-	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23
-	1	-	11	-	9	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
-	4	-	70	-	65	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	161
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	4	-	10	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
-	-	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	3	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	2	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
-	-	1	1	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4
6	2	8	8	9	8	4	4	7	5	9	3	2	3	1	-	-	-	56	43
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42	27
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	-	-	-	3	2

Kjendte Døds-

Tabel LVIII (Forts.). Dødsårsag. (Causes de décès).	Sun.	De vigtigste Døds-årsagers Forhold til samtlige opgivne Døds-årsager i pCt.	Fordeling paa Kjøen (par sexe).			0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.	
			Mandkj.	Kvindekj.	Uopgivet.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Ruptura cordis	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— hepatis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— intestinorum	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sarcoma (vide Cancer)	17	-	8	9	-	-	-	1	-	1	-	1	-
Scarlatina	571	3.4	320	250	1	32	29	185	143	82	66	18	7
Scorbutus	4	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Scrophulosis	58	-	24	34	-	6	4	9	14	1	5	2	4
Stenosis laryngis	2	-	2	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Strictura oesophagi	5	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Struma	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Syphilis	52	-	31	21	-	17	14	2	-	-	-	-	-
Tabes dorsalis	3	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tetanus, Trismus	15	-	15	-	-	2	-	2	-	-	-	1	-
Tuberculosis miliaris acuta	10	-	5	5	-	-	-	1	2	1	-	-	-
— pulmonum	2862	16.0	1290	1569	3	11	10	38	33	29	50	42	89
— organ. alior.	95	-	51	44	-	-	1	6	9	4	2	7	4
Tumor cavernosus	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
— laryngis	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— lienis	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— mediastini	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— nasi, cavernosus	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— pelvis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— uteri	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tussis convulsiva	239	1.4	110	129	-	44	54	50	55	14	14	1	3
Typhlitis, Peri-	5	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Ulcus intestinor.	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— ventriculi	24	-	9	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uræmia	28	-	18	10	-	-	-	1	1	1	-	-	1
Variolæ (v. Puerp.)	5	-	2	3	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Vitia organ. abdominis	151	0.9	67	84	-	2	-	-	-	-	-	-	2
— cerebri	130	0.8	72	58	-	6	1	3	2	5	1	-	3
— conformationis	9	-	5	4	-	5	4	-	-	-	-	-	-
— cordis	510	3.0	216	294	-	1	2	2	1	7	13	9	14
— hepatis	27	-	17	10	-	1	-	-	-	-	1	-	-
— medullæ spin.	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— ventr. & can. inst.	35	-	21	14	-	-	1	1	-	1	-	-	-
Vulnera	28	-	25	3	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Causa aliæ	2	-	2	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Tilsammen	16927	-	8553	8356	18	1209	927	1253	1102	530	565	252	295

Anmærkning. Ved Aldersfordelingen opføres som i de tidligere Beretninger de Døde Aldersrubrikken 1—5 Aar, 29 Aar gammel i Aldersklassen 20—30 Aar osv.

aarsager i 1885.

Fordeling paa Alder (par âge).																Alder er opgivet for			
15—20 Aar.		20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.		90—100 Aar.			
Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	1
2	3	2	1	-	3	-	2	1	-	2	2	-	-	-	1	-	-	319	248
-	1	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
2	3	2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	33
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	3	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	3	3
-	1	1	1	2	3	3	-	3	1	3	-	-	-	-	-	1	-	31	21
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2	1
-	-	3	-	2	-	1	-	1	-	-	-	14	-	-	-	-	-	1	-
-	-	2	-	1	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	5	5
131	163	410	425	246	338	157	201	121	130	78	90	18	34	2	2	-	-	1283	1565
7	5	9	6	6	9	6	6	3	1	2	1	-	-	-	-	-	-	50	44
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	109	127
-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
2	-	2	6	2	1	2	4	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	9	15
-	2	-	1	2	1	4	1	-	1	4	1	2	-	4	1	-	-	18	10
-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
-	1	1	6	5	6	6	12	9	11	27	27	16	12	1	5	-	-	67	82
2	2	4	1	8	4	5	11	17	10	9	12	9	7	3	2	-	-	71	56
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	4
12	18	20	30	15	26	25	30	29	35	42	56	43	45	10	22	-	2	215	294
-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	7	3	4	3	-	1	-	-	14	10
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
-	1	-	1	3	2	2	2	4	3	6	4	3	-	-	-	-	-	20	14
4	-	9	-	3	1	3	-	2	-	2	1	1	-	-	-	-	-	25	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
307	330	742	841	575	806	560	601	788	637	1002	864	767	714	438	487	60	104	8483	8273

efter de fyldte Aarstal. Naar en Død saaledes opgives at være 1 Aar gammel, anføres det i

Kjendte Dødsaarsager

(Causes de décès dans

Tabel LIX.	Tilsammen.	Forhold i Procent til samtlige i Byerne opgivne Dødsaaarsager.	Christiania Stift.															Hamar St.									
			I	II	III			IV			V			VI	VII	VIII											
			Christiania.	Drobak.	Son, Hølen.	Hvidsten.	Moss.	Sarpsborg.	Fredrikstad.	Fredrikshald.	Drammen.	Holmsbo.	Hønefos.	Kongsberg.	Svelvik.	Holmestrand.	Horten.	Aasgaardstrand.	Tonsberg.	Sandefjord.	Laurvik.	Kongsvinger.	Hamar.	Gjøvik.	Lillehammer.	Skien.	Porsgrund.
Dødsaaarsag. (Causes de décès).																											
Abortus (vide Puerp.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Abscessus retropharyngealis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus	8	-	4	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anæmia	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— perniciosa	7	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aneurysma	2	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Angina membranacea	121	1.7	42	-	4	1	-	4	5	-	1	1	1	7	2	1	1	-	-	-	2	-	-	1	1	-	-
Apoplexia cerebri	240	3.3	58	3	-	8	-	4	11	13	2	1	1	7	2	5	-	4	2	4	-	1	-	3	3	4	2
— pulmonum	5	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arthritis	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— deformans	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Arthrocace	35	-	21	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Asthma	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atelectasis pulmonum	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atrophia infantum	68	-	22	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— muscul: progressiva	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bronchitis acuta	357	4.9	171	1	1	5	1	17	6	20	1	-	9	-	1	2	-	3	3	4	1	2	-	2	2	1	3
— chronica	147	2.0	51	-	-	-	-	1	8	20	-	-	2	1	1	2	-	-	-	1	-	-	-	2	2	2	2
Cancer (vide Sarcoma)	331	4.6	103	2	3	6	4	5	7	15	-	-	1	2	3	4	-	8	2	9	-	3	-	1	7	5	3
Carbunculus, Furunculosis	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Carditis, Endo-, Pericarditis, Necrosis	5	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cholera nostras	11	-	8	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cholera nostras	25	-	-	-	-	-	-	-	3	7	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-
Combustio	9	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Commotio. Compressio cerebri	6	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Contusio	11	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Convulsiones infant.	178	2.5	45	1	-	2	1	10	6	13	-	-	1	-	1	2	-	1	1	3	-	1	-	5	1	1	1
Corpus alien. laryng	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cystitis	16	-	3	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Debilitas congenita	170	2.4	65	-	1	-	-	8	7	10	1	-	1	-	-	2	-	-	-	3	-	1	-	-	7	3	-
— senilis	315	4.4	49	-	-	3	2	8	10	17	2	1	11	1	-	6	-	6	1	11	-	3	-	-	9	4	-
Diabetes mellitus	19	-	8	-	-	1	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Diarrhoea acuta	323	4.5	197	-	-	3	-	8	7	5	-	-	1	1	-	-	-	4	-	5	-	3	-	-	3	-	4
— chronica	17	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Diphtheritis	588	8.2	387	-	1	4	8	13	17	9	-	-	1	-	3	7	-	2	-	2	-	-	-	-	1	3	4

i Byerne i 1885.

les villes en 1885).

Christianssands Stift.										Bergens Stift.					Trondhjems Stift.					Tromsø Stift.													
IX					X					XI					XIII	XIV	XV		XVI	XVII		XVIII	XIX	XX									
Stathelle.	Langesund.	Kragerø.	Østerriser.	Tvedestrand.	Arendal.	Grimstad.	Lillesand.	Christianssand.	Mandal.	Farsund.	Flekkeford.	Sogndal.	Egersund.	Sandnæs.	Stavanger.	Skudenesbavn.	Kopervik.	Haugesund.	Bergen.	Florø.	Aalesund.	Molde.	Christianssund.	Trondhjem.	Levanger.	Stenkjær.	Nansos.	Mosjøen.	Bodø.	Tromsø.	Hammerfest.	Vardø.	Vadsø.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-												

Kjendte Dødsarsager

[illegible]

Kjendte Dødsårsager

Tabel LIX (Forts.)		Tilsammen.	Forhold i Procent til samtlige i Byerne opgivne Dødsårsager.	Christiania Stift.																Hamar St.							
				I		II		III		IV		V				VI	VII		VIII								
				Christiania.	Drobak. Son, Helen, Hvidsten.	Moss.	Sarpsborg.	Fredrikstad.	Fredrikshald.	Drammen.	Holmsbo.	Hønefoss.	Kongsberg.	Svelvik.	Holmestrand.	Horten.	Aasgaardstrand.	Tønsberg.	Sandefjord.	Laurvik.	Kongsvinger.	Hamar.	Gjøvik.	Lillehammer.	Skien.	Porsgrund.	Brevik.
Dødsårsag. (Causes de décès).																											
Meningitis simplex.	167	2.3	55	-	-	1	1	3	4	12	1	-	1	-	1	3	-	1	8	-	4	-	-	-	1	3	
— tuberculosa	277	3.9	66	-	1	4	2	5	5	14	-	-	1	4	-	-	-	5	14	1	-	-	-	-	5	1	
— cerebro-spinalis epidemica	6	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
— spinalis.	12	-	4	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Myelitis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Morbilli	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Morbus ovarii	6	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
— viarum urinae	10	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
— uteri	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Nephritis, (v. Puerp.)																											
Morbus Brightii.	163	2.3	54	2	1	-	2	5	6	9	-	-	3	-	1	2	-	2	3	-	3	-	-	-	6	3	
Obstructio, Ileus	35	-	11	-	-	-	1	-	1	1	-	2	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	
Oedema, pulmonum	13	-	2	-	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Otitis	4	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Paralysis	10	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
— generalis.	5	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Parametritis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Parotitis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Pemphigus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Peritonitis (v. Puerp.)	95	1.3	32	-	-	3	-	1	1	5	-	1	2	-	-	1	3	-	2	-	1	-	1	-	2	-	
Phlegmone, Abscess.	28	-	12	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Pleuritis	24	-	7	1	1	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Pneumonia catarrh.	54	-	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
— crouposa	465	6.5	121	1	1	11	-	8	18	18	-	-	6	2	1	7	-	9	7	20	-	4	1	3	11	4	
Pneumothorax	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Psoriasis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Pustula maligna	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Puerperium:																											
Abortus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Dystokia	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
Embolia	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Eclampsia	11	-	5	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
Febris puerperalis	42	-	7	-	4	-	1	1	1	5	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	-	
Hæmorrhagia uteri	5	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
Nephritis	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Peritonitis	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ruptura uteri	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Causa ignota	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
Purpura	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Pyæmia	30	-	9	-	-	1	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	
Rachitis	32	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	

Kjendte Dødsårsager

Tabel LIX (Forts.).			Christiania Stift.																		Hamar St.						
Dødsaaarsag. (Causes de décès).	Tilsammen.	Forhold i Procent til samtlige i Byerne og hine Dødsaaarsager.	I	II	III			IV			V					VI	VII	VIII									
			Christiania.	Dørbæk. Son, Hølen, Hvidsten.	Moss.	Sarpsborg.	Fredrikstad.	Fredrikshald.	Drammen.	Holmsbo.	Hønefoss.	Kongsberg.	Svelvik.	Holmestrand.	Horten.	Aasgaardstrand.	Tønsberg.	Sandefjord.	Laurvik.	Kongsvinger.	Hamar.	Gjøvik.	Lillehammer.	Skien.	Porsgrund.	Brevik.	
Ruptura cordis	2		-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rheumatism. chron.	2		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sarcoma (v. Cancer)	6		3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Scarlatina	283	2.9	174	-	1	6	3	4	12	17	2	2	-	1	4	2	-	2	2	-	-	-	-	-	3	-	-
Scorbutus	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Scrophulosis	20		6	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-
Stenosis laryngis . . .	2		1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stricture oesophagi . .	3		1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Syphilis	32		19	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Tabes dorsalis	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tetanus, Trismus . . .	4		1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tubercul. mil. acut.	9		9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— pulmonum	1304	18.2	403	4	1	5	6	19	33	57	-	1	12	9	4	5	24	4	44	3	10	2	-	29	7	3	
— org. alior.	42		12	-	-	2	-	1	-	6	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	1	-	-	-	-	-	
Tumor cavernosus . . .	1		1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— laryngis	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— lienis	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— mediastini	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— uteri	2		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tussis convulsiva . . .	112	1.6	53	-	-	1	-	9	4	-	-	-	-	-	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Typhlitis, Peri-	3		3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulcus ventriculi	13		5	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Uræmia	5		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variola	2		2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vitia org. abdominis	49		8	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	4	-	-	3	1	-	-
— — cerebri	59		18	-	-	1	2	2	3	2	-	1	1	1	2	-	3	1	4	-	1	-	-	3	-	-	-
— — conform.	6		2	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— — cordis	196	2.7	67	1	-	4	3	5	7	7	-	6	1	-	3	-	3	4	4	1	-	-	-	1	1	3	
— — hepatis	10		3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — medullæ spinalis	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — ventric. et can. intest.	8		-	-	-	-	-	1	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vulnera	7		-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Causa aliæ	1		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum	7175		2642	19	17	84	41	164	212	328	10	11	70	34	27	64	-	99	39	160	10	48	3	14	110	51	38

i Byerne i 1885.

Christianssands Stift.										Bergens Stift.						Trondhjems Stift.					Tromsø Stift.												
IX					X					XI					XIII	XIV	XV		XVI	XVII		XVIII	XIX	XX									
Stathelle.	Langesund.	Kragerø.	Østerisør.	Tvedestrand.	Arendal.	Grimstad.	Lillesund.	Christianssand.	Mandal.	Farsund.	Flekkefjord.	Sogndal.	Ekersund.	Sandnæs.	Stavanger.	Skudsmøshaavn.	Kopervik.	Haugesund.	Bergen.	Florø.	Aalesund.	Molde.	Christiansund.	Trondhjem.	Levanger.	Stenkjær.	Namsos.	Mosjøen.	Bodø.	Tromsø.	Hammerfest.	Vardø.	Vadsø.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-</																				

Kjøn- og Aldersopgaver over kjendte

(Causes de décès par sexe et âge)

Tabel LX. Dødsårsag. (Causes de décès).	Sum.	Fordeling paa Kjøn (par sexe).			0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.		15—20 Aar.	
		Mandkj.	Kvindekj.	Uopgivet.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Abscessus retropharyng. . .	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus . . .	8	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anæmia . . .	4	3	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
— perniciosa . . .	7	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aneurysma . . .	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Angina membranacea . . .	121	66	55	-	4	6	52	35	10	10	-	3	-	-
Apoplexia cerebri . . .	240	123	117	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— pulmonum . . .	5	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arthritis . . .	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— deformans . . .	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arthrocace . . .	35	26	9	-	-	-	2	-	1	3	4	3	1	-
Asthma . . .	6	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atelectasis pulmonum . . .	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Atrophia infantum . . .	68	36	32	-	35	32	1	-	-	-	-	-	-	-
— musculor. progres. . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bronchitis acuta . . .	357	188	169	-	124	105	39	39	3	3	1	-	-	-
— chronica . . .	147	65	82	-	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Cancer (vide Sarcoma.) . . .	331	152	179	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Carbunculus Furunculosis . . .	3	3	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Carditis, Endo- Peri- . . .	5	4	1	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-
Caries, Necrosis . . .	11	5	6	-	-	1	-	-	1	-	-	1	1	3
Cholera nostras . . .	25	11	14	-	10	8	-	5	-	-	-	1	-	-
Combustio . . .	9	6	3	-	1	-	3	2	-	-	1	-	-	-
Commotio, Compres. cerebri . . .	6	5	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Contusio . . .	11	8	3	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Convulsiones infantum . . .	178	105	73	-	90	59	14	10	-	3	1	1	-	-
Corpus alien. laryngis . . .	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Cystitis . . .	16	14	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Debilitas congenita . . .	170	100	70	-	99	69	1	1	-	-	-	-	-	-
— senilis . . .	315	103	212	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diabetes mellitus . . .	19	12	7	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Diarrhoea acuta . . .	323	181	142	-	149	106	26	17	2	2	-	1	-	1
— chronica . . .	17	9	8	-	4	2	2	2	-	-	-	-	-	-
Diphtheritis . . .	588	272	312	4	24	25	164	164	64	84	15	21	3	7
Dysenteria . . .	5	3	2	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-
Eclampsia (vide Puerper.) . . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eczema . . .	5	4	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Elephantiasis . . .	44	26	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Embolia, Thrombosis (v. P.) . . .	14	7	7	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Emphysema . . .	8	2	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Empyema . . .	6	4	2	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-
Endarteritis . . .	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enteritis, Gastro- . . .	44	28	16	-	25	8	2	2	-	1	-	1	-	-
Epilepsia . . .	20	10	10	-	-	-	-	-	2	1	-	2	-	2
Erysipelas . . .	21	10	11	-	3	5	-	1	-	1	-	-	-	-

Dødsaaarsager i Byerne i 1885.

dans les villes en 1885).

Fordeling paa Alder (par âge).														Alder er opgivet for.			
20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.		90—100 Aar.		Mandkj.	Kvindekj.
Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
1	-	2	-	1	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	8	-
-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1
-	-	-	1	1	-	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	4	3
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	66	55
2	1	4	2	7	4	16	14	42	40	40	39	12	16	-	1	123	117
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	3	2
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
8	3	2	-	3	-	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	62	9
-	-	1	-	-	-	2	1	1	-	-	1	-	-	-	-	4	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	32
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
1	-	-	-	1	-	3	-	4	6	6	9	5	6	-	1	187	169
-	-	2	1	3	1	8	16	16	24	23	22	9	12	-	1	65	79
-	-	10	10	22	23	36	41	49	58	30	40	3	7	1	-	152	179
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4	1
-	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	5	6
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	14
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	3
1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	5	1
2	-	1	-	1	-	1	-	1	-	2	1	-	-	-	-	8	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	105	73
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	1	-	-	5	-	1	-	5	1	1	-	1	-	14	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	70
-	-	-	-	-	-	-	-	4	10	33	58	57	114	9	30	103	212
-	-	1	-	3	-	3	4	2	1	1	1	-	-	-	-	12	7
1	2	-	1	-	-	1	2	-	4	2	3	-	3	-	-	181	142
1	1	-	-	-	2	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	9	8
-	5	1	2	1	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	272	312
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	3	2
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4	1
5	3	5	5	3	2	5	-	5	2	1	5	1	1	-	-	26	18
-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	-	-	-	-	7	7
-	-	-	-	-	-	2	1	-	2	-	1	-	2	-	-	2	6
-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4	2
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
1	2	3	1	3	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	28	15
2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	10	10
-	-	1	2	-	2	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	10	11

Kjøn- og Aldersopgaver over kjendte

Tabel LX (Forts.). Dødsårsag. (Causes de décès).	Sum.	Fordeling paa Kjøn (par sexe).			0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.		15—20 Aar.	
		Mandkj.	Kvindekj.	Uopgivet.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Febris puerperalis (vide Puerp.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— rheumatica	16	9	7	-	-	-	2	-	1	1	1	3	2	5
— typhoidea	61	33	28	-	-	-	12	1	5	1	4	1	1	4
Fractura ossium	28	24	4	-	-	-	2	-	-	-	1	1	1	-
Gangræna	19	9	10	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
— pulmonum	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gastritis chronica	16	9	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmatocele	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Hæmophilia	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia	3	2	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— pulmonum	8	6	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
— umbilicalis	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— uteri (vide Puerper.)	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— ventriculi	5	4	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Hepatitis	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hernia	15	7	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hydrocephalus	8	5	3	-	5	-	-	-	1	1	-	1	-	1
Hydrops	22	10	12	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	1
Hydrothorax	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Icterus	7	5	2	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Insania	20	11	9	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Intoxicatio	5	4	1	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-
Ischuria	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Laryngitis acuta	6	4	2	-	2	1	-	1	1	-	-	-	1	-
— chronica	2	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Leucæmia	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lithiasis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lymphoma	2	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mania	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meningitis simplex	167	87	80	-	29	11	23	29	15	18	6	6	1	4
— tuberculosa	277	149	128	-	37	39	58	56	32	24	13	5	2	1
— cerebro-spin. ep.	6	1	5	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-
— spin., Myelitis.	12	9	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Morbilli	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Morbus ovarii	6	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— viar uriniferarum	10	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— uteri	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nephritis, Morbus Brightii	163	83	80	-	-	1	2	3	7	6	2	3	3	4
Obstructio, Ileus	35	17	18	-	-	2	1	-	-	1	-	-	-	-
Oedema pulmonum	13	10	3	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Otitis	4	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Paralysis	10	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— generalis	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Parametritis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Parotitis	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Pemphigus	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonitis	95	44	51	-	4	-	2	-	1	5	2	2	3	3

Dødsaaarsager i Byerne i 1885.

Fordeling paa Alder (par åge).																Alder er opgivet for.	
20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.		90—100 Aar.		Mandkj.	Kvindekj.
Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	2	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	9	7
6	7	5	4	5	2	3	3	2	2	-	-	-	-	-	-	33	28
4	-	9	1	-	-	3	-	2	2	2	-	-	1	-	-	24	4
-	1	-	1	-	-	2	1	-	2	4	3	2	-	-	-	9	10
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-
-	-	-	-	-	1	1	2	3	2	-	-	1	-	-	-	9	7
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
1	-	1	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	6	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	4	1
-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	3	-
1	-	1	-	-	2	1	4	3	-	-	2	1	-	-	-	7	8
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	3
1	1	-	-	1	1	1	3	3	2	2	2	-	1	-	-	10	12
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2
1	1	3	-	3	-	1	-	-	4	2	2	-	1	-	-	11	9
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	4	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2
-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
5	6	3	-	2	-	2	4	1	1	-	1	-	-	-	-	87	80
4	1	1	1	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	149	128
-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4
1	1	-	-	2	1	2	-	3	-	1	-	-	-	-	-	9	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	1	-	2	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	6
-	-	-	-	1	-	2	1	1	-	3	-	2	-	-	-	9	-
-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
7	11	9	8	12	12	15	9	20	17	6	5	-	1	-	-	83	80
2	1	4	3	-	5	3	4	2	2	3	-	-	-	-	-	17	18
2	-	2	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	10	3
1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-
-	-	1	-	1	-	2	1	3	-	2	-	-	-	-	-	9	1
-	-	1	-	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	5	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
4	5	7	12	3	8	7	5	3	3	5	5	1	2	1	-	43	50

Kjøn- og Aldersoppgaver over kjendte

Tabel LX. (Forts).		Fordeling paa Kjøen (par sexe)			0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.		15—20 Aar.	
Dødsårsag (Causes de décès)	Sum.	Mandkj.	Kvindekj.	Uopgivet.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
Phlegmone. Abscessus	28	21	7	-	10	4	1	-	-	-	-	-	1	-
Pleuritis	24	19	5	-	-	1	2	-	-	-	1	-	1	-
Pneumonia catarrhalis	54	29	25	-	19	16	9	7	-	-	-	-	-	-
— crouposa	465	237	228	-	40	30	31	33	6	7	-	2	8	5
Pneumothorax	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pustula maligna	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Psoriasis	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Puerperium:														
Abortus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dystokia	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Embolia	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eclampsia	11	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Febris puerperalis	42	-	42	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia uteri	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nephritis	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonitis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ruptura uteri	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Causa ignota	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
—														
Purpura	2	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Pyæmi	30	16	14	-	-	1	-	2	2	-	1	-	1	-
Rachitis	32	20	12	-	11	8	9	3	-	1	-	-	-	-
Rheumatismus chronicus	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ruptura cordis	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sarcoma (vide Cancer.)	6	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Scarlatina	283	160	123	-	9	13	100	78	44	30	7	1	-	1
Scorbutus	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Scrophulosis	20	12	8	-	4	1	4	5	1	-	1	-	1	1
Stenosis laryngis	2	2	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Stricture oesophagi	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Syphilis	32	20	12	-	13	9	2	-	-	-	-	-	-	1
Tabes dorsalis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tetanus, Trismus	4	4	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberculosis miliaris acuta	9	5	4	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-
— pulmonum	1304	597	705	2	9	9	27	22	23	30	20	37	51	69
— organ. alior.	42	22	20	-	-	-	6	5	1	1	3	2	3	1
Tumor cavernosus	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— laryngis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— lienis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— mediastini	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— uteri	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Kjøn- og Aldersopgaver over kjendte

Tabel LX (Forts.). Dødsaaarsag. Causes de décès.	Sum.	Fordeling paa Kjøen (par sexe).			0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.		15—20 Aar.	
		Mandkj.	Kvindkj.	Uopgivet.	Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.	Mandkj.	Kvindkj.
Tussis convulsiva	112	55	57	-	22	27	30	24	3	6	-	-	-	-
Typhlitis, Peri	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulcus ventriculi	13	4	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Uræmia	5	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variolæ	2	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vitia organ. abdominis	49	26	23	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
— — cerebri	59	32	27	-	4	-	2	1	3	-	-	-	1	1
— — conformationis	6	2	4	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-
— — cordis	196	76	120	-	-	1	1	1	4	4	1	5	-	3
— — hepatis	10	5	5	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
— — medul. spinal.	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — ventric. et can.	8	4	4	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Vulnera	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-
Causæ aliæ	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	7175	3588	3581	6	817	613	636	556	238	249	91	110	96	122

Dyrlæger i 1885: 68, hvoraf 29 i Christiania Stift, 4 i Hamars, 7 i Christianssands, 7 i Bergens, 3 i Trondhjems og 1 i Tromsø Stift; 4 i Udlandet, og Bopæl ukjendt for 13. I 1885 underkastedede 2 sig Tandlægeexamen.

Af **Jordemødre** udexamineredes 46, hvoraf 33 ved Skolen i Christiania og 13 ved Skolen i Bergen. Efter Embedslægernes Beretninger var der 802 Jordemødre, dels ansatte i offentlig Stilling, dels privat praktiserende, nemlig 211 i Christiania Stift, 83 i Hamars, 134 i Christianssands, 149 i Bergens, 129 i Trondhjems og 96 i Tromsø Stifter.

Hjelpevaccinatorernes Antal udgjorde efter Embedslægernes Beretninger 624, hvoraf 87 i Christiania Stift, 76 i Hamars, 115 i Christianssands, 126 i Bergens, 111 i Trondhjems og 109 i Tromsø Stifter.

Sundhedsforskrifter approberedes for følgende Herreder:

Vinger (Hedemarkens Amt) 11te April.

Bukken (Stavanger Amt) 10de August.

Åvaldsnæs (Stavanger Amt) 14de November.

Selø (nordre Bergenhus Amt) 14de November.

Ørsten (Romsdals Amt) 22de Mai.

Rødø (Nordlands Amt) 14de November.

Tillæg til Sundhedsforskrifterne approberedes for følgende Byer: Hamar 6te Marts, Vardø 10de August.

Dødsaaarsager i Byerne i 1885.

Fordeling paa Alder (par åge).														Alder er opgivet for			
20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.				90—100 Aar.	
Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.	Mandkj.	Kvindekj.
-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	55	57
-	2	1	1	2	1	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	2	1
-	-	-	1	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	4	9
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
1	1	2	-	2	5	5	2	9	9	6	4	-	-	-	-	26	23
2	-	2	4	2	1	6	7	5	9	3	4	-	-	-	-	30	27
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4
5	9	10	10	12	9	16	14	15	28	10	24	2	10	-	1	76	119
-	-	-	-	1	1	-	-	2	2	-	-	2	1	-	-	5	5
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
-	1	-	1	1	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	4	4
2	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	7	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
267	272	269	319	206	228	277	230	312	344	243	291	118	202	12	36	3582	3572

De af Lægerne behandlede Tilfælde af epidemiske Sygdomme fordelt paa Lægedistrikter og Maaneder.

(Cas des maladies épidémiques par districts civils médicaux et par mois).

De i følgende Tabeller optagne romerske Tal betegne de enkelte Amter, saaledes som paa Indholdsfortegnelsen (Side III) anført.

De af Lægerne meddelte Opgaver over Tilfældenes Fordeling paa Lægedistrikter og Maaneder omfatte ikke alle behandlede Tilfælde.

a. Exanthematisk Typhus (*Typhus exanthematicus*).

Tabel LXI (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
X.	Oddernæs:												
	Mandal By	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Flekketfjord Landdist.	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
XI.	Karmøen: Landdistr. .	7	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XVIII.	Lurø	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
	Lødingen	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
	Østlofoten	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hadsel	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Sortland	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Under Løfotfisket . . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Trondenæs	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tranø	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lenvik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
	Tromsø Landdistrikt. .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	5

b. Typhoidfeber (*Peotyphus*).

I.	Christiania By	6	3	1	1	5	4	3	9	21	25	12	4
II.	Aker	1	-	1	1	-	-	1	1	1	-	-	-
	Ullensaker	4	4	-	-	-	-	1	5	1	1	-	3
	Follo	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1
III.	Eidsberg	-	2	-	1	-	-	-	2	1	2	1	-
	Moss:												
	Moss By	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	6	2	1	1	3	2	-	3	3	-	-	-
	Fredriksstad	2	4	2	3	2	-	4	1	1	9	6	1
	Landdistrikt	13	11	6	6	13	6	5	11	9	6	12	4
	Fredrikshald By	-	1	-	1	-	-	2	-	1	1	-	-

b. Typhoidfeber (Forts.)

Tabel LXI. (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
IV.	Drammen:												
	Drammen By	4	1	4	4	4	2	6	1	2	4	4	3
	Landdistrikt	-	1	-	1	4	-	-	-	-	-	2	-
	Ringerike:												
	Hønefoss By	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	1	2	-	2	5	1
	Modum	-	2	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-
	Sandsvør:												
	Kongsberg By	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
	Rollag	-	-	-	-	9	4	1	-	-	-	-	-
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Horten	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Aasgaardstrand	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	2	-	3	1	-	-	-	-
	Hof:												
	Holmestrand By	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Svelvik	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	3	1	2	2	1	1	2	-	1	1	1	1
	Laurvik:												
	Sandefjord By	-	-	1	-	2	2	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	4	1	-	-	1	-	1
VI.	Solør og Odalen Landd.	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
	Hedemarken:												
	Hamar By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	1
	Søndre Østerdalen	1	-	1	-	-	-	1	3	3	5	-	-
	Trysil	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Tønsæt	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII.	Hadeland og Land	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
	Toten: Land	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Faaberg:												
	Lillehammer By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Ringebu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Lom	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1
VIII.	Lesje	4	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Skien:												
	Porsgrund By	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kragerø:												
	Kragerø By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-
	Landdistrikt	-	-	2	3	-	1	-	-	-	1	1	1
IX.	Hviteøid	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Laardal	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-
	Landdistrikt	1	-	-	1	-	-	-	2	3	-	-	-

b. Typhoidfeber (Forts.).

Tabel LXI (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Jun.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	1	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	6	-	3	3	1	4	2	2	4	-	2	4
	Aamli	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Sætersdalen	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
X.	Christianssand By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	3
	Oddernæs:												
	Mandal By	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Undal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Lyngdal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Vanse: Landdistrikt	-	-	-	-	-	1	-	1	3	4	1	-
	Flekkefjord:												
	Flekkefjord By	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	1	3	4	-	1	3	3
XI.	Sogndal: Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6
	Ekersund:												
	Ekersund By	1	1	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	8	2	-	-	1	2	-	-	-	-
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	12	6	-	-	-	1	2	-	1	-	2	-
	Stavanger:												
	Stavanger By	1	-	-	-	1	-	1	1	2	-	-	-
	Landdistrikt	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Finnø	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-	4
	Sand	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Karmøy:												
	Kopervik By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Skudsnæshavn By	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-
	Landdistrikt	1	2	4	1	3	2	-	2	1	1	-	4
	Haugesund:												
	Haugesund By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
XII.	Indre Søndhordland	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre —	-	2	2	-	-	3	2	-	-	-	5	7
	Tysnæs	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Hardanger	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Voss	8	3	4	1	1	6	-	-	-	5	-	-
	Søndre Midthordland	1	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Nordre —	7	7	2	7	6	6	5	7	4	6	3	4
	Indre Nordhordland	3	2	2	-	1	6	11	2	9	17	7	7
	Ytre —	-	-	-	1	-	-	-	-	5	4	2	2
XIII.	Bergen By	14	3	5	-	2	5	3	5	15	10	6	15
XIV.	Midtre Sogn	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre —	8	-	4	-	10	-	3	-	5	1	1	-
	Indre Søndfjord	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-
	Ytre Nordfjord	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordfjordeidet	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	Gloppen	3	-	-	-	-	-	-	-	4	4	2	3

b. Typhoidfeber (Forts.).

Tabel LXI (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XV.	Indre Søndmøre	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Østre —	1	-	-	-	-	3	4	4	-	-	-	-
	Ørskog	5	1	-	7	-	-	-	1	-	-	2	5
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	4	1	2	2	-	-	1	2	-	-	-	3
	Ytre Romsdal: Landd.	6	4	2	3	-	-	-	1	1	-	7	8
	Indre —	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By ..	4	4	9	1	-	-	1	-	4	1	1	-
	Landdistrikt	20	4	3	4	2	1	-	1	6	-	-	15
XVI.	Sundalen	11	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre Nordmøre	-	1	1	-	-	-	5	2	9	2	7	2
	Trondhjem	3	-	4	6	1	5	4	1	3	-	3	1
	Strinden	-	-	1	1	3	3	1	2	-	4	3	2
	Røros	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Guldal	3	1	-	1	2	-	-	-	-	1	1	2
	Orkedal	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	2	-
	Ytre Fosen	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1
	Indre —	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
	Nordre —	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
XVII.	Stjørdal	3	1	-	2	-	-	-	1	-	-	-	2
	Frosten	1	-	1	-	1	1	-	-	-	1	1	1
	Levanger: Landdistrikt	-	2	2	-	-	2	1	1	-	-	-	1
	Inderøen	-	1	1	2	3	1	2	-	-	1	2	1
	Grong	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Namsos:												
	Namsos By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	1	2
	Fosnæs	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
	Ytre Namdal	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	-
XVIII.	Alstahaug	-	-	1	-	-	1	-	2	1	-	-	1
	Vefsen: Landdistrikt ..	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-
	Ranen	6	-	3	2	-	-	-	-	-	-	4	-
	Bodø:												
	Bodø By	1	-	-	5	-	-	-	-	1	-	1	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Folden	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	Skjærstad	3	-	-	1	4	-	3	-	-	-	2	1
	Stegen	-	1	1	1	4	1	-	-	-	-	-	-
	Lødingen	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Ofoten	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Buksnæs	-	-	-	2	-	-	-	1	2	2	-	-
	Flakstad	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-
	Østlofoten	-	-	-	2	2	3	2	1	-	-	-	-
	Hadsel	14	13	4	8	8	-	-	-	2	2	2	2
	Sortland	-	1	1	-	3	2	-	-	-	-	-	-
	Under Lofotfisket	4	12	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Trondenæs	4	2	1	5	3	7	5	2	1	-	-	-
	Ibestad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Tranø	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lenvik	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-

b. Typhoidfeber (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Maalselven	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Balsfjorden	4	-	-	2	-	1	-	-	-	1	-	-
	Tromsø:												
	Tromsø By	1	-	2	1	2	2	-	-	-	-	2	4
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lyngen	3	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
	Karlsø	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
XX.	Alten	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-
	Loppen	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hammerfest:												
	Hammerfest By	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3
	Landdistrikt	-	-	-	-	5	1	-	-	-	2	2	-
	Maasø	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Vardø: By	1	-	-	1	6	1	-	2	1	4	-	-

c. Epidemisk Cerebrospinalmeningit (*Meningitis cerebrospinalis epidemica*).

III.	Sarpsborg: Landdistr..	-	1	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Fredrikshald: By	-	-	-	8	1	1	-	-	-	-	-	-
VI.	Soler og Odalen: Land.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII.	Voss	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
XIII.	Bergen By	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
XIV.	Lyster	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Ytre Sogn	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	Indre Søndfjord	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
XV.	Ytre Romsdal: Landd.	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
	Surendal	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
XVI.	Røros	-	-	1	-	1	-	2	-	-	-	-	-
XVII.	Namsos: By	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
XVIII.	Alstahaug	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
	Ranen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
XX.	Vardø: By	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-

d. Barselfeber (*Febris puerperalis*).

I.	Christiania By	-	2	3	2	4	5	3	3	2	-	1	1
II.	Aker	1	-	1	-	1	-	-	1	1	-	-	2
	Ullensaker	-	1	-	1	-	3	-	-	-	2	-	-
	Høland	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Follo:												
	Drøbak By	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Son By	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-

d. Barselseber (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
III.	Eidsberg.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Moss: Landdistrikt...	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By.....	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Fredriksstad.....	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1
	Landdistrikt.....	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-	1
	Fredrikshald By.....	-	-	-	2	1	-	-	-	2	2	1	1
IV.	Drammen:												
	Drammen By.....	-	1	-	-	2	-	-	-	1	-	-	1
	Landdistrikt.....	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	4
	Rigerike:												
	Hønefos By.....	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt.....	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-
	Modum.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Næs.....	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Aal.....	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-
	Sandsvær.....	-	-	-	2	-	-	-	-	1	1	-	-
V.	Rollag.....	-	2	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-
	Tønsberg:												
	Tønsberg By.....	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	1	-
	Landdistrikt.....	1	1	1	2	-	1	4	-	-	1	3	2
	Hof: Landdistrikt.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Laurvik:												
	Laurvik By.....	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI.	Sandefjord.....	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	1	-
	Landdistrikt.....	-	-	1	-	-	-	1	1	1	-	-	-
	Soler og Odalen:												
	Kongsvinger By....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt.....	1	-	1	1	2	3	-	-	-	2	3	4
	Hedemarken:												
	Hamar By.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt.....	-	1	2	1	-	2	-	1	-	-	-	2
	Søndre Østerdalen....	1	2	4	4	-	1	-	1	-	-	1	2
	Trysil.....	-	-	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-
VII.	Rendalen.....	1	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1
	Tønset.....	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hadeland og Land...	2	1	1	-	1	1	1	-	-	1	1	2
	Søndre Valders.....	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1
	Nordre.....	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toten: Landdistrikt...	4	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Faaberg: Landdistrikt	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
VIII.	Ringebu.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Lom.....	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lesje.....	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-
	Skien:												
	Skien By.....	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt.....	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	Kragerø:												
	Kragerø By.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt.....	4	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1

d. Barselseber (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Holden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Hviteseid	-	-	2	-	-	1	-	1	-	-	-	1
	Laardal	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
IX.	Vestre Nedenæs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Arendal By	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Grimstad	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Lillesand	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	5	1	-	-	2	-	1	-	-	-	1	-
	Aamli	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sætersdalen	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
X.	Christianssand By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Oddernæs :	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Mandal By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
	Flekkefjord: Landd	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
XI.	Sogndal: Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ekersund: —	-	4	1	-	1	-	1	1	3	-	-	-
	Sandnæs :	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sandnæs By	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Stavanger :	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Stavanger By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	1
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
	Finne	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
	Karmøen :	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kopervik By	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-
	Haugesund :	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Haugesund By	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
XII.	Indre Søndhordland	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1	-	-
	— Hardanger	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Ytre —	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Voss	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre Midthordland	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Nordhordland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
XIII.	Bergen By	-	-	1	-	2	1	1	1	-	-	-	1
XIV.	Lærdal	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Indre Sogn	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Midtre —	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-
	Ytre —	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Søndfjord	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kinn: Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-
	Ytre Nordfjord	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Nordfjordeidet	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Indviken	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
XV.	Vestre Søndmøre	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Indre —	1	-	-	2	1	-	1	-	1	-	-	-
	Ørskog	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-

d. Barselfeber (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Distrikt.												
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Ytre Romsdal: Landd.	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By ..	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Surendal	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
XVI.	Trondhjem	1	-	1	1	1	-	-	2	-	-	-	-
	Strinden	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
	Røros	4	-	1	-	1	-	-	-	1	-	1	2
	Guldal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1
	Opdal	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	1
	Orkedal	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-	1
	Hiteren	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Hevne	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
	Ytre Fosen	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Indre —	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XVII.	Levanger:												
	Levanger By.	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	1
	Landdistrikt	2	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	2
	Stenkjær: Landdistr. .	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Namsos: By	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Fosnæs	1	-	1	3	-	2	-	-	-	-	3	-
	Ytre Namdal	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
XVIII.	Alstahaug	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1
	Vefsen: Landdistrikt .	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ranen	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-
	Lurø	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Gildeskaal	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Bodø:												
	Bodø By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Folden	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Skjærstad	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
	Stegen	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-
	Lødingen	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ofoten	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Buksnæs	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1
	Østlofoten	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Hadsel	-	4	3	-	1	2	1	5	-	2	2	-
	Sortland	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
XIX.	Trondenes	1	-	-	-	-	1	1	-	-	2	-	-
	Ibestad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
	Tranø	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Maalselven	-	2	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	Balsfjorden	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Tromsø: By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lyngen	2	2	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-
	Karlsø	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-

e. Børnekopper (*Variolæ*).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
I.	Christiania By	1	2	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-
II.	Aker	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Follo	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
XI.	Stavanger: By	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
	Karmøen: Landd.	-	-	16	15	1	-	-	-	-	-	-	-
	Haugesund: Landd.	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
XII.	Nordre Midthordland ..	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
XVI.	Orkedal	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-

f. Vandkopper (*Varicellæ*).

I.	Christiania By	21	18	8	17	29	16	20	20	10	11	15	23
II.	Aker	-	-	1	7	-	-	-	-	3	-	2	2
	Ullensaker	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Follo	4	-	2	-	1	-	3	2	-	-	-	-
III.	Eidsberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Moss:												
	Moss By	1	-	-	-	-	-	-	7	10	18	2	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	4	4
	Sarpsborg:												
	Fredrikstad By	1	1	-	-	2	10	-	5	4	2	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	4	-	-	10	3	-	3	-	1
IV.	Drammen:												
	Drammen By	-	1	-	3	7	7	1	-	-	-	2	3
	Landdistrikt	1	-	-	1	1	-	-	1	-	-	5	1
	Ringerike:												
	Hønefos By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	Modum	-	-	5	4	-	-	-	-	-	1	-	-
	Næs	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	4	2	8	2	3	3	1	-	-	-	-	3
	Horten	-	1	-	-	-	3	-	-	6	-	-	7
	Landdistrikt	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	Hof:												
	Holmestrand By	3	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Svelvik By	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	4	2	1	-	-	3	6	2
	Laurvik:												
	Laurvik By	3	2	-	-	1	1	8	8	5	7	14	11
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	4	-

f. Vandkopper (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
VI.	Solør og Odalen:												
	Kongsvinger By . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	8	-	-	-	1	1	-	-	-	-
	Hedemarken:												
	Hamar By	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	-	1
VII.	Søndre Østerdalen . . .	-	1	-	-	-	-	2	1	-	1	-	-
	Rendalen	-	1	-	-	-	-	2	-	1	-	-	1
VIII.	Nordre Valdres	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toten:												
	Gjøvik By	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Faaberg:												
	Lillehammer By	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
IX.	Landdistrikt	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
	Skien:												
	Skien By	1	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	8
	Porsgrund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	20
	Brevik	1	-	-	-	1	-	-	-	2	2	1	1
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	1	-
X.	Kragerø:												
	Kragerø By	6	3	-	5	1	-	2	1	-	-	1	-
	Langesund By	-	-	-	-	1	8	-	-	-	-	-	2
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	1
	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	-	7	3	-	-	2	1	-	-	-	3	2
XI.	Landdistrikt	5	-	3	-	-	1	-	2	-	-	-	-
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	-	-	-	-	-	5	-	-	-	2	3	-
	Grimstad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3
	Landdistrikt	-	-	-	1	2	-	-	-	2	4	2	-
	Sætersdalen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	3
X.	Christianssand By . . .	-	-	5	4	-	-	-	-	1	1	8	6
	Oddernæs:												
	Mandal By	-	-	4	19	2	7	1	2	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-
	Vanse: Landdistrikt . .	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Flekkefjord:												
XI.	Flekkefjord By	1	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ekersund:												
	Ekersund By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	3	-	1	-	-	5	-	-	-	-	-	3
	Sandnæs:												
XI.	Sandnæs By	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	6	-
	Stavanger By	7	10	8	7	15	-	1	1	9	1	4	3
	Karmøen:												
	Skudesnæshavn By . . .	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	3
	Landdistrikt	-	1	10	-	-	3	-	-	-	-	-	-

f. Vandkopper (Forts.).

[illegible]

g. Skarlagensfeber (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
I.	Christiania By	135	110	135	175	141	153	134	136	197	227	221	197
II.	Aker	47	22	26	13	22	20	6	37	33	37	32	53
	Ullensaker	5	2	11	9	9	15	14	3	2	3	9	23
	Høland	6	2	4	1	1	2	7	12	2	14	7	1
	Follo:												
	Drøbak By	-	1	3	3	3	-	-	1	-	1	2	1
	Soon	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-
	Landdistrikt	4	14	10	13	3	15	10	7	2	6	4	2
III.	Fjdsberg	35	27	17	30	19	6	2	4	-	1	-	10
	Moss:												
	Moss By	-	11	9	2	-	6	4	32	46	58	47	35
	Landdistrikt	5	8	13	4	9	4	2	1	-	3	12	9
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	11	9	9	4	3	-	1	-	-	-	1	1
	Fredrikstad	5	3	-	2	11	2	2	3	9	7	3	8
	Landdistrikt	6	7	8	6	7	24	19	10	10	10	13	25
	Hvaløerne	-	8	6	5	6	2	2	-	-	-	-	-
	Fredrikshald By	24	16	12	7	20	12	6	13	10	11	46	22
IV.	Drammen:												
	Drammen By	73	37	20	20	25	38	32	22	47	49	34	66
	Landdistrikt	11	7	11	-	1	8	13	3	13	35	28	20
	Ringerike:												
	Hønefoss By	9	7	6	5	4	-	1	3	1	-	3	1
	Landdistrikt	28	31	33	33	39	12	7	7	-	-	-	-
	Modum	2	10	19	6	14	2	4	1	3	11	6	15
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	12
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	3	4
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	12	6	7	11	8	12	11	9	7	3	1	1
	Horten	15	1	7	1	2	2	3	-	6	4	1	-
	Landdistrikt	19	22	14	22	22	26	21	9	11	11	11	8
	Hof:												
	Holmestrand By	-	-	-	-	2	6	5	5	17	18	11	16
	Svelvik By	-	6	4	8	5	4	1	2	-	1	-	4
	Landdistrikt	10	19	3	9	11	13	5	11	6	9	19	19
	Laurvik:												
	Laurvik By	4	5	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
	Sandefjord	-	-	4	6	5	3	-	-	-	-	-	2
	Landdistrikt	-	-	3	-	2	1	-	-	-	-	1	2
VI.	Solør og Odalen:												
	Kongsvinger By	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
	Landdistrikt	6	4	-	-	-	1	2	-	2	-	-	9
	Hedemarken:												
	Hamar By	-	-	-	-	1	5	13	4	4	18	18	32
	Landdistrikt	3	2	7	-	9	10	1	1	1	6	13	32
	Søndre Østerdalen	5	2	2	12	2	1	-	-	-	-	4	1
	Rendalen	21	23	12	5	1	12	4	5	-	2	1	11
	Tønset	5	8	-	-	4	-	3	6	-	-	1	2
	Indset Annex	-	-	-	-	-	-	18	4	-	-	-	-

g. Skarlagensfeber (Forts.).

Tabel LXI (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
VII.	Hadeland og Land . . .	48	17	8	10	8	24	6	4	7	4	2	6
	Nordre Valders	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	Toten:												
	Gjøvik By	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	3	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-
VIII.	Ringeby	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
	Skien:												
	Skien By	10	2	2	-	3	8	6	-	1	1	1	1
	Porsgrund -	1	-	5	1	-	-	-	1	2	-	-	3
	Brevik -	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	7	4	4	-	-	1	3	1	-	-	-	2
	Kragerø:												
	Kragerø By	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
	Langesund -	1	-	-	1	-	-	2	-	-	-	1	12
	Stathelle -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	1
	Sauland -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Laardal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
IX.	Østre Nedenæs:												
	Tvedestrand By	-	-	-	-	-	1	20	16	24	17	22	4
	Landdistrikt	2	-	-	6	10	6	14	6	14	27	16	24
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	-	-	1	6	3	5	1	1	2	2	1	15
	Lillesand -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	19	24
	Landdistrikt	4	14	43	17	25	14	5	8	9	35	76	61
	Aamli -	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-
X.	Evje	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Christianssand By	9	7	3	5	1	-	-	2	-	4	3	2
	Oddernæs: Landd.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	10
	Undal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
	Vanse: Landdistrikt	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XI.	Flekkefjord: Landd.	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ekersund:												
	Ekersund By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	8
	Landdistrikt	-	2	-	14	4	-	-	-	-	-	-	-
	Sandnæs: Landdistr.	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	Stavanger: By	1	1	-	1	2	-	-	-	-	15	17	36
	Haugesund:												
XII.	Haugesund By	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
	Tysnæs	4	-	-	-	2	9	16	6	9	4	2	3
	Ytre Hardanger	-	-	-	-	-	-	2	3	-	2	-	-
	Voss	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Søndre Midthordland	2	-	-	6	8	4	1	1	7	1	3	-
	Nordre —	15	2	-	-	2	4	9	3	-	-	-	8
XIII.	Indre Nordhordland	8	7	1	-	1	6	-	-	2	3	-	-
	Ytre —	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
XIII.	Bergen By	12	19	17	12	20	15	8	8	3	9	6	4

g. Skarlagensfeber (Forts.).

Tabel LIX (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts	April.	Mai	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XIX.	Trondenes	-	-	1	-	6	8	1	5	1	1	4	-
	Maalselven	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Tromsø: By	-	-	2	-	1	-	1	2	3	-	-	-
	Karlsø	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
XX.	Hammerfest: By	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
	Vardø: By	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-
	Sydvaranger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-

h. Røde Hunde (*Rubeolæ*).

II.	Ullensaker	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Høland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Follo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
III.	Moss:												
	Moss By	-	-	1	1	3	-	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
IV.	Drammen:												
	Drammen By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Modum	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Sandsvær:												
V.	Kongsberg By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tønsberg:												
	Horten By	3	3	-	2	2	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hof: Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
VI.	Laurvik:												
	Laurvik By	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	-	2
	Hedemarken:												
	Hamar By	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
VII.	Tønset	-	-	-	-	1	-	1	3	-	-	-	-
	Hadeland og Land	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Toten: Landdistrikt	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
	Skien:												
	Skien By	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
VIII.	Kragerø:												
	Kragerø By	-	-	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
IX.	Evje	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Sætersdalen	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
	Vanse:												
	Farsund By	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-

h. Røde Hunde (Forts.).

Tabel LXI (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XI.	Ekersund:												
	Ekersund By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Stavanger: By	-	1	1	-	-	-	-	-	2	-	-	1
XIII.	Bergen By	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
XIV.	Lærdal	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Kinn:												
	Florø By	-	-	-	-	-	4	-	-	1	-	2	2
XV.	Ytre Romsdal:												
	Molde By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XVI.	Trondhjem By	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	3
	Strinden	-	-	-	-	4	-	1	-	-	-	-	-
	Røros	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Ytre Fosen	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
XVII.	Levanger: Landdistr.	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Inderøen	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Namsos:												
	Namsos By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
XVIII.	Bodø: By	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
XIX.	Lenvik	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Tromsø By	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-
XX.	Hammerfest By	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Varde By	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-

i. Mæslinger (*Morbilli*).

I.	Christiania By	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
II.	Aker	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Høland	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Follo	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-
III.	Fredrikshald By	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
IV.	Drammen: Landdistr.	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Modum	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-
V.	Laurvik By	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
VI.	Søndre Østerdalen	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-

i. Mæslinger (Forts.).

Tabel LXI (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
VIII.	Kragerø:												
	Kragerø By.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	95	109
	Landdistrikt.....	-	-	-	-	-	-	3	-	-	3	7	28
	Hviteseid.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
IX.	Østre Nedenæs: Landd.	-	4	2	4	7	11	1	2	-	-	-	1
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By.....	4	23	24	35	18	25	5	2	-	-	-	-
	Grimstad.....	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt.....	1	1	-	13	9	8	15	-	1	-	-	-
	Aamli.....	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
X.	Oddernæs: Landdistr.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-
XI.	Stavanger: By.....	-	-	-	-	-	-	2	-	3	-	1	-
XII.	Tysnæs.....	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-
	Nordre Midthordland	-	-	5	1	3	-	4	1	2	1	-	-
XIII.	Bergen By.....	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-
XVI.	Trondhjem By.....	-	-	-	2	1	-	1	-	2	-	-	-
	Guldal.....	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
XVIII.	Østlofoten.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
XX.	Loppen.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20

j. Rosen (*Erysipelas*).

I.	Christiania By.....	17	16	16	15	12	6	4	7	7	6	7	10
II.	Aker.....	1	-	3	4	3	-	-	2	1	1	1	2
	Ullensaker.....	6	5	3	1	3	2	5	2	1	2	2	-
	Høland.....	1	1	2	1	-	-	-	1	1	-	-	1
	Follo:												
	Drøbak By.....	-	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
	Son.....	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt.....	1	-	-	5	1	2	-	1	1	-	1	1
III.	Eidsberg.....	-	-	1	1	2	3	1	1	-	2	1	-
	Moss:												
	Moss By.....	1	1	1	3	7	2	1	-	2	-	-	3
	Landdistrikt.....	-	3	3	1	1	2	3	1	-	1	-	2
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By.....	-	2	1	-	1	1	-	-	2	-	-	-
	Fredriksstad.....	3	1	-	1	-	3	2	3	1	-	-	2
	Landdistrikt.....	3	4	-	2	2	1	1	2	3	1	1	2
	Fredrikshald By.....	1	6	5	3	4	3	1	2	1	2	4	5
IV.	Drammen:												
	Drammen By.....	5	5	4	3	6	3	5	2	5	7	6	8
	Landdistrikt.....	2	-	-	2	-	-	-	-	1	-	2	2

j. Rosen (Forts.).

Tabel LXI (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Distrikt.												
	Ringerike:												
	Hønefos By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	4	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
	Modum	-	2	-	2	2	3	5	-	2	1	1	2
	Næs	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
	Aal	-	-	-	1	-	2	-	1	-	-	-	-
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	1	1	-	-	1	1	1	3	2	3	1	-
	Landdistrikt	1	2	-	2	3	1	-	-	-	1	-	-
	Rollag	1	2	5	-	-	-	1	-	-	-	-	-
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	7	2	1	-	-	2	1	1	-	-	1	1
	Horten	3	3	3	1	-	1	1	-	-	1	1	4
	Landdistrikt	5	2	3	1	2	-	1	2	3	3	1	3
	Hof:												
	Holmestrand By	1	2	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-
	Landdistrikt	1	1	1	-	-	1	2	1	-	-	1	2
	Laurvik:												
	Laurvik By	5	6	5	5	5	6	2	3	3	4	7	-
	Sandefjord	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	-	4	3	4	-	2	2	-	-	1	2	2
VI.	Solør og Odalen:												
	Kongsvinger By	1	-	-	-	-	-	1	-	-	3	1	-
	Landdistrikt	5	-	3	3	4	5	3	3	1	2	4	5
	Hedemarken:												
	Hamar By	4	1	-	1	2	1	-	1	2	4	2	-
	Landdistrikt	3	5	6	3	3	2	5	4	-	2	3	2
	Søndre Østerdalen	-	8	1	2	3	-	1	5	2	1	1	1
	Trysil	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	2	-
	Rendalen	-	1	2	-	-	-	1	1	-	-	1	-
	Tønset	1	-	-	4	-	-	2	-	1	-	1	-
VII.	Hadeland og Land	4	5	2	7	2	1	3	1	2	1	2	3
	Nordre Valdres	-	3	2	1	2	1	1	-	1	-	2	2
	Toten: Landdistrikt	1	3	-	2	-	2	2	2	-	1	-	-
	Faaberg:												
	Lillehammer By	-	-	2	2	-	1	-	-	2	1	1	-
	Landdistrikt	-	-	2	1	-	-	-	1	-	-	2	-
	Ringeby	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-
	Lom	-	-	-	1	-	-	2	2	3	1	-	1
	Lesje	-	-	1	1	-	1	-	1	1	-	-	-
VIII.	Skien:												
	Skien By	-	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	1
	Porsgrund	-	-	3	2	-	-	-	-	-	2	1	3
	Brevik	-	1	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	3	3	1	-	-	4	1	1	1	-
	Kragerø:												
	Kragerø By	2	2	-	2	-	-	2	-	1	1	-	2
	Stathelle	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	3	-	-	3	2	-	1	1	-	2	-	2
	Holden	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1
	Sauland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1

j. Rosen (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
IX.	Hviteeid	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-
	Laardal	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
	Tinn	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	2	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1
	Tvedestrand	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	3	1	2	2	1	1	1	4	4	1	-	-
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	3	-	2	-	1	-	-	1	-	-	-	1
	Grimstad	-	-	2	-	1	5	1	2	1	3	1	1
	Lillesand	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	3	2	4	5	3	6	1	2	2	6	2	3
	Aamli	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Evje	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-
	Sætersdalen	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	X. Christianssand By	2	12	9	2	1	4	5	1	1	6	8	5
	Oddernæs:												
	Mandal By	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	1	10	6	2	1	-	3	3	-	1	3	4
	Undal	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lyngdal	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	2
	Vanse:												
	Farsund By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
	Flekkefjord:												
	Flekkefjord By	4	2	-	1	-	2	-	-	-	2	2	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-
XI.	Sogndal:												
	Sogndal By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Ekersund:												
	Ekersund By	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	2	-
	Landdistrikt	-	1	1	5	5	1	1	1	-	1	3	-
	Stavanger:												
	Stavanger By	3	5	8	6	5	8	6	3	9	7	7	9
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	-	-	-	-	4	-	-
	Finne	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
	Sand	-	-	1	2	-	1	-	1	-	-	2	4
	Karmøen:												
	Kopervik By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Skudsnæshavn	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	1	-
	Landdistrikt	1	1	2	-	-	2	2	-	3	1	1	3
	Haugesund:												
	Haugesund By	-	-	-	1	1	1	-	-	1	1	5	1
	Landdistrikt	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	4	1
XII.	Sveens Herred	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
	Indre Søndhordland	-	2	-	1	1	3	-	-	2	1	-	-
	Tysnæs	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-

j. Rosen (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Indre Hardanger	1	-	1	1	1	-	1	-	-	1	-	-
	Ytre —	2	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-
	Voss	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	1
	Nordre Midthordland ..	-	-	-	-	1	-	1	2	-	-	-	1
	Indre Nordhordland ..	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	3
	Ytre —	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
XIII.	Bergen By	3	1	4	5	6	3	5	3	4	8	6	13
XIV.	Lyster	-	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-
	Indre Sogn	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre —	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
	Indre Søndfjord	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-
	Kinn: Landdistrikt ..	-	-	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-
	Ytre Nordfjord	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Nordfjordeidet	-	-	2	3	4	-	-	-	-	1	-	1
XV.	Vestre Søndmøre	-	-	1	1	-	-	1	-	-	2	-	1
	Indre —	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	1	1
	Ørskog	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	1	1	1	3	2	-	4	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	1	1	1	1	-	1	-	-	-	-	1
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	-	-	1	2	1	-	1	-	-	-	1	1
	Landdistrikt	-	-	1	1	1	-	1	-	-	-	-	-
	Indre Romsdal	-	-	1	-	-	-	1	-	-	2	-	2
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By ..	2	2	2	5	2	1	2	-	1	4	2	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Sundal	2	1	2	-	1	-	2	1	1	2	2	-
	Surendal	-	-	-	-	1	4	-	1	-	-	3	1
	Nordre Nordmøre	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-
XVI.	Trondhjem By	-	6	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
	Strinden	1	-	1	1	-	-	2	-	-	1	-	-
	Røros	1	2	3	5	4	5	5	2	-	2	1	1
	Opdal	1	-	-	-	4	1	1	-	-	-	-	-
	Ørkedal	-	-	1	1	2	1	-	-	-	1	-	-
	Ytre Fosen	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	1	1
	Indre —	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre —	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
XVII.	Stjørdal	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
	Frosten	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Levanger:												
	Levanger By	-	1	-	1	-	-	-	-	3	2	1	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	2	2	1	1	-	1	1	3
	Inderøen	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	1
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-
	Namsos:												
	Namsos By	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	1	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-
	Fosnæs	1	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Namdal	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-

j. Rosen (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XVIII.	Brønnø	1	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-
	Alstahaug	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
	Vefsen :												
	Mosjøen By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	2	-	3	-	-
	Ranen	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
	Lurø	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
	Gildeskaal	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Bodø :												
	Bodø By	-	3	1	1	-	-	2	-	-	2	-	2
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Skjærstad	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
	Stegen	1	-	-	1	-	-	3	-	-	-	1	2
	Lødingen	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ofoten	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Flakstad	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Østlofoten	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1
	Hadsel	1	4	5	2	-	-	-	-	-	2	-	-
	Under Lofotfisket	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Trondenes	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-	1
	Ibestad	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-
	Tranø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
	Lenvik	-	2	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-
	Tromsø :												
	Tromsø By	3	2	-	-	1	2	2	-	3	2	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	6	-	-	-	1	-	-
XX.	Loppen	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hammerfest: By	1	-	-	-	-	-	1	2	-	2	-	-
	Maasø	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Tanen	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Varde: By	2	-	3	5	4	-	-	-	2	-	-	-
	Vadsø: By	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-

j. Kighoste (*Tussis convulsiva*).

I.	Christiania By	99	66	50	22	31	12	30	39	30	62	107	136
II.	Aker	5	9	-	4	3	6	3	-	-	-	-	-
	Ullensaker	7	18	7	9	16	5	9	29	13	12	14	8
	Høland	-	-	10	8	5	10	9	1	-	-	-	-
	Follo	3	5	-	7	4	5	-	-	-	12	20	27
III.	Eidsberg	5	4	3	5	4	6	20	27	9	19	9	6
	Moss :												
	Moss By	-	-	-	-	-	-	-	1	4	19	33	36
	Landdistrikt	-	-	-	1	1	-	-	6	3	9	10	-
	Sarpsborg :												
	Sarpsborg By	-	-	-	-	-	-	3	3	6	15	6	4
	Fredriksstad	-	2	-	-	4	11	52	53	18	15	22	14
	Landdistrikt	-	-	4	8	9	12	57	27	23	27	28	19
	Fredrikshald By	1	3	-	-	-	7	3	3	13	23	23	23

k. Kighoste (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
IV.	Drammen:												
	Drammen By	10	2	1	-	-	-	-	-	-	5	3	2
	Modum	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Rollag	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	5	6	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-
	Horten	-	-	-	-	2	2	2	6	5	9	4	3
	Landdistrikt	7	4	10	6	17	5	8	17	11	17	11	5
	Hof:												
	Holmestrand By	-	-	-	-	-	-	1	2	-	10	6	7
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1
	Laurvik:												
	Laurvik By	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
	Sandeffjord -	-	1	5	12	4	4	8	1	1	2	-	-
	Landdistrikt	-	1	6	2	3	2	2	-	-	1	-	-
VI.	Solør og Odalen: Landd.	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
	Hedemarken:												
	Hamar By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	8
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	4
	Rendalen	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	7
	Indset Annex	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-
VII.	Nordre Valders	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
	Toten: Landdistrikt ..	-	-	-	-	-	-	-	4	5	4	2	1
	Lom	2	1	4	7	-	1	2	-	-	-	-	-
VIII.	Skien:												
	Skien By	12	-	-	1	-	3	5	2	6	3	2	-
	Landdistrikt	-	1	1	-	2	9	-	7	1	-	2	-
	Kragerø:												
	Kragerø By	1	-	4	24	8	28	51	57	34	15	10	9
	Landdistrikt	-	4	-	6	3	3	7	7	8	17	26	13
	Sauland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	9
	Hviteseid	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	7
IX.	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	-	1	2	8	36	28	2	3	-	-	-	-
	Tvedestrand -	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	7	22	10	9	6	7	4	3	6	4	3	7
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	-	-	2	2	1	-	-	-	-	-	1	1
	Landdistrikt	1	2	3	-	2	4	13	8	1	1	3	2
X.	Christianssand: By ...	24	11	9	9	3	3	-	1	-	-	-	-
	Oddernæs: Landdistr..	18	4	11	10	-	3	-	1	1	-	-	-
XI.	Ekersund:												
	Ekersund By	-	1	-	-	3	3	-	-	-	5	-	-
	Landdistrikt	-	2	10	15	5	-	-	-	-	-	-	-
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
	Landdistrikt	-	-	2	2	12	6	1	1	-	5	3	-
	Stavanger: By	10	9	7	4	-	6	2	1	1	-	2	-

k. Kighoste (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Karmøen:												
	Skudesnæshavn By	-	-	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	9	22	15	6	21	12	7	2	-	-	-	-
	Haugesund:												
	Haugesund By	2	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	24	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII.	Indre Søndhordland	15	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tysnæs	1	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-
	Ytre Hardanger	-	1	-	2	-	-	2	-	5	-	-	-
	Indre Nordhordland	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre —	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XIII.	Bergen By	57	23	6	7	-	6	1	2	11	13	10	10
XIV.	Lærdal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Indre Sogn	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre —	-	4	3	2	-	-	-	-	-	2	-	2
	Ytre Søndfjord	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordfjordeidet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	1
	Gloppen	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Indviken	10	4	11	-	-	-	7	5	4	10	2	-
XV.	Vestre Søndmøre	1	2	2	3	-	-	-	1	-	-	-	-
	Østre —	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	8	-
	Ørskog	-	-	-	-	4	11	4	-	1	10	4	3
	Nordre Nordmøre:												
	Aalesund By	-	-	3	17	40	30	27	14	7	24	3	3
	Landdistrikt	-	-	1	2	11	14	6	4	2	-	4	-
	Ytre Romsdal: Landd.	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4
	Indre —	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-
	Surendal	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XVI.	Trondhjem By	44	31	36	18	9	6	1	3	1	-	2	-
	Strinden	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Selbu	61	19	12	1	-	1	-	-	-	-	-	-
	Røros	9	12	21	19	8	2	1	4	1	-	7	-
	Guldal	12	4	13	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	Opdal	-	3	5	2	1	1	6	1	2	-	-	-
	Orkedal	5	5	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Hiteren	5	7	-	4	5	5	-	-	-	-	-	-
	Hevne	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Ytre Fosen	-	-	-	3	-	4	-	9	17	7	1	1
	Indre —	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	2	-
	Nordre —	-	-	1	2	-	1	4	3	2	4	1	3
XVII.	Stjørdal	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	1	-
	Frosten	-	2	2	8	-	-	-	-	-	2	2	-
	Stenkjær: Landdistrikt	-	7	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Grong	-	-	1	2	5	-	-	1	-	-	1	-

k. Kighoste (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XVIII.	Namsos:												
	Namsos By	1	-	4	-	3	-	-	-	-	1	1	2
	Landdistrikt	3	15	7	-	11	-	-	2	-	-	1	2
	Fosnæs	-	12	32	11	12	-	5	1	7	11	2	1
	Ytre Namdal	1	7	5	7	5	-	2	2	-	-	-	-
	Brønnø	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Alstahaug	-	-	-	4	-	-	-	2	5	4	-	-
	Vefsen: Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	Ranen	6	10	1	11	6	16	6	5	12	5	8	3
	Lurø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2
	Bødø: By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	22
	Skjærstad	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Stegen	1	-	10	3	1	7	-	7	5	1	-	-
	Ofoten	8	-	-	3	1	6	10	-	1	-	-	-
XIX.	Buksnæs	-	-	-	-	2	-	5	3	1	5	-	-
	Østlofoten	1	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-
	Under Lofotfisket	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Trondenes	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Ibestad	14	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Tranø	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
	Lenvik	33	16	15	6	-	-	-	-	-	-	-	-
	Maalselven	14	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Balsfjorden	2	5	7	2	-	10	2	-	-	-	-	-
	Tromsø:												
	Tromsø By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	6	21
	Landdistrikt	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	13
	Lyngen	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XX.	Hammerfest: By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kistrand	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-

1. Diphtherisk Svælgbetændelse (*Diphtheritis faucium*).

		104	76	85	92	109	90	126	160	168	206	270	202
I.	Christiania By	104	76	85	92	109	90	126	160	168	206	270	202
II.	Aker	8	1	3	8	12	17	19	6	8	13	12	14
	Ullensaker	12	5	4	6	4	2	9	2	21	26	8	10
	Høland	-	-	1	-	-	2	3	6	1	-	1	1
	Follo:												
	Son By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
III.	Landdistrikt	4	8	1	-	4	-	-	2	12	3	7	4
	Eidsberg	17	2	11	17	4	3	11	2	-	2	1	1
	Moss:												
	Moss By	3	5	1	2	7	8	3	7	8	19	15	25
	Landdistrikt	7	2	9	8	7	3	8	1	-	13	8	7
	Sarpsborg:												
	Sarpsborgs By	2	1	-	-	-	-	1	4	3	11	-	1
	Fredriksstad	6	7	7	9	16	1	4	7	-	1	4	4
	Landdistrikt	41	21	30	20	19	33	22	13	29	33	43	57
	Hvaløerne	-	2	8	4	1	-	-	-	-	1	8	1
	Fredrikshald By	7	16	18	21	18	8	10	13	9	5	32	-

1. Diphtherisk Svælgbetændelse (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
IV.	Drammen:												
	Drammen By	1	3	1	3	5	8	1	3	2	-	3	-
	Landdistrikt	3	1	-	2	-	2	2	1	8	3	28	51
	Ringerike: Landd.	6	6	-	-	-	2	-	-	1	-	-	6
	Modum	3	-	6	-	3	3	-	-	-	1	1	5
	Aal	1	-	-	-	-	-	-	1	4	1	2	-
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	-	-	-	-	3	1	2	1	-	4	4	-
	Landdistrikt	6	9	-	-	3	2	1	4	-	3	1	6
	Rollag	-	-	2	-	-	1	-	3	1	1	9	1
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	-	-	1	-	2	1	1	-	-	2	7	2
	Horten	1	-	1	-	1	5	1	5	-	6	6	4
	Landdistrikt	1	2	1	1	6	2	12	6	16	7	12	30
	Hof:												
	Holmestrand By	9	-	-	-	1	-	-	-	-	4	-	-
	Landdistrikt	5	-	-	-	7	-	2	4	-	-	-	2
	Laurvik:												
	Laurvik By	1	1	-	6	1	9	5	7	2	-	4	2
	Sandefjord	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	1	4	-	2	-	-	-	1	2	11	7
VI.	Soler og Odalen:												
	Kongsvinger By	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Hedemarken: Landd.	1	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
	Søndre Østerdalen ..	1	-	-	1	-	-	-	4	-	-	-	-
	Trysil	1	2	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
	Tønset	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-
VII.	Hadeland og Land ...	-	4	-	1	-	-	5	1	-	-	-	-
	Nordre Valdres	-	-	2	-	-	1	-	-	8	-	-	10
	Toten: Landdistrikt ..	-	-	-	-	-	9	37	16	1	2	8	1
	Faaberg: Landdistrikt ..	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2	-	-
	Ringebu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-
	Lom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	3
	Lesje	1	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
VIII.	Skien:												
	Skien By	1	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	Porsgrund	-	1	3	5	-	5	3	1	-	1	-	1
	Brevik	4	4	2	1	1	-	-	4	-	3	1	1
	Landdistrikt	1	7	1	1	2	1	-	-	-	-	-	-
	Kragerø:												
	Kragerø By	-	-	2	1	-	-	4	1	-	-	3	-
	Langesund	1	6	2	3	2	-	1	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	2	-	-	-	-	2	-	14	3	3	-	-
	Sauland	26	6	1	5	3	-	1	-	-	-	7	1
	Hviteseid	11	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
	Laardal	-	-	1	-	-	-	5	2	-	-	-	-
	Tinn	-	-	-	1	-	1	3	-	-	2	-	2
IX.	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	2	6	-	-	-	1	-	-

1. Diphtherisk Svælgbetændelse (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Distrikt.												
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	-	-	-	1	1	-	-	-	3	-	-	-
	Grimstad	-	4	4	1	1	-	4	2	7	1	3	-
	Lillesand	-	1	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	2	3	1	1	1	6	1	4	2	3	22
X.	Flekkefjord: Landd. ...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
XI.	Ekersund: Landdistr. ...	-	-	-	-	1	1	-	1	3	-	-	4
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-
	Landdistrikt	1	2	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-
	Stavanger:												
	Stavanger By	2	2	-	3	8	3	2	5	6	14	18	14
	Landdistrikt	-	3	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-
	Finne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Sand	1	-	-	-	4	-	3	-	-	-	-	-
	Karmøen:												
	Kopervik By	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
	Skudsnæshavn By ..	-	4	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	3	-	-	3	-	1	7	-	3	4
	Haugesund:												
	Haugesund By	3	-	1	2	-	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
XII.	Indre Søndhordland ...	8	3	3	3	2	1	1	-	1	-	4	3
	Ytre —	3	8	1	6	4	8	-	-	-	-	-	2
	Tysnæs	-	-	2	1	5	4	2	4	1	2	4	-
	Indre Hardanger	-	-	-	-	-	13	2	-	-	-	6	-
	Ytre —	-	-	1	-	4	1	3	-	1	-	-	-
	Voss	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1
	Søndre Midthordland ..	1	1	11	20	7	13	-	10	10	6	2	2
	Nordre —	3	8	3	3	8	9	13	6	28	13	9	5
	Indre Nordhordland ...	5	1	4	9	-	1	12	7	10	6	16	7
	Ytre —	-	2	-	-	-	-	-	-	7	6	-	1
XIII.	Bergen By	20	42	21	27	45	18	18	12	15	15	13	8
XIV.	Lærdal	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
	Indre Sogn	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Ytre —	7	8	13	2	12	4	-	3	-	3	1	-
	Ytre Søndfjord	4	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Indre —	-	-	-	-	-	-	3	-	-	5	2	-
	Kinn:												
	Florø By	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	6	1	4	2	2	-	3	6	-	-	-	-
	Nordfjordeidet	-	3	2	3	2	4	-	1	-	-	-	-
	Gloppen	4	3	-	-	-	-	-	14	17	-	3	5
	Indviken	5	7	1	-	-	-	4	3	-	2	1	-
XV.	Vestre Søndmøre	-	-	5	-	-	-	6	2	4	8	-	-
	Indre —	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Østre —	-	-	-	-	6	1	4	-	1	-	-	-
	Ørskog	-	-	1	-	1	-	-	-	3	-	-	-

1. Diphtherisk Svælgbetændelse (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Distrikt.												
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	5	5	1	2	-	-	-	2	-	2	1	-
	Landdistrikt	1	1	5	1	2	-	1	-	1	-	-	-
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Indre Romsdal	9	3	-	1	1	-	-	3	1	-	3	5
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By . .	1	-	3	1	11	4	3	-	-	-	2	4
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Nordre Nordmøre	1	1	-	7	3	-	-	-	-	-	1	-
XVI.	Trondhjem By	2	2	7	2	-	-	-	3	-	2	1	1
	Strinden	-	-	3	2	-	-	-	1	1	-	2	1
	Selbu	1	-	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-
	Røros	1	2	1	1	3	1	-	1	1	1	1	3
	Guldal	5	-	6	-	1	-	1	-	-	-	1	-
	Opdal	-	1	-	-	-	3	3	8	-	2	1	1
	Ytre Fosen	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Indre —	1	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nedre —	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
XVII.	Stjørdal	4	1	-	3	2	-	3	7	2	10	14	4
	Frosten	-	-	-	-	4	-	4	-	1	-	2	-
	Levanger:												
	Levanger By	1	8	12	5	3	-	1	1	2	8	8	2
	Landdistrikt	18	8	16	19	17	10	6	11	12	6	8	14
	Indøren	3	-	-	-	1	2	8	1	1	-	-	4
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	-	1	-	-	-	11	5	6	2	-	3	-
	Landdistrikt	2	2	1	-	-	5	4	-	-	-	-	-
	Namsos:												
	Namsos By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	3	5	-	-	-	-	1	1	3	-	1
	Fosnæs	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	1
	Ytre Namdal	-	-	-	-	-	-	2	2	-	1	2	1
XVIII.	Brønnø	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Alstahaug	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	3	-
	Vefsen: Landdistrikt . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Ranen	2	20	3	1	-	-	1	-	-	1	5	-
	Lurø	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	3	2
	Bodø: By	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Folden	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Skjærstad	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Stegen	3	-	-	1	2	1	1	-	-	-	1	-
	Lødingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	Ofoten	-	1	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-
	Flakstad	-	-	-	-	4	-	-	1	-	-	-	-
	Østlofoten	6	6	-	2	3	8	11	-	2	6	2	-
	Hadsel	13	7	3	12	4	9	4	-	2	9	11	16
	Sortland	-	-	-	-	-	-	6	-	6	8	9	8
	Under Lofotfisket . . .	-	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1. Diphtherisk Svælgbetændelse (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XIX.	Trondenes	-	1	3	-	-	1	3	-	2	-	-	1
	Ibestad	2	1	-	1	1	-	1	-	-	1	-	-
	Lenvik	1	-	4	6	-	2	8	5	-	-	-	-
	Maalselven	-	-	7	2	1	5	5	-	-	2	5	3
	Balsfjorden	9	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4
	Tromsø:												
	Tromsø By	6	4	2	2	3	4	-	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lyngen	1	-	1	2	-	1	1	-	-	1	-	-
	Karlø	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
XX	Alten	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-
	Loppen	-	2	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
	Hammerfest:												
	Hammerfest By	-	-	2	1	2	-	2	2	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kistrand	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tanen	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-

m. Strubehoste (*Angina membranacea*, Croup).

I.	Christiania By	8	11	4	4	4	3	4	4	-	3	14	12
II.	Aker	2	2	1	-	-	-	-	2	1	4	2	1
	Ullensaker	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Høland	-	-	1	3	-	-	1	-	-	-	1	-
	Follo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
III.	Eidsberg	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
	Moss:												
	Moss By	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	4	1
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	-	2	3	1	1	2	-	-	-	1	3	2
IV.	Fredrikshald By	1	-	1	4	1	-	3	-	-	-	2	2
	Drammen:												
	Drammen By	1	5	-	-	-	2	1	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-
	Ringerike: Landd.	1	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1
	Modum	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
V.	Aal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Sandsvær: Kongsb. By	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Tønsberg: Horten By	1	3	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
	Hof:												
	Holmestrand By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Laurvik:												
	Laurvik By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-

m. Strubehoste (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
VI.	Solør og Odalen.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-
	Hedemarken:												
	Hamar By.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
	Landdistrikt.....	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1	-	-
	Søndre Østerdalen.....	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
	Rendalen.....	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII.	Hadeland og Land...	-	2	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-
	Toten: Landdistrikt...	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lom.....	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
	Lesje.....	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VIII.	Skien:												
	Skien By.....	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Porsgrund.....	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Brevik.....	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kragerø:												
	Kragerø By.....	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	2
	Landdistrikt.....	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
	Hviteseid.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IX.	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By.....	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt.....	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1
	Vestre Nedenæs:												
	Grimstad By.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt.....	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
X.	Christianssand By....	1	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-
	Oddernæs: Landdistrikt	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lyngdal.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Flekkefjord:												
	Flekkefjord By.....	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
	Landdistrikt.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XI.	Sandnæs: Landdistr...	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Stavanger:												
	Stavanger By.....	2	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	3
	Landdistrikt.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Finne.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Karmøy:												
	Kopervik By.....	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt.....	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Haugesund:												
	Haugesund By.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt.....	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-
XII.	Indre Søndhordland...	-	1	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-
	Indre Hardanger.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Voss.....	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre Midthordland...	1	1	-	-	2	-	1	-	1	-	-	1
	Ytre Nordhordland...	1	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
XIII.	Bergen By.....	8	-	3	3	3	-	1	2	1	1	1	1

m. Strubehoste (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XIV.	Lærdal	-	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Indre Sogn	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	3	2
	Midtre —	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-
	Ytre —	13	-	3	2	-	-	1	-	-	-	1	8
	Kinn:												
	Flørø By	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-
	Ytre Nordfjord	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Gloppen	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-
	Indviken	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-
XV.	Vestre Søndmøre	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Indre —	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Romsdal: Landd.	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By..	-	1	3	2	-	-	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Surendal	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XVI.	Trondhjem By	2	4	5	1	1	-	-	-	-	1	-	1
	Selbu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
	Røros	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-
	Orkedal	1	-	2	-	-	1	-	-	-	1	-	-
	Ytre Fosen	-	-	-	-	-	1	6	-	-	1	-	-
XVII.	Levanger: By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Inderøen	1	-	-	6	1	1	-	-	-	-	-	-
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-
	Namsos:												
	Namsos By	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XVIII.	Alstahaug	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-
	Ranen	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Ibestad	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Tromsø By	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Karlsø	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
XX.	Loppen	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Vardø By	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-

n. Kusma (*Parotitis*).

I.	Christiania: By	38	75	109	87	53	39	21	7	5	26	22	8
II.	Aker	10	5	-	1	1	-	1	5	4	2	10	9
	Ullensaker	-	2	3	4	2	8	-	9	3	11	2	5
	Høland	9	5	8	2	-	-	-	-	-	-	-	-

n. Kusma (Forts.).

[illegible]

n. Kusma (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XIII.	Bergen By	4	1	2	2	2	-	6	2	2	-	2	1
XVI.	Trondhjem By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	14	20
	Røros	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
XVII.	Stjørdal	1	-	3	2	-	-	-	1	-	-	1	-
	Inderøen	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Namsos:												
	Namsos By	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XVIII.	Ranen	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Bodø: By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
	Under Lofotfisket	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Karlse	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
XX.	Tanen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	8
	Vardø By	-	-	-	6	8	-	-	-	4	-	-	-
	Vadse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	3

o. Akut Bronchit, Katarrh etc. (*Bronchitis acuta, Catarrhus*).

		1692	2003	1111	715	617	496	343	315	635	916	1660	1234
I.	Christiania By	1692	2003	1111	715	617	496	343	315	635	916	1660	1234
II.	Aker	63	46	49	31	28	26	16	18	19	26	41	45
	Ullensaker	83	63	90	62	48	46	23	22	24	27	35	46
	Høland	9	13	17	18	13	7	14	4	4	4	4	9
	Follo:												
	Drebak By	14	16	36	6	2	-	-	-	-	3	6	17
	Son	-	-	10	4	1	1	-	2	1	-	2	-
	Landdistrikt	38	30	32	29	29	17	9	8	15	14	19	30
III.	Eidsberg	30	31	41	40	31	23	12	8	7	10	7	14
	Moss:												
	Moss By	67	43	31	31	43	34	36	30	35	31	130	97
	Landdistrikt	18	15	16	12	10	5	2	2	1	3	8	11
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	16	25	23	10	13	11	19	15	27	10	6	13
	Fredriksstad	88	69	75	57	88	47	28	39	47	61	106	106
	Landdistrikt	91	84	91	63	58	47	40	33	31	37	38	81
	Hvaløerne	4	3	1	2	3	-	1	2	3	4	2	3
	Fredrikshald By	109	94	90	86	87	81	52	36	63	54	130	137
IV.	Drammen:												
	Drammen By	393	262	200	210	154	153	54	72	127	152	214	253
	Landdistrikt	18	22	11	10	10	16	3	3	6	2	4	7
	Ringerike:												
	Hønefoss By	6	14	11	13	2	2	-	4	7	11	10	13
	Landdistrikt	7	5	33	21	15	9	13	14	8	5	16	16
	Modum	97	77	92	58	50	56	40	24	20	29	37	39
	Næs	1	1	2	8	5	2	-	2	2	2	-	2
	Aal	5	5	1	4	1	3	3	1	1	8	3	2

o. Akut Bronchit etc. (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
V.	Sandsvær:												
	Kongsberg By	84	34	63	43	43	30	21	19	14	22	22	54
	Landdistrikt	6	6	10	5	4	3	1	2	3	3	4	5
	Rollag	8	1	8	8	7	5	4	1	-	5	2	1
	Tønsberg:												
	Tønsberg By	82	56	45	26	29	28	26	10	21	36	90	92
	Horten	84	86	195	71	68	66	44	23	46	70	131	202
	Landdistrikt	67	96	104	60	32	51	23	16	18	15	39	70
	Hof:												
	Holmestrand By	16	23	9	8	4	5	2	-	1	7	7	5
	Svelvik	3	8	12	2	-	2	1	1	-	2	2	1
	Landdistrikt	33	25	20	16	18	9	3	6	3	5	11	24
	Laurvik:												
	Laurvik By	58	59	65	57	23	32	27	25	31	-	46	178
	Sandefjord	12	32	30	12	7	9	1	3	5	3	9	19
	Landdistrikt	13	14	17	10	9	8	14	2	6	7	15	38
	Solør og Odalen:												
	Kongsvinger By	30	29	24	17	6	4	7	2	12	11	19	7
	Landdistrikt	64	57	59	28	48	26	24	16	17	22	24	21
VI.	Hedemarken:												
	Hamar By	95											
	Landdistrikt	119	122	145	107	79	62	56	59	53	55	81	115
	Søndre Østerdalen	77	63	38	32	23	19	23	15	13	21	34	49
	Trysil	4	5	7	10	10	4	4	5	2	2	3	1
	Rendalen	33	39	43	31	41	19	20	15	13	18	23	25
	Tønset	20	19	46	31	31	20	19	18	19	16	10	9
	Indset Annex	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-
	Hadeland og Land ...	56	55	52	68	49	42	26	11	26	23	32	38
	Søndre Valders	1	3	2	5	3	-	-	-	-	2	-	-
VII.	Nordre —	7	11	6	9	16	12	7	1	2	-	5	2
	Toten:												
	Gjøvik By	21	8	4	3	4	2	1	2	7	2	7	1
	Landdistrikt	17	24	21	48	25	17	27	19	13	10	11	18
	Faaberg:												
	Lillehammer By	16	27	64	17	25	10	6	2	8	11	10	17
	Landdistrikt	17	12	42	38	24	19	11	8	11	13	10	12
	Ringebu	11	16	8	9	10	3	-	-	3	4	8	4
	Lom	7	11	15	11	11	5	6	8	3	2	10	5
	Lesje	9	4	5	3	1	3	2	1	2	2	-	1
	Skien:												
	Skien By	84	36	47	41	38	25	23	18	16	31	30	59
	Porsgrund	46	10	22	24	30	16	11	10	6	10	18	26
VIII.	Brevik	5	25	4	7	9	4	3	-	2	-	3	3
	Landdistrikt	37	17	26	29	26	18	10	17	2	9	5	19
	Kragerø:												
	Kragerø By	138	217	64	48	77	33	13	26	31	26	41	30
	Langesund	1	41	38	3	12	6	10	6	-	1	5	1
	Stathelle	-	2	2	2	-	-	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	68	111	103	54	66	60	65	30	60	51	27	33
	Holden	3	3	2	2	4	1	-	1	-	-	2	3
	Sauland	3	3	4	1	4	2	-	-	-	2	1	1

o. Akut Bronchit etc. (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
IX.	Hviteseid	4	11	8	5	18	5	6	4	7	8	14	10
	Laardal	7	3	5	5	6	17	26	9	5	5	12	11
	Tinn	8	7	8	3	9	3	3	-	2	2	4	2
	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	23	56	60	27	30	26	5	11	15	13	23	53
	Tvedestrand -	5	4	15	5	5	8	7	15	7	15	13	19
	Landdistrikt	50	47	59	51	46	32	35	19	18	23	42	60
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	87	63	59	42	45	28	28	14	27	53	83	78
	Grimstad -	28	52	30	19	21	19	15	8	11	11	18	12
	Lillesand -	10	21	10	7	3	4	6	5	4	1	3	5
	Landdistrikt	117	125	108	83	61	38	46	35	30	36	55	61
	Aamli	9	6	17	17	10	6	1	-	5	2	2	5
	Evje	4	8	5	9	18	16	7	1	1	3	9	10
	Sætersdalen	1	4	6	2	-	1	-	2	1	-	2	-
	X. Christianssand By	149	111	142	124	112	97	66	53	69	108	128	94
	Oddernæs:												
	Mandal By	26	14	17	20	30	21	8	2	1	2	8	14
	Landdistrikt	63	75	58	63	53	56	38	22	23	38	46	41
	Undal	5	6	8	2	7	4	2	1	1	-	3	3
	Lyngdal	5	4	2	-	-	-	-	-	-	3	2	4
	Vanse:												
	Farsund By	1	6	15	9	7	3	1	3	3	2	9	6
	Landdistrikt	1	2	2	1	8	2	5	1	2	2	3	2
	Flekkefjord:												
	Flekkefjord By	7	16	6	7	4	3	2	-	4	1	7	8
	Landdistrikt	1	4	7	2	6	3	2	-	2	1	1	2
XI.	Sogndal:												
	Sogndal By	-	3	3	2	3	1	-	-	-	-	1	2
	Landdistrikt	5	6	5	4	4	6	6	3	-	3	6	7
	Ekersund:												
	Ekersund By	9	6	13	8	8	9	9	5	6	10	15	8
	Landdistrikt	-	3	1	-	6	4	-	-	1	2	-	-
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	6	3	5	3	3	11	5	4	1	2	3	-
	Landdistrikt	32	22	11	18	6	10	6	3	4	6	8	15
	Stavanger:												
	Stavanger By	223	139	126	179	153	89	84	35	42	60	94	206
	Landdistrikt	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	4
	Finne	-	-	1	1	-	-	1	2	1	-	-	-
	Sand	11	10	13	14	5	5	7	3	3	1	2	1
	Karmøy:												
	Kopervik By	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	-	3
	Skudeneshavn -	8	6	9	5	4	4	1	2	1	3	9	10
	Landdistrikt	43	32	30	22	19	19	10	19	18	15	25	16
	Haugesund:												
	Haugesund By	29	38	14	11	10	5	12	10	7	12	16	21
	Landdistrikt	4	7	7	8	8	9	2	5	4	5	6	11
XII.	Sveens Herred	-	1	-	-	2	-	2	-	1	-	-	1
	Indre Søndhordland...	4	11	4	4	1	4	4	3	2	5	8	1
	Tysnæs	2	-	-	4	-	-	-	-	1	2	2	-

o Akut Bronchit etc. (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Indre Hardanger	12	12	3	8	18	4	9	4	1	16	13	6
	Ytre —	9	7	6	8	4	5	1	4	4	4	4	3
	Voss	5	4	1	-	3	2	4	4	2	1	2	4
	Søndre Midthordland ..	-	-	1	3	2	4	2	-	-	-	-	-
	Nordre —	-	2	1	-	2	1	-	-	1	-	1	-
	Indre Nordhordland ..	16	18	4	4	7	10	6	8	5	5	13	8
	Ytre —	9	1	2	1	-	-	-	-	8	-	2	-
XIII.	Bergen By	576	276	226	209	290	244	153	89	199	201	338	253
XIV.	Lærdal	18	11	6	12	7	1	7	5	1	1	-	1
	Lyster	-	16	3	1	-	-	-	-	1	-	-	1
	Indre Sogn	21	11	5	3	6	-	4	2	-	1	5	7
	Midtre —	5	1	1	4	1	11	1	2	1	3	2	-
	Ytre —	3	2	1	3	1	4	2	3	5	7	3	6
	Ytre Søndfjord	11	6	13	10	5	3	5	2	3	3	6	2
	Indre —	7	7	11	4	3	4	3	3	1	6	6	2
	Kinn:												
	Florø By	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
	Landdistrikt	2	3	2	-	1	3	-	2	3	1	2	-
	Ytre Nordfjord	1	5	1	1	1	2	2	2	1	-	1	-
	Nordfjordeidet	-	-	-	-	3	1	4	3	4	-	8	3
	Gloppen	16	8	6	6	10	12	8	7	3	10	12	10
	Indviken	13	9	18	2	-	-	1	1	4	4	6	2
XV.	Vestre Søndmøre	8	4	1	3	3	1	1	-	-	7	-	1
	Indre —	12	4	9	9	9	6	4	1	4	4	7	6
	Østre —	3	1	-	-	-	-	2	1	2	1	1	-
	Ørskog	3	3	1	1	2	3	6	7	6	3	1	2
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	61	54	43	60	52	37	21	20	35	47	26	27
	Landdistrikt	16	13	13	20	19	8	15	5	10	24	12	13
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	19	21	21	17	9	22	25	13	8	17	43	22
	Landdistrikt	14	12	13	14	14	3	8	10	8	2	3	5
	Indre Romsdal	7	4	3	-	1	1	1	1	1	6	3	2
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By ..	103	54	44	43	44	26	19	12	26	24	30	87
	Landdistrikt	6	3	5	4	4	3	-	1	2	3	1	3
	Sundal	9	6	11	9	4	-	-	7	15	19	11	2
	Surendal	10	4	6	4	6	2	8	7	3	9	7	6
	Nordre Nordmøre	10	13	8	7	9	5	5	2	1	4	4	8
XVI.	Trondhjem By	501	452	383	307	258	205	140	112	153	212	262	268
	Strinden	18	19	16	15	5	5	13	1	7	19	3	9
	Selbu	13	6	6	1	10	11	2	-	1	2	2	2
	Røros	54	53	74	65	58	53	35	30	37	50	46	37
	Guldal	31	16	12	11	13	17	10	11	7	8	14	11
	Opdal	5	6	6	6	7	3	6	9	4	2	5	3
	Orkedal	20	21	14	13	16	9	9	3	5	5	-	10
	Høyne	4	-	-	1	1	3	-	-	-	-	-	-
	Ytre Fosen	5	16	8	10	19	9	18	13	2	9	2	4
	Indre —	6	4	2	-	8	10	6	10	9	10	12	11
	Nordre —	21	5	1	5	4	5	6	3	1	1	3	3

o. Akut Bronchit etc. (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
XVII.	Stjørdal	17	12	26	19	13	-	9	13	5	9	10	12
	Frosten	14	8	4	9	1	5	3	-	2	-	-	-
	Levanger:												
	Levanger By	13	14	4	5	7	6	6	1	2	1	3	5
	Landdistrikt	13	16	10	3	11	11	4	4	3	6	3	6
	Inderøen	17	17	16	15	22	18	12	7	8	12	14	6
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	23	14	2	6	5	4	10	-	2	6	5	2
	Landdistrikt	36	24	21	6	4	3	12	1	3	1	8	7
	Grong	9	11	11	9	2	6	1	2	2	3	5	1
	Namsos:												
	Namsos By	11	5	4	9	10	6	4	-	5	4	2	11
	Landdistrikt	22	21	18	7	9	10	6	4	3	9	1	6
	Fosnæs	10	11	17	13	17	2	7	2	8	2	1	1
	Ytre Namdal	13	6	6	8	11	7	6	3	7	6	4	5
XVIII.	Brønnø	5	3	4	3	3	5	3	4	1	2	1	-
	Alstahaug	5	2	-	2	6	4	1	1	1	-	4	2
	Vefsen:												
	Mosjøen By	-	-	-	-	-	-	2	4	-	1	-	2
	Landdistrikt	2	6	13	13	2	4	2	4	1	5	3	6
	Ranø	17	10	7	5	13	14	10	9	11	7	8	9
	Lurø	9	13	12	4	5	1	6	-	7	6	11	6
	Gildeskaal	-	1	1	3	1	-	2	1	-	-	3	2
	Bodø:												
	Bodø By	30	23	24	15	21	16	21	10	13	29	22	22
	Landdistrikt	-	-	-	-	2	5	2	2	3	3	6	7
	Folden	-	-	-	2	3	-	4	6	1	3	3	-
	Skjærstad	3	7	3	-	6	4	6	2	1	1	3	3
	Stegen	25	6	13	15	11	22	7	12	8	7	6	9
	Lødingen	1	-	1	6	9	11	11	1	4	6	2	3
	Ofoten	13	11	3	4	3	6	8	1	3	5	1	4
	Buksnæs	5	4	2	16	13	14	10	9	2	10	4	12
	Østlofoten	16	16	17	14	18	15	22	11	14	18	9	17
	Hadsel	15	26	6	11	13	16	5	-	11	9	21	17
	Sortland	13	16	9	8	7	4	2	2	4	4	5	5
	Under Lofotfisket	62	256	215	39	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Trondenæs	18	12	10	7	12	15	11	7	7	5	15	12
	Ibestad	17	7	12	7	11	14	8	7	2	8	8	7
	Tranø	8	2	1	-	1	-	2	-	-	1	3	3
	Lenvik	23	21	29	28	28	30	22	23	15	26	15	20
	Maalselven	4	3	6	3	1	2	1	-	-	4	2	2
	Balsfjorden	20	10	4	5	6	11	7	4	3	3	8	1
	Tromsø:												
	Tromsø By	87	125	65	53	44	65	35	35	66	26	33	46
	Landdistrikt	1	2	6	5	3	4	9	11	6	3	5	4
	Lyngen	-	4	1	5	1	4	1	1	2	4	-	1
	Karlsø	1	-	-	1	-	4	3	-	-	-	2	-
XX.	Alten	5	3	2	1	-	2	1	-	-	6	2	2
	Loppen	1	3	2	4	1	-	-	-	-	-	1	-
	Hammerfest By	21	14	45	31	21	17	25	29	13	17	17	11
	Maasø	2	2	8	4	1	2	1	-	-	1	3	1
	Kistrand	1	2	-	17	8	2	2	1	-	-	-	-
	Tanen	3	2	2	-	-	-	-	-	4	8	7	3

o Akut Bronchit etc. (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Varde:												
	Varde By	4	4	13	26	34	29	22	15	13	17	13	12
	Landdistrikt	-	-	-	3	1	2	1	-	-	-	-	-
	Vadsø:												
	Vadsø By	13	-	3	7	9	6	2	1	6	4	4	5
	Landdistrikt	-	4	3	6	8	4	4	-	2	2	1	-

p. Katarrhalsk og follikulær Angina.

I.	Christiania By	580	515	419	341	370	341	253	289	443	435	560	663
II.	Aker	24	21	26	20	13	13	24	13	16	16	33	27
	Ullensaker	17	14	14	8	17	11	12	7	19	14	12	15
	Høland	2	1	4	2	3	3	1	2	1	3	8	2
	Follo:												
	Drøbak By	1	12	1	3	5	5	3	2	4	6	6	7
	Son	-	-	-	1	2	-	-	1	1	-	1	-
	Landdistrikt	9	18	24	14	7	11	14	7	4	12	9	15
III.	Eidsberg	7	3	6	5	6	1	3	2	4	3	2	2
	Moss:												
	Moss By	27	12	13	12	6	15	12	14	18	30	58	60
	Landdistrikt	13	8	15	3	6	2	2	3	5	2	5	-
	Sarpsborg:												
	Fredriksstad By	69	26	48	37	23	25	21	23	18	20	30	34
	Landdistrikt	33	23	28	32	17	13	12	18	21	24	28	33
	Hvaløerne	-	-	1	1	-	-	1	1	-	2	2	2
IV.	Drammen: Landd.	9	6	4	5	2	2	3	3	1	-	11	14
	Ringerike:												
	Hønefos By	11	2	1	1	-	1	-	-	2	-	2	1
	Landdistrikt	5	5	3	4	1	1	3	-	2	2	-	2
	Modum	16	9	10	5	8	13	4	8	6	8	8	14
	Næs	3	1	-	1	-	1	1	-	-	-	4	-
	Aal	-	-	-	1	-	1	2	2	1	-	3	-
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	21	9	13	7	8	10	9	4	2	9	17	20
	Landdistrikt	2	-	3	2	-	2	1	-	1	1	-	3
	Rollag	1	-	1	-	1	-	2	-	-	1	4	1
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	40	23	22	19	15	17	8	15	4	15	36	38
	Horten	8	30	37	37	7	37	18	1	17	27	27	38
	Landdistrikt	19	16	8	8	15	12	7	3	7	5	10	22
	Hof:												
	Holmestrand By	20	10	1	1	3	9	5	4	5	7	7	5
	Svelvik	11	4	6	1	2	5	2	-	5	1	1	5
	Landdistrikt	6	5	7	-	6	4	8	2	7	9	3	7
	Laurvik:												
	Laurvik By	17	24	32	29	32	23	13	22	11	46	37	25
	Sandefjord	16	4	4	-	3	2	1	1	2	1	3	4
	Landdistrikt	6	6	7	2	1	1	2	-	3	5	21	15

p. Katarrhalsk og follikulær Angina (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XV.	Vestre Søndmøre	5	2	1	1	1	1	2	2	-	-	-	-
	Indre —	4	2	3	3	8	4	4	-	-	-	1	3
	Østre —	1	1	2	-	-	-	1	-	1	2	-	2
	Ørskog	1	2	2	2	3	-	2	2	-	3	1	1
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	16	37	20	25	10	11	5	9	5	15	11	7
	Landdistrikt	3	4	8	3	2	7	4	1	-	1	1	1
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	9	8	6	7	3	2	-	1	2	-	2	4
	Landdistrikt	2	2	2	6	4	-	2	1	3	1	-	1
	Indre Romsdal	25	7	2	2	4	1	3	4	1	2	3	5
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By ..	20	24	10	3	19	1	3	-	1	5	6	11
	Landdistrikt	1	2	2	-	1	2	-	-	-	1	2	-
	Surendal	3	1	1	-	-	2	1	-	1	2	-	1
	Nordre Nordmøre	-	2	2	2	1	2	1	1	-	1	3	-
XVI.	Strinden	4	2	3	2	-	2	-	-	1	4	4	1
	Selbu	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Røros	5	10	11	7	11	2	3	9	3	5	1	4
	Guldal	-	1	4	1	1	5	4	2	4	1	6	2
	Opdal	1	-	-	2	-	1	5	2	2	2	1	-
	Orkedal	-	3	1	3	1	1	2	1	1	3	4	1
	Ytre Fosen	4	3	1	2	4	1	5	3	-	6	6	2
	Indre —	1	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre —	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1
XVII.	Stjørdal	12	11	15	17	12	4	4	2	5	6	9	7
	Frosten	-	-	-	2	1	-	2	-	1	1	-	2
	Levanger:												
	Levanger By	3	8	10	6	2	2	-	-	1	2	1	2
	Landdistrikt	2	8	11	2	2	-	2	-	2	3	8	1
	Inderøen	2	2	1	3	5	1	2	2	1	-	-	-
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	10	5	4	1	1	6	4	1	4	6	4	2
	Landdistrikt	12	3	9	1	-	1	2	-	5	-	1	1
	Grong	2	-	-	1	1	1	-	1	-	-	-	-
	Namsos:												
	Namsos By	6	5	4	8	-	-	1	-	2	2	1	-
	Landdistrikt	17	6	5	7	-	6	2	4	-	8	2	5
XVIII.	Fosnæs	2	-	3	3	1	-	2	3	2	1	-	1
	Ytre Namdal	2	5	-	-	-	4	-	3	1	2	2	1
XIX.	Opført under akut Bronchit.												
XX.													

q. Lungebetændelse (*Pneumonia*).

I.	Christiania By	56	64	57	61	76	54	35	38	36	58	107	72
II.	Aker	21	12	11	19	19	17	11	1	5	12	11	24
	Ullensaker	26	34	30	37	26	17	12	7	8	15	23	25
	Høland	7	13	14	5	4	3	2	1	-	2	4	2

q. Lungebetændelse (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
VII.	Hadeland og Land . . .	29	18	26	49	42	40	14	9	12	7	21	26
	Søndre Valders . . .	1	1	1	2	6	3	-	1	1	1	2	3
	Nordre . . .	17	17	20	63	34	19	5	1	1	1	3	10
	Toten:												
	Gjøvik By . . .	2	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt . . .	12	11	19	57	57	36	5	12	8	6	12	9
	Faaberg:												
	Lillehammer By . . .	3	3	4	5	5	2	2	-	2	2	1	2
	Landdistrikt . . .	5	3	5	6	9	9	4	-	3	3	1	8
	Ringeby . . .	11	8	14	13	8	2	-	1	-	4	1	1
	Lom . . .	8	3	9	14	13	3	2	-	2	1	4	3
	Lesje . . .	5	2	6	2	3	4	2	1	1	2	2	4
VIII.	Skien:												
	Skien By . . .	13	3	2	11	7	9	2	1	4	8	4	5
	Porsgrund . . .	8	1	5	4	3	3	4	-	-	1	9	13
	Brevik . . .	2	-	4	2	4	1	-	2	-	-	7	14
	Landdistrikt . . .	17	5	15	13	18	8	9	2	-	4	3	4
	Kragerø:												
	Kragerø By . . .	5	18	1	5	15	13	7	1	1	5	13	16
	Langesund . . .	1	1	2	-	-	-	1	1	-	-	3	-
	Stathelle . . .	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt . . .	9	2	7	9	8	3	2	4	3	1	3	8
	Holden . . .	1	-	2	2	2	-	1	-	1	1	2	4
	Sauland . . .	-	1	2	3	-	-	1	-	-	-	-	1
	Hviteseid . . .	5	1	1	2	3	2	-	-	1	1	3	2
	Laardal . . .	2	1	-	-	2	1	1	2	-	1	3	3
	Tinn . . .	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	2
IX.	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By . . .	1	6	9	2	2	-	-	-	-	-	-	10
	Tvedestrand . . .	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt . . .	1	3	12	8	5	6	5	4	1	4	5	6
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By . . .	4	2	1	4	3	-	1	1	6	1	5	3
	Grimstad . . .	4	4	4	4	2	5	1	1	-	-	2	1
	Lillesand . . .	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt . . .	22	18	13	22	12	14	8	4	6	13	26	13
	Aamli . . .	4	1	3	7	2	-	-	-	1	1	2	2
	Evje . . .	-	1	2	2	-	1	-	-	1	-	-	-
	Sætersdalen . . .	1	4	3	2	-	-	-	-	1	-	-	-
X.	Christianssand By . . .	11	18	13	15	11	7	4	1	2	6	7	9
	Oddernæs:												
	Mandal By . . .	1	1	5	4	8	3	2	1	-	-	-	7
	Landdistrikt . . .	11	13	7	11	10	10	6	1	3	3	4	9
	Undal . . .	2	-	2	2	1	1	-	-	-	1	-	-
	Lyngdal . . .	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	2
	Vanse:												
	Farsund By . . .	-	-	1	2	3	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt . . .	-	3	2	2	5	-	1	-	-	-	4	-
	Flekkefjord:												
	Flekkefjord By . . .	2	1	3	1	-	-	-	-	-	1	1	-
	Landdistrikt . . .	1	-	2	-	3	4	-	-	-	1	-	1

q. Lungebetændelse (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XI.	Sogndal:												
	Sogndal By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	-	-	1	3	-	1	-	-	-	1	-	-
	Ekersund:												
	Ekersund By	-	-	1	1	1	2	8	3	4	1	1	-
	Landdistrikt	-	1	2	4	2	-	-	-	2	1	-	2
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	-	-	1	2	1	1	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	3	6	3	1	1	2	-	-	-	-	-	7
	Stavanger:												
	Stavanger By	20	11	20	31	38	19	11	3	3	8	13	24
	Landdistrikt	3	2	4	-	-	-	2	-	1	-	2	4
	Finne	3	-	1	-	1	-	-	-	1	1	-	-
	Sand	1	-	-	-	2	1	-	-	-	1	1	-
	Karmøen:												
	Kopervik By	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	-
	Skudsnæshavn	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4	1	-
	Landdistrikt	7	10	3	9	3	3	3	1	3	-	11	11
	Haugesund:												
	Haugesund By	5	2	2	4	3	4	3	3	3	2	7	3
	Landdistrikt	1	-	-	4	1	1	1	1	2	1	2	1
XII.	Sveens Herred	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Indre Søndhordland	5	-	3	-	2	2	-	-	-	3	1	-
	Ytre —	1	1	1	2	-	-	1	-	-	-	1	3
	Tysnæs	1	-	1	4	-	1	-	-	1	2	1	2
	Indre Hardanger	2	2	2	3	5	3	2	-	-	-	1	4
	Ytre —	-	-	1	1	1	1	2	-	-	1	4	1
	Voss	11	6	3	4	12	11	7	3	-	3	4	3
	Søndre Nordhordland	8	4	1	3	-	3	-	-	-	-	-	-
	Nordre —	1	-	1	1	2	-	-	-	-	1	-	-
	Indre Nordhordland	3	3	2	5	5	6	2	5	5	6	2	4
	Ytre —	3	3	-	2	-	-	-	-	1	2	2	2
XIII.	Bergen By	34	25	21	30	64	44	19	18	19	38	38	33
XIV.	Lærdal	2	3	5	20	6	12	6	3	1	5	6	10
	Lyster	4	9	8	12	14	6	7	1	-	6	5	8
	Indre Sogn	6	8	9	6	6	7	11	2	4	2	8	4
	Midtre —	1	3	-	3	9	5	2	1	1	3	2	11
	Ytre —	3	5	4	5	7	8	3	2	1	3	2	5
	Ytre Søndfjord	-	1	1	1	3	2	1	-	1	2	1	-
	Indre —	-	-	-	1	2	-	1	-	-	1	5	-
	Kinn:												
	Florø By	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	-	5	2	2	1	3	-	1	2	-
	Ytre Nordfjord	-	-	-	1	2	-	1	1	-	2	1	2
	Nordfjordeidet	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Gloppen	12	6	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2
	Indviken	-	1	2	-	-	-	4	1	2	-	2	-
XV.	Vestre Søndmøre	3	3	3	-	1	-	2	-	-	-	-	1
	Indre —	1	-	-	2	2	1	-	-	-	4	2	1
	Østre —	1	4	2	3	3	3	3	1	1	1	2	-
	Ørskog	2	1	2	5	1	1	2	-	1	1	1	1

q. Lungebetændelse (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Nordre Sømdmøre:												
	Aalesund By	12	6	8	10	10	5	5	-	9	13	4	3
	Landdistrikt	7	6	3	5	5	7	5	4	7	3	4	4
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	-	-	1	1	1	2	3	1	-	-	1	1
	Landdistrikt	10	10	6	3	8	3	3	2	1	2	1	2
	Indre Romsdal	3	3	3	3	5	2	1	-	1	-	5	-
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By	8	7	7	4	9	2	7	-	3	6	9	3
	Landdistrikt	2	1	-	4	5	-	1	-	1	-	-	1
	Sundal	5	8	3	4	-	-	-	-	-	5	2	1
	Surendal	8	14	3	3	3	2	1	2	3	1	2	1
	Nordre Nordmøre	5	-	1	1	4	1	-	1	-	-	1	3
XVI.	Trondhjem By	36	28	23	18	27	15	13	5	7	6	10	17
	Strinden	4	6	3	3	3	2	4	1	2	6	2	4
	Selbu	7	5	4	2	14	9	1	-	-	-	6	1
	Røros	12	11	10	12	13	16	9	2	5	7	4	5
	Guldal	17	2	7	3	7	4	1	1	-	4	4	4
	Opdal	3	1	1	7	3	3	1	3	-	-	4	-
	Orkedal	5	4	1	5	4	6	5	5	1	4	5	9
	Hiteren	5	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-
	Hevne	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Fosen	2	1	2	4	8	3	1	-	1	2	2	-
	Indre —	3	3	1	1	-	1	-	4	1	1	2	-
	Nordre —	5	2	1	2	5	1	2	1	-	1	4	2
XVII.	Stjørdal	13	8	11	11	4	3	2	3	3	1	6	10
	Frosten	9	1	1	1	-	-	1	-	3	1	-	1
	Levanger:												
	Levanger By	2	1	4	1	-	4	4	1	-	1	1	-
	Landdistrikt	12	15	10	13	7	8	3	2	5	6	9	13
	Inderøen	16	9	11	7	7	10	3	2	2	5	4	10
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	3	-	-	-	1	1	-	-	1	-	1	2
	Landdistrikt	14	11	7	3	3	3	-	1	2	1	3	3
	Grong	1	5	4	3	3	3	-	-	-	3	3	1
	Namsos:												
	Namsos By	1	10	1	6	4	5	-	-	1	1	3	-
	Landdistrikt	4	9	4	2	6	2	2	1	-	-	2	-
XVIII.	Fosnæs	3	1	3	3	3	2	2	-	-	-	-	1
	Ytre Namdal	6	1	1	1	4	2	1	3	2	1	2	6
	Brønnø	1	1	-	-	5	2	-	1	1	1	-	-
	Alstahaug	7	3	2	2	6	2	1	2	-	-	2	2
	Vefsen:												
	Mosjøen By	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	-	-	-	2	-	-	-	1	1	1	-	-
	Ranen	2	2	3	4	7	11	3	2	1	2	1	2
	Lurø	1	1	-	-	3	1	1	-	1	-	2	1
	Gildeskaal	-	-	-	1	1	-	-	-	2	-	-	3
	Bodø:												
	Bodø By	4	-	3	2	4	2	4	1	1	4	1	3
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1
	Folden	1	-	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-
	Skjærstad	-	3	2	-	1	-	3	-	-	-	-	2

q. Lungebetændelse (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Stegen	1	-	1	5	13	13	6	4	-	3	4	2
	Lødingen	1	1	-	-	1	1	1	-	1	2	-	-
	Ofoten	1	2	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-
	Buksnæs	5	2	-	-	3	3	4	-	2	4	1	2
	Østlofoten	4	5	1	3	6	2	-	1	-	1	-	2
	Hadsel	4	5	4	3	-	5	6	-	6	3	2	4
	Sortland	1	2	3	2	6	1	2	1	2	-	3	2
	Under Lofotfisket	11	18	13	1	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Trondenes	5	3	2	1	2	2	3	4	3	3	-	7
	Ibestad	1	3	1	3	5	6	1	1	-	1	2	-
	Tranø	-	1	-	2	-	1	-	-	-	-	4	-
	Lenvik	3	2	5	15	8	9	3	3	3	2	3	4
	Maalselven	2	-	1	-	-	2	-	-	-	-	1	1
	Balsfjorden	1	-	2	3	1	-	-	-	-	-	2	-
	Tromsø:												
	Tromsø By	2	5	4	2	5	3	1	2	4	2	2	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-
	Lyngen	2	1	-	-	-	2	2	1	1	2	1	1
	Karlsø	-	1	-	-	1	3	1	-	-	-	-	-
XX.	Alten	1	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
	Loppen	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	1
	Hammerfest: By	-	3	-	5	-	1	2	1	-	4	2	1
	Maasø	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-
	Kistrand	-	-	1	3	-	-	1	-	1	1	1	-
	Tanen	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Vardø: By	-	-	-	2	3	2	-	1	-	-	-	-
	Vadsø:												
	Vadsø By	-	2	-	1	-	-	2	2	4	10	19	1
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	4	3

r. Brystbetændelse (Pleuritis).

II.	Aker	8	4	5	1	3	7	1	1	2	-	-	3
	Ullensaker	3	9	10	6	6	8	6	2	2	1	2	5
	Høland	5	2	2	5	-	1	-	1	-	3	-	3
	Follo:												
	Drøbak By	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1
	Son	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Landdistrikt	1	3	2	-	1	2	-	-	1	-	1	1
III.	Eidsberg	2	-	2	-	1	2	2	1	1	3	1	-
	Moss:												
	Moss By	-	-	1	1	1	3	3	1	-	1	1	1
	Landdistrikt	2	2	1	-	2	1	-	-	1	1	1	1
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
	Fredrikstad	2	2	2	1	4	3	3	-	1	-	3	2
	Landdistrikt	9	3	4	3	2	2	2	2	1	4	3	2
	Hvaløerne	1	3	1	-	-	1	-	-	-	2	3	-
	Fredrikshald By	3	3	2	1	1	2	2	1	2	-	2	1

r. Brystbetændelse (Forts.).

Tabel LXI (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
IV.	Drammen:												
	Drammen By	3	1	6	4	2	2	2	3	2	2	4	6
	Landdistrikt	2	1	1	3	-	2	1	2	2	-	-	1
	Ringerike	2	-	3	3	1	2	-	-	-	-	1	-
	Modum	6	4	9	1	6	5	2	3	2	1	2	1
	Næs	1	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	1
	Aal	-	1	-	-	2	1	4	-	-	2	-	-
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	1	-	1	2	1	1	1	1	1	-	-	1
	Landdistrikt	2	-	2	-	1	1	1	-	-	1	2	2
	Rollag	2	-	2	-	1	1	1	-	-	1	2	2
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	-	1	-	1	-	2	1	1	-	1	-	-
	Horten	-	1	2	-	3	1	-	-	-	3	3	4
	Landdistrikt	5	2	3	5	6	7	1	4	2	3	6	10
	Hof:												
	Holmestrand By	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
	Svelvik	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	2	2	-	2	1	1	-	1	1	1	-
	Laurvik:												
	Laurvik By	1	3	-	4	-	1	1	-	-	-	2	3
	Sandefjord	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
VI.	Solør og Odalen:												
	Kongsvinger By	-	-	1	1	1	-	2	1	-	1	1	-
	Landdistrikt	2	4	4	3	5	1	-	3	-	-	3	3
	Hedemarken:												
	Hamar By	-	1	-	-	2	-	1	-	-	-	2	-
	Landdistrikt	9	2	7	6	2	1	4	3	2	3	7	4
	Søndre Østerdalen	-	5	4	2	1	1	4	1	1	-	-	3
	Trysil	1	1	-	1	-	2	-	-	-	1	1	1
	Rendalen	2	3	1	-	-	2	1	-	1	1	3	1
	Tønset	1	-	1	3	6	4	1	1	1	4	2	-
	Indset Annex	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
VII.	Hadeland og Land	6	3	5	8	5	1	3	-	1	1	5	3
	Søndre Valders	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre —	-	1	-	-	1	1	-	-	-	1	2	3
	Toten:												
	Gjøvik By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	4	2	4	2	1	1	2	1	-	-	2	1
	Faaberg:												
	Lillehammer By	1	3	1	-	2	2	-	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	1	-	-	3	1	2	-	-	-	-	1
	Ringebu	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
	Lom	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	2
	Lesje	1	-	1	1	1	2	-	-	-	-	1	-
VIII.	Skien:												
	Skien By	-	3	2	-	-	-	-	2	1	-	-	1
	Porsgrund	-	3	1	-	-	-	-	-	1	2	-	-
	Brevik	2	1	1	-	2	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	1	1	2	-	1	3	1	-	1	-	-	1

r. Brystbetændelse (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Kragerø:												
	Kragerø By.....	3	5	-	1	-	1	-	1	1	-	1	1
	Langesund	1	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Stathelle	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	3	1	1	5	1	3	3	-	1	3	3	1
	Holden	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-
	Hviteeid	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	1
	Laardal	-	1	-	1	1	-	2	2	-	-	-	1
	Tinn	-	1	-	1	1	-	-	-	2	1	-	-
IX.	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	4
	Tvedestrand	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	-	3	7	2	7	7	2	4	2	2	6
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By.....	-	-	1	-	4	-	1	1	1	1	1	-
	Grimstad	1	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-
	Lillesand	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
	Landdistrikt	2	2	2	7	3	3	3	2	3	2	1	5
	Aamli	-	-	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-
X.	Evje	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
	Sætersdalen	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Christianssand By....	4	2	1	3	3	3	3	4	-	5	-	-
	Oddernæs:												
	Mandal By	-	-	1	-	3	2	1	-	1	-	1	1
	Landdistrikt	6	2	2	1	3	3	3	4	1	2	-	1
	Undal	-	-	-	1	1	2	-	-	-	1	1	-
	Lyngdal	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Vanse: Landdistrikt..	-	-	-	-	2	-	2	1	1	1	-	-
XI.	Flekkefjord:												
	Flekkefjord By.....	-	1	2	-	2	-	-	1	1	-	1	-
	Landdistrikt	-	-	-	1	3	3	-	3	-	-	-	2
	Sogndal:												
	Sogndal By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Ekersund:												
	Ekersund By.....	1	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	3	-	-	2	3	-	-	2	2	-	3
XII.	Sandnæs: Landdistr...												
	Stavanger: By.....	5	7	7	4	6	6	5	1	4	3	-	2
	Finne	1	-	-	1	-	1	1	1	1	1	-	-
	Sand	1	1	-	1	1	1	1	3	1	-	-	2
	Karmøen:												
	Kopervik By.....	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	2	4	4	4	3	3	2	1	-	-	1	1
	Haugesund:												
	Haugesund By.....	1	1	-	1	-	-	1	1	-	1	2	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
XII.	Indre Søndhordland...	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Tysnæs	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1
	Indre Hardanger	1	-	4	3	1	1	4	1	1	-	2	-
	Ytre	1	1	3	1	1	1	2	-	1	-	1	-
	Voss	1	2	-	-	-	1	1	2	-	-	1	1

r. Brystbetændelse (Forts.).

Tabel LXI. (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Søndre Midthordland .	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	1	-
	Nordre —	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
	Indre Nordhordland .	2	3	1	3	1	3	3	1	1	1	1	-
	Ytre —	-	1	-	-	-	-	-	-	1	2	1	-
XIII.	Bergen By	14	13	7	14	12	9	11	4	13	14	9	14
XIV.	Lærdal	1	-	-	1	1	1	3	-	2	1	1	-
	Lyster	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1
	Indre Sogn	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Midtre —	-	1	-	-	-	1	-	1	1	-	1	2
	Ytre —	-	1	-	1	1	2	-	-	-	1	-	-
	Ytre Søndfjord	-	1	1	-	-	1	-	2	-	-	1	-
	Kinn:												
	Florø By	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
	Ytre Nordfjord	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Nordfjordeidet	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	-	-
	Gloppen	1	2	3	-	-	-	2	-	-	1	1	1
	Indviken	-	2	-	1	-	-	1	1	-	1	2	1
XV.	Vestre Søndmøre	1	1	-	1	-	1	-	3	-	1	1	-
	Indre —	2	1	1	-	1	1	3	1	2	1	-	-
	Østre —	2	1	-	-	2	-	1	-	3	2	-	2
	Ørskog	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	-	3	-	1	3	1	-	1	-	1	1	3
	Landdistrikt	5	3	1	2	6	5	3	6	3	4	1	2
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
	Indre Romsdal	-	-	2	1	-	-	1	1	1	-	-	-
	Nordre Nordmøre:												
	Christianssund By	3	5	1	4	3	2	1	1	-	4	5	3
	Landdistrikt	-	-	2	-	-	1	-	-	1	-	-	-
	Sundal	2	-	-	3	-	-	-	2	-	-	-	1
	Sørendal	-	-	1	-	1	-	1	-	-	1	1	-
	Nordre Nordmøre	1	1	-	2	1	1	2	-	-	1	1	-
XVI.	Trondhjem	10	3	8	4	1	4	3	2	3	5	2	1
	Strinden	-	1	1	-	1	1	2	1	2	1	2	1
	Selbu	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Røros	4	1	1	2	1	5	1	5	-	2	-	-
	Guldal	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2	1
	Opdal	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	1	1
	Orkedal	-	5	2	5	1	7	4	-	2	-	-	-
	Hevne	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre Fosen	1	1	1	2	-	-	1	1	1	1	-	1
	Indre —	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	3	-
	Nordre —	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
XVII.	Stjørdal	3	3	4	3	-	-	1	-	1	-	1	1
	Frosten	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-
	Levanger:												
	Levanger By	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	3	3	2	-	3	3	1	3	-	2	2

r. Brystbetændelse (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XVIII.	Inderøen	1	1	-	1	-	1	2	-	-	-	-	1
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	3	3	1	1	-	-	1	-	2	1	-	-
	Grong	-	-	1	-	1	-	-	1	1	-	-	-
	Namsos:												
	Namsos By	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	1	-	2	1	1	-	1	1	-	3	1
	Fosnæs	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	1	-
	Ytre Namdal	-	-	-	-	1	1	3	2	-	1	-	3
XVIII.	Brønnø	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Alstahaug	-	2	-	1	1	2	3	1	-	-	-	-
	Vefsen:												
	Mosjøen By	-	1	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-
	Ranen	2	1	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
	Lurø	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
	Gildeskaal	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Bodø:												
	Bodø By	3	4	2	7	2	1	1	1	-	1	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	2	-	-	-	2	1	-	-
	Folden	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Skjærstad	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1
	Stegen	-	-	-	3	1	1	1	-	-	-	-	-
	Lødingen	-	1	-	-	2	2	-	1	1	2	1	1
	Ofoten	1	1	-	-	1	3	4	-	1	2	3	-
	Buksnæs	4	1	2	5	2	5	7	5	1	2	-	-
	Østlofoten	2	1	-	1	-	1	-	2	1	2	-	1
	Hadsel	1	3	-	-	2	2	-	-	3	1	1	1
	Sortland	2	3	1	1	1	3	1	1	1	-	1	-
	Under Lofotfisket	6	12	13	9	-	-	-	-	-	-	-	-
XIX.	Trondenes	3	6	3	-	2	5	3	2	4	6	2	-
	Ibestad	2	2	3	4	1	3	4	1	2	-	1	1
	Tranø	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-
	Lenvik	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	1
	Maalselven	2	1	-	-	1	3	1	2	-	2	2	-
	Balsfjorden	2	-	-	2	1	3	4	1	-	-	1	-
	Tromsø:												
	Tromsø By	3	4	4	2	2	1	3	1	4	1	1	-
	Landdistrikt	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lyngen	3	-	-	2	2	1	2	3	3	1	3	4
XX.	Karlø	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Alten	1	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-
	Loppen	1	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Hammerfest:												
	Hammerfest By	1	1	-	-	-	2	1	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
	Maasø	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	Kistrand	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-
	Vardø:												
	Vardø By	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
XX.	Vadsø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2

s. Gigtfeber (*Rheumatismus articularum acutus*).

Tabel LXI (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
I.	Christiania By	84	59	59	54	47	59	22	23	28	22	33	34
II.	Aker	9	6	9	6	9	3	2	2	1	3	6	3
	Ullensaker	8	12	7	7	3	5	3	2	8	2	3	10
	Høland	3	-	1	1	2	-	1	1	-	1	1	1
	Follo:												
	Drøbak By	1	-	2	-	-	-	-	1	-	-	1	2
	Son	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-
	Landdistrikt	6	5	2	1	4	3	-	1	-	1	3	3
III.	Eidsberg	5	5	2	6	7	2	-	1	1	1	-	1
	Moss:												
	Moss By	-	5	-	2	2	3	2	1	-	1	3	3
	Landdistrikt	4	4	6	5	-	1	-	2	2	2	-	2
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	2	2	3	-	1	2	2	-	-	1	-	-
	Fredrikstad	5	5	4	3	2	2	1	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	7	6	5	5	6	3	1	1	4	3	2	4
	Hvaleørne	-	-	1	1	1	-	-	-	-	1	-	-
	Fredrikshald	7	7	6	5	1	2	3	-	2	-	8	7
IV.	Drammen:												
	Drammen By	10	7	4	6	4	4	7	4	2	-	6	10
	Landdistrikt	7	2	1	4	3	4	1	-	2	1	-	1
	Ringerike:												
	Hønefoss By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
	Landdistrikt	3	4	2	2	5	3	1	-	4	-	3	2
	Modum	11	12	7	4	1	-	2	-	1	3	6	5
	Næs	3	-	-	1	1	3	-	2	2	-	1	3
	Aal	2	2	1	-	6	4	-	1	1	-	1	3
	Sandsvør:												
	Kongsberg By	2	4	2	1	-	2	2	1	-	1	2	1
	Landdistrikt	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
	Rollag	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-	2
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	1	2	-	3	4	3	1	-	-	1	-	5
	Horten	1	5	2	2	-	3	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	10	5	13	6	9	2	3	3	2	4	4	5
	Hof:												
	Holmestrand By	1	-	-	1	1	-	-	1	-	1	-	-
	Svelvik	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	-	3	3	1	1	-	-	-	-	1
	Laurvik:												
	Laurvik By	6	6	4	6	5	3	1	1	2	4	4	5
	Sandefjord	1	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	4	1	1	1	1	-	-	-	2	2	3
VI.	Søler og Odalen Landd.												
	Kongsvinger By	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	9	2	9	1	3	2	5	-	-	1	2	6
	Hedemarken:												
	Hamar By	1	2	-	2	9	4	3	2	4	6	1	3
	Landdistrikt	4	5	8	8	8	8	8	6	5	6	8	7
	Søndre Østerdalen	3	2	-	1	4	-	2	3	1	-	1	-

s. Gigtfeber (Forts.).

Tabel LXI (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
VII.	Trysil	1	1	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-
	Rendalen	3	4	1	2	1	1	1	2	2	-	1	2
	Tønset	1	2	2	4	2	5	2	4	3	1	2	-
	Hadeland og Land . . .	12	11	14	7	6	2	2	2	2	6	4	2
	Søndre Valders	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	1	-
	Nordre —	4	3	7	5	6	4	1	3	-	1	-	2
	Toten:												
	Gjøvik By	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	4	3	6	4	2	7	2	1	1	-	3	-
	Faaberg:												
	Lillehammer By	3	-	1	2	1	-	1	2	-	-	-	-
	Landdistrikt	5	1	2	2	3	3	1	2	2	-	2	2
	Ringebu	2	2	2	-	4	-	-	-	1	-	-	3
	Lom	-	2	3	2	1	2	2	2	2	-	1	2
	Lesje	-	-	-	1	2	1	1	1	-	-	1	-
VIII.	Skien:												
	Skien By	1	-	2	3	-	1	2	-	-	-	-	-
	Porsgrund	-	1	-	2	1	-	-	-	-	2	-	1
	Brevik	4	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	-
	Landdistrikt	-	3	5	2	5	1	2	1	1	-	1	1
	Kragerø												
	Kragerø By	1	2	1	-	-	1	-	-	-	1	1	1
	Langesund	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Stathelle	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Landdistrikt	3	2	2	2	1	3	2	-	-	-	2	3
	Holden	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
	Sauland	1	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
	Hviteseid	1	1	-	2	1	-	-	1	-	-	1	1
	Laardal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	Tinn	-	2	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
IX.	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	1	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1
	Tvedestrand	1	-	-	2	-	1	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	3	2	1	-	1	-	1	1	2	2	3
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	3	2	9	6	7	4	2	-	3	1	2	2
	Grimstad	1	2	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1
	Lillesand	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	4	5	3	6	4	3	4	-	3	-	2	-
	Aamli	1	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-
X.	Sætersdalen	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Christianssand By	12	9	5	6	4	6	4	-	1	2	3	5
	Oddernæs:												
	Mandal By	1	1	1	-	1	1	-	1	1	-	3	-
	Landdistrikt	5	6	4	3	2	4	6	1	1	1	2	6
	Undal	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
	Lyngdal	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Vanse:												
	Farsund By	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	2
	Flekkefjord:												
	Flekkefjord By	4	-	7	2	1	-	2	2	3	-	-	3
	Landdistrikt	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2

s. Gigtfeber (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XI.	Sogndal:												
	Sogndal By	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	3	1	2	-	1	1	-	1	-	-	-	-
	Ekersund:												
	Ekersund By	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1
	Landdistrikt	-	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-
	Sandnæs:												
	Sandnæs By	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	3	3	1	-	1	-	-	-	-	1
	Stavanger:												
	Stavanger By	1	6	6	3	4	3	1	2	4	2	-	4
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Finnø	-	1	1	1	-	-	1	-	2	-	-	1
	Sand	1	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1
XII.	Karmøen:												
	Kopervik By	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-
	Haugesund: By	4	1	3	-	1	2	2	1	-	-	3	-
	Indre Søndhordland...	4	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	1
	Tysnæs	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	1
	Indre Hardanger	1	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	2
	Ytre —	-	-	-	2	-	2	1	1	-	-	1	-
	Voss	8	-	-	-	4	3	5	2	-	-	5	3
	Søndre Midthordland ..	-	2	1	1	-	-	-	-	-	2	-	-
	Nordre —	1	-	3	1	-	1	1	-	1	2	-	-
	Indre Nordhordland...	2	1	2	1	2	-	1	1	-	1	-	-
	Ytre —	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-
XIII.	Bergen By	13	12	15	13	21	7	10	6	5	10	7	6
XIV.	Lærdal	-	-	3	1	-	5	1	2	-	1	-	1
	Lyster	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
	Indre Sogn	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Midtre —	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre —	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Ytre Søndfjord	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-
	Indre —	-	-	-	1	1	-	-	2	-	-	-	1
	Ytre Nordfjord	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordfjordeidet	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
	Gloppen	-	2	-	1	1	1	-	1	-	1	1	1
XV.	Indviken	2	3	1	-	-	-	1	-	-	1	1	-
	Vestre Søndmøre	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
	Indre —	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Østre —	-	1	-	-	2	-	2	-	1	-	1	-
	Ørskog	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	1	1	5	4	4	-	-	2	2	1	1	-
	Landdistrikt	1	3	2	1	4	-	2	1	-	1	-	-
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1
	Indre Romsdal	-	-	-	-	1	4	-	-	1	-	1	1

s. Gigtfeber (Forts.)

Tabel LXI. (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Distrikt.												
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By ..	3	5	-	5	2	3	3	-	2	4	2	2
	Landdistrikt	-	2	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-
	Sundalen	1	-	-	3	-	-	-	2	3	-	1	-
	Surendalen	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-
XVI.	Trondhjem	4	4	9	11	8	8	3	4	2	3	3	5
	Strinden	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-
	Selbu	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Røros	1	2	6	3	1	2	2	5	1	-	1	-
	Guldal	1	3	1	5	4	1	2	-	1	1	1	-
	Opdal	1	-	1	3	-	3	2	-	1	-	-	-
	Orkedal	1	3	1	2	-	-	-	6	-	2	-	-
	Hevne	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Ytre Fosen	-	-	1	-	-	1	2	-	-	1	1	1
	Indre —	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Nordre —	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-
XVII.	Stjørdal	1	-	4	1	1	-	1	2	1	1	-	-
	Frosten	3	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-
	Levanger:												
	Levanger By	1	1	1	1	-	1	-	-	1	1	1	-
	Landdistrikt	5	3	6	4	3	3	3	2	1	1	2	1
	Inderøen	-	1	1	3	2	8	2	2	1	1	2	5
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	1	-	3	1	2	2	-	-	1	-	-
	Grong	1	-	2	1	2	1	2	1	-	-	1	-
	Namsos:												
	Namsos By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-
	Fosnæs	1	-	1	2	1	2	-	-	-	-	3	1
	Ytre Namdal	-	-	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-
XVIII.	Brønnø	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
	Alstahang	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
	Vefsen:												
	Mosjøen By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ranen	2	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	1
	Gildeskaal	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	3
	Bodø:												
	Bodø By	-	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	1
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Skjærstad	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Stegen	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
	Lødingen	1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	1	-
	Ofoten	2	-	3	-	1	1	-	-	1	-	1	-
	Buksnæs	1	1	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-
	Østlofoten	1	-	1	-	-	-	1	1	1	-	-	1
	Hadsel	1	1	-	-	-	1	-	-	1	1	2	1
	Sortland	1	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Under Lofotfisket ..	3	7	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-

s. Gigtfeber (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XIX.	Trondenes	1	1	-	1	2	1	4	-	-	1	1	-
	Ibestad	-	-	-	-	1	2	1	1	-	-	-	2
	Lenvik	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-
	Maalselven	1	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	Tromsø: By	3	2	3	1	2	3	2	-	2	-	1	1
	Lyngen	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-
XX.	Alten	1	3	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-
	Hammerfest By	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kistrand	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
	Vardø By	-	-	-	-	1	2	-	1	-	-	1	-
	Vadsø	2	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-

t. Koldfeber (*Febris intermittens*).

I.	Christiania By	-	-	-	1	-	-	1	3	-	-	-	1
II.	Ullensaker	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
III.	Sarpsborg: Landdistr.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Fredrikshald: By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
V.	Tønsberg:												
	Horten By	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
VII.	Toten: Landdistrikt	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
VIII.	Laardal	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
IX.	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	2	-
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
	Grimstad	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-
	Landdistrikt	2	1	1	1	3	3	2	2	1	-	1	1
	Aamli	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
X.	Christianssand By	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
	Oddernæs:												
	Mandal By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Lyngdal	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Flekkefjord: Landd.	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
XI.	Stavanger: By	-	2	-	-	-	1	-	-	-	2	2	-
	Karmøen: Landdistr.	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Haugesund: By	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
XIV.	Ytre Sogn	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-

t. Koldfeber (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XV.	Ytre Romsdal:												
	Molde By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By ..	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
	Nordre Nordmøre.....	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
XVI.	Røros	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
XVIII.	Stegen	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-

u. Diarrhoe og Cholera nostras (*Diarrhoea acuta et Cholera nostras*).

I.	Christiania By	221	242	201	144	170	346	705	867	511	288	272	262
II.	Aker	8	16	9	13	14	19	39	48	23	33	43	30
	Ullensaker	25	19	11	15	9	14	35	34	30	11	11	9
	Høland	7	1	1	5	8	3	4	3	3	1	9	3
	Follo:												
	Drøbak By	3	1	1	-	3	2	-	6	3	6	4	2
	Son	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	3
	Landdistrikt	5	10	11	4	7	5	8	14	5	9	6	3
III.	Eidsberg	5	11	8	7	3	4	2	2	3	6	3	4
	Moss:												
	Moss By	24	15	15	14	27	28	29	38	53	16	25	33
	Landdistrikt	-	2	-	1	2	-	4	7	3	1	-	3
	Sarpsborg:												
	Sarpsborg By	1	1	4	8	8	5	13	19	3	2	2	2
	Fredriksstad	11	17	14	19	12	20	29	43	31	20	20	23
	Landdistrikt	15	18	19	11	13	21	25	27	30	26	25	35
	Hvaløerne	1	-	1	-	-	-	2	1	-	-	1	-
	Fredrikshald By.....	25	19	24	16	37	24	40	45	52	39	89	59
IV.	Drammen:												
	Drammen By	35	46	58	42	39	58	63	51	48	48	51	67
	Landdistrikt	3	4	1	3	7	6	9	13	11	1	4	2
	Ringerike:												
	Hønefoss By	1	2	-	-	3	2	3	6	-	-	1	2
	Landdistrikt	1	-	4	2	2	5	4	7	1	1	1	1
	Modum	22	18	23	11	29	35	43	30	21	17	18	26
	Næs	-	-	1	-	-	3	1	1	-	-	-	-
	Aal	-	1	1	1	3	2	1	1	-	2	2	2
	Sandsvær:												
	Kongsberg By	16	8	12	10	6	16	23	20	13	5	15	14
	Landdistrikt	1	2	-	-	-	1	6	8	2	5	3	-
	Rollag	4	3	4	4	1	1	2	1	1	2	2	-
V.	Tønsberg:												
	Tønsberg By	9	11	9	9	10	15	20	15	6	16	19	11
	Horten	17	29	32	23	14	25	17	36	18	16	31	41
	Aasgaardstrand	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	20	20	22	18	17	18	21	10	17	30	16	24

u. Akut Diarrhoe og Cholera nostras (Forts.).

Tabel LXI (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Hof:												
	Holmestrand By	6	2	2	1	1	3	5	3	1	2	-	4
	Svelvik By	7	6	4	2	4	2	2	2	2	-	1	5
	Landdistrikt	5	6	7	5	5	7	6	4	6	8	7	12
	Laurvik:												
	Laurvik By	19	30	32	17	18	22	31	54	62	44	23	34
	Sandefjord -	4	5	5	3	5	3	6	4	4	1	5	4
	Landdistrikt	-	6	6	6	4	7	9	9	16	9	12	13
VI.	Solør og Odalen:												
	Kongsvinger By	7	7	4	1	2	1	3	3	2	2	3	2
	Landdistrikt	17	12	12	10	14	4	14	10	4	5	9	16
	Hedemarken:												
	Hamar By	12	3	10	9	7	18	15	9	13	24	9	9
	Landdistrikt	2	21	12	9	17	13	37	18	10	11	13	18
	Søndre Østerdalen	13	3	3	3	3	6	23	22	4	5	6	4
	Trysil	1	1	6	-	2	5	2	2	2	-	-	1
	Rendalen	6	5	3	6	9	6	7	3	4	2	14	6
	Tønset	-	5	3	2	1	3	4	7	1	2	4	4
VII.	Hadeland og Land ...	15	8	6	11	5	6	14	6	6	18	12	11
	Søndre Valdres	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
	Nordre -	2	3	6	4	3	1	3	2	-	-	-	1
	Toten:												
	Gjøvik By	-	3	-	-	-	-	2	3	1	-	5	3
	Landdistrikt	8	8	5	8	5	4	7	7	5	6	5	3
	Faaberg:												
	Lillehammer By	-	3	1	-	-	2	3	-	-	-	3	7
	Landdistrikt	2	3	6	7	2	3	2	8	6	3	5	3
	Ringeby	1	2	-	4	6	1	-	-	-	1	3	3
	Lom	-	2	1	1	2	2	1	2	-	1	3	-
	Lesje	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-
VIII.	Skien:												
	Skien By	13	9	8	6	8	14	15	32	20	31	35	20
	Porsgrund -	2	6	9	5	5	9	13	7	5	5	7	5
	Brevik -	1	-	5	1	4	2	4	2	2	9	3	3
	Landdistrikt	8	5	8	4	3	5	5	3	6	5	10	5
	Kragerø:												
	Kragerø By	29	27	24	8	18	10	22	20	25	22	11	11
	Langesund By	-	2	3	1	1	2	6	3	6	5	2	2
	Stathelle	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-
	Landdistrikt	24	21	23	22	14	13	26	35	21	23	16	12
	Holden	2	-	1	1	4	1	-	3	-	1	-	3
	Sauland	-	-	1	-	-	-	5	4	-	-	-	1
	Hviteeid	4	5	1	2	3	7	4	8	2	2	3	3
	Laardal	4	-	1	2	5	19	13	14	8	12	21	4
	Tinn	-	-	1	2	-	1	1	6	1	-	-	1
IX.	Østre Nedenæs:												
	Østerrisør By	10	10	12	14	6	7	1	22	13	19	8	16
	Tvedestrand -	7	1	3	1	2	1	3	2	3	-	1	1
	Landdistrikt	8	12	14	15	8	18	16	10	15	5	1	19
	Vestre Nedenæs:												
	Arendal By	16	20	8	14	9	14	16	4	8	13	10	19

u. Akut Diarrhoe og Cholera nostras (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).

Distrikt.		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Grimstad By.....	1	6	4	2	4	9	5	-	1	7	8	4
	Lillesand.....	4	6	1	2	1	2	1	1	-	2	4	2
	Landdistrikt.....	17	26	13	13	11	22	18	12	10	14	6	17
	Aamli.....	3	-	5	3	1	6	3	1	1	1	1	4
	Evje.....	2	2	-	1	1	2	3	7	1	1	7	7
	Sætersdalen.....	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
X.	Christianssand By....	46	55	54	39	37	63	97	63	36	46	39	41
	Oddernæs:												
	Mandal By.....	12	4	4	7	6	8	5	4	3	7	11	6
	Landdistrikt.....	26	27	33	23	22	35	76	32	16	19	22	22
	Undal.....	2	1	3	-	3	-	-	-	-	-	3	-
	Lyngdal.....	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-
	Vanse:												
	Farsund By.....	4	5	-	1	-	1	2	4	2	-	-	-
	Landdistrikt.....	1	-	1	-	-	2	-	4	-	2	3	1
	Flekkefjord:												
	Flekkefjord By....	3	3	3	6	1	2	-	-	-	-	2	5
	Landdistrikt.....	7	-	1	1	-	1	10	3	-	-	1	2
XI.	Sogndal:												
	Sogndal By.....	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Landdistrikt.....	1	1	3	-	3	-	1	2	3	1	2	1
	Ekersund:												
	Ekersund By.....	1	1	2	5	3	4	8	5	8	4	3	2
	Landdistrikt.....	-	-	3	-	3	4	-	3	-	-	-	-
	Sandnæs:												
	Sandnæs By.....	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	1
	Landdistrikt.....	1	5	6	-	3	2	8	4	-	-	1	3
	Stavanger:												
	Stavanger By.....	54	32	50	48	44	43	54	51	66	33	55	44
	Landdistrikt.....	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Finne.....	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Sand.....	2	2	1	3	3	-	10	1	2	3	4	3
	Karmøyen:												
	Kopervik By....	-	-	2	1	1	-	-	1	-	1	1	-
	Skudsnæshavn....	7	3	2	2	5	-	5	4	2	4	4	8
	Landdistrikt.....	21	29	11	19	12	19	27	15	15	12	22	14
	Haugesund:												
	Haugesund By....	6	9	3	7	2	1	7	7	9	2	6	5
	Landdistrikt.....	1	2	3	3	-	12	2	3	-	1	-	-
XII.	Sveens Herred.....	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Indre Søndhordland...	3	2	-	1	2	3	-	-	1	1	3	2
	Tysnæs.....	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
	Indre Hardanger.....	1	-	3	-	-	6	5	1	4	-	3	3
	Ytre —.....	2	-	-	1	1	-	12	3	14	4	3	1
	Voss.....	4	1	-	-	2	3	4	-	-	1	-	1
	Søndre Midthordland..	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nordre —.....	-	-	-	2	1	5	3	1	2	-	1	1
	Indre Nordhordland...	4	5	2	2	4	2	5	6	5	10	5	6
	Ytre —.....	-	3	1	-	-	-	-	-	7	4	14	6
XIII.	Bergen By.....	108	96	78	77	67	63	70	108	167	151	125	98

u. Akut Diarrhoe og Cholera nostras (Forts.).

Tabel LXI (Forts.).		Januar.	Februar.	Marts.	April	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
XIV.	Lærdal	1	1	-	2	1	1	4	3	1	3	1	-
	Lyster	7	-	-	1	-	-	-	1	3	-	-	1
	Indre Sogn	3	4	2	1	2	2	2	4	-	2	4	3
	Midtre —	2	-	2	-	2	6	2	-	2	2	1	3
	Ytre —	4	3	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-
	Ytre Søndfjord	3	1	1	7	-	1	1	6	19	4	1	-
	Indre —	-	-	-	-	1	-	4	1	-	2	2	4
	Kinn:												
	Flørø By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
	Landdistrikt	4	-	1	2	2	-	-	2	1	-	5	1
	Ytre Nordfjord	1	1	1	2	-	2	3	2	2	1	-	-
	Nordfjordeidet	-	-	-	-	-	3	2	5	1	2	3	4
	Gloppen	1	3	2	4	1	3	2	4	1	2	4	-
	Indviken	1	5	2	-	-	-	3	1	2	-	1	1
XV.	Vestre Søndmøre	1	1	1	1	-	1	1	1	-	-	5	2
	Indre —	1	3	6	4	7	2	7	4	4	4	7	3
	Østre —	1	2	-	-	-	1	1	1	-	1	-	1
	Ørskog	2	-	5	15	11	5	1	4	4	2	4	3
	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	11	25	31	30	32	9	19	20	10	15	12	10
	Landdistrikt	1	5	5	4	1	-	3	1	2	2	4	1
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	3	2	-	4	5	13	15	12	6	5	5	1
	Landdistrikt	7	2	1	5	6	3	5	6	2	2	1	2
	Indre Romsdal	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
	Søndre Nordmøre:												
	Christianssund By ..	10	11	9	11	17	10	14	2	46	12	18	17
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	1	2	14	2	-	-	-
	Sundal	-	-	-	-	7	3	11	9	6	4	1	-
	Surendal	1	1	-	-	2	2	2	-	-	1	1	1
	Nordre Nordmøre	2	2	-	-	2	3	-	1	1	-	2	1
XVI.	Trondhjem By	49	54	43	64	56	49	83	74	62	48	54	84
	Strinden	2	4	5	7	7	3	10	16	5	2	7	3
	Selbu	-	-	-	-	4	1	-	2	1	-	-	-
	Røros	8	12	25	15	8	9	12	11	7	3	9	13
	Guldal	7	3	-	-	3	5	-	4	5	-	3	1
	Opdal	1	1	-	3	1	-	1	-	1	-	3	4
	Orkedal	-	2	2	-	3	8	5	5	-	2	1	1
	Hiteren	-	-	-	-	2	4	-	2	-	-	-	-
	Ytre Fosen	8	-	3	1	5	3	8	8	9	3	1	4
	Indre —	-	2	-	-	-	-	4	7	3	1	-	-
	Nordre —	-	1	1	4	1	1	-	-	-	-	-	1
XVII.	Stjørdal	2	3	7	2	2	3	2	5	10	3	5	1
	Frosten	2	1	-	-	6	4	6	-	-	2	1	4
	Levanger:												
	Levanger By	-	2	-	2	2	1	-	2	1	-	1	-
	Landdistrikt	5	4	4	2	2	3	7	8	4	7	6	-
	Inderøen	3	3	2	-	1	3	6	2	2	2	2	2
	Stenkjær:												
	Stenkjær By	2	1	2	-	5	-	-	1	2	5	-	-
	Landdistrikt	4	1	3	1	2	2	1	-	2	1	-	3

u. Akut Diarrhoe og Cholera nostras (Forts.).

Tabel LXI (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
	Grong	-	1	1	2	1	2	1	1	-	1	-	1
	Namsos:												
	Namsos By	1	1	-	-	-	2	5	-	-	1	4	2
	Landdistrikt	2	24	3	-	1	5	4	1	1	-	1	1
	Fosnæs	1	2	4	1	1	2	7	2	1	1	-	4
	Ytre Namdal	-	3	-	-	1	6	1	6	1	1	-	8
XVIII.	Brønnø	3	3	2	2	3	1	3	5	4	3	-	-
	Alstahaug	-	1	-	3	4	1	3	-	1	1	1	2
	Vefsen:												
	Mosjøen By	4	2	2	-	1	-	-	-	2	-	2	-
	Landdistrikt	1	1	2	1	1	3	5	2	3	1	-	-
	Ranen	1	1	1	3	1	5	10	8	9	4	23	2
	Lurø	-	2	-	1	3	2	1	-	4	-	-	-
	Gildeskaal	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	6
	Bodø:												
	Bodø By	4	3	6	6	4	7	10	5	12	3	6	2
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
	Folden	-	5	-	-	1	-	1	1	1	1	-	-
	Skjærstad	3	2	-	3	-	2	-	1	-	-	-	1
	Stegen	2	4	1	5	3	4	5	5	2	1	10	4
	Lødingen	2	3	-	3	4	3	2	3	2	2	2	-
	Ofoten	-	2	5	4	1	3	-	4	1	2	2	1
	Buksnæs	8	4	-	2	2	5	3	1	6	5	5	-
	Østlofoten	5	2	7	12	13	7	10	5	7	6	5	4
	Hadsel	-	-	-	2	5	-	3	-	2	2	3	-
	Sortland	1	2	3	1	1	1	1	7	3	-	2	-
	Fisket	10	166	140	23	-	-	-	-	3	-	-	-
XIX.	Trondenes	11	1	2	4	9	5	13	2	6	5	2	2
	Ibestad	8	1	3	14	4	5	4	4	3	3	4	1
	Tranø	1	-	1	-	2	-	-	-	-	5	1	2
	Lenvik	14	11	28	14	12	14	13	11	17	33	21	19
	Maalselven	2	1	2	-	1	-	2	-	1	3	-	-
	Balsfjorden	-	-	1	-	-	-	2	2	-	-	2	2
	Tromsø:												
	Tromsø By	29	18	11	10	20	13	18	31	47	17	19	21
	Landdistrikt	-	-	-	-	1	-	1	4	2	1	1	2
	Lyngen	-	-	1	1	-	2	3	2	-	-	1	1
	Karlø	-	-	-	-	-	2	-	1	5	1	-	-
XX.	Alten	-	-	-	-	-	-	3	1	3	1	-	7
	Loppen	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-
	Hammerfest: By	5	2	5	4	5	6	3	10	5	3	-	3
	Maasø	1	1	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-
	Kistrand	-	-	4	2	5	-	-	-	-	-	-	-
	Tanen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
	Vardø: By	-	2	6	7	16	4	6	4	6	8	-	-
	Vadsø:												
	Vadsø By	4	5	3	2	3	-	4	6	1	5	3	-
	Landdistrikt	-	1	-	-	-	1	1	-	-	1	1	1

v. Blodgang (*Dysenteria*).

Tabel LIX (Forts.)		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Distrikt.													
I.	Christiania By	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II.	Ullensaker	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-
	Follo:												
	Drøbak By	-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	-	10
	Landdistrikt												
III.	Moss:												
	Moss By	5	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
	Sarpsborg:												
	Fredriksstad By	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Landdistrikt	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1
	Hvaløerne	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
IV.	Sandsvær:												
	Kongsberg By	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
VII.	Nordre Valdres	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toten:												
	Gjøvik By	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
VIII.	Laardal	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
IX.	Østre Nedenæs: Landd.	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Vestre Nedenæs:												
	Grimstad	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
X.	Oddernæs: Landdistr.	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Flekkefjord: —	-	5	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
XI.	Stavanger: By	-	-	-	-	1	-	2	1	1	-	5	1
	Sand	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
	Haugesund: By	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII.	Ytre Nordhordland . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
XIII.	Bergen By	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
XIV.	Midtre Sogn	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ytre —	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	6
	Ytre Søndfjord	-	-	-	3	4	4	-	-	-	4	-	-
	Indviken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
XV.	Nordre Søndmøre:												
	Aalesund By	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	Ytre Romsdal:												
	Molde By	-	-	-	-	-	-	4	-	5	-	-	-
	Landdistrikt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
	Søndre Nordmøre:												
	Christiansund By	-	-	-	-	3	2	-	-	-	1	2	-
	Nordre Nordmøre	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	1	-

Liste des tableaux.

Tableau.	Page.
I. Section médicale, superficie, population, nombre des médecins, des dentistes, des sages-femmes, aides-vaccinateurs, des pharmacies	V
II. Les sections médicales, les médecins, les pharmacies, les sages-femmes par préfectures	X
III. Chiffre total des décès et des maladies épidémiques en Norvège	XI
IV. Nombre des cas des maladies épidémiques par 1000 habitants dans les années de 1876—1885	XII
V. Les décès et la mortalité en 1885 par rapport à la population et comparée avec celle des années précédentes	XIII
VI. La mortalité dans les villes et dans les campagnes par diocèses et par préfectures	XIV
VII. La mortalité dans les villes en 1885	XV
VIII. Nombre des décès par 1000 enfants nés vivants	XVIII
IX. Les maladies épidémiques dans les diocèses et dans les préfectures	XX
X. Nombre des cas des maladies épidémiques traitées par mois, par sexe et par âge	XXIV
XI. Les maladies épidémiques spéciales par rapport au nombre total des maladies épidémiques traitées dans les années 1873—1885 ..	XXVI
XII. Les maladies épidémiques dans les villes en 1885	XXVII
XIII. Les maladies épidémiques dans les villes par préfectures	XXVIII
XIV. Le typhus dans les années de 1872—1885	XXX
XV. La fièvre typhoïde dans les années de 1872—1885	XXX
XVI. Nombre des cas de fièvre typhoïde par 1000 habitants	XXXI
XVII. Liste des districts civils, où la fièvre typhoïde a été prédominante	XXXII
XVIII. La fièvre cérébrospinale dans les préfectures	XXXIII
XIX. Décès pendant les couches et par la fièvre puerpérale dans les diocèses	XXXIV
XX. Décès pendant les couches dans les préfectures	XXXV
XXI. Causes de décès pendant les couches, décès après des opérations obstétricales	XXXVI
XXII. Femmes mortes pendant les couches sans être délivrées	XXXVI
XXIII. Nombre des cas de la scarlatine par 1000 habitants	XXXVII
XXIV. Liste des districts civils, où la diphthérie a été prédominante ..	XXXVIII
XXV. Maladies catarrhales	XXXIX
XXVI. Nombre des cas de la pneumonie par 1000 habitants	XL
XXVII. Cas de syphilis et de gonorrhée traités en dehors des hôpitaux ..	XLI
XXVIII. Cas nouveaux de gonorrhée dans les hôpitaux	XLII
XXIX. Tableau des lépreux dans les préfectures pendant les années de 1856—1885	XLIII
XXX. Les lépreux dans les hospices	XLIV

Tableau.	Page.
XXXI. Tableau des lépreux dans les préfectures en 1885.....	XLIV
XXXII. Liste des cas traitées des maladies chroniques.....	LXVI
XXXIII. Mortalité par la phthisie par 1000 habitants et relativement aux autres causes de décès.....	XLVII
XXXIV. Mortalité par la phthisie dans les diocèses et dans les préfectures dans les années de 1883—1885.....	XLVIII
XXXV. Mortalité par phthisie dans les années 1879—85 relativement aux toutes causes de décès et aux toutes causes de décès non épidémiques.....	L
XXXVI. Décès causés par les maladies cancéreuses en 1885.....	LII
XXXVII. Nombre des aliénés, entretenus aux frais des communes départementales, par districts civils médicaux.....	LVI
XXXVIII. Nombre des aliénés, entretenus aux frais des communes départementales. Déboursements approximatifs des mêmes communes pour l'entretien de ces aliénés et pour l'administration médicale en général.....	LVIII
XXIX. Opérations chirurgicales en 1885.....	LX
XL. Opérations obstétricales, faites par les médecins en 1885.....	LXVI
XLI. Résultat des opérations obstétricales pour les mères et pour les enfants.....	LXVI
XLII. Jumeaux, nés après des opérations obstétricales sur tous les deux.....	LXVII
XLIII. Résultat des accouchements: a) par forceps, b) par versio, c) par extraction, d) résultat d'accouchements prématurés artificiels pour les mères et pour les enfants, e) des perforations et f) des embryotomies — d'après les indications différentes.....	LXVIII
XLIV. Naissances et décès dans le royaume.....	LXXI
XLV. Nombre des naissances et des décès dans les villes et dans les campagnes.....	LXXII
XLVI. Nombre des décès dans le royaume dans les années de 1875—1885.....	LXXIV
XLVII. Statistique des maladies des prisonnières etc. (a—i).....	LXXVI
XLVIII. Décès totaux et décès causés par les maladies connues dans les préfectures et dans les districts civils médicaux.....	LXXX
XLIX. Liste des actes médicaux forenses.....	LXXXII
L. Causes des décès les plus fréquentes.....	LXXXIV
LI. Vaccination dans le royaume.....	LXXXIV
LII. Des pharmacies et de leur personnel.....	LXXXV
LIII. La syphilis dans les hôpitaux en 1885.....	LXXXVIII
LIV. Mouvements des aliénés dans les hôpitaux en 1885.....	XC
LV. Mouvements des malades dans les hôpitaux en 1885.....	XCII
LVI. Maladies dans les hôpitaux en 1885.....	XCVI
LVII. Causes de décès en 1885 dans le royaume par préfectures.....	C
LVIII. Causes de décès en 1885 dans le royaume par sexe et par âge.....	CVIII
LIX. Causes de décès dans les villes en 1885.....	CXVI
LX. Causes de décès dans les villes en 1885 par sexe et par âge...	CXXIV
LXI. Cas des maladies épidémiques par districts civils médicaux et par mois.....	CXXXII

B. Beretninger

for de enkelte civile Overøvrighedsdistrikter.

B. Beretninger

for de enkelte civile Overøvrighedsdistrikter.

I. Christiania By

med et Fladeindhold af 1658 $\frac{1}{2}$ Hektarer havde den 31te December 1884 128 300 Indbyggere, hvilken Befolkning ved Sundhedskommissionens foranstaltede Tælling 31te December 1885 viste sig at være stegen til 130 790 Indbyggere.

Sundhedstilstanden var mindre tilfredsstillende. Af epidemiske Sygdomme optraadte Skarlagensfeber og diphtherisk Svælgbetændelse meget udbredt og især den sidstnævnte Sygdom meget hyppigere end Aaret forud. Kighoste var aftaget. Katarrhalsk og follikulær Angina anmeldtes hyppigere, de gastriske Sygdomme forekom derimod sjældnere end Aaret forud. Det hele Antal (1 235) anmeldte Dødsfald af epidemiske Sygdomme er baade absolut og i Forhold til Folkemængden (=9,5 pro mille) større end i noget tidligere Aar siden Choleraaaret 1853.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde efter de af det statistiske Centralbureau udgivne «Tabeller over Folkemængdens Bevægelse» 2 785 eller 21,5 pro mille af Byens hjemmehørende Folkemængde ved Aarets Midte, (129 545).

Til Sundhedskommissionen er indkommen Opgave over 2 690 Dødsfald, for de fleste med angiven Dødsårsag.

Disse Dødsfalds Fordeling paa de forskjellige Menigheder vil sees af nedenstaaende Tabel, hvor Dødelighedsforholdene i Menighederne ere beregnede efter den fundne Folkemængde ved Aarets Udgang.

Dødeligheden i Byens 12 Menigheder.

Menigheder.	Folkemængde den 31te Decbr. 1885.	Antal Døde i 1885.	Dødeligheds- forhold. pro mille.
Vor Frelzers	8 652	142	16.41
Jacobs	9 752	202	20.71
Trefoldigheds	24 127	404	16.74
Johannes	8 525	159	18.65
Gamle Akers	10 694	191	17.86
Paulus	13 692	299	21.84
Grønlands	13 551	358	26.42
Oslo	10 848	220	20.28
Kampens	9 664	227	23.49
Petrus	8 028	224	27.90
Sagenes	6 293	158	25.11
Uranienborgs	6 964	106	15.22
Samtlige Menigheder	130 790	2690	20.57

Af disse 2690 Dødsfald indtraf i:

Januar	249	Juli	206
Februar	223	August	236
Marts	240	September	195
April	226	Oktober	210
Mai	223	November	225
Juni	220	December	237

Til Oversigt over de **epidemiske Forhold** hidsættes følgende Tabel (Side 3), der er udarbejdet efter de til Sundhedskommissionen fra Byens Læger og Sygehusene indsendte maanedlige Lister.

Af **Typhoidfeber** anmeldtes ialt 94 Tilfælde og 13 Dødsfald. Deraf blev 66 indlagte til Behandling i Sygehus (Rigshospitalet 61, Sorgenfri Lazaret 5). I Slutningen af September og Begyndelsen af Oktober anmeldtes i Theatergaden og tilstødende Strøg af Akersgaden og Pilestrædet 12 Tilfælde og i Slutningen af Oktober og Begyndelsen af November 10 Tilfælde i Møllergaden (mellem Hammersborggaden og Hausmannsgaden) og de til denne Gade stødende Tvergader. De øvrige Tilfælde forekom spredt over Byen og Aaret som Regel uden paaviselig Sammenhæng. Der angrebes 16 Gutter og 42 voxne Mænd, 9 Pigebørn og 27 voxne Kvinder.

Af **Barselfeber** anmeldtes 26 Tilfælde, hvoraf 7 endte dødeligt. Desuden døde 11 Barselkvinder af andre Sygdomme paa Barselseng. En Jordemoder havde 4 Tilfælde i sin Praktik, de øvrige 22 Tilfælde vare fordelte paa 14 Jordemødre.

Om Barselfeberens Optræden i Christiania fra 1826—1885 meddeles i Christiania Sundhedskommissions-Beretning om Folkemængden og Sundhedstilstanden i Christiania i 1885 nedenstaaende Sammendrag væsentlig og tildels ordlydende efter Stadsfysikatets Beretninger.

1826. Uheldige Barseltilfælde var ikke ualmindelige i det sidste Halvaar.

1834. I Oktober var den ondartede Barselfeber mere gjængs end sædvanligt.

1839. Mortaliteten blandt Barselkvinder var større end sædvanligt i den foregaaende Vinter.

1840. } Farlige Barseltilfælde var sjeldne.
1841. }

1842. Nogle Barselkvinder blev i Aarets sidste Kvartal Ofre for en ondartet Puerperalfeber.

1843. I Aarets første Maaneder døde nogle af Barselfeber.

1844. Mortaliteten blandt Barselkvinder var ikke ualmindelig.

1847. 6 Barselkvinder døde.

1848. 12 do. do.

1849. ?

1850. En ondartet Puerperalfeber angreb fra Begyndelsen af Aaret mangfoldige Barselkvinder, holdt ved i flere Maaneder, men aftog mod Høsten. Flere blev dens Ofre (37 Barselkvinder døde).

1851. Ondartet Puerperalfeber var d. A. meget sjelden (18 Barselkvinder døde ialt d. A.).

1852. Peritonitis puerperalis yttrede sig sjeldnere i dette end i det foregaaende Aar. (20 Barselkvinder døde).

1853. Puerperalfeber optraadte sjeldnere end i 1852 og medførte kun i enkelte Tilfælde Døden. (11 Kvinder døde paa Barselseng).

1854. Puerperalfeber viste sig af og til (10 Kvinder døde paa Barselseng).

1855. Puerperalfeber var sjelden. (3 Læger behandlede 10 Tilfælde af Barselfeber af hvilke 2 med dødeligt Udfald). 16 Kvinder døde paa Barselseng.

Epidemiske Sygdomme i Christiania 1885.

Christiania By. 1885.

3

	Hele Aaret.		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Behand- lede.	Døde.												
Typhoidfeber	94	13	6	3	1	1	5	4	3	9	21	25	12	4
Barselfeber	26	7	-	2	3	2	4	5	3	3	2	-	1	1
Børnekopper	9	2	1	2	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-
Vandkopper	208	-	21	18	8	17	29	16	20	20	10	11	15	23
Skarlagensfeber	1961	174	135	110	135	175	141	153	134	136	197	227	221	197
Mæslinger	5	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Rosen	123	10	17	16	16	15	12	6	4	7	7	6	7	10
Kighoste	684	53	99	66	50	22	31	12	30	39	30	62	107	136
Diphtherisk Svælgbetændelse	1688	387	104	76	85	92	109	90	126	160	168	206	270	202
Strubehoste	71	42	8	11	4	4	4	3	4	4	-	3	14	12
Kusma	490	1	38	75	109	87	53	39	21	7	5	26	22	8
Akut Bronchit	11737	171	1692	2003	1111	712	617	496	343	315	635	916	1660	1234
Andre katarrhalske Tilfælde														
Katarrhalsk og follikulær Angina	5209	-	580	515	419	341	370	341	253	289	443	435	560	663
Lungebetændelse	714	121	56	64	57	61	76	54	35	38	36	58	107	72
Katarrhalsk Lungebetændelse	268	54	43	47	18	19	17	10	5	4	14	24	36	31
Gigtfeber	524	3	84	59	59	54	47	59	22	23	18	22	33	34
Koldfeber	6	-	-	-	-	1	-	-	1	3	-	-	-	1
* Diarrhoe (akut)	4229	197	221	242	201	144	170	346	705	867	511	288	272	262
Cholera nostras														
Blodgang	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	28049	1234	3106	3312	2280	1752	1686	1635	1709	1924	2107	2309	3337	2892

1856. Puerperalfeber viste sig med enkelte Tilfælde og da gjerne af godartet Beskaffenhed. 7 Kvinder døde paa Barselseng.
1857. Puerperalfeber var sjelden. 12 Kvinder døde paa Barselseng. (3 Læger opgive at have behandlet 6 Tilfælde af Barselfeber; 3 af disse endte dødeligt).
1858. Puerperalfeber viste sig enkeltvis, især i første og sidste Kvartal. 15 Kvinder døde paa Barselseng. (Til det medicinske Selskab anmeldtes fra Byens Læger 27 Tilfælde af Barselfeber, hvoraf 4 med dødelig Udgang).

Barselsfeberens Optræden maanedsvis fra 1859—1885.

	Angrebne.	Angrebne.												Døde.
		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	
1859.....	32	5	8	3	-	5	-	-	2	3	6	-	-	5(?)
1860.....	41	-	10	5	2	3	1	-	6	1	4	1	8	7(?)
1861.....	24	3	1	1	4	3	-	3	-	1	1	4	3	9(?)
1862.....	16	1	1	2	2	-	2	1	1	-	4	-	2	7(?)
1863.....	32	6	3	6	2	1	3	4	-	2	1	2	2	11(?)
1864.....	57	5	3	8	8	6	6	-	1	5	5	7	3	13(?)
1865.....	88	6	6	5	4	2	3	2	2	3	3	7	3	21
1866.....	44	7	3	6	3	1	2	-	2	1	2	3	3	19
1867.....	20	2	2	1	2	1	3	-	2	3	2	2	-	9
1868.....	13	-	2	1	-	-	-	2	2	-	1	2	3	8
1869.....	16	-	-	3	1	1	2	-	1	2	3	2	1	7
1870.....	20	-	2	4	1	2	1	1	-	1	3	4	1	16
1871.....	22	3	2	-	3	-	-	-	-	2	6	-	6	7
1872.....	17	3	-	2	3	-	2	-	-	1	1	3	2	6
1873.....	23	3	4	3	2	3	3	2	2	-	-	1	-	15
1874.....	36	4	6	3	3	-	4	3	1	2	5	4	1	22
1875.....	36	6	2	-	3	3	2	4	4	4	-	5	3	11
1876.....	30	7	2	1	5	2	-	3	1	2	2	1	4	11
1877.....	30	3	5	2	3	3	2	1	2	1	3	1	4	10
1878.....	25	3	2	1	2	4	4	3	1	-	-	-	5	10
1879.....	42	3	2	5	3	2	1	2	2	1	5	8	8	15
1880.....	30	1	1	3	1	1	3	2	4	2	2	8	2	8
1881.....	27	4	3	1	1	1	1	2	4	3	1	2	4	8
1882.....	28	1	5	-	4	1	-	3	2	4	3	1	4	4
1883.....	35	2	3	2	3	2	2	1	3	4	3	4	6	13
1884.....	34	15	5	2	-	1	-	2	1	3	2	-	3	17
1885.....	26	-	2	3	2	4	5	3	3	2	-	1	1	7

Anm. Foranstaaende Tabel er for Aarene 1859—68 Sammen drag af de til det medicinske Selskab eller Sundhedskommissionen indsendte Maanedslister indtil 1863 fra Byens Læger senere ogsaa fra Byens Sygehuse).

I Henhold til Sundhedskommissionens Beslutning i 1868 er fra dette Aar Anmeldelsen af Barselfebertilfælde obligatorisk.

Børnekopper. Der er ialt anmeldt 9 Tilfælde, hvoraf 8 antagelig skyldtes Smitte fra en hjemvendende Emigrant. Samtlige med Undtagelse af En, hos hvem Sygdommen allerede var afløben, indlagdes paa Lazaret. Af de Angrebne var en uvaccineret 3 Maaneder gammel Gut, der døde, de øvrige Voxne, 3 Mænd og 5 Kvinder, hvoraf en ikke revaccineret 27aarig Mand døde.

Oversigt over Antallet af Fødsler og Sygdomme paa Barselseng i Aarene 1860—1885.

	Antal af		Antal af		Dødsfald af		Antal Barselkvinder.	Døde pro mille.		
	Levende fødte.	Dødfødte.	Tvillingfødsler.	Trillingfødsler.	Barsel-feber.	Andre Sygdomme paa Barselseng.		Barsel-feber.	Andre Sygdomme paa Barselseng.	Samtlige Sygdomme.
1860	1957	123	14	-	18		2065	?	?	8,7
1861	1930	125	24	-	22		2031	?	?	10,8
1862	1967	140	16	1	26		2089	?	?	12,4
1863	2027	128	20	-	27		2135	?	?	12,6
1864	2041	141	22	-	24		2160	?	?	11,1
1865	2213	151	24	-	21	-	2340	9,0	?	?
1866	2056	134	19	-	19	-	2171	8,8	?	?
1867	1956	147	23	-	9	-	2080	4,3	?	?
1868	2102	129	18	-	8	4	2213	3,6	1,8	5,4
1869	2181	129	21	-	7	2	2289	3,1	0,9	4,0
1870	2173	134	25	-	16	8	2282	7,0	3,5	10,5
1871	2390	120	28	3	7	5	2476	2,8	2,0	4,8
1872	2490	140	27	-	6	4	2603	2,3	1,5	3,8
1873	2565	109	21	1	15	10	2651	5,7	3,8	9,5
1874	2786	151	25	-	22	11	2912	7,6	3,8	11,4
1875	2988	105	27	-	11	13	3066	3,6	4,2	7,8
1876	3158	123	43	-	11	11	3238	3,4	3,4	6,8
1877	3210	150	39	-	10	7	3321	3,0	2,1	5,1
1878	4358	194	50	2	10	12	4498	2,2	2,7	4,9
1879	4471	129	56	1	15	9	4542	3,3	2,0	5,3
1880	4662	188	69	-	8	8	4781	1,7	1,7	3,4
1881	4349	128	53	-	8	9	4424	1,8	2,0	3,8
1882	4357	191	46	2	4	6	4498	0,9	1,3	2,2
1883	4413	125	57	2	13	8	4477	2,9	1,8	4,7
1884	4444	142	49	1	17	9	4535	3,7	2,0	5,7
1885	4656	134	42	1	7	11	4746	1,5	2,3	3,8

Anm. Opgaverne over Antallet af Levendefødte, Dødfødte, Tvillings- og Trillingsfødsler er erhvervet fra de officielle Medicinalberetninger og det statistiske Centralbureau (For 1883—85 er de foreløbige). Dødsfaldene er noterede efter Sundhedskommissionens Aarsberetninger. Før 1868 er blandt Dødfødte ogsaa de, der er døde inden 24 Timer efter Fødselen, medregnede.

Skarlagensfeber tiltog i Udbredning fra Aaret forud. Forholdet mellem de paa Lazaret og i Privathusene behandlede Tilfælde, Dødelighedsprocent etc. sees af nedenstaaende Tabel.

Aar.	Ialt.			Behandlede i Privathusene.			Behandlede i Lazaret.			Procentforhold mellem Angrebne og paa Lazaret Behandlede.
	An-grebne.	Døde.	Døde af 100 An-grebne.	An-grebne.	Døde.	Døde af 100 An-grebne.	An-grebne.	Døde.	Døde af 100 An-grebne.	
1879 ...	243	30	12.3	126	13	10.3	117	17	14.5	48.1
1880 ...	167	16	9.6	76	10	13.1	91	6	6.6	54.5
1881 ...	257	20	7.8	78	12	15.4	179	8	4.5	69.7
1882 ...	308	18	5.8	113	11	9.7	195	7	3.6	63.3
1883 ...	1015	17	6.9	370	23	6.2	645	47	7.3	63.5
1884 ...	1487	139	9.5	446	39	8.9	1041	100	9.6	70.0
1885 ...	1961	174	8.9	834	45	5.4	1137	129	11.3	70.3

Af de 174 Døde vare 10 under 1 Aar, 107 mellem 1—5 Aar, 51 mellem 5—10 Aar, 5 mellem 10—15 Aar, 1 mellem 15—20 Aar.

Om Skarlagensfeberens Forekomst i Christiania fra 1825—1885 giver nedenstaaende Uddrag af Medicinalberetningerne, optaget fra Christiania Sundhedskommissions Beretning om Folkemængden og Sundhedstilstanden i Christiania 1882 med Tilføielser for de senere Aar efter 1882, en Oversigt.

1825. Udbredt Epidemi.

Begyndte i Februar, tiltog mere og mere indtil Juni, Juli, August og September, i hvilke Maaneder den var særdeles udbredt ikke alene blandt Børn, men endog blandt Voxne; men siden aftog den indtil Aarets Slutning. Skjönt ofte meget heftig, var Sygdommen dog sjelden dødelig.

1826 viste Sygdommen sig hele Aaret, indtil Høsten for det meste godartet, senere af en mere ondartet Natur.

1827 viste den sig i Aarets første Maaneder.

1828 optraadte enkelte lette Tilfælde i Foraaret.

1829. }

1830. }

1831. }

1832. }

1833. }

1834. }

Ingen Angrebne.

1835. Udbredt Epidemi.

Fra Mai Maaned særdeles gjængs blandt Voxne og Børn, men af en sjelden mild og godartet Karakter. Mod Aarets Slutning viste den sig mere compliceret og farligere.

1836 fortsatte Epidemien sig i Aarets første Kvartal, og skjönt undertiden heftig, havde den dog sjelden dødelig Udfald.

1837. Enkelte Tilfælde i Marts og April.

1838. }

1839. }

1840. }

Ingen Angrebne.

1841. }

1842. }

Udbredt Epidemi.

Begyndte i September 1841, blev mere og mere udbredt mod Aarets Slutning og fortsatte sig som Epidemi i de 2 første Maaneder fra 1842, skjönt ikke meget udbredt. Var undertiden compliceret med slemme Hjerne- og Halsaffektioner. Den optraadte forøvrigt gennem hele Aaret 1842, men meget sjeldnere og langt mildere end i de 2 første Maaneder.

1843. Kun sjelden bemærket.

1844. }

1845. }

Epidemi.

Begyndte i Foraaret 1844, udbredte sig henimod Høsten, angreb ogsaa nogle Voxne, vedvarede gennem første Halvdel af 1845; men var særlig mild og godartet.

1846. }

1847. }

1848. }

Ingen Angrebne.

1849. Nogle faa Tilfælde i de sidste Maaneder af Aaret.

1850. Var ikke usædvanlig om Høsten og i Begyndelsen af Vinteren.

1851. }

1852. }

Ingen Angrebne.

1853. Et Barn døde af Sygdommen i November.

1854. { Udbredt Epidemi.
1855. {

Viste sig fra Sommeren 1854 og angreb mange Børn. Den var hos mange meget heftig og dræbte især ved Eftersygdomme. 1855 fortsatte Epidemien sig og var især i Begyndelsen af Aaret og tildels mod sammes Ende almindelig baade blandt Voxne og Børn; ikke faa Børn bleve dens Ofre. Den iagttoges meget sjældnere i Sommermaanederne, var i det Hele meget mildre end i det foregaaende Aar.

1856. I Aarets første Trediedel var Sygdommen gjængs, men forsvandt ud paa Vaaren.

1857 omtales kun 1 Tilfælde i Juni og 1 i Oktober, det ene endte dødeligt.

1858. Fra Juni af spredte Tilfælde. Omtrent 40 Angrebne og 3 Døde.

Skarlagensfeberens Optræden maanedsvis 1859—1885.

Aar.	An- greb- ne.	Døde.	Angrebne.											
			Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
1859	62	4	1	11	18	9	4	-	1	-	1	5	3	9
1860	79	-	9	5	12	12	7	9	6	6	5	6	2	-
1861	11	-	2	3	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-
1862	338	51 [119]	-	1	-	-	-	4	3	24	35	131	83	58
1863	178	14 [49]	53	43	21	33	4	7	4	1	-	5	6	1
1864	28	3 [2]	3	3	2	1	2	2	-	-	3	2	4	6
1865	20	- [1]	2	2	1	1	1	-	-	1	1	2	1	7
1866	165	13 [20]	-	2	-	1	-	-	4	16	16	21	54	51
1867	611	65 [159]	51	76	65	72	62	28	50	11	57	50	60	29
1868	180	20 [68]	28	23	25	9	10	13	3	3	18	18	19	11
1869	287	36	16	6	5	2	-	2	-	11	33	39	82	66
1870	896	70	44	45	38	19	30	41	64	78	105	152	138	142
1871	244	24	69	41	33	23	21	10	3	7	8	14	6	9
1872	24	2	4	3	4	4	2	-	-	2	2	1	2	-
1873	40	3	3	8	-	-	1	-	-	2	1	1	13	11
1874	113	12	7	16	9	10	13	11	17	13	10	4	1	4
1875	1030	156	9	2	6	1	4	3	4	6	78	231	312	374
1876	1111	241	287	172	123	85	71	70	71	49	45	47	46	45
1877	214	62	65	29	28	8	12	8	9	11	10	16	11	7
1878	162	33	4	6	7	7	2	6	14	9	11	25	36	35
1879	243	30	25	30	12	23	13	23	19	8	10	22	22	36
1880	167	16	26	21	13	21	19	11	7	1	12	13	12	11
1881	257	20	25	21	26	24	11	7	2	9	18	37	38	39
1882	308	18	51	19	24	15	12	17	18	30	39	29	30	25
1883	1015	79	29	38	52	29	54	104	66	60	84	160	191	148
1884	1487	139	148	132	78	73	71	84	108	130	219	183	195	166
1885	1861	174	135	110	135	175	141	153	134	136	197	227	221	197

I Anledning foranstaaende Tabel bemærkes:

Fra Høsten 1869, da Skarlagensfeberen begyndte at tiltage og vise sig noget ondartet, bleve Lægerne og Publikum ifølge Beslutning af Sundhedskommissionen paalagte at anmelde hvert nyt Tilfælde af denne Sygdom, og fra den Tid af og end mere, efterat det i Henhold til § 27 i de ved Kgl. Resolution af 14de Marts 1874 approberede Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet i Christiania var blevet de praktiserende Læger paalagt at indsende daglige Opgaver over de af dem iagttagne Tilfælde af følgende Sygdomme — asiatisk Cholera,

Typhoidfeber, exanthematisk Typhus, Børnekopper, Mæslinger, Skarlagensfeber, Diphtherit, Rosenfeber, Barselfeber og andre akute indvortes Sygdomme, der ere Følge af Barselseng, — svare de i Tabellen anførte Tal nogenlunde til de virkelige.

Ogsaa for Dødsfaldenes Vedkommende bleve nemlig ifølge § 31 af foranævnte Forskrifter fra samme Aar af samtlige Dødsanmeldelser udstedte af Læger og gennem Sognepræsten tilstillede Sundhedskommissionen.

For de tidligere Aar ere de i Tabellen sammenstillede Tal lidet nøiagtige. Tabellen er Sammendrag af de indtil 1864 til det medicinske Selskab, senere til Sundhedskommissionen fra Byens Læger og Sygehusene indsendte Maanedslister over epidemiske Sygdomme. Kun et Faatal af Byens Læger indsendte dog sine Lister. Antallet af de i Ministerialbøgerne tildels efter Dødsanmeldelser fra Lægerne indførte Dødsfald (og paa Tabellen i Parenthes tilføiet) er derfor langt større end det efter Maanedslisterne sammenstillede, og de Angrebne have vel derfor ogsaa været forholdsvis langt flere. — Jfr. Forhandlinger i det medicinske Selskab i Christiania S. 60 fg.

Følgende Tabel viser Antallet af Angrebne og Døde i Forhold til Folke-mængden for Aarene 1860—1885.

Skarlagensfeberen i Christiania fra 1860 til 1885.

	Angrebne.	Døde ¹⁾ .	Folke-mængde ²⁾ .	Angrebne af 10000 Levende.	Døde af 10000 Levende.	Af 100 Angrebne døde.
1860	79	2	53 435	14.78	0.37	2.53
1861	11	1	53 784	2.05	0.19	9.00
1862	338	119	54 384	62.15	21.88	35.21
1863	178	49	55 125	32.29	8.88	27.54
1864	28	3	56 253	4.08	0.53	10.71
1865	20	1	57 382	3.40	0.17	5.00
1866	165	20	59 445	27.76	3.36	12.12
1867	611	159	61 510	99.33	25.85	26.02
1868	180	67	63 504	28.34	10.55	37.02
1869	262	36	64 935	40.35	5.54	13.74
1870	896	70	66 514	134.71	10.54	7.81
1871	224	24	68 698	32.61	3.48	10.71
1872	24	2	70 469	3.41	0.28	8.33
1873	40	3	72 725	5.50	0.42	7.50
1874	115	12	75 042	15.32	1.60	10.43
1875	1030	156	76 866	133.99	20.29	15.15
1876	1111	241	79 022	140.59	30.40	21.69
1877	214	62	81 801	26.16	7.58	28.97
1878	162	33	112 977	14.34	2.92	20.37
1879	243	30	116 801	20.80	2.58	12.35
1880	167	16	119 407	13.99	1.34	9.58
1881	257	20	122 036	21.06	1.64	7.78
1882	308	18	122 424	25.16	1.47	5.84
1883	1015	70	124 125	81.93	5.64	6.09
1884	1487	139	128 300	115.9	10.08	9.05
1885	1961	174	130 790	149.9	13.54	8.08

¹⁾ Sammenstillet efter Sundhedskommissionens Beretning. ²⁾ 1860—62, 1864 og 1866 efter Beregning, de øvrige Aar efter Tælling den 31te December hvert Aar.

Af **Mæslinger** anmeldtes kun 5 Tilfælde uden Dødsfald hos 4 Smaagutter og 1 voxen Kvinde. Smitteforholdene kunde ikke udredes med Sikkerhed. 2 Børn antages smittet fra en tilbagevendende Emigrantfamilie.

Af **Kighoste**, der optraadte meget sjeldnere end i Aaret forud, anmeldtes de fleste Tilfælde i Kvartalerne Januar til Marts og Oktober til December.

Diphtherisk Svælgbetændelse, som allerede i det foregaaende Aars sidste Halvdel havde begyndt at udbrede sig mere end sædvanlig, spredte sig mere og mere i Begyndelsen af 1885. Den tiltog hele Aaret igjennem — smaa Fluktuationer undtagne — til November Maaned og hjemsøgte især de østlige og fattigere Bydele, men forekom iøvrigt spredt over hele Byen og rammede alle Klasser. Fra April ansattes en særskilt Epidemilæge, der tillige overtog Tilsynet med de Lazareter, hvor de Syge indlagdes. Af de Angrebne blev 1299 eller 77 pCt. indlagte til Behandling i Lazaret.

Fortegnelse over de i 1885 af Diphtherit Angrebnes og Dødes Alder og Kjøen.

Alder.	Angrebne.			Døde.			Af 100 Angrebne døde.		
	Md.	Kv.	Sum.	Md.	Kv.	Sum.	Md.	Kv.	Begge Kjøen.
Under 1 Aar	20	18	38	12	16	28	60.0	88.8	73.7
1 Aar	9	9	18	68	62	130	82.0	74.7	78.9
2 —	73	74	147						
3 —	71	67	138						
4 —	70	71	141						
5 —	64	63	127	51	60	111	32.2	43.5	39.8
6 —	47	51	98						
7 —	45	52	97						
8 —	46	47	93						
9 —	42	45	86	43	47	90	17.6	18.3	17.9
10 —	41	45	86						
11 —	25	30	55						
12 —	17	32	49						
13 —	16	24	40	9	11	20	7.9	7.5	7.7
14 —	14	16	30						
15—19 Aar	83	92	175						
20—24 —	27	74	101						
25—29 —	17	43	60	1	5	6	1.2	5.4	3.4
30—34 —	15	34	49						
35—39 —	12	24	36						
40—44 —	5	6	11						
45—49 —	2	5	7	2	2	2	1.7	1.2	1.2
50 Aar og derover	1	5	6						
Tilsammen	762	926	1688	184	203	387	24.1	21.0	22.9

Af **Lungebetændelse** behandlede 714 Tilfælde og kjendes 121 Dødsfald, i 1884 anmeldtes 731 Tilfælde og 103 Dødsfald, i 1883: 644 Tilfælde og 107 Dødsfald.

Akut Diarrhoe og Cholera nostras var mindre hyppig end Aaret

forud, og der indtraf ligeledes færre Dødsfald. De i Februar anmeldte 3 Tilfælde af **Blodgang** vare af tvivlsom epidemisk Karakter.

Veneriske Sygdomme. Efter de til Suudhedskommissionen indsendte Opgaver fra Lægerne og fra Sygehusene kom af veneriske Sygdomme hver Maaned under Behandling følgende Antal Tilfælde.

De af Byens Læger anmeldte Tilfælde af veneriske Sygdomme.

	Blenorrhagiske Tilfælde.					Ikke inficerende Chanker.					Nye Tilfælde af Syphilis.					Hereditær Syphilis.				
	Md.		Kv.		Sum.	Md.		Kv.		Sum.	Md.		Kv.		Sum.	Md.		Kv.		Sum.
	Voxne.	Børn.	Voxne.	Børn.		Voxne.	Børn.	Voxne.	Børn.		Voxne.	Børn.	Voxne.	Børn.		Voxne.	Børn.			
Januar	61	-	2	-	63	18	-	-	-	18	3	-	1	-	4	-	2	1	-	3
Februar	64	-	1	-	65	13	-	-	-	13	9	-	2	-	11	-	2	1	-	3
Marts	89	-	3	-	92	14	-	-	-	14	13	-	5	-	18	-	1	-	2	3
April	103	-	1	-	104	10	-	-	-	10	18	1	1	-	20	-	3	-	-	3
Mai	56	-	1	-	57	11	-	-	-	11	8	-	1	-	9	-	1	-	3	4
Juni	67	-	4	-	71	13	-	-	-	13	5	-	-	-	5	-	1	-	1	2
Juli	63	-	1	-	64	17	-	-	-	17	7	-	2	1	10	-	2	-	1	3
August	76	-	2	-	78	15	-	-	-	15	17	-	3	-	20	-	2	-	1	3
September	71	1	13	-	85	3	-	6	-	9	6	1	8	1	16	-	2	-	3	5
Oktober	111	-	2	-	113	14	-	-	-	14	5	-	1	1	7	-	-	-	-	-
November	72	-	3	-	75	6	-	-	-	6	12	-	6	2	20	-	2	-	1	3
December	104	-	1	-	105	29	-	1	-	30	6	2	3	1	12	-	-	-	1	1
Sum	937	1	34	-	972	163	-	7	-	170	109	4	33	6	152	-	18	2	13	33

De fra Sygehusene anmeldte Tilfælde af veneriske Sygdomme.

	Blenorrhagiske Tilfælde.					Ikke inficerende Chanker.					Nye Tilfælde af Syphilis					Hereditær Syphilis.				
	Md.		Kv.		Sum.	Md.		Kv.		Sum.	Md.		Kv.		Sum.	Md.		Kv.		Sum.
	Voxne.	Børn.	Voxne.	Børn.		Voxne.	Børn.	Voxne.	Børn.		Voxne.	Børn.	Voxne.	Børn.		Voxne.	Børn.	Voxne.	Børn.	
Januar	9	-	14	1	24	2	-	1	-	3	4	-	10	1	15	-	1	-	1	2
Februar	2	-	22	-	24	-	-	-	-	-	1	-	3	-	4	-	4	-	1	5
Marts	3	-	17	-	20	1	-	2	-	3	5	-	9	-	14	-	2	-	1	3
April	5	-	13	-	18	-	-	-	-	-	6	-	6	-	12	-	1	-	-	1
Mai	6	-	15	-	21	1	-	3	-	4	2	-	5	-	7	-	3	-	1	4
Juni	3	-	5	-	8	1	-	-	-	1	4	-	8	-	12	-	1	-	2	3
Juli	3	-	19	-	22	1	-	5	-	6	3	-	9	-	12	-	-	-	2	2
August	5	-	12	-	17	2	-	3	-	5	3	-	3	-	3	-	1	-	3	4
September	6	1	9	-	16	-	-	6	-	6	2	-	7	-	9	-	-	1	1	2
Oktober	7	-	8	-	15	2	-	2	-	4	3	-	4	-	7	1	-	-	-	1
November	6	-	14	-	20	-	-	2	-	2	3	-	13	-	16	-	-	-	1	1
December	3	-	3	-	6	2	-	1	-	3	2	-	6	-	8	-	1	-	-	1
Sum	58	1	151	1	211	12	-	25	-	37	12	-	83	1	119	1	14	1	13	29

Ved den tvungne Visitation af prostituerede Kvinder, der dels visiteredes 1 dels 2 Gange ugentlig, foretoges ialt 6729 Visitationer, hvorved i Aarets Løb fandtes 146 Sygdomstilfælde: 79 blenorrhagiske Tilfælde, 22 Excoriatio, 30 pri-

mære og 12 konstitutionelle syphilitiske Affektioner og 2 Tilfælde af anden Sygdom, der foranledigede Indlæggelse paa Sygehus. Antallet af offentlige prostituerede Kvinder var ved Aarets Begyndelse 122 og ved dets Ende 129. Tillige foretoges 1394 Visitationer af 405 Kvinder, som mødte til uregelmæssige Tider; af disse havde 186 tidligere ikke været visiterede. Der fandtes ved disse Visitationer 169 Sygdomstilfælde nemlig: 80 blennorrhagiske Affektioner, 4 Excoriatio, 30 primære og 54 konstitutionelle syphilitiske Affektioner og 1 Tilfælde af anden Sygdom, der foranledigede Indlæggelse paa Sygehus.

Chroniske Sygdomme. Nedenstaaende Tabel giver en Oversigt over en Del i Lægernes private Praxis behandlede væsentlig chroniske Sygdomme efter de til Stadsfysikatet indsendte Beretninger.

Liste over forskellige væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialt opgivne.		Behandlede, for hvilke er opgivet Alder og Kjøen.			
	Tilfælde ¹⁾ .	Dødsfald ²⁾ .	Børn (under 15 Aar).		Voxne (over 15 Aar).	
			Md.	Kv.	Md.	Kv.
Chronisk Rheumatisme	266	-	5	6	121	134
Fnat	89	-	28	21	20	20
Skurv	1	-	-	-	1	-
Kjertelsyge	205	6	76	81	16	32
Rachit	113	22	64	49	-	-
Simpel Meningit	55	55	22	24	2	7
Tuberkuløs Meningit	66	66	29	31	3	3
Svindot	446	403	23	30	137	196
Kræft	58	³⁾ 106	-	-	28	30
Vatersot og Morbus Brightii	97	⁴⁾ 56	8	12	31	46
Blegsot og Anæmi	1403	3	73	196	77	1067
Menstruationsuordener	132	-	-	4	-	128
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1500	2	112	147	493	748
Ormesygdomme	200	-	61	75	20	44
Drankersygdomme	43	4	3	-	39	1

¹⁾ Fattiglægernes Opgaver ikke medregnede. ²⁾ Efter de til Sundhedskommissionen anmeldte Dødsfald. ³⁾ Kræft 103, Sarcom 3. ⁴⁾ Vatersot 2, Morbus Brightii 54.

Sindssyge. Af Fattigvæsenet var udsat i privat Forpleining 88 Mænd og 107 Kvinder, tilhørende Kommunen; i Sindssygeasylet forpleiedes ialt 136 Byen tilhørende Sindssyge og 27 Personer mod Refusion af fremmede Kommuner. Med de Sindssyges Forpleining og Vilkaar er der jevnlig ført Tilsyn af Stadsfysikus og Bylægerne. Iøvrigt behandlede for Fattigvæsenets Regning 64 Sindssyge nemlig i Gaustad Asyl 34 Byen tilhørende Syge og 6 mod Refusion af Hjemstavnskommunen, i Oslo Asyl 22 Byen tilhørende Syge og 6 mod Refusion af Hjemstavnskommunen.

Fødselsstiftelsen. Fra det foregaaende Aar laa 14 Kvinder tilbage, af hvilke 1 fødte i heromhandlede Aar. Der indkom 402, af hvilke 4 havde født før Indkomsten, 27 udgik uden at føde, af disse indkom igjen 21, der fødte paa Stiftelsen inden Aarets Udgang. Tilbageiggende ved Aarets Udgang var 22, hvoraf 4 uden at have født

De Fødendes Antal var saaledes, iberegnet de 4, der havde født før Indkomsten, 372, (83 Gifte, 289 Ugifte), hvoraf 232 første Gang fødende og 140 havde født før. Der forekom 2 Tvillingsfødsler.

Af 374 Børn fødtes:

249 i 1ste Isseleie (1 med Panden fortil).	8 i 2den Sædefødsel.
105 i 2den do.	1 i 1ste enkelt Fodfødsel.
1 i ubekjendt Issefødsel.	3 i 2den do. do.
1 i 1ste Ansigtfødsel.	1 i 1ste dobbelt do.
1 i 2den do.	1 i 2den do. do.
3 i 1ste Sædefødsel.	

Tverleie forekom 3 Gange, hvorfor foretoges Vending og Udtrækning. Forholdet ved de forekommende Tvillingsfødsler var:

	1	2
1ste Tvilling:	1ste Issefødsel.	1ste Sædefødsel
2den do.	2den do.	Tverleie.

Paa Stiftelsen døde 3 Kvinder, to af Barselkrampe, en af Blødning ved placenta prævia. Af de 374 fødte Børn vare 21 dødfødte, 5 døde i 1ste Døgn og 7 efter 1ste Døgn.

Fra den i Forbindelse med Stiftelsen værende Jordmoderskole udexamineredes 33 Elever. 8 fra Byer, 25 fra Landdistrikterne, nemlig fra:

Christiania	3	Christians Amt	2
Kongsberg	2	Bratsbergs —	2
Horten	1	Lister og Mandals Amt	3
Laurvik	1	Nordre Bergenhus —	1
Flekkefjord	1	Romsdals Amt	1
Smaalenenes Amt	1	Søndre Trondhjems Amt	3
Buskeruds —	3	Nordre — —	1
Jarlsberg og Laurviks Amt	1	Nordlands Amt	6
Hedemarkens Amt	1		

Af **obstetriciske Operationer** udførtes ialt 168, hvoraf 26 paa Fødselsstiftelsen. Tabellen (Side 13) angiver Indikation og Udfald for de udførte obstetriciske Operationer.

Døde paa Barselseng. Ifølge Lægernes Opgaver døde 18 Kvinder paa Barselseng, nemlig 7 af Barselfeber, 5 af Barselkrampe, 2 af Blødning, 1 af Livmoderbristning, 1 efter Abort, for 2 er Dødsaaarsag ikke nærmere angivet.

Antallet af **Fødte og Døde** var ifølge Opgaver fra det statistiske Centralbureau over Folkemængdens Bevægelse i 1885.

Distrikt.	Leven- de fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar- sel- seng.		ved ulyk- kelige Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Christiania Stadsfysikat	4665	2785	712	62	16	194	36	14	1

Overskuddet af Fødte over Døde udgjorde 1880 og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 59,7.

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Operationer ialt.	Tangforløsning.				Vending.				Udtrækning.				Partus præmaturus artificialis.				Perforation.		Efterbyrdsoperation.	
		Mødre.		Børn.		Mødre.		Børn.		Mødre.		Børn.		Mødre.		Børn.		Mødre		Mødre	
		lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	død.
Paa Fødselsstiftelsen:																					
Langsom Fødsel.	11	11	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed.	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	³⁾ 2	1	-	-	-	-
Ligelig forsnævret Bækken.	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Barselkrampe.	1	-	¹⁾ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Placenta prævia og Blødning.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	²⁾ 1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie.	3	-	-	-	-	3	-	3	³⁾ -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sædeleie.	4	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilbageholdelse.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Tilsammen	26	11	1	12	-	3	-	3	-	4	1	4	1	3	-	2	1	1	-	2	-
		12		12		3		3		5		5		3		3		1		2	
Udenfor Stiftelsen:																					
Langsom Fødsel.	85	80	⁴⁾ 1	77	6	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed.	6	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Barselkrampe.	1	-	⁵⁾ 1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Placenta prævia og Blødning.	3	-	-	-	-	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Livmoderbristning.	1	-	-	-	-	-	⁶⁾ 1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjævt Isseleie eller Panden fortil.	6	5	-	5	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stort Fosterhoved.	3	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Opslaaede Arme.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fremfald af Navlesnor.	4	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tværlæie.	11	-	-	-	-	9	⁷⁾ 2	7	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sædeleie.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Blødning.	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-
Sammenvoxning.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Tilbageholdelse.	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-
Tilsammen	142	96	2	90	10	13	3	8	8	4	-	4	1	-	-	-	-	2	-	19	-
		98		100		16		16		4		5		-		-		2		19	

¹⁾ Dødsårsag: Barselkrampe. ²⁾ Dødsårsag: Blødning. ³⁾ Et Barn døde 28 Timer efter Fødselen. ⁴⁾ Dødsårsag: Barselfeber. ⁵⁾ Dødsårsag: Barselkrampe. ⁶⁾ Dødsårsag: Livmoderbristning. ⁷⁾ Dødsårsag: Barselfeber.

Dødsaaarsager i Christiania 1885.

i 4de og 5te Aar.		mellem 5-10 Aar.		mellem 10-15 Aar.		mellem 15-20 Aar.		mellem 20-30 Aar.		mellem 30-40 Aar.		mellem 40-50 Aar.		mellem 50-60 Aar.		mellem 60-70 Aar.		mellem 70-80 Aar.		mellem 80-90 Aor.		mellem 90-100 Aar.		Uopg. Alder.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
7	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	5	2	17	8	2	11	1	5	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-
1	-	1	2	2	2	1	-	2	2	2	-	2	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	3	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	3	2	6	3	4	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	3	-	7	9	7	11	5	4	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	6	7	12	13	16	9	19	9	6	1	1	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	1	2	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	1	2	1	-	6	6	5	23	-	6
1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
51	60	43	47	9	11	1	5	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	3	1	1	2	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-

i 4de og 5te Aar.		mellem 5-10 Aar.		mellem 10-15 Aar.		mellem 15-20 Aar.		mellem 20-30 Aar.		mellem 30-40 Aar.		mellem 40-50 Aar.		mellem 50-60 Aar.		mellem 60-70 Aar.		mellem 70-80 Aar.		mellem 80-90 Aar.		mellem 90-100 Aar.		Uopgivet.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	5	1	6	-	-	2	1	2	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
3	5	7	6	6	-	1	-	1	-	1	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
1	-	2	4	-	-	1	-	5	4	1	6	6	5	2	8	6	-	1	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	1	3	1	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	-	2	1	-	-	2	3	2	3	-	3	5	1	-	1	-	1	1	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
-	1	2	4	-	-	2	2	4	3	2	3	5	3	9	10	9	9	9	5	1	6	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Forts.). Dødsaaarsag.	Sum.	Deraf vare:		i 1ste Maaned.		i 2den og 3die Maaned.		i 4de, 5te og 6te Maaned.		i 2det Halvaar.		i 2det og 3die Aar.	
		M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
Pyæmia	9	7	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	26	16	6	-	-	1	-	3	2	5	2	7	2
Sarcoma. Osteo-.....	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Scarlatina	174	98	76	-	-	-	2	-	1	4	3	35	28
Scrlrophulosis.....	6	4	2	-	-	-	-	1	-	2	-	-	2
Stricture laryngis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— oesophagi	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Syphilis	19	14	5	1	-	3	2	2	1	4	1	1	-
Tetanus	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberc. pulmonum	403	205	198	-	-	-	-	-	1	1	4	10	4
— miliaris acuta.....	9	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
— organ. alior	12	7	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Tumor cavernosus	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
— gland. colli	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Tussis convulsiva.....	53	29	24	-	1	1	1	6	4	2	4	18	11
Typhlitis	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulcus ventriculi.....	5	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variolæ	2	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Vitia org. abdominis.....	8	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — cerebri	18	11	7	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
— — conformationis ..	2	-	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
— — cordis	67	23	44	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
— — hepatis	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Causa ignota	24	11	13	1	1	2	2	2	1	1	-	1	-
Kjendte Dødsfald af Syg- dom tilsammen.....	2666	1365	1301	68	43	71	61	107	69	120	107	225	183
Mors accidentalis.....	3	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Homicidium	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Submersio	8	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Suicidium	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Suspensio	11	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum	2690	1388	1302	68	43	72	61	107	69	120	107	225	183

Til Oplysning om Dødsaaarsagerne tjener Tabellen (Side 14), sammen-
dragen af de til Sundhedskommissionen fra Lægerne indsendte Dødsan-
meldelser.

De hyppigste Dødsaaarsager opgives at have været: Svindsot 403,
diphtherisk Svælgbetændelse 387, akut Diarrhoe 197, Skarlagensfeber 174, akut
Bronchit 171, Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen
tilsammen 166, Lungebetændelse 121, Kræft og Sarcom 106.

Fattigsygepleien. Af Bylægerne er i de 7 Distrikter, hvori Byen er

i 4de og 5te Aar.		mellem 5-10 Aar.		mellem 10-15 Aar.		mellem 15-20 Aar.		mellem 20-30 Aar.		mellem 30-40 Aar.		mellem 40-50 Aar.		mellem 50-60 Aar.		mellem 60-70 Aar.		mellem 70-80 Aar.		mellem 80-90 Aar.		mellem 90-100 Aar.		Uopgivet.
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
-	-	1	-	1	-	-	-	3	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
25	19	30	21	4	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	3	7	11	6	15	11	21	65	54	39	40	24	22	22	12	14	9	2	2	-	-	-	-	-
1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	-	1	-	-	3	1	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	3	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	2	3	1	-	2	1	4	3	5	5	4	5	5	2	11	2	9	1	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2	2	1	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	3	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
109	105	108	111	37	33	21	45	92	102	85	80	70	68	89	66	92	94	51	69	20	55	-	9	1
-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	3	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	1	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
110	105	112	111	39	33	21	46	93	102	89	80	72	68	93	66	96	94	51	69	20	55	-	9	1

inddelt, ialt behandlet 6998 fattige Syge: 1473 Gutter, 1525 Pigeboern, 1284 voxne Mænd og 2716 voxne Kvinder. Af disse indlagdes 720, 97 Gutter, 89 Pigeboern, 221 voxne Mænd og 313 voxne Kvinder paa Sygehusene efter forudgaaet Behandling i Hjemmet. Uden saadan foregaaende Behandling indlagdes 901: 155 Gutter, 165 Pigeboern, 279 voxne Mænd og 302 voxne Kvinder. Af de i Hjemmet behandlede Syge døde 93 Gutter, 75 Pigeboern, 161 voxne Mænd og 145 voxne Kvinder, tilsammen 474, hvad der giver en Dødsprocent af 6,8 af samtlige behandlede Syge.

I Sundhedskommissionen afholdtes 38 Møder. Kommissionens Journal udviser 1038 Journalnummere.

Der indkom 168 Bygningsanmeldelser og Andragender.

Kontrollen med Renlighedsforholdene udførtes ved Hjælp af 5 Assisterter og 7 Bylæger. Fra 13de Juli til 13de Oktober var desuden ansat 2 midlertidige Assisterter og fra 13de Oktober og til Aarets Udgang 1 midlertidig Assistent. Kontrollen med de private Kloaker blev udført paa samme Maade som foregaaende Aar ved en Ingeniør med tilstrækkelig Arbeidshjælp.

Efter Forestilling af Sundhedskommissionen blev ved Beslutning af Formandskabet under 21de Januar en liden Gaard paa Hammersborg, Matr.-No. 1 Bjerggaden, stillet til Sundhedskommissionens Disposition til Udflytnings- og Interineringslokale.

Paa Grund af den tiltagende Diphtheritepidemi erholdt man Matr.-No. 30 Akersbakken til Benyttelse som Annexsygehus til Tostrupløkkens Lazaret.

Som eventuelt Koleralazaret stod Hovedbygningerne paa lille Ullevold disponible.

Under 28de Juli udfærdigede Sundhedskommissionen nedenstaaende Regler til Iagttagelse af Bylægerne ved Koleratilfælde:

Tilfælde af asiatisk Cholera eller af Sygdom, der af Bylægen efter anstillet Undersøgelse findes at give Mistanke om at være denne Sygdom, indlægges enten uden Ophold i et Koleralazaret, forsaavidt det lader sig gjøre — for Tiden Hovedøens Lazaret eller lille Ullevold — eller isoleres foreløbig i Hjemmet, saavidt Forholdene tillade.

Ere de Syge døde, bringes Ligene saa hurtigt som muligt til Lazaretets Lighus.

De Syges eller Dødes nærmeste Omgivelser interneres, forsaavidt de dertil ere villige, enten i et særskilt Interineringslokale eller i Hjemmet.

Transporten af de Syge, eller af Ligene foregaar i en dertil bestemt Syge- eller Transportvogn, der rekvireres gennem Forstanderen for Byens Sygehuse.

Indlægges den Syge, eller er Liget fjernet, desinficeres den Syges Bolig tilligemed derhen hørende Priveter.

Denne Desinfektion foregaar ifølge Sundhedskommissionens Beslutning ved de første Tilfælde paa saadan Maade:

Linned, Sengklæder o. l., som har været i Berøring med den Cholerasyge, opbrændes. Kan Opbrændingen foregaa paa Stedet, udføres den der, hvis ikke, transporteres Gjenstandene i en særskilt Vogn uden Ophold til Lazaretet.

De af den Syge benyttede Værelser og Priveter udrøges derefter med Svovl eller Chlor (20 Gram Stangsvovl pr. m³ Rumindhold eller 20 Gram Chlorkalk, der overgydes med 20 Gram Saltsyre), hvorefter Værelser og Priveter udluftes og vaskes.

Privetindholdet desinficeres med Chlorzink, Chlorkalk eller andre Desinfektionsmidler, tømmes uopholdelig og bortbringes i særskilte Pudretvogne til Lazaretet, hvor det nedgraves.

Ved det inficerede Hus anvendes foreløbig Assisterterne som Vagt for at paase, at Alt bliver ordentligt udført.

Forbliver den Syge eller de Internerede i Hjemmet, opslaaes paa et iøinefaldende Sted af Huset en Plakat, hvorpaa er trykt: «Her er Cholera», og Huset stilles under dagligt Lægetilsyn, indtil det igjen efter Sygdommens Ophør er desinficeret paa ovennævnte Maade, og Interneringen hævet, ligesom ogsaa et stadigt Vagthold anvendes for at paase, at intet utiladeligt Samkvem foregaar mellem Udenforstaaende og Huset. Saalænge Isolationen af den Syge og Interneringen i Hjemmet vare, desinficeres Privetindholdet daglig.

Ved hvert enkelt Sygdomstilfælde bør iøvrigt Bylægen konferere med Stadsfysikus.

Byens praktiserende Læger blev ved Tilsendelsen af disse Regler anmodet om ved Tilfælde af asiatisk Cholera eller ved Sygdomme, som mistænktes for at være denne Sygdom, uopholdelig at underrette nærmeste Bylæge derom.

Ifølge Meddelelse fra Sundhedskommissionens dyrlægekyndige Assistent havde han i 1885 foranlediget Beslaglæggelse af Kjødet af 57 Kjør, 10 Kalve, 19 Faar og 2 Svin, samt en Del bedærvet Fuglevildt.

Det falbudte Kjød var dels bedærvet dels uskikket til Salg paa Grund af Sygdom saaledes:

Kjør: Bedærvet Tilstand 5, Benbrud 1, Blødpis 4, Bristning af Aare under Kalvning 1, Børkrængning 2, Diarrhoe 1, Efterbyrdens Tilbageholdelse 1, Forstoppelse 1, fremmed Legeme i Hjertet 2, Fødselstrang 7, Gjennemligninger 1, Kalvningsfeber 19, Trommesyge 9, Tuberculose 2, Yverbetændelse og Leversygdom 1. Tilsammen 57.

Kalve: Diarrhoe 7, opblæste 2, selvdød 1. Tilsammen 10.

Faar: Bedærvet Tilstand 8, Fødselstrang 1, Vatersot 10. Tilsammen 19.

Svin: Lungebetændelse 1, Rødsyge 1. Tilsammen 2.

Kontrollen med de øvrige Næringsmidler er foregaaet paa den sædvanlige Maade.

Den offentlige Vaccination udførtes af Stadsfysikus med Bistand af Bylægerne. Ialt vaccineredes 2236 Børn. Desuden revaccineredes endel. Til indenbys Læger uddeltet omtrent 80, og til udenbys Læger og Hjelpevaccinatorer sendtes 230 Rør med Vaccinelympe. Jordemoderelereverne ere som sædvanlig underviste i Vaccinationens Udførelse.

Af retsmedicinske Forretninger er indsendt Beretning over 30 saadanne.

Sygehuse. I Byen er 6 Sygehuse nemlig Rigshospitalet, Fødselsstiftelsen, Christiania Kommunes Sygehus med Underafdelinger, Christiania Garnisonssygehus, Diakonissehuset, og «Vor Frue Hospital», hvilket sidste er knyttet til den herværende katolske Kirke. Af en Læge er oprettet et privat Hospital for chirurgiske Sygdomme. Kommunen har 5 Lazareter foruden Kvarantænelazaret paa Hovedøen. Af Sindssygeasyler findes Oslo Asyl og Christiania Kommunes Asyl. Akers Kommunes Sygehus ligger ligeledes inden Byens Grændser.

Strafanstalterne. Om Sundhedstilstanden og Sygepleien inden disse henvises til den almindelige Beretning.

I Arbeidsanstalten har det daglige Middeltal af Lemmer været 169 Mænd og 40 Kvinder; det daglige Middeltal af Syge, for Arbeide aldeles eller for største Delen fritagne, 5 Mænd og 2 Kvinder. Sygedagenes Antal var 2445, hvoraf 1912 for Mænd og 533 for Kvinder. I Aarets Løb indlagdes 27 paa Sygehus, nemlig 2 Mænd og 3 Kvinder paa Rigshospitalet og 18 Mænd og 4 Kvinder i Byens kommunale Sygehus. Af Indlæggelserne skede 11 for Lungebetændelse, 3 for Syphilis, 2 for Svindsot, 2 for Alderdomssvaghed. 5 Dødsfald indtraf i Aarets Løb hos 4 Mænd (2 Hjerneslag, 1 Epilepsi, 1 organisk Hjertesygdom) og 1 Kvinde, død af Epilepsi. De hyppigst behandlede Sygdomme vare: Diarrhoe 110, chronisk Rheumatisme og Lumbago 58, anæmiske Tilstande 41, Kardialgi 23, akut Bronchit og Katarrh 23, Syphilis 18, Forfrysning 15, chronisk Alcoholisme 12. Udgifterne til Medicin og Lægerekvisita udgjorde Kr. 1211,57.

Ved **Badeindretningerne** er ikke foregaaet nogen Forandring i Aarets Løb.

Byens 10 Apotheker visiteredes. Se den almindelige Beretning.

Medicinalpersonalet. Ifølge den officielle Fortegnelse over Læger (1885) var 130 Læger bosatte i Christiania, hvoraf imidlertid flere ikke praktisere. Distriktslægen i Aker er ligeledes bosat i Byen. Tandlægerne Antal var 23; af Jordemødre var der 62, hvoraf 10 antages ikke at praktisere.

II. Akershus Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Debr. 1875.	Antal Læger ¹⁾ .	Jordemødre.	Hjelpe- vaccinatorer.
Amtet.		40.58	97 550	27	31	29
1. Aker		8.48	28 838	²⁾ 11	8	9
	Aker	3.60	12 077	3	4	5
	Asker	0.80	3 670	2	1	1
	Bærum	1.45	5 735	3	1	1
	Nittedal	1.51	2 480	1	1	1
	Skedsmo	1.12	4 876	1	1	1
2. Ullensaker		15.94	34 156	6	9	9
	Ullensaker	1.88	6 255	2	2	2
	Sørum	0.80	2 712	-	1	1
	Gjerdrum	0.66	1 743	-	1	1
	Nannestad	2.47	4 119	1	-	-
	Næs	4.74	8 516	1	2	2
	Eidsvold	2.63	7 460	2	2	2
	Hurdalen	2.08	2 193	-	1	1
	Feiring	0.68	1 158	-	-	-
3. Høland		7.90	14 850	2	7	3
	Høland	5.20	6 000	1	3	3
	Urskog	2.76	4 553	1	2	3
	Fet	1.74	4 317	-	2	2
4. Follo		6.448	19 706	8	7	3
	Drøbak, Kjøbstad	0.005	2 047	3	1	-
	Hølen, Ladested	-	266	-	1	-
	Son —	-	748	1	-	-
	Hvitsten —	-	156	-	-	-
	Vestby	1.056	3 078	-	-	-
	Kraakstad	1.180	3 110	1	1	1
	Enebak	1.990	3 930	1	1	1
	Aas	0.829	2 733	2	1	-
	Fron	0.659	1 893	-	1	-
	Næsodden	0.728	1 745	-	1	1

¹⁾ Ved Distriktslægens Bopæl er her ligesom for de øvrige Amter Herredet udhævet med spærrede Typer. ²⁾ Distriktslægen bor i Christiania.

Sundhedstilstanden var noksaa god, dog mindre gunstig end i det foregaaende Aar. Af epidemiske Sygdomme forekom Skarlagensfeber, diphtherisk Svælgbetændelse, Kighoste og Kusma.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1603 eller 16.3 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (98 900).

Til Oplysning om de **epidemiske Sygdomme** hid sættes omstaaende af Lægernes Opgaver sammendragne Tabel.

Typhoidfeber. Tilfældene i Ullensakers Distrikt vare en Fortsættelse af Sygdommens Optræden forrige Aar men indskrænktes til nogle faa Gaarde; paa en af disse optraadte den 3 Gange med flere Maaneders Mellemrum, idet 3 Tjenestepiger — Budeier — efter hverandre bleve angrebne. De havde alle benyttet samme Sengested og rimelig ogsaa samme Sengklæder (Skindfæller), der ikke vare tilstrækkelig desinficerede.

Smitteforholdene ved de optraadte Tilfælde af **Børnekopper**, et Tilfælde i Bærum og 4 i Aas — paa sidstnævnte Sted under Formen Varioloider — har det ikke lykkedes at faa udredet.

Vandkopper forekom almindelig i Akers Herred mod Aarets Slutning.

Skarlagensfeber optraadte i Akers Distrikt væsentlig i Akers, Asker, Bærum og Skedsmo Herreder, i Almindelighed med mildt Forløb og jævnt fordelt hele Aaret; i Ullensaker Distrikt var Sygdommen ligeledes mild og ikke meget hyppig undtagen i en begrændset Kreds i Feiring; i Hølands Distrikt forekom den spredt i alle Herreder, og i Follo Distrikt hjemsogetes Næsodden og Aas mest.

Kighoste optraadte sporadisk i Akers Distrikt og var i Ullensaker almindelig i Eidsvold, Nannestad og Hurdalen; i Sommermaanederne var den hyppig i Høland Distrikt og i Follo Distrikt mildt udbredt i Næsodden, Fron og Enebak Herreder.

Diphtherisk Svælgbetændelse forekom hele Aaret og optraadte hyppigere end Aaret forud. En Del Tilfælde i Akers Distrikt — Aker, Asker Bærum Herreder — opgives at skyldes Smitte fra Christiania sin Oprindelse, ligesom den ogsaa gjentagne Gange fra Christiania importeredes til Eidsvold — Ullensakers Distrikt —, hvor den imidlertid var af mild Charakter. Kun ganske enkelte Tilfælde have været mere ondartede med Overgang til Luftrøret og hurtig Død. De fleste Tilfælde i Hølands Distrikt forekom i Relingens Annex til Fet og i Follo Distrikt i Aas og Enebak, i det sidste Herred ved Smitte dels fra Relingen dels fra Christiania.

Kusma angives som almindelig udbredt i hele Amtet; kun i de færreste Tilfælde søgtes Lægehjelp.

Lungebetændelse sees at være optraadt hyppigere end Aaret forud især i Høland og Follo Distrikter. Dødeligheden har ogsaa været større end Aaret forud nemlig 15.4 pCt. mod 11.8 pCt. i 1884.

Diarrhoe og **Cholera nostras** var i Aker og Follo hyppigere end Aaret forud. Dødeligheden af disse Sygdomme mindre end i foregaaende Aar.

Veneriske Sygdomme: Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde sees af nedenstaaende Tabel.

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus.

Sygdomsform.	Tils. Behandlede.	Kjendte Dødsfald.	Antal anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægdistrikterne				
				1		2	3	4
				Aker.		Ullensaker.	Høland.	Follo.
				Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	19	1	11	6	1	9	-	4
Gonorrhoe	56	-	20	15	-	19	3	19

I Akershus Amt anmeldte

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.
	Behandlede.	Deraf Døde.										
Typhoidfeber	30	4	29	6	4	2	2	-	-	2	6	2
Barselsefeber	24	8	21	1	1	2	2	3	4	1	2	1
Børnekopper	5	-	5	-	-	-	-	4	1	-	-	-
Vandkopper	33	-	33	4	6	3	7	1	-	3	2	3
Skarlagensfeber	627	30	622	62	41	54	39	38	52	37	60	39
Røde Hunde	9	-	9	-	6	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	6	-	6	-	1	-	1	1	-	2	-	1
Rosen	77	2	77	9	8	8	11	7	5	6	7	5
Kighoste	303	9	303	15	32	17	28	28	26	21	30	13
Dipht. Svælgbetændelse	295	66	295	24	14	9	14	20	21	31	16	42
Strubehoste	24	9	23	3	2	2	3	-	-	1	2	1
Kusma	135	-	135	22	12	12	9	4	11	1	18	7
Akut Bronchit	1578	35	1484	207	168	234	150	121	97	62	54	63
Andre katarrh. Tilf. }												
Katarrhalsk og follikulær Angina												
Lungebetændelse	643	-	643	53	66	69	48	47	43	54	32	45
	592	91	591	63	75	72	77	57	43	28	13	17
Pleurit	135	13	134	17	18	19	12	10	19	7	4	6
Gigtfeber	180	3	180	27	23	22	15	18	11	6	8	9
Koldfeber	3	-	2	-	1	-	-	1	-	-	-	-
Akut Diarrhoe	691	14	691	48	47	33	37	32	44	86	105	65
Cholera nostras												
Blodgang	31	5	31	1	-	-	-	-	1	2	9	-
Tilsammen	5421	289	5314	562	525	558	455	392	378	350	368	319

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede væsentlig **chroniske Sygdomme** henvises til Tabel (S. 26).

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Svindsot. For hele Amtet udgjør Dødsprocenten af Svindsot 13.4 pCt. af samtlige kjendte Dødsaaarsager og 20.4 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne var Dødsaaarsagen af Svindsot i Forhold til de nævnte Dødsaaarsager henholdsvis 13.9 pCt. og 20.8 pCt., for Landdistrikterne henholdsvis 13.4 pCt. og 20.4 pCt.

Phosphornekrose. Cand. med. Benneche, Læge ved Jølsen Fyrstikfabrik i Enebak, udtaler, at efter hans Erfaring er Phosphornekrose en sjelden Sygdom i Forhold til den betydelige Arbeidsstok, der er udsat for denne Fare. Han kjender Arbeidere, der i flere Aar have arbejdet ved Fyrstikfabrik, og som have haft udmærkede og ubeskadige Tænder. Tandfistler og smaa Nekroser hos

epidemiske Sygdomme.

Oktober.	November.	December.	Ialt.		Fordeling paa Lægedistrikterne.							
					1.		2.		3.		4.	
			Tilfælde.	Dødsfald.	Aker.		Ullensaker.		Høland.		Follo.	
					Tilf.	Død.	Tilf.	Død.	Tilf.	Død.	Tilf.	Død.
1	-	4	30	4	6	1	19	2	-	-	5	1
2	-	2	24	8	7	1	7	-	2	2	8	5
-	-	-	5	-	1	-	-	-	-	-	4	-
-	2	2	33	-	15	-	6	-	-	-	12	-
61	59	80	627	30	348	17	105	3	59	5	115	5
-	-	3	9	-	-	-	6	-	1	-	2	-
-	-	-	6	-	2	-	-	-	1	-	3	-
3	4	4	77	2	18	-	32	1	8	1	19	-
24	34	35	303	9	30	1	147	4	43	3	83	1
42	28	34	295	66	121	28	109	21	15	9	50	8
5	3	1	24	9	15	6	1	1	6	2	2	-
13	12	14	135	-	48	-	49	-	24	-	14	-
74	107	147	1578	35	502	8	569	19	116	2	391	6
51	69	66	643	-	246	-	160	-	32	-	205	-
35	47	64	592	91	163	26	260	42	57	9	112	14
4	3	15	135	13	35	3	60	5	22	3	18	2
7	15	19	180	3	59	-	70	2	12	1	39	-
-	-	-	3	-	1	-	2	-	-	-	-	-
61	73	60	691	14	295	10	223	4	48	-	125	-
8	-	10	31	5	-	-	8	1	-	-	23	4
391	456	560	5421	289	1912	101	1833	105	446	37	1230	46

Fyrstikarbeidere ere flere Gange komne under Behandling, men ere blevne fuldstændig helbredede blot ved Fjernelse af den syge Tand. Han advarer derfor mod snar Operation, idet Arbeideren, naar han efter endt Operation med endnu blottet Ben paabegynder sit Arbeide, let udsættes for den Fare, Operationen skulde forebygge.

Af **Misdannelser** omtales fra Enebak et lidet Barn, hvis Kjønsdele viste to Labia majora, i hvis øverste Forening der sad en liden Penis forsynet med Aabning for Urinrøret. Der var ingen Antydning til Orificium vaginae. I begge Labia følte en liden haard Klump. Barnet var døbt og opdraget som Pige og var 3 Aar gammelt. Lægen underrettede Forældrene om, at han ansaa Barnet for en Gut. (C. Benneche).

Obstetriciske Operationer. Der udførtes ialt 53 Operationer, hvoraf 19 i Akers, 13 i Ullensakers, 10 i Hølands og 11 i Follo Distrikt. (Se Tabellen S. 27).

Liste over væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægedistrikterne.							
								1.		2.		3.		4.	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Md.	Kv.	Md.	Kv.	Aker.		Ullensaker.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.						Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme	389	1	6	7	210	159	20	114	1	114	-	103	-	58	-
Fnat	124	-	39	41	25	19	13	35	-	76	-	13	-	-	-
Skurv	12	-	6	5	-	1	6	1	-	3	-	4	-	4	-
Kjertelsyge	187	3	60	81	15	30	20	65	1	63	2	23	-	36	-
Rachit	97	4	59	38	-	-	11	29	4	13	-	48	-	7	-
Simpel Meningit	28	21	6	7	8	7	10	5	4	16	12	5	3	2	2
Tuberkuløs Meningit	20	20	13	7	-	-	9	10	10	8	8	-	-	2	2
Svindstot	261	114	9	24	100	128	20	75	36	94	41	30	19	62	18
Kræft	88	65	-	-	48	40	17	29	19	33	25	11	8	15	13
Vatersot og Morbus Brightii . . .	108	¹⁾ 33	12	10	37	49	19	34	8	31	11	15	4	28	10
Blegsot og Anæmi	962	2	53	147	61	698	21	250	1	494	-	112	-	106	1
Menstruationsuordener	208	-	-	1	-	207	20	97	-	67	-	20	-	24	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1446	7	63	90	662	593	21	417	2	686	4	54	1	289	-
Ormesygdomme	147	-	57	67	7	13	18	34	-	70	-	15	-	28	-
Drankersygdomme	5	-	-	-	5	-	3	-	-	3	-	-	-	2	-
Struma	16	-	1	4	8	48	14	17	-	38	-	2	-	4	-

¹⁾ Vatersot 4. Morbus Brightii 29.

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.			Vending.				Udtrækning.		Accouche- ment forcé.	Efterbyrdsope- ration.	
	Mødre	Børn		Mødre		Børn.		Mødre	Børn	Moder	Moder	
	lev.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	dødf.	levende.	lev.	død.
Langsom Fødsel, utilstrækkelige Veer	31	27	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	1	1	-	-	-	-	-	-	-	¹⁾ 1	-	-
Rigide ydre Fødselsveie	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	3	1	2	2	-	-	-	-	-
Ansigtisleie	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjævt Isseleie	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkenendeleie	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-
Stort Fosterhoved	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anencephalisk Misfoster	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fremfald af Navlesnor	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Fastvoxen Moderkage	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	²⁾ 1
Tilsammen	42	36	6	4	1	2	3	2	2	1	2	1
		42		5		5						

¹⁾ i 6te Maaned. ²⁾ Dødsarsag: Barselfeber.

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Aker	278	36	101	177
Ullensaker	297	41	105	192
Høland	147	19	27	110
Follo	126	18	46	80
Bydistrikt	36	5	12	24
Landdistrikt	90	13	34	56
Akershus Amt	848	114	289	559
Bydistrikt	36	5	12	24
Landdistrikt	812	109	277	535

Døde paa Barselseng. Lægerne have opgivet, Dødsårsag for 11, hvoraf 8 af Barselfeber, 1 af Blødning 1 af Emboli, og 1 af Barselkrampe.

Antal Fødte og Døde vil sees af følgende Tabel.

Distrikt.	Leven- de fødte.	Døde				Død. fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar- sel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Aker	969	500	88	13	2	31	11	4	3
Ullensaker	943	586	85	6	2	38	13	1	1
Høland	425	216	25	4	-	18	8	1	-
Follo	565	311	55	3	4	9	4	-	-
Bydistrikt	115	47	10	1	1	1	-	-	-
Landdistrikt	450	264	45	2	3	8	4	-	-
Akershus Amt	2902	1613	253	26	8	96	36	6	4
Deraf i Byer	115	47	10	1	1	1	-	-	-
— Landdistrikt	2787	1566	243	25	7	95	36	6	4

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1289 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 55,6.

De hyppigst opgivne Dødsårsager sees af Tabellen paa næste Side.

Veirliget. Høudbyttet var som et godt Middelaaers. Kornhøsten under Middelaaers.

De hyppigste Dødsaarsager vare:

Dødsaarsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land- distrikterne.
Svindstot	114	5	109
Lungebetændelse	91	2	89
Diphtherisk Svælgbetændelse	66	1	65
Kræft	65	5	60
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen (tilsammen)	47	2	45
Alderdomssvaghed	43	-	43
Hjerneslag	37	3	34
Chronisk Bronchit	36	-	36
Akut Bronchit	33	2	31
Vatersot og Morbus Brightii	33	3	30
Skarlagensfeber	30	1	29

De **hygiæniske Forhold** ere ikke i nævneværdig Henseende undergaaede Forandringer.

Badeindretninger. Om Grefsen Bads og Eidsvolds Bads Virksomhed i Aaret henvises til Norsk Magazin for Lægevidenskabens 4de Række Bind I Pag. 190 og 349.

Drøbaks Søbadeanstalt benyttedes meget af tilreisende Fremmede.

Om Amtets 2 **Apotheker** se den almindelige Beretning.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissionerne, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommis- sioner. Antal Møder.	Vaccine- rede.	Rets- medicinske For- retninger.
	Antal an- meldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	20	2284	27	2346	12
Aker	7	827	3	688	5
Ullensaker	6	897	14	706	1
Høland	2	192	3	358	5
Follo	5	368	7	594	1

I Møder i Sundhedskommissionen gjorde Distriktslægen i Ullensaker bl. A. opmærksom paa Ønskeligheden af at faa oprettet Isolationslokaler eller Sygehuse ligeoverfor vore farligste smitsomme Sygdomme for at kunne begrænde Sygdommen eller gennemføre en ordentlig Behandling. Kommunerne have ikke vist Lyst til at indgaa herpaa.

III. Smaalenenes Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		32.281	107 804	34	1	39	25
1. Eidsberg		10.795	23 412	4	-	9	7
	Rødenæs	2.85	2 366	-	-	2	2
	Rakkestad	3.263	5 940	1	-	2	1
	Eidsberg	1.797	5 535	2	-	2	1
	Trygstad	1.56	4 337	1	-	1	1
	Askim	0.530	2 430	-	-	1	1
	Skibbvedt	0.795	2 804	-	-	1	1
2. Moss		6.186	19 445	7	-	9	5
	Moss, Kjøbstad	0.011	5 117	5	-	4	-
	Moss Landsogn	0.444	808	-	-	-	-
	Spydeberg	1.089	2 610	1	-	1	1
	Haabøl	1.126	2 372	-	-	1	1
	Vaaler	1.953	2 747	-	-	1	1
	Raade	0.892	3 029	-	-	1	1
	Rygge	0.671	2 762	1	-	1	1
3. Sarpsborg		5.479	41 293	11	1	11	7
	Sarpsborg, Kjøbstad	0.002	3 272	3	-	2	-
	Fredriksstad, —	0.085	9 616	7	1	2	-
	Tune	1.392	7 037	-	-	1	1
	Varteig	0.544	1 353	-	-	1	1
	Skjeberg	1.518	4 523	-	-	1	1
	Borge	0.607	4 066	1	-	1	1
	Onsø	0.950	5 063	-	-	2	2
	Glemminge	0.381	6 363	-	-	1 ¹⁾	1
4. Hvaløerne		9.806	13 862	²⁾ 4	-	6	6
	Hvaløerne	0.657	2 476	-	-	2	2
	Berg ¹⁾	2.003	3 772	-	-	³⁾ 1	1
	Id	2.997	3 593	2	-	1	1
	Aremark	4.129	4 021	1	-	2	2
5. Fredrikshalds Stadslægedistrikt ..	Fredrikshald, Kjøbstad	0.015	9 792	8	-	4	-

¹⁾ Jordemoderen bor i Fredriksstad. ²⁾ Distriktslægen bor i Fredrikshald. ³⁾ Jordemoderen bor i Fredrikshald.

Sundhedstilstanden var mindre tilfredsstillende, da Skarlagensfeber, diphtherisk Svælgbetændelse, Kighoste og Lungebetændelse vare meget udbredte. Diarrhoe og Cholera nostras forekom meget sjældnere end Aaret forud.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 2101 eller 17,9 af den beregnede Middelbefolkning (117 400).

Typhoidfeber forekom kun sporadisk i Eidsberg Distrikt, de fleste (5 Tilfælde og 1 Dødsfald) i Skibtvædt; ligeledes sjelden i Moss Distrikt, deraf 4 Tilfælde i Moss By. I Sarpsborg Distrikt vare Tilfældene saaledes fordelte: I Fredriksstad 35, (1 østre Fredriksstad, 34 vestre Fredriksstad), i Gleminge 48, Onse 9, Borge 1, behandlede af Lægerne i Fredriksstad, i Sarpsborg By 21 og 44 Tilfælde i de til Byen stødende Landdistrikter, tilseede af de i Sarpsborg bosatte Læger. Fra Fredrikshald bemærkes at de 6 indtrufne Tilfælde var importerede fra andre Steder.

Skarlagensfeber forekom i Eidsberg Distrikt hyppig i Eidsberg Herred, i Aarets Begyndelse og henimod dets Slutning tillige i Rødenæs. Skolerne syntes fornemlig at bevirke dens Udbredelse, thi blev først en Elev angreben, bleve mange i samme Skolekreds angrebne (Klingenberg). I Moss Distrikt forekom den saavel i Byen (250 Tilfælde anmeldte og 6 Dødsfald) som i Landdistrikterne. Fra Sarpsborg Distrikt ere 55 Tilfælde og 4 Dødsfald anmeldte fra Fredriksstad By, 39 Tilfælde og 3 Dødsfald fra Sarpsborg By, de øvrige Tilfælde fra Landdistrikterne. I Hvaløernes Distrikt var Sygdommen mere udbredt end forrige Aar. I Fredrikshald optraadte den ligeledes hyppigere end Aaret forud med forskjellig Styrke i alle Aarets Maaneder og ikke sjelden fulgt af Efter sygdomme som Nyrebetændelse og betydelige Abscesser paa Halsen.

Kighoste omtales som almindelig udbredt i det hele Amt. I Eidsberg Herred angives den at have bortrevet flere spæde Børn; til Rakkestad Herred kom den i Slutningen af Aaret 1884 fra Eidsberg og vandrede i Aarets Løb gjennem hele Herredet, men kom kun sjelden under Behandling, da den optraadte saa mild, at kun 1 Dødsfald vides at være indtruffet af den. (Jul. Møller). I Trygstad Herred begyndte den i Slutningen af Juni og vedvarede Sommeren og Høsten udover; næsten intet Hus blev skaanet for Epidemien; Sygdommen var ofte ledsaget af stærk Bronchit og angreb flere Steder ogsaa Voxne. (Sommerfelt). Fra Moss By er anmeldt 93; fra Fredriksstad By 140 og fra Sarpsborg By 40 behandlede Tilfælde, ligesom Sygdommen kan sees at have været almindelig udbredt i Landdistrikterne. Fra Fredrikshald er anmeldt 99 Tilfælde, Aaret forud 5 Tilfælde.

Diphtherisk Svælgbetændelse havde fremdeles epidemisk Udbredning, men var dog i det Hele mindre hyppig end i det foregaaende Aar. Sygdommen anmeldtes i Eidsberg Distrikt ikke fra Rødenæs og Askim; dens Optræden i Rakkestad skyldtes i de fleste Tilfælde Import udenfra og ikke tidligere Optræden paa de Steder, hvor den forekom. I Moss Distrikt optraadte den hyppigere end Aaret forud baade i Byen og Landdistriktet. I Sarpsborg Distrikt anmeldtes 66 Tilfælde fra Fredriksstad (10 østre, 56 vestre Fredriksstad), 116 fra Gleminge, 56 fra Onse og 47 fra Borge af de i Fredriksstad By og Omegn praktiserende Læger, fra Sarpsborg By anmeldtes 23 Tilfælde og 137 Tilfælde ere behandlede af Sarpsborgs Læger i de Byen omliggende Herreder med hyppigst Optræden i Tune, Skjeberg og Borge Herreder. Sygdommen forekom hele Aaret igjennem med forskjellig Styrke til de forskjellige Tider og optraadte dels pludselig og uventet angribende flere (især Børn) af Familien med engang uden at udbrede sig videre omkring, dels med enkelte spredte Tilfælde paa fjernt fra hinanden liggende Steder. I Hvaløernes Distrikt vare især Herrederne Are-mark og Berg hjemsøgte af den, og i Fredrikshald forekom den hele Aaret omend ikke med samme Hyppighed som Aaret forud.

I Smaalenes Amt anmeldte

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.
	Behandlede.	Deraf Døde.										
Typhoidfeber	181	17	179	22	21	11	12	18	8	11	18	15
Cerebrosp.-Meningit	15	8	15	-	1	3	8	1	2	-	-	-
Barselfeber	21	5	21	2	-	2	5	2	-	-	1	2
Vandkopper	97	-	97	2	1	-	4	2	10	13	16	14
Skarlagensfeber	938	45	938	86	89	74	60	75	56	38	63	75
Røde Hunde	8	-	8	-	-	1	1	5	-	1	-	-
Mæslinger	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Rosen	132	-	132	8	17	11	11	17	15	9	9	9
Kighoste	785	26	784	6	9	7	14	18	36	135	123	76
Diphtherisk Svælgb.	897	162	897	83	56	84	81	72	56	59	47	49
Strubehoste	43	23	43	2	2	5	7	3	2	3	1	-
Kusma	18	-	18	1	2	-	7	1	2	-	-	2
Akut Bronchit.	3705	48	3705	423	364	368	301	333	248	190	165	214
Andre katarrh. Tilf.												
Katarrh. og follikulær Angina	1051	-	1051	149	72	111	90	58	56	51	61	66
Lungebetændelse	685	91	685	64	49	97	112	66	45	21	14	27
Pleurit	133	4	133	19	13	13	6	11	15	12	5	6
Gigtfeber	216	5	216	30	34	27	27	20	15	9	5	9
Koldfeber	2	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Diarrhoe (akut)	1465	34	1465	82	83	85	76	102	102	144	182	175
Cholera nostras												
Blodgang	15	2	15	8	-	1	-	-	-	-	-	3
Skjærbug	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tilsammen	10412	470	10409	988	813	900	822	804	669	697	710	743

Kusma omtales som adskillig udbredt i Trygstad og Eidsberg Herreder i Eidsberg Distrikt.

Af **Lungebetændelse** er i det Hele anmeldt lidt færre Tilfælde end Aaret forud; i Fredrikshald dog noget flere end i forrige Aar. Dødsprocenten af de Behandlede udgjorde 13.3 (Aaret forud 11.0). Fra Spydeberg i Moss Distrikt bemærkes, at Lungebetændelse i de sidste 5 Aar ikke har været saa udbredt som i dette. Den har paa flere Gaarde angrebet 2—3 Personer, hvad der endog har bevirket, at Bønderne ere blevne opmærksomme paa dens Udbredelse og spørge, om Lungebetændelse er smitsom. (H. Sommerfelt).

Diarrhoe og Cholera nostras forekom meget sjældnere end Aaret forud, hvad der især var Tilfældet i Fredrikshald.

epidemiske Sygdomme.

Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.									
					1.		2.		3.		4.		5.	
			Tilfælde.	Dødsfald.	Eidsberg.		Moss.		Sarpsborg.		Hvaløerne.		Fredriks-hald.	
					Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
18	19	6	181	17	9	2	6	1	158	8	2	2	6	4
-	-	-	15	8	-	-	-	-	5	3	-	-	10	5
3	1	3	21	5	1	1	1	1	10	2	-	-	9	1
23	7	5	97	-	1	-	50	-	46	-	-	-	-	-
90	122	110	938	45	151	7	320	8	239	17	29	1	199	12
-	-	-	8	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
6	6	14	132	-	12	-	38	-	45	-	-	-	37	-
127	131	102	785	26	117	5	123	2	445	14	1	1	99	4
85	111	114	897	162	71	9	176	13	450	99	36	24	164	17
1	10	7	43	23	3	2	7	6	19	11	-	-	14	4
2	1	-	18	-	11	-	4	-	3	-	-	-	-	-
210	427	462	3705	48	254	4	711	6	1693	31	28	-	1019	7
81	125	131	1051	-	44	-	341	-	656	-	10	-	-	-
38	62	90	685	91	130	21	165	23	300	28	7	1	83	18
12	14	7	133	4	15	2	25	1	62	1	11	-	20	-
9	13	18	216	5	31	-	50	3	83	1	4	-	48	1
-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-
110	165	159	1465	34	58	2	340	5	592	12	6	5	469	10
-	2	1	15	2	-	-	7	-	4	-	4	2	-	-
1	1	1	4	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-
816	1217	1230	10412	470	908	55	2372	69	4813	227	140	36	2179	83

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus sees af følgende Tabel:

Sygdom.	Antal anmeldte Tilfælde.	Kjendte Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.				
			1	2		3	5
			Eidsberg.	Moss.		Sarpsborg	Fredriks-hald.
			Tilf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	31	1	-	12	1	11	8
Gonorrhoe	88	-	8	23	-	37	20

Liste over forskjellige, væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.									
							1		2		3		4		5	
	Tilfælde.	Dødsfald.					Md.	Kv.	Md.	Kv.	Eidsberg.		Moss.		Sarpsborg.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.					Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme . . .	468	1	9	12	254	169	64	-	126	-	128	1	33	-	117	-
Fnat	65	-	12	13	20	8	22	-	2	-	19	-	3	-	19	-
Skurv	12	-	4	3	-	3	1	-	-	-	6	-	2	-	3	-
Kjertelsyge	412	3	132	168	31	49	48	1	65	-	199	2	38	-	62	-
Rachit	101	1	51	49	-	-	12	1	22	-	41	-	3	-	23	-
Simpel Meningit.	19	15	9	4	3	-	1	1	4	4	10	6	-	-	4	4
Tuberkuløs Meningit	26	26	12	10	1	-	1	1	9	9	11	11	-	-	5	5
Svindstot	323	134	8	17	125	153	68	39	39	15	131	41	22	6	63	33
Kræft	100	63	-	-	57	42	16	13	23	14	40	24	5	5	16	7
Vatersot og Morb. Brightii ¹⁾	135	36	17	13	53	47	22	8	21	3	61	14	10	3	21	8
Blegsot og Anæmi ²⁾	1221	2	35	163	53	826	217	1	110	-	523	1	61	-	510	-
Menstruationsuordener . . .	232	-	-	2	-	230	27	-	42	-	72	-	24	-	67	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1801	5	61	119	749	785	370	-	340	3	596	2	101	-	394	-
Ormesygdomme	110	-	45	54	6	5	5	-	18	-	58	-	-	-	29	-
Drankersygdomme	11	1	-	-	8	-	-	-	-	-	3	-	3	-	5	1
Struma	5	1	-	-	-	3	3	1	-	-	-	-	2	-	-	-

¹⁾ Vatersot 7, Morbus Brightii 29. ²⁾ Anæmia 1, Anæmia perniciosa 1.

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** se Tabellen paa foregaaende Side (S. 34).

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Eidsberg	173	39	55	118
Moss	184	15	69	115
Moss By	84	5	36	48
Landdistrikt	100	10	33	67
Sarpsborg	431	41	237	204
Sarpsborg By	41	6	15	26
Fredrikstad	164	19	65	99
Landdistrikt	226	16	147	79
Hvaløerne	57	6	36	21
Fredrikshald	212	33	83	129
Smaalenenes Amt	1057	134	470	587
Deraf i Byer	501	63	199	302
— Landdistrikt	556	71	271	285

Svindsot. For det hele Amt udgjør Dødsprocenten af Svindsot i Forhold til samtlige kjendte Dødsårsager 12.7 pCt. og til Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme 22.8 pCt. For Byerne var Dødsårsagen af Svindsot i Forhold til de nævnte Dødsårsager henholdsvis 12.6 og 20.8 pCt., for Landdistrikterne henholdsvis 12.8 og 24.9 pCt.

Fra Rakkestad i Eidsberg Distrikt opgives, at af de kjendte Dødsårsager i Herredet (60) skyldes ikke mindre end 14 Lungetuberkulose. Fratrækkes 7 Dødsfald, der skyldtes smitsomme Sygdomme, bliver Dødsprocenten næsten 27 pCt., et stort Tal i et Distrikt, hvor Levemaade og hygiæniske Forhold i det Hele staa paa et ganske høit Trin. Sygdommen forekommer ikke i nogen fremtrædende Grad hos de Fattige, tvertimod. Enkelte Slægter synes fremfor andre at være disponerede. Et Tilfælde tilskrives bestemt Smitte. I en Familie af de bedste i Bygden, hvor Tuberkulose aldrig er forekommet, blev en Datter forlovet med en Phthisiker. I de sidste Uger, han levede, pleiede hun ham stadig. Tre Maaneder efter hans Død fik hun selv Tuberkulose, hvoraf hun hurtigt døde. (Jul. Møller).

Fra samme Herred anføres, at **dyspeptiske Tilstande** ere meget almindelige, og tilskrives hos Mænd, foruden uhensigtsmæssig Kost og anstrængende Arbeide, Misbrug af Brændevin, hos Kvinden en uforholdsmæssig lang Diegivning, der udstrækkes, til de ere sikre paa, at de igjen skulle have et Barn. Som en Grund, der virker hos Børnene og lægger Spiren til anæmiske og dyspeptiske Tilstande senere i Livet, anføres den lange Skoletid. Vistnok er det blot to Gange i Ugen, Børnene søge Skolen, men da gjøre de det til Gjengjæld tilgavns. Have de lang Vei, maa de begive sig hjemmefra Kl. 7 om Morgenen efter en høist ubetydelig Frokost. Trætte, ofte nok kolde og vaade komme de frem til

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.			Udtrækning.		Partus præmaturus artificialis.			Exviscera- tion & Per- foration.	Efterbyrds- operation.
	Mødre		Børn		Mødre	Børn		Mødre	Børn	Mødre	Børn		Mødre	Mødre
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	lev.	dødf.	lev.	lev.	lev.	lev.	dødf.	levende.	levende.
Utilstrækkelige Veer, langsom Fødsel	39	¹⁾ 1	36	²⁾ 4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	3	-	3	-	1	1	-	-	-	2	1	1	⁴⁾ 1	-
Bækkensneverhed og fremfalden Navlesnor	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	3	-	3	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Blødning og placenta prævia . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tetanus uteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Stort Foster	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hydrocephalisk Foster	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Tverleie	-	-	-	-	7	³⁾ 6	2	-	-	-	-	-	⁵⁾ 2	-
Sædeleie og Vemangel	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-
Fremfald af Navlesnor	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Sammenvoxning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tilsammen	48	1	45	4	13	11	3	2	2	2	1	1	⁶⁾ 5	7
	49		49			14					2			

¹⁾ Dødsårsag: Barselfeber. ²⁾ 1 Gang af afdøet Foster. ³⁾ 1 Gang begge Tvillingerne ilive. ⁴⁾ Rachitisk Bækken. ⁵⁾ Exviscerationer foretagne ved forsømt Tverleie. ⁶⁾ Deraf 3 Perforationer, 2 Exviscerationer.

Skolen og skulle sidde i en kvalm, daarlig ventileret Skolestue i 6 Timer med et à to Frikvarter, og saa nyde de ikke andet end et Stykke Smørebrød. Skole-søgningens Fordeling paa flere Dage og Forpligtelse for Kommunerne til at opføre nye Skolehuse, der anderledes opfyldte Hygiænenes Fordringer end de nuværende leiede, lave, trange Lokaler, anbefales. (Jul. Møller).

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning. I Fredrikshald forpleiedes af Sindssyge i Henhold til Sindssygelovens § 19: 16, hvoraf 4 paa Asyl og efter § 17: 8. De Sindssyge ere udsatte dels i Byen dels i Land-distrikterne omkring Byen.

Af **obstetriciske Operationer** udførtes af Læger tilsammen 79, hvoraf 8 i Eidsberg, 15 i Moss, 32 i Sarpsborg og 8 i Hvaløernes Distrikter samt 16 i Fredrikshald. (Se Tabel S. 36).

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Leven- de fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne	
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar- sels- seng.		ved ulyk- kelige Hæn- delser.	Ved Selv- mord.
Eidsberg	659	410	65	7	2	13	7	1
Moss	760	364	64	5	5	23	10	3
Moss By	344	148	31	2	4	9	6	2
Landdistrikt	416	216	33	3	1	14	4	1
Sarpsborg	1737	858	206	13	3	34	18	5
Sarpsborg By	96	65	10	-	-	3	-	2
Fredriksstad —	428	147	44	2	-	11	4	1
Landdistrikt	1213	646	62	11	3	20	14	2
Hvaløerne	444	272	34	3	-	20	16	-
Fredrikshald	411	197	35	3	3	14	5	1
Smaalenenes Amt	4011	2101	404	31	13	104	56	10
Deraf i Byer	1279	557	120	7	7	37	15	6
— i Landdistrikt	2732	1544	284	24	6	67	41	4

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1910 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100:52.4.

Døde paa Barselseng. Efter Presternes Opgaver døde 13 Kvinder paa Barselseng. Lægerne have opgivet Dødsårsag for 9, hvoraf 5 døde af Barsel-feber og 4 af Barselkrampe.

De hyppigst opgivne **Dødsårsager.** (Se Tabellen paa næste Side).

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsager.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land-distrikterne.
Diphtherisk Svælgbetændelse	162	42	120
Svindst	134	63	71
Lungebetændelse	91	37	54
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen	65	44	21
Kræft	63	22	41
Akut Bronchit	47	29	18
Skarlagensfeber	45	25	20
Vatersot og Morbus Brightii	36	15	21
Hjerneslag	35	23	12
Organisk Hjertesygdom	34	19	15
Diarrhoe og Cholera nostras	34	21	13

Hygiæniske Forhold. Fra Eidsbergs Distrikt bemærkes som før, at det der i hygiæniske Henseende mest kræver Forbedring, er Ventilation i Skole-lokalerne, der ere trange i Forhold til Antallet af Skolebørn og ganske mangle selv de simpleste Ventilationsapparater. (H. Scharffenberg); jfr. ogsaa det, der ovenfor Side 35 er anført om Skolehygiænen. Fra Fredrikshald klages over Mangel paa gode Beboelsesleiligheder. Mod Slutningen af Aaret blev et nyt anlagt Desinfektionsapparat færdig og taget i Brug.

Badeindretninger. Moss Badehus var aabent i 78 Dage. Der leveredes 4183 Strømbad, 728 Karbad, 533 Douchbad, 431 Karbad med Styrtd og 62 Styrtdbad. Fredrikshalds Badehus var fra Juni til Udgangen af September aabent til daglig Afbenyttelse. I Vintermaanederne er det aabnet Fredag og Lørdag. Der leveredes 2300 varme Karbad, 550 kolde Styrtdbad og 50 Dampbad. Thorsøkilens Bad og Hankø Bad og Kystsatorium vare i Virksomhed.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds-kommis-sioner. Antal Møder.	Vacci-nerede.	Rets-medicinske Forret-ninger.
	Antal an-meldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	11	1303	65	3128	²⁾ 13
Eidsberg	6	385	15	623	5
Moss	3	210	18	598	3
Sarpsborg	1	202	¹⁾ 21	1206	4
Hvaløerne	nopgivet		1	404	1
Fredrikshald	1	506	10	297	-

¹⁾ Desuden 4 Møder i Fredriksstads Kvarantænekommission. ²⁾ 3 Syns- og Obduktionsforretninger, 10 Undersøgelser og Erklæringer.

Om Amtets Apotheker se den almindelige Beretning.

Sygehuse. Amtet har Amtssygehus i Fredrikstad, desuden findes i Moss, Fredrikstad og Fredrikshald kommunale Sygehuse og to militære Sygehuse, et i Fredrikstad og et i Fredrikshald (Fredrikstens Fæstning).

IV. Buskeruds Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		114.02	102 186	31	2	44	17
1. Drammen		4.690	31 370	9	2	15	2
	Drammen, Kjøbstad . .	0.045	18 643	9	2	9	-
	Lier	2.479	7 022	-	-	2	-
	Røken	0.894	2 828	-	-	2	1
	Hurum med	1.270	2 444	-	-	2	1
	Holmsbo Ladested	0.002	433	-	-	-	-
2. Ringerike		13.18	14 367	6	-	6	4
	Hønefos, Kjøbstad . . .	0.01	1 149	4	-	2	-
	Hole	2.39	4 080	1	-	2	1
	Norderhov	5.00	6 870	-	-	1	2
	Aadalen	4.88	2 268	1	-	1	1
3. Modum		17.57	23 348	7	-	9	2
	Nedre Eker	3.85	11 690	3	-	4	1
	Øvre Eker						
	Modum	4.04	7 429	3	-	2	1
	Sigdal	9.68	6 265	1	-	3	-
4. Næs		22.36	8 407	1	-	4	3
	Næs	11.94	4 196	1	-	2	1
	Gol	10.42	4 211	-	-	2	2
5. Aal		20.91	5 880	2	-	2	2
	Aal	20.91	3 728	2	-	1	1
	Hol		2 150	-	-	1	1
6. Sandsvær		10.01	11 766	4	-	5	1
	Kongsberg, Kjøbstad . .	0.02	4 357	4	-	uopg.	uopg.
	Sandsvær	5.57	4 717	-	-		
	Flesberg	4.42	2 692	-	-		
7. Rollag		25.30	5 012	2	-	3	3
	Rollag	3.28	1 773 ¹⁾	1	-	1	1
	Nore	22.02	3 239	1	-	2	2

¹⁾ Indtil d. 18/10 (senere bosat i Flesberg i Sandsvær Distrikt.)

I Buskeruds Amt anmeldte

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.
	Behandlede.	Deraf Døde.										
Typhoidfeber	84	8	84	5	4	4	6	17	8	11	4	2
Cerebrospinal Meningit	4	1	4	-	-	-	-	1	2	-	1	-
Barsel-feber	30	10	30	1	5	2	5	3	1	1	3	2
Vandkopper	59	-	59	3	3	6	8	13	7	1	3	-
Skarlagensfeber	977	46	976	123	92	89	64	83	60	58	36	72
Røde Hunde	3	-	3	-	1	1	-	1	-	-	-	-
Mæslinger	11	-	11	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Rosen	137	2	137	11	16	9	10	13	11	12	6	12
Kighoste	28	-	28	13	2	2	-	1	-	-	-	-
Diphtherisk Svælgbetændelse	250	50	250	20	19	9	5	14	19	6	13	16
Strubehoste	25	12	25	3	5	2	2	2	3	3	-	1
Kusma	21	-	20	6	4	-	5	2	1	-	1	-
Akut Katarrh i Luftveiene og Bronchit	3867	43	3845	625	427	431	380	291	279	139	142	188
Katarrh. og follikulær Angina	403	-	394	68	32	35	26	20	31	25	17	15
Lungebetændelse	585	74	584	81	51	67	64	83	56	22	11	14
Pleurit	152	8	147	17	7	24	16	13	15	11	9	7
Gigtfeber	235	6	235	40	31	18	19	21	21	13	9	12
Akut Diarrhoe	1245	19	1245	83	84	104	73	90	129	155	138	97
Cholera nostras	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodgang	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Tilsammen	8117	279	8078	1099	783	803	684	669	643	457	393	438

Sundhedstilstanden betegnes for det meste som god; en i det sydlige af Amtet gaaende Epidemi af Skarlagensfeber viste sig i Regelen mild, og Diphtherit, trods dens større Udbredning, mindre dødelig end i det foregaaende Aar; det opgivne Antal Dødsfald af denne Sygdom er ens for begge Aar. Typhoidfeber og Lungebetændelse optraadte sjældnere og ligeledes mindre dødelig end i 1884.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1679 eller 16.3 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (102 700).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hid sættes følgende af Lægerne Opgaver sammendragne Tabel. (Se ovenstaaende Tabel).

Af **Typhoidfeber** anmeldtes det mindste Antal Tilfælde siden 1868 (cfr. Beretningen fra 1881, Bilag til den almindelige Oversigt Side 14 og 15). I Drammens Distrikt optraadte den for det meste sporadisk baade i Byen og paa Landet; men i 4de Kvartal sees der at være indlagt 6 paa Sygehuset fra en enkelt Familie paa Landfaldøen; ved enkelte Tilfælde i Byen og i Lier omtales,

epidemiske Sygdomme.

Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.													
					1		2		3		4		5		6		7	
			Tilfælde.	Dødsfald.	Drammen.		Ringerike.		Modum.		Næs.		Aal.		Sandsvær.		Rollag.	
					Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
6	11	6	84	8	47	4	13	2	6	-	-	-	-	-	4	2	14	-
-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-
2	-	5	31	11	12	7	5	-	2	1	1	1	2	1	4	1	5	-
1	7	7	59	-	34	-	3	-	10	-	5	-	-	-	7	-	-	-
101	80	118	985	54	630	28	235	24	93	2	-	-	-	-	27	-	-	-
-	-	-	3	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
3	7	-	11	-	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	6	-	-	-
13	11	13	137	2	68	-	10	-	20	-	2	-	4	-	24	2	9	-
5	3	2	30	2	24	1	1	1	4	-	-	-	-	-	-	-	1	-
12	48	69	251	51	131	19	22	8	22	7	-	-	9	3	50	10	17	4
-	1	3	25	12	13	7	5	-	4	3	-	-	1	1	2	1	-	-
-	1	-	21	-	19	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
239	312	392	3883	59	2393	37	255	4	620	8	27	-	37	-	501	10	59	-
21	49	55	403	- ¹⁾	69	-	49	-	109	-	11	-	10	-	144	-	11	-
31	46	58	598	87	158	35	107	7	235	30	10	2	24	4	51	8	13	1
6	10	12	152	8	57	5	12	-	42	-	6	-	10	1	22	1	3	1
6	22	23	235	6	90	2	32	1	51	2	16	-	19	-	21	1	6	-
81	97	114	1246	20	671	13	49	1	293	4	6	-	16	-	186	2	25	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
527	705	877	8159	321	4418	158	799	48	1517	57	88	4	132	10	1051	38	154	6

¹⁾ i Landdistriktet, for Drammens By opført under akut Katarrh.

at der var benyttet Drikkevand, der var forurenset ved Tilsig til Brønd eller Bæk. I Ringerikes Distrikt iagttoges der adskillige Tilfælde i Norderhov; paa Askstranden døde saaledes 2 Koner, som antoges at være smittede ved Sengklæder fra Gaarden Onsager i Hole; den enes Barn bortsattes til Gaarden Johnsrud, hvor der senere skal have vist sig flere Tilfælde. I Aarets sidste Kvartal optraadte der 11 Tilfælde i Arbejderboligen ved Follums Træsliberi, hvor Fabrikens Udvidning havde medført en Tilstrømning af fremmede Arbeidere. Derfra antages den at være ført til Hofs Brug, først til en Arbejderfamilie, hvor 2 angrebes, og fra denne gennem Tøi til en Vadskekone og hendes Mand. I et enkeltstaaende Tilfælde tilskrev Vedkommende sin Sygdom, at hun havde arbejdet med Tømning af Grundvand fra Husets Kjelder. I Rollags Distrikt tog en Epidemi sit Udspring fra et Sted, i hvis umiddelbare Nærhed Sygdommen 5 Aar tidligere alvorligt havde gaaet. I Opdal, Annex til Nore, angrebes 2 i Mai.

De fra Næs Distrikt opførte 4 Tilfælde af Cerebrospinalmeningit

Liste over forskjellige, væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialt op- givne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægedistrikterne.															
	Tilfælde.	Dødsfald.						1	2	3	4	5	6	7									
			Dram- men	Ringe- rike.	Modum.	Næs.		Aal.	Sands- vær.	Rollag.													
											Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	
Chronisk Rheumatisme	463	1	5	4	229	205	23	60	-	33	-	256	-	8	-	32	-	61	1	13	-	-	-
Fnat	219	-	37	26	30	40	19	37	-	23	-	138	-	8	-	12	-	1	-	-	-	-	-
Skurv	13	-	5	4	1	3	7	1	-	2	-	2	-	-	-	2	-	1	-	5	-	-	-
Kjertelsyge	295	8	95	114	19	46	24	139	7	41	1	84	-	6	-	11	-	7	-	7	-	-	-
Rachit	95	2	49	43	-	-	17	28	1	25	1	28	-	2	-	1	-	11	-	-	-	-	-
Simpel Meningit	34	29	9	9	4	5	(18)	20	20	6	2	4	3	2	2	-	-	2	2	-	-	-	-
Tuberkuløs Meningit	23	23	13	6	1	1	(14)	15	15	4	4	1	1	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-
Svindst	405	188	15	9	145	144	24	199	89	38	22	103	42	7	4	5	1	37	27	16	3	-	-
Kræft	133 ¹⁾	74	-	-	51	62	25	67	26	14	13	40	28	5	2	3	1	3	3	1	1	-	-
Vatersot og Morbus Brightii	150 ²⁾	37	17	11	57	49	23	60	15	36	4	37	11	4	2	-	-	9	5	4	-	-	-
Blegsot og Anæmi	1593	2	74	232	94	1147	26	847	1	166	-	430	-	15	-	46	-	75	1	14	-	-	-
Menstruationsuordener	372	-	-	-	-	355	22	113	-	26	-	177	-	8	-	22	-	15	-	11	-	-	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1582	4	57	82	695	746	30	564	1	179	2	570	-	33	1	61	-	104	-	71	-	-	-
Ormesygdomme	136	-	36	46	19	27	18	65	-	24	-	31	-	8	-	2	-	-	-	6	-	-	-
Drankersygdomme	15	2	-	-	14	-	6	14	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Struma	70	-	2	6	8	50	16	20	-	10	-	30	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-

¹⁾ Kræft 73, Sarcom 1. ²⁾ Vatersot 12, Morbus Brightii 25.

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Drammen	557	89	158	399
Drammens By	328	57	92	236
Holmsbo —	10	—	3	7
Landdistrikt	219	32	63	156
Ringerike	144	22	48	96
Hønefos By	11	1	3	8
Landdistrikt	133	21	45	88
Modum	204	42	57	147
Næs	25	4	4	21
Aal	17	1	10	7
Sandsvær	124	27	38	86
Kongsberg By	70	12	21	49
Landdistrikt	54	15	17	37
Rollag	24	3	6	18
Buskeruds Amt	1095	188	321	774
Deraf i Byer	419	70	119	300
— - Landdistrikt	676	118	202	474

forekom i Sommermaanederne. Efter indtil 8 Dages tildels stærke Hjernephænomener med Stivhed i Nakke og Ryg blev den tetaniske Stivhed i Nakken og Ryggen tilbage tilligemed Smerte i Hovedet og Ryggen samt Hyperæsthesi i Huden, hvilket varede ved i 6—8 Uger, før det lidt efter lidt gav sig. Kun 1 døde i 3die—4de Uge. De Angrebne vare smaa Børn paa meget spredte Steder og intetsteds mere end 1 i et Hus. (A. Nyquist).

Af **Børnekopper** omtales 1 Tilfælde fra Drammen, nemlig 1 Matros paa et engelsk Fartøj; han isoreredes ombord og fulgte Fartøjet tilbage til England. (I. C. Holst).

Skarlagensfeber optraadte som en mild, men temmelig udbredt Epidemi i Drammens og Ringerikes Distrikter, i Modums og Sandsværs derimod sjældent; fra de indre Amtsdele omtales den ikke. Paa Ringerike skal den ikke have været saa almindelig siden den store Epidemi 1868, og havde stor Indflydelse paa Dødeligheden; den optraadte først i Houg, næsten i hvert Hus, naaede derfra til det vestlige af Norderhov og den nedre Del af Aadalen, medens der i Hole kun forekom nogle faa Tilfælde. Nyreaffektioner iagttoges hyppig, af en Læge i 27 eller 21 pCt. af 126 behandlede Tilfælde. (Schjong).

Rosen. I Rollags Distrikt varede Epidemien fra 1884 udover Aarets første Maaneder. Paa denne Tid iagttoges tillige mange Tilfælde af Furunkler og phlegmonøse Betændelser. (Synnestvedt).

Diphtherisk Svælgbetændelse optraadte hyppigere end i 1884, navnlig i Drammens Distrikt (131 opgivne Tilfælde mod 24 i 1884), i Modums derimod sjældnere. Til Drammen kom den flere Gange fra Christiania uden at blive epidemisk; men i Tranby Annex til Lier greb den om sig og varede til ud i

Februar 1886; den var importeret fra Naboprestegjeldet Asker; der ansattes en Epidemilæge, som fra Midten af November til Aarets Udgang har opgivet 57 Tilfælde. Paa Ringerike indtraf flere Tilfælde i Begyndelsen af Aaret i Heggelipladsene paa Grændsen af Norderhov og Aadalen samt paa et Par Gaarde i Hole; i Slutningen af Aaret paa Ødegaarden i Norderhov. Af 6 Angrebne i December døde senere, i 1886, 5. I Rollags Distrikt holdt den sig især i Rollag Herred som smaa spredte Epidemier efter stadig Smitteimport fra Flesberg, hvor der af Befolkningen skal vises megen Ligegyldighed overfor Udbredelse af Smitte.

Lungebetændelse iagttoges sjældnere end Aaret forud; der angrebes 5.8 paa 1000 af Befolkningen. Dødeligheden blandt Behandlede var 14.5 pCt. Den skal have været meget almindelig i Sigdal i Modums Distrikt. I Rollags Distrikt optraadte den i Mai samtidig paa fra hinanden fjerntliggende Kanter, nemlig øverst i Opdal og nederst i Rollag med 4 Tilfælde paa hvert Sted. Begge Steder laa sundt til, men indeholdt hver kun et Værelse, der var overfyldt med Mennesker. (Synnestvedt).

Af **katarrhalsk Ikterus** opgives fra Drammen By 18 Tilfælde, 11 i Mai og 7 i August; 10 Syge vare under 15 Aar (7 Md. 3 Kv.), 8 over 15 Aar (1 Md. 7 Kv.).

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde sees af følgende Tabel:

Sygdom.	Tilsammen Behandlede.	Fordeling paa Lægedistrikterne.					
		1	2	3	5	6	7
		Drammen.	Ringerike.	Modum.	Aal.	Sandsvær.	Rollag.
		Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis.....	41	22	4	12	1	2	-
Gonorrhoe, Urethrit....	95	66	15	-	-	13	1

Svindssot udgjorde, 17.2 pCt. af samtlige kjendte Dødsaaarsager og 24.3 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. I Byerne var Forholdet henholdsvis 16.7 pCt. og 23.3 pCt., i Landdistrikterne 17.5 pCt. og 24.9 pCt. (Se Tabellen paa Side 43).

Ormesygdomme anføres at forekomme hyppigst i Ringerikes Distrikt.

Struma træffes ikke sjelden i Modums Distrikt. (Collett).

Af **Tetanus** omtales fra Rollags Distrikt 1 Dødsfald, — en 14 Aars Gut med Hugsaar over Fodryggen, som hans Husbonde havde forbundet med Omslag dyppet i Urin. (Synnestvedt).

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Af **obstetriciske Operationer** udførtes af Læger ialt 44, hvoraf 11 i Drammens, 1 i Ringerikes, 14 i Modums, 3 i Næs, 2 i Aals, 5 i Sandsværs og 2 i Rollags Distrikter. Indikationer og Udfald sees af følgende Tabel.

Fra Drammens Distrikt omtales endvidere 1 Punktion ved Hydrorachis (Barnet levede 5 Dage, Moderen ilive); 1 Gang anvendtes stump Hage ved gjen-siddende Hoved, (Moderen ilive, Barnet dødfødt). — 2 døde uforløste: i Næs Distrikt 1 ca. 40 Aar gammel, (af Jordmoderen antages som Dødsaaarsag Livmoderbristning, — i Rollags Distrikt 1 mellem 40—50 Aar af Blødning (se obstetricisk Tabel under Perforation, Anm. 10).

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.				Udtrækning ved Bækkenendefødsel		Perforation.		Efterbyrdsoperation.
	Mødre		Børn		Mødre		Børn		Moder	Børn	Mødre		Mødre
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	¹⁾ 18	²⁾ 2	19	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	1	³⁾ 1	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Issefødsel med Panden fortil	1	-	⁴⁾ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	4	⁵⁾ 1	⁶⁾ 3	⁷⁾ 2	-	-	-	-	-
Placenta prævia	-	-	-	-	2	-	1	⁸⁾ 1	1	1	-	-	-
Fremfald af Navlesnor	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Ansigtisleie	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Fastsiddende sidstkomende Hoved efter Vending	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	⁹⁾ 1	-	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	¹⁰⁾ 1	1
Tilbageholdt Efterbyrd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Uopgiven Indikation	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	¹¹⁾ 3
Tilsammen	23	3	25	1	9	1	6	4	1	1	1	1	5
	26		26		10		10		2				

¹⁾ Deraf en XVIpara (Sandsvær Distrikt). ²⁾ Dødsårsag: Barselfeber 1, besværlig Fødsel 1. ³⁾ Dødsårsag: Barselkrampe. ⁴⁾ Med efterfølgende Facialparalyse. ⁵⁾ Dødsårsag: Svindsot. ⁶⁾ og ⁷⁾ En levende og en død 2den Tvilling, (Udfaldet ikke opgivet for 1ste Tvilling, som begge fødtes ved Naturens Hjelp). ⁸⁾ Tidligere afdødt Foster. ⁹⁾ Vending var indiceret paa Grund af Tverleie, Fostret dødt. ¹⁰⁾ 40—50 Aar gl. IIIpara med Kollapssymptomer under 3die Døgns Fødselsarbejde; dødt Foster og Vandet afgaaet; Perforation udførtes, efterat Hovedet var ført ned i Hulheden, men ikke kunde forløses ved Tang; Konen døde som Følge af Blødning, inden Operationen kunde tilendebringes. ¹¹⁾ Deraf 2 Gange ved Abort.

Uddrag af Jordemødrenes Opgaver over Fødselshjelpen i 1885.

	Have bistaaet ved Antal Fødsler.	Deraf opgives :						Dødfødte.				
		Tvillingfødsler.	Isseleie.	Ansigtseie.	Tverleie.	Sædeleie.	Fodleie.	Ialt.	Deraf opgiver :			
									Fuldbaaren.	Ufuldbaaren.	Aborter.	Efter Operationer.
9 Jordemødre i Drammens By {Drammen .. 636 {Landdistrikt 113}	636	7	711	5	6	14	6	28	5	13	10	-
6 — — — — Landdistrikt ...	262	2	250	-	1	3	6	13	4	4	.	5
Drammens Distrikt: 15 Jordemødre.....	1011	9	961	5	7	17	12	41	9	17	10	5
Modums Distrikt: 8 Jordemødre.....	412	-	396	3	7	3	3	-	-	-	-	-

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Leven- de fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
		Ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn	paa Bar- sel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Drammen	1062	593	107	12	6	32	13	2	-
Drammens By	633	341	63	7	5	20	9	2	-
Holmsbo —	15	12	1	-	-	-	2	-	-
Landdistrikt	414	240	43	5	1	12	3	-	-
Ringerike	478	254	30	1	-	14	5	-	-
Hønefos By	89	17	2	-	-	3	-	-	-
Landdistrikt	389	237	28	1	-	5	11	-	-
Modum	770	387	63	11	4	13	7	-	-
Næs	240	101	16	1	2	6	-	-	-
Aal	169	92	10	1	2	6	1	-	-
Sandsvær	390	183	29	1	1	15	1	-	-
Kongsberg By	153	71	10	-	-	8	1	-	-
Landdistrikt	237	112	19	1	1	7	-	-	-
Rollag	128	69	8	-	-	1	2	-	-
Buskeruds Amt	3237	1679	263	27	15	87	29	2	-
Deraf i Byer	890	441	76	7	5	31	11	2	-
— — Landdistrikt...	2347	1238	187	20	10	56	18	-	-

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1558 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100:51.9.

Døde paa Barselseng. For 16 opgive Lægerne Dødsaaarsagen: 11 døde af Barselfeber, 2 af besværlig Fødsel (deraf en uforløst), 1 af Barselkrampe og 1 af Livmoderblødning (uforløst), 1 af Svindsot.

De hyppigst opgivne **Dødsaaarsager** vare:

Dødsaaarsager.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byer.	Land-distrikter.
Svindsot	188	70	118
Lungebetændelse	87	24	63
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen, tils.	78	43	35
Kræft (og Sarkom)	74	16	58
Akut Bronchit	58	30	28
Skarlagensfeber	54	21	33
Hjerneslag	46	17	29
Diphtherisk Svælgbetændelse	41	10	31
Vatersot og Morbus Brighthii . . tils.	37	14	23
Chronisk Bronchit	33	22	11

Veirliget. Aaret var forholdsvis koldt, undtagen i den sidste Del; Sommer og Høst regnfulde. Kornet blev paa mange Steder ikke modent, og Udbyttet, saavel for Hø som Poteter, under middels.

Fra Hemsedal i Næs Distrikt opgives Middelttemperaturen (R.) for Maanederne.

	Morgen.	Aften.		Morgen.	Aften.
Januar	÷ 9.4	÷ 9.2	Juli	+ 8.5	+ 10.3
Februar	÷ 4.1	÷ 2.9	August	+ 6.9	+ 9.1
Marts	÷ 4.6	÷ 2.9	September	+ 2.9	+ 5.0
April	÷ 1.5	÷ 0.9	Oktober	+ 0.2	+ 1.2
Mai	+ 1.9	+ 2.6	November	÷ 3.9	÷ 3.0
Juni	+ 4.4	+ 6.2	December	÷ 1.9	÷ 0.8

Levemaade og hygiæniske Forhold. I Modums, Ringerikes og Næs Distrikter siges Misbrug af Spirituosa at være i Aftagende. Fra Hønefos og Omegn klages over Mangel paa gode Arbejderboliger. Paa Modum er det for Arbejdere vanskeligt at faa Melk uden ved Meierierne; paa Gaardene har man nemlig forpligtet sig til at levere al den Melk, som ikke medgaar til Huset.

Distriktslægen i Næs Distrikt holdt paa Amtsskolen nogle Foredrag om den første Hjelp i Ulykkestilfælde.

Amtet har 2 faste **Sygehuse**: Amtssygehuset paa Kongsberg og Drammens Bys Sygehus.

Bade. Modums Kuranstalt og Sanatorium har i Femaaret 1881—85 været benyttet af 2141 Syge; af disse vare 1045 Norske, 521 Danske, 407

Svenske, og 168 andre Nationer. Af 2117 opgivne Tilfælde bleve 1726 behandlede med gunstigt og 391 uden gunstigt Resultat. De hyppigste Sygdomme vare: Blegstot og Blodmangel (553), Svindsot (376), Neurastheni (283), Dispositio catarrhalis (171), Asthma og chronisk Bronchit (162), Hysteri (89), chronisk Rheumatisme (77), Hypochondri (65), og Neuralgier (55).

Om Amtets 5 Apotheker se den almindelige Beretning.

Følgende Tabel giver en Oversigt over Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommis- sioner. Antal Møder.	Vacci- nerede.	Rets- medicinske Forret- ninger.
	Antal an- meldende Læger.	Fattige Syge.			
Buskeruds Amt	19	2766	39	²⁾ 2295	15
Drammen	6	1057	17	762	7
Ringerike	2	390	5	391	-
Modum	5	737	9	344	4
Næs	1	75	-	349	2
Aal.	1	48	1	62	-
Sandsvær	3	¹⁾ 414	6	299	1
Rollag	1	46	1	88	1

¹⁾ Blandt Arbejderne ved Kongsberg Sølvverk behandledes desuden 390 Syge, hvoraf 5 døde. ²⁾ Som Steder, hvor der ikke vaccineredes, nævnes Sigdal, Hol og Opdals Annex til Nore, i det sidstnævnte Annex som Regel kun hvert andet Aar.

V. Jarlsberg og Laurviks Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikt.	Tilsvarende Herred, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatører.
Amtet		17.70	87 506	27	2	35	16
1. Tønsberg		6.047	40 794	12	2	15	9
	Tønsberg, Ladested .	0.012	4 913	6	1	3	-
	Horten, Ladested . . .	0.019	5 302	3	1	1	-
	Aasgaardstrand, Ladest.	0.001	488	-	-	1	1
	Vaale	0.645	2 515	-	-	1	1
	Borre	0.482	2 887	-	-	1	1
	Søm	0.808	5 742	-	-	1	1
	Andebu	1.34	2 651	-	-	1	1
	Stokke	0.935	5 097	1	-	3	1
	Nøtø	0.430	5 207	-	-	1	1
	Ramnæs	1.082	3 000	-	-	1	1
	Tjøme	0.293	2 992	2	-	1	1

Lægedistrikt.	Tilsvarende Herred, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
2. Hof		6.469	18 346	5	-	7	3
	Holmestrand, Kjøbstad	0.003	2 147	2	-	1	-
	Svelvik, Ladested	0.004	1 614	1	-	1	-
	Hof	1.038	2 109	1	-	1	-
	Laurdal	2.08	2 543	1	-	1	-
	Skoger	0.884	3 267	-	-	-	1
	Strømmen	0.425	1 206	-	-	1	-
	Sande	1.853	3 431	-	-	1	1
	Botne	0.682	1 979	-	-	1	1
Laurvik		5 169	28 366	10	1	13	4
	Laurvik, Kjøbstad	0.019	7 737	5	-	-	-
	Sandefjord, —	-	2 307	3	1	-	-
	Sandeherred	0.89	5 934	1	-	uopg.	-
	Tjølling	0.51	3 396	-	-	-	-
	Hedrum	2.32	3 871	-	-	-	4
	Brunlanæs	1.42	4 080	-	-	-	-
	Fredriksværn	-	1 141	1	-	-	-

Sundhedstilstanden var god; dog tiltog Sygeligheden mod Aarets Slutning. Størst Udbredning viser Skarlagensfeber, især i Amtets nordlige Del, samt diphtherisk Svælgbetændelse, Lungebetændelse og akute Katarrher.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1532 eller 15,7 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (97 300).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hidsættes følgende af Lægernes Opgaver sammendragne Tabel (Side 50 og 51).

Typhoidfeberens Optraeden i de enkelte Byer og Herreder vil sees af nedenstaaende Oversigt (Side 52). Den var i det Hele sjeldnere end i det foregaaende Aar og iagttoges ikke i Laurvik By, hvor den ikke har vist sig, siden Brøndene i Byens Udkanter bleve gjenkastede og efterhaanden erstattede med Vandverkets Vandposter. Til Hofs Distrikt kom Smitten 2 Gange ved syge Søfolk, nemlig til Svelvik og Strømmen; paa det sidste Sted angrebes senere en Pige i samme Hus. I Skoger skal der i begge Tilfælde have været Typhoidfeber i samme Familie i 1884.

Skarlagensfeber var fremdeles i Stigende; den holdt sig væsentlig til den nordlige Del, men temmelig spredt, og forløb som Regel mildt. Forholdsvis hyppigst synes den foruden i Tjemø at have været paa Nøterø, hvor den viste sig epidemisk allerede sidste Aars Høst; i Stokke havde der været flere Tilfælde allerede i Januar, men først i April kom den under Behandling, da Almuen havde antaget den for Mæslinger; den paa Stedet bosiddende Læge opgiver 41 Tilfælde med 3 Dødsfald af Nephrit. I Hofs Distrikt anmeldes den væsentlig fra Byerne med Omegn samt fra Hof og Skoger; fra Hof berettes, at der iagttoges adskillige Tilfælde med Belæg i Halsen og Nyrelidelse; i Skoger var Komplikationer sjeldnere.

Kighoste synes at have optraadt hyppigst paa Tjemø, hvor den var jævnt udbredt hele Aaret.

Af **diphtherisk Svælgbetændelse** anmeldes der et betydelig større Antal Tilfælde end i 1884, især i sidste Kvartal. Fra Tønsberg omtales den

I Jarlsberg og Laurviks Amt

	Hele Aaret		Tiden er opgivet for	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.
	Behandlede.	Deraf Døde.										
Typhoidfeber	47	6	47	6	5	4	3	6	7	7	1	2
Barsel-feber	31	8	31	2	1	6	2	-	2	5	4	1
Vandkopper	146	-	146	12	6	13	3	8	9	15	9	11
Skarlagensfeber	615	16	615	60	59	43	58	57	68	45	36	47
Røde Hunde	23	-	23	4	3	-	2	2	1	-	-	2
Mæslinger	5	-	5	-	-	-	-	5	-	-	-	-
Rosen	151	1	148	22	20	16	11	7	12	9	7	7
Kighoste	253	8	253	12	12	22	20	27	16	22	27	19
Diphtherisk Svælgbetænd.	247	58	247	19	7	7	7	20	17	21	22	19
Strubehoste	16	6	13	2	4	1	-	-	2	-	3	-
Kusma	56	-	56	7	-	-	2	1	2	3	38	-
Akut Katarrh i Luftveiene og Bronchit	3408	31	3408	368	399	497	262	190	210	141	68	131
Katarrhalsk og follikulær Angina	1273	-	1273	143	122	124	97	84	110	64	48	61
Lungebetændelse	793	84	783	48	56	103	83	66	43	28	13	20
Pleurit.	116	7	115	9	11	7	12	11	12	6	5	3
Gigtfeber	184	1	184	20	28	21	22	23	13	7	5	4
Koldfeber	5	-	5	1	-	-	-	-	1	-	1	-
Diarrhoe (akut) og Cholera nostras	1360	21	1360	87	115	119	84	78	102	117	138	133
Blodgang	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	8721	247	8712	822	848	983	668	585	627	490	443	459

som meget ondartet; paa to Steder, hvor den var importeret fra Christiania. døde der 5 Børn af 7 Angrebne. I Stokke optraadte den efter Sigende paa de samme Gaarde, hvor der flere Gange tidligere skal have begyndt Diphtheritepidemier.

Lungebetændelse anmeldes hyppigere end Aaret forud, nemlig 8,0 Tilfælde blandt 1000 af Befolkningen. Dødeligheden blandt Behandlede var 10,7 pCt. I Stokke (Tønsbergs Distrikt) viste den sig epidemisk i November-December og ind i det følgende Aar, fordetmeste under alvorlige, i flere Tilfælde «typhøse» Symptomer og ofte tilbøielig til meget langvarig Reconvalscents; kun i 2 Huse angrebes der flere, i det ene 4 i Løbet af 48 Timer, i det andet 2 i samme Døgn; derimod optraadte der stadig flere Tilfælde i nærliggende Huse (W. H. Larsen). Lungebetændelse var ligeledes almindelig i Laurvik og Omegn; en af Lægerne omtaler, at der paa flere Steder kunde paavises direkte Smitte, og at disse Tilfælde forløb under typhøse Symptomer. (Stephansen).

Af epidemisk Gastroenterit med **Ikterus** anmeldes fra Holmestrand og

anmeldte epidemiske Sygdomme.

Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.					
					1		2		3	
			Tilfælde.	Dødsfald.	Tønsberg.		Hof.		Laurvik.	
					Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
2	1	3	47	6	15	1	29	3	12	2
1	5	2	32	9	20	4	3	2	9	3
10	24	26	146	-	48	-	29	-	69	-
46	44	52	622	23	329	12	252	9	41	2
4	-	5	23	-	12	-	3	-	8	-
-	-	-	5	-	-	-	-	-	5	-
9	15	13	151	1	63	-	16	-	72	1
39	21	16	255	10	167	7	29	-	59	3
21	40	47	252	63	145	41	34	11	73	11
-	1	-	16	6	9	3	2	1	5	2
-	2	1	56	-	53	-	3	-	-	-
145	350	629	3408	31	2218	11	294	7	896	13
116	145	159	1273	-	668	-	184	-	421	-
28	70	225	787	88	294	34	68	7	425	47
8	12	19	116	7	78	7	16	-	22	-
12	10	19	184	1	100	-	16	-	68	1
1	1	-	5	-	5	-	-	-	-	-
126	114	148	1362	23	683	9	147	8	532	6
-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-
568	855	1364	8742	268	4909	129	1116	48	2717	91

Omegn 13 Tilfælde i 1ste og 3 i 2det Kvartal (se Norsk Magazin for Lægevidenskaben 4de Række I Bind (1886) Pag. 125. Icterus catarrhalis af G. Graarud; desuden opgives 5 enkeltstaaende Tilfælde i 2det Halvaar. I Laurvik iagttoges ogsaa enkelte Tilfælde af katarrhalsk Ikterus.

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde sees af Tabellen paa Side 52.

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede væsentlig **chroniske Sygdomme** er indtaget Tabel Side 53.

Skurv. I Stokke (Tønsbergs Distrikt) optraadte en Del Tilfælde ved Melsomvik Middelskole; den begrænsedes til 5 Huse, da Børnene holdtes hjemme af Skolen. (Larsen).

Døde af **Svindstot** udgjorde 17.8 pCt. af samtlige kjendte Dødsfald ved Sygdom og 25.4 pCt. af Dødsfald ved ikke epidemiske Sygdomme. I Byerne vare de samme Forhold 21.3 og 29.1 pCt., i Landdistrikterne 14.6 og 21.8 pCt.

Typhoidfebertilfældenes Fordeling paa Herreder og Maaneder.

Anmeldt fra	Antal		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Tilf.	Dsf.												
Tønsberg	2	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Omegn	5	-	1	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-
Andebu	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Horten	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Aasgaardstrand	3	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-
Holmestrand	3	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Omegn	5	2	-	1	1	1	-	-	1	-	-	1	-	-
Svelvik	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Strømmen	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Hof	7	-	2	-	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-
Skoger	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Sandefjord	5	1	-	-	1	-	2	2	-	-	-	-	-	-
Sandsherred og Kodal.	6	1	-	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	1
Laurviks Omegn	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Ialt	47	6	6	5	4	3	6	7	7	1	2	2	1	3

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus:

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.					
			1		2		3	
			Tønsberg.		Hof.		Laurvik.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Syphilis	114	7	45	3	7	1	62	3
Gonorrhoe, Urethrit	155	-	70	-	10	-	75	-

Anæmi og chronisk Gastrit omtales som meget almindelige paa Tjøme; paa en Befolkning af 3500 behandlede 200 Tilfælde af Anæmi (deraf $\frac{9}{10}$ Dele Kvinder) og ca. 150 af chronisk Gastrit (deraf omtrent $\frac{3}{4}$ Dele Kvinder); Anæmi er ialmindelighed fremtrædende hos de yngre, gastriske Symptomer derimod hos de ældre; i enkelte Familier skulle alle, ialfald de kvindelige Medlemmer, lide af Anæmi, og de anæmiske Mødre have som Regel anæmiske Børn. (N. Bryhn).

Om Amtets Sindssyge se den almindelige Beretning.

Af obstetriciske Operationer opgives udførte af Læger 88, nemlig 28 i Tønsbergs, 7 i Hofs og 53 i Laurviks Distrikter. Indikationer sees af Tabellen Side 54.

Fra Sandefjord omtales 7 Gange Udtagning af Placentarester, 3 ved Blødning og 4 efter Abort, alle med heldigt Udfald.

Liste over forskellige, væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægedistrikterne.					
	Tilfælde.	Dødsfald.						1		2		3.	
			Tønsberg.		Hof.			Laurvik.					
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.		Tilf.	Dødsf.				
Chronisk Rheumatisme	466	-	1	2	279	172	25	285	-	24	-	157	-
Fnat	64	-	19	16	12	17	9	37	-	13	-	14	-
Skurv	13	-	4	3	2	4	7	1	-	3	-	9	-
Kjertelsyge	281	2	71	107	28	45	23	135	-	39	-	107	2
Rachit	70	2	41	21	4	4	17	38	1	6	-	26	1
Simpel Meninget	22	20	7	6	7	-	16	7	6	4	4	11	10
Tuberkuløs Meningit.	53	53	23	29	-	1	22	19	19	15	15	19	19
Svindst	439	159	13	11	156	199	24	195	63	56	35	188	61
Kræft	113	¹⁾ 77	-	2	42	40	21	44	32	32	26	37	19
Vatersot og Morbus Brightii	112	²⁾ 32	13	4	38	46	19	63	16	19	9	30	7
Blegsot og Anæmi	1467	1	66	236	45	1113	28	928	1	166	-	373	-
Menstruationsuordener	128	-	-	3	-	114	22	64	-	20	-	44	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1672	6	37	66	594	925	28	897	3	215	3	560	-
Ormesygdomme	112	-	36	44	15	10	16	74	-	10	-	28	-
Drankersygdomme	13	1	-	-	13	-	7	3	-	5	1	5	-
Struma	9	-	-	-	1	8	7	3	-	3	-	3	-

¹⁾ Cancer 74, Sarcom. ²⁾ Vatersot 6, Morbus Brightii 26.

Obstetriciske Operationer.

54

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.			Udtrækning ved Bækkenendefødsel.				Perforation.		Exvisce- ration.	Efterbyrds- Operationer	
	Mødre		Børn		Mødre	Børn		Mødre		Børn		Mødre		Moder	Mødre	
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	lev.	død.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	44	¹⁾ 1	²⁾ 45	1	-	-	-	1	⁶⁾ 1	1	⁷⁾ 1	-	-	-	-	-
Barselkrampe	³⁾ 7	-	⁴⁾ 4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trange ydre Fødselsdele	6	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	2	⁵⁾ 2	3	1	1	-	1	-	-	-	-	⁸⁾ 1	-	-	-	-
Fremfald af Navlesnor	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ansigtspfødsel	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sædeleie	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	¹⁰⁾ 1	-	-
Placenta prævia	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Hydrocephalus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	⁹⁾ 1	-	-	-	-
Tilbageholdt Efterbyrd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
— Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-
Efter Abord	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Tilsammen	63	3	61	6	6	3	3	2	1	2	1	1	1	1	8	1
	66		67		6			3		3		2		9		

¹⁾ Dødsårsag: Peritonit. ²⁾ En 1ste Tvilling; 2den Tvilling forløst ved Udtrækning, hvor Udfaldet for Moderen er opført (døde, Note 6).
³⁾ En af Mødrene døde 4 Uger senere af Lungebetændelse. ⁴⁾ En 1ste Tvilling; for 2den Tvilling naturlig Fødsel. (Udf. uopg.) ⁵⁾ Døds-
årsag: Emboli 1. Barselfeber 1. ⁶⁾ Dødsårsag: Barselkrampe. Tvillingfødsel, 1ste Tvilling forløst ved Tang, 2den ved Udtrækning, begge
ilive. ⁷⁾ Døde umiddelbart efter Fødselen. ⁸⁾ Skjævt Hovedleie. ⁹⁾ Perforation af sidstkommende Hoved efter Vending ved Tverleie. Moderen
døde som Følge af besværlig Forløsning. ¹⁰⁾ Forømt Tverleie, dødt Foster.

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Tønsberg	383	63	129	254
Tønsberg By	99	24	25	74
Horten —	64	5	23	41
Aasgaardstrand —	-	-	-	-
Landdistrikt	220	34	81	139
Hof	215	35	48	167
Holmestrand By	27	4	10	17
Svelvik —	34	9	4	30
Landdistrikt	154	42	34	120
Laurvik	296	61	91	205
Laurvik By	160	44	34	126
Sandefjord —	39	4	18	21
Landdistrikt	97	13	39	58
Jarlsberg og Laurviks Amt	894	159	268	626
Deraf i Byer	423	90	114	309
— - Landdistrikt	471	69	154	317

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Fødte.	Døde				Død-fødte.	Omkomne	
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar-sel-seng.		ved ulykke-lige Hændelser.	Selv-mord.
Tønsberg	1436	682	112	8	11	38	15	2
Tønsberg By	356	107	19	1	1	7	2	-
Horten —	193	86	19	3	1	5	1	-
Aasgaardstrand —	10	2	1	-	-	-	-	-
Landdistrikt	977	487	73	4	9	26	12	2
Hof	600	333	52	5	1	17	5	1
Holmestrand By	84	36	9	1	-	4	2	-
Svelvik —	46	41	5	-	-	1	1	1
Landdistrikt	470	256	38	4	1	12	2	-
Laurvik	1178	517	110	5	6	38	11	2
Laurvik By	455	173	45	1	1	12	1	1
Sandefjord —	111	41	11	1	1	3	-	-
Landdistrikt	612	303	54	3	4	23	10	1
Jarlsberg og Laurviks Amt	3214	1532	274	18	18	93	31	5
Deraf i Byer	1155	486	109	7	4	32	7	2
— - Landdistrikt	2059	1046	165	11	14	61	24	3

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1682 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 47.7.

Lægerne opgive 21 Dødsfald paa Barselseng: 9 af Barselfeber, 2 af Emboli, 1 af Barselkrampe, 1 af Livmoderblødning, 1 af Pyæmi, 1 af Peritonit, 1 af Hjertefeil samt 3 efter besværlig Fødsel; for 2 anføres ikke nærmere Dødsårsagen.

De hyppigst opgivne Dødsårsager vare:

Dødsårsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byer.	Land- distrikt.
Svindsort	159	90	69
Lungebetændelse	88	46	42
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen	82	44	38
Kræft, Sarkom	77	30	47
Diphtherisk Svælgbetændelse	63	14	49
Alderdomssvaghed	40	25	15
Hjertefeil	35	15	20
Hjerneslag	34	24	10
Vatersot og Morbus Brightii	32	10	22
Akut Bronchit	29	13	16

Veirliget. Aaret var i det Hele koldt, Vinteren med betydeligt Snefald og Høsten regnfuld. Hø og Poteter gav godt Udbytte, Kornet middels og af daarlig Kvalitet (Hof Distrikt).

Meteorologiske iagttagelser ved Sandefjords Bad.

	Kl. 6 For- middag.	Kl. 12 Middag.	Kl. 6 Efter- middag.	Regnmængde pr. Kvadratfod.
Juni:				
Luftens Middeltemperatur	10.8	15.7	14.8	7.2 Liter i 7 Dage.
Søens —	11.4	12.1	13.1	
Juli:				
Luftens Middeltemperatur	13.2	19.2	17.1	6.8 Liter i 6 Dage.
Søens —	17.0	17.3	19.0	
August:				
Luftens Middeltemperatur	11.1	16.1	15.3	10.1 Liter i 13 Dage.
Søens —	15.3	16.2	16.3	

Badeindretninger. Foruden Sandefjords og Laurviks Bad haves Badeindretninger i Svelvik, Holmestrand, Carljohansværn og Fredriksværn. I Svelvik lod et Aktieselskab for 4 Aar siden opføre et Badehus for kolde Bad, Kumbad og aabent Bassin. Det benyttes flittigt især af den kvindelige Del af Befolkningen, og mange Smaapiger have lært at svømme der. Ved Sandefjords Bad opgives i 1885: 448 behandlede Tilfælde, hvoraf 94,2 pCt. helbrede og bedrede, 5,8 pCt. uden Bedring; de hyppigste Sygdomsformer vare: Rheumatisme 198, konstitutionel Syphilis 80, Nervøsitet 49, Neuralgi 31, chronisk Katarrh 20,

Lamheder 14, Obstruktion. Om Laurviks Bad se norsk Magazin for Lægevidenskaben 4de Række Bind 2 Pag. 268: Balneralogiske Meddelelser af J. C. Holm, Laurviks Bad 1883—1886.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundhedskommissioner. Antal Møder.	Vaccinerede.	Retsmedicinske Forretninger.
	Antal anmeldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	15	1696	28	2380	6
Tønsberg	5	626	¹⁾ 4	1052	2
Hof	6	372	11	367	1
Laurvik	4	698	13	961	3

¹⁾ Kun opgivet fra Horten og Stokke.

Amtet har 2 Sygehuse, et fælles for Amtet og Tønsberg By samt Carl-johansværns militære Sygehus.

Om Amtets 8 Apotheker se den almindelige Beretning.

VI. Hedemarkens Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Fladeindhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1874.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpevaccinatorer.
Amtet		204.14	120 618	31	2	42	39
1. Solør og Odalen		26.48	34 469	8	-	9	8
	Kongsvinger, Kjøbstad	-	1 152	3	-	2	-
	Vinger	3.88	5 614	1	-	1	2
	Eidskog	4.78	6 236	1	-	1	2
	Søndre Odalen	3.92	7 002	1	-	1	1
	Nordre —	3.74	4 226	1	-	1	1
	Brandvold	3.95	3 907	-	-	1	1
	Grue	6.26	6 332	1	-	2	1
2. Hedemarken		20.38	41 055	10	2	13	8
	Hamar, Kjøbstad	-	2 335	4	2	1	-
	Vang	4.03	8 363	-	-	2	2
	Stange	2.71	6 171	1	-	3	2
	Romedal	2.63	4 960	1	-	1	1
	Løiten	2.79	4 461	1	-	2	1
	Næs	1.30	3 952	1	-	1	-
	Ringsaker	6.92	10 813	2	-	3	2

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
3. Søndre Østerdalen.		23.27	18 925	6	-	6	5
	Elverum	10.77	7 148	3	-	2	2
	Vaaler	4.84	3 987	1	-	1	1
	Aasnæs	4.54	4 550	1	-	2	1
	Hof	3.12	3 240	1	-	1	1
4. Trysil		31.50	5 227	1	-	3	5
	Trysil	25.53	4 701	1	-	3	4
	Drevsjø Kapelsogn af øvre Rendalen	5.97	267	-	-	-	1
	Øvre Engerdalens Ka- pelsogn af ytre Ren- dalen		259	-	-	-	-
5. Rendalen		44.40	9 673	3	-	5	6
	Aamot	8.01	3 583	1	-	2	2
	Storelvedalen	12.14	3 227	1	-	2	2
	Øvre Rendalen (Drevsjø Kapelsogn undtaget)	24.25	1 634	1	-	1	2
	Ytre Rendalen (øvre Engerdalens Kapel- sogn undtaget)		1 229				
6. Tønset		56.58	10 458	3	-	6	6
	Lillelvedalen	16.12	3 310	1	-	2	2
	Tønset	8.69	3 082	1) 2	-	2	2
	Kvikne (fraregnet Ind- set Annex)	7.25	747	-	-	1	-
	Tolgen Prestegjeld	24.52	3 319	-	-	1	3

A n m. Indset Annex til Kvikne (1.50 n. □ M. 573 Indb.) hører til Opdals Distrikt; en Del af Tolgens Herred med (238 Indb.) hører til Røraas Prestegjeld og til Røraas Lægedistrikt. -- hvilke Distrikter begge tilhøre søndre Trondhjems Amt.

1) Den ene fraflyttede i Aarets Løb Distriktet.

Sundhedstilstanden maa i det Hele betegnes som ganske god, om end Lungebetændelse og katarrhalske Sygdomme, særlig i Aarets første Halvdel, optraadte hyppigere end sædvanlig. De andre epidemiske Sygdomme synes kun at have optraadt enkeltvis eller i mindre lokale Epidemier, uden at vinde nogen større Udbredelse.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1685 eller 13.96 pro mille af den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte (120 700).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hid sættes følgende af Lægernes Opgaver sammendragne Tabel. (Se Side 60—61).

Typhoidfeber var i det Hele sjelden. Fra Solør og Odalens Landdistrikt opgives 2 Tilfælde, fra Hedemarkens 6 (3 i Næs, 2 i Ringsaker og 1 i Stange); 2 af Tilfældene i Næs optraadte paa en Gaard uden paaviselig Smittekilde. Til Ringsaker kom en Haandværker, der havde arbejdet paa en

Gaard ved Lillehammer, syg hjem; efter Sygdommens Afløb fulgte et ordentligt Recidiv af samme Varighed som den første Sygdom. (U. Bugge). Fra Hamar By indlagdes i Juni Maaned 1 Mand med Typhoidfeber paa Amtssygehuset, hvor han døde. I søndre Østerdalen optraadte Sygdommen med 14 Tilfælde, hvoraf de 11 i August—Oktober; den forløb i Regelen mildt, og kun 2 døde, begge gamle udlevede Folk. Fra Trysil og Tønset Distrikt opgives paa hvert Sted kun et enkelt Tilfælde.

Af **Meningitis cerebrosppinalis** opføres som behandlede 2 Mænd, den ene i søndre Odalen, den anden, der døde, i Rendalen.

Barselfeber forekom hyppigere end sædvanlig, dog i Regelen spredt uden paaaiselig indbyrdes Forbindelse. Fra Vaaler i søndre Østerdalen anføres dog at Bygdens Jordemoder førte Smitten med sig i 4 Tilfælde, hvorfor hun i henvend 1 Maaned maatte ophøre at praktisere. Fra Rendalen anføres ogsaa 4 Tilfælde at have optraadt inden en Jordemoders Distrikt.

Skarlagensfeber, hvoraf der i det Hele opgives 365 Tilfælde mod 688 i 1883 og 417 i 1884, optraadte i Solør og Odalens Distrikt for det meste med enkelte Tilfælde gennem hele Aaret; i Grue forekom dog i Januar Maaned 7 Tilfælde som Rest efter en mindre Epidemii fra Aaret iforveien, og i December angrebes 8 Personer paa 2 Nabopladse i Brandvold. Paa Hedemarken forekom ogsaa spredte Tilfælde flersteds i Distriktet; Sygdommen, der optraadte gennemgaaende mildt og med ikke faa uanmeldte Syge, dannede ingensteds større Epidemier. Fra Næs opgives dog 21 Tilfælde, de fleste i Mai og Juni; Smitten anføres først at være bragt til en Plads under Skindstad ved Husets Søn, der havde været hjemme i Paaskebesøg fra Kristiania, hvor han havde boet i en Familie, hvis Barn havde Sygdommen, og selv havde han været upasselig i nogle Dage. Udover Sommeren optraadte den ogsaa i Hamar By, indført dels fra Trondhjem dels fra Kristiania. Indlæggelse paa Sygehuset fandt Sted af de Angrebne, der ikke fandtes betryggende at kunne isoleres i Hjemmet; Sygdommen fik dog stadig videre Udbredelse i Byen; den syntes at spredes væsentlig fra Almueskolen. I det hele opgives 75 Tilfælde, hvoraf 40 behandlede paa Sygehuset; ingen døde (Henie, Vetlesen). Fra søndre Østerdalen opgives spredte Tilfælde fra alle Herreder undtagen Hof. I Rendalen fortsatte Sygdommen sig fra forrige Aar. Fra Aamot anføres, at der hos enkelte, selv om de havde været mildt angrebne, under Rekonvalescentsen optraadte en udpræget anæmisk Tilstand, der hos en Pige udviklede sig til en typisk Melancholi. I Lægens eget Hus fik den 2 Aar gamle Søn Sygdommen; Moderen, der blev liggende i Barselseng, før Gutten havde afskallet, fik en **Barselfeber**, der var faretruende, men dog helbrededes; Diebarnet angrebes derimod af en erysipelatøs Betændelse med partiel Gangræn og dødelig Udgang. (Harboe). I Indset Annex til Kvikne optraadte Sygdommen epidemisk, importeret fra Rennebu; ved 2 Brylluper og 1 stort Gravøl udbredtes den i Løbet af 2 Uger til 10—12 forskellige Huse i Bygden. (J. M. Heidenreich).

Rosen forekom hyppigere end almindelig i Tønset; paa et Sted angrebes 3 Personer i samme Hus. (H. Bull). Foruden hos den ovenfor under Skarlagensfeber omtalte Patient omtales Sygdommen ogsaa hos 2 andre at have staaet i Forbindelse med Barselfeber. Hos den ene Patient var der til Udskylning af en Absces benyttet en Spreitespids, der var brugt af en syg Barselkvinde; hos den anden, vedkommende Barselkones Moder og Pleierske, optraadte Rosen i Ansigtet og et Par Dage efter Lungebetændelse med Udgang i Pyæmi og Død. (Drejer).

Af **Kighoste** optraadte i sidste Kvartal nogle Tilfælde i Hamar By og

I Hedemarkens Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Behandlede.	Deraf Døde.													
Typhoidfeber	25	4	25	1	-	2	-	-	2	4	4	5	6	-	1
Cerebrospinal-Meningit	2	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	58	9	58	3	6	12	7	2	9	-	1	1	3	5	9
Vandkopper	29	-	29	-	2	8	-	-	-	6	2	3	5	-	3
Skarlagensfeber	365	14	365	40	39	21	17	19	29	41	20	7	26	37	69
Røde Hunde	8	-	8	2	-	-	1	1	-	1	3	-	-	-	-
Mæslinger	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Rosen	145	7	145	14	15	12	13	13	8	13	15	6	13	15	8
Kighoste	34	1	34	-	-	1	1	-	-	-	3	1	7	2	19
Diphtherisk Svælgbetændelse	24	7	24	4	4	2	2	1	-	3	4	2	1	-	1
Strubehoste	14	9	14	-	-	1	1	-	2	-	-	1	6	2	1
Kusma	18	-	18	1	-	1	1	4	-	-	3	2	-	2	4
Akut Bronchit	3270	27	3255	442	388	413	329	269	183	172	149	165	199	254	292
Andre katarrh. Tilfælde															
Lungebetændelse	885	125	866	94	100	98	120	99	84	47	24	27	36	70	68
Pleurit	163	7	166	15	15	18	16	17	11	12	11	5	10	19	12
Gigtfeber	230	6	227	22	20	21	18	28	19	22	17	15	12	15	18
Diarrhoe (akut)	742	16	731	82	57	53	40	55	56	105	74	40	51	58	60
Cholera nostras															
Blodgang	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjørbug	7	-	3	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	1
Tilsammen	6025	233	5965	719	647	663	566	508	404	427	331	280	376	479	565

I Hedemarkens Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.													
			1		2		3		4		5		6		7	
	Tilfælde.	Dødsfald.	Solør og Odalen.		Hedemarken.		Søndre Østerdalen.		Trysil.		Rendalen.		Tønset.		Indset Annex.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Typhoidfeber	25	4	2	1	7	1	14	2	1	-	-	-	1	-	-	-
Cerebrospinal-Meningit . . .	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Barselsefeber	59	10	19	4	10	2	16	1	4	-	6	3	4	-	-	-
Vandkopper	29	-	11	-	8	-	5	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	365	14	28	-	160	4	29	2	-	-	97	2	29	-	22	6
Røde Hunde	8	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-
Mæslinger	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	145	7	44	3	56	-	25	1	5	1	6	1	9	1	-	-
Kighoste	34	1	2	-	21	-	-	-	-	-	8	1	-	-	3	-
Diphtherisk Svælgbetænd. . .	25	8	4	2	5	2	6	1	5	-	-	-	5	3	-	-
Strubehoste	16	11	4	-	9	8	2	2	-	-	1	1	-	-	-	-
Kusma	18	-	11	-	4	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Akut Bronchit.	3272	29	589	3	1636	12	407	2	57	1	320	6	260	5	3	-
Andre katarrh. Tilfælde. }																
Lungebetændelse	891	131	176	18	352	54	165	23	25	6	98	13	74	17	1	-
Pleurit	163	7	37	3	56	2	22	-	7	-	15	1	24	1	2	-
Gigtfeber	231	7	46	2	116	4	17	-	5	-	19	-	28	1	-	-
Diarrhoe (akut)	743	17	176	7	343	6	95	3	22	-	71	1	36	-	-	-
Cholera nostras																
Blodgang	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjørbug	7	-	1	-	3	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Tilsammen	6039	247	1156	43	2789	95	804	37	131	8	653	30	475	28	31	6

Liste over forskjellige, væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal anmeldende Læger.
	Tilfælde.	Dødsfald.					
			Md.	Kv.	Md.	Kv.	
Chronisk Rheumatisme.....	476	1	5	2	197	214	25
Fnat	54	-	10	13	13	18	10
Skurv	4	-	2	1	-	1	2
Kjertelsyge	215	1	67	102	9	29	25
Rachit	160	6	98	51	-	-	21
Simpel Meningit	33	24	8	10	7	3	16
Tuberkuløs Meningit	49	42	21	18	4	5	17
Svindstot	363	152	5	19	133	189	30
Kræft	138	¹⁾ 88	1	-	74	48	29
Vatersot og Morbus Brightii ..	96	²⁾ 29	3	3	38	43	25
Blegsot og Anæmi	1096	5	49	109	87	779	30
Menstruationsuordner	168	-	-	-	-	168	26
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1648	7	34	67	611	771	29
Ormesygdomme	140	-	51	51	11	22	22
Drankersygdomme	12	-	1	-	11	-	7
Struma	67	1	1	2	11	41	15

¹⁾ Cancer 86. Sarcoma 2. ²⁾ Hydrons 6. Morbus Brightii 23.

¹⁾ Cancer 86, Sarcoma 2. ²⁾ Hydrops 6, Morbus Brightii 23.

Vangs Herred, hvor Sygdommen det følgende Aar fik ikke liden Udbredelse. I Rendalen forekom en udbredt Epidemi mod Aarets Slutning.

Diphtherisk Svælgbetændelse var fremdeles i Aftagende og forekom spredt inden alle Distrikter undtagen Indset Annex til Kvikne. Til Stange, hvor et enkelt dødeligt Tilfælde indtraf Midtsommers, var Smitten antagelig ført ved Besøgende fra diphtheritsmittet Hus i Christiania. I Hof (søndre Østerdalen) indtraf 4 Tilfælde i et Hus; Smittekilden ukjendt.

Kusma gik i søndre Odalen fra Hus til Hus; i de 6 Tilfælde, Lægen hentedes, fandtes komplicerende Orchit. Sygdommen forekom desuden spredt flere-steds i Solør og Odalens Distrikt, samt paa Hedemarken og i Rendalen.

Katarrhalske Sygdomme (akut Bronchit og follikulær Angina) forekom usædvanlig hyppig hele Aaret igjennem rimeligvis paa Grund af det gennem-gaaende kolde og raa Veirlig. (H. L. Bull).

Lungebetændelse forekom ogsaa overmaade hyppig (891 med 131 Døds-fald mod 599 i 1884 og 628 i 1883; i Tiaaret 1871—1880 gjennemsnitlig 649). Dødsprocenten for samtlige Behandlede var 14.1, paa enkelte Steder — Hede-marken og Tønset — optraadte Sygdommen dog mere ondartet, og Dødsprocenten var adskillig høiere. Fra flere Kanter omtales en epidemisk Optræden, der tydede paa Smitte eller miasmatiske Indflydelser. I Grue hændte det 3 Gange i Aarets Løb, at 2 Individuer, der delte Seng sammen, bleve angrebne med faa

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.													
1		2		3		4		5		6		7	
Solør og Odalen.		Hedemarken.		Søndre Østerdalen.		Trysil.		Rendalen.		Tønset.		Indset Annex.	
Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
88	-	253	-	37	-	20	-	75	1	2	-	1	-
17	-	16	-	6	-	-	-	15	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
43	-	75	-	53	-	4	-	19	-	21	1	-	-
41	-	43	-	25	-	4	-	35	-	12	-	-	-
2	1	18	15	5	3	1	1	5	3	2	1	-	-
13	12	9	8	12	9	-	-	8	8	7	5	-	-
91	42	100	40	85	39	4	4	41	15	38	10	4	2
40	27	37	27	38	20	5	3	11	7	7	4	-	-
21	10	31	9	20	4	1	-	11	3	12	3	-	-
250	2	409	2	137	-	6	-	154	-	132	1	8	-
33	-	56	-	34	-	14	-	23	-	8	-	-	-
321	2	721	1	268	-	32	1	157	-	149	3	-	-
15	-	62	-	10	-	3	-	37	-	5	-	8	-
8	-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-
7	-	52	-	3	1	-	-	5	-	-	-	-	-

Dages Mellemrum. (Haslerud). Fra Furnæs (Hedemarken) anføres, at der i et Hus med 6 Beboere i Løbet af 9 Maaneder indtraf 4 Tilfælde, hvoraf de 2 endte dødelig. (H. B. Lindemann). I Aasnæs angrebes en Kone, der havde vasket Liget af en Mand, som var død af Lungebetændelse. (Drejer). I Rendalen forekom i en liden Grænd — Sjøliegrænden — 9 Tilfælde af Sygdommen, hvoraf 5 dobbeltsidige. I en Plads angrebes alle Husets Beboere, Mand, Kone og 2 Døtre (2 Dødsfald). Paa en Gaard i Nærheden var 2 Gutter angrebne og paa en Plads i samme Grænd en Mand og en Kone. (L. Müller). I Kvikne (Tønset Distrikt) optraadte Sygdommen ogsaa epidemisk; den angreb især meget gamle Folk og den aller største Del af de Angrebne døde i Løbet af 4—5 Døgn; foran for Sygdommen gik i Regelen flere smaa Frysninger og flugtende Smerter paa forskjellige Steder i Kroppen. (H. L. Bull).

Gigtfeber optraadte i Vaarmaanederne usædvanlig hyppig i Hamar, deraf 2 Gange som Husepidemi, idet paa hvert Sted 3 Personer angrebes enten samtidig eller umiddelbart efter hverandre. Ogsaa i Landdistrikterne omkring Hamar forekom Sygdommen ulige hyppigere end før; i 2 Tilfælde angrebes 2 Personer i samme Hus. Begge disse Steder laa ligesom de Huse, hvori Sygdommen indtraf paa Hamar, nær Mjøsstranden. (Henie).

Akut, tildels blodig Diarrhoe forekom i Hof — søndre Østerdalen — næsten i hvert Hus fra Forsommeren til sent paa Høsten.

Af Blodgang opgives 5 Tilfælde fra Eidskogen.

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde af Syphilis og Gonorrhoe sees af følgende Tabel.

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Antal Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.						
			1		2	3	4	5	6
			Solør og Odalen.		Hedemarken.	Søndre Østerdalen.	Trysil.	Rendalen.	Tønset.
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	53	3	23	3	22	5	-	1	2
Gonorrhoe	84	-	12		42	22	1	6	1

I nordre Odalen smittedes 4 Sødskende mellem 2—12 Aar med Syphilis fra en ældre Søster ved Saar i Munden. (Müller).

Til Oplysning om en Del af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** hidsættes følgende Tabel.

Svindst anføres paa Eidskogen kun at forekomme i nogle faa Familier, som til Gjengjæld ere stærkt hjemsøgte. (G. Mohn).

Døde af Svindst.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindst.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Solør og Odalen	225	42	43	182
Kongsvinger By	10	3	1	9
Landdistrikt	215	39	42	173
Hedemarken	328	40	95	233
Hamar By	48	10	12	36
Landdistrikt	280	30	83	197
Søndre Østerdalen	154	39	37	117
Trysil	47	4	8	39
Rendalen	90	15	30	60
Tønset	74	10	28	46
Indset Annex	13	2	6	7
Hedemarkens Amt	931	152	247	684
Deraf i Byer	58	13	13	45
— Landdistrikt	873	139	234	639

For hele Amtet udgjør Dødsprocenten af Svindst 16,3 pCt. af samtlige kjendte Dødsårsager og 22,2 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne var Dødsprocenten af Svindst i Forhold til nævnte Dødsårsager henholdsvis 22,4 pCt. og 28,8 pCt., for Landdistrikterne ligesaa henholdsvis 15,9 pCt. og 21,8 pCt.

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.				Udtrækning.				Embryo- tomi.		Partus præ- maturus ar- tificialis.		Efterbyrds- operation
	Mødre		Børn		Mødre		Børn		Mødre		Børn		Mødre		Mo- der	Barn	Mødre
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	lev.	levende
Utilstrækkelige eller smertef. Veer	29	¹⁾ 1	29	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	3	-	3	-	-	-	-	-	1	²⁾ 1	-	³⁾ 2	-	⁴⁾ 1	⁵⁾ 1	1	-
Issefødsel med Panden fortil . . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	3	-	1	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Placenta prævia og Blødning . .	-	-	-	-	-	⁶⁾ 1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sædeleie (Tvillingfødsel)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-
Tilbageholdt Efterbyrd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Tilsammen	33	1	33	1	3	1	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1	7
	34		34		4		4		3		4		3				

¹⁾ Hun døde 6 Dage efter af Peritonit. ²⁾ Dødsårsag: Kræfttab (Dystokia). ³⁾ a) Forløsning af sidstkommende Hoved; Moderen død; se Anm. 2. b) Udtrækning med Kephalotrib; Moderen ilive. ⁴⁾ Rachitisk Bækken; tidligere 2 dødfødte Børn, død under Udtrækningen af ruptura uteri. ⁵⁾ Ilpara med Bækkenforsnevring (Conjug. diag. 10.5 Cm.), tidligere forløst ved Perforation. Operationen, foretaget i Svangerskabets 36te. Uge, udførtes paa Hamar Sygehus. ⁶⁾ Dødsårsag: Barsel-feber; betydelig Blødning før og under Fødselen.

Fødte og Døde.

Distrikt.	Leven- de fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar- sel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	Selv- mord.	Drab.
Solør og Odalen.....	1083	429	66	9	6	24	11	2	-
Kongsvinger By.....	40	12	3	2	-	1	-	-	-
Landdistrikt	1043	417	63	7	6	23	11	2	-
Hedemarken	1342	609	97	13	4	38	11	6	2
Hamar By.....	140	51	10	2	-	4	2	-	1
Landdistrikt	1202	558	87	11	4	34	9	6	1
Søndre Østerdalen	559	274	37	4	2	7	3	3	-
Trysil	177	56	9	2	1	4	1	-	-
Rendalen	309	139	20	2	2	11	2	1	-
Tønset	250	159	19	4	1	6	3	1	-
Indset Annex	20	16	5	-	-	-	-	-	-
Gaarde af Tolgen	8	3	-	-	-	-	-	-	-
Hedemarkens Amt	3748	1685	253	34	16	90	31	13	2
Deraf i Byer	180	63	13	4	-	5	2	-	1
— - Landdistrikt	3568	1622	240	30	16	85	29	13	1

De hyppigste Dødsaaarsager:

Dødsaaarsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land- distrikterne.
Svindstot	152	13	139
Lungebetændelse	131	4	127
Kræft (Cancer og Sarcom)	88	3	85
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen.....	73	6	67
Alderdomssvaghed	64	3	61
Organisk Hjertesygdom.....	37	1	36
Vatersot og Morbus Brightii	29	3	26
Akut Bronchit og Laryngit	29	3	26
Hjerneslag	27	1	26
Chronisk Bronchit	24	-	24
Diarrhoe og Cholera nostras	17	3	14
Peritonit.....	17	1	16

Anæmi, Blegstot og nervøs Svækkelse siges at tiltage i Hyppighed paa Hamar. Overlæsselse paa de høiere Skoler, navnlig Pigeskolerne, i Forbindelse med for langvarigt Ophold i opfyldte Skolelokaler antages at være en almindelig Aarsag hertil, og Fritagelse af en eller flere Timers Skolearbeide medfører strax en heldig Virkning (Henie). Distriktslægen, der samstemmer i disse Udtalelser, gjør opmærksom paa, at ogsaa i rumlig Henseende Almueskolerne der i Eggen ere bedre end Skolerne for høiere Dannelse. (J. C. Lund).

Struma synes i Solør og Odalen endog temmelig hyppig. (Gude).

Om Amtets **Sindsyge** se den almindelige Beretning.

Af obstetriciske Operationer kunne 53 sees at være udførte af Læger, nemlig 7 i Solør og Odalens Distrikt, 23 i Hedemarkens, 8 i søndre Østerdalens, 7 i Rendalens og 8 i Tønset. Indikationer og Udfald ville sees af foranstaaende Tabel. (Side 65).

Desuden udførtes en artificiel Abort i et Tilfælde paa Grund af ustandselige, faretruende Brækninger i Svangerskabets 10de Uge (heldigt Udfald).

Fødte og Døde. Se Tabel Side 66.

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 2053 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100:44.96.

Som **døde paa Barselseng** opgives af Lægerne 15; Dødsaaarsagen var for 10 Barselfeber, for 1 besværlig Fødsel, for 1 Livmoderbristning, for 1 Livmoderblødning, for 1 Peritonit efter Tangforløsning og for 1 Barselkrampe.

De hyppigste **Dødsaaarsager.** (Se Tabel Side 66).

Veirliget var gennemgaaende koldt og regnfuldt; Vaaren kom sent, og Kulden indfandt sig tidlig om Høsten, saa meget Korn frøs eller maatte indhøstes umodent. Aarets Udbytte var derfor adskillig under et Middelsaars; ikke lidet kjørtes ind paa Slæde. (J. C. Lund).

Levemaade og hygieniske Forhold. Fra Grue — Solør og Odalens Distrikt — anføres, at der sees nogen Fremgang til det Bedre, hvad Klæder og Boliger angaar; Jordhytterne forsvinde mere og mere. (Haslerud). Paa Eidskogen ere Værelserne derimod i Regelen smaa og udstyrede med Kogevn istedetfor de gamle Skorstene; Ventilationen bliver derfor utilstrækkelig for de som oftest overfyldte Rum. (G. Mohn). Fra søndre Østerdalen berettes, at Renlighed og Orden hersker næsten overalt i Elverum, selv i de tilsyneladende usleste Hytter, ikke saaledes i Distriktets øvrige Herreder. (H. M. Arentz). Fra Rendalen klages over, at de daarlige økonomiske Forhold vedvare; der hviler som et Tryk over Alt og Alle. (Harboe). I Tønset siges Drikfældigheden at være i Aftagende.

Apotheker. Amtet har 4 Apotheker (se den almindelige Beretning).

Badehuse. I Hamar findes foruden et større Badehus ved Mjøsstranden og et privat Dampbad, der begge benyttes flittig, en fuldstændig Badeindretning ved Sygehuset. Styrtebad findes paa flere af de større Gaarde i Elverum, ligesaa paa enkelte Steder i Rendalen.

Sygehuse. Amtets Sygehus ligger i Stange. I Kongsvinger By er oprettet et lidet Sygehus med Senge for 7 Personer. I Hamar benyttes det kommunale Sygehus mere og mere dels til Indlæggelse af fattige Syge, dels til Behandling af operative Tilfælde; Sygepleien udføres af 2 Diakonisser.

Nedenstaaende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissionerne, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommissi- oner. Antal Møder.	Vacci- nerede.	Rets- medicinske For- retninger.
	Antal an- meldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	26	3 364	27	3 138	14
Solør og Odalen	6	1 128	6	864	2
Hedemarken	9	1 236	11	1 181	9
Søndre Østerdalen	4	386	4	481	1
Trysil	1	48	-	116	1
Rendalen	3	472	2	167	1
Tønset	2	87	4	307	-
Indset Annex	1	7	-	22	-

VII. Christians Amt. 1885.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		196.31	115 814	27	1	41	37
1. Hadeland og Land		22.46	24 150	7	-	7	6
	Jevnaker	3.35	5 707	1	-	2	2
	Gran	6.54	8 939	4	-	2	2
	Søndre Land	6.10	4 621	1	-	1	1
	Nordre —	6.47	4 883	1	-	2	1
2. Søndre Valders		19.12	10 961	2	-	4	5
	Søndre Aurdal	11.13	5 478	1	-	-	-
	Nordre Aurdal	7.99	5 483	1	-	-	-
3. Nordre Valders		22.25	7 855	2	-	4	4
	Østre Slidre	6.64	2 491	-	-	1	1
	Vestre Slidre	3.47	2 951	2	-	1	1
	Vang	12.41	2 413	-	-	2	2
4. Toten		11.10	23 921	6	-	¹⁾ 9	¹⁾ 7
	Gjøvik, Kjøbstad	-	1 051	1	-	-	-
	Østre Toten	2.96	7 186	3	-	-	-
	Vestre —	3.00	6 848	1	-	-	-
	Vardal	2.09	3 913	-	-	-	-
	Birid	3.05	4 923	1	-	-	-

¹⁾ I 1884.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
5. Faaberg		17.61	16 844	5	1	5	4
	Lillehammer, Kjøb- stad	-	1 551	3	1	1	-
	Faaberg	3.65	5 662	-	-	1	1
	Øier	4.90	3 697	1	-	1	1
	Østre Gausdal	9.06	2 941	1	-	1	1
	Vestre —		2 993	-	-	1	1
6. Ringebu		27.50	13 649	2	-	4	4
	Ringebu	7.56	4 844	-	-	1	-
	Sollien	3.61	437	-	-	1	-
	Søndre Fron	3.97	3 261	1	-	1	-
	Nordre —	10.36	5 107	1	-	1	-
7. Lom		43.20	10 799	2	-	4	4
	Lom	14.85	3 111	1	-	1	1
	Skiaker	16.53	2 619	-	-	1	1
	Vaage (undtagen Sels Annex	11.82	5 069	1	-	2	2
8. Lesje		32.78	7 635	1	-	4	3
	Lesje	17.26	3 196	-	-	2	1
	Dovre	11.08	2 432	1	-	1	1
	Sels Annex af Vaage ..	4.44	2 007	-	-	1	1

Sundhedstilstanden betegnes i det Hele som god undtagen i det nordlige Valdres. Af epidemiske Sygdomme havde særlig Lungebetændelse forøget Udbredning, ligesom ogsaa akutte katarrhalske Sygdomme og Gigtfeber forekom hyppigere end sædvanlig. Diphtherisk Svælgbetændelse optraadte oftere end Aaret iforveien; Typhoidfeber, Skarlagensfeber, Kighoste og gastriske akutte Sygdomme derimod sjældnere. Antallet af opgivne Dødsfald af epidemiske Sygdomme (328) er usædvanligt stort.

Dødeligheden var forholdsvis stor. De Dødes Antal udgjorde 1802 eller 16.98 pro mille af den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte (106 100) eller 2 pro mille større end i 1884. Navnlig var Dødeligheden stor i nordre Valdres Distrikt, hvor de Dødes Antal var 232, medens det midlere Antal i de foregaaende 16 Aar var 121; af de Døde vare 125 over 60 Aar gamle.

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hidsættes følgende efter Lægernes Opgaver sammendragne Tabel (se Side 70—71).

Typhoidfeber forekom meget sjelden (16 Tilfælde og 3 Dødsfald); i Tiaaret 1871—80 angrebes i Christians Amt gennemsnitlig 100 Personer, i de følgende 5 Aar gennemsnitlig 45 af Sygdommen. I Hadeland og Lands Distrikt forekom kun 2 Tilfælde begge i søndre Land, nemlig en Mand, der kom hjem fra en Reise i Mjøsstrakterne, og hans Pleierske, der siden (Januar 1886) døde. I Faaberg forekom et Par Tilfælde i Aarets Begyndelse; Smitten antagelig importeret med en fra Amerika hjemvendende Emigrant. I Loms

I Christians Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Behandlede.	Deraf Døde.													
Typhoidfeber	16	3	16	6	-	-	-	-	-	2	2	-	-	4	2
Barselfeber	33	8	33	7	5	2	4	1	1	3	-	2	2	3	3
Vandkopper	11	-	11	-	-	-	5	-	2	3	-	-	-	1	-
Skarlagensfeber	160	16	160	51	17	8	10	12	25	6	7	7	6	2	9
Røde Hunde	4	-	4	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1
Rosen	97	2	95	5	11	10	15	4	7	9	7	10	4	7	6
Kighoste	37	2	37	2	1	4	7	4	1	2	4	5	4	2	1
Diphtherisk Svælgbetænd . .	157	48	157	8	10	3	6	-	10	42	17	14	11	21	15
Strubehoste	10	4	10	1	3	1	1	1	1	1	-	1	-	-	-
Kusma	11	-	11	-	3	-	-	4	2	1	-	1	-	-	-
Akut Bronchit.	1595	34	1514	162	171	219	211	165	113	86	52	75	69	93	98
Andre katarrhalske Tilf. . .															
Lungebetændelse	1122	147	1002	91	66	107	211	180	118	34	25	30	27	47	66
Pleurit	108	13	108	16	10	12	13	14	8	7	3	1	2	11	11
Gigtfeber	236	3	222	30	22	36	24	26	20	10	15	9	7	12	11
Koldfeber	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe (akut)	359	4	338	29	29	26	35	23	19	34	28	18	30	36	31
Cholera nostras															
Blodgang	2	1	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Skjorbug	6	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Tilsammen	3965	285	3723	409	348	428	543	435	330	241	160	173	162	240	254

I Christians Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

(Forts.).	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.															
			1		2		3		4		5		6		7		8	
	Tilfælde.	Dødsfald.	Hadeland og Land.		Søndre Valders.		Nordre Valders.		Toten.		Faaberg.		Ringebu.		Lom.		Lesje.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Typhoidfeber	16	3	2	-	-	-	-	-	4	-	4	1	1	-	3	2	5	-
Barselfeber	33	8	11	2	3	1	3	2	7	2	3	1	2	-	1	-	3	-
Vandkopper	11	-	-	-	-	-	1	-	6	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	160	16	144	14	-	-	3	1	11	1	-	-	2	-	-	-	-	-
Røde Hunde	4	-	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	97	2	33	1	-	-	15	-	15	-	16	1	3	-	10	-	5	-
Kighoste	37	2	-	-	-	-	4	-	16	-	-	-	-	-	17	2	-	-
Diphtherisk Svælgbetænd.	157	48	11	6	-	-	21	3	74	18	7	3	14	5	14	7	16	6
Strubehoste	10	4	6	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	2	1	-
Kusma	11	-	7	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Akut Bronchit	1595	34	478	7	16	-	127	3	333	13	427	5	87	4	94	2	33	-
Andre katarrhalske Tilf.																		
Lungebetændelse	1165	190	293	29	162	23	214	78	250	30	87	14	63	7	62	6	34	3
Pleurit.	108	13	41	3	2	1	9	2	21	2	19	1	4	-	5	1	7	3
Gigtfeber	236	3	70	1	5	-	50	2	36	-	35	-	14	-	19	-	7	-
Koldfeber	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe (akut).	359	4	118	-	3	-	46	-	85	3	69	-	21	-	15	1	2	-
Cholera nostras																		
Blodgang	2	1	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjørbug	6	-	2	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	4008	328	1217	65	191	25	497	92	864	69	672	26	212	16	242	23	113	12

Liste over forskjellige, væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	1	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Hadeland og Land	
			Md.	Kv.	Md.	Kv.		Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme.....	452	1	7	5	234	206	25	116	-
Fnat	162	-	47	52	21	34	11	26	-
Skurv	3	-	1	1	1	-	3	1	-
Kjertelsyge	225	1	84	78	19	44	24	43	-
Rachit.....	142	6	86	56	-	-	19	20	4
Simpel Meningit.....	19	11	7	3	1	8	7	2	1
Tuberkuløs Meningit	21	19	4	11	2	4	13	4	3
Svindstot	244	91	7	11	90	136	27	66	29
Kræft	87	56	-	-	40	47	25	28	20
Vatersot og Morbus Brightii ..	118	34	9	4	42	61	22	48	12
Blegsot og Anæmi.....	665	2	22	58	44	541	25	171	-
Menstruationsuordener	136	-	-	-	-	136	20	29	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1478	13	56	68	623	721	26	312	2
Ormesygdomme	90	-	31	36	12	11	13	31	-
Drankersygdomme	12	1	-	-	12	-	6	2	-
Struma	57	-	1	3	1	52	22	19	-

Distrikt forekom i Vaage 1 Tilfælde i Juli paa Toldstadkleven (Smitten fra Sel) og 2 i December i Skaarvangen, hvor 2 gamle Føderaadfolk døde uden Lægetilsyn under Symptomer, der tydede paa Typhoidfeber; i Januar Aaret efter blev Gaardens Eier og en Tjenestepige angrebne af Sygdommen. I Lesje optraadte den paa 3 forskjellige Steder (5 Angrebne); Smitten antages bragt til et Sted af en Omstreifer og til et andet fra et Hus, hvor der for 1 Aar siden havde været Typhoidfeber.

Skarlagensfeber, der Aaret iforveien havde optraadt epidemisk i den sydlige Del af Hadeland og Land samt Totens Distrikter, fortsatte sig paa Hadeland over Nytaar, stærkest i første Kvartal, vedblev siden det hele Aar med spredte Tilfælde især i Jevnaker og havde betydelig Indflydelse paa Dødeligheden i de første Aarsklasser. Fra Land omtales ikke noget Tilfælde. I nordre Valdres angrebes 3 Personer i December. Paa Toten forekom kun spredte Tilfælde, deraf 3 i et Hus, hvorhen Smitten var bragt gennem en Tjenestepige fra en anden Gaard, hvor Sygdommen havde været Aaret iforveien. Nordenfor Vardal synes Sygdommen ikke at have forekommet. Fra Ringebu opgives 2 Tilfælde paa en Gaard i Venebygden.

Kighoste forekom fremdeles i søndre Valdres, men kun faa kom under Behandling. I Totens Landdistrikt forekom endel Tilfælde fra August Maaned af, medens Epidemien i Lom, der havde vedværet siden Aaret iforveien, syntes afsluttet midtsommers.

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.													
2		3		4		5		6		7		8	
Søndre Valders.		Nordre Valders.		Toten.		Faaberg.		Ringebu.		Lom.		Lesje.	
Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
5	-	112	1	59	-	77	-	42	-	34	-	7	-
1	-	100	-	6	-	1	-	14	-	14	-	-	-
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	48	1	36	-	42	-	14	-	27	-	11	-
5	-	66	-	18	1	19	1	6	-	4	-	4	-
2	2	6	3	5	3	-	-	1	1	3	1	-	-
1	1	-	-	5	4	6	6	3	3	2	2	-	-
9	3	17	5	57	17	39	11	17	7	32	14	7	5
2	1	10	4	15	8	14	8	5	3	7	7	6	5
5	-	13	4	21	7	6	2	11	4	8	2	6	3
12	-	37	-	151	-	181	1	33	1	50	-	30	-
6	-	22	-	42	-	19	-	8	-	2	-	8	-
15	-	295	6	236	1	383	2	66	1	104	1	67	-
-	-	13	-	17	-	4	-	17	-	2	-	6	-
-	-	-	-	3	-	3	-	2	1	2	-	-	-
1	-	2	-	18	-	13	-	1	-	2	-	1	-

Diphtherisk Svælgbetændelse optraadte noget hyppigere end Aaret iforveien og inden alle Distrikter undtagen søndre Valders, for det meste med spredte Tilfælde eller smaa Husepidemier. I Totens Distrikt, hvor Sygdommen først viste sig i Kolbu Annex (Smitten antagelig fra Kristiania), udbredte den sig midtsommers temmelig stærkt i østre og vestre Toten, hvorfor de Syge og deres Familier interneredes i Kommunens Isolationslokale; herved syntes Sygdommens videre Udbredelse hindret, men i November optraadte igjen flere Tilfælde. I Faaberg optraadte en liden Husepidemi paa Gaarden Høstmælingen (7 Angrebne, 3 Døde). Til Lesje anføres Smitten bragt fra Gryten i Romsdal ved 2 Børn, der kom syge hjem til Lesjeskogen.

Kusma var ikke sjelden i Jevnaker.

Af **Lungebetændelse** optraadte et usædvanlig stort Antal Tilfælde; i det Hele opgives 1165 Angrebne og 190 Døde, mod gennemsnitlig i Femtenaaret 1870—84: 572 Angrebne og 65 Døde om Aaret. Denne store Forøgelse skriver sig væsentlig fra søndre og nordre Valders samt Toten; ogsaa fra de øvrige Distrikter, undtagen Lom, opgives et større Antal end i det foregaaende Aar. Epidemien i Valders begyndte allerede mod Slutningen af 1884 i vestre Slidre og udbredte sig herfra saavel nordover til Vang og østre Slidre som sydover til nordre Aurdal. Fra nordre Valders, hvorfra for det hele Aar er opført 214 Tilfælde med 78 Dødsfald, foreligger nedenstaaende Opgave over Maanedsfordelingen paa Herrederne:

Lungebetændelse i nordre Valders.

	Antal Angrebne.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.
Vestre Slidre.....	73	13	12	12	18	8	8	2
Vang	58	3	4	5	39	4	1	2
Østre Slidre.....	44	1	1	3	6	22	10	1
Tilsammen	175	17	17	20	63	34	19	5

Epidemiens Kulminationspunkt faldt altsaa for vestre Slidre og Vang i April, medens det for østre Slidre først indtraf i Mai og tildels i Juni; i Juli aftog Sygdommen betydelig overalt. Af de af Distriktslægen behandlede 180 Syge døde 55, og desuden sees efter Presternes Lister 23 at være døde af Sygdommen, tilsammen 78. Af disse døde i vestre Slidre de fleste (5) i Januar, i Vang de fleste (14) i April og i østre Slidre de fleste (21) i Mai. For søndre Valders findes ingen Opgave over Tilfældenes Fordeling. Sygdommen begyndte her omkring 1ste Marts i den nordvestlige Del af Ulnæs (Hippesbygden), der støder til «Ødebygden» i vestre Slidre, og udbredte sig derfra i April sydover paa begge Sider af Strandefjorden til Strand og Skrutvold; ogsaa i Hovedsognet nordre Aurdal optraadte enkelte spredte Tilfælde; i det Hele opgives 110—120 Tilfælde med ca. 20 Dødsfald. Epidemien synes ogsaa her at være afsluttet før midtsommers. Om Sygdommens Beskaffenhed anfører Distriktslæge Aabel, at Betændelsen i Regelen var dobbeltsidig med fremherskende nervøse Symptomer, navnlig stærk Hovedpine, tildels Rygsmerter, undertiden stor Uro, undertiden dyb Døs (stupor, coma), ligeledes Blødninger fra Mund og Næse. Døden paafulgte da gjerne omkring 8de Døgn, enkelte Gange før, endog i 3die Døgn. Almindelig angrebes flere i et Hus, saaledes 6 Personer i en Plads under Gaarden Høgsæt, undertiden kun en enkelt; personlig Overførelse kunde i Regelen ikke paavises. Distriktslæge Printz anfører ogsaa, at Sygdommen optraadte paa mange Steder uden at der kunde paavises nogensomhelst Kommunikation mellem de Angrebne; den viste sig saavel i de lavere som i de høiest liggende Gaarde og Pladse, næsten samtidig overalt. Fra Bagn, det sydligste Prestegjeld i Valders, anføres, at Sygdommen der optraadte temmelig spredt og ikke meget dødelig. Fra Toten opgives 250 Tilfælde mod 133 i 1884. Fra Faaberg anføres, at de fleste angrebes i Vaarmaanederne, men en Del ogsaa udover Sommeren; særlig optraadte Sygdommen da paa en afsidesliggende Gaard i Faaberg Prestegjeld »Kinlien« og paa den dertil hørende Husmandsplads, hvor de 6 Behandlede antages smittede den ene af den anden (Grønstad). Fra Ringebu derimod opgives, at blandt 35 Tilfælde, hvoraf 28 i Januar—April, indtraf aldrig mere end et paa samme Sted. Ingensteds kunde nogen Forbindelse mellem de Angrebne paavises; derimod iagttoges ofte, at Forkjølelse spillede en vigtig Rolle, naar Folk efter at være komne i rigtig Sved ved Arbejde, Dans o. s. v. udsatte sig for Kulden. Bomuldsklæder synes der i Egnen at fortrænge de gode gamle Uldklæder. (G. Dietrichson).

Akut Diarrhoe var udover Høsten og Vinteren almindelig i Hadeland og Lands Distrikt, men kom sjelden under Behandling; som Aarsag angives Nydelsen af umodne og daarlige Poteter; Sygdommen forekom hyppigst i Aastrakterne (Kolbjørnsen). Epidemisk smitsom Diarrhoe omtales i November paa en Gaard i Vaage, hvor Sygdommen ogsaa Aaret iforveien havde forekommet.

Skjørbug. I Faaberg behandledes et Tilfælde, der endte dødelig, rimeligvis ved indre Forblødning. Patienten, en ung Budeie, havde paadraget sig Sygdommen paa Sæteren, hvor hun hele Sommeren gennem havde maattet undvære Poteter. (Torp).

Epidemisk Konjunktivit optraadte en Tid om Vaaren i den nordlige Del af Vaage; næsten udelukkende Børn angrebes. (Øvergaard).

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde ville sees af følgende Tabel:

Sygdom.	Tils. behandlede Tilfælde.	Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.									
			1	2	3	4	5		6		7	8
			Hadeland og Land.	Søndre Valders.	Nordre Valders.	Toten.	Faaberg.		Ringebu.		Lom.	Lesje.
			Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	20	3	1	1	1	-	6	2	9	1	2	-
Gonorrhoe og Urethrit . . .	32	-	12	2	6	1	9	-	-	-	1	1

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede væsentlig **chroniske Sygdomme** henvises til Tabel Side 72—73.

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Hadeland og Land	199	29	65	134
Søndre Valders	46	3	25	21
Nordre —	190	5	92	98
Toten	173	17	69	104
Gjøvik By	3	2	1	2
Landdistrikt	170	15	68	102
Faaberg	102	11	26	76
Lillehammer By	14	-	6	8
Landdistrikt	88	11	20	68
Ringebu	54	7	16	38
Lom	83	14	23	60
Lesje	42	5	12	30
Christians Amt	889	91	328	561
Deraf i Byer	17	2	7	10
— - Landdistrikt	872	89	321	551

For hele Amtet udgjør Dødsprocenten af Svindsot 10.2 pCt. af samtlige kjendte Dødsårsager og 16.2 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne var Dødsprocenten af Svindsot i Forhold til de nævnte Dødsårsager henholdsvis 11.8 pCt. og 20.0 pCt.

Obstetriciske Operationer.

Dødsaaarsager.	Tangforløsning.				Vending.				Udtrækning.		Perforation.	Partus præmaturus artificialis.		Efterbyrdsoperation.
	Mødre		Børn		Mødre		Børn		Moder	Barn	Mødre	Moder	Barn	Mødre
	lev.	død.	lev.	dødsf.	lev.	død.	lev.	dødsf.	lev.	dødsf.	lev.	lev.	lev.	lev.
Utilstrækkelige eller smertefulde														
Veer	26	¹⁾ 1	22	5	1	-	1	-	1	1	-	-	-	-
Bækkensneverhed	5	-	3	2	2	-	²⁾ 1	²⁾ 2	-	-	1	1	1	-
Barselkrampe	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ansigtspfødsel	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjævt Isseleie	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svulst i Bækkenet	-	³⁾ 1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	3	-	1	⁴⁾ 2	-	-	1	-	-	-
— med fremfalden Navlesnor	-	-	-	-	-	⁵⁾ 1	-	1	-	-	-	-	-	-
— — 1 — Arm	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
— — begge Arme fremf.	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Placenta prævia og Blødning	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Akut Hydramnion	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Tilsammen	35	2	29	8	10	1	5	7	1	1	2	1	1	7
	37		37		11		12							

¹⁾ Dødsaaarsag: Barselfeber. ²⁾ 1 Gang begge Tvillinger. ³⁾ Dødsaaarsag: Kræfttab (Dystokia). ⁴⁾ 1 Gang 2den Tvilling, 1ste forløst ved Naturens Hjælp. ⁵⁾ Dødsaaarsag: Pyæmi.

Kardialgi og kronisk Gastrit fremhæves som almindelige i Faaberg og tilskrives for en væsentlig Del Almuens altfor voluminøse Føde. (Grønstad).

Struma anføres som ret hyppig paa Hadeland. (J. Buchholz). I det Hele opgives fra Amtet 57 Tilfælde, hvoraf 19 i Hadeland og Lands, 18 i Totens og 13 i Faabergs Distrikt; se forøvrigt Tabellen over chroniske Sygdomme.

Fra Faaberg omtales et dødelig endende Tilfælde af **Hæmophili**. Patienten hvis Børn, Søster og Søsterbørn ogsaa vare Blødere, havde efter et forholdsvis ubetydelig Slag i Hovedet faaet et stort Blodextravasat paa basis cerebri mellem dura mater og Hjernen, der betingede Døden i 3die Døgn efter Vulnerationen. Der blev foretaget legal Obduktion.

Om Amtets **Sindsyge** se den almindelige Beretning.

For 46 Frakturer opgives følgende Sæde: Costarum 9, Radii 7, Fibulæ 7, Tibiæ 6, Humeri 4, Femoris 4, Scapulæ 2, Cruris 2, Patellæ 1, Malleoli externi 1, Osis metatarsi V 1, Cranii 1, Digiti 1.

For 25 Luxationer opgives følgende Sæde: Humeri 16, Antibrachii 4, Cubiti 3, Pollicis 2.

Af Læger udførtes 60 **obstetriciske Operationer**, hvoraf 16 i Hadeland og Land, 4 i søndre, 1 i nordre Valdres, 13 i Toten, 12 i Faaberg, 7 i Ringeby, 3 i Lom og 4 i Lesje Distrikter. Indikationer og Udfald sees af Tabel paa Side 76.

Antal Fødte og Døde vil sees af Tabellen paa næste Side.

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1462 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 55,2.

Som døde paa **Barselseng** opgives 12; for 8 var Dødsårsagen Barsel-feber, for 1 besværlig Fødsel, for 1 Pyæmi, for 1 Barselkrampe og for 1 Livmoderblødning.

De **hyppigst opgivne Dødsårsager** sees af Tabellen paa næste Side.

*

Veirliget. Paa Gaarden Granheim i vestre Slidre, 1220 Fod (407 Meter) over Havet, var efter Distriktslæge Printz's Opgaver Aarets Middeltemperatur + 2.2 C. Den høieste Varmegrad var 24.2 og den største Kulde ÷ 35.0, saa at Aarets Amplitude udgjorde 59.2 Grader. Der faldt Regn i 106 Dage, Sne i 45, Slud i 6 og Taage i 13 Dage. Aarets Nedbør var 594.4 Mm. Kuldegrad noteredes i 242 Dage. Paa Grund af den sene Vaar, kolde Sommer og tidlig indtrædende Høstkulde blev Kornet paa mange Steder ikke modent, og Aarets Udbytte blev baade for Kornets og Poteternes Vedkommende under et Middel-aars. Høavlingen anføres paa Toten at have været god.

Vinteren 1884—85 udførtes nøiagtige Maalinger til Sammenligning af Temperaturforholdene i Dalbunden i Bagn og Etnedalen og paa Tonsaasens Sanatorium, der ligger 1000—1200 Fod høiere paa den mellemliggende Aas. Det viste sig, at Temperaturen om Sommeren var betydelig høiere i Dalene end oppe i Høiden; medens Forholdet i Vintermaanederne var omvendt, 5—8° C., ja lige til 10° C. høiere paa Aasryggen end nede i Dalene. (Andvord).

Levemaade og hygieeniske Forhold. Fra Gran, Hadeland og Lands Distrikt, anføres, at Sættepoteter ganske almindelig om Vaaren (i Marts og April) bringes op i Dagligstuen, hvor de blive liggende i Kasser paa Gulvet, paa Hylder og under Sengene 1 Maaned eller mere, til de have sat passende Spirer. Dagligstuen bliver saaledes i Vaarmaanederne Poteteskjælder med deraf følgende Smuds, Jord, dekomponeret Gjødning af alle Slags, forraadnede Plantedelev o. s. v., som tilsammen frembringe en sødagtig, vammel og fugtig Luft i Vaaningsrummene. (Augestad). Fra søndre Aurdal i Valdres klages over Folkets aftagende Mod-

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Fødte.	Døde				Død-fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar-sel-seng.		ved ulyk-kelige Hæn-delser.	ved Selv-mord.	ved Drab.
Hadeland og Land.....	747	357	55	4	1	22	3	5	-
Søndre Valders.....	300	176	22	4	1	5	2	1	1
Nordre —	257	232	21	2	2	10	1	1	-
Toten	700	349	59	8	4	15	7	2	-
Gjøviks By.....	34	9	2	-	-	-	-	-	-
Landdistrikt.....	666	331	57	8	4	15	7	2	-
Faaberg.....	402	217	28	6	3	11	2	2	1
Lillehammer By.....	45	24	5	1	-	-	1	-	-
Landdistrikt.....	357	183	23	5	3	11	1	2	1
Ringebu	383	192	28	2	-	8	2	1	-
Lom	304	186	27	-	-	11	2	-	-
Lesje	171	102	13	2	-	8	-	1	-
Christians Amt	3264	1802	253	28	11	90	19	13	2
Deraf i Byer	79	33	7	1	-	-	1	-	-
— - Landdistrikt	3185	1769	246	27	11	90	18	13	2

De hyppigste Dødsaaarsager være:

Dødsaaarsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land-distrikterne.
Lungebetændelse	190	4	186
Svindst	91	2	89
Alderdomssvaghed	62	-	68
Kræft	56	1	55
Diphtherisk Svælgbetændelse	48	-	48
Organisk Hjertesygdom	44	-	44
Vatersot og Morbus Brightii	34	-	34
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen	34	-	34
Akut Bronchit	34	2	32
Hjerneslag	32	3	29
Chronisk Bronchit	24	-	24
Skarlagensfeber	16	-	16

standskraft som Følge af den kritikløse Maade, hvorpaa Tidens nye Hjælpe midler bruges: Kogeo vne og Paraffinlamper uden Glas i de smaa overfyldte Beboelses-værelser, hvor al Ventilation mangler, og hvor man endog begynder at bruge dobbelte Vinduer, medens Spærreloftet afskaffes; Bomuldsbeklædning fortrænger Uld, — Kaffe eller Kaffeblending bruges til alle Tider og Poteter 2—3 Gange i

Døgnet; i disse Rum med de urenlige, fugtige Gangklæder og lukket Peisspijld sover om Natten 4—10 Menesker. (Andvord). Byen Lillehammers Bebyggelse omtales som heldig; den er samlet i en Dobbelttrække langs den ene Hovedgade med aabne Marker paa begge Sider og uden endelukkede Kvartaler. Byen ligger i et Bakkeheld paa et Underlag af Grus og Sand, hvor Vandet synker let ned og faar raskt Afløb. Beliggenheden er lun, beskyttet ved Høider mod Nord og Øst; godt Drikkevand er desuden tilstede i den ønskeligste Mængde. Ligesom tidligere var der en stærk Tilstømning af «Sommergjæster» til de Gaarde i Faaberg, Gausdal og Øier, hvor saadanne modtages; paa en enkelt Gaard i Faaberg var der en Tid 70 Personer indlogerede. En Flerhed af disse Sommergjæster ere friske Folk, men mange ere ogsaa syge, særlig brystsvage med begyndende Lungelidelser. Det er neppe uden Betænkelighed at lade den Slags Syge flytte sammen med andre, Syge og Friske, i større og mindre Kolonier paa Gaardene. De Forholdsregler, som i den Anledning bør tages, drøftedes derfor i et Møde i Faabergs Sundhedskommission, og Ordføreren bemyndiges til at øve den nødvendige Kontrol, navnlig med Hensyn til Desinfektion af Sengklæder og Soverum. (Grønstad). Fra Lom klages over at paa mange Steder, hvor der findes Peis i Fjøsene, meget af det huslige Stel lige indtil Brygning og Bagning henlægges til Fjøset. Denne gamle Uskik holdes fast med utrolig Seighed. Paa andre Steder, hvor man ikke har Raad til at opvarme Fjøset, kan man finde alskens Husdyr inde i selve Stuen eller i et Siderum, hvor de hygiæniske Forhold da trodsenhver Beskrivelse. (C. A. Kjær).

Sygehuse. Foruden Amtssygehuset findes paa Lillehammer i Fattighuset 2 Sygestuer, hvor enkelte Fattige med chroniske Sygdomme og enkelte affældige Gamle optages og faa god Pleie. Forhenværende Distriktslæge Torps «Sygehjem for Nervesvækkede» har gjennemsnitlig haft et Belæg af 9 Patienter. Sanatoriet i Gausdal besøgte af 500 Gjæster hvoraf 130 vare Kurgjæster. Om Tonsaasens Sanatorium foreligger ingen Meddelelse.

Om Amtets **Apotheker**, der begge visiteredes, se den almindelige Beretning.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissionerne, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds-kommis-sioner. Antal Møder.	Vaccine-rede.	Rets-medicinske Forret-ninger.
	Antal an-meldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	26	2572	21	2544	14
Hadeland og Land	6	734	5	621	4
Søndre Valders	1	66	uopgivet.	214	1
Nordre —	1	73	2	111	1
Toten	6	628	5	734	1
Faaberg	4	512	1	341	4
Ringebu	4	297	1	299	1
Lom	2	198	5	¹⁾ 126	1
Lesje	2	64	2	98	1

¹⁾ Fra Vaage mangler Opgave.

VIII. Bratsbergs Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		115.86	83 171	28	2	33	34
1. Skien		8.26	24 487	9	2	11	5
	Skien, Kjøbstad.....	0.016	5 362	5	2	3	-
	Porsgrund, —	-	3 453	2	-	2	-
	Brevik, —	-	2 252	2	-	1	-
	Eidanger	1.15	2 999	-	-	1	1
	Solum	2.42	5 121	-	-	4	2
	Gjerpen	2.97	4 285	-	-	-	1
	Slemdal	1.71	1 051	-	-	-	1
2. Kragerø		12.85	19 666	7	-	6	5
	Kragerø, Kjøbstad..	-	4 669	4	-	3	-
	Langesund, Ladested..	0.008	1 084	1	-	-	-
	Stathelle, —	-	427	-	-	-	-
	Bamble	2.20	4 050	1	-	1	1
	Sandøkedal	2.63	2 174	-	-	1	1
	Skaatø	8.02	3 803	-	-	-	1
	Drangedal	-	3 459	1	-	1	2
4. Holden		8.18	11 274	3	-	4	5
	Holden	1.89	3 233	2	-	1	1
	Lunde	2.04	2 131	-	-	1	1
	Bø	1.68	2 501	-	-	1	1
	Saude	2.57	3 409	1	-	1	2
4. Sauland		12.30	7 190	2	-	3	5
	Hiterdal	3.33	3 048	1	-	1	2
	Hjertdal	6.75	2 744	1	-	1	1
	Gransherred (Hovinds Sogn undtaget)	2.22	1 398	-	-	1	2
5. Hviteseid		17.57	8 704	2	-	3	6
	Silgjord	5.54	3 743	1	-	1	3
	Hviteseid	5.41	1 265	1	-	1	2
	Nissedal	6.62	3 696	-	-	1	1
6. Laardal		34.40	8 217	4	-	4	5
	Laardal	2.17	1 391	3	-	1)	1
	Fyresdal	9.48	2 040	-	-	1	1
	Mø	5.22	1 915	1	-	1	1
	Vinje	9.29	1 987	-	-	1	1
	Rauland (Mjøsstrandens Sogn undtaget)	8.24	884	-	-	1	1

1) 1 Post ledig.

Lægedistrikt.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Debr. 1876.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
7. Tinn		22.28	3 633	1	-	2	3
	Tinn.....	17. ²²	2 567	1	-	-	-
	Hovinds Sogn af Grans- herred	3. ²⁴	897	-	-	1	-
	Mjøsstrandens Sogn (af Rauland).....	1. ⁸²	169	-	-	1	-

Sundhedstilstanden skildres kun fra Kragerø Distrikt som mindre god end i 1884; men der viser sig ogsaa forevrigt langs Kysten saavel som i de inderste Trakter noget større Sygelighed i indeværende Aar. Nogen betydeligere Epidemi iagttoges dog ikke, derimod i Kystdistrikterne et Par mindre af Mæslinger og Kighoste; diphtherisk Svælgbetændelse holdt sig lige hyppig som Aaret forud.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1497 eller 17.1 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (87 300).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hid sættes følgende af Lægenes Opgaver sammendragne Tabel. (Side 82—83).

Typhoidfeber var sjelden. Naar undtages 1882 (16 Tilfælde), er der siden 1868 ikke anmeldt et saa lidet Antal Tilfælde som i Aar. Fra Kragerø Distrikt opgives de fleste, men dog kun det halve Antal mod Aaret forud; fra Kragerø By 3, der indlagdes paa Sygehus fra en Familie, hvor 2 allerede skulde have været syge, og den første af disse, Familiefaderen, der var Matros, var kommen syg hjem fra Sunderland. (Hartwig).

Barselfeber var noget hyppigere end i 1884. I Anledning af 1 Dødsfald i Siljord anføres, at der to Maaneder forud havde været Diphtherit hos Jordemoderen, som efter at være desinficeret havde maattet afholde sig fra Praxis i 3 Uger; en Pige, som pleiede den Afdødes Barn, fik Rosen og en karbunkellignende Absces paa Benet; og Barnet selv flere lignende og døde. (Boberg.)

Skarlagensfeber var noget almindeligere end i de øvrige Aar siden 1879, især i Kystdistrikterne, men dog fremdeles uden nogen større Udbredning. Til Sandøkedal og Skaatø i Kragerø Distrikt bragtes Sygdommen fra Arendalskanten ved en Omstreiferfamilie med 2 syge Børn. Ved Langesund gik den i November—December som et let Epidemi, der varede ind i det følgende Aar; den begyndte i et Hus i Bamble, som et Par Gange tidligere er antaget at være Udgangspunktet for Epidemier af Diphtherit og Skarlagensfeber. Ogsaa i Laardal viste den sig i sidste Kvartal; da det første Tilfælde blev opdaget paa Skydsstationen Mogen, var den allerede kommet til flere Steder.

Mæslinger optraadte i sidste Kvartal i Kragerø Distrikt; først kom de til Skaatø fra Arendal og udbredte sig hurtig over hele Distriktet med Kulmination i December; Epidemien var i Begyndelsen usædvanlig mild; de fleste Tilfælde anmeldtes ikke.

Ogsaa **Kighoste** var mest udbredt i Kragerø Distrikt, hvor den skal være kommet til Skaatø fra Laurvik, og derpaa være spredt jævnt udover i By og paa Land; den krævede adskillige Ofre. Fra Drangedal anslaaes Antallet af Angrebne til ca. 200, men kun faa søgte Lægehjælp. Mod Aarets Slutning begyndte den i Vraadal og naaede i 1886 ud over hele Hvitesøids Distrikt. I Skiens Distrikt fik den ingen videre Udbredning.

I Bratsbergs Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktøber.	November.	December.
	Behandlede.	Deraf Døde.													
Typhoidfeber	22	4	21	-	3	3	4	2	1	1	-	-	2	3	2
Barselfeber	23	11	23	6	3	3	2	2	2	-	2	-	-	1	2
Vandkopper	84	-	84	8	3	2	5	4	9	3	2	2	6	8	32
Skarlagensfeber	114	5	114	23	7	11	2	4	9	11	2	3	1	15	26
Røde Hunde	11	-	11	-	-	6	1	-	-	-	-	2	-	2	-
Mæslinger	264	-	264	-	-	-	-	-	-	3	-	-	20	104	137
Rosen	72	1	71	5	3	10	11	4	4	3	6	4	7	2	12
Kighoste	423	8	422	13	5	5	31	13	43	63	73	50	35	53	38
Diphtherisk Svælgbetændelse	193	44	193	46	26	13	17	12	9	17	22	3	9	12	7
Strubehoste	14	3	14	3	1	1	1	1	-	2	-	1	-	2	2
Kusma	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Akut Katarrh i Luftveiene og Bronchit	2864	24	2864	404	486	333	224	299	190	170	121	131	145	163	198
Katarhalsk og follikulær An- gina	869	-	869	131	101	78	67	90	58	44	48	54	47	83	68
Lungebetændelse	492	60	492	63	34	45	52	63	40	28	13	10	22	50	72
Pleurit	101	4	101	10	17	9	8	11	9	6	7	7	7	4	6
Gigtfeber	98	4	97	13	13	10	12	10	7	9	2	2	3	8	8
Koldfeber	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Diarrhoe (akut)	1092	21	1092	87	75	85	54	65	83	115	138	96	116	108	70
Cholera nostras															
Blodgang	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
Skjørbug	46	-	9	-	-	-	-	-	3	-	3	-	-	-	3
Tilsammen	6787	189	6746	812	777	614	491	580	467	467	439	368	421	618	683

I Bratsbergs Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Ialt opgivne		Fordeling paa Lægedistrikterne.													
			1		2		3		4		5		6		7	
	Tilfælde.	Dødsfald.	Skien.		Krigerø.		Holden.		Sauland.		Hviteseid.		Laardal.		Tinn.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Typhoidfeber	23	5	6	2	13	3	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-
Barselfeber	27	15	5	1	10	4	1	-	1	1	5	4	5	5	-	-
Vandkopper	84	-	50	-	34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	114	5	77	4	30	1	-	-	1	-	-	-	6	-	-	-
Røde Hunde	11	-	2	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	264	-	-	-	262	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Rosen	72	1	34	-	27	-	3	-	1	-	3	-	3	1	1	-
Kighoste	424	9	57	-	337	8	-	-	22	1	8	-	-	-	-	-
Diphtherisk Svælgbetænd.	195	46	60	11	52	11	-	-	50	13	16	4	8	2	9	5
Strubehoste	14	3	4	2	8	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-
Kusma	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Akut Katarrh i Luftveiene og Bronchit.	2879	39	957	9	1614	22	25	5	21	-	100	3	111	-	51	-
Katarrhalsk og follikulær Angina	869	-	333	-	431	-	8	-	22	-	25	-	32	-	18	-
Lungebetændelse	597	75	259	33	181	33	16	4	8	2	21	1	17	2	5	-
Pleurit.	101	4	34	1	44	1	3	1	-	-	6	1	8	-	6	-
Gigtfeber	98	4	47	3	30	1	3	-	5	-	8	-	1	-	4	-
Koldfeber	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Diarrhoe (akut).	1093	22	392	9	514	8	16	2	11	-	44	1	103	2	13	-
* Cholera nostras																
Blodgang	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Skjørbug	46	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	42	-	-	-
Tilsammen	6826	228	2319	75	3596	92	75	12	142	17	246	15	341	12	107	5

Diphtherisk Svælgbetændelse naaede i 1885 op i de hidtil skaanede indre Distrikter, Laardal og Tinn. I Skiens Distrikt opgives færre Tilfælde end Aaret forud; i Landdistriktet blev der — foruden om Isolation og Skoleforbud — tillige truffet Bestemmelser om Salget af Melk. Foruden, ligesom ved Skarlagensfeber, at paabyde Isolation og forbyde Børn fra smittede Huse at besøge Skolerne, anordnedes ved Diphtherit i Landdistrikterne, at man ikke maatte sælge Melk, der havde været siet, eller havde henstaaet i smittet Bygning, eller havde været behandlet af Personer, der omgikkes de Syge. Gjerpens Sundhedskommission havde desuden forordnet, at der uden paa Bygninger, hvori Diphtheritpatienter maatte findes, skal opslaaes Plakat med Paaskrift om; at der hersker smittende Sygdom. Distriktslægen i Kragerø omtaler en Epidemi i August ved et tæt bebygget Sagbrug, Kjølbrønd, en Mils Vei fra Byen, hvor der i Juli havde vist sig Tilfælde i et Logihus for Sømænd; fra Begyndelsen af September optraadte den mere spredt. I Langesund og Omegn syntes Sygdommen at aftage i Ondartethed; den (af Cand. med. Heimbeck) i Beretningen for 1884 omtalte Behandling sees fremdeles at have været anvendt med de samme tilfredsstillende Resultater som tidligere. Af Tilfælde, hvor Smitten overførtes ved Sengklæder eller Klædningsstykker, nævnes 2 fra Saulands Distrikt og 1 fra Hvitesøids; i det sidste angrebes 7 paa samme Gaard. I Tinns Distrikt optraadte den i Hovind paa en Grænd, som støder til Saulands Distrikt; blandt de Behandlede var der stor Dødelighed, men kun i alvorligere Tilfælde søgtes Læge.

Lungebetændelse iagttoges hyppigere end Aaret forud, nemlig hos 5.8 pro mille af Befolkningen mod 3.7 pro mille i 1884. Dødeligheden blandt Behandlede var i 1885: 12.2 pCt. (i 1884 11.2 pCt.). Distriktslægen i Skien beretter om en Grænd i Gjerpen, hvor i Mai de fleste Beboere bleve syge dels af Katarrhalfeber dels af Lungebetændelse, der i flere Tilfælde endte dødeligt. En Slægtning fra en længere bortliggende Grænd fik ogsaa efter at have været der i Besøg Lungebetændelse og døde. Isolation og Desinfektion blev paabudt. (A. Backer). Den i Brevik praktiserende Læge omtaler ligeledes en Familie, i hvilken 3 angrebes efter hverandre, først 2 Børn, tilsidst Faderen, som døde.

Af **katarrhalsk Ikterus** opgives 5 Tilfælde fra Laardal (Juni 2, August 1, November 1, December 1).

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus.

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Kjendte Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.						
			1	2		3	5	6	7
			Skien.	Kragerø.		Holden.	Hvites- eid.	Laardal.	Tinn.
			Tilf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	33	1	19	8	1	-	2	2	2
Gonorrhoe, Urethrit . .	47	-	29	12	-	3	1	2	-

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** se Tabellen paa næste Side.

Fnat var i 1885 usædvanlig udbredt og haardnakket i Hvitesøids Distrikt; i Laardals er der ogsaa fremdeles mange Tilfælde trods den allerede gennem længere Tid bestaaende gratis Behandling.

Liste over forskjellige, væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialt op. givne.		Børn.		Voxne.		Antal anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægedistrikterne.															
	Tilfælde.	Dødsfald.						1		2		3		4		5		6		6			
			Skien.	Kragereø.	Holden.	Sauland.		Hvites- eid.	Laardal.	Tinn.													
											Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	
Chronisk Rheumatisme	215	-	4	7	114	90	17	55	-	37	-	4	-	4	-	23	-	66	-	26	-		
Fnat	619	-	13	14	15	17	10	24	-	4	-	-	-	1	-	560	-	30	-	-	-		
Skurv	4	-	-	1	1	2	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Kjertelsyge	195	5	60	81	14	30	19	48	1	54	2	7	-	11	-	24	-	33	1	18	1		
Rachit	72	3	33	29	-	-	18	11	2	28	-	11	-	3	-	17	1	-	-	2	-		
Simpel Meningit	16	14	7	4	1	2	11	5	5	3	3	3	3	-	-	2	1	2	1	1	1		
Tuberkuløs Meningit	28	27	14	11	-	2	16	9	9	14	14	3	3	2	1	-	-	-	-	-	-		
Svindst	349	157	18	11	127	166	23	138	56	116	55	15	12	18	7	35	13	18	11	6	3		
Kræft	77	55	-	-	38	35	17	27	21	27	21	3	1	10	6	3	1	5	3	2	2		
Vatersot og Morbus Brightii	90	¹⁾ 35	5	2	41	38	20	27	12	28	13	1	-	9	4	12	3	7	1	6	2		
Blegsot og Anæmi	1011	-	36	127	59	692	23	359	-	271	-	100	-	13	-	109	-	107	-	52	-		
Menstruationsuordner	160	-	-	-	-	154	17	63	-	33	-	4	-	3	-	10	-	38	-	9	-		
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	997	2	36	38	421	486	22	373	1	227	-	12	-	30	1	102	-	205	-	48	-		
Ormesygdomme	87	1	28	34	10	8	14	20	-	27	1	1	-	4	-	10	-	21	-	4	-		
Drankersygdomme	10	1	-	-	10	-	6	4	-	2	-	-	-	-	-	3	1	1	-	-	-		
Struma	10	-	-	1	-	9	6	6	-	-	-	-	-	-	-	3	-	²⁾ -	-	1	-		

¹⁾ Vatersot 7, Morbus Brightii 28 (deraf 3 paa Barselseng. ²⁾ Det anføres, at flere Tilfælde ere iagttagne, men ikke behandlede.

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Skien	282	56	75	207
Skien By	110	29	24	86
Porsgrund —	51	7	10	41
Brevik —	38	3	17	21
Landdistrikt	83	17	24	59
Kragerø	331	55	92	239
Kragerø By	98	13	27	71
Langesund —	26	5	6	20
Stathelle —	4	-	2	2
Landdistrikt	203	37	57	146
Holden	55	12	12	43
Sauland	48	7	17	31
Hviteeid	41	13	15	26
Laardal	57	11	12	45
Tinn	23	3	5	18
Bratbergs Amt	837	157	228	609
Deraf i Byer	327	57	86	241
— Landdistrikt	510	100	142	368

Skurv. Fra Skien anføres, at den har været iagttaget hos Folk, der ere indflyttede fra Telemarken.

Dødsfald af **Svindsot** udgjorde for det hele Amt 18.8 pCt. af samtlige kjendte Dødsårsager og 25.8 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne udgjorde de samme Forhold 17.4 pCt. og 23.7 pCt. og for Land. distrikterne 19.6 pCt. og 27.2 pCt. (Se ovenstaaende Tabel). I Hviteeid Distrikt synes Sygdommen snarere at tiltage i Udbredning. (Grimsgaard).

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Af **obstetriciske Operationer** have Lægerne opgivet 56, hvoraf i Skiens Distrikt 23, i Kragerø 8, i Holdens 9, i Saulands 5, i Hviteids 5, i Laardals 3 og i Tinns 3. Indikationer og Udfald sees af Tabellen paa næste Side.

Fødte og Døde. (Se Tabel Side 88).

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1269 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 54.1.

Lægerne opgive 24 **Dødsfald paa Barselseng**: 15 af Barselfeber, 3 af Nyresygdom, 2 af Livmoderblødning, 1 af Livmoderbristning, 1 efter besværlig Fødsel, 1 af Lungebetændelse og 1 af Hjertefeil.

De **hyppigste Dødsårsager.** (Se Tabel Side 88).

Veirliget. Aaret var i det Hele koldt, Vaaren kom sent og Høsten tidlig; Sæterdriften maatte tidlig afbrydes.

Levemaade og hygiæniske Forhold. Fra Skien og Kragerø anføres, at Brændevinsforbruget er aftaget, paa det sidste Sted endog betydeligt. I Skien siges Arbeidsfortjenesten at have været god, paa samme Tid som der har været

Operationen.

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.				Udtrækning ved Fødsels.		Accouchement forcé.		Partus præmaturus artificialis.		Perforation.			Efterbyrdsoperation.	
	Mødre		Børn		Mødre		Børn		Mødre	Børn	Moder	Barn	Moder	Barn	Mødre.			Mødre.	
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	lev.	lev.	lev.	lev.	dødf.	lev.	død.	uopg. Udf.	lev.	død.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	24	¹⁾ 1	²⁾ 22	3	-	-	-	-	2	⁴⁾ 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	3	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	⁶⁾ 1	1	⁷⁾ 2	⁸⁾ 1	-	-	-
Barselkrampe	-	¹⁾ 1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rigide ydre Fødselsdele	-	¹⁾ 1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	8	³⁾ 1	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Placenta prævia og Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	⁵⁾ 1	1	-	-	-	-	-	-	-
Svulst i Bækkenet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	⁹⁾ 1	-	-	-	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Tilbageholdt Efterbyrd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	¹⁾ 1
Uopgiven	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	¹⁰⁾ 1	-	-
Tilsammen	27	3	25	5	5	1	5	4	2	2	1	1	1	-	3	1	1	7	1
	30		30		6		9								5			8	

¹⁾ Dødsårsag: Barselfeber. ²⁾ En 1ste Tvilling (for 2den Tvilling, født uden Kunsthjelp, er Udfaldet uopgivet), Moderen ilive. ³⁾ Dødsårsag: Livmoderbristning (opstaaet før Operationen). ⁴⁾ Deraf en Tvilling, uopgivet hvilken; Udfaldet for den anden Tvilling ogsaa uopgivet. ⁵⁾ Der blev foretaget Vending. ⁶⁾ I 7de til 8de Maaned. Konen var forløst ogsaa i 1884 ved Partus præmaturus artificialis. Bækkensneverhed ($2\frac{1}{2}$ —3 Tommer) og gjentagende dødfødte Børn. Efter Vending gjordes Udtrækning med besværlig Armløsning. Fosteret døde under Forløsningen. ⁷⁾ En Dverginde. I det andet Tilfælde 2 Døgns Fødselsarbeide. ⁸⁾ 33 Aar gammel Ipara døde i 3die Døgn af Afkræftelse (Dystoki). ⁹⁾ 24aarig Ipara; dødt Foster. Perforation af sidstkommande Hoved efter Udtrækning ved Sædefødsel. Den benhaarde Svulst var af et lidet Barnehoveds Størrelse og udgik fra Forfladen af Os sacrum. Afstanden fra Svulsten til Symphysens Bagflade var 6 cm. ¹⁰⁾ 36aarig Ipara; Tang forgjæves anlagt, Perforation paa levende Foster. Nærmere Opgaver savnes.

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Leven- de fødte.	Døde				Død. fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar- sel- seng.		ved ulyk- kelige Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Skien	917	450	68	5	6	24	10	6	-
Skien By	261	126	25	1	2	6	2	2	-
Porsgrund —	112	58	12	-	-	2	2	-	-
Brevik —	67	45	4	-	-	1	-	2	-
Landdistrikt	477	221	27	4	4	15	6	2	-
Kragerø	794	433	98	6	10	14	8	5	1
Kragerø By	170	104	30	3	2	6	1	1	-
Langesund —	53	24	8	-	-	-	-	-	-
Stathelle —	8	11	3	-	-	-	1	-	-
Landdistrikt	563	294	57	3	8	8	6	4	1
Holden	321	179	31	2	1	9	2	1	-
Sauland	201	141	27	3	-	4	3	-	-
Hviteseid	208	127	22	2	2	8	3	-	-
Laardal	234	122	21	4	3	7	1	-	-
Tinn	91	45	4	-	1	6	2	-	-
Bratsbergs Amt	2766	1497	271	22	23	72	29	12	1
Deraf i Byer	671	368	82	4	4	15	6	5	-
— - Landdistrikt	2095	1129	189	18	19	57	23	7	1

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land- distrikterne.
Svindsol	157	57	100
Lungebetændelse	75	31	44
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen (tilsammen)	62	29	33
Kræft	55	22	33
Diphtherisk Svælgbetændelse	46	13	33
Hjertefeil	44	9	35
Alderdomssvaghed	42	22	20
Akut Bronchit.	35	11	24
Vatersot og Morbus Brightii	32	14	18
Hjerneslag	31	14	17

rigelig Tilgang paa gode Fødemidler til rimelige Priser. I Kragerø blev en større Kloakledning færdig om Sommeren. I Hviteseids Distrikt skal Fremskridtene i de huslige hygieeniske Forhold være smaa trods den stigende Oplysning forøvrigt; saaledes anføres, at det endnu er Brug at sætte Melken over Sengen,

i ethvert Fald om Vinteren. Fra Tinns Distrikt bemærkes, at Afholdssagen maaske har sin bedste Hjælper i det tiltagende økonomiske Tryk; Brændevin bruges vel fremdeles ved Brylluper og Begravelser, men ikke i den Mængde som før; imidlertid holdes der fremdeles enkelte voldsomme Drikkelag, naar Ankeret kommer fra Byen, og Indholdet skal fordeles paa de forskjellige Interessenter, der for det meste bestaar af Unggutter. De senere Aar har medført betydelige Fremskridt i Renlighed, Gaardbrug og Husstel; Gulve af høylede Planker sees nu meget ofte istedetfor de ældre af raat tilhuggede kløvede Stokke, der umuliggjorde ethvert Forsøg paa Rengjøring. (Fr. Holst).

Sygehuse. Foruden Amtssygehuset i Skien haves 2 Stuer for chroniske Syge i den derværende Fattiggaard. Paa det midlertidige Sygehus i Kragerø behandlede 3 Tilfælde af Typhoidfeber og 1 af Diphtherit.

Af **Badeindretninger** haves i Skien 1 for varme og kolde Bad; i Porsgrund, Brevik og Eidanger flere Søbadindretninger; i Kragerø flere Kum- og Søbad samt 1 for varme og kolde Bad i Fersk- og Søvand.

Om Amtets 5 **Apotheker** henvises til den almindelige Beretning.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge. Møder i Sundhedskommissionerne, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommissioner, Antal Møder.	Vaccine- rede.	Rets- medicinske Forretninger.
	Antal anmeldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	15	1385	44	2106	17
Skien	3	709	17	495	4
Kragerø	3	130	16	569	7
Holden	2	144	2	311	.
Sauland	2	177	2	191	1
Hviteseid	2	102	3	138	1
Laardal	2	51	2	261	2
Tinn	1	72	2	141	2

IX. Nedenæs Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordnødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		71.95	71 987	20	2	29	21
1. Østre Nedenæs		6.85	27 902	6	-	7	6
	Østerisør, Kjøbstad	-	2 390	3	-	1	-
	Tvedestrand, Ladested	-	1 364	2	-	-	-
	Gjerrestad	2.41	2 582	-	-	1	2
	Sønedeled	1.49	3 429	-	-	1	1

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordenædre.	Hjælpe- vaccinatorer.
	Dybvaag	0.49	4 479	1	-	2	2
	Holt	1.42	4 346	-	-	1	-
	Østre Moland	1.04	2 485	-	-	1	1
	Barbo		4 568	-	-	-	-
	Tromø		2 159	-	-	-	-
2. Vestre Nedenæs		8.757	30 018	11	2	16	7
	Arendal Kjøbstad	-	4 132	6	2	6	-
	Grimstad, —	-	2 552	3	-	1	-
	Lillesand, Ladested	-	1 325	1	-	1	-
	Froland	2.27	2 058	-	-	1	1
	Øiestad	0.924	4 272	1	-	1	-
	Hisø		2 476	-	-	-	-
	Fjære	0.471	4 236	-	-	1	1
	Landvik	1.495	2 189	-	-	1	1
	Eide	0.254	748	-	-	1	1
	Vestre Moland	0.806	2 295	-	-	1	1
	Birkenæs	1.868	1 730	-	-	1	1
	Heivaag	0.689	2 005	-	-	1	1
3. Aamli		15.27	5 401	1	-	3	3
	Aamli	8.07	2 338	1	-	1	1
	Mykland	3.28	658	-	-	-	-
	Vegaardsheien	2.67	1 819	-	-	1	1
	Heirefos	1.25	586	-	-	1	1
4. Evje		8.84	4 046	1	-	1	3
	Veigusdal	3.94	933	-	-	-	1
	Evje		857	-	-	-	1
	Hordnæs	4.90	2 256	1	-	-	1
	Iveland			-	-	1	
5. Sætersdalen		31.21	4 620	1	-	2	2
	Bygland	10.39	2 224	1	-	1	1
	Valle	21.82	2 396	-	-	1	1

Sundhedstilstanden betegnes som i det Hele tilfredsstillende, kun i østre Nedenæs som mindre god. Det samlede Antal anmeldte epidemiske Sygdomstilfælde er dog noget større end i det foregaaende Aar; hertil bidrog særlig en større Udbredning af Skarlagensfeber, endvidere akutte katarrhalske Sygdomme og Lungebetændelse; mindre hyppig optraadte Kighoste, diphtherisk Svælgbetændelse og akutte gastriske Sygdomme. Typhoidfeber var, ligesom i alle Aar siden 1879, forholdsvis sjelden.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1455 eller 17.7 pro mille af den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte (82 000).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hidsættes følgende af Lægernes Opgaver sammendragne Tabel. (Se Tab. Side 92—93).

Typhoidfeber optraadte i østre Nedenæs med 3 Tilfælde i Østerrisør By og 7 i Landdistriktet; deraf 6 paa samme Sted i Gjerrestad, hvor Sygdommen havde hersket Vinteren 1883—84. I vestre Nedenæs forekom 4 Tilfælde i Arendal By og 25 i Omegnen; fra Grimstad og Lillesand opgives intet, medens 3 anføres at være behandlede i hver af disse Byers Omegn. I Aamli optraadte i Februar 2 Tilfælde uden indbyrdes Sammenhæng og 1 i December. I Sætersdalen kom i Aarets Begyndelse 5 Personer under Behandling i Bygland Herred, hvortil Smitten formenes importeret ved Reisende.

Af **Vandkopper** behandlede sporadiske Tilfælde i begge Kystdistrikter og i Sætersdalen.

Skarlagensfeber, hvoraf der i 1884 opgives 113 Angrebne og 9 Døde, vandt forøget Udbredning i Kystdistrikterne, medens den i Aamli og Evje synes at være bleven sjældnere; i det Hele opgives af Lægerne 626 Angrebne, hvoraf 70 Døde. I østre Nedenæs iagttoges et Par Tilfælde paa Arendalskanten allerede i Januar Maaned; fra Begyndelsen af 2det Kvartal udbredte Sygdommen sig videre i Landdistriktet, og i Juni forekom det første Tilfælde i Tvedestrand By, hvor den i Aarets anden Halvdel optraadte epidemisk og temmelig ondartet. (104 Angrebne med 13 Døde i Byen og 86 Behandlede, hvoraf 12 døde, i dens nærmeste Omegn). Eftersygdomme vare almindelige, især Nephrit med Albuminuri, der syntes at optræde hyppigere efter lettere end efter sværere Exanthemstadium. Glandelsvulster med eller uden Abscesdannelse og Otiter viste sig derimod mere efter et heftigt Forløb af den oprindelige Sygdom. (F. Vogt). Hvis de Syge isoleredes paa en betryggende Maade, fik deres Sødskende Tilfaldelse til at frekventere Skolerne, naar de efter en til to Ugers Forløb fremdeles vare friske, og efterat de nøiagtigt vare rensede, baade hvad Klæder og Krop angaar. Nogen Smitte skeede ei heller gennem Skolerne. En udførligere Beretning findes indtaget i Norsk Magazin for Lægevidensk, 4 Række, 1 Bind, Side 95. Fra Lyngør (Dybvaag) opgives 4 Tilfælde i December; længere øst synes ikke Sygdommen at være iagttaget. I vestre Nedenæs forekom ogsaa enkelte Tilfælde paa Arendalskanten allerede ved Aarets Begyndelse; senere tiltog Sygdommen i Udbredning i Landdistriktet og fra Marts af i Arendal By (37 Angrebne og 5 Døde). I Grimstad synes den ikke at have forekommet, derimod opgives nogle faa Tilfælde i Omegnen. I Lillesand, hvortil Sygdommen først kom i Oktober, angrebes i sidste Kvartal 46 Personer; fra Omegnen opgives 156 Tilfælde. Til Aamli bragtes Smitten fra Holt i Mai Maaned; det lykkedes her at begrænse Sygdommen, der optraadte paa 2 forskellige Steder, til 3 Angrebne. Fra Hordnæs i Evje omtales kun 1 Tilfælde, fra Sætersdalen intet.

Mæslinger optraadte epidemisk i og omkring Arendal baade i østre og vestre Nedenæs; de fleste Tilfælde forekom i 2det Kvartal og kun enkelte efter Midtsommer. Fra Øiestad førtes Smitten til Aamli, hvor i et Hus samtlige 4 Børn angrebes.

Kighoste havde adskillig Udbredning i Kystdistrikterne og forekom hele Aaret igjennem, hyppigst i dets første Halvdel. I østre Nedenæs opgives de fleste Tilfælde fra Østerrisør og Omegnen, i vestre Nedenæs optraadte Sygdommen mere spredt paa Arendalskanten.

Diphtherisk Svælgbetændelse viste sig spredt omkring i Kystegnene; hyppigst iagttoges den i Grimstad (27 Tilfælde, 6 Dødsfald), men forekom ogsaa i de ørrige Byer med Undtagelse af Tvedestrand. I Indlandsdistrikterne synes Sygdommen ikke at have forekommet.

Af **Kusma**, der Aaret iforveien optraadte epidemisk, opgives en Del spredte Tilfælde i og omkring Arendal.

I Nedenæs Amt anmeldte

	Hele Aaret		Tiden er opgivet for	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.
	Behandlede.	Deraf Døde.										
Typhoidfeber	53	11	53	11	2	5	4	1	7	2	4	9
Barselfeber	15	6	15	6	2	-	-	2	-	2	2	-
Vandkopper	63	-	63	5	7	6	1	2	8	1	2	2
Skarlagensfeber	626	70	626	6	15	44	29	39	28	39	31	49
Røde Hunde	9	-	9	-	-	-	8	1	-	-	-	-
Mæslinger	221	1	221	9	28	26	52	35	44	21	4	1
Rosen	105	1	105	17	6	12	9	7	12	5	9	7
Kighoste	217	8	217	8	25	17	21	45	39	19	14	7
Diphtherisk Svælgbetænd. .	95	21	95	2	7	10	4	5	8	10	3	14
Strubehoste	9	6	9	3	1	-	-	3	-	-	-	-
Kusma	6	-	6	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Akut Bronchit	2857	25	2857	334	386	369	262	239	178	150	110	119
Andre katarrhalske Tilf. .												
Lungebetændelse	374	52	366	37	39	49	51	27	27	16	10	16
Pleurit	117	1	117	8	4	6	19	11	12	11	8	11
Gigtfeber	116	-	116	13	14	16	16	15	10	8	1	7
Koldfeber	31	-	31	2	2	2	1	3	6	4	5	1
Diarrhoe (akut)	775	8	775	68	83	60	65	44	81	66	59	52
Cholera nostras												
Blodgang	3	-	3	-	-	-	2	-	-	-	1	-
Skjørbug	5	-	5	-	1	-	-	-	-	1	1	1
Tilsammen	5697	209	5689	529	622	622	547	479	460	355	264	296

Lungebetændelse forekom hyppigere end i 1884, særlig i vestre Nedenæs. I Aamli angrebes flere Personer efter hverandre paa et Par Nabo-gaarde i lille Topdal.

Koldfeber viste sig sporadisk i Kystegnene, navnlig mellem hjemkomne Sømænd. I Aamli angrebes en Mand, som havde haft Sygdommen i Amerika, af Recidiv.

Epidemisk Diarrhoe tildels med blodige Udtømmelser optraadte i Evje i Aarets 2 sidste Maaneder.

Af **Skjørbug** forekom lette Mundaffektioner af og til i Valle og Bykle Sogne (Sætersdalen).

Veneriske Sygdomme, behandlede udenfor Sygghus, ville sees af Tabellen paa næste Side.

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** hid sættes følgende Tabel. (Se Side 94).

Svindstot angives fremdeles at være i Aftagende i Aamli, men i Tiltagende i Heirefos. Se Tabel Side 94.

For hele Amtet udgjorde Dødsfald af Svindstot 21.4 pCt. af samtlige kjendte Dødsfald og 29.8 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne udgjorde Dødsprocenten henholdsvis 18.0 og 25.7, for Landdistrikterne 22.8 og 31.5 pCt.

epidemiske Sygdomme.

Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.									
			Tilfælde.	Dødsfald.	1		2		3		4		5	
					Østre Nedenæs.		Vestre Nedenæs.		Aamli.		Evje.		Sæters- dalen.	
					Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
-	3	5	53	11	10	3	35	7	3	-	-	-	5	1
-	1	-	15	6	-	-	13	5	1	1	-	-	1	-
6	15	8	63	-	29	-	25	-	-	-	-	-	9	-
84	134	128	626	70	229	34	393	36	3	-	1	-	-	-
-	-	-	9	-	4	-	-	-	-	-	1	-	4	-
-	-	1	221	1	32	-	185	1	3	-	-	-	-	-
11	3	7	105	1	27	-	67	1	7	-	3	-	1	-
5	7	10	217	8	170	5	47	3	-	-	-	-	-	-
4	6	22	95	21	10	2	85	18	-	-	-	-	-	-
-	-	2	9	5	4	2	5	3	-	-	-	-	-	-
-	1	2	6	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
157	250	303	2857	25	942	10	1725	13	80	-	91	2	19	-
19	40	35	375	53	93	11	241	36	23	6	7	-	11	-
7	5	15	117	1	54	-	53	-	4	-	3	1	3	-
3	6	7	116	-	28	-	83	-	4	-	-	-	1	-
-	3	2	31	-	6	-	24	-	1	-	-	-	-	-
62	46	89	775	8	304	2	407	6	29	-	34	-	1	-
-	-	-	3	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	5	-	-	-	3	-	-	-	-	-	2	-
358	520	637	5698	210	1943	70	3399	129	159	7	140	3	57	1

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus.

Sygdom.	Antal Tilfælde.	Fordeling paa Lægedistrikterne.			
		1	2	3	4
		Østre Nedenæs.	Vestre Nedenæs.	Aamli.	Evje.
		Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	79	13	¹⁾ 64	1	1
Gonorrhoe, Urethrit	84	10	¹⁾ 73	1	-

¹⁾ Deraf fra Arendals By anmeldt 17 Tilfælde af Syphilis og 40 af Gonorrhoe og Urethrit.

Fra Tvedestrand omtales et Tilfælde af **Ormøbid** (*Vipera berus*) paa Indsiden af Fodbladet, der $\frac{1}{2}$ Time efter Biddet blev behandlet med Carbolinjectioner og Bind. 6—8 Timer efter var Almenbefindende godt. Patienten helbrededes.

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Liste over forskellige, væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægedistrikterne.									
	Tilfælde.	Dødsfald.						1.		2.		3.		4.		5	
			Østre Nedenæs.		Vestre Nedenæs.			Aamli.		Evje.		Sæters- dalen.					
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.		Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.				
Chronisk Rheumatisme	347	-	1	1	205	135	14	64	-	275	-	3	-	5	-	-	-
Fnat	65	-	14	22	17	12	12	20	-	34	-	7	-	1	-	3	-
Skurv	5	-	2	-	1	2	3	-	-	3	-	-	-	-	-	2	-
Kjertelsyge	246	3	79	109	15	43	15	55	2	165	1	9	-	11	-	6	-
Rachit	76	1	41	34	1	-	12	21	-	52	1	2	-	-	-	1	-
Simpel Meningit	16	15	8	2	1	4	8	5	5	10	9	-	-	-	-	1	1
Tuberkuløs Meningit	42	42	15	19	-	1	13	17	17	22	22	2	2	1	1	-	-
Svindsot	448	158	12	28	171	231	18	146	60	264	81	10	6	18	6	10	5
Kræft	74	41	-	-	34	40	15	20	14	41	20	5	3	2	2	6	2
Vatersot og Morbus Brightii	102	24	8	12	31	50	14	21	11	70	10	5	1	6	2	-	-
Blegsot og Anæmi	783	2	28	85	28	642	18	211	2	534	-	23	-	13	-	2	-
Menstruationsuordener	173	-	-	-	-	173	14	29	-	127	-	11	-	6	-	-	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1352	5	49	101	451	751	18	341	2	885	2	41	-	80	1	5	-
Ormesygdomme	212	-	87	92	10	23	14	55	-	147	-	-	-	10	-	-	-
Drankersygdomme	10	-	-	-	10	-	5	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-
Struma	2	-	-	-	-	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Nedenæs Amt. 1885

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Østre Nedenæs	283	60	70	213
Østerrisør By	29	6	7	22
Tvedestrand —	36	7	14	22
Landdistrikt	218	44	49	169
Vestre Nedenæs	391	81	129	262
Arendal By	92	14	25	67
Grimstad —	44	8	14	30
Lillesand —	21	5	7	14
Landdistrikt	234	54	83	151
Aamli	32	6	7	25
Evje	24	6	3	21
Sætersdalen	10	5	1	9
Nedenæs Amt	740	158	210	530
Deraf i Byer	222	40	67	155
— i Landdistrikt	518	118	143	375

Af Læger udførtes 71 **obstetriciske Operationer**, hvoraf 31 i østre og 25 i vestre Nedenæs, 7 i Aamli, 6 i Evje og 2 i Sætersdalen. Indikation og Udfald sees af Tabellen paa Side 96.

Et Foster fødtes, der var en *Pseudocephalus*. Moderen førstefødende; Ansigtspædsel. Da Veerne vare utilstrækkelige, meget smertefulde og ingen Fremgang sporede gennem længere Tid, forlöstes Barnet ved Tang; det havde da ikke ytret Livstegn paa 11 Timer; Skuldrene gjorde meget stærk Modstand. Kraftig udviklet Krop med fuldkommen vel uddannede Ansigtsdele; Lacunar cranii manglede, idet Craniumet ligesom var aldeles ret overskaaret efter en Linie, trukket 2½ cm. ovenfor Øine og Øren; den nedre Del af Os frontis og occipitis fandtes. Istedetfor Hjerne fandtes en svampagtig, blodig Masse, der ikke hævede sig meget over Bengrændsen, og igjennem hvilken Fingeren med Lethed naaede Forarmen magnum vertebrale. Denne Substant var beklædt af en tynd, haarløs Hinde, der gik over i Huden. (Chr. Bull).

Fødte og Døde. (Se Tabel Side 97).

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1101 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100:56.9.

Lægerne opgive 12 **Dødsfald** paa **Barselseng**, hvoraf 11 med bekjendt Dødsårsag nemlig af Barselseber 6, af besværlig Fødsel 1, Livmoderblødning 1 (uforløst), Livmoderbristning 1, Barselkrampe 1, Peritonit 1.

De hyppigst opgivne **Dødsårsager**. (Se Side 97).

Veiriget. Vinteren var mild med liden Snemængde; Vaaren og Sommeren kjølige, tildels regnfulde; fugtig Høsten med tidlig indtrædende Frost, saa Poteter og tildels Kornet toge Skade (Sætersdalen). Fra Evje beskrives Aarets Udbytte som adskillig under et Middelaars, navnlig for Høets Vedkommende.

Obstetriciske Operationer.

96

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.				Udtrækning.		Partus præmaturus artificialis.			Perforation.	Efterbyrds operation.		
	Mødre		Børn		Mødre		Børn		Moder	Barn	Mødre	Børn		Moder	Mødre		
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	lev.	lev.	lev.	dødf.	lev.	lev.	lev.	død.
Langsom Fødsel, utilstrækkelige eller smertefulde Veer	33	1 ¹⁾ 1 ²⁾	33	3 ³⁾ 5	-	-	-	-	1	8 ⁴⁾ 1	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	4	4 ¹⁾ 1	2	3	1	-	1	-	-	-	9 ²⁾ 2	1	1	-	-	-	-
Barselkrampe	2	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blødning og placenta prævia	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ansigtspfødsel, fremfalden Navlesnor	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Livmoderbristning	-	5 ¹⁾ 1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hydrocephalisk Føsterhoved	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	3	-	6 ²⁾ 2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fremfalden Navlesnor	-	-	-	-	2	7 ¹⁾ 1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — — — — og Haand ved																	
Siden af Hovedet	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arm ved Siden af Hovedet	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie med fremfalden Arm og hydrocephalisk Hoved	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7 ¹⁰⁾	1	-
Tilsammen	42	4	36	14	8	1	3	6	1	1	2	1	1	1	7	1	8
	46		50		9		9					2			8		

Nedenæs Amt. 1885.

¹⁾ Dødsårsag: Barselfeber. ²⁾ Deraf 3 Gange begge Tvillinger og 1 Gang 1ste Tvilling (2den Tvilling forløst ved Vending, hvor Udfaldet for Moderen er opgivet). ³⁾ Deraf 1 2den Tvilling, 1ste forløst ved Udtrækning. ⁴⁾ Døde 14 Dage efter Forløsningen, der var ledsaget af stærk Blødning i Efterbyrdsstadiet. ⁵⁾ Livmoderbristningen opstod 1½ Time for Lægens Ankomst, død i 2det Døgn. ⁶⁾ Begge 2den Tvilling, 1ste forløst a) ved Naturens Hjælp b) ved Tang, se Anm. 2. ⁷⁾ Dødsårsag: Peritonitis. ⁸⁾ 1ste Tvilling se Anm. 3. ⁹⁾ a. II para i 36—37 Uge (Conj. 9—10 Ctm.), forløst ifjor under et eclamtisk Anfald ved Vending og Perforation af sidstkomende Hoved; Fosteret dødt. b. Vpara i 34te Uge (Conj. 9.2 Ctm.), forløst i 1877 ved Perforation, i 1878, 1880 og 1884 ved part. præmat. artif. Fosteret levende. ¹⁰⁾ Død 9 Dage efter Fødselen, ubekjendt Dødsårsag.

Fødte og Døde.

Distrikt.	Leven- de fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne	
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar- sel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selv- mord.
Østre Nedenæs	1111	586	128	16	4	28	20	-
Østerrisør By	85	30	4	1	-	1	-	-
Tvedestrand —	93	38	10	1	1	2	1	-
Landdistrikt	933	518	114	14	3	25	19	-
Vestre Nedenæs	1013	632	112	15	6	21	17	1
Arendal By	143	106	16	3	2	1	6	-
Grimstad —	77	45	10	-	-	-	1	-
Lillesand —	38	28	6	2	1	4	-	-
Landdistrikt	755	453	80	10	3	16	10	1
Aamli	194	81	21	8	1	9	2	-
Evje	110	74	8	-	2	4	3	-
Sætersdalen	128	82	17	5	-	2	-	-
Nedenæs Amt	2556	1455	286	44	13	64	42	1
Deraf i Byer	436	247	46	7	4	8	8	-
— - Landdistrikt	2120	1208	240	37	9	56	34	1

De hyppigste Dødsårsager vare:

Dødsårsager.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byer.	Land- distrikterne.
Svindstot	158	40	118
Skarlagensfeber	70	20	50
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen, tils.	69	21	48
Lungebetændelse	53	21	32
Kræft	41	8	33
Organisk Hjertesygdom	29	8	21
Alderdomssvaghed	26	11	15
Akut Bronchit og Laryngit	25	7	18
Vatersot og Morbus Brightii	24	7	17
Hjerneslag	23	4	19
Diphtherisk Svælgbetændelse	21	9	12

Den samlede Regnmængde for Aaret var i Tvedestrand 1195 Millim. (Januar 107, Februar 153, Marts 23.5, April 52.5, Mai 99, Juni 42, Juli 116, August 77, September 245.5, Oktober 149.5, November 116, December 14.0).

Levemaade og hygiæniske Forhold. I østre Nedenæs synes Drikfældigheden at være i betydeligt Aftagende og trives om nogensteds, næsten udelukkende i Fjeldbygderne. (Tandberg). Fra vestre Nedenæs anføres, at Levemaaden i det Hele taget er ganske god, men at Boligerne ere meget trange, for det meste et eneste lidet Værelse med Andel i Køkken; Drikfældigheden er neppe aftagen, uagtet Oprettelsen af mange Totalafholds- og Goodtemplarforeninger. (H. Frisak). Fra Aamli meddeles, at Husstellet mangedsteds er paatagelig forbedret. Heraf har de af Amtets Landhusholdningsselskab udsendte Meisersker ikke smaa Fortjenester, idet under deres Ophold paa Gaardene Melkestellet forbedres, og dette kræver bl. A. ogsaa Renlighed. Særlig gjælder dette Aamli og Gjevedal. Paa Vegaardsheien har i mange Aar Renligheden staaet paa et høit Standpunkt, endog i Husmandspladsene; Mykland og Heirefos kunne vistnok ikke maale sig med Vegaardsheien, men have staaet over Aamli. Sandsen for Havestel er i Tiltagende, idet en Gartner fra Amtets Gartnerskole har været tilkaldt flersteds i Aamli. I lille Topdal har en Elev af Aas Landbrugsskole anlagt Frugthave. (Engvald Hansen).

Amtet har 2 **Sygehuse**, nemlig Østerrisør Bys, (der indtager 2 Værelser i Fattighuset) og Arendal Bys Sygehus. Desuden haves i Østerrisør et Isolationslokale i Flisevigen. I Grimstad leies et Hus mod aarlig Husleie og en bestemt daglig Betaling for hver Syg. Paa et Sted omtrent 2 Kilometer fra Byen leies desuden et Par Værelser for i Tilfælde at modtage Børnekooppatienter.

Følgende Tabel giver en Oversigt over Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger:

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommissioner. Antal Møder.	Vaccinerede.	Rets- medicinske Forretninger.
	Antal anmeldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	14	831	26	1469	4
Østre Nedenæs	6	298	3	747	2
Vestre Nedenæs	5	434	14	524	2
Aamli	1	43	3	21	-
Evje	1	18	-	51	-
Sætersdalen	1	38	6	126	-

Foruden Søbadingretninger paa flere Steder, deriblandt 2 i Østerrisør, findes i Tvedestrand et **Dampbad**.

Om Amtets **Apotheker** se den almindelige Beretning.

X. Lister og Mandals Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Debr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		56.79	76 549	22	2	27	25
1. Christianssand	Christianssand, Kjøbstad	0.13	11 766	11	2	6	-
2. Oddernæs		8.991	20 732	1) 4	-	5	6
	Mandal, Ladested	-	3 885	3	-	-	-
	Oddernæs	1.093	4 001	-	-	1	1
	Tvet	0.875	1 714	-	-	1	1
	Vennesland	0.832	1 195	-	-	-	1
	Øvrebo og Hægland	2.501	1 840	-	-	1	1
	Søgne	1.880	3 640	-	-	1	1
	Holme	0.886	1 490	-	-	-	-
	Halsaa og Hartmark	0.924	2 967	-	-	1	1
3. Undal		15.202	12 939	1	-	5	6
	Søndre Undal	1.843	4 561	-	-	1	2
	Nordre Undal	1.585	2 027	-	-	1	1
	Øslebø og Løvdaal	1.971	1 950	1	-	1	1
	Finsland	0.895	885	-	-	-	-
	Bjelland og Grindem	2.328	2 088	-	-	1	1
	Aaseral	6.63	1 428	-	-	1	1
4. Lyngdal		6.598	6 909	1	-	2	5
	Lyngdal	2.981	4 808	1	-	1	3
	Hægebostad	3.617	2 101	-	-	1	2
5. Vanse		2.104	9 149	2	-	3	3
	Farsund, Ladested	-	1 419	2	-	1	-
	Vanse	1.094	5 460	-	-	1	1
	Herød	1.010	2 270	-	-	1	2
6. Flekkefjord		23.758	15 054	3	-	6	5
	Flekkefjord, Kjøb- stad	-	1 651	3	-	2) 2	-
	Næs	1.885	3 675	-	-	-	-
	Hiterø	2.854	4 039	-	-	1	1
	Kvinesdal	3.834	1 107	-	-	2	1
	Fjotland	3.294	2 639	-	-	-	1
	Bakke	11.891	1 943	-	-	1	1
	Siredalen						

1) Distriktslægen bosat i Christianssand. 2) for Flekkefjord og Næs.

I Lister og Mandals Amt

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.
	Behandlede.	Deraf Døde.										
Exanthematisk Typhus	2	-	2	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Typhoidfeber	40	7	40	-	-	-	2	-	2	3	6	4
Barsel-feber	9	4	9	-	3	1	-	1	-	-	-	-
Vandkopper	76	-	76	2	-	10	34	3	7	1	3	1
Skarlagensfeber	58	1	58	16	8	3	5	1	-	-	2	-
Røde Hunde	6	-	6	-	-	-	-	4	-	-	2	-
Mæslinger	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	122	2	122	11	24	16	5	4	7	12	4	3
Kighoste	108	4	108	42	15	20	19	3	6	-	2	1
Dipht. Svælgbetændelse	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Strubehoste	10	3	10	4	-	-	3	1	-	-	-	1
Kusma	2	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Akut Bronchit	2256	20	2256	258	238	257	228	237	189	124	82	105
Andre katarrh. Tilf.												
Katarrhalsk og follikulær Angina	824	-	824	102	95	75	65	56	62	48	46	51
Lungebetændelse	282	47	282	28	36	35	37	41	26	13	3	5
Pleurit	103	9	102	11	5	7	7	17	13	9	13	4
Gigtfeber	146	1	146	24	16	18	13	9	12	13	6	6
Koldfeber	10	-	9	2	-	2	1	-	3	-	1	-
Akut Diarrhoe	1146	14	1146	101	95	99	77	69	112	190	112	57
Cholera nostras												
Blodgang	8	1	8	-	5	-	-	-	2	1	-	-
Skjørbug	4	1	3	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Tilsammen	5218	115	5215	601	540	543	497	448	443	414	282	238

Sundhedstilstanden var god og Dødeligheden i Sammenligning med en Række af foregaaende Aar liden. De fleste epidemiske Sygdomme optraadte endnu sjældnere end i det foregaaende Aar.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1310 eller 16.9 pro mille af den beregnede Middelbefolkning for Aaret (77600).

Typhoidfeber iagttoges fremdeles sjelden, men dog noget hyppigere end i 1884, mest i de 2 vestligste Distrikter, Vase og Flekkefjord. Af 8 Tilfælde i Christianssand indlagdes 6 paa Isolationslokalet; i en Familie angrebes 4, deraf 3 Børn under 14 Aar. Fra Oddernæs Distrikt anmeldes i det Hele kun 2 Dødsfald, et i Mandal og et i Tvet, men om Høsten skal der i Øvrebo have vist sig en epidemisk typhoidlignende Gastroenterit; saavidt vides, blev Læge ikke tilkaldt, førend der i de første Maaneder af 1886 indtraf flere Dødsfald af Typhoidfeber paa Gaardene Skueland, Homme og Iglebæk. Sygdomme angives at være overført fra Lillesand. De 2 fra søndre Undal anmeldte Tilfælde iagt-

anmeldte epidemiske Sygdomme.

Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.											
			Tilfælde.	Dødsfald.	1		2		3		4		5		6	
					Christianssand.		Oddernæs.		Undal.		Lyngdal.		Vanse.		Flekkefjord.	
					Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
7	7	9	40	7	8	4	2	2	2	-	1	-	10	-	17	1
-	2	2	10	5	1	1	6	2	-	-	-	-	-	-	3	2
1	8	6	76	-	25	-	40	-	-	-	-	-	1	-	10	-
4	7	12	58	1	36	1	11	-	3	-	-	-	6	-	2	-
-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-
-	4	-	4	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	13	11	122	2	56	1	37	-	1	-	5	-	6	-	17	1
-	-	-	108	4	60	4	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
-	1	-	11	4	4	1	2	1	-	-	1	-	1	1	3	1
-	-	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
157	207	174	2256	20	1253	8	749	5	42	-	20	3	96	2	96	2
51	90	83	824	-	497	-	259	-	4	-	5	-	15	-	44	-
13	17	28	283	48	104	19	120	13	9	4	5	2	24	6	21	4
9	3	4	103	9	28	2	39	2	6	-	3	-	7	3	20	2
3	8	18	146	1	57	-	51	-	2	-	2	-	5	1	29	-
-	-	-	10	-	3	-	3	-	-	-	2	-	-	-	2	-
74	83	77	1149	17	616	8	432	6	12	1	5	1	33	1	51	-
-	-	-	8	1	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	6	-
-	-	1	4	1	-	-	1	-	-	-	2	1	-	-	1	-
331	450	428	5224	121	2750	49	1807	32	81	5	51	7	210	14	325	14

toges, ligesom i 1884 i Valle Sogn. I Lyngdals Herred angrebes en Pige fra Gaarden Støle i Aa Sogn; hun havde benyttet en Del Køieklæder og et Skjerf, tilhørende en Broder, som var Sømand og havde ligget syg ombord. Til Vanse Herred bragtes Smitten 2 Gange ved syge Sømand fra Udlandet, nemlig i Juni og September; paa hvert Sted smittedes en Sygepleier. Paa en Gaard i Spind Annex til Herod optraadte der fra September til November i et Hus 4 Tilfælde og flere i nærmeste Husmandsplads, Smitten tilskrives Omstreifere. I Flekkefjords Distrikt iagttoges 7 Tilfælde paa Gaardene Rafos og Bargaard i Kvinesdal og i December 2 paa Gaarden Egeland i Siredalen.

Skarlagensfeber. I Vanse Distrikt iagttoges enkelte Tilfælde paa nogle Heiegaarde i Herod, hvor den ogsaa havde været i Slutningen af det foregaaende Aar.

Af **Mæslinger** anmeldes nogle faa Tilfælde fra Venneslands Sogn i Øvre (Oddernæs Distrikt).

Kighoste opgives alene fra Christianssand og Oddernæs Distrikt. Sygdommen skal have været adskillig udbredt i den østligste Del af dette Distrikt, nemlig i Vennesland og Tvet, men kom kun leilighedsvis under Behandling, fornemmelig i den første Del af Aaret; fra de vestlige Herreder er ingen Tilfælde anmeldte.

Akut Bronchit m. v. I Øslebø i Undals Distrikt iagttoges i Januar en epidemisk optrædende Sygdom udelukkende blandt Børn med Bronchit og Febersymptomer, Synkningsbesvær uden synlige Tegn til Betændelse i Svælget og Øresmerter med angivelig blodigt, tildels purulent Udflod (Oxholm). I Slutningen af Marts omtales fra Lyngdals Distrikt en epidemisk optrædende Katarrhalfeber; den begyndte i en enkelt Skolekreds i den nordøstlige Del af Hægebostad paa Grændsen til Grindem Sogn af Bjelland (i Undals Distrikt), hvor den ogsaa skulde herske; men den naaede snart ned i Hovedbygden, hvor den dog hurtig forsvandt; Symptomerne vare: Frysning, Brækning, lette Febrilia, Pandesmerter og stærk irriterende Hoste; en Gut i skolepligtig Alder døde efter 6—8 Dages Sygdom; efterhaanden angrebes alle Skolebørnene og bragte Sygdommen til sine Hjem; kun faa Voxne angrebes, først Skolelæreren og senere dennes Hustru. Om de atmosfæriske Forhold anføres, at det var klart Veir med østlig Vind. (Sontum).

Koldfeber. I Lyngdals Distrikt behandledes 2 hjemkomne Sømænd.

Blodgang bragtes i Februar til Fede i Kvinesdal (Flekkefjords Distrikt) ved en fra Amerika hjemkommen Reisende; 4 angrebes i hans Familie.

Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde af **veneriske Sygdomme** sees af følgende Tabel:

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Antal Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.					
			1	2	3	4	5	6
			Christi- anssand	Odder- næs.	Undal.	Lyng- dal.	Vanse.	Flekke- fjord.
			Tilf.	Tilf. Dødsf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	71	1	32	21	1	1	4	12
Gonorrhoe (Urethrit) ..	144	-	82	52	1	1	2	6

Til Oplysning om en Del af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** hidsættes følgende Tabel. (Se Side 103).

Fnat sees fremdeles at være meget almindelig i Hægebostad og Eken (Lyngdals Distrikt).

Dødsfald af **Svindstot** udgjorde for det hele Amt 25.7 pCt. af samtlige kjendte Dødsaaarsager og 31.4 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne var Forholdet henholdsvis 26.3 pCt. og 32.5 pCt., — for Landdistrikterne 25.1 pCt. og 30.3 pCt. (Se Tabel Side 104).

Af Spina bifida omtales 1 Tilfælde i Udhavnen Korshavnen i Austad (Lyngdals Herred); Svulsten var ved Barnets Fødsel af et lidet Dueægs Størrelse og dannede 9 Maaneder efter en Blære af en Guttaperchaballons Udseende og af et stort Barnehoveds Størrelse med spændt, gangrænerende Hudbedækning. Barnet, der var i god Huld, døde 9 Maaneder 2 Dage gammel, 2 Dage efter at Svulsten havde aabnet sig; efter Moderens Udsagn var der efterhaanden flydt ud 3—4 Liter blodblandet tyndt Fluidum. (Sontum).

Liste over forskellige, væsentlig chroniske Sygdomme.

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægedistrikterne.											
	Tilfælde.	Dødsfald.						1		2		3		4		5		6	
			Christians- sand.	Oddernæs.	Undal.	Lyngdal.		Vanse.	Flekk- fjord.										
										Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme . . .	256	-	2	1	128	125	19	116	-	66	-	19	-	9	-	22	-	24	-
Fnat	37	-	10	8	7	12	15	10	-	-	-	2	-	16	-	6	-	3	-
Skurv	5	-	-	4	1	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4	-
Kjertelsyge	273	6	90	131	26	24	22	133	-	88	4	18	-	8	-	15	2	11	-
Rachit	57	3	27	28	-	-	20	11	-	12	-	9	-	14	2	3	1	8	-
Simpel Meningit	6	5	-	1	1	2	4	-	-	2	2	2	2	-	-	1	1	1	-
Tuberkuløs Meningit	57	52	34	21	1	1	19	16	16	23	18	5	5	3	3	4	4	6	6
Svindstot	369	173	11	13	135	165	22	91	57	143	56	43	9	18	11	41	28	33	21
Kræft	55 ¹⁾	31	-	-	23	30	20	12	7	17	9	8	2	4	3	3	3	11	7
Vatersot og Morbus Brightii	87 ²⁾	27	4	2	40	36	19	35	11	37	12	1	-	3	1	1	1	10	2
Blegsot og Anæmi	559	1	12	54	16	477	22	220	1	209	-	34	-	17	-	24	-	55	-
Menstruationsuordner	121	-	-	-	-	121	21	52	-	40	-	4	-	4	-	6	-	15	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1309	5	33	64	416	796	22	584	3	424	2	80	-	36	-	74	-	111	-
Ormesygdomme	71	-	33	21	14	3	13	4	-	13	-	4	-	36	-	5	-	9	-
Drankersygdomme	12	-	-	-	12	-	8	3	-	6	-	1	-	2	-	-	-	-	-
Struma	1	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1) Cancer 30 Sarcom, 1. 2) Vatersot 3, Morbus Brightii 18.

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Christianssand	217	57	49	168
Oddernæs	192	56	32	160
Mandal By	61	19	9	52
Landdistrikt	131	37	23	108
Undal	33	9	5	28
Lyngdal	59	11	7	52
Vanse	107	28	14	93
Farsund By	38	8	3	35
Landdistrikt	69	20	11	58
Flekkefjord	64	12	14	50
Flekkefjord By	28	5	3	19
Landdistrikt	42	7	11	31
Lister og Mandals Amt	672	173	121	551
Deraf i By	338	89	64	274
— - Landdistrikt	334	84	57	277

Obstetriciske Operationer

Indikation.	Tangforløsning.			Vending.				Exvis- eration.	Efterbyrds- operation.
	Mødre		Børn	Mødre		Børn		Moder	Mødre
	lev.	lev.	dodf.	lev.	død.	lev.	dodf.	lev.	lev.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer . . .	30	28	2	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	2	1	1	-	-	-	-	-	-
Trange ydre Fødselsdele	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	5	-	1	¹⁾ 4	-	-
Placenta prævia og Blødning	-	-	-	-	²⁾ 1	-	1	-	-
Forsømt Tverleie	-	-	-	-	-	-	-	³⁾ 1	-
Tilbageholdt Efterbyrd, timeglasformig Sammentrækning	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Fastvoxet, fastsiddende Placenta	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Blødning, 6 Timer efter Fødselen	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tilsammen	33	30	3	5	1	1	5	1	7
		33		6		6			

¹⁾ Tidligere afdødt Foster 1 Gang. ²⁾ Blødning 1½ Time efter Fødselen. ³⁾ 40 aarig Flerfødende; 3½ Døgns Fødselsarbeide. Dødt Foster med fremfalden Arm og Navlesnor.

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Leven- de fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn	paa Bar- sel- seng.		ved ulyk- kelige Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Christianssand	390	231	34	3	1	14	7	1	-
Odernæs	684	370	63	9	6	22	11	-	-
Mandal By	124	74	19	1	1	6	1	-	-
Landdistrikt	560	296	44	8	5	16	10	-	-
Mandal	344	228	35	1	-	10	2	-	-
Lyngdal	211	104	18	3	-	3	3	-	-
Vanse	310	170	34	4	1	4	8	1	1
Farsund By	64	47	11	1	-	-	3	-	-
Landdistrikt	246	123	23	3	1	4	5	1	1
Flekkefjord	456	207	39	4	1	22	7	-	-
Flekkefjord By	28	25	3	-	-	2	-	-	-
Landdistrikt	428	182	36	4	1	20	7	-	-
Lister og Mandals Amt	2395	1310	223	24	9	75	38	2	1
Deraf i Byer	606	377	67	5	2	22	11	1	-
— - Landdistrikt	1789	933	156	19	7	53	27	1	1

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsager.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land- distrikterne.
Svindst	173	89	84
Alderdomssvaghed	68	34	34
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit. og Kramper i Børnealderen	65	35	30
Lungebetændelse	48	22	26
Kræft og Sarcom	31	12	19
Vatersot og Morbus Brightii	27	15	12
Hjertefeil, Bristning	24	10	14
Hjerneslag	22	11	11
Akut Bronchit.	20	10	10
Akut Diarrhoe	17	14	13

Fra Vanse Distrikt omtales 2 Dødsfald ved Lynild, begge voksne Gutter; den ene fandtes staaende, støttet op mod en Væg med Hænderne i Buxelommen; Klæderne forbrændte, især paa Ryggen; Haaret afsvedet hos begge paa

enkelte smaa Partier paa Hovedet, medens Huden paa Ryggen af den ene var forkullet og tildels hang i Tjavser; paa begge Lig saaes vel udtalte Lynfigurer. (B. Bentzen).

Om Amtets Sindssyge se den almindelige Beretning.

Af Læger udførtes 47 **obstetriciske Operationer**, nemlig 12 i Christianssand, 17 i Oddernæs, 1 i Undals, 4 i Lyngdals, 8 i Vanse og 5 i Flekkefjords Distrikter. Indikationer og Udfald sees af følgende Tabel. (Side 105).

Antallet af **Fødte** og **Døde** sees af Tabellen paa foregaaende Side.

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1085 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 54.7.

Dødsfald paa Barselseng. Lægerne opgive Dødsarsagen for 8 Barselkvinder: for 5 Barselfeber, for 1 Livmoderblødning og for 1 Livmoderbristning; 1 døde uforløst i Vanse Landdistrikt efter 3 Døgns Fødselsarbejde, 31 Aar gammel, ^{Ipara}, halv Idiot, lidende af Phthisis, døende ved Lægens Ankomst; Forsøg paa Tangforløsning maatte opgives.

Veirliget. Vinteren var i de vestligere Distrikter mild, men lang og med bratte og hyppige Temperaturvexlinger; Aaret forøvrigt koldt og regnfuldt undertagen i de sidste Maaneder. Udbyttet af Jordbruget var middels. (Flekkefjord).

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger:

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundhedskommissioner. Antal Møder.	Vaccinerede.	Retsmedicinske Forretninger.
	Antal anmeldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	9	469	30	1341	8
Christianssand	1	155	³⁾ 7	36	1
Oddernæs	3	¹⁾ 128	⁴⁾ 4	233	3
Undal	2	40	1	⁵⁾ 221	-
Lyngdal	1	42	5	172	-
Vanse	1	70	5	223	2
Flekkefjord	1	²⁾ 34	⁴⁾ 8	456	2

¹⁾ Deraf opgivet for en Læge 55 Reiser til fattige Syge. ²⁾ Deraf 15 Reiser; 19 behandlede paa Amtssygehuset. ³⁾ I Christianssands Kvarantænekommission afholdtes 12 Møder. ⁴⁾ I Udhavnen Trægedfjord ved Mandal og i Flekkefjord undersøgte paa hvert Sted 1 kwarantænepligtigt Fartøi. ⁵⁾ I Aaseral, Konnismo og Bjelland ingen Vaccination.

Lægeforhold. I Hegebostad vedtog Herredsstyrelsen i 1885 at engagere Distriktslægen som Fattiglæge, saaledes at han maanedlig fremmøder i Hægebostad og Eken. Adgangen til Lægehjælp er derved bleven betydeligt forbedret, og Lægesøgningen derfra tiltaget i større Udstrækning end formodet.

Amtets **Sygehuse** ere: Amtssygehuset i Flekkefjord, Christianssands Bys Sygehus med Isolationslokale, Christianssands Garnisonssygehus samt Mandals Bys Syge- og Isolationslokale. Desuden Eg Sindssygeasyl (Statsasyl) og Christianssands Bys Sindssygeasyl, begge i Christianssands By. Paa Mandals Sygehus behandlede 10 Syge i tilsammen 248 Dage (deraf Typhoidfeber 1 Tilfælde, exanthematisk Typhus 1 Tilfælde).

Af Badeindretninger omtales foruden private Søbadehuse: fra Christianssand 3 Søbadeindretninger, det ene med Adgang til varmt Søbade, 1 Varmbadeanstalt, 1 Dampbad ved det militære Sygehus og Badeindretninger ved Sygehusene og Kvarantæneanstalter; i Flekkefjord haves Badeindretning ved Amts- sygehuset og 2 Søbadehuse, hvor der i et er Anledning til varme Søbade.

Om Amtets Apotheker se den almindelige Beretning.

XI. Stavanger Amt. 1885.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		70.39	110 965	20	1	45	35
1. Sogndal	Sogndal, Ladested . .	6.199	5 930	1	-	2	3
	Sogndal	-	490	1	-	1	-
	Lunde	2.263	2 935	-	-	-	1
	Heskestad	2.294	1 464	-	-	1	1
		1.622	1 041	-	-	-	1
2. Ekersund	Ekersund, Ladested .	10.175	12 966	2	-	5	3
	Ekersund	-	2 408	2	-	1	-
	Ogne	1.630	2 850	-	-	1	-
	Helleland	0.829	1 215	-	-	1	1
	Birkrem	1.123	1 305	-	-	-	-
	Haa	5.435	2 063	-	-	1	1
		1.155	3 125	-	-	1	1
3. Sandnæs	Sandnæs Ladested . .	15.241	14 386	2	-	6	5
	Høiland	-	1 468	2	-	1	-
	Klep	1.344	3 618	-	-	1	1
	Time	0.917	2 442	-	-	1	1
	Gjesdal	1.448	2 467	-	-	1	1
	Høle	1.709	1 144	-	-	1	1
	Fossan	0.869	1 179	-	-	1	1
		8.954	2 068	-	-	-	-
4. Stavanger	Stavanger, Kjøbstad	1.628	28 354	8	1	12	5
	Hetland	-	20 275	8	1	10	-
	Haaland	0.92	4 579	-	-	-	3
	Hvitingø Sogn af	0.668	3 045	-	-	1	1
	Mosterø	0.04	455	-	-	1	1

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1874.	Antal Læger.	Tandlæger	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
5. Finnø.....		11.778	12 393	1	-	5	6
	Mosterø undtagen (Hvi- tingsø Sogn)	0.50	1 906	-	-	-	-
	Rennesø	0.34	1 698	1	-	uopgivet	uopgivet
	Finnø	1.538	2 267	-	-	-	-
	Strand	3.78	1 086	-	-	-	-
	Aardal	4.39	3 056	-	-	-	-
	Hjelmeland	0.93	1 552	-	-	-	-
	Fister	0.30	828	-	-	-	-
	Nerstrand						
	Sjærnerø						
6. Sand		18.92	11 233	1	-	3	4
	Jælse	1.99	2 558	-	-	1	1
	Sand	1.62	1 761	1	-	1	1
	Suledal	9.23	2 112	-	-	1 ¹⁾ -	1 ¹⁾ -
	Saude	2.88	1 888	-	-	1 ¹⁾ -	1
	Vikedal	3.20	2 914	-	-	1	1
7. Karmøen		3.38	14 706	3	-	1 ¹⁾ 7	2 ²⁾ 5
	Skudesnæshavn, Lade- sted	-	1 224	1	-	1	-
	Kopervik, Ladested	-	817	1	-	1	-
	Skudesnæs	1.76	4 495	-	-	2	1
	Avaldsnæs	1.15	5 218	1	-	2	1
	Bukken	0.35	956	-	-	1	1
	Tysvær	1.12	1 996	-	-	-	1
8. Haugesund.....		3.02	10 997	2	-	5	4
	Haugesund, Kjøbstad	-	4 102	2	-	3	-
	Torvestad	0.80	1 843	-	-	1	2
	Skaare	-	1 552	-	-	-	1
	Skjold	2.22	3 500	-	-	1	1

¹⁾ 1 Posten ledig. ²⁾ Bopæl ikke opgivet for 1.

Til Haugesunds Distrikt hører Sveens Herred (1.84 n. □ M. med 3 125 Indbyggere) af søndre Bergenhus Amt, hvor Herredets Sygdomsforhold m. v. findes omhandlet. Lægedistriktet indbefatter saaledes 4.86 n. □ M., med 14 122 Indbyggere.

Sundhedstilstanden betegnes kun fra Ekersunds Distrikt som mindre god. Kighoste standsede efterhaanden i Aarets Løb, og diphtherisk Svælgbetændelse viste sig neppe halvt saa hyppig som i 1884. Derimod fik Lungebetændelse, Angina og Katarrher adskillig Udbredning. Børnekopper optraadte epidemisk ved Vigsnæs Verk paa Karmøen.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1971 eller 16,8 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (117 500).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hidsættes følgende af Lægernes Opgaver sammendragne Tabel (Side 110 og 111).

Exanthematisk Typhus vedvarede paa Leknæs paa Karmøen i Januar og Februar som Fortsættelse fra den i December 1884 begyndte og i forrige Beretning omhandlede Epidemi; Forholdene beskrives som yderst slette, og Isolation var umulig. Medtages Tilfældene i 1884 angrebes ialt 13 i 5 Huse, hvoraf paa et Sted 7 af 10 Beboere, paa et andet 3 blandt 4.

Typhoidfeber iagttoges i de fleste Distrikter noget hyppigere end Aaret forud; derimod sjelden i Stavanger By. I Sogndals Distrikt optraadte den kun paa Gaarden Augendal øverst i Sogndal henimod Ekersund; Smitten antages at være kommen ved en syg Veiarbeider; i et Hus angrebes 5, i et andet 2. I Ekersund By, som havde en liden Epidemi fra November 1884, indtraf der fremdeles 5 Tilfælde i Løbet af de første fire Maaneder af 1885, de øvrige 15 tilhøre Landdistriktet. I Sandnæs Distrikt optraadte den i Januar—Februar som en mild Epidemi paa Gaarden Granstad og Fjogstad i Høiland (17 Tilfælde), paa den sidste af disse paany i Juni—Juli (2 Tilfælde); senere sporadisk paa tre Gaarde i Høle og Gjesdal. Fra Finnø Distrikt anmeldes 2 Tilfælde fra den samme Del af søndre Strand, hvor den var Høsten forud; i nordre Strand, hvor der havde været et mistænkeligt Tilfælde om Sommeren, angrebes flere i December; fra Mosterø anmeldes 1 Tilfælde. I Sands Distrikt blev en 14 aarig Pige syg efter at være kommen tilbage fra Stavanger. Næsten alle Tilfælde i Karmøens Distrikt tilhører Landet med 4 forskellige Smitte-rækker, hver paa 12, 4, 3 og 3 Tilfælde; i et yderlig fattigt Hus angrebes ialt 11, deraf 3, før Læge blev hentet. I Kopervik indtraf 1 Tilfælde i et Værelse, hvor en Typhoidfeberpatient havde ligget mange Uger under Epidemien Vinteren 1882—83. I Skudsnæshavn behandledes 2, som kom syge hjem fra Udlandet; en enkelt blev smittet. Fra Haugesund anmeldes kun 1 let forløbende Tilfælde; men der skal desuden om Høsten have vist sig nogle faa isolerede Tilfælde med typhoidfeberlignende Symptomer, dog lidet udtalte og derfor ikke opførte paa Listerne.

Barselfeber. I Ekersunds Distrikt, hvor der i de 10 Aar fra 1875 til 1884 kun forekom 6 Tilfælde af Barselfeber med 2 Dødsfald, indtraf i 1885 11 Tilfælde (6 Dødsfald) i Landdistrikterne, deraf i Ekersunds Landsogn 7 Tilfælde (med 5 Dødsfald) i en enkelt Jordemoders Praxis, men der var et halvt Aar mellem de 3 første og de 2 sidste Døde. I Ekersund Ladested indtraf intet Tilfælde.

Børnekopper importeredes ved en Sømand i Slutningen af Februar fra Antwerpen til Vignæs Værk paa Karmøen. Der anmeldtes 32 Tilfælde med 4 Dødsfald. Kun 2 af de Angrebne vare under 18 Aar gamle, begge uvaccinerede Børn, 18 og 8 Maaneder gamle; det sidste døde; ligesaa en Barselkvinde i 8de Maaned. Hos en indtraadte Abort i 3die Maaned.

Kighoste ophørte efterhaanden i de forskellige Amtsdele, først i de nordlige. I December iagttoges intet Tilfælde.

Diphtherisk Svælgbetændelse viste sig langt sjældnere end i de 2 foregaaende Aar men fik i sidste Kvartal igjen nogen Udbredning i Stavanger By. Næsten alle Tilfælde i Ekersunds Landdistrikt indtraf paa Fiskepladsen Helvik. Det ene Dødsfald i Finnø var en Omstreifers Barn. I Sands Distrikt sees den gjentagende at have optraadt i Jælse, først i Januar i Forbindelse med en Del Tilfælde i Slutningen af 1884; derpaa med 7 Tilfælde i Mai og Juni paa en enkelt Gaard lige over paa den anden Side af Fjorden; i en Familie døde 2 Børn, og en fik efterfølgende Paralyse; men de øvrige vare let angrebne og gik oppe. Iaa Karmøen viste den sig spredt uden Karakter af Epidemi.

Af **Blodgang** iagttoges 4 Tilfælde i April paa en Gaard i Suldal (Sands Distrikt).

I Stavanger Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Behandlede.	Deraf Døde.													
Exanthematisk Typhus	9	1	9	7	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Typhoidfeber	96	10	95	19	11	13	5	5	5	4	6	6	2	3	16
Barsel-feber	36	19	36	2	4	5	1	2	2	6	5	3	4	-	2
Børnekopper	38	4	38	-	-	16	17	1	4	-	-	-	-	-	-
Vandkopper	114	-	114	12	11	19	9	18	8	1	4	9	1	12	10
Skarlagensfeber	116	7	116	2	3	-	15	11	4	-	-	-	16	21	44
Røde Hunde	8	-	8	2	1	2	-	-	-	-	-	2	-	-	1
Mæslinger	6	-	6	-	-	-	-	-	-	2	-	3	-	1	-
Rosen	167	9	167	5	11	17	16	13	15	10	6	14	16	26	18
Kighoste	274	16	253	22	60	37	28	41	30	11	5	1	13	5	-
Diphtherisk Svælgbetændelse	151	21	151	7	12	7	10	14	7	6	8	19	15	24	22
Strubehoste	21	12	21	5	3	1	2	-	1	3	1	-	1	1	3
Kusma	6	-	6	2	-	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-
Akut Katarrh i Luftveiene og Bronchit.	2506	36	2506	371	277	243	276	230	174	144	92	89	120	186	304
Katarrhalsk og follikulær Angina	1154	-	1154	102	85	87	96	98	80	63	44	49	87	175	188
Lungebetændelse	434	51	434	43	32	39	61	54	34	28	11	19	21	39	53
Pleurit	144	5	144	14	20	12	11	13	16	17	7	12	9	3	10
Gigtfeber	102	2	102	11	9	19	11	9	8	8	4	7	4	4	8
Koldfeber	9	-	9	-	2	-	-	1	1	1	-	-	2	2	-
Diarrhoe	1091	12	1091	94	56	88	88	79	90	122	98	106	61	98	81
Cholera nostras															
Blodgang	17	-	17	-	-	1	4	1	-	2	2	1	-	5	1
Skjærbug	6	-	6	-	2	1	-	-	-	-	2	1	-	-	-
Tilsammen	6505	205	6483	720	631	607	652	591	479	429	295	341	372	605	761

I Stavanger Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.															
			1		2		3		4		5		6		7		8	
	Tilfælde.	Dødsfald.	Sogndal.		Ekersund.		Sandnæs.		Stavanger.		Finnø.		Sand.		Karmøen.		Haugesund.	
			Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Exanthematisk Typhus	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	1	-	-
Typhoidfeber	96	10	7	-	20	3	25	1	9	2	8	-	1	-	25	4	1	-
Barselfeber	36	19	1	-	11	6	5	3	6	3	2	1	-	-	7	3	4	3
Børnekopper	38	4	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	32	4	2	-
Vandkopper	114	-	-	-	13	-	9	-	66	-	-	-	-	-	21	-	5	-
Skarlagensfeber	116	7	-	-	33	5	3	-	73	2	-	-	-	-	-	-	7	-
Røde Hunde	8	-	-	-	3	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	6	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	167	9	4	-	5	-	24	3	81	2	2	-	11	1	22	1	18	2
Kighoste	279	21	-	-	46	3	58	6	42	2	-	-	-	-	98	6	35	4
Diphtherisk Svælgbetændelse	154	24	-	-	12	7	9	-	84	12	1	1	8	2	32	2	8	-
Strubehoste	24	15	-	-	-	-	3	3	11	5	1	1	-	-	4	4	5	2
Kusma	6	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	2	-	1	-
Akut Katarrh i Luftveiene og Bronchit	2506	36	70	1	123	2	187	9	1438	17	6	-	76	-	345	6	261	1
Katarrhalsk og follikulær An- gina	1154	-	2	-	26	-	47	-	888	-	2	-	8	-	159	-	22	-
Lungebetændelse	435	52	7	-	36	7	29	4	219	22	8	2	6	-	74	11	56	6
Pleurit	144	5	7	2	23	2	9	-	50	-	7	-	12	-	26	1	10	-
Gigtfeber	103	3	12	1	9	-	11	1	37	1	7	-	5	-	5	-	17	-
Koldfeber	9	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Diarrhoe (akut)	1092	13	19	-	59	3	37	1	578	4	1	-	37	-	270	4	91	1
Cholera nostras																		
Blodgang	17	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	4	-	-	-	1	-
Skjørbug	6	-	-	-	4	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Tilsammen	6519	219	129	4	423	38	456	31	3620	72	45	5	169	3	1132	47	545	19

Liste over forskjellige, væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal anmeldende Læger.	1	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Sogndal.	
			Md.	Kv.	Md.	Kv.		Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme	179	-	1	1	111	50	9	-	-
Fnat	53	-	14	23	6	10	6	-	-
Skurv	8	-	2	3	2	1	4	-	-
Kjertelsyge	149	7	54	71	9	11	14	10	-
Rachit	26	3	15	8	1	-	10	2	-
Simpel Meningit	22	19	8	8	3	1	13	2	2
Tuberkuløs Meningit	59	56	33	19	1	1	18	-	-
Svindstot	397	264	12	18	92	144	19	14	7
Kræft	55	1) 42	-	-	20	22	12	1	-
Vatersot og Morbus Brightii	78	2) 28	4	2	26	31	12	6	2
Blegsot og Anæmi	454	-	9	43	29	361	15	1	-
Menstruationsuordener	59	-	-	-	-	51	13	5	-
Kardialgi, chronisk Ga- strit og Dyspepsi	823	8	24	34	310	451	15	79	2
Ormesygdomme	108	-	34	44	21	8	12	14	-
Struma	2	-	-	-	-	2	2	-	-

1) Cancer 41. Sarcom 1. 2) Vatersot 9. Morbus Brightii 19.

¹⁾ Cancer 41, Sarcom 1. ²⁾ Vatersot 9, Morbus Brightii 19.

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde ville sees af følgende Tabel.

Sygdom.	Tils. behandlede.	Kjendte Dødsfald	Opgivne Dødsårsager.							
			1	2	3	4	5	7	8	
			Sogndal.	Ekersund	Sandnæs.	Stavanger	Finne.	Karmøen.	Hauge- sund.	
			Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf. Dødsf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	
Syphilis	62	1	3	5	7	35	1	1	3	8
Gonorrhoe, Urethrit	111	-	-	3	-	87	-	-	5	16

Til Oplysning om en Del af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** hidsættes følgende Tabel. (Se Side 114).

Dødsfald af Svindst udgjorde for det hele Amt 29.4 pCt. af samtlige kjendte Dødsårsager og 38.9 pCt. af Dødsfald ved ikke epidemiske Sygdomme. Fra Byerne udgjorde de samme Forhold henholdsvis 32.3 pCt. og 40.8 pCt., for Landdistrikterne 25.6 pCt. og 36.1 pCt. (Se Tabel Side 115).

sentlig chroniske Sygdomme.

2		3		4		5		6		7		8	
Ekersund.		Sandnæs.		Stavanger.		Finnø.		Sand.		Karmøen.		Haugesund.	
Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
18	-	10	-	31	-	-	-	31	-	80	-	-	-
13	-	9	-	10	-	-	-	17	-	4	-	-	-
2	-	1	-	4	-	-	-	-	-	1	-	-	-
12	-	30	2	30	4	2	-	15	-	26	-	24	1
3	-	3	-	9	2	-	-	-	-	7	1	2	-
2	2	-	-	13	13	3	2	-	-	1	-	1	-
4	4	11	11	19	19	1	-	1	1	13	13	10	8
28	15	67	37	144	125	19	15	38	8	55	31	32	26
2	2	1	1	24	21	4	4	2	2	13	7	8	5
4	2	4	2	14	10	1	-	9	3	25	4	15	5
22	-	118	-	41	-	3	-	119	-	109	-	41	-
9	-	18	-	11	-	2	-	6	-	7	-	1	-
18	-	39	1	266	2	12	-	60	-	166	3	183	-
12	-	20	-	6	-	-	-	17	-	21	-	18	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-

Ormesygdomme omtales at forekomme hyppig i Ekersunds og Sands Distrikter.

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Distriktslægen i Sand omtaler 4 Tilfælde af Melancholi, der tillægges en omreisende Lægprædikants Optræden; deraf 1 i Sandeid hos en voksen Pige og paa Strandstedet hos 3 Skolepiger i 12—13 Aars Alder. (Østvold)

Af Læger udførtes 78 **obstetriciske Operationer**, deraf 4 i Sogndals, 2 i Ekersunds, 7 i Sandnæs, 37 i Stavangers, 4 i Finnø, 2 i Sands, 15 i Karmøens og 7 i Haugesunds Distrikter. Indikationer og Udfald sees af Tabel Side 115.

Jordemoderhjelpen. I Sands Distrikt bistod 3 Jordemødre ved 95 Fødsler, deraf i 86 Tilfælde Isseleie, 1 Ansigtsleie, 3 Fodfødsel, 2 Gange Tvillingfødsel og 3 Aborter. En Gang Placenta prævia.

Fødte og Døde. Se Tabel Side 116.

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1843 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 51,7,

Af Lægerne opgives 25 **Dødsfald paa Barselseng**: 19 af Barselfeber, 3 efter besværlig Forløsning, 1 af Barselkrampe under Tvillingfødsel, (2den Tvilling uforløst), 1 af Livmoderbristning og 1 af Børnekopper.

De **hyppigste Dødsaaarsager.** (Side 118).

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Sogndal	35	7	4	31
Sogndal By	4	-	-	4
Landdistrikt	31	7	4	27
Ekersund	66	15	38	28
Ekersund By	31	10	13	18
Landdistrikt	36	5	25	10
Sandnæs	130	37	31	99
Sandnæs By	18	4	5	13
Landdistrikt	112	33	26	86
Stavanger	366	125	72	294
Stavanger By	355	124	65	290
Landdistrikt	11	1	7	4
Finnø	38	15	5	33
Sand	29	8	3	26
Karmøen	138	31	47	91
Skudsnæshavn By	12	2	3	9
Kopervik	15	3	8	7
Landdistrikt	111	26	36	75
Haugesund	96	26	19	77
Haugesund By	72	21	11	61
Landdistrikt	24	5	8	16
Stavanger Amt	898	264	219	679
Deraf i Byer	507	164	105	402
— - Landdistrikt	391	100	114	277

Veirliget. Vinteren var mild, næsten uden Sne og Is; men Aaret forøvrigt koldt, Sommer og Høst regnfulde. Udbyttet af Jordbruget var i Sandnæs og Finnø under middels, i Haugesunds Distrikt over. Vaarsildefisket gav lidet Udbytte. (Islandsfisket slog aldeles feil.)

Levemaade og hygiæniske Forhold. I Ekersunds By besluttede Kommunebestyrelsen at indkjøbe og lade udyrket det hele Nedslagsfelt omkring Vandbasinet; det bestod tidligere af opdyrkede, tildels med Latrinegødning paafuldte Marker. Fra Sandnæs anføres, at Gjælden paa Gaardene synes at voxe, medens Jordeiendommens Værdi synker, og Prisen paa al Afkastning gaar ned. Husfiden er for Mændenes Vedkommende liden, Øx og Kniv haandteres med liden Nævedygtighed. Afholdssagen finder ikke liden Tilslutning. I Stavanger By bevilgedes Kr. 1000 for en midlertidig Assistent ved Sundhedskommissionen; i Kommissionen behandledes blandt andet et betydeligt Antal Klager over hygiæniske Misligheder, Spørgsmaal om Udvidning af Kloaknetet, om særskilt Gravkapel for de af smitsomme Sygdomme Afdøde, Udstikning af Kirkegaardsplads, om Anskaffelse af Desinfektionsovn og om

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.				Udtrækning ved Bækken- endefødsel.		Kephalo- tripsi.	Dekapita- tion.	Exviscera- tion.	Efterbyrds- operation.
	Mødre		Børn		Mødre.		Børn		Mødre	Børn	Mødre	Mødre	Mødre	Mødre
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	dødf.	lev.	dødf.	lev.	lev.	lev.	lev.	lev.	lev.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	46	-	¹⁾ 42	4	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Bækkensneverhed	²⁾ 5	-	3	2	3	-	-	⁶⁾ 3	-	-	⁸⁾ 1	-	-	-
Barselkrampe	1	³⁾ 1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blødning og Placenta prævia	2	-	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Trange ydre Fødselsdele	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fare for Fostrets Liv	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ødem ved Nyresygdomme	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ansigtfødsel	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjævt Isseleie	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stort Fosterhoved	-	⁴⁾ 1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fremfald af Navlesnor	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	2	⁵⁾ 1	-	3	-	-	-	⁹⁾ -	¹⁰⁾ 1	-
Fødsel, 1ste Tvilling	-	-	-	-	-	-	-	-	1	⁷⁾ 1	-	-	-	-
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1

¹⁾ En 1ste Tvilling (for 2den Tvilling naturlig Fødsel, dødfødt). En 2den Tvilling (Udfaldet for 1ste Tvilling ikke opgivet). ²⁾ Hos 1 af nederste Aabning. En Fødende ogsaa tidligere forløst 2 Gange ved Tang. ³⁾ Tvillingfødsel. 35 Aar gammel førstefødende døde af Barselkrampe umiddelbart efter den lette Forløsning ved Tang (2den Tvilling uforløst.) ⁴⁾ Dødsarsag: Barselkrampe. ⁵⁾ Døde paa Grund af besværlig Fødsel (Dystoki). ⁶⁾ Et Foster dødt før Fødselens Begyndelse. ⁷⁾ 2den Tvilling fødtes ved Naturens Hjælp, ilive. ⁸⁾ Paa dødt Foster. ⁹⁾ 38 aarig Xipara, paa en Fjeldplads i Erfjord (Sands Distrikt) ca. 4 1/2 Mil fra Læge; dødt Foster, fremfalden Arm. Jordemoder ikke tilstede. Konen døde 2det Døgn efter af Livmoderbristning. ¹⁰⁾ 35 aarig Ipara, boede 44 Km. fra Lægen og døde ved dennes Komme; forømt Tverleie, dødt Foster; efter Exartikulation af Armen gjordes Vending, Konen døde 10 Timer efter. (Dystoki).

Fødte og Døde.

Lægedistrikter.	Leven- de fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar- sel- seng.		ved ulyk- kelige- Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Sogndal	160	88	15	1	-	5	3	-	-
Sogndal By	11	4	1	-	-	-	-	-	-
Landdistrikt	149	84	14	1	-	5	3	-	-
Ekersund	394	246	39	3	8	13	4	-	-
Ekersund By	93	53	12	1	-	1	-	-	-
Landdistrikt	301	193	27	2	8	12	4	-	-
Sandnæs	502	269	45	5	4	10	7	-	-
Sandnæs By	56	26	4	-	-	-	1	-	-
Landdistrikt	446	243	41	5	4	10	6	-	-
Stavanger	1154	570	117	8	4	28	9	1	1
Stavanger By	888	436	98	7	4	23	8	1	1
Landdistrikt	266	134	19	1	-	5	1	-	-
Finnø	355	166	22	3	2	7	4	1	-
Sand	325	145	19	1	4	11	1	3	-
Karmøy	500	261	41	3	6	16	5	-	1
Skudsnæshavn By	36	14	4	1	-	-	-	-	-
Kopervik	29	18	4	-	2	-	-	-	-
Landdistrikt	435	229	33	2	4	16	5	-	1
Haugesund	424	226	45	6	5	10	10	-	-
Haugesund By	218	107	26	4	1	6	2	-	-
Landdistrikt	206	119	19	2	4	4	8	-	-
Stavanger Amt	3814	1971	343	30	33	100	43	5	2
Deraf i Byer	1331	658	149	13	7	30	11	1	1
— Landdistrikt	2483	1313	194	17	26	70	32	4	1

De hyppigste Dødsårsager vare:

Dødsårsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byer.	Land- distrikt.
Svindst	264	164	100
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen	105	65	40
Lungebetændelse	52	32	20
Kræft	42	28	14
Akut Bronchit	36	24	12
Alderdomssvaghed	32	3	29
Vatersot og Morbus Brightii	28	17	11
Diphtherisk Svælgbetændelse	24	12	12
Hjerneslag	22	14	8
Kighoste	21	2	19

Foranstaltninger mod Cholera. Fra Vignæs Verk anføres, at Brugen af Spirituosa aftager, og Sædelighedsforholdene bedres; de 2 tidligere Udskjækningssteder for Øl ere sløifede.

Af **Sygehuse** haves Amtssygehuset i Stavanger, Stavanger Bys Sygehus med Sindssygeasyl, Ekersunds Bys Sygehus og Vaarsildeafgiftsfondets Sygehus i Haugesund. I Stavanger er der nu tilveiebragt Isolations- og Lazarettlokale, begge med Vandindtag fra Byens Vandledning, 2 smaa Baderum i den 4 Alen høie og lyse Kjælder under Isolationslokalet. Begge Huse ere omgivne med et 4 Alen høit Plankegjærde og med et lignende, der adskiller begge Lokaler fra hinanden. Ligesaa er der opført Vognremise og simpelt Lighus, hvorhos der er udstykket Kirkegaardsplads med 4 Alen dyb Jord. Sengeapparater haves tilstrækkelig til en Begyndelse. Endvidere bevilgedes aarlig Løn (Kr. 720) til en Forstander for Bygningerne, der tillige fungerer som Sundhedskommissionens Hjælper til at rette sanitære Misligheder og overtager Bepisningen i Tilfælde af, at Indretningerne tages i Brug (C. A. Stang). Ved Vignæs Kobberverk haves et Sygehus paa 16 Senge og i Haugesund et Isolationslokalet. Paa Ekersunds Bys Sygehus behandledes i Aarets Løb 4 (deraf 3 Tilfælde af Typhoidfeber).

Af **Badeindretninger** haves foruden Søbadehuse og de ved Sygehusene indrettede Bade: i Stavanger 2 Koldtandsbade samt 1 med Karbad for Sø- og Ferskvand, Styrt samt russiske og romerske Bad.

Om Amtets **Apotheker** se den almindelige Beretning.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds-kommissioner. Antal Møder.	Vaccine-rede.	Rets-medicinske Forretninger.
	Antal anmeldende Læger.	Fattige Syge.			
Stavanger Amt	10	1398	52	2783	12
Sogndal	1	60	3	97	2
Ekersund	1	¹⁾ 45	10	478	3
Sandnæs	1	166	9	342	-
Stavanger	3	915	15	592	3
Finnø ..	1	52	1	128	-
Sand	1	67	5	207	-
Karmøen	1	76	9	³⁾ 638	1
Haugesund	1	17	²⁾ -	301	3

¹⁾ I Landdistriktet; i Byen tilsaaes daglig fattige Syge. ²⁾ Fra Haugesund By opgives «flere» Møder. ³⁾ Ved Vignæs Verk revaccineredes i Anledning af Koppepidemien.

XII. Søndre Bergenhus Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		118.75	114 560	17	52	57
1 a. Sveens Herred ¹⁾		1.84	3 125	-	2	2
1 b. Indre Søndhordland		8.45	9 369	1	4	3
	Skonevig	4.54	3 128	1	1	1
	Etne	2.46	2 498	-	1	1
	Fjælberg	1.45	3 743	-	2	1
2. Ytre Søndhordland		4.51	9 572	2	7	7
	Stordøen	1.01	1 990	²⁾ 2	1	1
	Valestrand	0.38	1 076	-	1	1
	Finaas	1.69	4 230	-	4	4
	Fitje	1.43	2 276	-	1	1
3. Tysnæs		7.89	8 502	2	5	6
	Tysnæs	1.92	4 084	1	2	3
	Kvindherred	5.97	4 418	²⁾ 1	3	3
4. Indre Hardanger		42.24	10 164	2	7	6
	Ullensvang	19.57	5 435	2	3	3
	Ulvik	17.59	3 805	-	3	2
	Røldal	5.08	924	-	1	1
5. Ytre Hardanger		6.42	7 211	2	4	2
	Strandebarm og Va- ralsø	1.42	2 422	1	2	1
	Jondal	1.62	1 882	-	1	-
	Vikør	3.38	2 900	1	1	1
6. Voss		15.87	9 420	2	4	4
	Voss	10.30	7 410	2	3	3
	Vossestranden	5.57	2 010	-	1	1
7. Søndre Midthordland		7.29	11 191	1	6	7
	Os	3.13	3 777	1	-	-
	Fuse	2.86	3 104	-	-	-
	Sund	1.30	4 310	-	-	-

¹⁾ Sveens Herred hører til Haugesunds Lægedistrikt i Stavanger Amt. ²⁾ Deraf privat Læge, der ikke praktiserer.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
8. Nordre Midthordland		3.60	14 153	1) 2	3	3
	Fane	1.67	4 043	-	1	1
	Fjeld	1.02	2 763	-	1	1
	Askøen	0.70	5 056	1	1	1
	Aarstad	0.21	2 291	-	-	-
9. Indre Nordhordland		12.66	16 954	2	4	8
	Haus	1.53	4 689	1	1	-
	Bruvik	2.97	2 252	-	1	-
	Hammer	1.77	5 685	1	1	-
	Hosanger	6.39	4 328	-	1	-
10. Ytre Nordhordland		7.98	14 899	1	6	9
	Herlø	0.80	2 655	-	1	2
	Manger	1.02	4 513	-	1	2
	Lindaas	6.16	5 695	1	3	5
	Masfjorden		2 036	-	1	

1) Distriktslægen bor i Bergen.

Sundhedstilstanden var i det Hele god, dog mindre i Kystdistrikterne end i Hardanger. Det samlede Antal epidemiske Sygdomme er mindre end i de 4 nærmest foregaaende Aar og lidt lavere end Gjennemsnittallet for 1871—80. Diphtherisk Svælgbetændelse var dog fremdeles meget udbredt og Skarlagensfeber samt Typhoidfeber noget almindeligere end Aaret iforveien; derimod var Antallet af akutte Sygdomme i Respirationsorganerne samt af Kighoste i Aftagende.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 2007 eller 16.4 pro mille af den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte (122 500).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hid sættes følgende af Lægerne Opgaver sammendragne Tabel. (Se Side 120—121).

Af **Typhoidfeber** opgives 205 Tilfælde mod 148 i 1884 og 246 i 1883, (Gjennemsnittallet i Tiaaret 1871—80 var 294). I indre Søndhordland forekom kun 2 Tilfælde, hvoraf 1 i Nærheden af et Hus, hvor Typhoidfeber havde optraadt i 1884; i ytre Søndhordland forekom 21 Tilfælde i 3 særskilte Epidemier, den ene fortsat fra 1884, den anden kom fra Bergen, hvorfra der siges stadig at ske slig Smittetilførsel til Landdistrikterne, og den tredie indbragt ved en hjemkommen Sømand. I ytre Hardanger angrebes en Mand, der Ugen iforveien var kommen hjem fra Bergen. I søndre Nordhordland optraadte 2 Tilfælde i den sydlige Del af Fuse og 2 i den vestlige Del af Sund; paa hvert Sted optraadte begge Tilfældene i et Hus. Fra nordre Midthordland, der ogsaa omfatter Bergens Forstæder, omtales 64 Tilfælde, temmelig lige fordelte paa Aarets Kvartaler; 5 af Patienterne indlagdes paa Sygehus i Bergen, hvorfor Mortalitetsforholdet ikke kan opgives; Sygdommen var mild og forekom spredt over hele Distriktet. I indre Nordhordland indtraf de fleste (46) Tilfælde i Sæim Sogn, hvor Smittekilden for det første Tilfælde ikke kunde paavises; siden spredte Sygdommen sig til de fleste Gaarde og Huse paa begge Sider af Sæim-

I søndre Bergenhus Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Behandlede.	Deraf Døde.													
Typhoidfeber	205	14	205	24	15	10	10	9	23	18	9	18	32	17	20
Cerebrospinal-Meningit	2	-	2	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Barsekopper	11	4	11	1	1	1	1	1	1	-	-	2	1	1	1
Børnekopper	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Vandkopper	12	-	12	6	5	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Skarlagensfeber	174	14	174	31	9	1	6	13	23	28	13	19	10	5	16
Mæslinger	23	-	23	-	-	5	1	3	-	4	7	2	1	-	-
Rosen	45	-	45	5	2	3	4	4	3	3	3	4	2	7	5
Kighoste	42	5	42	22	3	2	2	-	-	2	-	8	3	-	-
Diphtherisk Svælgbetændelse	405	121	405	20	23	25	42	30	50	33	27	58	35	41	21
Strubehoste	18	11	18	2	3	-	-	3	1	2	-	5	-	1	1
Kusma	2	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Akut Bronchit.	433	8	413	57	56	22	32	39	30	28	23	25	33	45	23
Andre katarrh. Tilfælde.															
Katarrhalsk og og follikulær Angina															
Lungebetændelse	232	45	232	35	19	15	26	28	27	14	8	7	18	16	19
Pleurit	74	2	74	5	7	10	8	4	6	11	4	5	4	7	3
Gigtfeber	87	2	87	16	3	6	9	8	8	9	4	3	6	8	7
Diarrhoe (akut)	218	8	217	19	12	6	7	10	19	30	11	34	20	29	20
Cholera nostras															
Blodgang	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Tilsammen	1985	234	1964	243	158	107	150	153	191	182	110	191	165	177	137

I søndre Bergenhus Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Ialt opgivne.		Fordeling paa Lægedistrikterne.																					
			1 a		1 b		2		3		4		5		6		7		8		9		10	
	Tilfælde.	Dødsfald.	Sveens Herred.		Indre Sønd- hordland		Ytre Sønd- hordland		Tysnæs.		Indre Har- dager.		Ytre Har- dager.		Voss.		Søndre Midt- hordland		Norde Midt- hordland		Indre Nord- hordland		Ytre Nord- hordland	
			Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Typhoidfeber	205	14	-	-	2	1	21	1	4	1	-	-	1	-	28	3	4	2	64	2	67	3	14	1
Cerebrospinal-Meningit . . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	12	5	-	-	4	3	-	-	-	-	2	-	1	-	1	-	-	-	1	-	1	1	2	1
Børnekopper	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Vandkopper	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	5	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Skarlagensfeber	174	14	-	-	-	-	-	-	55	7	-	-	7	-	2	-	33	2	43	2	28	2	6	-
Mæslinger	23	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	-	-	-	-	-
Rosen	45	-	2	-	10	-	-	-	3	-	6	-	5	-	4	-	-	-	5	-	9	-	1	-
Kighoste	46	9	-	-	17	1	-	-	7	2	-	-	10	1	-	-	-	-	-	-	5	5	7	-
Diphtherisk Svælgbetænd.	420	136	-	-	29	7	32	23	25	16	21	10	10	3	3	2	83	20	108	11	78	25	31	19
Strubehoste	22	15	-	-	4	4	-	-	-	-	1	-	-	-	5	4	-	-	7	5	-	-	5	2
Kusma	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Akut Bronchit	433	8	7	1	51	2	-	-	11	2	106	-	59	2	32	-	32	-	8	-	104	1	23	-
Andre katarrh. Tilfælde . . .																								
Katarrhalsk og follikulær Angina																								
Lungebetændelse	232	45	2	-	16	3	10	2	13	5	24	2	12	4	67	8	19	6	6	1	48	11	15	3
Pleurit.	74	2	-	-	1	-	-	-	3	-	18	-	12	-	9	2	4	-	2	-	20	-	5	-
Gigtfeber	87	2	-	-	9	1	-	-	4	-	6	-	7	-	39	1	6	-	10	-	11	-	4	-
Diarrhoe (akut)	218	8	2	1	18	-	1	1	2	-	26	-	41	-	16	1	5	-	16	1	56	4	35	-
Cholera nostras																								
Blodgang	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Tilsammen	2009	258	13	2	161	22	64	27	134	33	210	12	170	10	204	21	186	30	288	22	430	52	149	27

Liste over forskjellige, væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmel- dende Læger.	1 a		1 b	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Sveens Herred		Indre Søndhord- land.	
			Md.	Kv.	Md.	Kv.		Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme . .	138	-	3	1	70	62	10	1	-	12	-
Fnat	76	-	25	25	9	17	8	-	-	10	-
Skurv	5	-	3	1	1	-	2	-	-	-	-
Kjertelsyge	193	1	60	95	2	16	10	-	-	1	-
Rachit	41	3	13	22	-	-	8	-	-	1	-
Simpel Meningit	17	13	7	2	2	3	9	-	-	1	1
Tuberkuløs Meningit . . .	13	13	6	5	1	-	6	-	-	1	1
Svindst	156	81	2	7	69	64	13	1	1	10	6
Kræft	48	31	-	-	27	17	12	2	1	1	1
Vatersot og Morbus Brightii	57 ²⁾	22	6	2	15	33	12	1	-	2	2
Blegsot og Anæmi	281	-	6	15	19	218	9	-	-	55	-
Menstruationsuordner . . .	60	-	-	-	-	60	8	-	-	-	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	494	1	10	31	179	274	10	5	-	29	-
Ormesygdomme	23	-	7	9	4	3	5	-	-	4	-
Drankersygdomme	4	1	-	-	3	-	4	-	-	-	-
¹⁾ Deraf 16 Tilreisende (2 Døde). Vatersot 11. Morbus Brightii 11.											

¹⁾ Deraf 16 Tilreisende (2 Døde). Vatersot 11, Morbus Brightii 11.

fjorden og overførtes herfra til Hammer (20 Tilfælde). I Epidemiens Begyndelse indlagdes alle Angrebne i en Kommunen tilhørende, isoleret liggende Kirkestue; da Sygdommen alligevel spredte sig, maatte samlet Isolation opgives. Til Hosanger bragtes Smitten i et enkelt Tilfælde fra Bergen. I ytre Nordhordland forekom et isoleret Tilfælde i Lindaas, hvor Smitten ikke kunde paavises. Til Sæbedal og Bø i Manger kom Sygdommen fra Sæim, til Vetaas fra Alversund.

Af Barselfeber tilskrives 1 Tilfælde i indre Søndhordland Diphtherit, der forekom i Huset før og under Barselsengen. (Østberg).

Skarlagensfeber, der efterat have optraadt som en udbredt Epidemi i Aarene 1881—83 var i Aftagende, forekom atter lidt hyppigere, særlig i Tysnæs og Distrikterne omkring Bergen. I indre Nordhordland dannede Tilfældene en Fortsættelse af Epidemien fra 1884, hvormed denne afsluttedes.

Mæslinger, hvoraf der opgives 6 Tilfælde fra Tysnæs og 17 fra nordre Midthordland, angives ogsaa at have optraadt hist og her i søndre Midthordland uden nøiagtig Opgave over Antallet.

Kighoste anføres foruden i de i Tabellen opførte Distrikter ogsaa at have forekommet i søndre Midthordland (hist og her) og i nordre Midthordland almindelig hele Aaret.

Diphtherisk Svælgbetændelse vedblev som en udbredt og ondartet Epidemi over hele Amtet; fra Sveens Herred opføres dog intet Tilfælde og fra Voss Distrikt kun 3. Fra indre Søndhordland anføres, at Sygdommen kun i de allerfærreste Tilfælde kunde forfølges fra Sted til Sted og aldrig optraadte 2

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.																	
2		3		4		5		6		7		8		9		10	
Ytre Søndhordland.		Tysnæs.		Indre Hardanger.		Ytre Hardanger.		Voss.		Søndre Midthordland.		Nordre Midthordland.		Indre Nordhordland.		Ytre Nordhordland.	
Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
-	-	5	-	47	-	21	-	2	-	12	-	-	-	28	-	10	-
-	-	7	-	5	-	25	-	-	-	7	-	-	-	20	-	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	4	-	-	-
-	-	8	-	38	-	5	-	22	-	2	-	11	-	102	1	4	-
-	-	3	2	18	-	-	-	9	-	1	1	1	-	8	-	-	-
1	1	2	2	1	1	1	1	-	-	2	1	-	-	6	5	3	1
-	-	-	-	4	4	1	1	2	2	-	-	-	-	5	5	-	-
7	6	12	9	33	10	12	5	16	9	8	6	9	2	38	10	19	8
9	9	6	3	3	3	1	1	12	7	2	1	1	1	4	3	7	1
3	1	5	5	6	1	2	1	5	1	3	1	2	2	25	8	3	-
-	-	9	-	52	-	6	-	25	-	5	-	-	-	122	-	7	-
-	-	3	-	11	-	9	-	6	-	6	-	-	-	15	-	10	-
-	-	13	-	107	-	59	1	54	-	32	-	-	-	141	-	54	-
-	-	-	-	2	-	11	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	1	-	-	1	-	-	-

Gange i samme Hus. I ytre Søndhordland og Tysnæs vare vistnok langt flere Angrebne end de opgivne, da mange Tilfælde vare lette (tildels ambulatoriske) og ikke kom under Behandling. I indre Hardanger døde paa Hildal i Odde en Gut i Begyndelsen af Mai; samtidig var en af Tjenestepigerne angreben af Ondt i Halsen, der efterfulgtes af Svælgglammelse. Gutten var tilset af en Kvaksalverske fra Bergen, som ei havde Skjøn paa Sygdommens alvorlige Natur, og da Distriktslægen ikke underrettedes, lagdes ingen Hindringer iveien for Afholdelsen af et stort Begravelsesgilde, hvorved Smitten spredtes videre. Værtinden i Hotel «Hardanger», der havde skydset Kvaksalversken til Hildal, angrebes senere og smittede sin Søster, der reiste syg hjem til Sveen Sogn, hvor Andre bleve smittede af hende. Fra Hotellet bragtes Sygdommen atter til 2 andre Huse, hvor paa det ene Sted 2. paa det andet Sted alle 4 Børn døde. Distriktslægen underrettedes først i Slutningen af Mai, da allerede et Par Dødsfald vare indtrufne og udtaler, at efter al Sandsynlighed maatte 9 Mennesker i Odde bøde med Livet, fordi Sygdommen paa Grund af en Kvaksalverskes uhindrede Virksomhed ei blev standset i sin Begyndelse paa Hildal. Paa Gaarden Erdal i Eidfjord udbred en mindre Epidemi i November (6 Angrebne og 2 Døde); Smitten var antagelig her kommen gennem en Tater, der som Uhrmager havde opholdt sig et Par Dage i Huset og havde et sygt Barn med sig. (Joh. Hagemann). I ytre Hardanger optraadte Sygdommen i enkelte Huse i Jondal. Fra søndre Midthordland omtales den som meget udbredt og i alle 3 Herreder, dog hovedsagelig i Os og Sund. Den var meget ondartet; blandt 83 observerede

Tilfælde døde 20, men mange bleve vistnok skjulte, især i Sund. I de fleste Tilfælde kunde man paavise en direkte Fortsættelse af Sygdommen fra det foregaaende Aar, kun enkeltvis syntes Smitten importeret mere langveisfra, saaledes bragte en Fisker den med sig fra Fitje, hvor han havde boet i et diphtherit-smittet Hus, og smittede sin Datter, der fik ondt i Halsen og Svælgammelse, men ikke søgte Læge og gik uhindret omkring. Paa Gaarden Drivnæs i Sund, hvor hun havde været inde, tog hun et Barn paa Fanget og kyssede det; nogle Dage senere blev dette sygt og døde efter at have smittet Husets 6 andre Børn, hvoraf 3 døde. I nordre Midthordland optraadte Sygdommen overalt og hyppigst i Aarets sidste Halvdel. Flere fra Bergens Omegn, særlig de operative Kasus, behandledes paa Sygehus i Byen. I indre Nordhordland fortsatte Epidemien sig fra forrige Aar, dog mere spredt, men med betydelig Dødelighed (47 Angrebne og 21 Døde i Distriktslægens Praxis).

Lungebetændelse synes i det Hele at have optraadt noget sjeldnere end i det foregaaende Aar, men med større Ondartethed.

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde af Syphilis og Gonorrhoe sees af følgende Tabel.

Sygdom.	Tils Behandlede.	Fordeling paa Lægedistrikterne.									
		1 a	1 b	2	3	4	5	6	8	9	10
		Sveens Herred.	Indre Søndhordland.	Ytre Søndhordland.	Tysnæs.	Indre Hardanger.	Ytre Hardanger.	Voss.	Nordre Midthordland.	Indre Nordhordland.	Ytre Nordhordland.
		Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	14	1	1	-	2	-	1	-	5	2	2
Gonorrhoe, Urethrit . .	20	1	4	1	2	3	-	7	2	-	-

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** er indtaget Tabel Side 122—123.

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Sveens Herred	7	1	2	5
Indre Søndhordland	45	6	22	23
Ytre —	52	6	27	25
Tysnæs	63	9	33	30
Indre Hardanger	43	¹⁾ 10	12	31
Ytre —	32	5	10	22
Voss	68	9	21	47
Søndre Midthordland	44	6	30	14
Nordre —	27	2	22	5
Indre Nordhordland	123	19	52	71
Ytre —	53	8	27	26
Søndre Bergenhus Amt	557	81	258	299

¹⁾ Deraf 2 Tilreisende.

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.				Perfora- tion og Exviscer- ation.	Efterbyrds- forløsning.	
	Mødre		Børn		Mødre		Børn		Mødre	Mødre	
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	lev.	død.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	22	-	¹⁾ 16	6	1	-	-	1	-	-	-
Bækkensneverhed . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	-	-	-	-	2	-	1	1	-	-	-
Livmoderbristning . .	-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	1	²⁾ 1	1	1	1	-	-
Skjævt Isseleie	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Fremfald af Navle- snor og en Fod ved Siden af Hovedet	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
Afdødt Foster	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
For stort Underliv hos Fosteret	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	³⁾ 1
Tilsammen	24	1	18	6	5	2	2	5	3	1	1
	25		25		7		6			4	

¹⁾ Deraf 1 2den Tvilling; 1ste dødfødt i Sædeleie, forløst ved Naturens Hjelp.

²⁾ Dødsårsag: Livmoderblødning. ³⁾ Døde flere Uger efter; Dødsårsag uopgivet.

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Leven- de fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar- sel- seng.		ved ulyk- kelige Hæn- delser.	Selv- mord.	ved Drab.
Sveen Herred	98	53	8	-	1	2	4	1	-
Indre Søndhordland	267	169	18	2	3	7	2	-	-
Ytre —	333	158	29	2	3	12	5	2	-
Tysnæs	254	149	22	6	-	9	3	1	-
Indre Hardanger	245	129	16	3	-	14	1	-	1
Ytre —	189	102	16	-	-	9	3	-	-
Voss	348	163	26	5	3	10	7	2	-
Søndre Midthordland	372	220	39	2	1	12	4	1	-
Nordre —	632	301	84	10	3	16	6	1	1
Indre Nordhordland	549	278	42	4	4	24	8	2	-
Ytre —	541	285	57	5	2	25	9	-	-
Søndre Bergenhus Amt	3828	2007	357	39	20	140	52	10	2

Svindsol. (Se Tabel Side 124). De Dødes Antal udgjorde for det hele Amt 14,5 pCt. af samtlige opgivne Dødsaaarsager og 27,1 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme.

Chirurgiske Tilfælde. For 21 Frakturer opgives følgende Sæde; Humerus 6, Femur 4, Fibula 3, Radius 2, Cranium 2, Costa 2, Crus 1, Clavicula 1. For Luxationer var Sædet følgende: Humerus 5, Ulnæ 2, Maxilla inferior 1.

Af **obstetriciske Operationer** udførtes af Læger 39, hvis Indikationer og Udfald ville sees af Tabellen Side 125

Af ovennævnte Operationer udførtes 3 i indre og 3 i ytre Søndhordland, 3 i Tysnæs, 4 i indre og 1 i ytre Hardanger, 7 i Voss, 4 i nordre og 2 i søndre Midthordland, 10 i indre og 2 ytre Nordhordland.

Fødte og Døde. (Se Side 125).

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1821 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100:52.2.

Døde paa Barselseng. Lægerne have opgivet Dødsaaarsagen for 9, nemlig for 5 Barselfeber, for 3 Livmoderbristning, deraf 1 uforløst, og for 1 Livmoderblødning.

De hyppigst opgivne **Dødsaaarsager** vare: Diphtherisk Svælgbetændelse 136, Svindsol 81, Lungebetændelse 45, Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen 32, Kræft 31, Vatersot og Morbus Brightii 22, Strube-hoste 15, Typhoidfeber 14, Skarlagensfeber 14 og Alderdomssvaghed 10.

Veirliget. Vinteren var mild, Vaaren sen og kold, Sommeren og Høsten regnfuld og kjølig. Aarets Udbytte var i det Hele mindre godt, Kornet (søndre Midthordland) modnede tildels ikke, heller ikke Frugten (indre Hardanger); Høavlingen synes dog tildels at have været meget god. Fra Voss meddeles, at Kreaturerne paa Grund af den kolde Sommer først kunde slippes tilfjelds i Juli Maaned.

Levemaade og hygiæniske Forhold. Fra Tysnæs anføres, at Pleien af Smaabørn paa mange Steder er mangelfuld, men at Befolkningen ellers mere og mere faar Øinene op for Hygiædens store Betydning og for Profylaxens Vigtighed ligeoverfor smitsomme Sygdomme. (Gjestland). Ligeledes omtales det fra søndre Midthordland, at Almuen i Os og Fuse gjerne modtager Underretning om Forholdsreglerne mod smitsomme Sygdomme; derimod synes man i Sund endnu at tale for døve Øren. (Krüger). Fra indre Nordhordland klages over den uforholdsmæssige Nydelse af Melmad og Poteter samt den aftagende Brug af Kjød og god Melk, som næsten udelukkende sælges, medens gammel Melk dels spises dels benyttes til Drikke som «Blande». Fra de smaa Jordbrug, hvor Binæringer mangle, drives et altfor forceret Salg af Kjød og Melk dels til Bergen dels til Arbeiderne ved de mange Brug og Fabriker; dette Forhold truer med end yderligere at forværres ved Oprettelsen af Meierier, hvoraf 2 ere igang og flere paatænkes. (Borge).

Sygehuse. Paa Ringolfsnæs i Ullensvang findes en Pension for tilreisende Syge, væsentlig Svindsolpatienter, hvoraf 13 havde opholdt sig der siden Høsten. Paa Utne logerede 2. I Aarstad Herred ved Bergen ligger Møllendals Sinds-sygeasyl. Ved Arne Fabriker findes et Isolationslokale for epidemiske Syge.

Badehuse. Et lidet Badehus for varme Bad i Utne benyttes lidet. Af klædningsrum for kolde Søbade findes i Odde, Lofthus, Ulvik og Utne.

Om Amtets **Apothek** paa Vossevangen se den almindelige Beretning.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommis- sioner, Antal Møder.	Vacci- nerede.	Rets- medicinske For- retninger.
	Antal an- meldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	10	382	32	3205	9
Sveens Herred	uop	givet	-	80	1
Indre Søndhordland	1	39	-	145	1
Ytre —	1	23	-	359	1
Tysnæs	1	37	2	271	-
Indre Hardanger	1	61	5	239	-
Ytre —	1	43	-	158	-
Voss	1	33	2	273	1
Søndre Midthordland	1	40	2	353	1
Nordre —	uop	givet	7	515	2
Indre Nordhordland	1	40	9	453	2
Ytre —	2	66	5	359	-

XIII. Bergens By.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Amtet.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1885.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.
Bergen	0.07	¹⁾ 47 086	²⁾ 30	6	23

¹⁾ Efter den af Sundhedskommissionen foranstaltede Tælling. Folkemængden 31te December 1875 var 38 574. ²⁾ Foruden Distriktslægen i nordre Midthordland, der er bosat i Bergen.

Sundhedstilstanden maa ansees som gunstig. Diphtherisk Svælgbetændelse forekom fornemlig i Aarets første Halvdel. Lungebetændelse optraadte hyppigere end Aaret forud.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 811 eller 17.5 pro mille af den beregnede Middelbefolkning (46 300).

Til Sundhedskommissionen er fra Lægerne og Sygehusene indsendt Anmeldelse om 800 Dødsfald, hvis Fordeling paa de forskjellige Maaneder var følgende:

Januar 78	Mai 84	September 62
Februar 56	Juni 82	Oktober 60
Marts 79	Juli 58	November 54
April 71	August 58	December 58

Til Oplysning om de **epidemiske Sygdomme** hidsættes følgende Tabel.
(Se Side 128).

Typhoidfeber. Af de tilsammen angrebne 83 Syge behandledes 57 paa Sygehus.

I Bergens By anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
	Behandlede.	Deraf Døde.												
Typhoidfeber	83	7	14	3	5	-	2	5	3	5	15	10	6	15
Cerebrospinal-Meningit	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Barselfeber	7	5	-	-	1	-	2	1	1	1	-	-	-	1
Vandkopper	127	-	4	7	9	17	7	9	3	-	5	14	25	27
Skarlagensfeber	132	2	12	19	17	12	20	15	8	7	3	9	6	4
Røde Hunde	4	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	5	-	1	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-
Rosen	61	1	3	1	4	5	6	3	5	3	4	8	6	13
Kighoste	146	8	57	23	6	7	-	6	1	2	11	13	10	10
Diphtherisk Svælgbetændelse	254	65	20	42	21	27	45	18	18	12	15	15	13	8
Strubehoste	24	27	8	-	3	3	3	-	1	2	1	1	1	1
Kusma	24	¹⁾ -	4	1	2	2	2	-	6	2	2	-	2	1
Akut Katarrh i Luftveiene og Bronchit	3054	15	576	276	226	209	290	244	153	89	199	201	338	253
Katarrhalsk og follikulær Angina	1314	-	150	117	122	122	127	95	60	36	84	95	161	145
Lungebetændelse	383	53	34	25	21	30	64	44	19	18	19	38	38	33
Pleurit	134	1	14	13	7	14	12	9	11	4	13	14	9	14
Gigtfeber	125	1	13	12	15	13	21	7	10	6	5	10	7	6
Diarrhoe (akut)	1208	50	108	96	78	77	67	63	70	108	167	151	125	98
Cholera nostras														
Blodgang														
Skjørbug	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Tilsammen	7088	235	1020	635	537	539	673	519	371	295	544	579	747	629

¹⁾ Til Sundhedskommissionen anmeldte Dødsfald.

Skarlagensfeber viste sig meget hyppigere end Aaret forud. 20 af de Syge behandlede paa Sygehuset.

Kighoste, der Aaret forud havde haft epidemisk Udbredning, ophørte udover Sommeren og forekom senere kun sporadisk.

Diphtherisk Svælgbetændelse optraadte stærkest i første Halvaar med Kulmination i Mai (45).

Strubehoste betragtes almindelig som Larynx-diphtherit og udgjorde en væsentlig Del af de paa Sygehuset indlagte 150 Tilfælde af diphtherisk Svælgbetændelse, der i 44 Tilfælde have foranlediget Tracheotomi (17 Gange med heldigt (39%) og 27 med dødeligt Udfald). Lægernes Bestræbelser gaa ud paa at faa Patienter med diphtherisk Svælgbetændelse indlagte paa Sygehuset og for Larynxstenosernes Vedkommende som oftest med Virkning, saa ikke en eneste Tracheotomi for denne Sygdom i Aaret vides udført i Byen.

Lungebetændelse var stærkt udbredt og temmelig ondartet. Af 383 Angrebne døde 53 eller 13.8 pCt.

Veneriske Sygdomme. Nedenstaaende Tabel giver en Oversigt over anmeldte Tilfælde af veneriske Sygdomme i Aarene 1872—1885.

Aar.	Syphilis.						Gonorrhoe (Urethrit).						Tilsammen.		
	Paa Sygehus.			Udenfor Sygehus.			Paa Sygehus.			Udenfor Sygehus.			Veneriske Sygdomme.	Syphilis.	Gonorrhoe.
	Behandlede.	Deraf		Behandlede.	Deraf		Behandlede.	Deraf		Behandlede.	Deraf				
		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.		Md.	Kv.			
1885.	25	12	13	67	54	13	49	11	38	226	207	19	367	92	275
1884.	53	24	29	80	58	22	48	-	-	232	-	-	413	133	280
1883.	73	34	39	122	88	34	31	13	18	243	214	29	479	195	274
1882.	97	36	61	122	98	24	36	14	22	253	243	10	508	219	289
1881.	55	22	33	68	53	15	44	15	29	188	180	8	355	123	232
1880.	57	28	29	47	38	9	46	7	39	139	130	9	289	104	185
1879.	30	14	16	48	uopg.	uopg.	30	5	25	130	uopg.	uopg.	238	78	160
1878.	38	17	21	54	(22	3)	54	4	50	95	89	6	241	92	149
1877.	41	19	22	66	53	13	69	7	62	129	123	6	305	107	198
1876.	39	11	28	62	52	10	66	8	58	139	130	9	306	101	205
1875.	48	23	25	52	44	8	41	11	30	94	90	4	235	100	135
1874.	40	19	21	31	25	6	83	18	65	97	95	2	251	71	180
1873.	24	12	12	26	23	3	58	6	52	68	uopg.	uopg.	176	50	126
1872.	60	33	27	32	24	8	74	7	67	70	uopg.	uopg.	236	29	144

¹⁾ 3 Gutter og 1 Pige under 15 Aar. 228 voxne Mænd og 58 voxne Kvinder.

Efter Opgaver fra Sygehuset er af udenfor Byen opstaaede Tilfælde af disse Sygdomme indlagt 5 for Syphilis og 3 for Gonorrhoe (Urethrit).

De veneriske Sygdommes Optraeden i Maanederne sees af følgende Tabel. (Se Tabel Side 130).

Visitationen af løsagtige Kvinder foregaar ordinært 1 Gang ugentlig, i ekstraordinære Tilfælde saa ofte den paakræves. Fremmødet er ingenlunde punktlig, 14 Gange fremmødte Ingen til Visitation, ialt fremmødte 27 Kvinder, hvoraf 1 mødte 18 Gange, de øvrige fra 1—6 Gange.

De veneriske Sygdommes Optræden i Maanederne sees af følgende Tabel.

Sygdom.	Tilf. i Aaret.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Nye Tilfælde af Chanker og Syphilis.	92	6	2	8	10	7	14	6	4	8	9	8	10
Gonorrhoe.	275	36	19	15	18	21	18	32	22	26	21	24	23

Dødsfald af **chroniske Sygdomme** vil sees af den Side 132—136 indtagne Tabel over Dødsaaarsager.

Dødsfald af **Svindstot** (123) udgjorde 15.5 pCt. af samtlige kjende ved Sygdom forarsagede Dødsfald (790) og 22.1 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme (555).

Af **obstetriciske Operationer** udførtes ialt 64, hvoraf 11 paa Fødselsstiftelsen. (Se Tabel Side 131).

Paa Fødselsstiftelsen forpleiedes 82 Barselkvinder, hvoraf 2 laa tilbage ved Aarets Udgang. Af de Indkomne vare 48 gifte og 34 ugifte. Liggedagenes Antal var 1372. Der indtraf 1 Dødsfald af Barselfeber. Der fødtes 83 Børn, hvoraf 1 Tvillingsfødsel. — Fosterleierne vare: 1ste Isseleie 53, 2den Isseleie 24, 2den Pandeileie 4, 2den Ansigtsleie 1, 1ste Sædeleie med Ryg fortil 1, 4de Kropsleie 1. Tvillingerne fødtes i 2det halv samlet Bækkenendeleie. Af Børnene vare 3 dødfødte.

Fra den i Forbindelse med Stiftelsen staaende Jordemoderskole udexamineredes 13 Elever, 3 fra Stavanger Amt, 3 fra søndre og 2 fra nordre Bergenhus Amt, 3 fra Romsdals Amt, 1 fra søndre Trondhjems Amt og 1 fra Trondhjems By.

Døde paa Barselseng. Lægerne have opgivet Dødsaaarsagen for 7 paa Barselseng døde Kvinder, hvoraf 5 døde af Barselfeber og 2 af Barselkrampe.

Fødte og Døde.

	Levende fødte.	Døde				Dødfødte.	Omkomne		
		Ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Barselseng.		ved ulykkelige Hændelser.	ved Selvmord.	ved Drab.
Bergens Stadsfysikat . . .	1560	811	196	4	7	55	14	11	1

Overskuddet af Fødte over Døde bliver saaledes 749 og Forholdet mellem hine og disse = 100:52.0.

De hyppigste **Dødsaaarsager** vare: Svindstot 123, diphtherisk Svælgbetændelse og Strubehoste 92, Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit, Kramper i Børnealderen 79, Alderdomssvaghed 54, Lungebetændelse 53, Diarrhoe akut, Cholera nostras og Enterit 50, Spedalskhed 35, Kræft 31, Hjerneslag 30, Vatersot og Morbus Brightii 19,

Bergens **hygiæniske Forhold** gaa stadig fremad. Renovationsvæsenet arbejder fremdeles til almindelig Tilfredshed. Udgifterne vare i Beretningsaaaret Kr. 82 800.19, Indtægterne Kr. 19 966.79, hvorefter altsaa Byens Udgifter hertil vare Kr. 62 833.40. Desinfektionen benyttes flittigt; Beboerne selv forlange

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tang- forløsning.		Vending.		Udtrækning.		Partus præmaturus artificialis.		Efter- byrdsope- ration.
	Mødre		Børn		Mødre		Børn		Mødre
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	lev.	lev.	dødf.	lev.
Paa Fødselsstiftelsen:									
Utilstrækkelige Veer, lang- som Fødsel	3	-	3	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	2	-	2	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	-	-	-	-	-	-	4) 1	1	-
Blødning fra de trange ydre Fødselsveie	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Fare for Fostrets Liv . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Bækkenendefødsel og Fod- fødsel	-	-	-	-	1	3) 2	-	-	-
Issef. med Panden fortil .	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	8	-	7	1	-	-	1	1	-
Udenfor Fødselsstiftelsen:									
Utilstrækkelige Veer, lang- som Fødsel	32	-	30	2	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	4	-	3	1	-	-	-	-	-
Barselkrampe	2 1)	1	3	-	-	-	-	-	-
Issef. med Panden fortil .	2 2)	1	2	1	-	-	-	-	-
Fare for Fostrets Liv . .	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	5	3	2	-	-
Sædeleie og Vemangel . .	-	-	-	-	-	-	2	2	-
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Tilsammen	40	2	38	4	6	4	2	-	3
	42		42			6			

1) Dødsarsag: Barselkrampe. 2) Dødsarsag: Barsel-feber. 3) Begge Tvillinger forløste ved Udtrækning. 4) Bækkensneverheden bestod i Vinkelbøining af Os sacrum med Fremspring af dette med Os coccygis langt fortil. Betydelig Bækkeninklinat. Efter foretagen Vending anlagdes først Tang paa sidstkommende Hoved, hvorefter der maatte gjøres Perforation.

deres Huse grundigt gennemrøgede efter smittende Sygdomme, og de flytbare Sager bringes ind til Desinfektionsapparatet paa Lungegaardsmarken; dette synes at svare til Hensigten. Kloaknettet udvides stadigt. Længden er forøget fra 36 397 1) Meter ved Udgangen af 1884 til 36 698 ved Slutningen af Beretnings-aaret. Ældre Ledninger i en Længde af 712.30 Meter ere i samme Tidsrum

1) Stadsingenieren gjør opmærksom paa, at Længden tidligere har været beregnet for lang, men at Feilen er rettet for Aaret 1885, hvis Kloaknets Længde er korrekt og for Fremtiden vil blive benyttet som Udgangspunkt ved Længdeangivelser.

Liste over de af Lægerne meddelte

Dødsårsag.	Sum.	Deraf ere:		0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.	
		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Abscessus	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Anæmia	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Angina membranacea	27	13	14	1	-	11	10	1	3	-	-
Apoplexia cerebri .	30	19	11	-	-	-	-	-	-	-	-
— pulmonnum	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Arthrocace	2	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Atrophia infantum . .	11	7	4	7	4	-	-	-	-	-	-
Bronchitis acuta . .	13	9	4	6	-	1	1	-	-	-	-
— chronica	9	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Calculus vesicæ	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cancer	31	13	18	-	-	-	-	-	-	-	-
Carbunculus	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cholæmia	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Cholera nostras ¹⁾ . . .	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Combustio	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
Contusio	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Convulsiones infantum	30	15	15	13	13	2	1	-	-	-	1
Cystitis	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Debilitas congenita . .	15	8	7	8	6	-	1	-	-	-	-
— senilis	54	14	40	-	-	-	-	-	-	-	-
Decubitus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Diabetes mellitus . . .	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoea acuta	28	11	17	9	10	2	3	-	-	-	-
— chronica	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Diphtheritis faucium .	65	30	35	-	2	21	22	6	8	2	2
Eclampsia parturient.	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Elephantiasis	35	20	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Empyema	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Endocarditis	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Enteritis, Gastro- . .	20	13	7	11	4	1	2	-	1	-	-
Epilepsia	2	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Erysipelas	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Febris puerperalis . .	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-
— rheumatica	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
— typhoidea	7	7	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Fractura columnæ . . .	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gangræna senilis . . .	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Gastritis chronica . . .	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— pulmonum	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hernia	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hydrocephalus	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-

¹⁾ For 1 Mand Alder uopgivet.

Dødsaaarsager i Bergens By i 1885.

15—20 Aar.		20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.		90—100 Aar.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	1	1	3	-	4	5	9	4	1	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	1	3	-	1	-	-
-	-	-	-	1	-	4	3	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	7	1	4	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	5	10	7	23	1	6
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	5	3	5	5	3	2	2	-	3	-	1	4	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	1	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-

Dødsårsag.	Sum.	Deraf ere:		0—1 Aar.		1—5 Aar.		5—10 Aar.		10—15 Aar.	
		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Hydrops	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hyperpyrexia	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Ileus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Insania	11	7	4	-	-	-	-	-	1	-	-
Ischuria	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Laryngitis	2	2	-	1	-	-	-	1	-	-	-
Meningitis	19	17	2	3	-	3	1	6	1	2	-
— tuberculosa	30	16	14	6	2	7	5	1	5	-	2
— spinalis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Myelitis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nephritis	17	7	10	-	-	-	-	-	1	-	1
Oedema pulmonum	2	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Paralysis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Parametritis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonitis	10	3	7	-	-	-	-	-	2	-	-
Phlegmone	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Pleuritis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pneumonia	53	24	29	7	3	2	5	-	-	-	-
Pyæmia	7	3	4	-	1	-	1	1	-	-	-
Scarlatina	2	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-
Syphilis hereditaria	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tetanus	2	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Tuberculos. pulmonum	123	59	64	2	2	4	1	5	2	2	2
— aliorum organ.	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tumor laryngis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— lienis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— uteri	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Tussis convulsiva	8	4	4	2	1	2	3	-	-	-	-
Ulcus ventriculi	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Vita organ. abdom.	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
— — cerebri	6	5	1	3	-	-	-	1	-	-	-
— — cordis ¹⁾	15	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-
— — hepatis	3	1	2	-	-	-	-	-	1	-	-
— — conform.	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	760	380	380	87	51	61	57	23	27	8	8
Causa mortis ignota	30	13	17	6	7	-	3	1	-	-	-
Mors accidentalis ²⁾	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Submersio	6	5	1	-	-	1	-	2	-	-	-
Suspensio	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum	800	402	398	93	58	62	60	26	27	8	8

¹⁾ For 1 Kvinde og for ²⁾ 1 Mand er Alderen ikke opgiven.

15—20 Aar.		20—30 Aar.		30—40 Aar.		40—50 Aar.		50—60 Aar.		60—70 Aar.		70—80 Aar.		80—90 Aar.		90—100 Aar.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	-	3	-	1	-	-	2	1	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	1	1	3	-	2	2	-	1	2	2	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	2	-	1	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	1	1	1	5	2	1	4	4	2	3	4	4	1	2	-	-
-	-	-	-	1	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	4	19	7	9	20	3	8	7	9	2	3	-	5	-	1	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	1	1	-	-	1	2	2	2	2	-	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	6	33	17	27	47	20	24	32	24	31	36	35	42	11	34	1	6
-	-	-	-	-	-	2	1	-	1	1	1	2	3	-	1	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
10	6	33	17	28	47	24	25	33	25	33	37	37	45	11	36	2	6

omlagte. Hvad angaar Boligerne, da maa man, selv naar de ældgamle Huse ikke medtages, erkjende, at de lade meget tilbage at ønske. Arkitekter have indtil for faa Aar siden kun sjældent medvirket ved Opførelse af Bygninger; man har henvendt sig direkte til de saakaldte Bygningsmænd, Tømmermænd fra Landet uden faglig Uddannelse, og Resultatet blev ogsaa derefter: Indredningen ligesaa uhensigtsmæssig som det Ydre uskjønt. Nu har ogsaa dette forbedret sig, og Bergens dygtige Arkitekter benyttes nu stærkt. Sandsen for at ventilere Husene er vaagnet, saaat Mængden af Nybygninger ere forsynede med god og effektiv Ventilation. For det tidligere Misbrug med at bebygge Tomterne for stærkt, hvorved Gaardspladserne blive altfor smaa, er Opmærksomheden ogsaa vakt. Bygningsbestemmelserne ere derfor skærpede i denne Henseende, ligesom der ved Tilladelse til Paabygning af ældre Eiendomme tages særligt Hensyn hertil. At ogsaa Sandsen er vakt for Renholdelse af Gaardspladse og Afløb maa erkjendes. Den rigelige Forsyning fra vort fortrinlige Vandværk er jo herved en væsentlig Faktor. Hvad Forsyningen med Levnetsmidler angaar, da kan den ingenlunde roses. Forsyningen med Fisk foregaar nu som fra Alders Tid ved det bekjendte Fisketorv (Triangelen), hvor flere Kloaker udmunde og forgifte Vandet. Sundhedskommissionen har gennem flere Aar havt under Overveielse og foretaget Undersøgelser sigtende til at rette Forholdet. Kjødforsyningen er meget primitiv. Den almindelige Mand kjøber gjerne, med Forbigaaelse af de lidt dyrere By-slagtere, sit Kjød hos Bonden, som uden anden Kontrol end Kommunedyrlægens og Politiets fører sit hjemmeslagtede Kjød direkte ind i Husene. At der med saa ufuldstændig Kontrol fortæres en Mængde slet og værdiløst Kjød i Bergen er indlysende, og Sundhedskommissionen har ogsaa havt sin Opmærksomhed rettet paa dette uheldige Forhold. (F. W. Stabell). Ved Kjøundersøgelse er Salg forbudt i 27 Tilfælde og Konfiskation iværksat af 7 Kalve, 1 Tønde salt Kjød, 1 Tønde salt Sej samt af flere mindre Partier Fisk. Melkeundersøgelser ere foretagne hos forskjellige Forhandlere og Bønder; Forfalskning er ikke paatruffet.

Fattigsygepleien. Følgende Tabel viser de for Fattigvæsenets Regning forpleiede eller behandlede Syge.

Behandlede fattige Syge.	Md.	Kv.	Til- sammen.	Deraf	
				Md.	Kv.
I Hjemmet			1420	502	918
Paa Sygehuset			446	222	224
Paa Arbeidsanstaltens Sygestuer:					
Tilbageliggende fra 1884	30	25	87	48	39
Indlagte i 1885 fra Byen	8	10			
— - — fra Arbeidsanstalten	10	4			
I Kuranstalten for Kvinder:					
Tilbageliggende fra 1884		4	45	-	45
Indkomne i 1885		41			
Af Sindssyge:					
I Byens Sindssygeasyll	30	31	105	54	51
- Rosenbergs —	21	16			
- Møllendal —	3	4			
Tilsammen			2103	826	1277

Fattigvæsenets Udgifter udgjorde:

For Syge behandlede i Sygehuset	Kr. 29 200.40
« —«— « Sindssygeasylerne	« 43 325.72
« —«— « Arbeidsanstalten	« 5 835.05
« Kvinder i Fødselsstiftelsen	« 66.55
Sygeudgifter i Hjemmet	« 7 537 36
Lægelønninger	« 3 970.00

Tils. Kr. 89 935.08.

Af **Badehuse** findes Militæretatens og 2 andre private Søbadehuse. Søgningen til Byens offentlige Bade i Sygehuset vil sees af denne Tabel.

Benyttet af	Karbad.			Romer- bad.	Damp- bad.	Styrte- bad.	Vaadt Lagen.	Til- sammen.
	Ferskt Vand.	Sø- vand.	Til- sam- men.					
Folk fra Byen	9 770	1 978	11 748	1 094	2 261	1 882	72	17 057
Sygehusets Patienter	2 457	-	2 457	246	704	-	14	3 421
Sum	12 227	1 978	14 205	1 340	2 965	1 882	86	20 478

Om Byens **Apotheker** se den almindelige Beretning.

Nedenstaaende Tabel giver Oplysning om Møder i Sundhedskommissionen, Antal Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

	Sundheds- kommissionen. Antal Møder.	Vaccinerede.	Retsmedicinske Forretninger.
Bergens Stadsfysikat	27	¹⁾ 666	10

¹⁾ Ved den offentlige Vaccination vaccineredes 602, ved private Læger 64 Børn. Til Læger og Hjelpevaccinatorer sendtes 275 Rør med Vaccinelymfe. Jordemoderskolens Elever undervistes i Vaccinationens Udførelse.

XIV. Nordre Bergenhus Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikt.	Tilsvarende Herred, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordenøde.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		143.00	86 208	13	45	45
1. Lærdal.....		28.90	7 066	1	4	5
	Lærdal	4.20	2 476	1	1	1
	Borgund	4.00	885	-	-	-
	Aardal	9.00	1 530	-	1	1
	Aurland	11.70	2 128	-	2	2
	Af Lekanger: Gaardene Frøningen med underliggende Brug og Thingestad af Fres- viks Sogn.....	-	47	-	-	1
2. Lyster		13.20	5 723	1	3	3
	Lyster	7.20	3 614	1	1	1
	Jostedal	5.10	870	-	1	2
	Af Hofslo Sognene:					
	Joranger		467	-	1	-
	Fet		416	-		
	samt af Solvorn Sogn Gaarden ytre Kroken og det tidligere Urnæs Sogn	ca. 0.90	356	-	-	-
3. Indre Sogn		8.20	5 354	1	2	3
	Sogndal	5.10	3 632	1	1	1
	Af Hafslo:					
	Hafslo Sogn		1 306	-	1 ¹⁾	1
	Solvorn (undtagen Gaar- den ytre Kroken og det tidligere Urnæs Sogn)	ca. 3.10	416	-	-	1
4. Midtre Sogn		14.80	7 626	1	6	6
	Lekanger (med Undta- gelse af det, som hører til Lærdals Distrikt) ..	4.20	2 272	-	2	3
	Balestrand	6.00	2 167	-	2	2
	Vik	4.60	3 187	1	2	1
5. Ytre Sogn		12.70	8 751	1	5	4
	Evindvik	3.00	3 014	-	1	1
	Utvær	1.70	1 500	-	1	1
	Ladvik og Brekke	2.90	2 044	1	2	1
	Klævold	4.70	1 597	-	1	1
	Bø Sogn af Hyllestad ..	0.40	596	-	-	-

¹⁾ Fungerer tillige i de Sogne af Hafslo Herred, der tilhører Lysters Distrikt

Lægedistrikt.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1876.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
6. Ytre Søndfjord		6.20	8 868	1	5	3
	Hyllestad (undtagen Bø Sogn)	1.00	1 918	-	1	1
	Askevold	1.60	3 138	-	1	1
	Ytre Holmedal	3.60	3 812	1	3	1
7. Indre Søndfjord		19.26	11 504	1	4	5
	Indre Holmedal	6.80	3 567	-	1	-
	Jølster	6.20	2 607	-	1	2
	Førde	6.26	5 330	1	2	3
8. Kinn		6.94	8 363	1	3	3
	Florø, Ladested	-	503	1	1	-
	Kinn	-	4 491	-	1	1
	Bremanger	6.00	2 058	-	1	1
	Vefring	0.94	1 311	-	-	1
9. Ytre Nordfjord		4.64	6 356	2	3	3
	Selø	2.70	4 680	2	2	2
	Rugsund Sogn af Davi- kens Herred)	1.94	1 676	-	1	1
10. Nordfjordeidet		5.34	4 580	1	3	2
	Eid	3.48	3 014	1	-	-
	Daviken (undtagen Rug- sund Sogn	1.86	1 566	-	-	-
11. Gloppen		9.00	4 817	1	2	2
12. Indviken		13.82	7 200	1	5	5
	Hornindal	1.72	1 699	-	1	1
	Indviken	5.30	3 006	1	2	2
	Stryn	6.80	2 495	-	2	2

Sundhedstilstanden synes i det Hele taget at have været god, dog mindre god i Distrikterne omkring Sognefjorden end i Sønd- og Nordfjord. Blandt de epidemiske Sygdomme var Lungebetændelse særlig fremtrædende baade ved sin Hyppighed og Udbredning. Kighoste og Diphtheritepidemierne vise betydelig Aftagen; Strubehoste var fremdeles usædvanlig hyppig. Det samlede Antal epidemiske Sygdomme var mindre end i noget af de foregaaende 3 Aar, men noget større end Middeltallet i Tiaaret 1871—80.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1357 eller 15.5 pro mille af den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte (87 400).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hid sættes følgende af Lægernes Opgaver sammendragne Tabel. (Side 140—141).

Typhoidfeber forekom sjelden og med for det meste spredte Tilfælde. I midtre Sogn angrebes 3 Personer, de 2 vare de sidst angrebne i en liden

I nordre Bergenhus Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.	
	Behandlede.	Deraf Døde.														Tilfælde.	Dødsfald.
Typhoidfeber	58	8	58	14	-	4	4	10	-	6	-	10	4	3	3	58	8
Cerebrospinal-Meningit	4	4	4	-	-	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	4	4
Barselfeber	17	6	17	4	1	2	1	2	-	4	-	-	2	1	-	17	6
Vandkopper	14	-	14	-	2	4	-	1	-	7	-	-	-	-	-	14	-
Skarlagensfeber	56	2	56	11	-	-	5	-	-	8	-	6	11	6	9	56	2
Røde Hunde	11	-	11	-	-	-	-	-	6	-	-	1	-	2	2	11	-
Rosen	30	2	30	4	1	3	4	7	-	2	3	2	1	-	3	31	3
Kighoste	102	8	102	35	9	17	2	-	-	7	5	4	15	4	4	102	8
Diphtherisk Svælgbetænd . . .	188	44	188	28	25	22	9	17	8	10	27	20	10	7	5	188	44
Strubehoste	59	18	58	16	2	6	5	1	1	2	1	2	3	9	10	75	34
Akut Bronchit.	603	15	593	102	79	67	46	38	41	37	32	27	36	53	35	604	16
Andre katarrhalske Tilf.																	
Lungebetændelse	423	59	423	34	37	30	56	52	43	40	15	11	27	36	42	426	62
Pleurit	68	5	68	5	7	7	5	3	7	9	5	3	5	6	6	68	5
Gigtfeber	54	1	54	2	9	5	5	3	9	3	6	-	4	3	5	54	1
Koldfeber	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Diarrhoe (akut)	248	13	248	27	18	11	19	9	18	23	29	32	20	23	19	248	13
Cholera nostras																	
Blodgang	29	3	29	1	1	-	3	4	4	-	-	-	4	6	6	29	3
Tilsammen	1965	188	1954	283	191	178	167	147	137	158	124	119	142	159	149	1986	209

I nordre Bergenhus Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Fordeling paa Lægedistrikterne.																							
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12	
	Lærdal.		Lyster.		Indre Sogn.		Midtre Sogn.		Ytre Sogn.		Ytre Søndfjord.		Indre Søndfjord.		Kinn.		Ytre Nordfjord.		Nordfjord-eidet.		Gloppen.		Indviken.	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Typhoidfeber	-	-	-	-	-	-	3	1	32	4	-	-	4	1	-	-	2	-	2	-	15	2	-	-
Cerebrospinal-Meningit .	-	-	1	1	-	-	-	-	2	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselseber	2	1	-	-	2	1	2	-	2	1	3	1	-	-	2	1	1	1	-	-	-	-	2	-
Vanlkopper	-	-	-	-	-	-	1	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-
Skarlagensfeber	1	-	1	-	-	-	2	-	12	1	22	-	6	1	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Røde Hunde	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	-	-	3	-	3	-	-	-	5	2	-	-	3	-	4	1	2	-	11	-	-	-	-	-
Kighoste	1	-	-	-	1	-	-	-	13	-	3	-	-	-	-	-	-	-	6	-	25	5	53	3
Diphtherisk Svælgbet. .	-	-	4	2	1	-	-	-	53	15	9	3	10	4	27	1	-	-	15	-	46	13	23	6
Strubehoste	10	8	-	-	14	8	3	2	34	8	-	-	1	1	3	1	1	1	-	-	6	4	3	1
Akut Bronchit	71	3	22	-	65	1	32	-	50	-	69	1	57	4	27	2	17	-	26	1	108	4	60	-
Andre katarrh. Tilf. . .																								
Lungebetændelse	82	11	80	12	73	17	41	4	48	4	13	2	10	1	19	2	10	3	5	-	31	5	14	1
Pleurit	11	1	5	-	4	-	7	1	6	-	6	1	-	-	4	1	1	-	4	-	11	1	9	-
Gigtfeber	14	-	2	-	2	-	2	-	3	1	5	-	5	-	-	-	1	-	2	-	9	-	9	-
Koldfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe (akut)	18	2	13	1	29	2	22	-	9	4	44	2	14	1	21	-	15	1	20	-	27	-	16	-
Cholera nostras																								
Blodgang	-	-	-	-	-	-	2	1	11	1	15	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Tilsammen	212	26	131	14	194	29	117	9	288	45	189	11	111	14	128	9	50	6	92	1	284	34	190	11

Liste over forskjellige, væ-

	Ialt op givne.		Børn.		Voxne.		Antal anmeldende Læger.	1		2		3	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Lærdal.		Lyster.		Indre Sogn.	
			M.	K.	Md.	Kv.		Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Chronisk Rheumatisme.	128	-	-	-	66	62	11	11	-	1	-	1	-
Fnat	55	-	16	24	11	4	7	9	-	3	-	9	-
Skurv	2	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-
Kjertelsyge	65	1	30	26	1	8	11	10	-	6	-	6	-
Rachit	40	3	28	12	-	-	9	4	-	3	-	2	1
Simpel Meningit	17	7	3	4	4	5	8	2	1	-	-	2	1
Tuberkuløs Meningit	4	4	2	1	1	-	2	2	2	-	-	-	-
Svindstot	140	43	3	11	57	62	12	37	5	14	5	11	4
Kræft	53 ¹⁾	33	-	-	26	26	12	6	2	1	1	5	3
Vatersot og Morb. Brightii	58 ²⁾	27	-	-	24	28	11	4	2	2	2	3	-
Blegsot og Anæmi	579	1	33	72	69	405	12	137	-	26	-	86	-
Menstruationsuordner	83	-	-	-	-	83	9	21	-	3	-	-	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	761	5	23	29	340	369	12	75	-	21	-	62	-
Ormesygdomme	95	-	27	41	12	15	6	30	-	-	-	4	-
Drankersygdomme	3	-	-	-	3	-	3	1	-	-	-	-	-
Struma	4	-	-	-	2	2	3	2	-	-	-	-	-

¹⁾ Cancer 32. Sarcom 1. ²⁾ Hydrons 5. Morbus Brightii 22.

¹⁾ Cancer 32, Sarcom 1. ²⁾ Hydrops 5, Morbus Brightii 22.

Epidemi fra foregaaende Aar, den 3die havde faaet Sygdommen i Bergen. I ytre Sogn, hvorfra de fleste Tilfælde opgives, forekom enkelte Hus- og Grandelagsepidemier i Ladvik, Klævold og Evindvik. Paa sidstnævnte Sted, hvortil Smitten antoges indført fra Norland, optraadte Sygdommen med fremtrædende cerebrale Symptomer og var ondartet (2 døde af 6 Angrebne). Til Ladvik kom Smitten fra Bergen. I indre Søndfjord indtraf 3 Tilfælde i Juli paa Gaarden Rousken i Viksdalen. En Handelskarl, gift for 3 Maaneder siden, havde medbragt brugte Sengklæder fra Bergen, hvor han for 3 Aar siden havde ligget i Typhoidfeber. Hans Hustru angrebes først, dernæst hendes Fader, som døde, samt en Søster. I September angrebes paa Gaarden Herstad en Mand, som kort Tid iforveien havde istandsat et gammelt Sommerfjøs og rensset Grunden for Gjødse. I ytre Nordfjord indtraf 2 Tilfælde paa Gaarden Vedvik (Vaagsøen), hvor der Høsten før havde hersket en mindre Epidemi. I Gloppen optraadte Sygdommen meget ondartet paa Gaardene Vereide og Hatlebakken, hvor paa begge Steder alle Personer i Huset undtagen en angrebes; Smitten sandsynligvis fra Bergen. I Indviken, hvor Typhoidfeber i en Aarrække har optraadt, synes intet Tilfælde at have forekommet.

Af Cerebrospinalmeningit opgives 4 dødelige Tilfælde, deraf 1 i Lyster, 2 i ytre Sogn og 1 i indre Søndfjord.

Skarlagensfeber var ikke meget udbredt. De fleste Tilfælde opgives

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.																	
4		5		6		7		8		9		10		11		12	
Midtre Sogn.		Ytre Sogn.		Ytre Søndfjord.		Indre Søndfjord		Kinn.		Ytre Nordfjord.		Nord fjord-eidet.		Gloppen.		Indviken.	
Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dødsf.
11	-	15	-	14	-	5	-	-	-	4	-	6	-	38	-	22	-
-	-	18	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	6	-	1	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	3	1	5	-	4	-	4	-	3	-	-	-	15	-	6	-
-	-	3	-	6	2	3	-	-	-	3	-	-	-	14	-	2	-
3	2	2	2	-	-	-	-	-	-	2	-	1	1	3	-	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
6	1	8	8	10	3	8	6	3	1	6	2	7	1	10	2	20	5
3	1	6	6	3	3	4	2	5	5	2	2	2	-	9	5	7	3
1	1	20	9	10	4	2	2	3	3	1	1	-	-	5	2	7	1
85	-	23	-	23	-	17	-	44	-	36	-	9	-	52	-	41	1
4	-	12	-	13	-	-	-	7	-	-	-	3	-	10	-	10	-
44	2	6	-	62	-	76	-	88	-	21	-	38	-	165	3	103	-
-	-	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32	-	23	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-

fra ytre Søndfjord, hvor der i Januar, April og Oktober indtraf et Par Epidemier med meget begrændset Udbredning og godartet Forløb. I Kinns Landdistrikt optraadte Sygdommen i Juli og i Oktober, men ophørte begge Gange snart.

Af Kighoste, som Aaret iforveien havde optraadt epidemisk inden flere Distrikter, forekom fremdeles temmelig mange Tilfælde i første Kvartal, i ytre Søndfjord, Gloppen og Indviken som direkte Fortsættelse fra Epidemierne i 1884.

Diphtherisk Svælgbetændelse, der siden 1881 havde optraadt epidemisk inden Amtet og i 1884 syntes at have naaet sit Maximum med 301 Angrebne og 78 Døde, forekom fremdeles temmelig udbredt, men med et ringere Antal Angrebne (188 hvoraf 44 døde). Om Sygdommens Optraaden siden 1878 se forøvrigt Beretningen for 1884, Side 140 og 141. I ytre Sogn herskede den, fortsat fra det foregaaende Aar, særlig i Evindvik omtrent hele Aaret igjennem; i Ladvik forekom kun enkelte Tilfælde, ligesaa i Bø Sogn af Hyllestad. I ytre Søndfjord var Epidemien i betydeligt Aftagende og syntes afsluttet med 1ste Kvartal. I indre Søndfjord var Sygdommen ikke almindelig, men temmelig ondartet. Paa Gaarden Fonn i Jølster angrebes 3 Børn i Juli; sammesteds var der ogsaa Aaret forud indtruffet et Par Tilfælde. Beboelseshuset her laa lavt paa Fjeldgrund med Sig fra Udhusene, og under Gulvet var en slet

ventileret Poteteskjælder. Paa Gaarden Horstad i Nøstdal indtraf i Oktober flere Tilfælde af Huddiphtherit, idet der hos 5 Børn, som havde lidt af Eczem paa Hænder, Fødder og i Ansigtet, dannede sig store gangrænøse Partier paa Huden med samtidig adynamisk Feber; de 3 yngste døde; de 2 andre kom sig efter en langvarig Rekonvalescens, hvorunder der udviklede sig diphtheriske Paralyser. I Nabohuset havde der i 1884 været 3 Tilfælde af Svælgdiphtherit. I Kinn optraadte Sygdommen spredt som en Opblussen af Epidemien fra 1884; kun en Gang importeredes paaviselig ny Smitte fra Bergen ved en derfra hjemkommen Skolepige. I Gloppen, hvor der havde optraadt en Del Tilfælde i Januar og Februar, indtraf i August—September en meget ondartet Epidemi paa Gjengedal ved Smitte fra Eid. I Indviken fortsatte Epidemien fra 1884 sig paa Bredheim i Utviken, hvor alle Børnene angrebes; senere optraadte Sygdommen spredt i Indviken og Stryn, men fik ingen større Udbredelse. Hos en Mand udviklede der sig Diphtherit i et Saar efter en spansk Flue med paafølgende Parese af Over- og Underextremiteter; Halsdiphtherit forekom samtidig i Huset.

Strubehoste var fremdeles usædvanlig hyppig i Distrikterne ved Sognefjorden; fra Lyster opgives dog ikke noget Tilfælde.

Lungebetændelse, hvoraf der i de foregaaende 4 Aar iagttoges gennemsnitlig om Aaret 330 Tilfælde med 46 Dødsfald og i Tiaaret 1871—80 gennemsnitlig 207 Tilfælde med 35 Dødsfald, optraadte usædvanlig hyppig (426 Angrebne og 62 Døde) og særlig i Sogn med udtalt epidemisk Karakter. Fra Lærdal, hvor den optraadte meget hyppig og meget dødelig, ofte hos flere i samme Hus eller i samme Grænd, anføres, at den syntes at have en overveiende Tendens til Udbredning fra Øst mod Vest og antagelig forplantedes fra Nabodistrikterne i Hallingdal og Valders. Samtidig med de første Tilfælde i Borgund optraadte, tilsyneladende isoleret, en Del Tilfælde i Aurland; disse kunde dog sættes i Forbindelse med Handelskarle, som kort Tid iforveien havde været i Hallingdal, Valders eller Borgund. Rimeligvis var Lungebetændelse ogsaa Aarsagen til fem pludselige Dødsfald hos gamle Folk, som ikke bleve tilseede af Lægen; der omtaltes nemlig flere saadanne Tilfælde, hvor de Gamle havde ligget i et Slags Døs et Par Dage og saa kollaberede paa faa Timer. (Møinichen). I Lyster havde Sygdommen større Udbredelse end i noget foregaaende Aar, men frembød ingen særlig asthenisk Karakter og syntes ikke at smitte; kun i enkelte Tilfælde angrebes 2 Sødskende eller 2 Individuer i samme Hus. Af de 12 Døde vare 9 omkring eller over 70 Aarsalderen. I indre Sogn fortsatte den i December 1884 begyndte Epidemi sig hele Aaret igennem, navnlig i Sogndal Herred, hvor den paa et Par Steder syntes smitsom; saaledes angrebes paa en Gaard i Løbet af 6 Uger 4 Personer (Moder og 3 Børn), paa et andet Sted begge Forældre og en voxen Søn samt en anden Søn, der boede i Nærheden og ofte besøgte sine syge Forældre. Hos flere antog Sygdommen 8—14 Dage efter Udbrudet adynamisk Præg. Af 41 Tilfælde i midtre Sogn forekom 37 aldeles spredt. Som Regel kunde som Sygdomsaarsag paavises Forkjølelse: Arbejde indtil Sved og pludselig Afkjøling ovenpaa eller langvarig stærk Afkjøling. Fra ytre Sogn anføres, at Sygdommen, som ofte før, viste sig smitsom, idet dels flere Individuer i samme Hus, dels Slægtninge og Naboer, som havde deltaget i Sygepleien, indsygnede og udbredte Sygdommen til sine Hjem. Fra den almindelige Lungebetændelse adskilte denne smitsomme Form sig lidet, dog optraadte Stinget sjelden strax i Sygdommens Begyndelse, men ofte først efter 1—2 Dages Sengeleie. Expektoratet var serøst eller mukøst de første Dage siden blodblandet, men blot 1—2 Dage, saa tykt, gult i 1—2 Døgn og derpaa atter mukøst. Tilfældenes Fordeling paa Maaneder i Distrikterne i Sogn var følgende. (Se Side 146).

I Sønd- og Nordfjord synes Lungebetændelse i det Hele at have forekommet sjældnere end i det foregaaende Aar og antog ikke nogensteds mere udpræget epidemisk Karakter.

Lungebetændelsens Fordeling paa Maaneder i Sogn.

Distrikt.	Opgivne Tilfælde.	Døde.	Tiden er opgivet for.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.
Lærdal.....	82	11	79	2	3	5	20	6	12	6	3	1	5	6	10
Lyster	80	12	80	4	9	8	12	14	6	7	1	-	6	5	8
Indre Sogn	73	17	73	6	8	9	6	6	7	11	2	4	2	8	4
Midtre —	41	4	41	1	3	-	3	9	5	2	1	1	3	2	11
Ytre —	48	4	48	3	5	4	5	7	8	3	2	1	3	2	5
Tilsammen	324	48	321	16	28	26	46	42	38	29	9	7	19	23	38

Smitsom Diarrhoe med tildels dysenterisk Karakter optraadte i ytre Søndfjord spredt som en Fortsættelse af Epidemien i 1884, hyppigst i Høst-maanederne og meget godartet. I December var akut Diarrhoe temmelig udbredt paa Gaardene øvre og nedre Bø og Aalhus i Jølster i indre Søndfjord (omtrent 30 Tilfælde, 1 Dødsfald). Aarsag var formentlig urent Drikkevand ved Tilsig fra Udhusene under den samtidig indtrufne ualmindelig rigelige Nedbør.

Veneriske Sygdomme, behandlede udenfor Sygehus, ville sees af følgende Tabel:

Sygdom.	Tils. behandlede Tilfælde.	Fordeling paa Lægedistrikterne.					
		1	2	3	6	8	9
		Lærdal.	Lyster.	Indre Sogn.	Ytre Søndfjord.	Kinn.	Ytre Nordfjord.
		Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis.....	3	1	1	-	-	1	-
Gonorrhoe	11	6	-	1	1	2	1

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** hidsættes foranstaaende Tabel. (Se Side 142—143).

Svindstot. For det hele Amt udgjør Dødsprocenten af Svindstot 7.8 pCt. af samtlige kjendte Dødsaaarsager og 12.6 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Landdistrikterne henholdsvis 7.9 pCt. og 12.7 pCt.

Om Amtets **Sindsyge** se den almindelige Beretning.

Oestrus hominis. I indre Søndfjord ekstraheredes i April en Oestrus-larve fra Lænderegionen hos en Kvinde.

Chirurgiske Tilfælde. Fra Lærdal omtales en Fractura pelvis (Overrivning af Forbindelsesstedet mellem Symphysis og venstre Os pubis) hos en Kvinde. Ved Hjælp af amerikansk Extensionsbandage, Sandpose paa Bruddet og et fast Underlivsbind opnaaedes hurtig Tilheling i god Situs, og Konen har senere født. Brud af Radius og Laarhalsen træffes hyppig hos Fruentimmer, da disse om Vinteren maa gaa lange Veie efter Vand til Kreaturerne og paa ulændt tilfrossen Mark maa balancere med en fyldt Vandbøtte paa hver Side. (Møinichen).

Obstetriciske Operationer. Efterfølgende Tabel giver en Oversigt over de af Lægerne udførte obstetriciske Operationer med Angivelse af Indikation

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Lærdal	58	5	26	32
Lyster	41	5	14	27
Indre Sogn	47	4	29	18
Midtre —	30	1	9	21
Ytre —	105	8	45	60
Ytre Søndfjord	81	3	11	70
Indre —	49	6	14	35
Kinn	31	1	9	22
Florø By	5	-	2	3
Landdistrikt	26	1	7	19
Ytre Nordfjord	11	2	6	5
Nordfjordeidet	7	1	1	6
Gloppen	60	2	34	26
Indviken	31	5	11	20
Nordre Bergenhus Amt	551	43	209	342
Deraf i Byer	5	-	7	3
— - Landdistrikt	526	43	207	339

og Udfald. Tilsammen udførtes 27 Operationer, hvoraf 1 i Lærdal, 3 i Lyster, 5 i mindre og 2 i ytre Sogn, 2 i ytre og 2 i indre Søndfjord, 5 i Kinn, 3 i ytre Nordfjord, 2 i Nordfjordeidet og 2 i Gloppen.

Fødte og Døde. (Se Tabel Side 148).

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1110 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100:55.0.

Døde paa Barselseng. Lægerne meddele Oplysning om 8, hvoraf 6 døde af Barselfeber, 1 af besværlig Fødsel og 1 af Emboli.(?)

De hyppigst opgivne **Dødsårsager.** (Se Side 148).

Veirliget. Vaaren kom sent og var kold, Sommeren var regnfuld og kjøligt, Høsten raa med tidlig indtrædende Nattekulde. Udbyttet af Hø, Korn og Poteter blev derfor baade med Hensyn til Kvantitet som Kvalitet under et Middelsaars; Frugtavlen mislykkedes noget nær fuldstændig. Fra Kinn berettes, at Fiskerierne, naar undtages Laxefiskeriet ved Havkanten, sloge aldeles feil.

Levemaade og hygiæniske Forhold. Fra indre Sogn anføres, at Øl- og Brændevinsdrik er i mærkeligt Aftagende, hvortil væsentlig har bidraget, at der inden Distriktet ikke findes Udsalg af disse Drikke. Ved festlige Leiligheder importeres vistnok fra Bergen adskillige Ankere Brændevin og Kasser med Bayerøl, som dog ikke fremkalder det daglige Fylder, hvortil man før i Tiden maatte være Vidne. (Engh). I midtre Sogn florerer Natteløberiet fremdeles. (Meyer). Fra ytre Sogn meddeles, at Loven om Spedalskes Afsondring er hilset med udelte Glæde og Tilfredshed som en høist nødvendig og dertil meget

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.			Vending.					Udtrækning.			Exviscera- tion.		Efterbyrds operation.
	Mødre		Børn	Mødre		Børn			Moder	Børn		Mødre		Mødre
	lev.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	Uopg.	lev.	lev.	dødf.	lev.	død.	levende.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	13	12	¹⁾ 2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	3	-	1	²⁾ 2	-	-	-	-	⁴⁾ 1	⁵⁾ 1	-
Placenta prævia og Blødning. . .	-	-	-	-	³⁾ 1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Fødfødsel	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Misfoster	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	2
Tilsammen	15	13	3	4	1	1	3	1	2	1	1	1	1	2
		16		5		5				2		2		

¹⁾ Deraf 1 1ste Tvilling; 2den forløstes dødtødt ved Vending, hvor Udfaldet for Moderen er opgivet. ²⁾ Begge 2den Tvilling; a) 1ste forløst ved Tang se Anm. 1, b) forløst levende ved Naturens Hjelp. ³⁾ Dødsårsag: Emboli. ⁴⁾ Dødt Foster i Tverleie; efter Vendingen Tang paa sidstkommende Hoved. ⁵⁾ Fosteret, 2den Tvilling, dødt; 1ste Tvilling forløst ved Naturens Hjelp (uopgivet Udfald); Moderen døde af Barselseber.

Fødte og Døde.

Distrikt.	Leven- de fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne	
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar- sel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selv- mord.
Lærdal	207	113	15	1	1	10	6	-
Lyster	171	78	13	2	2	6	2	-
Indre Sogn	154	90	13	1	1	6	-	-
Midtre —	255	110	19	1	1	9	4	-
Ytre —	269	145	25	5	3	5	7	2
Ytre Søndfjord	229	126	16	2	2	12	13	-
Indre —	325	166	26	5	3	10	5	-
Kinn	230	142	14	2	1	9	8	-
Florø By	14	13	1	-	-	1	-	-
Landdistrikt	216	129	13	2	1	8	8	-
Ytre Nordfjord	148	91	13	-	1	6	8	-
Nordfjordeidet	129	64	15	1	-	4	4	-
Gloppen	153	111	18	1	1	3	-	-
Indviken	197	121	31	4	2	-	3	-
Nordre Bergenhus Amt . . .	2467	1357	218	25	18	80	60	2
Deraf i Byer	14	13	1	-	-	1	-	-
— i Landdistrikt	2453	1344	217	25	18	79	60	2

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		By.	Land- distrikt.
Lungebetændelse	62	-	62
Alderdomssvaghed	62	-	62
Diphtherisk Svælgbetændelse	44	1	43
Svindst	43	-	43
Strubehoste	34	1	33
Kræft (Cancer og Sarcoma)	33	-	33
Vatersot og Morbus Brightii	27	1	26
Chronisk Bronchit	20	-	20
Akut Bronchit	16	-	16
Diarrhoe og Cholera nostras	13	-	13
Hjerneslag	11	-	11
Pyæmi	11	1	10
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen	11	1	10

populær hygiænsk Foranstaltning, hvis Virkeevne alle Vedkommende vil yde sin Tilslutning og Hjælp. Paa de hjemmевærende Spedalskes Opførsel og Forhold har den allerede fremkaldt en iøjnefaldende Forbedring. Det vil neppe blive uden i rene Undtagelsestilfælde, at dens Tvangsforholdsregler ville behøves at

sættes iverk; at de ere der og have Lovskraft er nok for de fleste Spedalske til at vise Forsigtighed. Samtlige Tilsynsmænd have bekjendtgjort Loven for de Spedalske i deres Kreds. (Brandt-Rantzau). I ytre Nordfjord er Blodmangel og slet Ernæring ganske overordentlig hyppige; kun en mindre Del af disse Syge søge Lægehjelp, altsammen en naturlig Følge af Befolkningens store Armod og i alle Retninger elendige Kaar. Trods den slette Hygiæne er imidlertid Tuberkulose snarere sjelden end hyppig, hvilket ogsaa tildels gjælder om Skrofulose. (O. Hiorth). I Indviken har paa Grund af ringe Pengetilgang Nydelsen af Spirituosa været i betydeligt Aftagende. Af Øl, som brygges paa Gaardene og som ofte er temmelig stærkt, nydes dog store Kvantiteter, især ved Gjæstebud og de store Høitider. (H. G. Klouman).

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissionerne, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommis- sioner, Antal Møder.	Vaccine- rede.	Rets- medicinske Forret- ninger.
	Antal an- meldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	12	1075	44	2081	3
Lærdal	1	101	4	208	1
Lyster	1	86	4	205	1
Indre Sogn	1	85	2	117	-
Midtre —	1	84	2	224	-
Ytre —	1	128	4	178	-
Ytre Søndfjord	1	79	8	207	-
Indre —	1	56	4	249	1
Kinn	1	258	3	120	-
Ytre Nordfjord	1	70	2	195	-
Nordfjordeidet	1	22	1	127	-
Gloppen	1	45	2	130	-
Indviken	1	61	8	121	-

XV. Romsdals Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		114.70	117 220	22	3	72	59
1. Vestre Søndmøre		6.70	10 718	1	-	¹⁾ 7	6
Vanelven		2.60	2 615	1	-	2	1
Herø		1.60	2 729	1	-	1	1
Sandø			2 487	-	-	1	2
Ulfsten		2.50	2 887	-	-	3	2

¹⁾ 2 Poster ubesatte.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Debr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
2. Indre Søndmøre		9.60	7 353	1	-	3	3
	Volden	6.10	5 548	1	-	2	2
	Hjørendfjord	3.50	1 805	-	-	1	1
3. Østre Søndmøre		17.20	6 404	1	-	5	5
	Stranden	3.50	2 351	1	-	2	2
	Norddalen	9.30	2 337	-	-	2	2
	Sunnelven	4.40	1 716	-	-	1	1
4. Ørskog		6.90	9 983	1	-	5	5
	Ørskog	2.70	3 781	1	-	2	2
	Skodje	1.00	2 738	-	-	1	1
	Vestnæs	2.60	3 464	-	-	2	2
5. Nordre Søndmøre		2.20	13 726	4	1	9	6
	Aalesund	-	5 603	4	1	-	-
	Borgund	1.40	5 381	-	-	-	-
	Harham	0.80	2 742	-	-	-	-
6. Ytre Romsdal		6.50	12 974	3	-	8	6
	Molde, Kjøbstad	-	1 672	3	-	1	-
	Bolsø	2.20	3 821	-	-	1	1
	Bud	1.10	2 080	-	-	2	1
	Akerø	1.10	2 228	-	-	2	2
	Sandø	0.20	736	-	-	1	1
	Frænen	1.90	2 437	-	-	1	1
7. Indre Romsdal		17.80	11 045	1	-	5	5
	Gryten	8.00	3 052	-	-	1	1
	Eid	-	684	-	-	1	1
	Vold	2.00	996	-	-	1	1
	Væø	1.60	2 570	1	-	1	1
	Næsset	6.20	3 743	-	-	1	1
8. Søndre Nordmøre		5.71	20 055	5	2	12	8
	Christianssund, Kjøbstad	0.11	8 251	5	2	4	-
	Kværnæs	2.80	6 556	-	-	4	4
	Fredø og Grip	0.40	1 489	-	-	2	2
	Øre	1.90	2 489	-	-	1	1
	Strømsnæsset	0.50	1 270	-	-	1	1
9. Sundalen		15.80	6 295	2	-	6	6
	Sundalen	9.20	2 302	1	-	2	2
	Øksendalen	4.30	1 329	-	-	2	2
	Tingvold	2.30	2 664	1	-	2	2

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
10. Surendalen		17.75	9 235	2	-	5	4
	Stangvik	3.70	3 225	1	-	3	-
	Surendalen	7.20	3 105	1	-	1	-
	Rindalen	6.40	2 772	-	-	1	-
	Heggemstranden og Staknæs Bygdelaag af Halse Herred	0.45	133	-	-	-	-
11. Nordre Nordmøre		8.45	9 432	1	-	7 ¹⁾	5
	Edø	2.20	2 865	-	-	-	-
	Tustern		1 339	-	-	-	-
	Aure		3 906	1	-	-	-
	Halse (undt. Heggem- stranden og Staknæs Bygdelaag)	1.05	1 322	-	-	-	-

¹⁾ 1 Post ledig.

Sundhedstilstanden var i det Hele noksaa god. Skarlagensfeber og diphtherisk Svælgbetændelse forekom, men ikke med den Hyppighed som tidligere. Kighoste optraadte i enkelte Distrikter epidemisk men meget mildt. Typhoidfeber var flere Steder hyppigere, Lungebetændelse derimod sjældere end Aaret forud.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1749 eller 13.7 pro mille af den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte (127 600).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hidsættes følgende af Lægernes Opgaver sammendragne Tabel. (Se Tab. Side 152—153).

Typhoidfeber forekom i indre Søndmøre paa Gaarden Folkestad i Volden i Forbindelse med Sygdom sammesteds Aaret forud, og paa Gaarden Rødvatn hos en fra Lofotfisket hjemkommen syg Gut, der smittede sin Søster. I østre Søndmøre viste sig i Januar et Tilfælde paa en Gaard, hvor Sygdommen havde været i 1884; senere i Juni begyndte den paa Gaarden Hjelme i Valdalen og spredte sig derfra ved Smitte — trods Forbud mod Omgang — til Berli, derfra til Valdalen og ytre Dal i Norddalen. I Ørskog vedblev de i forrige Aar begyndte Epidemier i Vestnæs og optraadte paa Gaardene Vestnæs, Faxe og øvre Aas og i Søkvelven (Annex til Ørskog) paa Gaarden Lyshol, Overdal og Haugset. Tilfældene vare i Regelen milde og ophørte først i Søkvelven, medens Smitten i Vestnæs viste sig mere seiglivet og vedvarende; der blev desinficeret saa grundig som mulig paa alle mistænkelige Steder, men efter Julen med dens selskabelige Sammenkomster viste Sygdommen sig igjen paa de samme Tomter. Desuden forekom et isoleret Tilfælde i Skodje, hvor Konen paa Gaarden Ekrol efter et gammelt Lægdslems Død ryddede op i denne Efterladenskaber og deriblandt tømte en Sæk med gamle Filler, der støvede stærkt og lugtede ilde, hvorfor den opbrændtes. Umiddelbart derefter blev den unge raske Kone heftig syg af Typhoidfeber og døde. Det blev oplyst, at den gamle Lægdslem, der var meget egen og skiddenfærdig, havde Mani for at samle og gjemme alskens Filler og Skrab, og at hun for flere Aar siden havde opholdt sig i et Hus, hvor der

I Romsdals Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.		I	
	Behandlede.	Deraf Døde.														Tilfælde.	Dødsfald.	Søndmøre Fogderi (Bergens) Stift).	
																		Tilf.	Dødsf.
Typhoidfeber	212	18	212	52	17	19	20	4	4	11	11	21	3	17	33	212	18	53	3
Cerebrospinal-Meningit. .	3	2	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	3	2	-	-
Barselfeber	24	7	24	2	4	5	2	2	2	3	-	2	-	1	1	24	7	15	4
Vandkopper	80	-	80	13	5	6	23	3	8	5	-	2	4	8	3	80	-	45	-
Skarlagensfeber	427	42	427	35	67	73	43	56	32	27	16	21	21	25	11	427	42	85	2
Røde Hunde	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Rosen	102	5	102	6	6	12	14	11	6	15	2	2	11	10	7	102	5	33	4
Kighoste	291	11	291	4	5	6	22	55	55	38	19	11	45	19	12	291	11	270	9
Diphtherisk Svælgbet. .	156	53	156	17	14	26	13	24	5	14	7	11	10	7	9	156	53	83	29
Strubehoste	17	8	17	2	1	6	2	2	1	1	-	-	-	-	2	17	8	7	6
Akut Katarrh i Luft- veiene og Bronchit. .	1977	19	1977	281	196	181	191	176	116	115	87	121	170	159	184	1977	19	804	11
Katarhalsk og follikulær Angina	550	-	550	90	94	61	54	56	33	28	21	14	33	30	36	550	-	282	-
Lungebetændelse	469	45	469	67	63	42	48	57	29	33	11	27	36	34	22	469	45	213	25
Pleurit	172	9	162	17	15	8	14	17	12	16	15	10	16	11	11	172	9	92	2
Gigtfeber	113	3	113	6	15	8	14	16	10	9	8	9	6	7	5	113	3	49	1
Koldfeber	4	-	4	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	-	4	-	-	-
Diarrhoe (akut)	761	19	661	41	54	58	75	91	53	81	75	83	48	60	42	761	19	382	8
Cholera nostras																			
Blodgang	33	6	33	-	-	-	-	3	2	4	1	5	15	3	-	33	6	1	-
Skjørbug	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Tilsammen	5393	247	5383	633	557	511	534	573	370	401	275	339	420	392	378	5393	247	2414	104

I Romsdals Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	II		Fordeling paa Lægedistrikterne.																					
	Nordmøre og Roms- dals Føg- deri.(Trond- hjemsStift).		1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
			Vestre Sønd- møre.		Indre Sønd- møre.		Østre Sønd- møre.		Ørskog.		Nordre Sønd- møre.		Ytre Romsdal.		Indre Romsdal.		Søndre Nord- møre.		Sundal.		Surendal.		Nordre Nord- møre.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Df.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Df.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Typhoidfeber	159	15	-	-	3	-	12	-	21	3	17	-	32	3	3	1	81	6	14	1	-	-	29	4
Cerebrospinal-Meningit.	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Barselfeber	9	3	3	-	6	3	-	-	1	-	5	1	3	2	-	-	4	-	-	-	2	1	-	-
Vandkopper	35	-	-	-	-	-	-	-	2	-	43	-	2	-	-	-	31	-	-	-	-	-	2	-
Skarlagensfeber	342	40	5	-	15	-	7	1	19	-	39	1	9	3	28	1	129	13	72	5	69	17	35	1
Røde Hunde	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	69	1	6	1	5	-	-	-	3	1	19	2	11	-	6	-	24	-	14	-	10	1	4	-
Kighoste	21	2	9	1	-	-	12	1	37	1	212	6	5	-	2	-	11	1	-	-	3	1	-	-
Diphtherisk Svælgbet.	73	24	25	9	11	5	12	6	5	1	30	8	4	3	26	11	30	4	-	-	-	-	13	6
Strubehoste	10	2	3	2	3	3	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	8	2	-	-	1	-	-	-
Akut Katarrh i Luft- veiene og Bronchit	1173	8	29	1	75	2	11	1	38	2	651	5	343	1	29	1	557	1	93	4	75	-	76	1
Katarrhalsk og folliku- lær Angina	268	-	15	-	32	-	10	-	19	-	206	-	68	-	59	-	114	-	-	-	12	-	15	-
Lungebetændelse	256	20	13	1	13	2	24	1	18	3	145	18	62	4	26	5	80	2	28	6	43	1	17	2
Pleurit	80	7	9	1	13	-	13	1	2	-	55	-	14	-	6	2	37	-	8	3	5	-	10	2
Gigtfeber	64	2	2	-	1	-	7	-	3	1	36	-	4	-	9	-	37	-	10	1	4	1	-	-
Koldfeber	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-
Diarrhoe (akut)	379	11	13	1	52	3	8	-	56	2	253	2	114	2	3	197	2	40	5	11	2	14	-	
Cholera nostras																								
Blodgang	32	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	12	2	-	-	8	4	-	-	-	-	12	-
Skjørbug	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Tilsammen	2979	143	132	17	229	18	116	11	224	14	1713	44	688	21	197	21	1350	35	279	25	237	25	228	61

Liste over forskellige, væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		I		II		1	
	Tilfælde.	Dødsfald.					Søndmøre Fogderi. (Bergens Stift).		Romsdals og Nordmøre Fogderier. (Trondhjems Stift).		Vestre Søndmøre.	
			Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.						
							Md.	Kv.	Md.	Kv.		
Chronisk Rheumatisme	315	-	1	2	124	124	90	-	225	-	15	-
Fnat	87	-	16	8	7	9	19	-	68	-	-	-
Skurv	6	-	1	3	1	1	4	-	2	-	-	-
Kjertelsyge	200	2	79	81	14	20	31	-	169	2	-	-
Rachit.	36	-	18	16	-	-	11	-	25	3	2	-
Simpel Meningit	20	17	6	6	5	3	9	6	12	11	1	1
Tuberkuløs Meningit	37	34	15	11	6	4	19	17	18	17	-	-
Svindstot	314	98	3	13	155	120	99	38	215	60	5	5
Kræft	76	45	-	-	33	38	21	11	55	34	5	3
Vatersot og Morbus Brightii	94	1) 15	7	13	29	35	33	5	61	10	4	1
Blegsot og Anæmi	932	2) 2	21	100	28	614	286	-	646	2	24	-
Menstruationsuordener	142	-	-	-	-	127	66	-	76	-	3	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1545	4	41	49	501	766	788	7	757	4	79	3
Ormesygdomme	85	-	36	31	5	8	27	-	58	-	1	-
Drankersygdomme	5	-	-	-	5	-	1	-	4	-	-	-
Struma	2	-	1	1	-	-	-	-	2	-	-	-

1) Vatersot 4. Morbus Brightii 11

2) Anæmia 1. Anæmia pernicioosa 1.

¹⁾ Vatersot 4. Morbus Brightii 11. ²⁾ Anæmia 1. Anæmia perniciosa 1.

var Typhoidfeber — om hun selv da har havt Sygdommen er uoplyst. Nogen anden Rimelighed for Smitte kunde ikke udfindes; den Gamle antages død af Alderdomssvaghed. (C. A. Randers). I nordre Søndmøre forekom 17 Tilfælde dels isolerede, dels i Forbindelse med Sygdommens Optraaden Aaret iforveien ved en Fabrik et Stykke udenfor Aalesund. I ytre Romsdal optraadte den dels som Husepidemier med 3—4 Angrebne i et og samme Hus, dels med isolerede Tilfælde i alle Distriktets Herreder. Et Tilfælde i Bud forekom hos en Soldat, der kom syg hjem fra Exercerpladsen Gravrok. I indre Romsdal skyldtes Sygdommen i 2 Tilfælde Smitte fra Vaartorskefiskeriet, hvorfra en Mand kom syg hjem til en Plads i Næssets Prestegjeld og smittede sin Broder. I søndre Nordmøre forekom i Januar tilsammen 20 Tilfælde paa Gaardene Ingeborgvik, i Bremsnæs og Raanaas og Helset i Kornstad; i Februar og Marts optraadte 7 Tilfælde paa Nøstvold og Ødegaard i Bremsnæs, didbragt fra Ingeborgvik; i April forekom 5 Tilfælde paa Uglestad i Eide, og var Sygdommen her meget ondartet. Udpaa Høsten forekom den paa Fredø paa Gaarden Bolgen, hvor den fra et Handelssted, hvor tilstrækkelig Isolation af de Syge ikke var iværksat, spredte sig til de nærliggende Pladse og kom til Christianssund, hvor et Spisekvarter fik sin Melkeforsyning fra Bolgen; herved spredtes den til 4 Huse i Byen, hvor efterhaanden 6 Personer indsygnede — fem indlagdes paa Sygehus. Sygdommen omtales fra Christianssund at have været mere end sædvanlig smitsom.

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.																			
2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
Indre Søndmøre.		Østre Søndmøre.		Ørskog.		Nordre Søndmøre.		Ytre Romsdal.		Indre Romsdal.		Søndre Nordmøre.		Sundal.		Surenal.		Nordre Nordmøre.	
Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
5	-	8	-	12	-	50	-	88	-	7	-	76	-	32	-	14	-	8	-
6	-	-	-	6	-	7	-	-	-	2	-	4	-	47	-	11	-	4	-
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
6	-	-	-	5	-	20	-	22	-	2	-	109	-	19	-	8	-	9	-
-	-	-	-	3	-	6	-	1	-	-	-	18	-	4	3	2	-	-	-
3	1	-	-	3	2	2	7	6	3	2	1	1	-	-	-	2	2	-	-
4	4	1	-	-	-	14	13	2	2	-	-	11	10	-	-	2	2	3	3
6	6	4	-	7	4	76	23	44	11	2	1	98	18	35	10	21	9	15	11
1	1	3	1	4	1	8	5	8	1	7	4	19	13	9	5	6	5	6	6
6	-	2	2	7	1	14	1	19	4	6	-	21	1	5	2	3	-	6	3
28	-	8	-	19	-	207	-	199	-	12	-	263	-	91	1	54	-	27	1
21	-	-	-	-	-	42	-	30	-	1	-	32	-	1	-	7	-	5	-
80	2	28	1	38	1	569	-	223	1	40	-	277	-	100	-	44	-	73	3
13	-	-	-	6	-	7	-	11	-	6	-	25	-	2	-	14	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-

En af de Syge var sandsynligvis smittet af den Mad, hun lod hente til Middag, og Kokken paa Sygehuset, der ingen direkte Befatning havde med de Syge, er sandsynligvis smittet ved at have smagt paa Mad, der havde staaet paa Sygestuerne. (R. Brodtkorb). I Sundal forekom den i Tingvold paa Gaarden Varvik og den nærliggende Plads Høibuvik, hvor Pladsens samtlige 6 Indvaanere paa engang laa syge men kom sig, mens en voxen Pige døde paa Varvik. Smitten var rimeligvis kommen fra Fiskeværret Brunsvik ved Christianssund. I nordre Nordmøre optraadte 2 Epidemier, der ikke syntes at staa i Forbindelse med hinanden, den ene paa Smølen fra Juli til September, hvor ialt 10 Tilfælde forekom i 5 nærliggende Huse; i et af disse angrebes 5 Personer — Familien bestod af 7 — og 1 døde. Den anden Epidemi i Aure med ialt 17 Tilfælde optraadte i to Repriser paa samme Gaard: i September paa en Husmandsplads, hvis samtlige Beboere — 5 — omtrent samtidig angrebes, og i November hos Gaardmanden, der døde, medens hans Kone og 3 Børn overstod en alvorlig Typhoidfeber under yderst elendige hygieeniske Forhold. Senere angrebes et tredje Hus paa samme Gaard og 2 Gaarde $\frac{1}{2}$ Mil derfra ved direkte Smitte fra det først angrebne Hus. Den store Udbredning skyldtes den aabenbare Ligegyldighed og Trods, der af enkelte Personer vistes ligeoverfor de trufne Foranstaltninger til Sygdommens Begrænsning; en gammel Husfader forsikrede med truende Gebærder, at han hverken var bange for Loven eller Smitten, der dog snart efter naaede ham med Døden tilfølgende. (H. Chr. Parelius).

Cerebrospinalmeningit traf i ytre Romsdal 2 Brødre (under 15 Aars Alder) hvoraf den ene var død før Distriktslægens Komme, den anden helbrededes. Ved Tilfældet i Surendal hos en voksen Kvinde, der døde, angives stærk Overanstængelse i koldt, vaadt Veir at være gaaet i Forveien.

Skarlagensfeber forekom i vestre Søndmøre paa et Par Steder i Herø Sogn. Den var i indre Søndmøre i Hjørendfjord en Fortsættelse af forrige Aars Epidemi, og herfra kom Smitte til et Par Steder i Ørsten og Volden, hvor der desuden paa Gaarden Halkjeldvig forekom en Del Tilfælde, uden at Smitten for disse kunde udredes. I østre Søndmøre forekom Tilfældene paa Præstegaardene i Norddalen og Stranden og endnu en anden Gaard (Dræge) i Stranden, — sidstnævnte Sted antagelig ved Smitte fra Aalesund, — uden at sprede sig yderligere. Tilfældene i Ørskog i Februar var den sidste Opblussen af den siden 1882 værende Epidemi, senere forekom et Par spredte Tilfælde. Epidemien bevarede til det sidste samme Præg med lette, hurtig overstaaede primære Symptomer men hyppig paafølgende Nyresygdom og Vatersot. (C. A. Randers). Tilfældene i nordre Søndmøre syntes at være dels Efternølere af forrige Aars Epidemi, dels at maatte tilskrives ny Import fra andre Steder. I ytre Romsdal forekom Sygdommen paa Harøen og Malmedalen i Frænen, hvor den havde hersket i længere Tid, før den anmeldtes, da den var meget mild. I indre Romsdal vedblev den fra forrige Aar og i søndre Nordmøre optraadte den saavel i Landdistrikterne som i Christianssund, paa begge Steder mildt. I Sundal holdt den sig væsentlig til Vaagbø og Røttingsnæs Skolekredse i Tingvold og et Par Pladse paa Ulvundeidet. Samtidig forekom Sygdommen i Stangvik (Surendals Distrikt), hvor nogle lette Tilfælde i Slutningen af 1884 og Begyndelse af 1885 paa Gaarde omkring Kirken ikke vare blevne paaagtede, hvorfra den spredte sig over en stor Del af Stangvik. Den optraadte her overordentlig ondartet, idet overmaade høi Feber, diphtheriske og gangrænøse Affektioner af Svælget, Phlegmone udenpaa Halsen, stærk Diarrhoe tildels med Blodafgang, Nyrebetændelse med Uræmi jævnlig ledsagede Sygdommen. (L. W. Selmer). I nordre Nordmøre optraadte den med lette og spredte Tilfælde undtagen paa Tustern, hvor den ved Smitte fra Christianssund i November og December fik epidemisk Udbredning, der dog ophørte ved Aarets Udgang.

Kighoste var temmelig udbredt i Ulfsten i vestre Søndmøre og i Stordalen og Stranden af østre Søndmøre Distrikt. Den importeredes til Ørskog ved Pindsetid ved en Skolegut fra Aalesund. Epidemien var godartet og Antallet af Angrebne overgaar betydelig Antallet af Behandlede. (C. A. Randers). I nordre Søndmøre fik den fra April nogen Udbredelse saavel i Aalesund som Landdistrikterne, uden at Lægehjelp synderlig søgtes, saa Antallet ogsaa her er større end det opførte Antal Behandlede. En liden Epidemi i Todalen i Surendal Distrikt i Begyndelsen af Aaret spredte sig ikke og ophørte udover Vaaren.

Diphtherisk Svælgetændelse vedblev flere Steder i vestre Søndmøre især i Søvde Sogn af Vanelven og optraadte desuden med enkelte spredte Tilfælde i Sandø og Vartdalstranden, men var ophørt ved Aarets Udgang. Blandt de behandlede Tilfælde i indre Søndmøre forekom nogle Tilfælde af diphtherisk Belæg i Saar. I Folkestadbygden døde nemlig et lidet Barn af diphtherisk Belæg, udgaende fra Navlesaaret og Moderen fik diphtherisk Belæg paa Læben, hvor hun havde bidt sig. Paa Foldal i Ørsten optraadte i Marts nogle Tilfælde af smitsomme Saar (Eczem) i Ansigtet og Hovedet, tildels belagte med diphtherisk Belæg med hovne Glandler. Et Barn var dødt ved Lægens Ankomst og et andet døde kort efter (som det syntes af Hjerteparalyse). Et Par dødeligt endende Tilfælde af Strubehoste i samme Sogn (Ørstensvig i Ørsten) hos en voksen Pige og hendes yngre Broder var rimeligvis af diphtherisk Natur. (F. C. H. Arentz). I østre Søndmøre udbrød Sygdommen i Mai Maaned paa Tafjord Gaard, did-

bragt enten fra Lom eller Romsdalen, og holdt sig dersteds paa Grund af den tætte Bebyggelse, der vanskeliggjorde Foranstaltninger mod den. I Ørskog og nordre Søndmøre forekom endel spredte Tilfælde. I indre Romsdal viste den sig temmelig ondartet med Tilbøielighed til at angribe Luftrørets Slimhinde. Tilfældene i søndre Nordmøre er alle paa et nær indtrufne i Christianssund, hvor de opgivne 4 Dødsfald ogsaa ere forekomne. I nordre Nordmøre viste Sygdommen sig paa de i 1884 angrebne Gaarde og disses Nabogaarde.

Lungebetændelse forekom meget sjeldnere end Aaret forud. Fra indre Romsdal omtales, at den i mange Tilfælde optraadte mere som kapillær Bronchit eller katarrhalsk Lungebetændelse med mindre udpræget Sting, mere tyndflydende omend blodigt Expektorat; disse Tilfælde viste sig ogsaa som de mest dødelige; i Regelen angrebes begge Lunger og Døden indtraadte under Symptomer af Lungeødem med Kvælning. (Chr. A. Lund).

Diarrhoe og Cholera nostras optraadte ogsaa meget sjeldnere end Aaret forud. Nogle Tilfælde med blodige Udtømmelser viste sig i Molde og Christianssund samt paa Tustern (nordre Nordmøre), paa hvilket sidste Sted Aarsagen antoges at være Nydelse af Havremel, der var malet af den indhøstede dels umodne dels frosne Havre.

Blodforgiftning. Fra indre Romsdal omtales et Par Tilfælde af Blodforgiftning. Den ene, en 27aarig ung Mand, begyndte 4 Dage efter han havde faaet Hugsaar i Pegefingeren og vanskjøttet Saaret at blive kuldskjær og døsigt, fik Hovedpine, Smerte og Stivhed i Nakkemusklerne; Temperatur efterhaanden stigende over 40°, Træghed tildels Delirier og Obstruktion. Intet Udslet eller de for Typhoidfeber vanlige Tegn fra Underlivet. I et lignende Tilfælde hos en anden Mand kunde nogen Læsion ikke bestemt paavises. Begge helbrededes. (Chr. Lund).

Forgiftning. I Sundalen forekom i Verumdalen i November flere Forgiftninger antagelig ved bedærvet Flesk. Sygdomsbilledet lignede Atropinforgiftning. Tilstanden varede omtrent 14 Dage og svandt lidt efter lidt. Hvormange der angrebes, vides ikke, da det tildels holdtes hemmeligt. 2 Tilfælde kom til Læges Observation. (H. Brodtkorb).

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde ville sees af følgende Tabel.

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Kjendte Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne														
			I.		II		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			Søndmøre Fogderi.		Romsdals og Nordmøre Fogderi.		Vestre Søndmøre	Indre Søndmøre	Østre Søndmøre	Ørskog.	Nordre Søndmøre	Ytre Romsdal.	Indre Romsdal.	Søndre Nordmøre	Sundal.	Surendal.	Nordre Nordmøre
			Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tf.	Tf.	Tilf.
			Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tf.	Tf.	Tilf.
Syphilis . . .	37	1	11	26	1	-	-	1	-	10	5	1	1	13	-	7	-
Gonorrhoe .	134	-	51	83	-	3	5	-	1	42	13	-	-	58	7	2	3

Til Oplysning om en Del af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** hid sættes følgende Tabel. (Se Side 154—155).

Fnat siges at være tiltaget i den senere Tid i Ørskog dog uden nogen egentlig stor Udbredning. Almuen behandler sig i Regelen selv med Styraxsalve. (C. A. Randers). Fra Surendalen omtales, at den vistnok er adskillig udbredt, men kommer sjelden under Lægebehandling. (L. Selmer).

Blegsot og Anæmi siges, ligesom Tæring, Sindssygdom og Spedalskhed, at forekomme hyppigere i Vestnæs end i de søndmørske Prestegjeld. (C. A. Randers).

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Vestre Søndmøre	49	5	17	32
Indre —	47	6	18	29
Østre —	20	-	11	9
Ørskog	33	4	14	19
Nordre Søndmøre	108	23	44	64
Aalesund	71	15	24	47
Landdistrikt	37	8	20	17
Ytre Romsdal	81	11	21	60
Molde	43	6	7	36
Landdistrikt	38	5	14	24
Indre Romsdal	56	1	21	35
Søndre Nordmøre	122	18	35	87
Christianssund	102	16	30	72
Landdistrikt	20	2	5	15
Sundal	74	10	25	49
Surendal	70	9	25	45
Nordre Nordmøre	64	11	16	48
Romsdals Amt	724	98	247	477
Deraf i Byer	216	37	61	155
— - Landdistrikt	508	61	186	322
Deraf tilhørende Bergens Stift	257	38	104	153
— — Trondhjems —	467	60	143	324

Svindsot. For hele Amtet udgjorde Dødsprocenten af Svindsot 13.5 pCt. af samtlige kjendte Dødsårsager og 20.5 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne udgjorde Dødsprocenten henholdsvis 17.1 og 23.8 pCt.; for Landdistrikterne henholdsvis 12.0 og 18.9 pCt.

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Obstetriciske Operationer. Tabellen paa næste Side giver Oversigt over de af Lægerne udførte obstetriciske Operationer med Angivelse af Indikation og Udfald. Der udførtes 57 Operationer, hvoraf 4 i vestre og 5 i indre Søndmøre, 3 i Ørskog, 10 i nordre Søndmøre, 9 i ytre og 2 i indre Romsdal, 16 i søndre Nordmøre, 2 i Sundal, 3 i Surendal og 3 i nordre Nordmøre Distrikter.

Døde paa Barselseng. Efter Presternes Opgaver døde 13 Kvinder paa Barselseng. Lægerne have opgivet Dødsårsag for 10, deraf 7 af Barselfeber, 2 ukjendt Aarsag men efter foretagen obstetricisk Operation, (en antagelig Barselfeber, en antagelig Emboli) og 1 af Livmoderbristning.

Fødte og Døde. (Se Tabel Side 160).

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1745 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 50.0.

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.				Udtrækning.		Perforation.		Embryotomi.		Efterbyrdsoperation.
	Mødre		Børn		Mødre		Børn		Moder	Barn	Mødre.		Mødre		Mødre.
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	lev.	lev.	død.	lev.	død.	lev.
Utilstrækkelige Veer, langsom Fødsel	33	¹⁾ 1	29	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	6	-	5	1	²⁾ 2	³⁾ 1	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Placenta prævia og Blødning	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Bensvulst i Bækkenet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Stor forbenet Hjerneskalles	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	⁴⁾ 1	-	-	-	-
Ansigtfødsel	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fødsel	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	3	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Forsømt Tverleie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	⁵⁾ 1	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Romsdals Amt	41	1	36	6	6	1	2	5	1	1	1	1	1	1	3
Deraf i Bergens Stift	17	-	15	2	2	1	1	2	1	1	1	-	-	-	-
— Trondhjems Stift	24	1	21	4	4	-	1	3	-	-	-	1	1	1	3
	24		42		7		7		1	1	2		2		3

¹⁾ Dødsårsag ukjendt, antagelig Barselfeber 8 Dage efter Forløsningen. ²⁾ Perforation paa sidstkommende Hoved udførtes 1 Gang efter foretagen Vending. ³⁾ Dødsårsag: Livmoderbristning. ⁴⁾ Dødsårsag: Barselfeber. Det var Konens 15de Barselseng. ⁵⁾ Dødsårsag ukjendt, antagelig Emboli 8 Timer efter Forløsningen.

Fødte og Døde.

Distrikt.	Leven- de fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne	
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bør- sel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selv- mord.
Vestre Søndmøre	289	128	20	2	-	9	8	-
Indre —	220	106	17	2	3	6	4	-
Østre —	174	73	13	1	-	3	2	-
Ørskog	334	137	27	3	-	10	3	1
Nordre Søndmøre	480	259	49	4	1	15	43	1
Aalesund	239	124	24	3	-	8	31	1
Landdistrikt	241	135	25	1	1	-	12	-
Ytre Romsdal	368	214	29	1	2	15	9	2
Molde	40	41	2	-	-	4	1	1
Landdistrikt	328	173	27	1	2	11	8	1
Indre Romsdal	273	138	18	2	1	12	1	-
Søndre Nordmøre	665	320	45	8	1	21	12	1
Christianssund	324	177	23	3	-	8	10	1
Landdistrikt	341	143	22	5	1	13	2	-
Sundalen	163	106	8	-	1	1	6	1
Surendalen	231	111	9	1	2	8	1	-
Nordre Nordmøre	287	156	22	2	2	13	8	-
Romsdals Amt	3494	1749	257	26	13	113	97	6
Deraf i Byer	603	342	49	6	-	20	42	3
— - Landdistrikterne	2891	1407	208	20	13	93	55	3
Deraf i Bergens Stift	1396	653	121	12	4	39	59	1
— - Trondhjems —	2098	1096	136	14	9	74	38	5

De hyppigste Dødsårsager vare:

Dødsårsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land- distrikterne.
Svindstot	98	37	61
Alderdomssvaghed	60	12	48
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen (tilsammen)	54	26	28
Diphtherisk Svælgbetændelse	53	10	43
Lungebetændelse	45	10	35
Kræft	45	15	30
Skarlagensfeber	42	12	30
Hjerneslag	32	13	19
Diarrhoe og Cholera nostras	19	5	14
Akut Bronchit	18	7	11
Typhoidfeber	18	5	13

Veirliget var i det Hele taget surt og kaldt næsten hele Aaret, paa flere Steder frøs Kornet. Aarsudbyttet under Middelsaars. Stærke Storme med Tab af Fiskerbaade og mange Menneskeliv omtales fra Aalesund, og Jordskred i større Udstrækning fandt Sted i indre Romsdals Distrikt. Indre Romsdal, navnlig paa Veblungsnæs og opigjennem Romsdalen, især om Vinteren, beskrives som et «Vindhul». Vinden synes at faa forøget Kraft mellem de høie Fjelde, enten den kommer fra Øst eller Vest, navnlig er Østenvinden (Sjella) navnkundig som ualmindelig skarp og gjennemtrængende. Er den da tillige ledsaget af Sne eller Snefok, kan Snestormen blive saa voldsom, at det bliver aldeles ugjærligt at komme nogen Vei. Paa Grund af de forskjellige fremherskende Vinde er der sjelden eller aldrig godt Føre om Vinteren, idet Sneen i Regelen fyker sammen i store Skavler, og naar der saa indtræffer Regn, bliver der en sørgelig Blanding af Vogn og Slædeføre. Fjordene maa ogsaa siges at være meget utrygge og farlige at befare med Baad, især om Vinteren; heldigvis er der nu hyppig og regelmæssig Dampskibsfart paa Fjordene. (C. A. D. Lund).

Om de **hygiæniske Forhold** i indre Romsdal nævner Distriktslægen at der «trods Sjella» skorter meget paa frisk Luft i de mindre Boliger. Ogsaa rent Vand kan ofte kun vanskelig tilveiebringes. Levealderen synes dog at være høi. Lavest synes de hygiæniske Forhold ligesom ogsaa Oplysningen og Moraliteten at staa i Næssets Herred, medens man derimod faar Indtrykket af, at de staa høiest i Veø, hvor man i det Hele møder større Orden og Renlighed. I Eid og Vold er det heller ikke saa galt, mindre tilfredsstillende derimod i Gryten. (C. A. D. Lund). Fra Christianssund anføres, at Befolkningen i Byen som paa Landet er i høi Grad bleven sat tilbage i økonomisk Henseende i 1885, i Byen paa Grund af mange Falliter og Landbefolkningen paa Grund af feilslaget Fiske og mislykket Grøde, navnlig af Korn.

Om Amtets **Apotheker** se den almindelige Beretning.

Amtet har **Sygehus** i Molde, hvor ogsaa Reknæs Pleiestiftelse for Spedalske er beliggende. Desuden findes kommunalt Sygehus i Aalesund.

Følgende Tabel giver en Oversigt over Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger:

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommis- sioner. Antal Møder.	Vaccine- rede.	Rets- medicinske Forret- ninger.
	Antal an- meldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	-	1402	43	2788	13
Vestre Søndmøre	1	49	1	419	-
Indre —	1	49	4	185	-
Østre —	1	11	3	146	-
Ørskog	1	23	-	301	1
Nordre Søndmøre	2	¹⁾ 390	⁴⁾ 1	365	-
Ytre Romsdal	1	²⁾ 107	8	319	2
Indre —	1	31	6	211	-
Søndre Nordmøre	2	³⁾ 442	7	524	9
Sundal	1	92	1	196	-
Surendal	1	119	6	-	-
Nordre Nordmøre	1	89	6	122	1

¹⁾ Deraf 367 i Aalesund By. ²⁾ Deraf 44 i Molde By. ³⁾ Deraf ca. 400 i Christianssund By. ⁴⁾ Desuden flere Møder i Aalesunds Sundhedskommission.

XVI. Søndre Trondhjems Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		143.75	116 804	42	2	53	34
1. Trondhjems Stads- fysikat	Trondhjem, Kjøbstad	0.20	22 152	23	2	16	-
2. Strinden		5.90	13 356	¹⁾ 5	-	5	5
	Strinden	2.70	7 879	4	-	2	2
	Klæbbu	1.90	1 548	-	-	1	1
	Bynæsset	0.60	2 046	-	-	1	1
	Leinstranden	0.40	1 091	-	-	1	1
	Budviken	0.30	792	-	-	1	1
3. Selbu	Selbu	19.60	5 633	1	-	2	2
4. Røros		17.90	5 190	2	-	2	3
	Røros med Bergstaden	12.30	1 903	-	-	-	2
	Røros		1 635	2	-	1	-
	Aalen		1 652	-	-	1	1
	Til Røros Prestegjeld og Røros Lægedistr. hører derhos en Del af Tol- gens Herred (238 Indb.) af Hedemarkens Amt, hvorefter Lægedistrik- tet indbefatter	17.90	5 428	-	-	-	-
5. Guldal		23.35	14 255	2	-	6	7
	Melhus	1.94	2 529	2	-	uopgivne Bopæle.	
	Flaa		631	-	-		
	Høilandet	1.21	1 247	-	-		
	Horg	2.30	2 445	-	-		
	Støren	5.60	2 225	-	-		
	Budal		531	-	-		
	Soknedalen	3.30	1 980	-	-		
	Singsaas	5.40	1 757	-	-		
	Holtaalen	3.60	910	-	-		
6. Opdal		20.70	5 133	1	-	2	1
	Opdal	18.90	4 311	1	-	2	1
	En Del af Rennebu (søn- denfor Vangsgraven) .	1.80	822	-	-	-	-

¹⁾ Distriktslægen er bosat i Trondhjem.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1874.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
	Til Opdals Lægedistrikt hører derhos Indset An- nex (1. ⁵⁰ □ M. med 573 Indb.) til Kvikne af He- demarkens Amt, hvoref- ter Lægedistriktet ind- befatter	22. ²⁰	5 706	-	-	-	-
7. Orkedal		14.40	15 617	3	-	7	5
	Børsen	2.00	3 711	-	-	1	1
	Orkedal	4.00	6 574	2	-	3	2
	Meldal	4.60	3 427	1	-	1	1
	Rennebu (den til Opdals Distrikt hørende Del fraregnet)	3.80	1 905	-	-	1	1
8. Hiteren		7.30	8 421	1	-	3	3
	Hiteren	7.30	4 469	1	-	2	2
	Frøien		3 952	-	-	1	1
9. Hevne	Hevne	9.00	4 799	1	-	1	1
10. Ytre Fosen		7.70	8 768	1	-	3	2
	Bjugn	3.80	4 190	-	-	1 ¹⁾	-
	Ørlandets Hovedsogn af Ørlandet	1.00	3 175	1	-	2	1
	Jøssunds Sogn af Aa- fjord	2.00	1 403	-	-	-	1
11. Indre Fosen		6.30	7 009	1	-	4	2
	Stadsbygden	2.10	1 901	-	-	1	1
	Rissen	3.30	3 837	1	-	2	
	Værnæs Sogn af Ør- landet	0.90	1 271	-	-	1 ¹⁾	1
12. Nordre Fosen		11.40	6 471	1	-	2	3
	Bjørnør	6.40	4 237	1	- ¹⁾	1	2
	Aa Hovedsogn af Aa- fjord	5.00	2 234	-	-	1	1

¹⁾ 1 Post ledig.

Sundhedstilstanden var god undtagen i Opdals Distrikt. Typhoidfeber og diphtherisk Svælgbetændelse var i Aftagen; men forøvrigt iagttoes ikke nogen betydelig Forskjel fra de epidemiske Sygdommes Optræden i det foregaaende Aar. Kighoste havde fremdeles stor Udbredning.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 2205 eller 18.1 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (121 600).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hidsættes efterfølgende af Lægernes Opgaver sammendragne Tabel. (Se Side 164—165).

I søndre Trondhjems Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for:	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.	
	Behandlede.	Deraf Døde.														Tilfælde.	Dødsfald.
Typhoidfeber	76	10	76	6	2	6	8	6	9	7	3	6	5	11	7	76	10
Cerebrospinal-Meningit.	4	1 ¹⁾	4	-	-	1	-	1	-	2	-	-	-	-	-	4	1
Barselseber	40	10	38	6	2	5	1	5	1	3	3	2	3	2	5	42	12
Børnekopper	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2	-
Vandkopper	87	-	87	5	4	18	14	9	6	6	5	1	5	1	13	87	-
Skarlagensfeber	359	48	359	49	43	30	21	34	21	16	24	20	24	48	29	360	49
Røde Hunde	13	-	13	-	-	-	-	4	1	2	-	1	1	1	3	13	-
Mæslinger	7	-	7	-	-	-	2	1	-	1	1	2	-	-	-	7	-
Rosen	78	1	61	3	4	6	8	11	10	8	2	-	5	2	2	78	1
Kighoste	493	35	493	137	81	88	52	24	21	12	20	30	11	13	4	499	41
Diphtherisk Svælgbetændelse . .	101	25	101	15	6	19	13	8	4	4	13	2	5	6	6	102	26
Strubehoste	32	19	32	3	4	7	1	2	2	6	1	-	4	1	1	35	22
Kusma	53	-	53	-	-	-	1	-	-	-	-	-	18	14	20	53	-
Akut Katarrh i Luftveiene og Bronchit	4751	37	4649	678	598	522	434	399	330	245	192	226	318	349	358	4754	40
Katarrhalsk og follikulær Angina	218	-	208	16	21	23	19	17	12	20	12	12	23	22	11	218	-
Lungebetændelse	614	76	614	99	64	53	59	84	60	38	22	17	31	45	42	626	88
Pleurit	141	10	139	17	12	16	14	6	17	13	11	9	9	10	5	141	10
Gigtfeber	154	3	153	11	12	19	25	15	16	12	17	6	7	7	6	154	3
Koldfeber	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Diarrhoe (akut)	1094	29	1094	76	79	79	94	90	83	123	129	93	59	78	111	1094	29
Cholera nostras																	
Blodgang	13	-	13	-	1	2	4	-	2	1	-	-	-	3	-	13	-
Skjørbug	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	1
Tilsammen	8333	305	8199	1122	933	894	771	716	595	519	457	427	528	614	623	8361	333

I søndre Trondhjems Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Fordeling paa Lægedistrikterne.																							
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12	
	Trondhjem.		Strinden.		Selbu.		Røros.		Guldal.		Opdal.		Orkedal.		Hiteren.		Hevne.		Ytre Fosen.		Indre Fosen.		Nordre Fosen.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Typhoidfeber	31	5	20	2	-	-	1	1	11	2	-	-	5	-	-	-	-	-	3	-	3	-	2	-
Cerebrospinal-Meningit . . .	-	-	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Barselseber	6	1	3	-	-	-	10	4	3	-	4	-	6	3	1	1	3	1	3	1	1	1	2	-
Børnekopper	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Vandkopper	67	-	8	-	1	-	5	-	1	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Skarlagensfeber	121	9	43	5	4	-	-	-	65	3	36	10	20	2	21	7	7	2	-	-	5	3	38	8
Røde Hunde	6	-	5	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
Mæslinger	-	-	6	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rosen	15	1	6	-	-	-	31	-	-	7	-	7	-	-	-	-	-	7	-	1	-	4	-	
Kighoste	151	10	1	-	94	8	87	6	31	-	21	2	13	1	28	2	1	-	42	5	9	2	21	5
Diphtherisk Svælgbetænd. . .	20	5	10	2	6	-	16	-	14	2	19	7	-	-	-	-	-	4	2	7	3	6	5	
Strubehoste	15	11	-	-	2	1	2	-	-	-	-	-	8	7	-	-	-	8	3	-	-	-	-	
Kusma	52	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Akut Katarrh i Luftveiene og Bronchit	3253	27	130	4	56	1	592	1	161	1	62	-	128	3	41	-	9	1	176	-	88	2	58	-
Katarrhalsk og follikulær Angina	2 ^y) -	-	25	-	2	-	66	-	31	-	16	-	21	-	10	-	-	37	-	6	-	4	-	
Lungebetændelse	205	32	40	6	49	6	107	8	54	5	26	-	61	15	8	2	3	-	26	4	19	6	28	4
Pleurit.	46	4	13	-	2	-	22	2	5	-	5	-	26	2	2	-	1	-	10	-	6	1	3	1
Gigtfeber	64	-	4	-	1	-	24	-	20	-	11	-	16	1	1	-	1	-	7	1	2	1	3	-
Koldfeber	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Diarrhoe (akut)	720	18	71	3	8	1	132	1	31	1	15	1	29	1	8	1	-	53	1	17	1	10	-	
Cholera nostras																								
Blodgang	9	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
Skjørbug	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tilsammen	4781	123	387	22	225	17	1104	25	429	14	222	20	345	35	120	13	26	4	378	17	164	20	180	23

¹⁾ Opført paa Listen over Dødsaaersager under Diagnosen Meningit. ²⁾ Ikke særskilt opgivet fra Trondhjems Stadsfysikat.

Liste over forskjellige, væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	1		2	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Trondhjem.		Strinden.	
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.					
								Md.	Kv.	Md.	Kv.
Chronisk Rheumatisme	514	-	2	3	299	184	27	239	-	17	-
Fnat	29	-	14	6	6	3	10	11	-	7	-
Skurv	7	-	4	2	-	1	3	-	-	2	-
Kjertelsyge	306	5	135	130	13	24	29	172	2	21	2
Rachit	51	1	24	20	-	-	15	26	1	-	-
Simpel Meningit	43	34	15	8	5	6	8	10	10	2	2
Tuberkuløs Meningit	36	30	13	14	2	1	14	15	14	12	7
Svindstot	604	265	20	31	198	254	33	315	100	60	26
Kræft	133 ¹⁾	80	-	1	45	59	25	43	20	10	5
Vatersot og Morbus Brightii	100 ²⁾	23	5	5	45	43	20	38	7	10	6
Blegsot og Anæmi	1012	1	23	97	73	764	33	476	1	47	-
Menstruationsuordner	237	-	-	-	-	226	26	162	-	6	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1612	10	37	47	749	703	31	573	-	74	2
Ormesygdomme	134	-	49	59	9	5	134	64	-	3	-
Drankersygdomme	14	1	-	-	14	-	8	12	1	-	-
Struma	10	1	-	-	1	8	7	4	-	-	-

¹⁾ Kræft og Sarkom. ²⁾ Vatersot 8. Morbus Brightii 15.

¹⁾ Kræft og Sarkom. ²⁾ Vatersot 8, Morbus Brightii 15.

Typhoidfeber anmeldtes betydelig sjældnere fra Trondhjem og nærliggende Landdistrikter, hvor den forekom hyppigst i det foregaaende Aar. Fra Orkedal, Fosen og især Guldal opgives derimod nogle flere Tilfælde end i 1884. I Trondhjem viste den sig kun sporadisk; ligesaa i Strindens Distrikt (Malvik, Lade, Tilder), indtil der i sidste Kvartal indtraf 7 lette Tilfælde paa to Gaarde i By-næsset. I Røros observeredes i Marts et Tilfælde paa et Sted, hvor der for 7 Aar tilbage havde været Typhoidfeber. Fra Orkedal omtales en mindre Epidemi, begrændset til Gaarden Enger, med 5 Tilfælde i et enkelt Hus. I Juni angrebes i ytre Fosen en Kone fra Værnæs: hun havde under Arbeide med Fisketørring havt midlertidigt Ophold paa Gaarden Storfosen hos en Søster, som havde ligget i Typhoidfeber November 1884; hun kom syg hjem til Værnæs (indre Fosen) og smittede der sine 2 Søstre. — I ytre Fosen indtraf tillige i November og December 2 Tilfælde paa Gaarden Hougen i Bjugn, hvor Sygdommen havde været i November 1880. Den viste sig ligeledes mod Aarets Slutning paa Gaarden Kraakfjord i Roans Sogn af nordre Fosen og holdt sig der fremdeles i 1886.

Af **Cerebrospinalmeningit** iagttoges 4 Tilfælde i Røros Distrikt, deraf i et Hus 3 med et Dødsfald.

Skarlagensfeber anmeldtes fra Guldal og Opdal noget hyppigere end i 1884. Den kan ikke sees at have været i Røros og ytre Fosen. I Strindens Distrikt holdt Epidemien sig mest i Lade, men forresten paa forskjellige Steder

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne:																			
3		4		5		6		7		8		9		10		11		12	
Selbu.		Røros.		Guldal.		Opdal.		Orkedal.		Hiteren.		Hevne.		Ytre Fosen.		Indre Fosen.		Nordre Fosen.	
Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
-	-	113	-	38	-	12	-	24	-	35	-	-	-	-	-	13	-	23	-
-	-	1	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
7	-	49	-	11	-	10	-	19	1	2	-	1	-	8	-	4	-	2	-
1	-	16	-	2	-	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	8	3	3	2	-	-	14	11	2	2	1	1	3	3	-	-	-	-
4	4	2	2	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	12	31	12	30	18	19	8	67	43	16	15	5	4	25	17	9	7	11	3
4	4	7	4	12	10	7	4	24	15	4	4	3	1	8	7	7	3	4	3
2	-	16	1	-	-	4	2	8	3	4	1	-	-	10	2	4	-	4	1
17	-	154	-	54	-	87	-	36	-	10	-	10	-	82	-	14	-	25	-
2	-	24	-	-	-	6	-	5	-	5	-	2	-	11	-	9	-	5	-
42	-	357	-	-	-	86	2	101	-	68	3	8	-	88	3	45	-	170	-
-	-	37	-	-	-	-	-	10	-	-	-	2	-	7	-	7	-	4	-
-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	2	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-

i samtlige Prestegjeld hele Aaret. Den i forrige Beretning omtalte Epidemi i Opdal blussede efter en foreløbig Stands paa en Maaned paany frem kort efter Jul paa et begrændset Strøg 6 km. vest for Kirken; Distriktslægen antager, at den muligens skyldtes ikke desinficerede Klæder, der vare tagne frem til Helgen. Sygdommen optraadte ogsaa ondartet i Indset, som fik den fra Soknedalen over den øverste Gaard i Rennebu; Larynxaffektioner skulle have forekommet hyppig. I nordre Fosen antages de fleste Børn, som tidligere havde undgaaet Smitten, at have været angrebne; i de lettere Tilfælde søgtes ikke Læge. (Kjelsberg).

Mæslinger sees at have været paa flere Steder i Strindens Distrikt, den kom ikke under Lægebehandling. (Berg).

Kighoste. Den fra 1884 kommende Epidemi naaede nu ogsaa de hidtil skaanede Distrikter, først Hiteren, derpaa Fosen; den skal have været meget udbredt, men mild, saa kun de færreste søgte Lægehjelp; fra Strinden anmeldtes saaledes kun et eneste Tilfælde. I nordre Fosen antages den at have været paa hver eneste Gaard i Distriktet; samtlige 6 Dødsfald skyldtes tilstødende Lungebetændelse. I Selbu døde de fleste af kapillær Bronchit. Epidemiens Gang var i ytre Fosen fra den sydøstlige Del vest- og nordover hen mod Havkysten. De stærkest angrebne Dele af indre Fosen var Lensviken og Værnæs.

Diphtherisk Svælgbetændelse var i stærkt Aftagende og iagttoges væsentlig i første Halvaar. Den optraadte spredt over hele Røros Distrikt og kun paa et Par Steder epidemisk. Blandt de øvrige Distrikter sees den at have

Liste over de af Lægerne meddelte

Dødsarsag.	Sum.	Deraf:		0—1.		1—5.		5—10.		10—15.	
		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Alcoholismus.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anæmia perniciosa....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Angina membranacea...	11	9	2	-	-	8	2	1	-	-	-
Apoplexia cerebri.....	17	11	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Arthrocace	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Asthma	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atrophia infantum....	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Bronchitis acuta.....	27	17	10	11	6	3	3	1	-	-	-
— chronica....	12	8	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Cancer, Sarcom....	20	8	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Cholera nostras.....	6	3	3	3	2	-	1	-	-	-	-
Commotio cerebri.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Contusio	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1
Convulsiones infantum.	5	3	2	3	1	-	1	-	-	-	-
Debilitas congenita...	22	13	9	13	9	-	-	-	-	-	-
— senilis.....	34	12	22	-	-	-	-	-	-	-	-
Diabetes	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoea	12	8	4	7	3	-	-	-	-	-	-
Diphtheritis faucium..	5	2	3	-	1	-	1	2	-	-	1
Dystokia	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Eclampsia parturient..	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Elephantiasis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Embolia, Thrombosis..	6	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Enteritis, Gastro.....	5	2	3	2	1	-	-	-	-	-	1
Epilepsia	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Erysipelas	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Febris puerperalis....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
— typhoidea ..	5	2	3	-	-	-	-	1	-	-	-
Fractura	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gangræna	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmorrhagia pulmonum	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hernia	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hydrocephalus	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Hydrops	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Meningitis simplex....	10	6	4	3	-	-	2	2	-	-	-
— tuberculosa....	14	5	9	2	4	-	3	2	2	-	-
— spinalis, Myelitis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Morbus viarum urinfer.	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nephritis, Morb. Brightii	4	4	-	-	-	-	-	1	-	-	-

Dødsaarsager i Trondhjem By i 1885.

[illegible]

(Forts.). Dødsaaarsag.	Sum.	Deraf:		0--1.		1--5.		5--10.		10--15.	
		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Obstructio alvi, Ileus...	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Oedema pulmonum....	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Paralysis	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Perforatio vesicæ urin	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonitis	5	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Phlegmone, Abscessus..	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Pleuritis	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pneumonia	32	13	19	-	-	1	2	-	-	-	-
Pyæmia	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Ruptura cordis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Scarlatina	9	4	5	1	1	3	4	-	-	-	-
Scrophulosis	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Syphilis	3	1	2	1	2	-	-	-	-	-	-
Tuberculosis pulmonum.	100	47	53	3	-	-	1	3	2	1	2
— aliorum organ	3	1	2	-	-	-	1	-	1	-	-
Tussis convulsiva	10	5	5	2	3	2	1	1	1	-	-
Vitia organica abdominis	5	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-
— — cerebri ..	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
— — cordis ..	13	6	7	-	-	-	-	-	-	-	1
Vulnera	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	444	222	222	52	35	18	22	15	6	1	7

vist sig i Strinden paa nogle Steder i Malviks Sogn i sidste Halvaar; i Selbu i Indbygden og Eidemsgrænden, de samme Trakter, hvor den forekom Aaret forud. I Opdal optraadte den paa fire særskilte Punkter, saaledes samtidig med Skarlagensfeber i Strøget vest for Kirken; paa en afsondret Sæter og tilhørende Gaard angrebes hele Familien, ialt 6, hvoraf en tolvaars Gut døde. Samtlige fra ytre Fosen anmeldte Tilfælde af Diphtherit og Strubehoste iagttoges paa Ørlandet, hvor den antages at være kommen fra den østlige Del af Distriktet, Fævaag. I nordre Fosen optraadte den kun paa Gaarden Aabogen i Aa; af 5 Angrebne døde 4.

Om **Strubehoste** anfører Stadsfysikus i Trondhjem, at den synes at tage af; men at Sygdommen har bortrevet 84 Børn siden Aaret 1881; i denne Periode er der ham bekendt ikke noget Tilfælde, som ei maatte tillægges diphtherisk Oprindelse.

Lungebetændelse. Fra nordre Fosen anføres, at kold og tør Østenvind gjerne ledsages af Lungebetændelse; men enkelte Tilfælde tyder dog ogsaa paa Infektion; saaledes har Sygdommen vist sig hvert Aar paa Gaarden Strøm i Roan og angrebet flere, tildels de samme Personer. Gaarden ligger paa en vandsyg Grund, som ikke er underkastet selv den simpleste Drænering; blandt Beboerne hersker tillige en usædvanlig Skiddenfærdighed og Urenlighed. I Aarene mellem 1840--50 skal ogsaa Spedalskhed have vist sig hyppig paa det samme Sted.

15—20.		20—30.		30—40.		40—50.		50—60.		60—70.		70—80.		80—90.		90—100.	
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
-	-	1	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	3	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	2	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	2	1	4	1	2	6	1	4	1	4	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	6	20	8	4	17	8	6	2	6	1	4	-	-	-	1	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	1	3	-	-	-	1	-	1	4	-	1	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	10	27	13	15	24	20	11	14	16	20	26	29	25	12	21	2	6

Akut Diarrhoe var under det fugtige Veirlig og den mindre Varme lidet almindelig i Trondhjem til den sædvanlige Tid, Juli—August; at Sundhedstilstanden var mere end sædvanlig god om Sommeren og Høsten udover, tilskrives ogsaa for en Del den grundige Renovation i 1884. (Bryn).

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde ville sees af følgende Tabel:

Sygdom.	Tilsammen Behandlede.	Antal Dødsfald.	Fordeling paa Landdistrikterne.											
			1	2		3	4	7	8	9		10	11	12
			Trondhjems Stadsfysikat.	Strinden.		Selbu.	Røros.	Orkedal.	Hiteren.	Hevne.		Ytre Fosen.	Indre Fosen.	Nordre Fosen.
			Tilf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.
Syphilis	86	3	44	4	1	14	7	6	-	4	1	3	1	4
Gonorrhoe, Urethrit	74	-	44	6	-	-	5	6	1	2	-	-	-	6

I Trondhjem indlagdes paa Sygehuset ved Sundhedspolitiets Foranstaltning omtrent 35 Tilfælde af Syphilis og 40 af Gonorrhoe. Til den ugentlige Visitation indkaldtes mellem 16 og 24 Puellæ publicæ, hvoraf 11 indlagdes paa Sygehus (Syphilis 5, Urethrit 6). Distriktslægen i Selbu bemærker, at dette er det første Aar, han ikke har observeret noget nyt primært eller sekundært Tilfælde; samtlige Behandlede lede af tertiære Former. Fra ytre Fosen indlagdes 3 paa Sygehus i Trondhjem, nemlig en omreisende Bogsælger og hans to Børn; ogsaa Konen led af konstitutionel Syphilis.

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** se foranstaaende Tabel. (Side 166—167).

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Trondhjems Stadsfysikat	444	100	123	321
Strinden	112	26	22	90
Selbu	43	12	17	26
Røros	107	12	25	82
Guldal	59	18	14	45
Opdal	61	8	20	41
Orkedal	187	43	35	152
Hiteren	61	15	13	48
Hevne	16	4	4	12
Ytre Fosen	80	17	17	63
Indre —	56	7	20	36
Nordre —	40	3	23	17
Søndre Trondhjems Amt	1266	265	333	933
Deraf i By	444	100	123	321
— - Landdistrikt	822	165	210	612

Dødsfald af Svindsot udgjorde saaledes 20.9 pCt. af samtlige kjendte Dødsårsager og 28.4 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Trondhjem var Forholdet henholdsvis 22.5 pCt. og 31.2 pCt., for Landdistrikterne 20.1 pCt. og 27.0 pCt. — Fra Orkedal anføres, at Svindsot fremdeles er i Tiltagende.

Østruslarve iagttoges 4 Gange i Opdals Distrikt. Hos en Voxen, hvor den kom frem paa Issen, forårsagede den heftige rheumatoide Smerter langs Ryg og Nakke; i et andet Tilfælde traadte den frem paa Scrotum. Det lykkedes ikke at bevare nogen af Larverne ilive. (I. M. Heidenreich).

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning. For Trondhjems Kommune Regning forpleiedes i 1885 paa Asyl 42 Sindssyge (31 paa Trondhjems og 11 paa Rotvold). Til privat Forpleining vare 57 udsatte i Landdistrikterne og 3 i Byen, tilsammen 60, hvoraf 3 havde været tidligere paa Asyl.

Lægerne have opgivet 66 **obstetriciske Operationer**: 29 i Trondhjem, 5 i Strindens, 5 i Selbu, 3 i Røros, 3 i Guldals, 2 i Opdals, 7 i Orkedals, 1 i Hiterens, 1 i Hevne, 6 i ytre, 2 i indre og 2 i nordre Fosens Distrikter. Indikationer og Udfald sees af følgende Tabel. (Side 173).

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.				Udtrækning ved Bækkenendefødsel.				Perforation.	Efterbyrdsoperation.
	Mødre		Børn		Mødre		Børn		Mødre		Børn		Mødre	Mødre
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	uopg. Udf.	lev.	død.	levende.	levende
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	23	¹⁾ 1	²⁾ 25	3	1	-	-	⁶⁾ 1	3	-	¹¹⁾ 1	¹²⁾ 2	-	-
Bækkensneverhed	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	¹⁵⁾ 2	-
Ueftergivelige ydre og indre Fødselsdele	³⁾ 2	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fremfald af Navlesnor	3	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blødning og Placenta prævia	1	⁴⁾ 1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	-	⁵⁾ 1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Afkræftelse	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	¹³⁾ 1	-	-
Ansigtspfødsel	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hydrocephalisk Foster	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	⁷⁾ 5	⁸⁾ 1	⁹⁾ 1	¹⁰⁾ 5	-	-	-	-	-	-
Sædeleie	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	¹⁴⁾ 2	1	-
Timeglasformig Sammentrækning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Fastvoxet eller fastsiddende Efterbyrd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
3 Timer efter Fødsel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tilsammen	35	3	35	8	6	1	1	6	6	1	2	5	1	6
	38		43		7		7		7		8			

¹⁾ Døde pludselig efter Fødselen (Dystoki). ²⁾ 1 Gang af begge Tvillinger; 3 Gange af 1ste Tvilling (2den Tvilling forløstes 2 Gange ved Vending — en død, en levende — samt 1 Gang ved Udtrækning, levende). Samtlige Mødre ilive; Udfaldet er opført under den paa 2den Tvilling udførte Operation. ³⁾ Deraf 1 Gang af begge Tvillinger, 1ste dødfødt, 2den ilive. ⁴⁾ Dødsårsag: Blødning. ⁵⁾ Dødsårsag: Barselkrampe. ⁶⁾ 2den Tvilling, 1ste forløstes ved Tang (levende). ⁷⁾ 2 Gange paa en Fødende, i Januar og December. ⁸⁾ Døde umiddelbart efter en besværlig og langvarig Forløsning paa Grund af et iveau liggende Lithopædion. ⁹⁾ 2den Tvilling (1ste forløstes ved Tang, Moderen ilive). ¹⁰⁾ En Gang 2den Tvilling (1ste fødtes ved Naturens Hjælp, Udfald uopgivet; Moderen ilive). 1 Foster forraadnet. ¹¹⁾ 2den Tvilling (1ste fødtes ved Naturens Hjælp i Sædeleie, Udfald uopgivet). ¹²⁾ Deraf en 1ste Tvilling (2den Tvilling fødtes levende ved Naturens Hjælp. En Gang forraadnet 2den Tvilling (1ste forløstes med Tang; ilive). ¹³⁾ 2den Tvilling (om 1ste Tvilling oplyses intet). ¹⁴⁾ En Gang af begge Tvillinger, heldigt Udfald for Moderen. ¹⁵⁾ I et Tilfælde ekstraheredes med Kephalotrib. Den Fødende havde i Opvæxten lidt af Hofteledsbetændelse.

Fødte og Døde.

Distrikt.	Leven- de fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn	paa Bar- sel- seng.		ved ulyk- kelige Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Trondhjems Stadsfysikat	701	477	90	9	2	31	12	6	-
Strinden	418	281	40	4	3	14	6	1	1
Selbu	136	111	14	1	-	5	1	-	-
Røros ¹⁾	156	108	20	1	3	2	1	1	-
Guldal	288	254	26	3	3	9	-	1	-
Opdal ²⁾	116	85	11	1	1	3	-	-	-
Orkedal	364	258	23	3	2	9	2	-	-
Hiteren	328	157	17	2	5	5	35	1	-
Hevne	147	69	10	3	4	7	-	-	-
Ytre Fosen	298	177	29	4	2	13	10	1	-
Indre —	206	103	11	2	1	8	5	-	-
Nordre —	220	125	31	2	-	9	16	-	-
Søndre Trondhjems Amt	3378	2205	322	35	26	115	88	11	1
Deraf i By	701	477	90	9	2	31	12	6	-
— Landdistrikt	2677	1728	232	26	24	84	76	5	1

¹⁾ Fradraget den til Hedemarkens Amt hørende Del af Tolgen (cfr. Side 94).

²⁾ Fradraget det til Hedemarkens Amt hørende Indset Annex (cfr. Side 95).

De hyppigste Dødsårsager:

Dødsårsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Trondhjems.	Land- distrikterne.
Svindst	265	100	165
Alderdomssvaghed	115	34	81
Lungebetændelse	88	32	56
Kræft og Sarcom	80	20	60
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit, og Kramper i Børnealderen	79	29	50
Hjerneslag	50	17	33
Skarlagensfeber	49	9	40
Kighoste	41	10	31
Akut Bronchit	39	27	12
Chronisk —	29	12	17

Jordemoderhjelpen. I indre Fosens Distrikter assisterede 4 Jorde-
mødre ved 134 Fødsler (Isseleie 121, Isseleie med Panden fortil 4, Ansigtsleie 1,
Bækkenendeleie 8).

Antallet af **Fødte** og **Døde** sees af Tabellen paa Side 174.

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1173 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 65.3.

Lægerne opgive 20 **Dødsfald** paa **Barselseng**: 12 af Barselseber, 3 af Livmoderblødning, 2 af Barselkrampe og 3 paa Grund af besværlig Fødsel (deraf 1 uforløst).

Paa Hiteren døde en 48 Aar gammel XI^{para} uforløst; hun var ved Lægens Ankomst efter 4 Døgn's Fødselsarbeide (Tverleie) yderst debil og døde, inden den paabegyndte Embryotomi kunde tilveiebringes. (Heitmann).

Dødsaarsagerne i Trondhjems By ville sees af følgende af Stadsfysikus meddelte Tabel. (Se Tabel Side 168—171).

De hyppigste **Dødsaarsager**. (Se Tabel Side 174).

Veirliget. Aaret var i det Hele koldt med rigelig Nedbør Sommer og Høst. Vinteren indtraadte tidlig; i Opdal lagde saaledes Sneen sig allerede 14de August paa Høiderne 150 Meter over Dalbunden. Aarveien stod tilbage, og Kornet frøs paa de fleste Steder. Fra Trondhjem og Røros meddeles Opgaver over Temperaturforholdene:

Trondhjem. Middeltemperatur for Aaret + 3.7 R. Nedbør i 173 Dage.

Januar	÷ 5.0	Mai	+ 5,8	September	+ 7,6
Februar	+ 0.4	Juni	+ 7,6	Oktober	+ 2,6
Marts	+ 0.5	Juli	+ 10,9	November	+ 1,3
April	+ 3.2	August	+ 10,3	December	÷ 0,4

Røros. 700 Meter over Havet. Middeltemperatur for Aaret ÷ 1.36 C.

	Middel-temp.	Høiest Temp.	Lavest Temp.		Middel-temp.	Høiest Temp.	Lavest Temp.
Januar	÷ 17.7	÷ 0.2	÷ 38.5	Juli	+ 9.9	+ 23.0	÷ 2.5
Februar	÷ 6.6	+ 4.2	÷ 28.5	August	+ 7.5	+ 21.0	÷ 3.5
Marts	÷ 6.2	+ 4.0	÷ 22.0	September	+ 3.9	+ 12.8	÷ 9.0
April	÷ 2.7	+ 9.0	÷ 22.0	Oktober	+ 2.5	+ 9.2	÷ 24.5
Mai	+ 1.8	+ 15.1	÷ 8.8	November	÷ 6.4	+ 5.2	÷ 29.0
Juni	+ 5.7	+ 17.3	÷ 4.5	December	÷ 8.1	+ 3.4	÷ 30.0

Hygiæniske Forhold. Fra Trondhjem anfører Stadfysikus, at Misbrug af Spirituosa utvivlsomt er aftaget; endvidere indlagdes Kloak i ca. 320 Gaarde; Længden af de offentlige Kloaker udgjorde ved Aarets Udgang ca. 15 000 Meter, hvoraf 2842 vare anlagte i Aarets Løb; de mangle endnu kun i mindre Partier af den egentlige By; Forstæderne Baklandet og Ihlen ere derimod endnu kun sparsomt forsynede dermed. Et ikke lidet Antal Binger sattes i bedre Stand; Svinehold blev indskrænket. Byen anskaffede en Vandvogn til Besprøjtning af Gader og Fortoug i tørt Veir. Foruden af farvet Legetøi, Konditorisager og andre Stoffer foretoges jævnlig Undersøgelse af Kjød og Flæsk, hvoraf ikke ubetydelige Partier bleve konfiskerede.

Af **Sygehuse** haves: Rotvold Sindssygeasyl og Reitgjerdets Pleiestiftelse begge beliggende i Strinden; Trondhjems Sindssygeasyl og Trondhjems Bys Syge

hus. Røros Verk har et Sygehus paa 12 Senge. Paa Fattigarbeidshuset i Strinden (Lade Sogn) behandlede i Aarets Løb 12 Syge.

Om **Sundhedstilstanden og Sygelighed** i Trondhjems Strafanstalt se den almindelige Beretning.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger:

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommis- sioner. Antal Møder.	Vacci- nerede.	Rets- medicinske For- retninger.
	Antal an- meldende Læger.	Fattige Syge.			
Amtet	16	2129	51	2456	21
Trondhjem	3	944	27	²⁾ 302	13
Strinden	1	245	5	160	5
Selbu	1	95	1	99	-
Røros ¹⁾	1	131	-	155	1
Guldal	1	44	5	348	-
Opdal	1	77	1	-	-
Orkedal	3	274	7	467	-
Hiteren	1	57	1	586	-
Hevne	1	31	-	25	-
Ytre Fosen	1	140	1	-	1
Indre —	1	24	2	126	1
Nordre —	1	67	1	188	-

¹⁾ For Værkets Regning behandlede 395, deraf 124 paa Sygehuset. ²⁾ Deraf 14, 3 privat, med animal Lymfe og 288 ved den offentlige Vaccination.

Vaccination. Fra Trondhjem omsendtes 168 Rør til Læger og Hjelpevaccinatorer. For Strindens Distrikt savnes Beretning for Lade, Klæbbu, Bratsberg og Tilder. I Opdals Distrikt vaccineres i Almindelighed kun hvert andet Aar. I ytre Fosen hindredes Vaccinationen af den i hele Distriktet udbredte Epidemi af Kighoste.

Badeindretninger. I Trondhjem findes en Badeanstalt for romersk Bad, Damp- og Karbad, Styrt, Bassin og Dousch, som daglig blev benyttet af gennemsnitlig 90—100; samt desuden en Varmbadeindretning og et Søbadehus. Ved Fattighuset i Strinden er indrettet Karbad. Røros har 1 Damp- og 2 Karbadindretninger samt 2 Styrtbad.

Om Amtets **Apotheker** se den almindelige Beretning.

XVII. Nordre Trondhjems Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		178.50	82 272	19	33	43
1. Stjørdal		15.40	11 539	2	4	4
	Nedre Stjørdalen . .	15.40 {	6 989	2	2	2
	Hegre		2 845	-	1	1
	Meraker		1 705	-	1	1
2. Frosten		4.60	7 969	1	4	4
	Frosten	1.60 {	3 025	1	1	1
	Aasen		1 923	-	1	1
	Leksviken		3 021	-	2	2
3. Levanger		15.40	13 328	5	4	6
	Levanger	-	955	1	-	-
	Levangers Landdistrikt	3.60 {	2 162	-	1	1
	Skogn		3 704	2	1	2
	Værdalen	11.80	6 507	2	2	3
4. Inderøen		17.40	13 864	2	5	8
	Ytterøen	0.30	1 478	-	-	-
	Mosviken og Verran . .	7.50	2 755	-	-	-
	Inderøen	1.20	5 346	2	-	-
	Sparbu	8.40	4 285	-	-	-
5. Stenkjær		11.60	9 462	4	3	4
	Stenkjær, Ladested . .	-	1 427	3	2	-
	Stod	3.80 {	2 333	-	1	1
	Egge		877	-	-	1
	Beitstaden	7.80	4 825	1	1	2
6. Grong		78.90	6 475	1	5	7
	Grong	41.40	3 146	1	2	4
	Snaasen	37.50 {	2 232	-	1	1
	Lierne		1 097	-	2	2
7. Namsos		13.10	6 179	2	2	2
	Namsos, Ladested . .	-	1 637	1	1 {	-
	Namsos Landdistrikt . .	13.10 {	2 184	-		1
	Overhalden		2 358	1		1
8. Fosnæs		9.20	5 019	1	2	3
	Fosnæs	9.20 {	3 266	1	1	2
	Flatanger		1 753	-	1	1

Amt og Lægedistrikt.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1873.	Antal Læger.	Jordmødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
9. Ytre Namdal.		12.80	8 436	1	4	5
	Kolvereid	12.80	2 668	-	1	2
	Nærø		1 793	1	1	1
	Vikten		2 119	-	1	1
	Lekø		1 856	-	1	1

Sundhedstilstanden var mindre tilfredstillende, skjønt Dødeligheden ikke var høj. Diphtherisk Svælgbetændelse forekom almindelig omend ikke i den Udstrækning som forrige Aar; Kighoste optraadte udbredt i flere Distrikter; Lungebetændelse var noget hyppigere end sædvanlig, Skarlagensfeber sjældnere end Aaret forud og Antallet af anmeldte katarrhalske Sygdomme paafaldende stort.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1253 eller 15,3 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (81 700).

Til Oplysning om de **epidemiske Sygdomme** hidsættes følgende af Lægernes Opgaver sammendragne Tabel. (Se Side 180—181).

Typhoidfeber i Stjørdals Distrikt stod i 3 Tilfælde i Sammenhæng med Sygdommens Optraeden i Skatvold Sogn Aaret iforveien. I Frosten forekom spredte Tilfælde indtil Oktober, da den optraadte paa Kobberrød i Leksviken, hvor Tjenestegutten først var meget syg. Da han blev frisk, angrebes efterhaanden flere af Husets Beboere men lettere (ambulatorisk Form). I Levanger forekom enkelte spredte Tilfælde, hvis Udbredning det lykkedes at hindre. 2 Tilfælde i Grong var paa en Husmandsplads i Høilandet. Smitten skyldtes sandsynligvis Omstreifere, da Pladsen var et yndet Sted af den Slags Folk. Husets sanitære Forhold vare i den Grad mislige, at Sundhedskommissionen besluttede at lade Huset tilligemed forskjellige Ustensilier opbrænde. (Agersborg). I Fosnæs forekom 2 Tilfælde, et paa Løfsnæs i Flatanger — Smitten uoplyst — og et paa Jøøen, hvorfra Manden havde besøgt sin syge Søn paa Oplø i ytre Namdal, hvilken Gaard er et gammelt Arnested for Typhoidfebersmitte. (O. B. Schøyen).

Barselfeber. Under Barselfeber i Fosnæs, hvorfra er opgivet 3 Dødsfald, sees ogsaa at være medregnede andre puerperale Tilstande uden nærmere Angivelse af disses Natur.

Skarlagensfeber i Leksviken i Frostens Distrikt, begyndt Oktober 1884, vedvarede til Udgangen af April. Forsøgene paa at hemme dens Udbredelse strandede paa Folkets Overtro og Tvivl om Sygdommens Smitsomhed; Desinfektion tillodes dog gjerne, da man derved bliver Sygdommen officielt kvit og atter opnaar Samkvem. Under Epidemien blev Skolegangen for vedkommende Kreds indstillet, indtil Epidemien var i Aftagende, hvorefter det indrømmedes at begynde Skolen med Elever fra sygdomsfrie Familier. Lærerne paalagdes at forhøre sig hver Morgen om Sundhedstilstanden i Børnenes Hjem. (K. Nilssen). I Levanger Distrikt behandledes kun 2 Tilfælde i Oktober i Skolelærerens Hus paa Værdalsøren. Et af hans Børn havde gennemgaaet Sygdommen i Trondhjem og smittede ved sin Hjemkomst sine Sødsken. Børnene isoleredes i Skolehuset. Skolen flyttedes til et andet Hus, en anden Mand overtog Lærerens Post, indtil Børnene vare helbredede. Skolen desinficeredes, og der optraadte senere ikke flere Tilfælde. (P. W. K. Dietrichson). I Grong behandledes ogsaa kun 2 Til-

fælde, men flere vides med Vished at være forekomne i Liernes afsidesliggende Prestegjeld, hvor den imidlertid ikke vandt synderlig Udbredning ved udført Isolation og Skolens Lukning i den smittede Grænd. Smitten antages at være kommen fra det tilstødende Distrikt i Sverige. De fleste Tilfælde i ytre Namdal forekom paa Vikten (7), kun 1 i Nærø.

Kighoste forekom hist og her men ikke meget udbredt i Stjørdal og optraadte kredsvis over hele Frostens Distrikt hele Aaret igjennem, uden at Lægehjelp synderlig paakrævedes. Tilfældene i Grong vare en Fortsættelse fra Aaret forud. I Namsos Distrikt var den stærkt udbredt i Overhalden i Aarets første Halvdel og kom udpaa Høsten til Namsos Ladested uden at vinde stor Udbredning. I Vemundvik optraadte den ikke. Saavel i Fosnæs som ytre Namdal var den udbredt over hele Distriktet, men viste sig i Regelen meget godartet og mild.

Diphtherisk Svælgbetændelse optraadte i Stjørdals Distrikt væsentlig i andet Halvaar især i Skatvold Sogn og paa Stjørdalshalsen og holdt ved ved Aarets Udgang. De af Sundhedskommissionen udstedte Forholdsregler, som Almuen nu er villigere til at følge, stode desværre paa altfor mange Hindringer i lokale Forhold. (J. Angell). Af Tilfælde i Frostens Distrikt forekom 4 i Aasen hos en Familie — to døde — 2 i Leksviken og de øvrige spredte i Frosten. I Levanger Distrikt vedblev Sygdommen, der var begyndt i forrige Aar, at udbrede sig rundt i Distriktet og optraadte hyppig saavel i Levanger By som Landdistrikterne især i Aarets første Halvdel. 36 Tilfælde, hvoraf 1 endte dødeligt, behandlede paa Amtssygehuset i Skogn. De fleste Tilfælde i Levanger By forekom blandt Middelskolens Børn, hvorfor Skolens Lokaler i December bleve omhyggelig rensede og desinficerede. Blandt Alnuskolens Børn forekom Sygdommen næsten ikke. (Chr. Cappelen). I Stenkjær Distrikt optraadte de fleste Tilfælde (28) i Stenkjær By fra Juni til November, foruden spredte Tilfælde i Herrederne. I Namsos Distrikt forekom i Januar og Marts paa en og samme Gaard paa Helsøen nogle Tilfælde, desuden indlagdes en Del Tilfælde paa Sygehuset paa Alhus fra Nabogaardene i Vemundvik. Smitten for den først Angrebne kunde ikke udfindes, men den senere Overførelse fra Person til Person var meget paaviselig. (Caspersen). I Fosnæs optraadte Sygdommen mest paa Jøøen og Salsnæsset. I ytre Namdal forekom spredte Tilfælde antagelig i Forbindelse med Epidemien Aaret forud.

De **katarrhalske Tilfælde** anføres fra Levanger og Grongs Distrikter at have været meget almindeligere end i de foregaaende Aar, hvad der tilskrives mindre gunstige Veirforhold Høsten og Aarets sidste Maaneder. (P. W. K. Dietrichson. Agersborg). Fra Fosnæs omtales, at Voxne i de Familier, hvor der forekom Kighoste, oftere angrebes af intens skraldende Hoste, af og til med lidt Kigen uden auscultatorisk Fund. Alle Aldere, endog Folk op til 70 Aar, angrebes og blandt disse Folk, som med Bestemthed vidste tidligere at have gjenemgaaet Kighoste (Brunes).

Lungebetændelse. Dødeligheden 10.8 pCt. af de behandlede Tilfælde var lidt lavere end Aaret forud (12.0 pCt.).

Gastriske Sygdomme. Diarrhoe og Colera nostras forekom omtrent med samme Hyppighed som de to nærmest foregaaende Aar. I Frostens Distrikt optraadte i Mai, Juni, Juli, og December, fornemlig i Leksviken, smaa Epidemier, paa enkelte Steder med blodige Udtømmelser endog hos Voxne, uden at der kjendes noget Dødsfald.

Fra ytre Namdal angives behandlet 10 Tilfælde af Icterus, men langt flere Tilfælde ere ikke komne under Behandling. Den syntes epidemisk, idet flere i samme Hus og i samme Gaardgrænd havde den. Sygdommens Varighed fra 8 Dage til 3 Uger eller længere. (O. B. Schøyen).

I nordre Trondhjems Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivnet for.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.	
	Behandlede.	Deraf Døde.														Tilfælde.	Dødsfald.
Typhoidfeber	54	7	54	4	4	5	4	4	6	3	4	2	5	4	9	54	7
Barselseber	28	7	27	5	2	2	5	-	3	1	-	-	2	3	4	28	7
Vandkopper	11	-	11	1	-	1	2	3	-	-	1	3	-	-	-	11	-
Skarlagensfeber	87	7	87	24	29	14	2	2	2	-	-	2	2	10	-	87	7
Røde Hunde	5	-	5	1	2	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	5	-
Rosen	52	2	52	3	8	4	4	9	3	4	1	4	3	4	5	52	2
Kighoste	214	6	214	5	43	51	28	37	-	10	6	7	14	8	5	214	6
Diphtherisk Svælgbetændelse	388	76	352	33	23	35	27	27	28	33	29	21	29	40	27	388	76
Strubehoste	26	10	24	1	5	2	6	1	1	6	1	-	-	1	-	26	10
Kusma	12	-	12	1	3	3	2	-	-	-	1	1	-	1	-	12	-
Akut Katarrh i Luftveiene og Bronchit	1283	11	1139	198	159	139	109	112	78	80	37	50	59	56	62	1283	11
Katarrhalsk og og follikulær Angina	500	-	428	70	53	62	51	25	25	22	16	24	31	28	21	500	-
Lungebetændelse	500	54	500	84	71	57	51	42	43	18	13	19	20	34	48	500	54
Pleurit	100	2	100	13	13	11	11	6	6	9	7	5	5	7	7	100	2
Gigtfeber	131	2	131	14	6	17	15	11	18	12	7	5	6	11	9	131	2
Diarrhoe (akut)	338	3	322	22	46	26	10	23	33	40	28	24	24	20	26	338	3
Cholera nostras																	
Blodgang	4	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-
Skjørbug	4	-	4	-	-	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	4	-
Tilsammen	3737	187	3465	482	467	430	329	303	246	238	151	169	200	227	223	3737	187

I nordre Trondhjems Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Fordeling paa Lægedistrikterne.																	
	1		2		3		4		5		6		7		8		9	
	Stjørdal.		Frosten.		Levanger.		Inderøen.		Stenkjær.		Grong.		Namsos.		Fosnæs.		Ytre Namdal.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Typhoidfeber	9	-	7	1	9	3	14	2	-	-	2	1	7	-	2	-	4	-
Barselfeber	-	-	-	-	11	1	-	-	1	1	1	1	3	-	10	3	2	1
Vandkopper	-	-	1	-	-	-	1	-	4	-	-	-	4	-	1	-	-	-
Skarlagensfeber	2	-	68	7	2	-	1	-	4	-	2	-	-	-	-	-	8	-
Røde Hunde	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Rosen	3	-	2	-	20	-	4	-	7	1	-	-	6	-	7	1	3	-
Kighoste	4	-	16	2	-	-	-	-	8	-	10	-	53	3	94	1	29	-
Diphtherisk Svælgbetændelse . .	50	21	11	7	232	23	20	3	42	10	-	-	17	3	8	6	8	3
Strubehoste	-	-	2	2	1	1	9	4	8	1	-	-	6	2	-	-	-	-
Kusma	8	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Akut Katarrh i Luftveiene og																		
Bronchit	154	3	46	1	162	2	313	1	205	1	62	-	177	1	91	-	82	2
Katarrhalsk og follikulær Angina	104	-	9	-	126	-	44	-	83	-	6	-	91	-	17	-	20	-
Lungebetændelse	75	8	18	10	122	6	87	10	60	6	26	-	64	7	18	2	30	5
Pleurit	17	1	2	-	23	-	7	-	18	-	4	-	14	-	4	-	11	1
Gigtfeber	12	-	6	-	42	1	28	-	13	-	11	-	5	1	11	-	3	-
Diarrhoe (akut)	45	1	26	-	63	1	41	-	38	-	10	-	59	-	26	-	30	1
Cholera nostras	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodgang	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjørbug	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	474	34	214	30	818	38	572	20	491	20	138	2	511	17	289	13	230	13

Liste over forskjellige, væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		1		2	
	Tilfælde.	Dødsfald.					Stjørdal.		Frosten.	
			Md.	Kv.	Md.	Kv.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme	296	-	1	1	154	140	94	-	11	-
Fnat	25	-	8	13	1	3	4	-	1	-
Skurv	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Kjertelsyge	105	1	50	39	8	8	16	-	13	1
Rachit	11	3	4	7	-	-	-	-	-	-
Simpel Meningit	19	11	4	2	6	4	8	4	1	1
Tuberkuløs Meningit	32	26	15	9	2	6	9	5	2	2
Svindstot	263	108	5	13	94	127	38	18	14	7
Kræft	62	45	-	-	20	20	8	6	8	8
Vatersot og Morbus Brightii	97 ¹⁾	24	5	2	42	45	22	5	6	3
Blegsot og Anæmi	621	-	24	67	48	482	106	-	72	-
Menstruationsuordner	139	-	-	-	-	139	43	-	12	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1013	11	43	80	382	498	174	-	84	1
Ormesygdomme	43	-	14	15	6	8	10	-	-	-
Drankersygdomme	6	-	-	-	6	-	3	-	-	-
Struma	3	-	-	-	-	3	-	-	-	-

¹⁾ Vatersot 6. Morbus Brightii 18.

¹⁾ Vatersot 6, Morbus Brightii 18.

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde sees af nedenstaaende Tabel.

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Kjendte Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.							
			1		3	4	5	7	8	9
			Stjørdal.		Levanger.	Indereen.	Stenkjær.	Namsos.	Fosnæs.	Ytre Nandal.
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	28	1	5	1	5	3	-	13	-	2
Gonorrhoe	27	-	3	-	10	3	1	6	1	3

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** er indtaget ovenstaaende Tabel.

Chronisk Rheumatisme opgives fra Frosten og Levanger at være hyppig forekommende.

Svindst forekommer sjelden i Frostens Distrikt. Den omtales som tid-

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.													
3		4		5		6		7		8		9	
Levanger.		Inderøen.		Stenkjær.		Grong.		Namsos.		Fosnæs.		Ytre Namdalen.	
Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
45	-	23	-	36	-	10	-	54	-	8	-	15	-
2	-	-	-	6	-	-	-	1	-	1	-	10	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
18	-	3	-	11	-	2	-	25	-	3	-	14	-
4	3	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-
2	-	2	1	-	-	1	-	-	-	3	3	2	2
12	10	-	-	1	1	1	1	2	2	2	2	3	3
73	28	30	12	22	15	9	4	19	7	41	8	17	9
10	7	13	9	14	11	3	1	3	2	3	1	-	-
33	5	10	4	5	3	4	1	4	-	7	-	6	3
84	-	54	-	49	-	15	-	122	-	40	-	79	-
26	-	19	-	10	-	6	-	9	-	13	-	1	-
185	2	188	-	65	2	43	-	115	1	117	4	42	1
9	-	7	-	-	-	9	-	5	-	3	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-

ligere meget almindelig og fornemmelig som hærjende blandt visse Slægter, hvilke nu af denne Grund ere uddøde. (K. Nilssen). (Se Tabel Side 184).

Dødeligheden af Svindsot udgjorde 18.1 pCt. af samtlige kjendte Dødsfald og 26.3 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme.

Kardialgi og chronisk Gastrit. Efter Slaataannen er der altid Konflux om Lægehjelp for Lendesmerter «Ljaaknækken». Noget lignende foregaar efter alt Aannearbeide ogsaa for andre Muskelgrupper, særlig for Bugmusklerne; det samme gjælder enkelte Haandværk efter travle anstrængte Tider særlig Skomagernes. De almindelige Klager ere da «Ondt for Brystet», «Opsæt», i det fremhævede Epigastrium, Smerter for Tryk og ved Bevægelse, Madlede og almindelig Træthedsfølelse. Foruden disse forekomme mere indgribende Funktionsforstyrrelser, hvis Aarsag ikke kan søges i mangelfuld Kosthold men mere i Diætfeil og Misbrug af Nydelsesmidler fornemmelig Kaffe, hvoraf ofte nydes 2—3 store Kopper brændende hed. (Tandsygdomme ere overordentlig hyppige; i Frostens Prestegjeld er det en Sjeldenhed at finde en 25aarig Person med friske Tænder). Syrestillende Midler anvendes kun lidet, det mest anvendte Kurmiddel er Rigabalsom baade indvortes og udvortes. (K. Nilssen). Fra Grongs Distrikt anføres ligeledes, at Kardialgi hos Mandfolk skyldes væsentlig tungt Arbeide, Tømmerdrift, i Forbindelse med mindre hensigtsmæssig Kosthold og blandt den kvindelige Befolkning træffes den hyppigst blandt dem, der forrette tungt Fjøsarbeide. (Agersborg).

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Stjørdal	97	18	34	63
Frosten	77	7	30	47
Levanger	130	28	38	92
Levanger By	28	7	14	14
Landdistrikt	102	21	24	78
Inderøen	79	12	20	59
Stenkjær	65	15	20	45
Stenkjær By	17	6	5	12
Landdistrikt	48	9	15	33
Grong	22	4	2	20
Namsos	45	7	17	28
Namsos By	20	6	8	12
Landdistrikt	25	1	9	16
Fosnæs	44	8	13	31
Ytre Namdal	39	9	13	26
Nordre Trondhjems Amt	598	108	187	411
Deraf i Byer	65	19	27	38
— - Landdistrikt	533	89	180	373

Blegsot og Anæmi. Fra Frostens Distrikt bemærker Distriktslægen, at det vækker en sørgelig Forundring at se en Del af Landbefolkningen trods fortrinlige Naturbetingelser og sunde Livsforhold henslæbe Livet under lignende Vilkaar som Stædernes nerveoveranstrengte Befolkning. At Husmødrene paa de større Gaarde saaledes bukke under kan dog forklares, thi der stilles i Regelen altfor store Krav til dem: Først Omsorgen for Husstellet, saa i Sommertiden et stort Folkehold paa Gaarden og dertil en Børneflokk at passe. De lyse Sommer-nætter indskrænke Hviletiden til kun 5—6 Timer. Tjenestepigerne yde vistnok heller ikke den Hjælp, de burde og kunde yde, dertil streife de formeget omkring paa Landeveiene om Nætterne. (K. Nilssen).

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Af obstetriciske Operationer udførtes ialt 24 af Læger, nemlig 1 i Stjørdal, 2 i Frostens, 8 i Levangers, 3 i Inderøens, 2 i Stenkjærs, 1 i Grongs, 3 i Namsos og 4 i ytre Namdals Distrikter. (Se Tabellen paa næste Side).

Mola hydatidosa i 6te Maaned punkteredes ved Uterinsonde hos en af Nyresygdom og Uræmi lidende Kvinde i Levangers Distrikt. Hun helbrededes. (Chr. Cappelen).

Fødte og Døde. Se Tabel Side 186.

Dødsfald paa Barselseng. Lægerne have opgivet Dødsårsag for 13 paa Barselseng døde Kvinder, hvoraf 7 døde af Barselseber, 3 af Livmoderblødning, 3 efter besværlig Forløsning (af disse en uforløst, se Anmærkning til obstetriciske Operationer).

De hyppigste Dødsårsager. (Side 186).

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.			Udtrækning.		Perforation.	Exvisceration.		Efterbyrdsoperation.
	Mødre		Børn		Mødre		Børn	Mødre	Børn	Moder	Mødre		Mødre
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	dødf.	lev.	lev.	lev.	lev.	død.	lev.
Utilstrækkelige Veer, langsom Fødsel . .	5	¹⁾ 1	²⁾ 6	³⁾ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Placenta prævia og Blødning	-	-	-	-	1	⁴⁾ 1	2	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	-	⁵⁾ 1	⁶⁾ 1	-	-	-	-	-	-
Forsømt Tverleie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	⁸⁾ 2	-
Sædeleie	-	-	-	-	-	-	-	2	⁷⁾ 3	-	-	-	-
Timeglasformig Sammentrækning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Uopgiven Indikation	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	9	1	10	1	1	2	3	2	3	1	1	2	3
	10		11		3						3		

¹⁾ Dødsårsag: Barselfeber. ²⁾ 1 Gang begge Tvillinger. ³⁾ Død 9 Timer efter Fødselen. ⁴⁾ Død 1 Time efter Forløsningen (6 Dages stærk Blødning før Forløsningen). Dystokia. ⁵⁾ Dødsårsag: Barselfeber. ⁶⁾ ufuldbaaret Foster. ⁷⁾ 1 Gang begge Tvillinger. ⁸⁾ a) Tverleie med fremfalden Arm, der exartikuleredes, hvorefter Vending og Udtrækning. Konen død 2det Døgn efter Fødselen. (Dystokia). b) Tverleie med fremfalden Arm, der exartikuleredes; under fortsat Exviscerationsforsøg maatte Operationen standse ved indtrædende Afmagt, hvorpaa fulgte Død; ingen Blødning; 2 Døgn's Fødselsarbeide. (Dystokia).

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Leven- de fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar- sel- seng.		ved ulyk- kelige Hæn- delser.	Selv- mord.	ved Drab.
Stjørdal.....	289	191	31	-	-	14	1	-	-
Frosten.....	215	123	12	-	2	9	5	1	-
Levanger.....	316	216	21	3	2	6	3	-	1
Levanger By.....	18	30	5	1	1	-	1	-	-
Landdistrikt.....	298	186	16	2	1	6	2	-	1
Inderøen.....	311	167	22	2	1	10	2	-	-
Stenkjær.....	210	147	17	7	1	11	3	1	-
Stenkjær By.....	53	28	2	-	-	1	1	-	-
Landdistrikt.....	157	119	15	7	1	10	2	1	-
Grong.....	165	100	22	1	-	3	-	-	-
Namsos.....	165	99	16	2	-	5	-	1	-
Namsos By.....	68	22	6	-	-	2	-	-	-
Landdistrikt.....	97	77	10	2	-	3	-	1	-
Fosnæs.....	161	86	16	1	3	2	4	2	-
Ytre Namdal.....	327	124	23	3	2	13	7	-	-
Nordre Trondhjems Amt	2159	1253	180	19	11	73	25	5	1
Deraf i Byer.....	139	80	13	1	1	3	2	-	-
— Landdistrikt.....	2020	1173	167	18	10	70	23	5	1

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 906 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 58,0.

De hyppigste Dødsårsager vare:

Dødsårsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byer.	Land- distrikt.
Svindst.....	108	19	89
Diphtherisk Svælgbetændelse.....	76	15	61
Lungebetændelse.....	54	5	49
Kræft.....	45	2	43
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen.....	43	3	40
Organisk Hjertesygdom.....	25	3	22
Hjerneslag.....	24	2	22
Vatersot og Morbus Brightii.....	24	1	23
Chronisk Bronchit.....	12	-	12
Organisk Underlivssygdom.....	12	-	12
Peritonit.....	12	1	11

Veirliget. Vinteren var gennemgaaende kold og stormfuld, Sommeren og Høsten kjølige med tidlig indtrædende Kulde, saa Korn og Poteter flere Steder indhøstedes umodnet under ugunstige Veirforhold. Den gennemsnitlige Barometer- og Thermometerstand efter lagttagelser ved Amtssygehuset i Skogn sees af Tabellen paa næste Side.

Hygiæniske Forhold. Distriktslæge i Frosten K. Nilssen ytrer: «Lysten til at gjøre sig tilgode med Livets Behageligheder glider Aar til andet mærkbart frem — fra de Velstaaende nedover til de Ubemidlede. Evnen til at kunde følge med er vistnok for de Flestes Vedkommende ringe, da en stor Del af den herværende Befolkning ere Strandsiddere, der hovedsagelig lever af Fjordfiske, og desuden jo Alle nu i længere Tid her maattet føle Trykket af en stagnerende økonomisk Tilstand. Men, Interressen for god Levemaade er i Tiltagende, og man rykker nærmere mod flere af Hygiædens Formaal, uden at det dermed er sagt, at Almuen er sig denne sidste Omstændighed klart bevidst. I Vaaningshusenes Opførelse og Indredning, i Udstyret af Husbekvemlighederne, i Brugen af hensigtsmæssigere Beklædning, ved Levnetsmidlernes Tilbredning og renligere Husstel mindes man stadig om denne Fremgang». De gamle nedarvede Skikke siges desuagtet fremdeles at opretholdes lige til de yderste Detaljer. «Et Gaardmands Bryllup maa vare i 3 Døgn. Dertil indbydes, med et rundt Tal, 100 Gjæster. Disse konsumere utrolige Kvanta af Mad og Drikkevarer; der indkjøbes saaledes (foruden Akvavit) gennemsnitlig 1½ Hektoliter «fransk» Brændevin, hvoraf der lages almindelig Toddy, men hovedsagelig den saakaldte «Karsk», d. v. s. Kaffetoddy. Kvinderne drikke Kaffe i etvæk — Dag og Nat. Til Dækning af Udgifterne yder hver af de indbudne Familier 8 à 10 Kroner (Husmand Kr. 5.00), samt en Sendingskurv med Hvedebrød, Ost, Smør og Gumme til Værdi ca. Kr. 8.00. Ansættes det gennemsnitlige Antal af saadanne Bryllupper til 5 aarlig for hver Husstand, har Gaardbrugeren saaledes en anselig Selskabs-Skat at udrede, foruden Tabet af Tid og paafølgende Udygtighed til Arbejde». «Gammel Sædvane tilsteder Natteløberiet; den hjemler Tjenerne Ret til at forlange, at Husbondens Døre til enhver Tid om Natten skal staa aaben. Opinionen blandt Gaardbrugerne er imod Uvæsenet, men Ingen vover at hemme det». Fra Stenkjærs Distrikt, berettes at Arbeidsrum, Spiserum og i Tilfælde Sygeværrelse ofte er indenfor de samme 4 Vægge. Kosten er god, men de talrige Meieriers Forekomst have den Skyggeside, at man forat erhverve Kontanter sælger saameget Melk, at det nødvendige Kvantum til Husbrug indskrænkes formeget, og de ind-

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds-kommis-sioner. Antal Møder.	Vaccine-rede.	Rets-medicinske Forret-ninger.
	Antal an-meldende Læger.	Fattige Syge.			
Nordre Trondhjems Amt	15	1168	33	2232	11
Stjørdal	1	141	-	293	1
Frosten	1	74	4	124	1
Levanger	2	157	7	238	4
Inderøen	3	241	3	521	1
Stenkjær	3	114	4	56	1
Grong	1	104	9	252	-
Namsos	2	66	3	369	-
Fosnæs	1	117	1	108	1
Ytre Namdal	1	154	2	271	2

Temperaturforhold i Skogn.

Maaned.	Barometerstand (norske Tommer og Linier).			Thermometerstand (R).					Minimum om Natten.		
	Kl. 12 Middag.	Høiest.	Lavest.	Kl. 8 Morgen.	Kl. 12 Middag.	Kl. 4 Efter- middag.	Høiest.	Lavest.	Om Natten.	Høiest.	Lavest.
	T. L.	T. L.	T. L.				16de og 21de				
Januar	28—3	1ste: 28—11	31te: 27—4	÷ 6.2	÷ 4.5	÷ 5.4	+ 1.5	13de: ÷ 16.5	÷ 8.7	17de: + 0.5	14de: ÷ 18
Februar	27—10	11te: 28—4	1ste: 27—3	÷ 1.5	+ 0.2	÷ 0.6	27de: + 6.5	20de: ÷ 14.5	÷ 3.4	9de: + 3	19de: ÷ 14
Marts	28—1	24de: 28—6	20de: 27—1	÷ 1.1	+ 0.9	+ 0.1	27de: + 4.5	21de: ÷ 5.5	÷ 3.3	13de: + 1.5	23de: ÷ 10.5
April	28—2	18de: 28—6	1ste: 27—8	+ 3.4	+ 5.3	+ 4.6	26de: + 11	14de: ÷ 1	÷ 1.2	27de: + 3.5	14de: ÷ 5
Mai	28—1	2den: 28—6	7de: 27—9	+ 5.9	+ 7.7	+ 7.5	28de: + 14	11te: + 1	+ 1.2	24de: + 8	3die: ÷ 4.5
Juni	28—2	25de: 28—6	20de: 27—6	+ 8	+ 9.7	+ 10	29de: + 16	2den: + 4	+ 4.1	30te: + 7	3die: 0
Juli	28—3	23de: 28—3	19de: 27—9	+ 12.5	+ 13.1	+ 13.3	12te: + 22	21de: + 7	+ 6.3	8de: + 11	24de: + 1.5
August	28—3	20de: 28—7	11te: 27—8	+ 9.1	+ 11.7	+ 11.8	21de: + 18	26de: + 5	+ 5.7	11te: + 12	26de: + 2
September	28	2den: 28—5	13de: 27—7	+ 6	+ 9.9	+ 8.7	9de: + 13.5	23de: 0	+ 3.7	9de: + 7.5	19de: ÷ 2
Oktober	28	16de: 28—10	3die: 27—4	+ 1.3	+ 3.5	+ 2.6	3die: + 11	31te: ÷ 11.5	÷ 0.4	1ste: + 6	31te: ÷ 12.5
November	28—1	10de: 28—9	14de: 27—7	÷ 0.9	+ 0.2	+ 0.1	8de: + 5.5	2den: ÷ 9	÷ 2.3	9de: + 4	1ste: ÷ 11
December	28	18de: 28—6	28de: 27	÷ 1.9	÷ 1.1	÷ 1.7	19de: + 4	10de: ÷ 15	÷ 3.2	19de: + 2	11te: ÷ 17
Gjennemsnit for hele Aaret...	28—1	16de Oktober 28—10	28de Decbr. 27	+ 2.8	+ 4.3	+ 4.7	12te Juli + 22	13de Januar ÷ 16.5	÷ 0.1	11te August + 12	14de Januar ÷ 18

vundne Kontanter gaa for en stor Del til Kaffe og andre undværlige Nydelsesmidler og unødige Luxusartikler. Kvaksalveri florerer i paafaldende Grad. Ladestedets gamle Fattige, der i Regelen lide af chroniske Sygdomme, ere samlede i et Lokale med noksaa gode hygiæniske Forhold. (J. G. S. Bugge). Fra Grongs Distrikt anføres, at de hygiæniske Forhold maa siges at være meget gode. Levemaaden er sund og rigelig, Klædedragten i Regelen meget god og passende til Klimatet, ligesom streng Ædruelighed er gjennemgaaende i hele Lægedistriktet undtagen Lierne. Renlighedssandsen staar høit. (Agersborg).

Foranstaaende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissionerne, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger. Amtet har 2 **Sygehuse** et i Skogn og et i Namdalen.

Et i Ladestedet Stenkjær opført Damp- og Karbad benyttes ikke meget. Om Amtets **Apotheker** se den almindelige Beretning.

XVIII. Nordlands Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
Amtet		297.60	104 151	1)25	1	54	52
1. Brønnø		18.80	9 884	2	-	4	5
	Bindalen	9.40	2 208	-	-	1	2
	Brønnø	8.20 {	4 679	1	-	1	1
	Velfjorden		1 177	-	-	1	1
	Vegø		1 820	1	-	1	1
2. Alstahaug		9.90	9 896	1	-	5	3
	Alstahaug	0.90 {	3 770	1	u opgi	vet	
	Herø		3 085	-			
Tjøttø		3 341	-				
3. Vefsen		55.44	6 992	2	-	3	3
	Mosjøen	-	774	1	-	-	-
	Vefsen	55.44 {	5 150	1	-	2	2
	Hatfjelddalen		1 068	-	-	1	1
4. Ranen		39.70	12 152	2	-	5	4
	Næsne	5.00	4 320	1	-	2	2
	Hemnæs	34.70 {	4 063	1	-	1	1
	Mo		3 769	-	-	2	1
5. Lurø		18.20	6 953	1	-	3	4
	Lurø	2.10 {	1 884	-	-	1	1
	Trænen		364	-	-	1	1
	Rødø	16.10	4 723	1	-	1	2

1) Desuden 5 Læger, som under Fisketiden opholdt sig inden Amtet.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Debr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordenødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
6. Gildeskaal		14.50	4 142	1	-	2	3
	Gildeskaal	14.50 {	2 787	1	-	1	2
	Beieren		1 355	-	-	1	1
7. Bodø		4.20	4 831	2	1	2	2
	Kjøbstaden Bodø	-	1 519	2	1	1	uopg.
	Bodø Landsogn	4.20	3 312	-	-	1	
8. Folden	Folden	17.80	3 335	1	-	1	3
9. Skjærstad		31.20	5 957	1	-	2	2
	Skjærstad	11.80	3 653	1	-	1	1
	Saltdalen	19.40	2 304	-	-	1	1
10. Stegen		11.70	5 504	2	-	3	2
	Stegen	3.40	2 975	1	-	1	1
	Hammerø	8.30	2 529	1	-	1	1
11. Lødingen		22.20	4 036	1	-	3	3
	Lødingen	22.20 {	2 438	1	-	2	2
	Tysfjorden		1 598	-	-	1	1
12. Ofoten	Ofoten	28.28	4 105	1	-	3	2
13. Buksnæs		2.26	5 459	1	-	4	2
	Buksnæs	1.50	3 111	1	-	2	1
	Borge Sogn af Borge Herred	0.76	2 348	-	-	2	1
14. Flakstad		3.10	2 408	1	-	4	4
	Flakstad	3.00	1 844	1	-	2	2
	Værø	0.10	564	-	-	2	2
15. Østlofoten		4.94	4 729	3	-	3	3
	Vaagen	3.40	3 151	3	-	3	1
	Gimsø	0.40	1 058	-	-	-	1
	Valberg Sogn af Borge Herred	1.14	520	-	-	-	1
16. Hadsel		7.40	7 307	1	-	3	2
	Hadsel	6.00	4 520	1	-	2	1
	Bø	1.40	2 787	-	-	1	1
17. Sortland		12.50	6 461	2	-	4	5
	Sortland	4.80	1 870	1	-	1	1
	Øksnæs	3.20	2 423	-	-	1	1
	Dverberg	4.70	2 168	1	-	2	3

Sundhedstilstanden skildres som god i de fleste Distrikter; mindst tilfredsstillende synes den at have været i Ranen, Stegen og Hadsel; mellem Fiskerne ved Lofotfisket var den meget god. Diphtherisk Svælgbetændelse var om end noget udbredt, dog i betydelig Tilbagegang. Kighoste optraadte epidemisk over større Dele af Amtet. Af typhese Febre, Skarlagensfeber og Lungebetændelse opgives et mindre Antal end Aaret forud, derimod synes akute gastriske og navnlig katarrhalske Sygdomme at have optraadt hyppigere. Det samlede Antal epidemiske Sygdomme var lidt mindre end i det foregaaende Aar.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 1889 eller 15.4 pro mille af den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte (122 800).

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hidsættes følgende af Lægerne Opgaver sammendragne Tabel. (Side 192—194).

Exanthematisk Typhus var sjelden. I Lurø forekom 2 Tilfælde, der endte med Døden. Smitten antoges erhvervet under Sildefisket. I Lødingen optraadte den paa Gaarden Tømmervig i Tysfjorden, hvor der Høsten iforveien havde været behandlet flere Tilfælde af samme Sygdom i en af Nabohusene; 4 Personer angrebes, ingen døde. Fra Østlofoten opgives 3 Tilfælde uden Dødsfald. I Hadsel indlagdes paa det i Stokmarknæs for Typhoidfeber oprettede Lazaret 2 Tilfælde af exanthematisk Typhus, det ene fra Bø i Hadsel og det andet fra Øksnæs i Sortland; begge disse Tilfælde antages at staa i Forbindelse med en Epidemi af mild Karakter, der i Slutningen af 1884 herskede paa «Yttersiden» (Malnæs), men hvoraf ikke flere end de ovennævnte bleve observerede af Læge (Thode). Under Lofotfisket indlagdes og døde paa Sygehuset i Kabelvaag en Fisker, der var kommen dertil fra Reine; hvorfra Smitten var medbragt, kunde ikke paavises.

Typhoidfeber forekom sjældnere end Aaret iforveien og for det meste med spredte Tilfælde eller i smaa Husepidemier. I Alstahaug optraadte saaledes 3 Tilfælde paa en Gaard, hvortil en Pige, der var bleven syg paa Konfirmationsskolen, førte Smitten med sig; en anden Konfirmand, der havde logeret i samme Hus, indlagdes paa Helgelands Sygehus. I Vefsen forekom 6 lette Tilfælde paa en afsidesliggende Gaard ved Grændsen af Tjøttø. I Ranen angrebes i Januar 2 Personer paa en Gaard i Næsne, hvor der ogsaa havde været et Par Tilfælde i Slutningen af 1884. Desuden optraadte Sygdommen paa Hemnæs-bjerget og ved Grændsen af Vefsen. Fra Bodø By opgives 8 Tilfælde, hvoraf 5 i Mai; 3 indlagdes paa Amtssygehuset. I Folden forekom Sygdommen paa Kjerringø (2 Angrebne); den første blev syg strax efter Hjemkomsten fra Lofoten. I Skjærstad optraadte 14 Tilfælde dels i Husepidemier dels enkeltvis paa et Par Steder i Saltdalen. Til Stegen anføres ogsaa Smitten at være bragt fra Lofoten (5 i Stegen, 3 i Hammerø Herred). I Lødingen i Januar 1 Tilfælde paa samme Gaard som et i December 1884 behandlet; i Tysfjordens Herred angrebes 1 Person ogsaa paa en Gaard, hvor Sygdommen havde optraadt Aaret iforveien. I Ofoten angrebes en Fisker efter Hjemkomsten fra Lofoten. I Buksnæs indtraf foruden 4 spredte Tilfælde 3 i et Hus, hvor der havde været Typhoidfeber i 1883. I Hadsel blussede Epidemien fra 1884, der næsten var udslukket ved Aarets Udgang, atter op i Begyndelsen af 1885. Under det i Eidfjorden stedfindende Sildefiske smittedes nemlig 6 Personer paa Gaarden Grønningen af en Gut, der havde ligget syg paa Lazaret i Sortland og bragt med sig derfra utilstrækkelig desinficerede Sengklæder; sammesteds inficeredes ogsaa 3 andre Personer, der bragte Smitten med til sine respektive Hjem. Det 28de Decbr. 1884 nedlagte Lazaret paa Stokmarknæs maatte derfor atter tages i Brug den 5te Januar. I Marts og April bleve flere fra Nyksund hjemsendte Fiskere syge; disse indlagdes ogsaa snarest mulig paa Lazaretet, der holdtes aabent til 24de Juni og var belagt med i det hele 33 Patienter, hvoraf 2 med

I Nordlands Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.		1	
	Behandlede.	Deraf Døde.														Tilfælde.	Dødsfald.	Brønne.	
																		Tilf.	Dødsf.
Exanthematisk Typhus...	12	3	12	2	-	3	-	5	-	-	-	1	1	-	-	12	3	-	-
Typhoidfeber	166	14	165	29	27	14	21	27	9	5	4	12	4	9	4	166	14	-	-
Cerebrospinal-Meningit ...	3	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	3	-	-	-
Barselfeber	52	13	52	3	7	6	2	3	9	3	7	1	5	3	3	54	15	-	-
Vandkopper	51	-	36	-	-	1	2	2	6	9	-	1	7	2	6	51	-	-	-
Skarlagensfeber	109	10	109	10	5	12	9	18	8	14	15	4	8	6	-	114	15	12	-
Røde Hunde	2	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Mæslinger	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
Rosen	69	2	66	7	9	8	5	2	3	8	4	1	10	3	6	69	2	4	-
Kighoste	260	8	260	22	11	20	22	10	29	22	17	24	16	37	30	261	9	6	-
Diphtherisk Svælgbetænd.	271	35	271	26	46	13	16	15	24	24	8	11	24	34	30	283	47	2	-
Strubehoste	9	8	5	-	-	1	1	2	-	-	-	1	-	-	-	10	9	-	-
Kusma	9	-	9	-	3	1	-	-	-	-	-	1	-	-	4	9	-	-	-
Akut Bronchit	2075	12	2032	221	400	330	160	136	141	126	79	85	116	112	126	2075	12	34	-
Andre katarrh. Tilfælde. }																			
Lungebetændelse	387	46	383	44	45	35	26	59	45	31	13	19	22	18	26	389	48	12	1
Pleurit	207	9	207	24	31	18	28	18	23	18	12	11	12	8	4	207	9	1	1
Gigtfeber	93	3	93	13	15	14	4	7	8	6	4	4	2	7	9	93	3	2	-
Koldfeber	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Diarrhoe (akut)	881	13	860	44	203	170	71	47	45	57	47	59	31	63	23	881	13	29	-
Cholera nostras																			
Blodgang	73	4	73	13	18	22	4	-	2	-	-	3	3	8	-	75	6	-	-
Skjørbug	6	1	3	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	6	1	-	-
Tilsammen	4737	181	4643	458	821	668	372	352	354	323	212	238	262	312	271	4762	206	102	2

I Nordlands Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

(Fortst).	Fordeling paa Lægedistrikterne.																	
	2		3		4		5		6		7		8		9		10	
	Alstahaug.		Vefsen.		Ranen.		Lurø.		Gildeskaal.		Bodø.		Folden.		Skjærstad.		Stegen.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Exanthematisk Typhus . . .	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Typhoidfeber	6	1	6	-	15	1	-	-	-	-	9	-	2	-	14	1	8	2
Cerebrospinal-Meningit . . .	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	3	1	1	1	2	-	1	-	2	-	3	2	3	3	3	1	4	-
Vandkopper	-	-	23	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	48	11	-	-	8	-	2	-	-	-	5	2	-	-	4	-	6	-
Røde Hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	4	-	7	-	2	-	3	1	2	-	12	-	-	-	2	-	8	-
Kighoste	16	3	3	-	89	4	5	-	-	-	49	-	-	-	7	1	35	1
Diphtherisk Svælgbetænd.	5	1	1	-	33	8	8	5	-	-	3	-	4	2	4	1	9	2
Strubehoste	4	3	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kusma	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Akut Bronchit	28	1	70	-	120	-	80	-	14	-	276	1	22	1	39	-	141	1
Andre katarrh. Tilf.																		
Lungebetændelse	31	6	8	-	40	2	11	1	7	-	32	8	5	2	11	2	52	6
Pleurit	10	1	7	-	6	-	3	1	1	-	27	1	1	1	5	1	6	-
Gigtfeber	3	-	7	-	6	-	2	-	5	-	8	3	-	-	2	-	2	-
Koldfeber	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Diarrhoe (akut)	17	-	33	-	68	3	13	-	7	-	70	4	10	-	14	-	46	1
Cholera nostras																		
Blodgang	-	-	-	-	10	3	8	1	-	-	4	-	2	-	2	-	7	-
Skjærbng	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	177	28	168	1	403	23	138	11	38	-	517	21	49	9	107	7	325	13

I Nordlands Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

194

Nordlands Amt. 1885.

(Forts.).	Fordeling paa Lægedistrikterne.															
	11		12		13		14		15		16		17		18	
	Lødingen.		Ofoten.		Buksnæs.		Flakstad.		Østlofoten.		Hadsel.		Sortland.		Under Lofotfisket.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Exanthematisk Typhus...	4	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	1	-	1	1
Typhoidfeber.....	2	-	1	-	7	1	4	1	10	2	55	5	7	-	20	-
Cerebrospinal-Meningit...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barsel-feber.....	1	-	3	-	4	1	-	-	2	1	20	3	2	2	-	-
Vandkopper.....	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	6	-	6	-	-	-
Skarlagensfeber.....	2	1	4	1	7	-	10	-	-	-	3	-	-	-	3	-
Røde Hunde.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mæslinger.....	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Rosen.....	1	-	2	-	-	-	1	-	3	-	14	1	-	-	4	-
Kighoste.....	-	-	29	-	16	-	-	-	4	-	-	-	-	-	2	-
Diphtherisk Svælgbetænd.	3	-	5	-	-	-	5	-	46	6	102	18	44	4	9	-
Strubehoste.....	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	-	-
Kusma.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-
Akut Bronchit.....	55	-	62	4	101	2	-	-	187	-	150	1	79	-	617	1
Andre katarrh. Tilf.....																
Lungebetændelse.....	8	1	7	2	26	7	-	-	25	2	42	4	25	1	47	3
Pleurit.....	11	-	15	-	34	1	-	-	11	1	14	1	15	-	40	-
Gigtfeber.....	6	-	9	-	5	-	-	-	6	-	8	-	5	-	17	-
Koldfeber.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe (akut).....	26	2	25	-	41	1	-	-	83	2	17	-	23	-	360	-
Cholera nostras.....																
Blodgang.....	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	39	1
Skjærbug.....	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Tilsammen	119	4	163	7	242	14	20	1	392	17	433	33	206	7	1163	6

exanthematisk Typhus. Epidemien antoges standset i Mai, men ogsaa i Aarets sidste 4 Maaneder optraadte enkelte spredte Tilfælde; i det Hele behandledes 55 Personer, hvoraf de 31 paa Lazaretet. Under Lofotfisket indtraf 20 Tilfælde, de fleste i Svolvær og Kabelvaag.

Af **Cerebrospinalmeningit** behandledes i Alstahaug en 27aarig Mand og en 1 Aar gammel Gut; begge helbrededes, men sidstnævnte mistede Hørelsen. Ogsaa fra Ranen opgives 1 Tilfælde.

Af **Barsel-feber** opgives ligesom Aaret iforveien et usædvanlig stort Antal Tilfælde, de fleste i Hadsel Distrikt; Dødeligheden blandt de Behandlede var dog betydelig mindre end i 1884.

Vandkopper forekom af og til i Alstahaug (Antallet ikke opgivet); Sygdommen omtales ogsaa fra Vefsen og Bodø samt Østlofoten og Vesteraalen.

Skarlagensfeber var fremdeles i Aftagende. De fleste Tilfælde opgives fra Alstahaug, hvor Sygdommen forekom i alle tre Herreder, men hyppigst i Tjøttø, paa Øen Minlandet var saaledes alle Gaarde angrebne. I Bodø Landsogn indtraf 5 Tilfælde paa Gaarden Birknæs, hvortil Smitten sandsynligvis var ført fra Kristiansund med en Fiskergut, som havde hjemme der. I Ofoten angrebes 4 Børn paa Gaarden Skaarnæs, i hvis Nærhed Sygdommen ogsaa havde optraadt i 1884.

Mæslinger anføres at have optraadt i Smaaepidemier i Østlofoten, men kun et enkelt Tilfælde kom under Behandling.

Kighoste omtales fra de fleste Distrikter, særlig var den meget udbredt i Ranen, hvor den dog for det meste optraadte mildt.

Diphtherisk Svælgbetændelse viste sig, omend i Aftagende, fremdeles inden de fleste Distrikter; kun fra Gildeskaal og Buksnæs omtales den ikke. Fra Alstahaug anføres Sygdommen at være næsten ophørt; i Ranen optraadte den derimod epidemisk paa et Par Gaarde i Næsne, hvor Tilfælde gjentagende Gange har vist sig i de sidste Aar; desuden forekom spredte Tilfælde flersteds i Distriktet. I Lødingen angrebes 3 Personer paa en Gaard i Hols Sogn, hvor der for 3 Aar siden havde været Diphtherit, dog ikke i samme Hus. Størst Udbredning havde den i Østlofoten og Hadsel, hvor der forekom talrige Tilfælde i spredte Smaaepidemier næsten hele Aaret igjennem. I Sortland Distrikt, hvor Tilfældenes Antal ogsaa var temmelig stort, optraadte den spredt i Øksnæs i Aarets sidste Halvdel. Fra Lofotfisket opgives kun 9 Tilfælde.

Lungebetændelse, der i det Hele synes at have været noget sjældnere end i 1884, optraadte i Stegen epidemisk, hyppigst i Mai og Juni; den holdt sig væsentlig til enkelte Gaarde, ofte optrædende med 2—3 Tilfælde i hver Familie. Blandt andre angrebes flere af de paa den Tid samlede Konfirmander, hvoraf en stor Del var indlogeret i Skolehuset.

Af **Koldfeber** angrebes i Stegen i August en Mand, der kort Tid før Sygdommens Udbrud havde arbeidet i en Torvmyr.

Epidemisk Diarrhoe tildels med dysenterisk Karakter syntes under Lofotfisket til enkelte Tider at ville gribe om sig over hele Lofoten. Lægerne samstemte i at tillægge Drikkevandet Skylden, særlig i flere Vær, hvor man i Myren har gravet Brønde, der faar Tilsig fra Fiskeaffald og Gjødning, ja ved hvis umiddelbare Nærhed man ofte ser de værste fra Fiskerne selv hidrørende Uhumskheder henslængte. I Regelen standsede Epidemien ved Indtrædelse af koldt Veir, blussede op ved begyndende Regnveir for igjen at aftage ved stærkere Regn, da de værste Uhumskheder skylledes bort uden at ansamles i Brøndene. (Af Opsynschef Knaps Beretning om Lofotfisket i 1885).

Af **Blodgang** herskede i Næsne i Ranen i Jannar en Epidemi, fortsat fra Slutningen af 1884. Mindst 50 Personer antages at have været angrebne,

Liste over forskjellige, væsentlig chroniske Sygdomme*).

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	Fordeling paa Lægedistrikterne.											
	Tilfælde.	Dødsfald.						1		2		3		4		5		6	
			Brønnø.		Alstahaug.			Vefsen.		Ranen.		Lurø.		Gildeskaal.					
			Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.		Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.		
Chronisk Rheumatisme . . .	745	-	-	-	241	122	17	7	-	9	-	30	-	30	-	16	-	1	-
Fnat	22	-	6	5	7	4	7	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-
Skurv	8	-	2	2	1	2	4	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kjertelsyge	143	2	49	50	8	11	17	15	-	10	-	12	-	6	-	9	-	3	-
Rachit	44	1	25	16	-	-	13	1	-	2	-	10	-	2	-	1	-	4	-
Simpel Meningit	11	7	4	3	2	2	6	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-
Tuberkuløs Meningit	30	30	11	7	4	1	12	-	-	5	5	1	1	4	4	3	3	-	-
Svindstot	213	96	5	7	109	69	21	13	4	19	12	12	6	10	7	11	8	7	4
Kræft	69 ¹⁾	44	-	-	39	19	20	1	-	8	6	5	3	6	6	5	4	8	6
Vatersot og Morbus Brightii	60 ²⁾	21	3	4	34	17	18	4	-	1	1	-	-	3	2	5	3	1	1
Blegsot og Anæmi	818	2	34	76	83	565	21	14	-	36	1	33	-	41	-	29	-	8	-
Menstruationsuordener . . .	167	-	-	-	-	167	19	17	-	4	-	17	-	8	-	14	-	5	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1716	3	60	115	655	736	21	30	-	90	-	50	-	90	-	86	-	42	-
Ormesygdomme	77	-	26	28	13	10	15	9	-	7	-	8	-	6	-	7	-	-	-

*) Fra Flakstad Distrikt foreligger ingen Opgave over chroniske Sygdomme.

Liste over forskjellige, væsentlig chroniske Sygdomme.

	Fordeling paa Lægedistrikterne.																						Under Lofot- fisket.
	7		8		9		10		11		12		13		15		16		17				
	Bodø.		Folden.		Skjær- stad.		Stegen.		Lødin- gen.		Ofoten.		Buks- næs.		Øst- lofoten.		Hadsel.		Sort- land				
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.			
Chronisk Rheumatisme	39	-	56	-	2	-	44	-	-	-	14	-	29	-	70	-	-	-	46	-	352	-	
Fnat	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	10	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	
Skurv	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Kjertelsyge	25	1	4	-	2	-	3	-	11	-	12	-	14	1	10	-	5	-	-	-	2	-	
Rachit	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	12	-	1	1	4	-	-	-	
Simpel Meningit	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	2	1	-	-	-	-	-	-	
Tuberkuløs Meningit	1	1	-	-	2	2	1	1	-	-	-	-	1	1	6	6	-	-	4	4	2	2	
Svindst	25	9	3	2	4	2	5	3	11	10	10	3	7	7	38	8	7	6	20	5	11	-	
Kræft	4	4	3	2	1	-	4	2	2	1	2	1	1	1	10	3	5	3	2	2	2	-	
Vatersot og Morbus Brightii . .	3	1	-	-	2	2	7	4	1	1	2	-	8	3	12	-	3	-	3	2	5	1	
Blegsot og Anæmi	123	-	22	-	2	-	156	-	33	-	96	1	39	-	98	-	48	-	26	-	14	-	
Menstruationsuordener	11	-	11	-	9	-	13	-	7	-	11	-	10	-	17	-	4	-	9	-	-	-	
Kardialgi, chronisk Gastrit																							
og Dyspepsi	276	-	41	1	36	1	108	-	49	-	50	-	190	-	364	-	111	-	103	1	-	-	
Ormesygdomme	1	-	5	-	1	-	-	-	-	-	8	-	5	-	9	-	5	-	5	-	1	-	

¹⁾ Cancer 42, Sarcoma 2. ²⁾ Hydrops 10, Morbus Brightii 11.

Veneriske Sygdomme

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Kjendte Dødsfald.						
			1	2		3	4	5
			Brønnø.	Alstahaug.		Vefsen.	Ranen.	Lurø.
			Tilf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
Syphilis	59	2	-	4	1	4	1	3
Gonorrhoe	215	-	4	10	-	6	1	3

mest Børn; 3 kjendte Dødsfald. I Lurø forekom ogsaa Sygdommen paa 2 langt fra hinanden liggende Steder; Smittekilden ukjendt.

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde sees af ovenstaaende Tabel.

Fra Ofoten anføres, at de fleste af de 9 Personer, der led af Gonorrhoe, havde erhvervet Sygdommen i Lofoten eller Finmarken.

Blandt Almuen ved Lofotfisket var Tilfælde af Syphilis fremdeles i Aftagende, medens Gonorrhoeernes Antal var steget med 17. En stor Del af disse (Fiskerilægen i Kabelvaag opgiver Halvparten) optraadte hos Fartøisfolk, der medbragte Smitten fra Trondhjem, Bodø eller Tromsø.

Til Oplysning om en Del af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** er indtaget Tabel Side 196—197.

Svindst siges i Østlofoten at være i stadigt Tiltagende, ligesom Tilfældene af tuberkuløs Meningen synes at blive hyppigere. (Eger).

Døde af Svindst (se Tabel næste Side).

For hele Amtet udgjorde Dødsprocenten af Svindst 16.8 pCt. af samtlige kjendte Dødsaaarsager og 26.2 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Byerne var Dødsprocenten af Svindst i Forhold til de nævnte Dødsaaarsager henholdsvis 18.6 pCt. og 27.6 pCt.; for Landdistrikterne ligesaa henholdsvis 16.6 pCt. og 23.1 pCt.

Om Foranstaltninger i Anledning af **Spedalskhed** se nedenfor under Sundhedskommissioner.

Bændelorm. Paa Helgelands Sygehus behandlede en Pige for Tænia (Bothriocephalus latus). Hun var i 12 Aarsalderen kommen til Mo i Ranen fra en af de svenske Grændsebygder, Arjeplog.

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Af **obstetriciske Operationer** udførtes af Læger ialt 36, hvoraf 3 i Brønnø, 1 i Alstahaug, 3 i Vefsen, 1 i Ranen, 2 i Lurø, 1 i Gildeskaal, 5 i Bodø, 1 i Skjærstad, 1 i Lødingen, 4 i Ofoten, 4 i Buksnæs, 3 i Østlofoten, 5 i Hadsel og 2 i Sortland. Om Indikationer og Udfald se Tabellen Side 200.

Fødte og Døde. (Se Tabel Side 201).

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 2512 Fødte over Døde, og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 42.9.

Døde paa Barselseng. Lægerne opgive Dødsaaarsagen for 18, deraf Barsel-feber 15, besværlig Fødsel 1, Barselkrampe 1 og Blødning (placenta prævia) 1. Desuden døde 1 Kvinde i Lurø uforløst af Barselkrampe forinden Lægens Ankomst.

udenfor Sygehus.

Fordeling paa Lægedistrikterne.										
7	8	10	11	12	13	15		16	17	Under Lofotfisket.
Bodø.	Folden.	Stegen.	Lødingen.	Ofofen.	Buksnæs.	Østlofoten.		Hadsel.	Sortland	
Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.
9	2	2	-	2	8	9	1	5	3	7
48	-	1	4	9	6	33		32	7	51

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	Ialt	af Svindsot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Brønnø	6	4	2	4
Alstahaug	92	12	28	64
Vefsen	15	6	1	14
Mosjøen By	6	2	-	6
Landdistrikt	9	4	1	8
Ranen	50	7	23	27
Lurø	44	8	11	33
Gildeskaal	16	4	-	16
Bodø	53	9	21	32
Bodø By	37	6	14	23
Landdistrikt	16	3	7	9
Folden	27	2	9	18
Skjærstad	21	2	7	14
Stegen	31	3	13	18
Lødingen	19	10	4	15
Ofofen	21	3	7	14
Buksnæs	37	7	14	23
Flakstad	1	-	1	-
Østlofoten	52	8	19	33
Hadsel	46	6	33	13
Sortland	31	5	7	24
Ved Fiskerierne	10	-	6	4
Nordlands Amt	572	96	206	366
Deraf i Byer	43	8	14	29
— - Landdistrikt	529	88	192	337

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.			Vending.		Embryo-tomi.		Efterbyrds-operation.
	Mødre		Børn	Mødre	Børn	Mødre		Mødre
	lev.	lev.	dødf.	død.	dødf.	lev.	død.	levende.
Utilstrækkelige eller smerte-fulde Veer	20	18	2	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	4	3	1	-	-	-	-	-
Barselkrampe	1	1	-	-	-	-	-	-
Ansigtsfødsel	1	1	-	-	-	-	-	-
Fremfald af Navlesnor	1	-	1	-	-	-	-	-
Tverleie med fremfalden Arm og Navlesnor	-	-	-	¹⁾ 1	1	-	-	-
Placenta prævia og Blødning	-	-	-	²⁾ 1	1	-	-	-
Svulst i Livmoderen	-	-	-	³⁾ 1	1	-	-	-
Forsømt Tverleie	-	-	-	-	-	2	1	-
Tilbageholdelse	-	-	-	-	-	-	-	3
Tilsammen	27	23	4	3	3	2	1	3
		27				3		

¹⁾ Døde 2 Dage efter Forløsningen af Barselkrampe. ²⁾ Dødsarsag: Krafttab (Dystokia). ³⁾ Død 4 Dage efter Fødselen af ubekjendt Aarsag.

Veirliget. Efter den kolde og for det meste stormfulde Vinter indtraadte Vaaren sent. Sommeren var ogsaa kold og regnfuld; Høstkulden indtraadte tidlig. Udbyttet af Jordbruget var lidet, under et Middelsaars, mest tilfredsstillende for Høhestens Vedkommende. Sildefiskerierne gav paa enkelte Steder rigt Udbytte. Ved Lofotfisket var det opfiskede Kvantum større end i 1884, men Udbyttet gennemsnitlig pr. Mand noget mindre.

Levemaade og hygiæniske Forhold. Fra Vefsen skriver Distriktslæge J. G. S. Bugge: «Naar jeg nu efterat være fraflyttet et Distrikt, som jeg i 22 Aar som Læge har betjent, lader mine Tanker dvæle ved Forholdene, som de vare, da jeg i 1863 overtog dette Lægedistrikt, der indtil da havde været et af Læge sjelden besøgt Annex til Alstahaug med en meget spredt Befolkning og uden Veie, maa jeg udtale, at en baade for Publikum og for Lægen glædelig Forandring Aar om andet har fundet Sted. Den under min Funktionstid stedfundne Tilstrømning af Indflyttede, som søgte sin Stilling ved Distriktets Dampsaug og Arbeide i de store Skove, foranledigede vistnok, at jevnlig især chirurgiske Tilfælde kom under Behandling, hvortil ogsaa en i 70 Aarene aabnet større Grubedrift yderligere i høi Grad bidrog, men da Vedkommende saagodt som altid strax bestemte sig til at søge rationel Hjælp, og, naar det paa nogen Maade kunde gøres, leiede Logi i Nærheden af Lægens Bolig og punktlig efterkom givne Instrux, saa kunde Lægetilsynet i Flerheden af givne Tilfælde faa saavidt godt Resultat i alle Henseender, som med Rimelighed kunde ventes; i Forbindelse hermed maa jeg ogsaa anføre, at Almuens stedse voxende Opmærksomhed for gode sanitære Forholde i Husene og hvad Beklædning angaar af mig fulgtes med megen Glæde, og at Oprettelsen af Helgelands Apothek un-

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Leven- de fødte.	Døde				Død. fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn	paa Bar- sel- seng.		ved ulykke- lige Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Brønnø	376	152	18	3	-	10	9	1	-
Alstahaug	353	178	28	1	1	9	3	-	-
Vefsen	275	130	26	3	3	4	2	-	-
Mosjøen By	48	22	8	2	-	1	-	-	-
Landdistrikt	227	108	18	1	3	3	2	-	-
Ranen	386	196	30	1	1	7	7	-	-
Lurø	277	120	16	-	1	6	19	-	-
Gildeskaal	189	63	9	1	-	-	11	-	-
Bødø	259	104	26	3	4	11	7	-	-
Bødø By	128	48	11	1	1	5	4	-	-
Landdistrikt	131	56	15	2	3	6	3	-	-
Folden	144	62	8	-	3	2	4	-	-
Skjærstad	219	94	13	1	2	1	1	-	-
Stegen	185	113	16	1	3	2	7	1	-
Lødingen	191	84	26	1	-	7	1	-	-
Ofoten	162	50	11	1	-	7	1	-	-
Buksnæs	300	120	29	4	1	5	26	-	-
Flakstad	143	64	12	-	1	1	19	-	-
Østloften	257	111	23	1	1	8	5	-	-
Hadsel	404	127	24	-	3	12	15	3	-
Sortland	281	121	16	2	2	7	11	2	1
Nordlands Amt	4401	1889	331	23	26	99	148	7	1
Deraf i Byer	176	70	19	3	1	6	4	-	-
— - Landdistrikt	4225	1819	312	20	25	93	144	7	1

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byer.	Land- distrikterne.
Svindst	96	8	88
Lungebetændelse	48	5	43
Diphtherisk Svælgbetændelse	47	-	47
Kræft (Cancer og Sarkom)	44	5	39
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen	41	5	36
Alderdomssvaghed	22	-	22
Vatersot og Morbus Brightii	19	-	19
Barsel-feber	15	-	15
Skarlagensfeber	15	-	15
Typhoidfeber	14	-	14
Arthroace	14	3	11
Akut Diarrhoe	13	4	9

der en habil Mands Bestyrelse lettede mig meget. Fattigpleien derimod kaster en Skygge, naar jeg drager mig til Minde den ubønhørlige og høist ensidige Konsekventse, hvormed Hensyn til Fattigbudgettets Balance gennemførtes, og jeg ved, at mange fattige Syge, for at undgaa et Afslag eller for at slippe Transport til Amtssygehuset, fjernet fra Slægt og Venner, trak rørende store Vexler dels paa egne knappe Midler og dels paa moralsk og fysisk Modstandsevne». Fra Gildeskaal Distrikt anføres, at Befolkningens Stilling i Beieren paa Grund af daarligt Udbytte af Jordbruget og mislykket Sildefiske ved Aarets Udgang var saa trykket, at Kommunebestyrelsen endog saa sig nødsaget til at optage Sparebanklaan for at klare de løbende Udgifter, da de udlignede Skatter ikke kunde erholdes, medmindre man vilde pantet den hele Bygd. I hygiænisk Henseende er liden Fremgang at spore. Urenligheden er stor ialfald hos den mindre Bemidlede. Særskilt indrettede Vandhuse er en sjelden Luxus. Fnat træffes ikke saa hyppig, medens derimod Lus findes overalt blandt den fattigere Befolkning. Der findes en Mængde slet ernærede Børn i de første Leveaar, hvilket vistnok skriver sig fra den liden Tilgang af Melk en stor Del af Aaret. Dødelighedsforholdene ere dog tilfredsstillende og Folkemængden i jevnt Tiltagende. (E. Paasche). Fra Bodø klages over den nordlandske Almues Mangel paa Økonomi, og over at Forfængelighed og Modesyge har faaet et temmelig betydeligt Indpas. Istedenfor de tidligere brugte «Reiserter» og Komager, som vare baade vandtætte og varme, bruger man nu daarlige Springstøvler; heri ligger sandsynlig Aarsagen til de i den senere Tid oftere forekommende Forkjølelser. (Carlsen). I Buksnæs siges chronisk Gastrit og Kardialgi at være bleven mindre hyppig paa Grund af det forbedrede Melkestel, idet Brugen af Syre til Drikke og til Suppe og af Surmek og Rømmebunke er bleven sjældnere. Det nye Melkestel antages ogsaa at ville faa Indflydelse paa Overførelsen af smitsomme Sygdomme, idet de mange Melkebunker, hensatte i Regelen paa Brædder under Loftet i Beboelsesrum, som ofte ogsaa ere Soverum, nu afløses af høie Spand, som Regel ude i et særskilt Melkehus, bygget over en Bæk eller Brønd, eller i den kolde Aarstid i et andet Rum end Beboelsesrummet. (Schumacher). Fra Lofotfisket anføres, at de 2 Brønde, der for Medicinalfondets Midler ere gravede i Balstad, ere meget godt benyttede. I Stamsund er der opmuret et Vandbasin, der skal rumme omtrent 7 000 Hektoliter Vand, som gennem Rørledning føres hen til en Vandpost. Ønskeligt vilde det være, om der snart kunde sørges for ogsaa at skaffe brugbart Vand til Kabelvaag, Storvaagen, Reine og Skraaven. (Opsynschefen).

Sundhedskommissionerne i Lurø og Melø have vedtaget specificerede Bestemmelser, hvori de Spedalske, der som Regel ere yderst paagaende i sociale Forhold og slet ikke ville vide af Tanken om mulig Smitteoverførelse, paalægges at leve i betryggende Afsondring fra Familie og Omgivelser. Befolkningen, der oftest er bange for Smitte, har af falsk Undseelse hidtil ikke udvist tilbørlig Forsigtighed i Omgangen med de Spedalske. (Bødtker).

Foruden de 3 faste **Amtssygehuse** i Alstahaug, Bodø og Buksnæs findes Fiskesygehuse i Kabelvaag, Henningsvær og Skraaven (Østlofoten) samt i Stene (Buksnæs). I Hadsel var i Aarets første Halvdel et midlertidigt Lazaret i Brug for Typhoidfeberpatienter. Paa Gaarden Brændberget i Ranen vare 12 Sindssyge udsatte.

Badeindretning for Damp og Karbad findes ved Sygehusene i Alstahaug og Bodø. Ved Buksnæs Sygehus kun Karbad for Patienterne.

Om Amtets **Apotheker** se den almindelige Beretning.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Sundhedskommissionsmøder, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundheds- kommis- sioner, Antal Møder.	Vacci- nerede.	Rets- medicinske For- retninger.
	Antal an- meldende Læger.	Fattige Syge.			
Nordlands Amt	19	1016	32	3146	11
Brønnø	1	82	1	169	1
Alstahaug	2	90	2	251	-
Vefsen	1	36	5	240	-
Ranen	2	83	3	287	1
Lurø	1	84	4	246	-
Gildeskaal	1	51	2	78	-
Bodø	1	55	flere	82	3
Folden	1	39	2	122	-
Skjærstad	1	23	1	¹⁾ -	-
Stegen	2	57	3	210	-
Lødingen	1	34	2	134	-
Ofoten	1	59	2	303	3
Buksnæs	1	91	1	274	1
Flakstad	-	-	-	72	-
Østlofoten	2	132	3	200	-
Hadsel	1	60	-	408	1
Sortland	1	40	1	70	1

¹⁾ Ingen Vaccination foretagen; i Saltdalen fik Hjelpevaccinatøren ikke Anslag af den tilsendte Vaccine, i Skjærstad var han hele Sommeren hindret ved Sygdom.

XIX. Tromsø Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjelpe- vaccinatører.
Amtet		206.17	54 019	15	1	24	30
1. Trondenes		13.018	9 207	2	-	3	5
	Kvædfjord	6.818	2 520	-	-	1	1
	Trondenes	5.447	5 522	2	-	1	3
	Sand	0.753	1 165	-	-	1	1
2. Ibestad		12.370	6 572	1	-	2	2
	Ibestad	8.861	4 987	1	-	1	2
	Salangen	3.509	1 587	-	-	1	-

Lægedistrikt.	Tilsvarende Herred, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Tandlæger.	Jordemødre.	Hjælpe- vaccinatorer.
3. Tranø.....	Tranø	8.922	3 876	1	-	1	3
4. Lenvik.....		14.522	6 116	2	-	5	5
	Berg.....	5.350	1 730	1	-	2	2
	Lenvik.....	5.566	3 396	1	-	2	1
	Hillesø.....	3.606	990	-	-	1	2
5. Maalselven... .		45.824	3 980	1	-	3	3
	Maalselven.....	25.698	2 939	1	-	2	2
	Bardodalen.....	20.126	1 041	-	-	1	1
6. Balsfjorden		12.735	3 802	1	-	2	2
	Balsfjorden.....	9.255	2 508	1	-	1	1
	Malangen	3.498	1 294	-	-	1	1
7. Tromsø.....		11.379	8 870	4	1	3	3
	Tromsø	-	5 409	4	1	3	-
	Tromsøsundet.....	11.389	3 461	-	-	-	3
8. Lyngen	Lyngen	28.977	4 653	1	-	2	3
9. Karlsø	Karlsø	10.793	2 167	1	-	1	1
10. Skjærvø		47.558	4 476	1	-	2	3
	Skjærvø.....	31.037	3 120	1	-	1	uopg.
	Kvænangen	16.511	1 656	-	-	1	uopg.

Sundhedstilstanden var i det Hele meget tilfredsstillende. Det samlede Antal opgivne Tilfælde af epidemiske Sygdomme er mindre end i noget Aar siden 1879 og over 1000 færre end i 1884, ligesom Antallet af Dødsfald ikke var det Halve af Antallet i 1884 og ikke Fjerdeparten af Antallet i 1882. Særlig optraadte diphtherisk Svælgbetændelse langt sjældnere end i 1884; Kighoste-epidemien var ogsaa i betydelig Aftagende.

Dødeligheden. De Dødes Antal udgjorde 881 eller 14.0 pro mille af den beregnede Befolkning ved Aarets Midte (62 900).

Til Oplysning om de **epidemiske Forholde** hidlættes efterfølgende af Lægenes Opgaver sammendragne Tabel. (Se Side 206—207).

Exanthematisk Typhus. I Trondenes indsygnede 1 Mand, der under Fisket havde været i Berørelse med Folk fra et Hus i Gambergen, hvor Sygdommen havde forekommet Aaret forud. Fra Tranø omtales i Januar 2 lette Tilfælde i Annexet Reisen; af disse smittedes Pleiersken, der døde, og af denne sidste sandsynligvis Distriktslægen (Egeberg), der ogsaa døde 19de Marts 1885. I Lenvik optraadte paa Kraknæs og Hillesøen 9 Tilfælde med 3 Dødsfald i December Maaned. Sygdommen optraadte paa begge Steder kun i et Hus og fortsattes i 1ste Kvartal 1886. I Tromsø Distrikt indtraf i November og

December 9 Tilfælde paa Gaarden Lillestrømmen i Tromsøsundet; udenfor denne først angrebne Gaard udbredte ikke Smitten sig.

Typhoidfeber var fremdeles i Aftagende. I Trondenes, hvor den var hyppigst, optraadte den paa Gaarde i Kvædfjord og paa Sandstrand; paa det første Sted vare de hygiæniske Forhold meget mislige, og Sygdommen udbredte sig til et Par Nabostuer; paa det sidstnævnte Sted var kun et Hus angrebet; i det Hele opgivne 30 Tilfælde uden Dødsfald. Fra Ibestad omtales kun 1 Tilfælde, en Mand der antoges smittet under Sildefisket. I Tranø indtraf i Februar en liden Epidemi paa Gaarden Eidet, 8 angrebne, ingen døde. Ved det fra Maalselven opgivne Tilfælde var Diagnosen tvivlsom. Til Balsfjorden bragte 2 Fiskere Sygdommen med sig fra Lofoten; desuden omtales 6 andre spredte Tilfælde. I Tromsø By behandledes i 1ste, 2det og 4de Kvartal 14 Personer; 9 indlagdes paa Sygehuset, hvor i December 1 Patient smittedes. I Lyngen optraadte 9 Tilfælde i Kaaffjorden og 4 i Skibotn; til førstnævnte Sted antages Smitten bragt ved Fiskere fra de Høsten forud angrebne Gaarde i Kaaffjordbotten.

Af **Vandkopper** opgives en Del Tilfælde i Trondenes i sidste Kvartal; i Tromsø By optraadte Sygdommen spredt næsten hele Aaret igjennem.

Skarlagensfeber forekom sjelden, hyppigst i Trondenes, hvorfra opgives 27 Angrebne og 1 Dødsfald.

Kighoste fortsatte sin epidemiske Udbredning fra 1884 over næsten det hele Amt. Paa de fleste Steder synes den dog standset i 1ste Kvartal. I Tromsø By og Omegn optraadte igjen en Del Tilfælde mod Aarets Slutning.

Diphtherisk Svælgbetændelse, hvoraf den i 1882 var opgivet 578. i 1883: 790 og i 1884: 443 Tilfælde, optraadte fremdeles temmelig udbredt, men langt sjeldnere end forhen (124 Angrebne og 21 Døde). Større Epidemier omtales ikke fra nogen Kant; Sygdommen optraadte spredt og flersteds mildt (Ibestad, Tromsø og Karlsø).

Af **Kusma** forekom adskillige Tilfælde i Maalselven i Aarets Begyndelse, men de kom ei under Behandling..

Af **Skjørbug** omtales kun 1 Tilfælde fra Tromsø By.

Veneriske Sygdomme, behandlede udenfor Sygehus, ville sees af følgende Tabel:

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Fordeling paa Lægedistrikterne.						
		1	2	4	6	7	8	9
		Tronde- næs. Tilf.	Ibestad. Tilf.	Lenvik. Tilf.	Bals- fjorden. Tilf.	Tromsø. Tilf.	Lyngen. Tilf.	Karlsø. Tilf.
Syphilis	19	-	1	-	-	18	-	-
Gonorrhoe	96	25	10	2	1	51	5	2

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** hidsættes følgende Tabel. (Se Side 208—209).

Svindstot anføres fra Lenvik at være en sjelden Sygdom blandt de fastboende Finner O. Eng. (Se Tabel Side 208).

For det hele Amt udgjør Dødsfald af Svindstot 13.3 pCt. af samtlige kjendte Dødsarsager og 19.3 pCt. af Dødsfald af ikke epidemiske Sygdomme. For Tromsø By var Forholdet henholdsvis 11.1 pCt. og 14.4 pCt.; for Landdistrikterne 14.0 pCt. 21.2 pCt.

I Tromsø Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.	
	Behandlede.	Deraf Døde.														Tilfælde.	Dødsfald.
Exanthematisk Typhus	23	5	23	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	4	14	23	5
Typhoidfeber	78	1	78	18	11	4	8	9	10	6	2	1	1	3	5	78	1
Barsel-feber	26	5	25	5	5	1	1	3	1	1	2	1	4	1	-	26	5
Vandkopper	16	-	16	1	1	-	4	2	-	2	-	1	3	-	2	16	-
Skarlagensfeber	38	1	38	-	-	3	-	7	9	2	7	4	1	5	-	38	1
Røde Hunde	3	-	3	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	3	-
Rosen	31	1	31	3	4	1	1	1	3	2	2	5	4	2	3	31	1
Kighoste	186	1	186	65	28	27	8	-	10	7	1	-	-	6	34	186	2
Diphtherisk Svælgbetændelse	124	21	124	19	11	18	14	5	13	18	5	4	4	5	8	124	21
Strubehoste	6	4	5	-	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	1	7	5
Kusma	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Akut Bronchit.	1424	8	1424	179	186	134	114	107	149	99	88	101	80	91	96	1424	8
Andre katarrh. Tilfælde . }																	
Lungebetændelse	196	26	196	16	16	15	26	22	28	11	12	11	10	16	13	196	26
Pleurit	148	3	148	15	13	10	11	9	20	18	10	13	12	11	6	148	3
Gigtfeber	49	2	49	5	3	5	3	5	7	8	2	4	2	2	3	49	2
Akut Diarrhoe	642	6	642	65	32	49	43	49	41	56	57	81	68	51	50	642	6
Cholera nostras																	
Blodgang	3	1	3	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	3	1
Skjorbug	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Tilsammen	2995	86	2993	393	312	270	236	220	293	230	191	227	189	197	235	2996	87

I Tromsø Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Fordeling paa Lægedistrikterne.																			
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10	
	Tronde- næs.		Ibestad.		Tranø.		Lenvik.		Maals- elven.		Bals- fjorden.		Tromsø.		Lyngen.		Karlso.		Skjærvø ¹⁾ .	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Exanthematisk Typhus	1	-	-	-	4	2	9	3	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-
Typhoidfeber	30	-	1	-	8	-	1	-	1	-	8	-	15	1	13	-	1	-	-	-
Barselfeber	5	1	2	1	1	-	-	-	5	-	2	2	2	1	7	-	2	-	-	-
Vandkopper	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	27	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	9	-	-	-	1	-	-	-
Røde Hunde	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	4	-	3	-	3	1	5	-	-	-	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-
Kighoste	1	-	16	-	5	-	70	1	19	-	28	-	44	1	4	-	-	-	-	-
Diphtherisk Svælgbet. .	11	2	7	-	-	-	26	5	30	4	16	6	24	1	7	3	3	-	-	-
Strubehoste	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	4	4	-	-	1	-	-	-
Kusma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Akut Bronchit	131	-	108	2	21	-	280	2	28	-	82	3	739	1	24	-	11	-	-	-
Andre katarrh. Tilf. . .																				
Lungebetændelse	35	2	24	2	8	1	60	9	7	-	9	2	34	9	13	-	6	1	-	-
Pleurit	36	1	24	1	3	1	4	-	14	-	14	-	27	-	24	-	2	-	-	-
Gigtfeber	12	1	7	-	-	-	3	1	4	-	-	-	20	-	3	-	-	-	-	-
Diarrhoe (akut)	62	-	54	-	12	1	207	-	12	1	9	-	266	3	11	1	9	-	-	-
Cholera nostras																				
Blodgang	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skjærbug	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	361	9	247	6	64	6	666	21	122	6	168	13	1225	21	106	4	37	1	-	-

¹⁾ Ingen Sygeliste indkommen fra Skjærvø.

Liste over forskellige, væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal anmeldende Læger.	1	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Trondenes.	
			Md.	Kv.	Md.	Kv.		Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme	199	-	-	-	124	75	10	13	-
Fnat	14	-	1	6	6	1	4	3	-
Skurv	4	-	-	1	1	2	3	2	-
Kjertelsyge	70	1	32	41	2	4	9	31	-
Rachit	20	2	12	6	-	-	7	9	2
Simpel Meningit.	19	15	2	1	5	8	9	3	2
Tuberkuløs Meningit	10	9	6	2	-	2	6	2	2
Svindot	142	37	4	8	56	59	13	43	7
Kræft	60	²⁾ 32	1	-	24	25	11	12	4
Vatersot og Morbus Brightii	45	³⁾ 5	11	1	20	13	9	14	2
Blegsot og Anæmi	992	1	43	108	132	709	12	338	-
Menstruationsuordener	134	-	-	-	-	134	10	23	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	1255	-	24	34	546	651	13	212	-
Ormesygdomme	48	-	16	27	3	2	6	12	-
Drankersygdomme	4	-	-	-	4	-	1	-	-
Struma	1	-	-	-	-	1	1	-	-

¹⁾ Fra Skjærvø ingen Liste indkommen. ²⁾ Cancer 30, Sarcom 2. ³⁾ Vatersot 1,

Døde af Svindot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	ialt.	af Svindot.	af epidemiske Sygdomme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Trondenes	39	7	9	30
Ibestad	26	6	6	20
Tranø	17	1	6	11
Lenvik	47	3	21	26
Maalselven	25	2	6	19
Balsfjorden	18	3	13	5
Tromsø	93	14	21	72
Tromsø By	72	8	17	55
Landdistrikt	21	6	4	17
Lyngen	9	-	4	5
Karlsø	5	1	1	4
Skjærvø	-	-	-	-
Tromsø Amt	279	37	87	192
Deraf i By	72	8	17	55
— - Landdistrikt	207	29	70	137

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.																	
2		3		4		5		6		7		8		9		10	
Ibestad.		Tranø.		Lenvik.		Maals- elven.		Bals- fjorden.		Tromsø.		Lyngen.		Karlsø.		Skjærvø ¹⁾ .	
Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
17	-	8	-	92	-	-	-	-	-	49	-	11	-	9	-	-	-
4	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
6	1	2	-	22	-	4	-	-	-	14	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	-	-	-	2	-	5	-	1	-	1	-	-	-
1	-	1	1	2	1	1	1	2	1	9	9	-	-	-	-	-	-
3	3	-	-	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	6	4	1	11	3	9	2	11	3	34	14	18	-	2	1	-	-
5	3	4	1	14	9	4	4	1	-	8	8	11	3	3	1	-	-
12	1	1	-	3	2	-	-	-	-	10	-	5	-	1	-	-	-
63	-	17	-	139	-	57	-	47	-	273	-	23	-	35	1	-	-
31	-	-	-	6	-	2	-	3	-	60	-	9	-	-	-	-	-
141	-	38	-	160	-	36	-	69	-	483	-	102	-	14	-	-	-
-	-	-	-	29	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
1	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Morbus Brightii 4

Morbus Brightii 4.

Om Amtets **Sindssyge** se den almindelige Beretning.

Af **obstetriciske Operationer** udførtes af Læger ialt 33, hvoraf 5 i Trondenæs, 9 i Ibestad, 1 i Tranø, 4 i Lenvik, 2 i Maalselven, 1 i Balsfjorden, 7 i Tromsø og 4 i Lyngen. Indikationer og Udfald ville sees af nedenstaaende Tabel. (Se Side 210).

Jordemoderhjelpen. Fra Trondenæs, Ibestad, Lenviks og Balsfjordens Distrikter meddeles følgende Opgaver:

Lægedistrikt.	Antal Jordemødre.	Have bistaaet ved følgende Antal Fødsler.	Leiet var:						
			Isseleie.	Ansigtisleie.	Sædeleie.	Fodleie.	Tværleie.	Abort.	Uopgivet.
Trondenæs	3	120	111	-	5	1	2	1	-
Ibestad	2	61	-	-	-	-	-	-	61
Lenvik	5	75	72	1	-	2	-	-	-
Balsfjorden	2	34	-	-	-	-	-	-	34

Obstetriciske Operationer.

Indikation.	Tangforløsning.				Vending.				Perforation.		Exvisce- ration.	Efterbyrds- operation
	Mødre		Børn		Mødre		Børn		Mødre		Mødre	Mødre
	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	dødf.	lev.	død.	lev.	lev.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer . . .	13	¹⁾ 1	11	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Bækkensneverhed	3	-	3	-	-	-	-	-	-	⁴⁾ 1	-	-
Barselkrampe	-	²⁾ 1	-	1	-	²⁾ 1	-	1	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	2	-	³⁾ 3	-	-	-	⁵⁾ 2	-
— med fremfalden Arm.	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-
Sædeleie.	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Hydrocephalisk Hoved.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Fastvoxet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Tilsammen	16	2	14	4	4	1	4	2	1	1	2	5
	18		18		5		6		2			

¹⁾ Død af Krafttab nogle Dage efter Fødselen (Dystokia). ²⁾ Dødsårsag: Barselkrampe. ³⁾ Deraf 1 Gang begge Tvillinger. ⁴⁾ Efter forgjæves Vendingsforsøg. Dødsårsag for Moderen: Peritonit. ⁵⁾ a. Efter forgjæves Vendingsforsøg. Moderen døde kort Tid efter Fødselen af Krafttab (Dystokia). b. Tvillingfødsel: 1ste forløstes ved Naturens Hjælp, Isseleie, uopgivet Udfald; 2den Tvilling i Tverleie, død, exvisceredes. Moderen døde af Krafttab (Dystokia).

Af Lægerne opgives 14 **Dødsfald** paa **Barselseng**: 5 af Barselfeber, 3 efter besværlig Forløsning, 2 af Peritonit, 2 af Barselkrampe, 1 af rheumatisk Feber og 1 af organisk Hjertesygdom.

Fødte og Døde.

Lægedistrikt.	Leven- de fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne		
		ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar- sel- seng.		ved ulyk- kelige Hæn- delser.	ved Selv- mord.	ved Drab.
Trondenæs	362	156	37	1	6	15	3	-	-
Ibestad	254	85	20	6	2	3	6	1	-
Tranø	160	74	16	1	1	3	2	-	-
Lenvik	239	107	22	1	3	3	4	-	-
Maalselven	151	40	7	2	-	5	-	-	-
Balsfjorden	130	62	13	2	2	4	8	-	1
Tromsø	369	134	28	2	4	21	9	-	-
Tromsø By	193	86	16	1	2	17	2	-	-
Landdistrikt	176	48	12	1	2	4	7	-	-
Lyngen	162	94	22	1	2	6	5	-	-
Karlso	100	37	14	-	-	2	7	-	-
Skjærvø	186	92	24	-	3	3	5	-	-
Tromsø Amt	2113	881	203	16	23	65	49	1	1
Deraf i By	193	86	16	1	2	17	2	-	-
— Landdistrikt	1920	795	187	15	21	48	49	1	1

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 1232 Fødte over Døde, og Forholdet mellem hine og disse = 100: 41.7.

De hyppigste **Dødsarsager** vare:

Dødsarsager.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		By.	Land- distrikterne.
Svindstot	37	8	29
Kræft og Sarkom	32	6	26
Lungebetændelse	26	8	18
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen	25	10	15
Diphtherisk Svælgbetændelse	21	-	21
Alderdomssvaghed	15	7	8
Hjerneslag	9	3	6
Akut Bronchit.	8	1	7
Organisk Hjertesygdom	8	1	7
Diarrhoe og Cholera nostras	6	3	3
Organisk Underlivssygdom	6	5	1

Veirliget var for det meste koldt og raat med sen Vaar og kort, regnfuld Sommer. Nattefrost indfandt sig tidlig, saa Korn og Poteter paa de fleste Steder ikke naaede til fuld Modenhed; Aarets Udbytte for disse Sædearters Vedkommende var derfor under et Middelsaars. Hø høsten skildres derimod som over et Middelsaars. Multheøsten slog i Trondenæs aldeles feil og, naar undtages Tyttebær, var det ogsaa forresten et meget misligt Bæraar. Fiskerierne gave heller ikke synderligt Udbytte. (Meddelt fra Trondenæs).

Thermometerstand ved Tromsø meteorologiske Station i 1885:

Thermometerstand. (C).	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.
Middels	÷ 3.5	÷ 2.1	÷ 2.3	1.0	2.2	7.4
Høist	4.0	6.0	5.0	6.4	10.8	13.4
Lavest	÷ 13.8	÷ 11.8	÷ 11.0	÷ 7.6	÷ 6.8	2.3

Thermometersstand. (C).	Juli.	August.	September	Oktober.	November.	December.
Middels	11.3	10.3	6.3	0.5	÷ 1.8	÷ 3.8
Høist	18.4	17.8	12.7	7.8	6.4	4.8
Lavest	6.4	5.4	1.0	÷ 9.2	÷ 10.7	÷ 13.3

Levemaade og hygiæniske Forhold. Fra Ibestad klages over Fødemidlernes daarlige Opbevaring og Tilberedelse samt det mislige Kreaturstel efter Sultefodringsystemet; som Følge heraf maa man selv paa de større Gaarde ofte undvære Melk største Delen af Vinteren. Store og Smaa ere henviste til saltet og sur Fisk og Sild med eller uden Poteter, Grød og Suppe uden Melk, men ofte istedet tilsat med «Koedike» (sur Myse), bruges meget — og disse Retter tilberedes paa den allersimpleste Maade f. Ex. uden Udvanding af den saltede Fisk. Sort, koghed Kaffe bruges flere Gange om Dagen. De mange chroniske Gastriter tilskrives for en stor Del disse Forhold og Skaden for smaa Børn udhæves. Derimod ere Boligerne og Klædedragten som Regel gode og Renligheden staar ikke tilbage for den paa andre Kanter. Misbrug af Spirituosa forekommer meget sjelden, og Afholdssagen synes at nyde adskillig Tilslutning. (F. Borchgrevink). I Maalselvns Distrikter lever en stor Del af Befolkningen i disse trange Tider under saadanne Vilkaar, at de kun med yderste Nød kan karre sig igjennem, naar intet usædvanligt f. Ex. Sygdom falder paa; sandsynligvis vilde mange flere søge Lægehjelp, om Tiderne var bedre; en stor Del gaar nemlig, især i Mørketiden, slappe og tunge uden Energi med et almindeligt Ildebefindende, væsentlig betinget i Mangel paa kraftig Kost. (Th. Gløersen). I Balsfjorden findes endnu baade Gammer og Stuer, hvor Kreaturerne dels dele Hus med Menneskene dels ere anbragte i Forgangen, der tjener til Fjøs. (A. Selmer). I Tromsø By er der anlagt en Drikkevandsledning med Vandposter paa forskellige Steder. Vandet fra denne Ledning er godt, hvilket ikke har været Tilfældet med den tidligere Drikkevandsledning og end mindre med Vandet fra Byens Vandværk, der kommer fra et Myrvand oppe paa Øen. (Aagaard). Sandsen for Orden inden Hjemmet og Renlighed har i de sidste Aar været i Tiltagende væsentlig paa Grund af den store Udbredelse Totalafholdsforeningerne har faaet i

Tromsø; en gavnlig og mærkbar Indflydelse i samme Retning har ogsaa Menighedsdiakonissen kunnet øve ved Raad, Veiledning og Hjelp. (Johs. Holmboe, Aagaard). Fra Lyngen klages ogsaa over Sultefodring og liden Melketilgang for Husholdningerne. (J. Parelius).

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af behandlede fattige Syge, Møder i Sundhedskommissionerne, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger.

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.		Sundhedskommissioner. Antal Møder.	Vaccinerede.	Retsmedicinske Forretninger.
	Antal anmeldende Læger.	Fattige Syge.			
Tromsø Amt	9	518	22	1613	11
Trondenes	1	47	-	434	3
Ibestad	1	45	-	255	2
Tranø	1	20	2	144	-
Lenvik	1	10	-	69	1
Maalselven	1	91	2	181	-
Balsfjorden	1	18	2	85	1
Tromsø	1	252	13	125	3
Lyngen	1	25	-	244	-
Karlsø	1	¹⁾ 10	1	-	1
Skjærvø	-	-	2	76	-

¹⁾ Deraf 6 for Medicinalfondets Regning.

Vaccination. Fra Lyngen klages over Mødrenes Uvillie mod, at man tager Vaccine af deres Børn, hvorved der lægges Vaccinationen store Hindringer iveien.

Sygehuse. Foruden Amtssygehuset i Tromsø og Fiskesygehusene i Karlsø og Skjærvø findes i Ibestad i Nærheden af Lægens Bolig et af Fattigvæsenet underholdt lidet Sygehus.

Af **Badeindretninger** omtales fra Tromsø 2 mindre Damp- og Karbadindretninger.

Om Amtets **Apothek** i Tromsø se den almindelige Beretning.

XX. Finmarkens Amt.

Lægedistriktsinddeling, Fladeindhold, Indbyggerantal, Medicinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Fladeindhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjælpevaccinatorer.
Amtet		371.54	24 075	10	18	27
1. Alten		95.0	5 254	1	3	3
	Alten	23.5	2 389	1	} uopg.	-
	Talvik	12.5	2 146	-		2
	Kautokeino	59.0	719	-		1

Lægedistrikter.	Tilsvarende Herreder, Dele deraf og Bykommuner.	Flade- indhold i norske □ Mil.	Indb. 31te Decbr. 1875.	Antal Læger.	Jordemødre.	Hjelpe- vaccinatorer.
2. Loppen.....		9.2	1 425	1	1	3
	Loppen og Øksfjord...	5.9	862	-	1	2
	Hasvik.....	3.3	563	1	1	1
3. Hammerfest.....		26.6	3 622	2	2	-
	Hammerfest, Kjøbst.	-	2 101	2	2	-
	Hammerfest, Landdistr.	-	875	-	-	-
	Kvalsund.....	26.6	646	-	-	-
4. Maasø.....		15.08	1 322	1	1	5
	Maasø.....	-	902	1	1	3
	Kjelvik.....	15.08	420	-	-	2
5. Kistrand.....		128.9	2 569	1	3	4
	Kistrand.....	34.7	1 357	1	1	2
	Karasjok.....	59.1	540	-	1	1
	Lebesby.....	35.1	672	-	1	1
6. Tanen.....		30.6	2 393	1	2	4
	Tanen.....	17.2	2 064	1	1	3
	Polmaks Distrikt af Nesseby Herred.....	13.4	329	-	1	1
7. Vardø.....		17.7	2 063	1) 1	1	3
	Vardø, Kjøbstad....	-	1 322	1	1	} uopg.
	Vardø, Landdistrikt ..	17.7	741	-	-	
8. Vadso.....		20.1	3 798	1	3	2
	Vadsø, Kjøbstad 2)...	-	1 764	1	2	1
	Vadsø, Landdistrikt...	8.1	1 072	-	-	-
	Nesseby, undtagen Pol- maks Distrikt.....	12.0	962	-	1	1
9. Sydvaranger 3).....	Sydvaranger.....	39.1	1 629	1	1	3

1) Foruden Distriktslægen praktiserer ved Fiskeværret Kiberg en russisk Læge, der yder sine Landsmænd Lægehjælp i Fisketiden. 2) Kjøbstaden Vadsø, der ikke udgjør særskilt Kommune, hører til Vadsø Herred. 3) Fra Sydvaranger er paa Grund af Distriktslægens Sygdom ingen Medicinalberetning indkommen.

Sundhedstilstanden synes i det Hele taget at have været ret god, fra Maasø, Kistrand og Vadsø skildres den endog som meget tilfredsstillende. Det opgivne Antal epidemiske Sygdomstilfælde (1 289 med 40 døde) er ikke ubetydelig lavere end i de 4 foregaaende Aar og mindre end Gjennemsnitstallet (1 345) for Tiaaret 1871—80. Kighoste- og Diphtheritepidemien fra de to foregaaende Aar var i betydeligt Aftagende, derimod optraadte Typhoidfeber, Kusma og Lungebetændelse noget hyppigere end i 1884. Akute Katarrher forekom atter sjældnere.

Dødeligheden gik ned til det for Finmarken usædvanlig lave Tal 18 pro mille; de Dødes Antal udgjorde nemlig 529, den beregnede Folkemængde ved Aarets Midte 29 400.

Til Oplysning om de **epidemiske Forhold** hidsættes følgende efter Lægernes Opgaver sammendragne Tabel. (Se Side 216—217).

Typhoidfeber, der Aaret iforveien kun forekom i Hammerfest og Vardø Distrikter, optraadte mere udbredt. Fra Alten opgives 3 Tilfælde, fra Loppen 7, deraf 6 i Februar paa 2 afsidesliggende Nabogaarde i Hasvigs Herred; 5 af de angrebne vare Børn, alle Gaardenes øvrige Beboere havde tidligere gennemgaaet Sygdommen; en Slægtning indlagdes paa Hasvaag Sygehus. I Hammerfest Landsogn forekom 2 mindre Epidemier, begge indskrænkede til et enkelt Hus, den ene paa en Gaard paa Seilandsøen, den anden i Byens Nærhed. Begge vare foranledigede ved inficeret Drikkevand. I Mai indlagdes paa Amtssygehuset i Hammerfest en fra Mehavn hjemvendende Fisker; i December indsygnede 3 Børn af en Familie, som under mislige hygieeniske Forhold var sammenpakket i en Gamme i Byens Udkant; de indlagdes alle paa Sygehuset. (A. Roll). I Vardø By indtraf 16 Tilfælde, deraf 6 i Mai og 4 i Oktober.

Af **Cerebrospinalmeningit** angrebes i Vardø By i Mai en Gut og en Pige, den sidste døde.

Af **Vandkopper** opgives om Vaaren en Del Tilfælde i Byerne Hammerfest og Vardø.

Skarlagensfeberen forekom sjelden. I Bøsekop — Alten — standsede Epidemien fra det foregaaende Aar i Januar. I Hammerfest By indtraf 1 Tilfælde i Januar og 3 Juli, der alle indlagdes i Sygehus. Fra Vardø By opgives 3 Tilfælde i 2det Kvartal. I Sydvaranger angrebes i November et Pigebarn i Distriktslægens Hus; Smitekilden kunde ikke paavises.

Af **Mæslinger** opgives fra Loppen 20 Tilfælde i December; i Aarene 1883—84 synes Sygdommen ikke at have optraadt i Amtet.

Kighoste, der i de 2de foregaaende Aar optraadte epidemisk over større Dele af Amtet, forekom enkeltvis i Hammerfest By og i Kistrand.

Diphtherisk Svælgbetændelse, hvoraf der i 1883 og 1884 anmeldtes henholdsvis 224 og 62 Tilfælde, var i Vestfinmarken overalt i Tilbagegang og synes ikke at have optraadt østenfor Tanen. I Alten angrebes 5 Personer; Smitten antages at være kommen fra Hammerfest. Fra Loppen opføres 4 Tilfælde, hvor Diagnosen dog for det enes Vedkommende var usikker. I Hammerfest optraadte i Byen 9 spredte Tilfælde i 2det og 3die Kvartal; 2 af disse vare hos hjemvendende Fiskere. De fleste indlagdes paa Sygehus; Tracheotomi udførtes paa en Gut, der døde 2 Dage senere af Lungebetændelse. I Landdistriktet indsygnede paa en Gaard paa Sørøen 3 Personer, hvoraf den ene, Husfaderen, døde. I Kistrand angrebes i Februar 2 Børn, der døde, i Tanen i Marts ligesaa 2, men disse helbrededes. Sygdommen synes ingensteds at have forekommet i Aarets 4 sidste Maaneder.

Kusma optraadte epidemisk særlig i 2det og 4de Kvartal i Østfinmarken.

Bronchiter og Katarrher anføres fra Vardø at gjøre sig mest gjældende i Loddefisketiden, da Fiskerne slide mest ondt og ofte ere udsatte for Kulde og Væde.

Lungebetændelse forekom noget hyppigere end i de foregaaende 2 Aar; Forøgelsen skriver sig næsten udelukkende fra Vadsø Distrikt, hvor Sygdommen i Aarets sidste Halvdel optraadte hyppig og efterhaanden antog Karakteren af en Epidemi. I de fleste Tilfælde angrebes vistnok kun et Medlem af samme Husstand, men det modsatte var heller ikke ualmindeligt; blandt de Syge var forholdsvis mange Børn. (H. K. Hartmann).

I Finnmarkens Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Hele Aaret.		Tiden er opgivet for	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Ialt opgivne.	
	Behandlede.	Deraf Døde.														Tilfælde.	Dødsfald.
Typhoidfeber	41	4	41	2	6	-	1	12	4	-	3	1	7	2	3	41	4
Cerebrospinal Meningit	2	1	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Vandkopper	8	-	8	-	-	7	-	1	-	-	-	-	-	-	-	8	-
Skarlagensfeber	8	-	8	1	-	-	2	-	1	3	-	-	-	1	-	8	-
Røde Hunde	3	-	3	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Mæslinger	20	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	20	-
Rosen	26	-	26	3	1	4	6	5	-	1	2	2	2	-	-	26	-
Kighoste	5	-	5	-	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	5	-
Diphterisk Svælgbetændelse	25	7	25	-	7	4	1	6	2	3	2	-	-	-	-	25	7
Strubehoste	3	2	3	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	3	2
Kusma	37	-	37	-	-	-	6	8	-	-	-	4	-	8	11	37	-
Akut Bronchit	699	6	690	50	34	78	99	83	64	58	46	38	57	49	34	699	6
Andre katarrhalske Tilf.																	
Lungebetændelse	102	14	102	2	10	2	11	6	5	5	5	5	16	28	7	102	14
Pleurit	29	-	29	4	1	4	1	5	6	1	1	1	1	2	2	29	-
Gigtfeber	24	-	24	3	5	4	1	2	2	2	2	-	-	2	1	24	-
Diarrhoe (akut)	207	4	207	10	11	21	17	32	29	17	23	12	18	5	12	207	4
Cholera nostras																	
Blodgang	35	1	35	-	-	1	14	11	6	3	-	-	-	-	-	35	1
Skjærbug	15	1	8	-	1	-	-	-	-	4	3	-	-	-	-	15	1
Tilsammen	1289	40	1273	75	77	127	160	174	125	97	87	63	101	97	90	1289	40

I Finmarkens Amt anmeldte epidemiske Sygdomme.

	Fordeling paa Lægedistrikterne.																
	1		2		3		4		5		6		7		8		9
	Alten.		Loppen.		Hammerfest.		Maasø.		Kistrand.		Tanen.		Vardø.		Vadsø.		Sydvaranger.
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.
Typhoidfeber	3	1	7	-	14	-	1	1	-	-	-	-	16	2	-	-	-
Cerebrospinal Meningit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-
Vandkopper	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	1
Røde Hunde	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Mæslinger	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	-	-	1	-	6	-	1	-	-	-	1	-	16	-	1	-	-
Kighoste	-	-	-	-	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Diptherisk Svælgbetændelse	5	1	4	-	12	4	-	-	2	2	2	-	-	-	-	-	-
Strubehoste	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-
Kusma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	18	-	7	-	-
Akut Bronchit	24	1	23	-	261	3	25	-	34	-	29	-	209	2	94	-	-
Andre katarrhalske Tilf.																	
Lungebetændelse	6	1	5	2	19	2	3	-	8	1	2	-	8	1	51	7	-
Pleurit	4	-	5	-	9	-	3	-	3	-	-	-	2	-	3	-	-
Gigtfeber	7	-	-	-	6	-	-	-	2	-	-	-	5	-	4	-	-
Diarrhoe (akut)	14	-	3	-	51	1	8	-	11	-	2	-	76	3	42	-	-
Cholera nostras																	
Blodgang	-	-	-	-	6	-	1	1	-	-	-	-	4	-	24	-	-
Skjorbug	4	-	-	-	3	-	1	-	1	-	-	-	5	-	1	1	-
Tilsammen	67	4	69	3	397	10	43	2	65	3	48	-	372	10	227	8	1

Liste over forskellige, væ-

	Ialt opgivne.		Børn.		Voxne.		Antal af anmeldende Læger.	1	
	Tilfælde.	Dødsfald.						Alten.	
			Md.	Kv.	Md.	Kv.		Tilf.	Dødsf.
Chronisk Rheumatisme	184	-	-	-	135	49	6	-	-
Fnat	19	-	8	7	3	1	4	-	-
Skurv	2	-	1	-	1	-	2	-	-
Kjertelsyge	47	-	19	25	2	1	6	7	-
Rachit	17	-	7	10	-	-	5	5	-
Simpel Meningit	4	3	1	1	1	1	4	-	-
Tuberkuløs Meningit	8	8	6	1	1	-	5	1	1
Svindst	46	18	2	1	18	22	9	6	3
Kræft	11	8	-	-	8	3	5	3	2
Vatersot og Morbus Brightii	13	²⁾ 3	2	-	4	7	7	1	1
Blegsot og Anæmi	244	-	6	16	43	179	8	119	-
Menstruationsuordner	35	-	-	-	-	35	7	-	-
Kardialgi, chronisk Gastrit og Dyspepsi	419	-	15	22	223	159	8	-	-
Ormesygdomme	21	-	8	7	-	6	6	1	-
Drankersygdomme	7	-	-	-	7	-	4	-	-

¹⁾ Ingen Liste indkommen. ²⁾ Alle Morbus Brightii.

¹⁾ Ingen Liste indkommen. ²⁾ Alle Morbus Brightii.

Blodgang var i Vadsø noget hyppigere end sædvanlig, men som almindelig mild og indskrænket til Vaarmaanederne.

Skjørbug forekom spredt i de fleste Distrikter. Fra Alten opføres 4, alle lette Tilfælde. I Vardø By angrebes 5 Personer, alle Russer. Paa Vadsø Sygehus døde en Kvinde, der levede under daarlige Forhold, og som havde haft Sygdommen før, hvilket synes at give Disposition for Fremtiden. Fra den murmanske Kyst indfandt der sig som sædvanlig en Del scorbutiske Fiskere for at søge Lægehjelp.

Veneriske Sygdomme. Udenfor Sygehus behandlede Tilfælde sees af Tabellen paa næste Side.

I Loppen behandlede 7 Mænd og 2 Kvinder (2 paa Sygehus) for Gonorrhoe. I de fleste Tilfælde var Sygdommen medbragt fra Fisket i Østfinmarken; begge Kvinder vare gifte Koner, der vare smittede af sine Mænd. (H. Hansen).

Til Oplysning om de af Lægerne behandlede, væsentlig **chroniske Sygdomme** se ovenstaaende Tabel.

Lændegigt siges at forekomme overordentlig hyppig i Loppens Distrikt og i de fleste Tilfælde at fremkaldes ved, at alle Fiskere her maa sætte sine Baade paa Land og derunder i bøiet Stilling anspænde alle sine Rygmuskler. (H. Hansen).

Af Fnat optraadte i Tanen en Del Tilfælde; Smitten indbragtes paa en

sentlig chroniske Sygdomme.

Fordeling paa Lægedistrikterne.															
2		3		4		5		6		7		8		9	
Loppen.		Hammerfest.		Maasø.		Kistrand.		Tanen.		Vardø.		Vadsø.		Syd-varanger ¹⁾ .	
Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
17	-	98	-	13	-	13	-	12	-	31	-	-	-		
-	-	1	-	-	-	-	-	8	-	2	-	8	-		
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-		
2	-	31	-	4	-	-	-	-	-	3	-	-	-		
-	-	9	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-		
-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	-	1	1		
-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	2	2	2	2		
1	1	23	8	3	1	5	-	3	-	2	2	3	3		
-	-	5	3	-	-	-	-	-	-	2	2	1	1		
4	-	5	1	-	-	1	-	1	-	1	1	-	-		
12	-	78	-	8	-	16	-	1	-	10	-	-	-		
7	-	19	-	2	-	4	-	2	-	1	-	-	-		
52	-	152	-	23	-	49	-	19	-	86	-	33	-		
-	-	14	-	2	-	2	-	-	-	2	-	-	-		
-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-		

Veneriske Sygdomme udenfor Sygehus.

Sygdom.	Tils. Behandlede.	Antal Dødsfald.	Fordeling paa Lægedistrikterne.								
			1	2	3	4	5	6	7		8
			Alten.	Loppen.	Hammerfest.	Maasø.	Kistrand.	Tanen.	Vardø.		Vadsø.
			Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.
Syphilis . . .	22	1	7	-	5	-	2	1	5	1	2
Gonorrhoe .	63	-	5	7	20	3	3	-	22	-	3

Skole ved et Barn og greb hurtig om sig; det blev nødvendigt midlertidig at lukke Skolen, indtil Renselse var foretagen af Patienter, Tøi og Lokale. (I. W. Keyser).

Skurv forekommer hyppig i Loppen, men kommer ikke under Behandling. (H. Hansen).

Døde af Svindsot (se Tabel Side 220).

De Dødes Antal udgjorde for det hele Amt 15.4 pCt. af samtlige opgivne

Døde af Svindsot.

Lægedistrikt.	Opgivne Dødsårsager			
	Ialt.	af Svindsot.	af epidemi- miske Syg- domme.	af ikke epidemiske Sygdomme.
Alten	12	3	4	8
Loppen	4	1	3	1
Hammerfest	37	8	10	27
Hammerfest By	35	8	9	26
Landdistrikt	2	-	1	1
Maasø	7	1	2	5
Kistrand	3	-	3	-
Tanen	2	-	-	2
Vardø	31	2	10	21
Vardø By	30	2	9	21
Landdistrikt	1	-	1	-
Vadsø	21	3	8	13
Vadsø By	15	3	6	9
Landdistrikt	6	-	2	4
Sydvaranger	-	-	-	-
Finmarkens Amt	117	18	40	77
Deraf i Byer	80	13	24	56
— - Landdistrikt	37	5	16	21

Dødsårsager og 23.4 pCt. af Dødsfald af ikke epidemisk Sygdom. For Byerne var Dødsprocenten af Svindsot i Forhold til de nævnte Dødsårsager henholdsvis 16.2 pCt. og 23.2 pCt.; for Landdistrikterne ligesaa henholdsvis 13.5 pCt. og 23.8 pCt.

Anæmi optræder paa Vardø især i Mørketiden og gjør sig temmelig gjældende; alle paavirkes af Mørket. (Hannestad).

Konjunktivit optraadte i Vadsø epidemisk og med heftigere Symptomer end vanlig.

Pemphigus neonatorum forekom i Hammerfest inden Byens Jorde-moders Praxis i Februar og Marts med 3 Tilfælde; det sidst angrebne Barn overførte Sygdommen til et lidet Sødskendebarn. (A. Roll).

Forgiftning med Kamfer beskrives fra Hammerfest hos en ung Mand, der, medens han var ude paa Søen i raat og koldt Veir, havde spist et Stykke paa antagelig 4—5 Gram i den Hensigt at varme sig. Der indfandt sig strax voldsom Hjertebanken og sprængende Hovedpine, hvorefter han faldt besvimet om og blev bevidstløs bragt i Hus. Hele den første Nat laa han i voldsomme Delirier, der gav sig den følgende Dag, men han var i flere Maaneder jevnlig plaget af paroxysmevis optrædende Hjertebanken og Angstanfald; han behandlede med Digitalis. Et Forgiftningstilfælde ved Arsenik iagttoges ligeledes i Hammerfest hos en ung Kvinde, fremkaldt ved uforsigtig Omgang med en Arsenik-pasta, som hun havde faaet af Lægen til en karies Tand. Ogsaa dette Tilfælde foreløb heldigt. (J. W. Keyser).

Af obstetriciske Operationer udførtes af Lægen ialt 6, hvoraf 1 i Altens, 1 i Kistrands, 3 i Tanens og 1 i Vadsø Distrikt. Indikationer og Udfald ville sees af følgende Tabel:

Indikation.	Tangforløsning.		Perforation.	Efterbyrdsoperation.
	Mødre	Børn	Mødre	Mødre
	levende.	levende.	døde.	levende.
Utilstrækkelige eller smertefulde Veer	2	2	¹⁾ 1	-
Bækkensneverhed	-	-	²⁾ 1	-
Tilbageholdelse	-	-	-	2
Tilsammen	2	2	2	2

¹⁾ 3 Døgn uden Veer; Fosteret dødt, forgjæves Tangforsøg. Moderen døde 12 Timer efter Forløsningen af Krafttab (Dystokia). ²⁾ Dødsårsag: Peritonit.

Jordemoderhjelpen. Fra følgende Distrikter foreligge Opgave over Antallet af Fødsler, hvorved Jordemødre have assisteret:

Hammerfest, 2 Jordemødre, 96 Fødsler (en Gang Tvillinger), 90 Isseleier, 1 Ansigtsleie, 5 Sædefødsler.

Maasø, 1 — 14 —
Vardø, 1 — 85 — (en Gang Tvillinger), 82 Isseleier, 3
Vadsø, 3 — 121 — Sædefødsler.

Fødte og Døde. (Se Tabel Side 222).

For det hele Amt bliver der saaledes et Overskud af 551 Fødte over Døde og Forholdet mellem hine og disse = 100 : 49.0.

Døde paa Barselseng. Lægerne have opgivet Dødsårsagen for 2, 1 af besværlig Fødsel og 1 af Peritonit. Desuden døde i Vadsø 1 Kvinde uforløst af Blødning paa Grund af placenta prævia.

De hyppigste Dødsårsager. (Side 222).

Veirliget. Vinteren var middels streng, Vaaren kom sent og var ligesom Sommeren kold, Høsten indfandt sig tidlig. Høsten anføres fra Alten at have været som et Middelsaars. Loddefisket slog nogle Steder godt til, men paa Grund af stærk Dalen i Fiskeprisen blev Fortjenesten paa langt nær ikke saa rig som i forrige Aar. (Meddelt fra Vardø).

Levemaade og hygiæniske Forhold. Fra Loppen anføres, at der en lang Tid af Vinteren er Mangel paa Melk, og da træder sort Kaffe mange Gange om Dagen istedet. Fiskesuppe kjendes ikke; Poteter er mest at betragte som Helligdagsskost. De fremmede Fiskere, som ligge i Distriktet, faar Melk tilsendt fra Hjemmet, naar den kan skaffes der. De overordentlig hyppige gastriske Besværligheder skyldes i al Fald ofte den overdrevne Brug af sort Kaffe. I Hasvik Herred findes ingen Fællesgammer, i Loppen—Øxfjord derimod 15. En for nogen Tid siden fattet Sundhedskommissionsbeslutning om, at Kreaturene inden en vis Tid skulde væk fra Beboelsesrummene er paa Grund af økonomiske

Fødte og Døde.

Amt og Lægedistrikt.	Le- vende fødte.	Døde				Død- fødte.	Omkomne	
		Ialt.	0—1 Aar.	i 1ste Døgn.	paa Bar- sel- seng.		ved ulyk- kelige Hæn- delser.	ved Selv- mord.
Alten	188	95	26	4	3	5	6	1
Loppen	54	33	8	-	1	1	11	-
Hammerfest	148	82	26	-	1	4	6	-
Hammerfest By	82	45	15	-	-	1	1	-
Landdistrikt	66	37	11	-	1	3	5	-
Maasø	63	42	12	-	-	3	4	-
Kistrand	114	53	12	-	2	4	7	-
Tanen	81	52	6	2	2	4	6	-
Vardø	149	61	20	3	1	4	8	-
Vardø By	105	47	14	1	-	2	8	-
Landdistrikt	44	14	6	2	1	2	-	-
Vadsø	214	82	23	2	2	11	2	-
Vadsø By	125	38	8	-	-	7	2	-
Landdistrikt	89	44	15	2	2	4	-	-
Sydvaranger	69	29	6	-	-	2	1	-
Finmarkens Amt	1080	529	139	11	12	38	51	1
Deraf i Byer	312	130	37	1	-	10	11	-
— - Landdistrikt	768	399	102	10	12	28	40	1

De hyppigste Dødsaaarsager vare:

Dødsaaarsag.	Antal Dødsfald.	Deraf i	
		Byerne.	Land- distrikterne.
Svindstot	18	13	5
Hjernebetændelse, tuberkuløs Meningit og Kramper i Børnealderen	16	13	3
Lungebetændelse	14	8	6
Kræft	8	5	3
Diphtherisk Svælgbetændelse	7	3	4
Akut Bronchit	6	5	1
Peritonit	5	3	2
Diarrhoe	4	4	-
Typhoidfebr	4	2	2

Vanskeligheder i den fattige Kommune endnu ikke bleven gennemført. (H. Hansen).
 Fra Hammerfest klages over, at Almuen under Fisket og efter endt Ishavs-
 expedition lever for høit uden Tanke paa eller for Fremtiden; naar Fortjenesten
 er opbrugt, maa saa Fattiggassen eller Krediten holde for. Overfyldning i trange
 Husrum er temmelig almindelig, især blandt den kvænske Del af Befolkningen.

Køgeovne frembringe en forfærdelig Varme i mange Huse og en yderlig forpestet Atmosfære, der just ikke forbedres ved Uddunstningerne fra Sengklæderne, hvortil ofte benyttes Fjær af «Havhesten», der har en ualmindelig ubehagelig og længe vedhængende Lugt. (A. Roll). Ogsaa fra Tanen klages over at meget Faa har Sands for at lægge noget tilside for daarligere Tider. Under et godt Fiske omsværmes den heldige Fisker af et Antal af omreisende Frihandelsmænd, der prakker paa ham en Mængde unyttigt Jux, og naar Høsten kommer har han gjerne lidet andet tilovers end det Mel, han ved Sommerfisket kan have tiltusket sig af Russerne. (J. W. Keyser).

Sygehuse. Foruden de 4 faste Amtssygehuse i Alten, Hammerfest, Vardø og Vadsø findes Fiskesygehuse i Loppen, Maasø og Gamvik. Ved St. Vincents Hospital i Hammerfest, oprettet af den katholske Mission dersteds, gjøre 5 barmhjertige Søstre Tjeneste.

Bade. I Loppen findes to Badstuer, der eies af Privatmænd. I Vardø findes 2 finske Bad, der benyttes meget, i Vadsø 6; ogsaa i Landdistriktet, hvor Befolkningen væsentlig er Kvæner, findes saadanne. Ved Sygehusene findes desuden Indretninger for Damp- og Karbad.

Om Amtets **Apotheker** se den almindelige Beretning.

Følgende Tabel giver Oplysning om Antallet af fattige Syge, Sundhedskommissioner, Vaccinerede og retsmedicinske Forretninger:

Amt og Lægedistrikt.	Fattigsygepleien.				Sundhedskommissioner. Antal Møder.	Vaccinerede.	Retsmedicinske Forretninger.
	Antal anmel- dende Læger.	Behandlede for Fattigvæsenets Regning.	Antal anmel- dende Læger.	Behandlede for Medicinalfor- dets Regning.			
Amtet	8	293	6	1041	11	836	12
Alten	1	40	-	-	1	280	2
Loppen	1	17	1	191	2	2	-
Hammerfest	1	80	1	125	3	145	-
Maasø	1	5	1	63	-	65	-
Kistrand	1	3	-	-	1	60	3
Tanen	1	36	1	163	-	33	2
Vardø	1	17	1	357	4	251	4
Vadsø	1	95	1	142	-	-	1
Sydvaranger	uop givne.	uop givne.	uop givne.	uop givne.	-	-	-

C. Uddrag og Sammenstilling

af de ifølge Lov af 20de Mai 1882 fra Dyrlægerne indkomne Beretninger om Sundhedstilstanden blandt Husdyrene og om Veterinærvæsenets Tilstand m. m. i 1885¹⁾.

Kreaturholdet den 31te December 1885 i Riget og dets Amter vil sees af følgende efter «Statistisk Aarvog for 1880» indtagne Tabel. (Se Tabel II, næste Side).

Sundhedstilstanden skildres som tilfredsstillende fra de fleste Kanter af Landet. Kværke hos Hesten optraadte noget hyppigere end Aaret iforveien, ligesaa forekom Miltbrand oftere, navnlig i søndre Bergenhus Amt. Forøvrigt fik ingen Epizooti nogen større Udbredning. De væsentligste i 1885 blandt Husdyrene behandlede Sygdomme ville sees af følgende Tabeller, sammendragne af de fra Dyrlægerne indkomne Beretninger.

¹⁾ Ifølge den officielle Fortegnelse over autoriserede Dyrlæger i 1885 var deres Antal 91. Af disse antages 11 ikke at have praktiseret. Følgende Tabel giver en Oversigt over Antallet af Dyrlæger, deres Fordeling paa Amterne m. m.

Overøvrighedsdistrikter.	Antal Dyrlæger.	Antal Dyrlæger fra hvem Ind- beretning er indkommen.	De sidstnævntes Bopæl.
Christiania By	8	5	Christiania.
Akershus Amt	8	7	Aas (2), Skedsmo, Ullensaker, Nanne- stad, Næs, Høland.
Smaalenenes —	10	8	Askim, Eidsberg, Trygstad; Tune, Moss, Fredriksstad 2), Fredrikshald.
Buskeruds —	5	5	Drammen (2), Hønefos, Kongsberg, Næs.
Jarlsberg og Laurviks —	5	4	Laurvik, Holmestrand, Tønsberg, Hof.
Hedemarkens —	12	9	Kongsvinger, Hof, Aasnæs, Elve- rum (3), Tønset, Vang, Rings- aker.
Christians —	10	9	Østre Toten, Gran, Land, Gjøvik, nordre Aurdal, Lillehammer, Fron, Dovre.
Bratsbergs —	4	4	Hiterdal, Hviteseid, Kragerø, Skien.
Nedenæs —	1	-	
Lister og Mandals —	2	2	Christianssand, Mandal.
Stavanger —	2	1	Haugesund.
Søndre Bergenhus —	4	4	Kvindherred, Voss, Stordøen, Bergen.
Bergens By	1	1	Bergen.
Nordre Bergenhus Amt	1	-	
Romsdals —	-	-	
Søndre Trondhjems —	5	4	Trondhjem, Ørlandet, Orkedalen, Melhus.
Nordre —	7	7	Inderoen, nedre Stjørdalen, Stenkjær, Overhalden, Værdalen, Skogn, Frosten
Nordlands —	1	-	
Tromsø —	-	-	
Finmarkens —	-	-	
Uopgivet Bosted	5	-	
Tilsammen	91	70	

Kreaturhold den 31te December 1875.

Tabel II.							
Overøvrighedsdistrikt.		Heste.	Storfæ.	Faar.	Gjeder.	Svin.	Rensdyr.
Smaalenenes	Amt	10 819	45 672	18 336	49	3 589	-
Akershus	—	13 161	57 427	29 762	664	6 440	-
Christiania By		1 364	539	67	-	241	-
Hedemarkens	Amt	14 837	80 132	91 493	16 194	9 335	-
Christians	—	17 048	100 169	111 927	53 647	11 183	4
Buskeruds	—	8 631	52 945	50 157	14 172	3 577	1
Jarlsberg og Laurviks	—	7 423	35 847	15 579	51	2 907	1
Bratsbergs	—	5 530	39 784	58 792	10 360	3 299	-
Nedenæs	—	3 466	26 886	35 772	10 709	1 999	-
Lister og Mandals	—	3 257	40 480	49 806	12 068	953	-
Stavanger	—	8 950	55 619	207 689	16 580	3 788	-
Søndre Bergenhus	—	6 657	87 687	226 381	20 577	5 577	23
Bergens By		174	113	126	2	10	-
Nordre Bergenhus	Amt	9 252	92 360	189 917	40 627	9 625	231
Romsdals	—	9 896	85 272	180 004	30 939	8 636	-
Søndre Trondhjems	—	9 764	69 319	122 504	24 742	10 450	3 211
Nordre —	—	9 107	48 481	106 495	28 952	11 725	7 182
Nordlands	—	7 531	59 175	119 204	27 693	5 726	14 799
Tromsø	—	4 566	30 084	62 078	11 954	1 726	5 824
Finmarkens	—	470	8 623	20 217	2 881	234	65 290
Rekapitulation:							
Bygder		147 475	1 009 894	1 682 934	322 224	97 977	96 546
Byer		4 429	6 723	3 372	637	3 033	21
Riget i 1875		151 904	1 016 617	1 686 306	322 861	101 020	96 567
— 1865		149 167	953 036	1 705 394	290 985	96 166	101 768
— 1855		154 447	949 935	1 596 199	357 102	113 320	116 891
— 1845		131 894	842 568	1 447 274	290 950	88 637	90 273
— 1835		113 163	644 414	1 028 945	184 518	79 874	82 225

Ifølge Opgave fra Politiet betales der i Christiania i 1885 Skat af 730 Hunde.

Hesten.

Ialt haves Opgave over 137 dræbte paa Grund af Sygdom og 246 døde; 3 dræbtes og 1 døde efter Operation.

Af Miltbrand opgives 13 Tilfælde, hvoraf 4 i Smaalenenes Amt (2 i Berg, 1 i Id og 1 i Tune), 2 i Jarlsberg og Laurviks Amt (begge i Sande) og 3 i søndre Bergenhus Amt (2 i Fane, 1 i Kvindherred); paa flere af disse Steder forekom Sygdommen samtidig hos Køer. Paa Gaarden Veberg i Sande slagtedes en syg Ko, der siden opdagedes at have lidt af Miltbrand. 6 Dage senere angrebes 1 Hest, som lige iforvefen havde nydt en Portion Foder, der havde ligget under Laavegulvet, medens Koen blev slagtet paa Laaven; Foderet var inficeret ved Smittestof, der gennem Sprækker i Gulvet havde sivet ned. Der

var bleven givet Ordre til at opbrænde det hele Kvantum Foder under Laaven, men desuagtet havde Eieren givet Hesten af det, der havde ligget længst til Side. (Benzen).

Af **Typhus** er opgivet 24 Tilfælde, hvoraf 16 i Smaalenenes Amt. Dyr-læge C. A. Nielsen, der behandlede 10 af disse paa forskjellige Steder i Fredriks-halds Omegn, anfører, at Sygdommen optraadte dels som Rygmarvs-, dels som Abdominal- og i 1 Tilfælde som Pulmonaltypus; 4 af de Behandlede dræbtes eller døde.

Kværke optraadte noget hyppigere end Aaret iforveien; i det Hele opgives 1170 Tilfælde med 42 Dræbte eller Døde mod 997 med 21 Dødsfald i 1884; fra flere Kanter omtales der at have optraadt epizootisk. I Nannestad indtraf de første Tilfælde strax efter Markedet i Kristiania; Sygdommen, der optraadte meget voldsomt og især angreb yngre Heste, forekom samtidig paa forskjellige, ofte meget spredte Steder, og holdt sig til henimod Slutningen af April. (Hveem). I Buskeruds Amt var den ogsaa almindelig. men godartet. Fra Hviteseid i Bratsberg Amt anføres, at den var temmelig udbredt i øvre Telemarken, bragt over Fjeldet vestenfra til Vinje og derfra nedover Bygderne samt til Rauland. (Bjørnson). I søndre Bergenhus Amt var den ganske almindelig i Voss og paa Vossestranden, hvorfra den overførtes til Strandebarm og Kvindherred. Ogsaa i det Nordenfjeldske var Sygdommen meget udbredt; i Strinden forekom den saaledes epizootisk om Sommeren. Luftrørnsnit med heldigt Udfald omtales ved Kværke i Gang.

Indigestion og Kolik samt andre Sygdomme i Fordøielsesorganerne viste sig i Omegnen af Tønsberg temmelig hyppig i Aarets 3 sidste Maaneder. Aarsagen var væsentlig daarligt Foder, navnlig Hakkelse af bedærvet Halm. (Venaas).

Asthma anføres fra Nannestad at optræde tilsyneladende hyppigere Aar for Aar; ofte angribes unge Heste, der kunne blive aldeles ubrugbare, saa Eierne lide følelige Tab; det synes som om Høet i de fleste Tilfælde er Skyld i Sygdommen. (Hveem). Lignende Klager lyde ogsaa fra Trygstad i Smaalenene. (Vold).

Ved **Kastrationer** anfører Dyr-læge J. G. Bang i den senere Tid at have anvendt Sublimatopløsning til Badning af Operationsstedet baade før og efter Operationens Udførelse, hvilket skal have bidraget kjendeligt til at indskrænke Betændelse og Hævelse i Saarene.

Fødselshjelp opgives ydet i 20 Tilfælde; for 4 opgives Indikationer og Udfald saaledes:

Tabel III. Fødselsregelmæssighed.	Udfald for Moderdyr		Udfald for Afkom	
	levende.	dræbt.	levende.	døde.
Hovedet i Sideleie	1	1	1	1
Sædeleie	1	-	1	-
Tverleie	1	-	-	1
Tilsammen	3	1	2	2
	4		4	

Koen.

Ialt haves Opgaver over 849 dræbte paa Grund af Sygdom og 334 døde; desuden døde eller dræbtes 37 efter Fødselsoperationer.

Tabel IV. Sygdomme hos Hesten.	Hele Riget.			Antal anmeldende Dyrlæger.	1			2			3			4			5		
					Christiania By.			Akershus Amt.			Smaa- lenenes Amt.			Buskeruds Amt.			Jarlsberg og Laurviks Amt.		
	Behandl.	Deraf			Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
		dræbte.	døde.			dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.
Miltbrand	13	1	12	10	1	-	1	-	-	-	4	-	4	1	-	1	2	-	2
Typhus	24	2	7	8	1	-	1	1	-	1	16	2	2	-	-	-	-	-	-
Føllesyge	12	1	5	7	1	-	1	1	-	1	2	-	-	-	-	-	2	-	2
Børbetændelse	9	1	1	7	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	3	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen, Pletfeber	219	1	2	47	22	-	-	19	-	-	23	-	-	13	-	-	17	-	-
Mundsyge	13	-	-	3	-	-	-	2	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-
Muk	765	1	-	63	74	-	-	86	-	-	97	-	-	64	-	-	28	-	-
Katarrhalfeber, Influenza	211	-	2	20	49	-	-	3	-	-	3	-	-	10	-	-	-	-	-
Andre katarrhalske Tilfælde, Strengel	938	-	9	57	104	-	-	94	-	-	102	-	-	68	-	1	61	-	-
Kværke	1170	2	40	63	72	-	-	120	-	4	42	-	2	48	-	5	66	-	-
Halsbetændelse	339	-	6	45	13	-	1	21	-	-	19	-	-	37	-	1	4	-	-
Lunge- og Brystbetændelse	154	3	17	42	10	-	2	9	-	-	21	-	-	14	-	2	3	-	1
Brystvatersot	11	3	2	6	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Hjerte- og Hjerteposebetændelse	24	3	2	10	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Rheumatisme og rheumatisk Feber	160	2	2	41	20	-	-	5	-	-	24	-	-	11	-	-	15	-	2
Diarrhoe	178	2	4	49	30	-	2	35	-	-	17	1	-	7	-	-	7	-	-
Forstoppelse	231	1	13	36	22	-	3	32	-	-	19	-	1	25	-	1	8	-	2
Indigestion	969	-	-	70	142	-	-	147	-	-	171	-	-	87	-	-	71	-	-
Kolik	660	11	37	67	83	-	6	74	-	5	66	4	-	48	-	2	55	1	3
Forgiftninger	8	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyge	6	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Bughinde-, Mave- og Tarmbetændelse	88	7	19	31	9	-	2	11	1	7	6	2	-	6	1	2	5	-	3
Gastrisk Feber	49	1	2	17	7	-	-	1	1	-	9	-	-	-	-	-	15	-	-
Leverbetændelse, Galdefeber og Gulsot	16	-	2	10	5	-	-	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Flyndresyge, Vatersot og Blegst	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ormetilfælde	172	2	2	45	8	-	-	13	-	-	8	-	-	7	-	-	3	-	-
Hjernebetændelse og Koller	48	6	12	29	5	-	-	11	1	3	6	1	1	5	2	-	7	-	4
Lamheder	73	10	3	33	12	4	-	10	-	-	4	-	-	7	3	-	8	2	-
Kramper	11	-	1	6	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe	21	5	7	18	2	-	-	2	1	1	1	1	-	2	1	1	1	-	-
Nyrebetændelse	71	4	11	30	8	-	2	14	2	2	15	2	1	10	-	1	6	-	-
Blodpis	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skab	56	-	-	7	-	-	-	18	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Udslet, Lus og Kløe	1022	-	-	57	96	-	-	54	-	-	87	-	-	117	-	-	61	-	-
Parresyge	5	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-
Lungetæring, Tuberkler, Perle- og Rognesyge	2	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-

¹⁾ Foruden de i Tabellen opførte Tilfælde anføres som behandlede følgende: Forfangenhed lende Kjendsdrift 1, Apoplexi 1 (dræbt). Pyæmi 1 (dræbt), simpel Feber 1, Hoste 1, Mishandling

6		8		7		10		11		12		13		15		16		17	
Hede- markens Amt.		Christians Amt.		Bratsbergs Amt.		Lister og Mandals Amt.		Stavanger Amt.		Søndre Bergenhus Amt.		Bergens By.		Romsdals Amt.		Søndre Trondhjems Amt.		Nordre Trondhjems Amt.	
Behandl.	Deraf dræbte. døde.	Behandl.	Deraf dræbte. døde.	Behandl.	Deraf dræbte. døde.	Behandl.	Deraf dræbte. døde.	Behandl.	Deraf dræbte. døde.	Behandl.	Deraf dræbte. døde.	Behandl.	Deraf dræbte. døde.	Behandl.	Deraf dræbte. døde.	Behandl.	Deraf dræbte. døde.	Behandl.	Deraf dræbte. døde.
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3	3	1	1	-	-	-	-	-	-
2	2	3	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1
2	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
3	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-
3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
66	2	28	1	2	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	4	-	22	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-
99	-	108	-	33	-	18	-	-	-	66	1	-	-	-	-	36	-	56	-
116	2	12	-	-	-	-	-	8	-	2	-	-	-	-	-	1	-	7	-
207	1	80	3	13	-	6	-	-	-	59	3	2	-	-	-	29	-	113	1
194	1	266	7	25	-	1	-	-	-	98	10	4	-	-	-	44	2	190	4
102	-	76	2	2	-	1	-	-	-	3	1	-	-	-	-	6	-	55	1
36	1	28	1	1	-	2	1	-	-	10	1	1	-	-	-	6	2	14	2
-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	1	1	3	-
9	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	1
13	-	27	-	2	-	3	-	-	-	17	2	-	-	-	-	3	-	20	-
19	-	22	1	2	-	-	-	2	-	20	1	-	-	-	-	6	1	11	-
34	1	30	-	-	-	-	-	-	-	23	2	-	-	-	-	14	1	24	2
89	-	135	-	29	-	21	-	6	-	24	-	2	-	-	-	14	-	31	-
46	1	90	3	18	3	23	1	8	-	62	1	10	10	-	-	18	-	59	4
-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	1	13	2	-	-	-	-	-	-	7	1	1	2	1	-	12	1	8	1
7	-	-	-	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	4	1
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
52	-	29	1	8	1	-	-	1	-	16	1	-	-	-	-	5	-	22	1
3	1	1	1	1	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	1	-	6	1
10	1	11	1	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	2	-	6	1
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-
1	1	3	1	2	1	3	1	1	-	1	1	-	-	-	-	1	1	1	-
5	2	1	-	3	-	1	1	-	-	3	1	-	-	-	-	1	-	4	1
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-
301	-	127	-	41	-	10	-	4	-	23	-	2	-	-	-	61	-	38	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-

3, Emphysem 1 (død), Neldefeber 5, Bristning af Mellemgulvet 1 (død), Tarmslyng 1 (død), mang-
2 (1 dræbt).

Tabel IV og V.	Hele Riget.			Antal anmeldende Dyrlæger.	1			2			3			4			5		
					Christiania By.			Akershus Amt.			Smaa- lenenes Amt.			Buskeruds Amt.			Jarlsberg og Laurviks Amt.		
	Behandl.	dræbte.	døde.		Behandl.	dræbte.	døde.	Behandl.	dræbte.	døde.	Behandl.	dræbte.	døde.	Behandl.	dræbte.	døde.	Behandl.	dræbte.	døde.
Sygdomme hos Hesten og Køen.																			
Asthma	243	91	2	55	26	2	-	45	2	-	50	1	1	9	-	-	10	2	
Øiensygdomme	245	-	-	53	32	-	-	24	-	-	18	-	-	26	-	-	11	-	
Aborter	12	-	1	8	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	
Efterbyrdens forhaalede Af- gang	8	-	-	6	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
Yverbetændelse	41	-	-	18	3	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
Chirurgiske Tilfælde	6837	54	17	70	801	3	-	693	11	2	619	5	1	755	1	-	312	9	
Tilsammen		134	243			9	20		19	28		20	13		8	17		16	
Operationer:																			
Kastrationer	1559	1	1	62	19	-	-	205	1	-	106	-	-	74	-	-	81	-	
Fødselshjelp	20	2	-	11	-	-	-	3	1	-	4	-	-	2	-	-	-	-	
Koen ¹⁾ .																			
Miltbrand	164	20	111	24	4	-	4	3	-	3	11	4	7	7	-	7	11	1	
Typhus (Se Texten)	49	7	18	10	-	-	-	-	-	-	7	-	3	4	-	4	-	-	
Kalvningsfeber	433	142	16	59	30	10	-	60	17	1	53	21	-	49	14	2	56	12	
Borbetændelse	135	15	10	46	5	1	-	23	1	1	13	3	1	6	-	-	9	1	
Ægte Kopper	42	-	-	7	-	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rosen, Pletfeber	43	-	-	18	-	-	-	10	-	-	2	-	-	1	-	-	8	-	
Sygdomme i Mund og																			
Klover	49	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Muk	155	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Katarrhalfeber	116	26	30	27	-	-	-	7	3	2	14	4	-	6	-	-	5	1	
Andre katarrhalskeTilfælde	182	-	1	36	4	-	-	32	-	-	31	-	-	13	-	-	20	-	
Halsbetændelse	48	2	2	14	1	-	-	4	-	-	1	-	-	2	-	-	1	-	
Lunge- og Brystbetændelse	218	32	5	44	6	1	-	17	1	-	16	4	-	21	2	-	8	3	
Brystvatersot	19	11	-	6	1	1	-	1	1	-	-	-	-	7	4	-	-	-	
Hjerte- og Hjerterposebe- tændelse	91	55	3	37	6	3	-	14	7	-	9	6	-	6	6	-	5	4	
Rheumatisme og rheuma- tisk Feber	129	7	-	26	3	-	-	20	1	-	4	-	-	7	-	-	17	2	
Diarrhoe	663	30	11	63	28	1	1	86	-	-	52	1	-	51	3	3	52	1	
Forstoppelse	527	33	15	56	25	4	-	35	3	2	70	2	-	36	1	2	28	3	
Indigestion	900	9	3	65	39	-	-	113	-	-	69	1	-	70	1	1	107	-	
Kolik	105	3	3	23	8	1	-	21	1	1	15	-	-	-	-	-	13	-	
Forgiftninger	84	15	14	18	-	-	-	8	-	2	19	11	3	1	1	-	8	-	
Trommesyge	264	19	7	53	10	-	-	31	2	-	16	2	-	11	1	1	7	1	
Bughinde, Mave- og Tarm-																			
betændelse	173	42	17	37	4	1	-	17	6	4	18	3	1	8	5	2	7	5	
Gastrisk Feber	243	18	7	38	10	2	-	22	-	2	21	-	-	2	-	1	25	1	
Leverbetændelse, Galde- feber og Gulsot	82	13	-	23	4	1	-	2	-	-	12	2	-	-	-	-	8	1	
Flyndresyge, Vatersot og Blegsot	36	8	6	13	-	-	-	1	-	-	1	1	-	2	2	-	-	-	

¹⁾ Foruden de i Tabellen opførte Tilfælde anføres som behandlede følgende: Forfængerhed 1, slyngning 3 (1 dræbt), Skedetrængning 7, Koldfeber 3, Simpel Feber 4, Hoste 11, Dysenteri 1 (dræbt).

6			7			8			10			11			12			13			15			16			17		
Hede- markens Amt.			Christians Amt.			Bratsbergs Amt.			Lister og Mandals Amt.			Stavanger Amt.			Søndre Bergenhus Amt.			Bergens By.			Romsdals Amt.			Søndre Trondhjems Amt.			Nordre Trondhjems Amt.		
Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
	dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.
14	-	-	23	-	-	6	-	-	11	1	-	3	-	-	18	1	1	-	-	-	-	-	-	9	-	-	19	-	-
73	-	-	38	-	-	6	-	-	3	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	8	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
11	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	
1439	6	7	968	9	2	184	3	1	51	3	-	23	-	-	66	-	2	36	-	-	-	-	-	225	1	1	665	3	-
	12	33		16	27		5	7		5	4		1	2		11	41		1	1				4	7		7	22	
198	-	1	442	-	-	22	-	-	7	-	-	29	-	-	84	-	-	-	-	-	-	-	-	99	-	-	193	-	-
5	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	
-	-	-	9	-	9	2	1	1	2	-	2	7	7	-	102	6	66	2	-	2	-	-	-	-	-	-	4	1	2
2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	5	2	3	7	3	-	-	-	-	-	-	23	1	7	
32	9	3	9	4	-	25	13	-	17	4	-	5	1	-	35	15	6	-	-	-	-	-	-	20	6	2	42	16	2
17	1	-	13	1	-	3	-	-	3	1	-	-	-	-	16	2	4	-	-	-	-	-	-	9	3	-	18	1	-
9	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	
3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	16	-	-
44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	
154	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
31	8	-	3	1	-	4	-	-	-	-	-	1	-	-	28	6	16	-	-	-	-	-	-	10	2	-	7	1	5
32	-	-	5	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	15	-	-	1	-	-	-	-	-	7	-	1	17	-	-
5	-	-	28	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	5	-	2
65	9	-	30	3	-	3	-	-	3	1	-	-	-	-	9	2	2	-	-	-	-	-	-	3	1	-	37	5	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	4	-	
6	4	-	1	-	-	4	4	4	-	-	-	-	-	-	12	10	2	-	-	-	-	-	-	8	3	1	20	8	-
16	2	-	8	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	10	1	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	38	1	-
120	5	1	92	6	-	15	1	-	11	1	-	-	-	-	73	3	6	5	-	-	-	-	-	17	2	-	61	6	-
83	3	1	68	5	-	3	-	-	14	1	2	6	-	-	68	4	5	-	-	-	-	-	-	33	1	2	58	6	1
81	2	1	83	1	1	21	-	-	28	-	-	25	-	-	134	2	-	10	-	-	-	-	-	36	-	-	84	2	-
11	-	-	14	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	17	1	-
6	1	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	23	2	4	14	-	1
27	1	1	52	4	1	16	-	-	2	-	-	3	-	-	24	3	2	1	-	-	-	-	-	8	-	-	56	5	-
22	5	2	15	2	2	14	4	1	2	-	1	-	-	-	23	3	2	3	1	-	-	-	-	16	2	1	24	5	-
22	6	-	20	-	1	13	2	-	3	-	-	-	-	-	65	4	-	-	-	-	-	-	-	4	-	1	36	3	2
15	3	-	21	2	-	4	-	-	4	3	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	6	1	-
11	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	3	1	2	3	1	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	12	3	2

Borkrængning 6, Benbrud 1 (dræbt), Lungeblødning 2 (1 dræbt), manglende Kjønndrift 8, Bør-

Tabel V og VI.	Hele Riget.			Antal anmeldende Dyrlæger.	1			2			3			4			5		
					Christiania By.			Akershus Amt.			Smaa- lenenes Amt.			Buskeruds Amt.			Jarlsberg og Laurviks Amt.		
	Behandl.	Deraf			Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
		dræbte.	døde.			dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.
Sygdomme hos Koen og Faaret.																			
Dreiesyge	3	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjernebetændelse	26	6	3	10	-	-	-	-	-	-	3	2	1	-	-	-	4	-	1
Lamheder	101	15	1	30	-	-	-	16	2	1	30	2	-	10	4	-	7	2	-
Kramper	25	3	1	11	-	-	-	7	-	-	-	-	-	2	1	-	2	1	-
Stivkrampe	6	2	2	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Nyrebetændelse	16	4	2	12	2	1	-	1	1	-	1	1	-	1	-	-	2	1	-
Blodpis	368	36	25	49	7	3	-	24	-	3	11	-	-	27	1	4	83	7	9
Skab	89	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Udslet, Lus og Kløe	18113	-	1	66	517	-	-	2231	-	-	2494	-	-	1857	-	-	1129	-	-
Parresyge	98	36	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	-	21	15	-
Lungetæring, Tuberkler. Perle- og Rognesyge	160	82	14	31	4	-	-	16	4	4	12	9	-	13	13	-	28	16	-
Asthma	8	3	-	4	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-
Benskjørhed og Slikkesyge	392	54	-	32	6	-	-	5	-	-	11	3	-	10	-	-	47	16	-
Øiensygdomme	132	4	-	36	2	-	-	16	-	-	7	-	-	3	1	-	7	-	-
Kalvekastning og Aborter	564	7	1	34	2	-	-	18	-	-	15	-	-	16	-	-	29	2	-
Efterbyrdens forhaalede Af- gang	857	8	1	65	40	-	-	71	-	-	80	-	-	49	-	-	66	-	-
Yverbetændelse	820	15	-	65	47	-	-	79	-	-	65	-	-	66	2	-	70	2	-
Feil ved Melken	301	2	-	42	8	-	-	24	-	-	52	-	-	24	-	-	24	-	-
Chirurgiske Tilfælde	1920	59	4	62	28	-	-	157	5	-	98	10	-	108	5	-	106	6	1
Tilsammen		845	334			31	5		55	26		92	16		68	27		104	32
Operationer:																			
Kastrationer	41	-	-	14	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Fødselshjelp	561	33	4	60	16	4	-	73	5	-	33	2	-	33	-	-	51	4	-
Faaret.																			
Miltbrand	85	10	75	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Typhus (Se Texten)	9	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bærbetændelse	5	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Katarrhalfeber, Influenza	5	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre katarrhalske Til- fælde	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og Brysbetændelse	27	2	9	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-
Brystvatersot	16	1	3	2	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Rheumatisme og rheuma- tisk Feber	3	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	29	4	-	4	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Forstoppelse	16	-	-	6	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Indigestion	28	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Trommesyge	10	1	-	6	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Bughinde-, Mave- og Tarm- betændelse	2	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gastrisk Feber	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leverbetændelse, Galdefe- ber og Gulsot	24	6	-	3	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	15	6	-
Flyndresyge, Vatersot og Blegsot	274	17	30	25	-	-	-	34	-	5	43	2	1	6	4	-	25	-	8

6			7			8			10			11			12			13			15			16			17		
Hede- markens Amt.			Christians Amt.			Bratsbergs Amt.			Lister og Mandals Amt.			Stavanger Amt.			Søndre Bergenhus Amt.			Bergens By.			Romsdals Amt.			Søndre Trondhjems Amt.			Nordre Trondhjems Amt.		
Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
	dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
7	1	-	1	7	-	2	1	-	5	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	6	1	-	16	4	-
3	-	-	5	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	10	2	-	
2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	1	
23	-	-	14	1	1	24	9	1	14	-	-	1	-	-	67	9	3	1	1	-	-	-	29	2	2	43	3	2	
5874	-	-	7	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80	-	-	
34	4	-	1623	-	-	69	-	-	5	-	-	2	-	-	750	-	1	-	-	-	-	-	793	-	-	769	-	-	
-	-	-	8	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	24	15	-	
9	6	-	28	6	5	28	11	2	4	4	-	-	-	-	14	11	3	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	
45	2	-	15	-	-	9	1	-	11	-	-	1	1	-	15	6	-	-	-	-	-	-	23	2	-	194	23	-	
57	1	-	13	1	-	3	-	-	2	-	-	1	-	-	7	1	-	-	-	-	-	-	5	-	-	9	-	-	
355	-	-	37	1	-	22	-	-	-	-	-	1	-	-	30	3	1	-	-	-	-	-	12	-	-	27	1	-	
194	-	-	64	1	-	23	1	-	15	-	-	5	-	-	100	6	1	3	-	-	-	-	47	-	-	103	-	-	
145	3	-	96	1	-	36	1	-	23	1	-	2	-	-	86	4	-	2	-	-	-	-	25	-	-	78	1	-	
50	-	-	6	-	-	15	-	-	1	-	-	-	-	-	33	2	-	-	-	-	-	-	18	-	-	46	-	-	
832	11	2	222	8	-	34	-	1	9	4	-	2	-	-	56	3	-	2	-	-	-	-	100	1	-	166	6	-	
-	87	14	-	50	24	-	49	11	-	21	6	-	11	2	-	114	127	-	5	2	-	-	-	29	15	-	129	27	
15	-	-	11	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	1	-	-	
78	4	-	64	1	2	29	1	-	9	2	1	2	-	-	18	1	1	-	-	-	-	-	70	2	-	85	7	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	4	13	68	6	62	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-
3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	
5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	12	-	8	-	-	-	8	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	3	
15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	
2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	12	4	-	
3	-	1	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	
6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	
57	1	10	47	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	47	10	3	

Tabel VI, VII og VIII. Sygdomme hos Faaret, Gjeden og Svinet ¹).	Hele Riget.			Antal anmeldende Dyrleger.	1			2			3			4			5		
					Christiania By.			Akershus Amt.			Smaa- lenenes Amt.			Buskeruds Amt.			Jarlsberg og Laurviks Amt.		
	Behandl.	Deraf			Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
		dræbte.	døde.			dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.
Dreiesyge	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Lamheder	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Stivkrampe	5	3	-	4	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	
Skab	566	1	3	5	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	
Udslet, Lus og Kløe	188	-	-	12	3	-	-	10	-	-	37	-	-	2	-	-	-	-	
Øiensygdomme	15	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Efterbyrdens forhaalede Af- gang	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Yverbetændelse	21	-	1	8	-	-	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
Chirurgiske Tilfælde	39	2	1	13	-	-	-	-	-	-	6	2	-	4	-	1	-	-	
Tilsammen		48	126					5			6	1		5	1		6	8	
Operationer:																			
Kastrationer	302	1	-	20	-	-	-	32	-	-	1	1	-	7	-	-	-	-	
Fødselshjelp	25	1	-	10	-	-	-	5	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
Gjeden.																			
Miltbrand	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Killingfeber	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
Lunge- og Brystbetændelse	3	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Brystvatersot	10	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rheumatisme og rheuma- tisk Feber	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Diarrhoe	23	5	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Forstoppelse	5	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Indigestion	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Trommesyge	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Leverbetændelse, Galdefe- ber og Gulsot	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Flyndresyge, Vatersot og Blegsot	66	7	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Blodpis	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Skab	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Udslet, Lus og Kløe	76	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	
Øiensygdomme	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Chirurgiske Tilfælde	11	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tilsammen		19	3																
Operationer:																			
Kastrationer	24	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Fødselshjelp	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Svinet.																			
Miltbrand	16	8	7	8	-	-	-	1	-	1	4	2	2	-	-	-	-	-	
Typhus	13	3	4	5	-	-	-	3	1	1	-	-	-	4	-	2	-	-	
Grisefeber	29	6	-	18	-	-	-	5	-	-	1	1	-	3	1	-	1	-	

¹ Foruden de i Tabellen opførte Tilfælde anføres som behandlede for Rachitis 52 (1 dræbt

¹) Foruden de i Tabellen opførte Tilfælde anføres som behandlede for Rachitis 52 (1 dræbt

6			7			8			10			11			12			13			15			16			17		
Hede- markens Amt.			Christians Amt.			Bratsbergs Amt.			Lister og Mandals Amt.			Stavanger Amt.			Søndre Bergenhus Amt.			Bergens By.			Romsdals Amt.			Søndre Trondhjems Amt.			Nordre Trondhjems Amt.		
Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
-	-	-	550	1	3	6	-	-	Mange			-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
116	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	2	-	-
7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	2	-	-
7	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	10	-	-
-	1	13	-	1	15	-	-	-	-	1	-	-	4	13	-	7	62	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	16	8
29	-	-	62	-	-	13	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	-	-	131	-	-
7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	-	5	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
10	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	5	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
50	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	7	-
-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
66	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-
2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	16	-
12	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	-
6	3	-	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-

og for Apoplexi 1 (dræbt).

Tabel VIII. Sygdomme hos Svinet.	Hele Riget.			Antal anmeldende Dyrlæger.	1			2			3			4			5		
					Christiania By.			Akershus Amt.			Smaa- lenenes Amt.			Buskeruds Amt.			Jarlsberg og Laurviks Amt.		
	Behandl.	dræbte.	døde.		Behandl.	dræbte.	døde.	Behandl.	dræbte.	døde.	Behandl.	dræbte.	døde.	Behandl.	dræbte.	døde.	Behandl.	dræbte.	døde.
Børbetændelse	6	1	-	4	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Skarlagensfeber	73	10	51	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-
Mæslinger	21	-	2	4	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen og Pletfeber	197	8	9	31	2	-	-	11	-	-	6	1	-	16	3	-	7	-	-
Katarrhalfeber og Influenza	5	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Andre katarrhalske Til- fælde	7	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Halsbetændelse	39	2	3	13	-	-	-	3	-	-	8	-	-	2	-	-	2	1	-
Lunge- og Brystbetændelse	35	6	6	18	3	-	-	1	-	-	-	-	-	9	1	-	2	2	-
Hjerte- og Hjerteposebe- tændelse	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rheumatisme og rheuma- tisk Feber	117	5	2	21	-	-	-	11	1	-	1	-	-	10	-	-	7	1	2
Diarrhoe	55	-	3	10	-	-	-	-	-	-	6	-	-	5	-	-	-	-	-
Forstoppelse	62	2	3	25	-	-	-	11	1	-	1	-	-	3	-	-	1	-	-
Indigestion	52	1	1	23	2	-	-	11	1	-	2	-	-	3	-	1	6	-	-
Kolik	6	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forgiftninger	6	-	1	4	-	-	-	5	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Bughinde-, Mave- og Tarm- betændelse	28	9	2	12	-	-	-	4	2	-	3	-	1	2	-	-	1	-	1
Gastrisk Feber	9	2	-	6	1	-	-	1	1	-	5	-	-	-	-	-	1	-	-
Leverbetændelse, Galdefe- ber og Gulsot	11	2	1	5	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	1	-
Flyndresyge, Vatersot og Blegsot	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tinter	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ormetilfælde	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjernebetændelse	32	8	3	14	-	-	-	3	1	-	1	1	-	2	-	-	4	2	-
Lamheder	19	4	-	10	-	-	-	6	2	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-
Kramper	79	12	23	24	1	-	-	7	1	1	2	-	-	8	4	1	6	-	1
Stivkrampe	3	2	1	3	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-
Nyrebetændelse	3	-	1	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Blodpis	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-
Skab	2	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Udslet, Lus og Kløe	20	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Parresyge	6	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	3	-	-
Lungetæring, Tuberkler, Perle- og Rognesyge	3	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhed og Slikkesyge	6	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Øiensygdomme	8	-	-	6	1	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Aborter	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yverbetændelse	11	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chirurgiske Tilfælde	88	12	1	26	1	-	-	14	1	-	1	-	-	13	1	-	4	1	-
Tilsammen		108	127						12	4		7	4		10	4		9	4
Operationer:																			
Kastrationer	980	1	-	54	7	-	-	84	-	-	33	-	-	35	-	-	38	-	-
Fødselshjelp	46	12	2	24	-	-	-	8	1	1	5	4	-	2	-	-	6	3	-

6.			7			8			10			11			12			13			15			16			17		
Hedemarkens Amt.			Christians Amt.			Bratsbergs Amt.			Lister og Mandals Amt.			Stavanger Amt.			Søndre Bergenhus Amt.			Bergens By.			Romsdals Amt.			Søndre Trondhjems Amt.			Nordre Trondhjems Amt.		
Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
	dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.
3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
60	10	50	7	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	-	1	10	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	1	2	-	-	-	13	1	-	3	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	28	1	2	95	1	5
4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	4	1	-
21	1	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
8	-	3	3	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	3	4	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
25	2	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	34	1	-
41	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	4	-	-
13	-	3	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	21	1	-
3	-	4	-	-	-	6	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	11	-	-
3	-	1	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	5	-
-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-	1	15	4	-
-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	1	-
15	-	5	8	-	-	20	4	13	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	9	3	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	1	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
7	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
12	2	-	17	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	4	2	1	-	-	-	-	-	-	4	1	-	17	1	-
-	25	75	-	4	2	-	9	13	-	3	-	-	4	1	-	2	7	-	-	-	-	-	-	-	2	6	-	21	7
147	1	-	94	-	-	59	-	-	-	-	-	3	-	-	26	-	-	-	-	-	-	-	-	153	-	-	301	-	-
9	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	11	3	-

Tabel IX. Sygdomme hos Hunden.	Hele Riget.			Antal anmeldende Dyrleger.	1 Christiania By.			2 Akershus Amt.			3 Smaa- lenenes Amt.			4 Buskeruds Amt.			5 Jarlsberg og Laurviks Amt.		
	Behandl.	Deraf			Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
		dræbte.	døde.			dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.
Hunden.																			
Rosen og Pletfeber	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyge	83	9	14	19	41	4	7	2	-	-	7	2	-	3	1	1	-	-	-
Andre katarrhalske Til- fælde	10	-	-	9	4	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-
Halsbetændelse	8	-	-	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Lunge- og Brystbetændelse	8	1	1	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Brystvatersot	4	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	1	1	-
Rheumatisme og rheuma- tisk Feber	14	1	-	10	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	2	1	-
Diarrhoe	19	-	1	14	11	-	1	1	-	-	2	-	-	2	-	-	1	-	-
Forstoppelse	16	-	-	11	8	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-
Indigestion	8	-	-	8	3	-	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-
Forgiftninger	8	-	5	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	4
Bughinde, Mave- og Tarm- betændelse	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Gastrisk Feber	5	-	1	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leverbetændelse, Galdefe- ber og Gulsot	2	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ormetilfælde	44	2	-	18	4	1	-	2	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-
Lamheder	16	3	-	7	4	1	-	-	-	-	5	-	-	4	2	-	-	-	-
Kramper	9	-	2	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Stivkrampe	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Skab	2	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Udslet, Lus og Kløe	46	-	-	17	15	-	-	2	-	-	4	-	-	5	-	-	-	-	-
Parresyge	6	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Asthma	7	2	1	3	3	1	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Øiensygdomme	19	-	-	14	8	-	-	-	-	-	1	-	-	4	-	-	-	-	-
Yverbetændelse	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Chirurgiske Tilfælde	83	-	1	25	31	-	-	1	-	-	5	1	-	8	-	-	1	-	-
Tilsammen		19	28			7	8					3	1		3	1		2	4
Operationer:																			
Kastrationer	19	-	-	14	4	-	-	1	-	-	1	-	-	8	-	-	-	-	-

Af Miltbrand opgives 164 Tilfælde mod 122 i 1884 og 92 i 1883; ligesom det foregaaende Aar indtraf det overveiende største Antal (97) i søndre Bergenhus Amt, hvor der i Bergens Omegn, navnlig i Herrederne: Fane, Fjeld, Aarstad og Haus, forekom et ualmindelig stort Antal Tilfælde. I Regelen døde kun 1 eller 2 Kreaturer paa hver Gaard; paa Stend Landbrugsskole (i Fane) angrebes derimod næsten samtidig omtrent hele Hornkvægbesætningen, og af omtrent 50 Angrebne døde 25; udenfor Skolegaarden forekom kun 1 tvivlsomt Tilfælde. Ved denne Epizooti syntes Fodringen at spille en betydelig Rolle, idet der omkring Bergen, hvor Fodret for en væsentlig Del bestaar af Melsaaer og andet Affald, forekom mindst 10 Gange saamange Tilfælde som længere ude i Distriktet, hvor Fodret bestaar af bare Hø og Vand. (Lækven). Foruden i

6			7			8			10			11			12			13			15			16			17		
Hedemarkens Amt.			Christians Amt.			Bratsbergs Amt.			Lister og Mandals Amt.			Stavanger Amt.			Søndre Bergenhus Amt.			Bergens By.			Romsdals Amt.			Søndre Trondhjems Amt.			Nordre Trondhjems Amt.		
Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf		Behandl.	Deraf	
	dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.		dræbte.	døde.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	1	9	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	11	2	4	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
2	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	-	-	2	-	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	-	-	-	-	3	-	-	6	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-
6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	1	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	3	-	-	8	-	-	-	-	-	6	-	-	5	-	-
-	-	1	-	-	2	1	5	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4	-	-	-	-
4	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	4	-	-	-

Bergens Omegn optraadte 5 spredte Tilfælde i Søndhordland (Stordøen, Tysnæs og Kvindherred), fra Bergens By omtales kun 2. Udenfor søndre Bergenhus Amt opgives de fleste Tilfælde fra Smaalenenes Amt (11), Jarlsberg og Laurviks Amt (11), Christians Amt (9), Buskeruds Amt (7) og Stavangers Amt (7). Fra Smaalenene anføres, at Sygdommen optraadte paa Gaarde, hvor den saavidt vides ikke før havde forekommet. Kun paa et Sted døde 2 Dyr (1 Hest og 1 Ko); Smitte syntes sandsynlig for 3 nær hinanden liggende Gaarde i Bergs Herred. (C. A. Nilsen). I Jarlsberg og Laurviks Amt indtraf paa Gaarden Holmen i Arendals Annex til Stokke 4 Tilfælde i Løbet af nogen faa Dage; ellers synes Sygdommen kun at have forekommet spredt uden indbyrdes Forbindelse. I Christians Amt indtraf Tilfælde i Dovre (3 døde), i Vaage

(2 døde paa en Sæter) og i nordre Froen, hvor 4 Tilfælde paa Klevstadsæteren syntes foranledigede ved Beitning i en bestemt Strækning af Havnehagen; Høsten 1884 mistede Eierne en Ko og Vaaren 1885 et Faar, der havde beitet paa den samme Strækning (Ødegaard). De fra Stavanger Amt opgivne Tilfælde forekom alle i Omegnen af Byen Stavanger. Fra flere Kanter omtales Smitteoverførelse til forskellige andre Husdyr. Paa Sæl i Rennesø døde saaledes en Hoppe, der Dagen iforveien havde snuset paa Blodet af en paa Grund af Miltbrand slagtet Ko. (Holthe). Paa en Gaard i Tysnæs døde ligeledes 2 Katte, der havde slikket op miltbrandsygt Blod. (J. Smith). Om Smitteoverførelse til Mennesker foreligger ingen Oplysning.

De under Benævnelsen „Typhus“ anmeldte Tilfælde forekom spredt hyppigst i nordre Trondhjems Amt (Inderøen, Værdalen og Overhalden).

Sygdomme i Mund og Klover. Af saadanne Sygdomme, der dog kun havde sit Sæde paa Kloverne, opgives fra Hedemarkens Amt 44 og fra nordre Trondhjems Amt (Inderøen) 5; fra Hedemarkens Brænderier er der næsten hvert Aar anmeldt Tilfælde af Klovesygdomme. Ingen af de anmeldte Tilfælde kan antages at have været den specifikke smitsomme Mule- og Klovsyge (Aphthæ epizooticæ).

Ondartet Katarrhalfeber optraadte med spredte Tilfælde i Smaalenene (Rygge, Tistedalen, Skjeberg, Id og Hvaløerne), Jarlsberg og Laurviks Amt (Sande, Nykirke), Christians Amt (Land, Lom og Lesje), Bratsbergs Amt (Nissedal, hvor Sygdommen ifølge Opgave fra Dyrlæge Bjørnson har holdt sig i en temmelig lang Aarrække paa en Gaard med omtrent 8 Kjørs Besætning, hvoraf 2—3 indtil 5 ere døde aarlig), søndre Bergenhus Amt (Bergens Omegn og indre Hardanger; fra Eidfjord omtales 13 Tilfælde og 7 Døde), søndre Trondhjems Amt (Selbu og Bjørnør) og nordre Trondhjems Amt (Værdalen og Grong).

Af **Forgiftningstilfælde** opgives 84, hvoraf 29 med dødelig Udgang. Giftens Beskaffenhed er ikke bestandig opgivet; i 48 Tilfælde kan den sees at have været Kviksølv, der blandet med Fedt til Salve paa mange Steder bruges som Middel mod Utøi. (Nielsen, Mysen, Benzon, Bang og Askevold).

Tuberkulose synes at være i Tiltagende i den nordre Del af Jarlsberg og Laurviks Amt. (Benzon). Fra Christians Amt anføres fra Fron, at den synes temmelig almindelig, idet Dyrlægen af mange er bleven forevist Kjød af tuberkuløse Dyr og ofte har hørt Tale om Slagtning af Dyr, som have vist sig at lide af «Rognesyge»; personlig har han dog kun truffet 4 Tilfælde, alle hos Kjører af blandet Ayrshirerace. (Ødegaard). Ogsaa i Lesje siges Sygdommen ikke at være saa ganske sjelden. Fra Bratsbergs Amt anføres, at «Lungesot», som ifølge ældre Folks Beretning før skulde have været mere almindelig, ogsaa for Tiden ikke er lidet udbredt paa Kragerøkannten. (Manstad).

Benskjørhed og Slikkesyge omtales at have holdt sig stationær i flere Aar paa et Far Gaarde i Stod (nordre Trondhjems Amt). Vedkommende Jorder er nogenlunde vel dyrkede, men Gaarden ligger i en dyb Dal, med utilstrækkeligt Sollys. (Ljan).

Med Hensyn til **besværlige Forløsninger** henvises til Tabellen paa næste Side, som viser forekommende Fødselsuregelmæssigheder samt Udfald for Moderdyr og Afkom.

Faaret.

Miltbrand opgives kun fra Stavanger og søndre Bergenhus Amt inden Distrikter, hvor Sygdommen ogsaa forekom blandt Kvæget.

Af **Typhus** omtales fra Overhalden 9 Tilfælde, der alle helbrededes.

Af **Skab** opgives 566 Tilfælde, hvoraf 550 i Christians Amt. I Fron

Fødselshjelp hos Koen.

Tabel X. Fødselsuregelmæssighed.	Udfald for Moderdyr.				Udfald for Afkom.			
	lev.	dræbte.	døde.	uopg. Udf.	lev.	dræbte.	døde.	uopg. Udf.
Kramper i Børmunden	3	1	-	-	3	-	1	-
Børslyngning	23	4	2	2	10	1	11	9
Sammenvoxning af Børen	3	-	-	-	3	-	-	-
Feil ved Børmunden	2	1	-	-	2	1	-	-
Bækkensneverhed	1	3	-	-	1	3	-	-
For trange Fødselsveie	7	1	-	-	5	1	2	-
For svage Veer	7	-	-	-	7	-	-	-
Hovedet bøiet i Siden	54	3	1	4	32	12	5	13
Hovedet i andre Leier	6	-	-	3	5	-	1	3
Forlændsleie	7	-	-	1	7	-	-	1
Baglændsleie	20	-	-	4	10	6	3	5
Ryggleie	24	1	1	3	16	6	2	5
Tverleie	4	-	-	2	4	-	-	2
Skulderstilling	14	-	-	-	11	1	-	2
Sædestilling	9	1	-	2	7	2	1	2
Yverstilling	13	-	-	3	7	2	2	5
Knæstilling	14	-	-	-	9	-	1	4
Tilbagebøiede Forben	16	-	-	6	8	5	-	9
Forben over Nakken	1	-	-	-	1	-	-	-
Dobbeltstilling	1	1	-	-	1	-	1	-
Feilagtigt Leie uden nærmere Op- gave	14	-	-	-	11	1	-	2
For stort Foster	9	-	-	-	2	3	2	2
Afdødt Foster	11	1	-	2	-	-	14	-
Misfoster	9	3	-	-	-	2	7	3
Tvillinger	5	-	-	-	3	-	7	-
Uopgiven Indikation	19	2	-	-	6	2	12	1
Tilsammen	296	22	4	32	171	48	72	68
	354				359 ¹⁾			

¹⁾ Deraf 5 Tvillinger.

optraadte Sygdommen i de første Maaneder af Aaret, forsvandt om Vaaren, men viste sig igjen om Høsten, efterat Faarene havde været paa Fjeldet. Paa enkelte Undtagelser nær vare Tilfældene af lettere Natur, kun 1 Faar dræbtes af 299 behandlede, og Helbredelsen gik i Regelen hurtig for sig. Sygdommen antages didbragt med Faar, der vare indkjøbt i Fjorddistrikterne om Vaaren og derpaa uden Kontrol slupne paa Fjeldet for at fedes til Høsten. (Ødegaard). Ogsaa i Ringeby, Gausdal og Faaberg iagttoges Sygdommen (251 Tilfælde, hvoraf 3 døde), formentlig ligesom til Froen hjembragt fra Fjeldet. Efter senere indhentede Oplysninger er Søndmøre af Romsdals Amt det eneste tilgrænsende Fjorddistrikt, hvor Sygdommen kan antages at herske, og i dette Amt har hidtil ingen Dyrlæge været bosat. I den seneste Tid er dog Anstalt truffet til Sygdommens Behandling. Af nordre Bergenhus Amtsformandskabs Forhandlinger sees, at Størsteparten af Amtet i Aarets Løb blev undersøgt, uden at Faareskab nogensteds opdagedes i de bereiste Strøg. I Lister og Mandals Amt nævnes «mange» Faar som smittede, men Sygdommen siges i de senere Aar at være i betydeligt Aftagende, ogsaa dette Amt har indtil for nylig manglet Dyrlæge. I den nordre Del af Hægebostad Sogn og i Egen siges Sygdommen at forekomme mere sporadisk. (Bjørnstrup). Af de 16 fra andre Amter anmeldte Tilfælde forekom 10 i Smaalenenes og 6 i Bratsbergs Amt.

Katarrhalsk Øienbetændelse herskede i November og December over større Dele af Stavanger Amt; Smitsoheden var overordentlig stor, men Sygdommen helbrededes let, naar hen blev tagen under Behandling itide. (Holthe).

Svinet.

„**Miltbrand**“ forekom spredt i Skedsmo, ved Fredrikshald, Stavanger og Bergen, samt i Inderøen og Frosten (nordre Trondhjems Amt).

Af **Skarlagensfeber** forekom 60 ubehandlede Tilfælde (alle dødelige) paa en Gaard i Veldre (Hedemarken). De gamle og daarlige Svinehuse vilde Eierne nedrive og brænde.

Husdyrrøgten. Fra Christiania klages over, at Staldene særlig i Byens Udkant ofte ere trange, mørke og usunde. (Fjæstad). I Akershus Amt siges den senere Tids daarlige Kjød- og Melkepriser at have foraarsaget, at Kraftfoder anvendes mindre end i de foregaaende Aar. (Sween). Fra Jarlsberg og Laurviks Amt omtales, at Meieribedriftens betydelige Udvikling og den derved opstaaede lette Adgang til Melkens Afsætning i høi Grad har bidraget til at vække almindelig Interesse for Kvægstellet; nogenlunde almindelig ser man derfor lyse, rummelige og vel indrettede Fjøs, og Kreaturerne fødes godt, tildels rigelig hele Aaret igjennem. (Venaas, Benzen). Fra Fron (Christians Amt) anføres derimod, at Husdyrrøgten i det Hele taget staar paa et lavt Standpunkt, idet det er en gammel nedarvet Tro hos Folket, at det ikke lønner sig at fodre tilstrækkeligt om Vinteren, hvis Koen skal gjøre sig fuldstændig Nytte af Sommerbeitet. Der holdes derfor i Forhold til Fodermængden altfor store Besætninger, hvilke det kun gjælder at holde ilive Vinteren over. Fæhusene ere paa enkelte Undtagelser nær lave, mørke, overfyldte indtil Trængsel og kvalme, og Følgerne kan man se i den slappe Bygning og daarlig hvælvede Ribben, som er saa almindelig hos Kvæget der. Værst er Forholdet med Gjederne, der rent ud sultefodres, medens Hestene faa nogenlunde tilstrækkelig Føde. Hudpleie kjendes ikke undtagen paa de bedre Gaarde. Hovbeslaget staar ogsaa langt tilbage, de fleste skor sine Heste selv; den første, den bedste Sko lægges under og som Regel bruges altfor smaa Sko. (Ødegaard). Ogsaa fra nordre Trondhjems Amt klages over, at Stalde og Fjøsbygninger bygges med for faa og for smaa Vinduer, hvorfor Renligheden vanskeliggjøres, og Dyrene baade som Følge heraf og af Mangel paa tilstrækkeligt Lys blive vantrevne og lettere udsat for Sygdom; dette viste ogsaa under Kværkepidemien, der var mere ondartet i Stalde med de nævnte uheldige Egenskaber end der, hvor Staldene vare lyse og luftige. (Ljan). Fra Tromsø Stift, hvor hidtil ingen Dyrlæge har været bosat, indeholde Distriktslægenes Beretninger jevnlige Klager over Sultefodring og slet Fjøsstel.

Husdyravlen. Dyrlægenes Bemærkninger herom ere lidet betydningsfulde i Forhold til, hvad der i de senere Aar foreligger i Landbrugsdirektoriatets Beretninger. Navnlig i de østen- og nordenfjeldske Distrikter siges den at tiltrække sig mere og mere Opmærksomhed. Meierivæsenets Udvikling har ikke alene havt Indflydelse paa Kjørenes Røgt og Pleie, men ogsaa medført Forsøg paa Raceforbedring ved Krydsning med gode indenlandske Stamdyr og med udenlandske Dyr, særlig af Ayrshireracen. Der lyder dog fremdeles Klager over, at Handyrne ikke vælges med tilstrækkelig Omhu, og at de bruges for tidlig til Avl. I Frosten opvises ved de saakaldte «Vædermøder» de til Avl tjenlige Vædere og stemples under Dyrlægens Tilsyn. (Skar).

Kvaksalveri anføres paa Stenkjærkanten at være væsentlig indskrænket ved Dyrlægens Regulativ med lave Taxter. (Ljan).

D. Bilag.

Indberetning fra Dyrlægø Nielsen for Aaret 1886 om Undersøgelse af Miltbrand m. m.

Idet jeg herved efterkommer det ærede Departements Paalæg om at indsende en halvårlig Indberetning om min Virksomhed i Anledning det mig tilstaaede Stipendium, maa jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, at den Tid, som endnu er forløbet, siden jeg paabegyndte mine Undersøgelser, er saa kort, og Undersøgelserne forbundne med saa betydelige Hindringer og Vanskeligheder, at man formentlig ikke kan vente, at jeg allerede nu kan fremlægge noget fuldstændig Resultat af disse. Jeg har imidlertid det Haab, at man vil indrømme, at jeg er kommet godt paa Vej, og at man derfor ikke vil unddrage mig den Understøttelse, uden hvilken jeg ikke kan fortsætte de paabegyndte Undersøgelser.

Jeg maa først faa Lov til, i Anledning af min Anvisning til Miltbrandsygdommens Kjendetegn og Behandling, af hvilken jeg lader et Avisudklip medfølge, at fremkomme med nogle Bemærkninger, væsentlig foranlediget ved flere misbilligende Ytringer om nogle af mig i mit Andragende til Landbrugsdirektøren fremkomne Udtalelser. Naar jeg der har udtalt, at «Miltbrandsygdommen har saa i Øine faldende Kjendetegn, at de let kan beskrives saaledes, at enhver kan kjende Sygdommen, og vort Kjendskab til Smittestoffet er nu saa fuldkomment, at Anvisningen til de Forholdsregler, som man har at iagttage, naar Sygdommen udbryder i en Besætning, kan gives greit og klart», saa er denne Udtalelse baseret paa snart et Decenniums Undersøgelser over Maaden, hvorpaa Miltbrandsygdommen optræder hos os i det Distrikt, hvor jeg har praktiseret, og har jeg ved disse Undersøgelser stadig havt for Øie en Gang i Tiden at kunne paabegynde en Virksomhed for praktisk at udbrede Kjendskabet til Sygdommen iblandt Landmændene og derved bøde paa den Mangel paa Dyr læger, hvoraf Vestlandet længe har lidt, og hvorpaa der vel neppe med det første vil blive rettet. Udtalelsen er derfor i ethvert Tilfælde ikke forhastet, og de Undersøgelser, som har ledet til den, tror jeg, at jeg selv tør paastaa ikke er overfladiske, da de er kontrollerede saavel ved en mikroskopisk Undersøgelse som ved Dyrknings- og Indpodningsforsøg. Med Hensyn til hvad jeg har udtalt om Sygdommens Behandling, saa har jeg selvfølgelig havt den profylaktiske og ikke den kurative Behandling for Øie.

Hvorvidt jeg nu har løst min Opgave saaledes, at Anvisningen er givet greit og klart, tilkommer det ikke mig at bedømme; men de Tegn jeg har anført, har jeg altid fundet ved det ikke ringe Antal Miltbrandstilfælde, hvor jeg i de forløbne Aar har foretaget Obduktioner, og hvor jeg altid ved en mikroskopisk Undersøgelse har fundet Miltbranddiagnosen bekræftet. Jeg tror derfor at være berettiget til ved en populær Beskrivelse at fastslaa disse Tegn, som selv Dyr lægen nu ved den mikroskopiske Undersøgelse maa holde sig til, som de der i praktisk Henseende maa være de bestemmende for om et Tilfælde er Miltbrand eller ei. I det langt overveiende Antal Tilfælde vil de slaa til, og faar

vi Miltbrandstilfælde, som viser sig paa den anførte Maade, behandlet forstandig, saa er vi naaet et godt Skridt fremad.

Noget anderledes stiller Sagen sig ganske vist betragtet fra et videnskabeligt Synspunkt. At Tilfælde, som man kan indbefatte under Navnet Septikæmi, kan fremkalde et lignende Obduktionsfund er utvivlsomt. Men bortset fra at saadanne Tilfælde i andre Henseender vil vise Forskjelligheder, saaledes sædvanlig savne det hurtige Forløb, og som Regel komplicere andre Lidelser, saa har en saadan Forvexling i praktisk Henseende intet at sige; thi vi har ogsaa da med Bakteriesygdommen at gjøre, hvor Bakterierne efter al Sandsynlighed ogsaa kan føre en ektogen Tilværelse, og der er derfor i praktisk Henseende ikke alene ingen Skade skeet ved en saadan Forvexling, men det er endog fuldstændig korrekt, at saadanne Tilfælde af Landmanden bliver behandlet med den samme Forsigtighed som Miltbrandstilfældene.

Større Betænkelighed har jeg havt overfor den Mulighed, at de anførte Tegn kan være mindre fremtrædende, eller enkelte endogsaa ganske mangle selv ved Tilfælde som er Miltbrand, og det er denne Betænkelighed, som har gjort, at jeg saa længe har opsat med Offentliggjørelsen af min Anvisning til Sygdommens Behandling i Haab om ved mine Undersøgelser snart at komme til et Resultat i denne Henseende. Til noget bestemt Resultat er jeg imidlertid endnu ikke kommet, og jeg har derfor anset det rettest ikke længere at vente med Offentliggjørelsen. Som forhen omtalt er de anførte Tegn dem som selv Dyrlægen maa lægge til Grund for Miltbranddiagnosen, og jeg tror derfor, at jeg med rolig Samvittighed i en populær Beskrivelse af Sygdommen kan anføre dem som almenkyldige Kjendetegn.

Hvad foreøvrigt Indholdet af min «Anvisning» angaar, saa vil man maaske finde, at jeg har gjort den for kortfattet, at jeg har undladt at medtage Ting, som kunde være saavel af Interesse som ogsaa af praktisk Betydning. Jeg maa dog bede erindret, at den er bestemt kun som en Anvisning for Landmanden til at kjende og behandle Miltbrandsygdommen og til at give ham det rette Begreb om dens Farlighed for Landbruget. Jeg har derfor forsætlig søgt at undgaa at faa den for kompliceret, da den derved let kunde forfeile sin Hensigt. Det er desuden min Mening, naar mine Undersøgelser senere levner mig Tid dertil, at udgive en mere udførlig Beskrivelse af Miltbrandsygdommen og heri faa samlet, hvad vi ved om Sygdommens Forekomst her i Landet.

De Sygdomme, som jeg særlig har tænkt at undersøge, er Braasoten hos Faaret, den saakaldte Typhus (?) hos Kvæget og den ondartede Katarrhalfeber. Af disse Sygdomme har jeg indtil nu arbeidet med Braasoten og Typhus, samt havt Anledning at se og obducere et Tilfælde af Cerebrospinalmeningitis hos Faaret, der optræder enzootisk paa flere Steder i Søndhordland, men den sjældne Forekomst af disse Sygdomme i det forløbne Halvaar har gjort det vanskeligt for mig at faa samlet det til mine Undersøgelser nødvendige Materiale.

Braasot hos Faaret.

Allerede for flere Aar tilbage har Dr. Krabbe givet en Beskrivelse af denne Faaresygdom, der i visse Aar optræder meget ondartet og ødelæggende iblandt Islands Faarehjorder. Sygdommen optræder der mest i Vintermaanederne, sjældnere i Sommertiden, og angriber særlig de bedste og fedeste Individuer, hyppigst iblandt Aarslammene. Sygdommens Kjendetegn (som Dr. Krabbe har hørt dem beskrive af Lægmand) er følgende:

«Uden forudgaaende Sygdomstegn ophører Dyret med en Gang at spise, lægger sig ned, kryber sammen, stønner, skummer af Munden og dør i Løbet af nogle Minutter; i det høieste varer Sygdommen nogle Timer, og der viser sig da

nogen Opblæsning. Efter Døden forraadner Kadaveret hurtigt, Bugen bliver stærkt udspændt af Tarmgas, Lever og Nyrer bliver hurtigt møre, Huden antager en blaalig Farve og Ulden løsnes. Kjødet forraadner saa hurtigt, at hverken Hunde eller Ravne vil spise det, og Kadaveret udbreder en intensiv Stank. Dræbes Dyret i Sygdommens Begyndelse, saa finder man paa Løben en dyb blaa-rød Plet, som naar Dyret er død af Sygdommen er tiltaget i Størrelse, og indtager det halve af Løben. Denne Sygdom synes at være eiendommelig for Faaret, da ingen andre Husdyr angribes deraf. Dens Aarsager er ubekjendte, dens Prognose er ligesaa ugunstig, og dens Behandling ligesaa forgjæves som ved Miltbrand».

Dr. Krabbe meddelte mig, at man forgjæves havde gjort Forsøg paa at faa Sygdommen nærmere undersøgt, thi Sygdommen var altid ophørt, naar den udsendte Veterinær kom til Landet. Man antager, at Sygdommen ikke er Miltbrand, men ved intet bestemt derom, og man finder den derfor endnu mere som en Kuriositet, opført i fremmede Haandbøger.

Da en saadan Faaresygdom, der synes ikke at kunne overføres paa andre Husdyr, forekommer hos os, maa det derfor være af stor, saavel praktisk som videnskabelig Betydning at komme paa det Rene med Hensyn til dens Natur, at faa klargjort, om vi har med den beskrevne Braasot at gjøre, faa paavist, om Sygdommen er Miltbrand eller i modsat Tilfælde faa anstillet nærmere Undersøgelser af det Smittestof, de Mikroorganismer, hvorved den fremkaldes.

Ved min Kollega, Hr. Dyrlæge Smiths Velvillie fik jeg Leilighed til at obducere 3 Faar, døde af Sygdommen i Ølen (Søndhordland). De to var desværre saa gamle, at de kadaverøse Forandringer gjorde dem lidet værdifulde som Undersøgelsesmateriale, men det tredie fik jeg obducere 36 Timer post mortem.

Efter Udskrift af min Obduktionsprotokol, fandtes hos dette Faar følgende:

«Kadaveret tympanitisk, Hovedet emphysematøst. Blodig serøs Vædske i Brysthulen. Lungerne sunde, Hjertet med et Par smaa Blodextravasater i Endocardium, og fyldt med løst koaguleret, tildels tykt, tjæreagtigt Blod. Milten noget opsvulmet og blød. Nyrerne saa bløde, at de let kunde klemmes i Sønder. Løben tom, dens Slimhindefolder stærkt betændte, Galdetarmen normal. Forøvrigt intet Abnormt».

Af dette Faar blev taget Dækglaspræparater af Blod og Miltsubstans, samt Spirituspræparater af Nyre, Lunge og Løben. Desuden blev sat Reagensglaskulturer af Blodet i Kjødssuppe-Pepton-Gelatine, og et Lam blev indpodet subcutant med Blod.

Den mikroskopiske Undersøgelse og Præparaterne gav følgende Resultat:

I Dækglaspræparaterne af Blod og Milt fandtes, ved Siden af enkelte længere, ensfarvede Baciller, i overveiende Mængde en lille oval Bacil med den samme karakteristiske Farveaktion, som er paavist af Gaffy ved Kaninseptikæmien og senere af Prof. Schytz ved «Schweineseuche». Den farves nemlig kun ved begge Poler, hvorimod Midtpartiet bliver farveløst. (Se Tab. Fig. I).

Enkelte af disse Baciller havde til den ene Side et længere farvet Vedhæng, saa at jeg for Øieblikket anser det som sandsynlig at de farveløse Pletter repræsenterer en Sporedannelse.

I Lunge og Løbe fandtes Bacillerne i betydelig Mængde, førstnævnte Sted uden Forurensning, i Løben forurensset med faa Fordøielsesbaciller. Det indpodede Lam, som jeg førte med mig til Byen, fik en Temperaturforhøjelse af $1\frac{1}{2}^{\circ}$ C., men tilfrisknede desværre, og meget mod min Forventning siden igjen.

I Reagensglassene viste der sig, saa længe de henstod ved Stuetemperatur, ingen Bakterieudivikling. Først da de indsattes i Thermostaten ved 37° C. dannede der sig paa Bunden en skyformet Kultur, medens det øverste Gelatinelag holdt sig klart. Ved den mikroskopiske Undersøgelse af denne Kultur viste den

sig at bestaa af lange, klare Traade uden Sporedannelse, og en Mus, som blev indpodet subcutant dermed, indsygnede ikke.

Forøvrigt er mine Forsøg med disse Kulturer endnu ikke tilendebragte; jeg vil muligt kunne opnaa bedre Resultater ved at anvende andre Forsøgsdyr og andre Infektionsmaader.

Det andet Faar, som jeg obducerede var død 4 Dage forud, og viste følgende Obduktionsfund:

«Kadaveret kun ubetydelig opblæst. I det subcutane Bindevæv paa høire Bov og ved Brystbenets Spids fandtes et Par blodfarvede, gelatinøse Udsvedninger. I Brysthulen fandtes lidt blodig serøs Vædske. Lungerne blodig infiltrerede, men knittede ved Gjennemskjæring. Imbibitionsrødme over hele Endocardium, og Hjertet fyldt med en meget løst koaguleret, sort næsten tjæreagtig Blodmasse. Luftrøret og de større Bronchiegrene indeholdt en blodfarvet, skummende Vædske. Milten ikke synderlig forstørret og kun paa et begrændset Sted fandtes Miltpulpa noget blødere end normalt. Løbens Slimhinde lidt karfyldt, ellers normal. Bladmavens Slimhinde stærkt karfyldt. Vædskeansamling i Bughulen, Nyrerne, særlig den høire, løse og bløde og lode sig let klemme i Sønder.

Af dette Faar blev taget Dækglaspræparater af Blodet og Spirituspræparater af Lunge og Nyrer.

Blodpræparatet var selvfølgelig forurensat af Forraadningsbacillen, men imellem disse fandtes i overveiende Mængde Baciller med den ovenfor omtalte Form og Farvereaktion. (Se Tab. Fig. VI). I Organpræparaterne var det ikke muligt, trods flere Forsøg med en stærkere Affarvning at faa Reaktionen frem.

Bacillerne farvede sig jevnt over det Hele og de fleste var korte, ($\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ af Miltbrandbacillens sædvanlige Størrelse) forholdsvis tykke og med afrundede Ender (farvet efter Gramms Methode). I Nyrerne fandtes de fortrinsvis ophobede i Blodkarene. Det var dog paafaldende, at de væsentlig fandtes i de større Haarkar, hvorimod der i Glomeruli kun fandtes faa eller ingen Baciller. I flere af de Præparater, jeg har undersøgt, kunde de findes tætpakkede ved Grunden af Glomeruli i de tilførende Blodkar, hvorimod der ellers i Nøglet kun fandtes enkelte spredte Baciller. Jeg tror heri at turde se en væsentlig Forskjel fra Miltbrandbacillen, der, som bekjendt, netop i Glomeruli findes ansamlet i betydelig Mængde. Paa den medfølgende Tavle har jeg i Fig. III givet en Tegning af en Glomeruli med Braasotbacillen, og i Fig. IV en Glomeruli af et Faar død af Indpodningsmiltbrand. Forskjellen er, som man vil se iøinefaldende.

Det vil formentlig findes rimeligt, at jeg paa det Punkt, hvorpaa mine Undersøgelser af Braasoten for Tiden staar, ikke ønsker at fremsætte nogen bestemt Anskuelse om Sygdommens Natur, men tror at burde afvente Resultatet af fortsatte Undersøgelser med det Materiale, jeg for Tiden har, og med nyt, som jeg haaber snart at kunne faa. Det var en Skuffelse for mig, at Sygdommen ikke slog an paa det indpodede Lam; jeg havde da været videre i mine Undersøgelser end nu er Tilfældet. Jeg havde nemlig gjort sikkert Regning paa at faa et friskt Tilfælde af Sygdommen, hvorfra jeg kunde sætte mine Kulturer.

At Sygdommen hos førstnævnte Faar ikke er Miltbrand, tør man anse udenfor enhver Tvivl. Ligeledes tør man vel gaa ud fra, at der 36 Timer p. m., i hvilken Tid Kadaveret havde henligget i Vinterkulde, ikke kan have udviklet sig et saa betydeligt Antal Baciller, af samme Form saavel i Lunge som Løbe, uden at disse maa staa i Forbindelse med Sygdommen, maa have været tilstede, imedens Dyret levede. Om end det fulde Bevis for at Bacillen er pathogen og Aarsag til den Sygdom, hvorfra Dyret er død, ikke endnu er tilveiebragt, saa maa man dog paa Forhaand antage, at saa er Tilfældet, og at vi altsaa her har med en hidtil ukjendt Faaresygdom at gjøre, hvor den Sygdommen frem-

kaldende Mikroorganisme meget ligner Kaninseptikæmibacillen uden dog at være identisk med denne.

Jeg skal endnu kun meddele nogle Oplysninger, som blev mig givet af en ældre Gaardbruger paa Ølen, Osmund Roa, om Sygdommens Forekomst der.

Sygdommen græsser særlig Vaar og Høst i forskjellig Grad i de forskjellige Aar. Fra 1820—1840 optraadte den meget ødelæggende, og der var Aar, hvor den bortrev saa godt som alle Aarslammene, hyppigst i Oktober og hen i November Maaned. Det var den Gang Brug at holde Lammene hjemme, naar Faarene joges til Fjelds, og da man senere gjorde Forandring heri, idet man lod Lammene følge Moderen, har Sygdommen ikke optraadt saa ondartet. Den kræver dog endnu adskillige Ofre som omtalt mest paa Høst- og Vaarparten.

Denne Meddelelse har sin Interesse, fordi den viser os, at det er Bøen, som af let forklarlige Grunde fortrinsvis er Arnestedet for Smittestoffet, og denne Iagtagelse vil uden Tvivl vise sig at være gyldig, ikke alene overfor denne Sygdom, men ogsaa overfor andre miasmatiske Sygdomme.

Typhus(?) hos Koen.

Koen (Kvige) var død pludselig om Morgenens, uden at man den foregaaende Dag havde iagttaget nogen Sygdom hos den.

Eieren indfandt sig den $\frac{4}{12}$ f. Aar hos mig med Hjertet af det døde Dyr, i hvilket der fandtes betydelige Blodextravasater paa Endocardium, og da Blodet indeholdt en Mængde fra Miltbrandbacillen morphologisk afvigende Mikroorganismer, reiste jeg, i Haab om at faa se og samle Præparater af et af de som Typhus diagnosticerede Tilfælde, den følgende Dag med Amdsdyrlæge Lekven til Stedet.

Indvoldene var ved vor Ankomst tildels udtagne og tilligemed Dyret nedgravet, Undersøgelsen viste følgende:

«Blodet opløst, tyktflydende, kun i de større Karstammer fandtes enkelte, løse Koagler. Paa Endocardium fandtes udbredte, sorte Blodextravasater. Netmaven var stærkt betændt og fortykket, og i hele sin Udstrækning af en mørk, rødlig Farve. Slimhinden næsten ganske løsnet og afstødt som en sammenhængende Hinde, der laa løs i Netmaven. I Løben og Bladmaven fandtes spredte Blodudtrædninger. Tyndtarmen var i hele sin Udstrækning besat med tætstaaende Blodextravasater der væsentlig havde sit Sæde i det subserøse Bindevæv. Saar eller Excoriationer i Slimhinden kunde ikke paavises, ligesom der heller ikke fandtes nogen Svulst af de Peierske Plaques.

Der toges Spirituspræparater af Lunge, Nyre, Milt, Tarme og Netmave, samt en Pipet med Blod.

Ved den mikroskopiske Undersøgelse fandtes:

I Blodet ved Siden af enkelte længere, et betydeligt Antal korte, tykke, i begge Ender afrundede Baciller, ofte 2 og 2 sammenhængende. De farvedes kraftig efter Gramms Methode.

Netmaven. I det serøse Overtræk, og det subserøse Bindevæv, der var betydeligt fortykket ved Rundecelleinfiltration og Blodudtrædninger, fandtes et ikke ringe Antal Baciller, gennemgaaende kortere og tykkere end Miltbrandbacillen. Lignende patologiske Forandringer fandtes i det intermuskulære Bindevæv, hvor dog Bacillerne var i betydelig mindre Mængde tilstede; de fandtes her kun spredte.

I Nyrrerne forekom Bacillerne meget sparsomt og var gennemgaaende kortere og tykkere end de som fandtes i Netmaven, de fleste kun 2—3 Gange længere end brede.

I Lungerne fandtes Bacillerne paa flere Steder affeirede i betydelig Mængde, fortrinsvis i Blodkarrene, (Se Tab. Fig. VII) hvis Volumen de ofte

ganske udfyldte. Her var morphologisk ikke Spor af Lighed med Miltbrand-bacillen, idet Længden kun undtagelsesvis overskred det 3dobbelte af Bredden.

I Milten fandtes Bacillerne i meget ringe Mængde.

Med Blodet fra Pipetten blev indpodet en Mus og et Faar subcutant, og en 2 Dages Kultur i Kjødsuppe blev indgivet en Gjed. Ingen af Dyrene viste noget Tegn paa Sygdom. Af Blodet blev endvidere sat en Pladekultur i Kjødsuppe-Pepton-Gelatine, og 3 forskellige Kulturer som heri udviklede sig, blev overførte som Stikkulturer i Reagensglas, indeholdende det samme Næringssubstrat. Jeg skal kun anføre, at den ene af disse Kulturer, med hvilke jeg endnu ingen Forsøg har gjort, i den Maade, hvorpaa den voxede, viste en paafaldende Lighed med Miltbrand.

De undersøgte Præparater var tagne samme Kveld, som Koen var død om Morgen, og Kadaveret havde i den Tid henlagt i en temmelig streng Vinterkulde. Man tør derfor gaa ud fra, at de fundne Baciller maa have været tilstede imedens Dyret levede, hvad ogsaa deres Udbredning i Blodkarene tyder paa. Med Hensyn til Sygdommens Natur kan man tænke sig følgende Muligheder:

- 1) At vi har med et maskeret Miltbrandstilfælde at gøre. Herimod taler dog det mikroskopiske Obduktionsfund, de fundne Bacillers morphologiske Egenskaber, og den Omstændighed, at Indpodningen ikke slog an hos noget af Forsøgsdyrene, ikke engang hos Musen (Husmus). Det eneste, som taler for denne Antagelse, er, at en af Kulturerne i sin Vækst viste en paafaldende Lighed med Miltbrand.
- 2) At Tilfældet maa henføres under det endnu usikkert begrænsede Begreb «Intestinal-Mykose»; herfor taler de betydelig pathologiske Forandringer i en af de første absorberende Slimhinder, eller
- 3) At vi har at gøre med en endnu ukjendt Infectionssygdom af miasmatiske Natur.

Forhaabentlig vil det lykkes mig ved fortsatte Forsøg at faa afgjort, hvilken af disse Antagelser der er den rette.

Cerebrospinal-Meningitis hos Faaret.

Jeg fik ved Hr. Gaardbruger, Storthingsmand Niels Juuls Velvillie, Anledning til at se nogle Tilfælde af Sygdommen, som oftere forekom i hans Faarebesætning, og andre Steder i Søndhordland. Efterfølgende Beskrivelse af Sygdommens Symptomer er mig meddelt af Hr. Juul.

Sygdommen forekommer almindelig Høst og Vaar, oftest efter Græsning paa Skovbund, angriber i Regelen kun 1—1½ Aar gamle Lam og er kun iagttaget hos Cheviot og stærkt forædlede Blandinger hermed. Sygdommen begynder med en tydelig Ophidselse næsten Vildskab hos de angrebne Dyr, ledsaget af en Blodoverfyldning af Conjunctiva, uden at der kommer noget Udflod af Øinene. Efter Forløbet af 3—4 Dage begynder de første egentlige Tegn paa Sygdommen. De angrebne Dyr holder Hovedet og Halsen stivt, nogle bærer Hovedet mere sænket andre mere hævet, og i den Stilling, det fra Begyndelsen af har indtaget, holdes Hovedet under hele Sygdommen. Der udvikler sig senere Krampe i Benene og efter 5—6 Dage en fuldstændig Lamhedstilstand. Dyrene kan da ikke staa, ligger ned, og udfører, særlig naar de berøres, gaaende Bevægelser. Madlysten holder sig under hele Sygdommen.

Føres Dyret, strax efter at de første Tegn paa Sygdommen har vist sig, bort fra Skovgræsningen, kommer det sig ofte. Er Sygdommen derimod længere fremskredet, naar Lamheden i Benene har udviklet sig, er der sjældent Haab om Helbredelse.

Ved min Ankomst til Stedet var et Par af Sygdommen angrebne Faar allerede i betydelig Bedring, saa at der ikke iagttoges andre Sygdomstegn end lidt Stivhed i Halsen og i Benene, som dog ikke var større end at de let kunde springe over Gjærdene.

Section.

Det ene Faar blev dræbt og obduceret og der fandtes følgende: I yderste Spids af høire Lunge fandtes enkelte knudeformige, hvide Punkter, omgivne af en pneumonisk Fortsættelse af Lungevævet. Paa forskellige Steder, indsprængt i Lungevævet fandtes smaa milliare Knuder af en hvidlig graa Farve. Luftrørets Slimhinde af naturlig Farve og Udseende naar undtages faa punktformige Blodudtrædninger, belagt med en seig, hvidlig, skummende Vædske, der strakte sig ned i de større Bronchiegrene. Bughulens Organer uforandrede. Hjernebinderne noget blodoverfyldte og imellem Pia- og Dura Mater fandtes en ubetydelig Mængde af en serøs, blodig Vædske. Lungeknuderne viste sig ved den mikroskopiske Undersøgelse at forårsages af smaa mikroskopiske Nematoder, tilligemed Æg af disse. Æggene fandtes ogsaa i Slimet i Luftrøret. Sandsynlig er disse Nematoder identiske med Kocks «*Pseudalius ovis pulmonalis*», men staar formentlig ikke i nogen Forbindelse med Sygdommen. Sygdommen har været opfattet forskelligt af de Dyr læger, som har havt Anledning til at se den, dels som en Forgiftning ved Planter, som indeholder skarpe Stoffer, dels som en rheumatisk Stivkrampe. Det forekommer mig dog, at ingen af disse Diagnoser passer paa den beskrevne Sygdom, men at Symptomerne nærmest tyder paa, at vi har med den hos Faaret paa visse Steder enzootisk optrædende Cerebrospinalmeningitis at gjøre, ligesom det, paa Grund af Sygdommens ringe Grad, vistnok kun lidet udprægede Obduktionsfund tydede i samme Retning. Om Sygdommens Aarsager kan jeg for Øieblikket intet bestemt udtale, uden forsaavidt at den, hvad Erfaringen har vist, synes at staa i Forbindelse med Græsning paa bestemte Steder, særlig paa Skovbund, og derfor maa antages at være af miasmatiske Oprindelse. Jeg har hørt en lignende Sygdom beskrive som forekommende i nordre Bergenhushus Amt hos Kvæget og, som efter dens populære Navn «stygge Sygen» at dømme, maa forekomme ikke saa lidet udbredt der.

Hr. Juul har velvillig lovet mig at sende et af de første angrebne Faar, og jeg haaber i en senere Indberetning at kunne give mere fuldstændige Meddelelser om Sygdommen.

Jeg har endnu foretaget en Reise til Søndhordland i Haab om at faa træffe et Tilfælde af ondartet Katarrhalfeber. Om det her undersøgte Tilfælde, som frembød adskilligt af Interesse, maa jeg faa Lov til at opsætte mine Meddelelser til en senere Indberetning.

Idet jeg foran har gengivet Resultatet af de Undersøgelser, jeg indtil nu har anstillet, og som er saa vidt fremskredne, at de kan gjøre Krav paa nogen Interesse, maa jeg bemærke, at jeg har gjort det saa kortfattet som muligt for at undgaa for vidtløftige Gjentakelser, da ingen af Undersøgelserne endnu er afsluttede, og jeg derfor i en senere Indberetning maa komme tilbage til dem. Jeg tror endnu kun kortelig at burde omtale, hvad jeg tænker at opnaa i praktisk Henseende ved mine Undersøgelser af de her forekommende Smitsotter.

Naar man gennemser de veterinære Aarsberetninger, saa maa man uvilkaarlig faa Indtrykket af, at Opfattelsen af de forekommende smitsomme Syg-

domme ligesom deres Aarsager er meget forskellige og ofte høist uklare. Navne som putrid Typhus, Miltbrandtyphus, miltbrandagtig Hjernetypus, typhusartet Miltbrand o. s. v. tyder alle paa en høist usikker Opfatning af de foreliggende Tilfælde. Navnet har jo for saavidt lidet at sige, men med en bestemt Betegnelse staa ogsaa en bestemt Opfattelse af Sygdommen i Forbindelse, og kun naar en saadan bestemt Opfattelse er tilstede, kan man vente, at en rationel Behandling af Sygdommen vil blive gennemført. Af denne Grund er det af stor Betydning at faa gennemført en ensartet Diagnostik af de Sygdomme, om hvilke der hos os fornemmelig kan blive Tale, og hvis Udvikling vore Jordbundsforhold og Landbrugsstel særlig begunstige, nemlig de miasmatiske Sygdomme. Undersøgelser med dette Maal for Øie kan nu, langt lettere og sikrere end tidligere, føre til et paalideligt Resultat, da vi er rykket disse Sygdommes Aarsager, Bakterierne, nærmere ind paa Livet og har lært at kjende sikre og rationelle bakteriologiske Undersøgelsesmetoder. Vi har imidlertid her et Felt, som hos os endnu ligger brak og det af ganske naturlige Grunde. Vi har ingen veterinær Undervisningsanstalt, vore Veterinærer maa søge sin Uddannelse ved Udlandets Veterinærskoler. Mangelen paa en saadan Anstalt, hvor Dyrlægerne uddannes med Landets Tarv for Øie, er det som gjør, at vi i denne Retning ligger tilbage; thi dels savner vi det Initiativ, som i saa mange Retninger udgaar fra en Veterinærskole og virker samlende paa hele Veterinærstands Virksomhed, dels fører vore Veterinærers Uddannelse ved fremmede Veterinærskoler den Ulempe med sig, at de ved sin Hjemkomst i mange Retninger kommer til at staa overfor noget fremmed, som de ikke føler sig rigtig hjemme i. Jeg tror at denne Følelse ikke har været fremmed for nogen Veterinær, som tænker alvorligt over sin Gjerning, men at han ofte har følt, at han har staaet overfor Knuder, som der skal mere end to bare Hænder til at løse, selv om han forstaar at bruge dem med noksaa stor Dygtighed. Og de Sygdomme, overfor hvilke han kommer til at staa aller mest fremmed, er netop de, hvorunder vort Landbrug mest lider og overfor hvilke hans Hjælp mest tiltrænges; det er de Sygdomme, som har sin Rod i vort endnu primitive Landbrugsstel og vore særlige Lokalforholde, de miasmatiske Sygdomme.

Paa den Maade, hvorpaa disse optræder, øver de lokale Forhold en stor Indflydelse. Vi ser dette tydeligst ved den bedst kjendte af disse Sygdomme, Miltbrand. Den kan vistnok inden visse Lokalteter optræde i en noget afvigende Skikkelse, men har dog som Regel i bestemte Egne sit bestemte Præg. Høist sandsynligt er dette Forhold ikke eiendommeligt for Miltbrandsygdommen, men gjælder ogsaa overfor andre miasmatiske Sygdomme. Man maa derfor forudsætte at Sygdomsbilledet, naar man kun har Sygdomssymptomerne og Obduktionsfundet at holde sig til, kan variere saa betydeligt fra det, hvormed disse Sygdomme andre Steder viser sig, at de Beskrivelser, man har af dem, kun giver den praktiserende Dyrlæge en usikker Støtte for sin Diagnose.

Det er derfor forklarligt at der forekommer endogsaa udbredte Tilfælde, overfor hvilke Dyrlægen staa tvivlsom, og der skal mere end de faa Midler, en praktiserende Dyrlæge raader over, for at bringe saadanne Tilfældes Natur paa det Rene. Da det er sandsynligt efter den Maade, hvorpaa de optræder at domme, at vi har med Bakteriesygdomme at gjøre, og de derfor har en typhøs Karakter, er den ofte anvendte Typhusdiagnose blevet til som Følge af den saa hyppige Forvexling af typhøs med Typhus, og gjælder derfor efter min Formening som en Fællesbetegnelse for flere i sit Væsen forskellige Sygdomme. At faa disse udskilt fra hinanden og faa deres Natur nærmere belyst er det Maal, jeg fornemmelig har sat mig, og som jeg haaber at naa, saafremt jeg tør paa-regne mine Kollegers velvillige Hjælp. For Assistance i det forløbne Halvaar maa jeg være mine Kolleger de Herrer Lekven, Smith og Wilson meget taknemmelig.

Hoslagt medfølger en Tavle. Jeg maa gjøre opmærksom paa, at den er tegnet uden Anvendelse af Tegneapparat, og nogen bestemt Forstørrelse kan jeg ikke opgive; men den dreier sig omkring 7—800 gange. Jeg har desuden sendt til det pathologiske Institut nogle Præparater af de Sygdomme, hvormed jeg har arbeidet.

Fig I

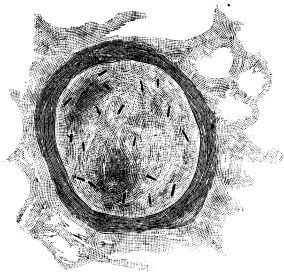

Fig II

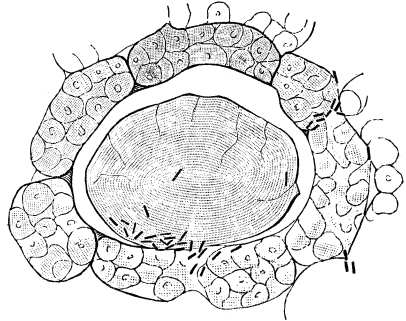

Fig III

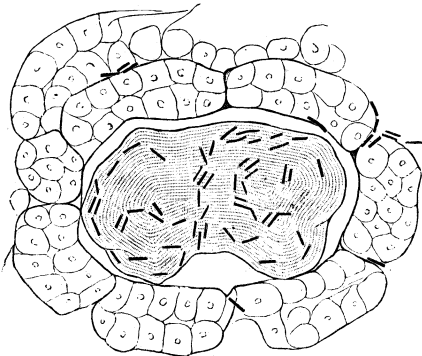

Fig IV

Fig V

Fig VI

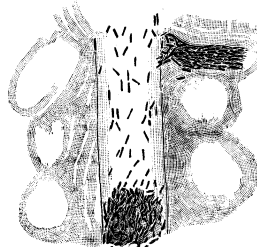

Fig VII

Forklaring til Tavlen.

- Fig. I. Baciller af et Faar død af Braasot. (Blod af det i Indberetningen først nævnte Tilfælde).
 — II. Baciller i et Lungeblodkar af et Faar død af Braasot. (Det som No. 2 opførte Tilfælde).
 — III. Nyrnøgle med indleirede Braasotbaciller. (Af samme Faar).
 — IV. Nyrnøgle af et Faar død af Miltbrand.
 — V og VI. Braasotbaciller af 2 andre Faar. (Blod).
 — VII. Lungehaarkar med indleirede Baciller af en Ko død af Typhus(?).

E. Bilag.

Medicinalberetning for Aaret 1845.

Christiania By.

I Christiania herskede Typhus mere eller mindre almindelig hele Aaret igjennem, men var neppe til nogen Tid saa udbredt, at den fortjente Navn som Epidemie. I Aarets 3 første og 4 sidste Maaneder viste den sig hyppigt med fremherskende Hjernesymptomer og Brysttilfælde, og endte da hos Flere med Døden; forøvrigt var den ikke af nogen særdeles smitsom Character.

Simple og gastriske Febre vare mere eller mindre hyppige hele Aaret igjennem, men ialmindelighed let helbredelige.

Betændelsestilfælde forekom hele Aaret igjennem, dog hyppigst i dets første Halvdel, fornemmelig Lungebetændelse, samt Betændelse i Luftrørorganerne, Lungsækken, Bughinden og Maven. De vare ofte meget haardnakkede, efterlode undertiden meget farlige Eftersygdomme og foraarsagede ikke sjældent Døden.

Kighoste vedblev fra det foregaaende Aar, men meget mild, ligesaa Skarlagensfeber.

Rheumatisme og Forkjølelse med og uden Feber angreb Flere i Mai, October og November, som en Følge af det da herskende kolde og fugtige Veir. Catarrhalsk Halsesygge var temmelig gjængs i Januar.

Godartet Cholera yttrede sig i Juni, udbredte sig mere og mere, vedvarede 4—5 Maaneder og var undertiden meget heftig.

I Juli og August forekom nogle Tilfælde af Strubehoste.

I Aarets sidste Maaneder var Kusma meget almindelig, fornemmelig blandt Børn.

Af Drankergalskab forekom flere Tilfælde i Aarets Løb. Ved Christiania Stadsfysici Foranstaltning bleve 35 Lemmer (hvoraf 5 Fruentimmer) af Arbeidsanstalten i Stiftelsen Christian Augusts Minde underkastet den saakaldte Brændevinskuur, der af een udholdtes i 19 Døgn og af de øvrige fra 6 til 14 Døgn; idethele varede Kuren i 361 Døgn, og blev der fortæret 317 Potter Brændeviin. Over det halve Antal af disse Personer ere imidlertid senere igjen faldne tilbage til Drukkenskab,

Vandkopper vare temmelig gjængse i Slutningen af Sommeren og Høsten; Børnekopper have derimod ikke vist sig.

Fnat og lignende Hudsygdomme findes fremdeles hos Almuen, dog maaske i ringere Grad end forhen; derimod lide Mange af chroniske Raadsaar paa Benene.

Vattersot, Hæmorrhoidaltilfælde Menstruationssygdomme, Kjertelsyge og Ormetilfælde ere mere eller mindre sædvanlige sporadiske Sygdomme.

Af venerisk Sygdom ere 78 offentlige Fruentimmer, altsaa 53 færre end i 1844, af de visiterende Læger befundne smittede. Alle disse samt nogle enkelte, der directe havde henvendt sig til Stadsfysicus, bleve strax indlagte paa Rigshospitalet.

Agershuus Amt.

Agers og Follongs Lægedistrict. Af epidemiske Sygdomme herskede Skarlagensfeber ved Aarets Begyndelse i Drøbak; dog kun med ringe Dødelighed. Forøvrigt viste ingen anden smitsom Sygdom sig i Drøbak, hvorimod af andre Sygdomme: Betændelse, Kuma, Forkjølelssygdomme og chroniske Tilfælde vare de hyppigste.

I Landdistrictet var Sundhedstilstanden god med Undtagelse af en sporadisk Typhus, der angreb 19 Individer, hvoraf 4 døde. Af venerisk Udslet forekom 2 Tilfælde i offentlig Praxis og flere i privat Praxis, som dog vare af en mildere Character.

Af Børnekopperne bleve i Hølands Præstegjeld 2 Børn angrebne, der dog begge overstod Sygdommen.

Nedre Romeriges Lægedistrict. I de første Maaneder af Aaret herskede Kighoste temmelig hyppig blandt Børn. I Marts Maaned udbrød en Typhusepidemie i Sørums Præstegjeld; af 15 Angrebne døde 3; de øvrige helbrededes. I August Maaned udbrød par flere Gaarde i samme Præstegjeld en Epidemie af Blodgang, der angreb 24 Individer, blandt hvilke 4 Voxne og de øvrige Børn. Af disse døde 2 under Behandlingen, og 4 vare døde forinden Anmeldelse om Sygdommen skede.

Af Vandkopper forekom enkelte Tilfælde. I den øvrige Deel af Districtet var Sundhedstilstanden idetheletaget god.

104 Individer indlagdes paa Hospitalet for venerisk Sygdom.

Øvre Romeriges Lægedistrict. Med Undtagelse af en epidemisk Kighoste, der var meget udbredt over det hele District, forekom ingen Sygdomme af Betydenhed i det forløbne Aar.

Smaalenes Amt.

Amtsphysicaten. Typhus viste sig i Februar Maaned i Rygge Præstegjeld, hvor indtil Begyndelsen af Juni Maaned 31 Syge kom under Behandling, af hvilke 1 døde, samt i Sommermaanederne i Thunø Præstegjeld, hvor af 5 Angrebne 1 døde. Forøvrigt forekom ingen Sygdom af Betydenhed.

Rakkestad Lægedistrict. Typhus herskede i Løbet af Aaret paa forskellige Steder i Districtet, især i Eidsbergs og Skibteds Præstegjeld; den var af en godartet Character, og af det ikke ubetydelige Antal Syge døde kun 2. Rheumatisme og rheumatiske Febre vare noget almindelige i Februar og Marts Maaneder. Ormesygdomme, hysteriske Affectioner og Sygdomme af forstyrret

Menstruation vare ikke sjældne. For venerisk Sygdom bleve Enkelte anmeldte, der strax bleve afsendte til vedkommende Sygehuus. Paa Amtssygehuset bleve ialt behandlede 117 Patienter, af hvilke 89 bleve helbredede og 2 døde, 26 laa tilbage ved Aarets Slutning.

Fredrikshald. I Aaret 1845, der maa regnes til de noget sunde, hjem-søgte Byen ikke af nogen Epidemie. Enkelte Tilfælde af Kighoste, af samme milde Character som ved Slutningen af 1884, forekom i Januar og Februar og ophørte derpaa ganske.

I Vaar- og Høstmaanederne forekom vel catarrhalske og rheumatiske Affec-tioner, men de vare hverken hyppige eller meget voldsomme. Af Typhus forekom i hele Aarets Løb kun 2 Tilfælde, af hvilke det ene medførte Døden. I For-aarsmaanederne viste sig, efter foregaaende Forkjølelse, enkelte Tilfælde af Rosen dels i Ansigtet og dels paa Benene. Godartet Cholera forekom i Slutningen af August og den første Halvdeel af September. Af Radesyge forekom 2 Tilfælde og af venerisk Sygdom 13.

I Fredriksstad og Omegnen var Sundhedstilstanden meget god i det for-løbne Aar, og ingen almindelig og udbredt Sygdom herskede. Skarlagensfeber viste sig vel i de tre sidste Maaneder af Aaret, men kun enkeltvis og godartet.

Ved Hafsund, Borregaard og Sannebrug samt tilstødende Præstegjeld var Sundhedstilstanden ligeledes ualmindelig god, og ingen Epidemier vides at have hersket der. Sporadiske Tilfælde af Typhus indtraf vel i Aarets Løb; men da de vare af en godartet Character, medførte de kun faa Dødsfald. I de første og sidste Maaneder af Aaret angrebes flere af Arbejderne ved Brugene af Lungebetændelse, dog helbrededes alle paa een nær, der leed af dobbelt Lungebetændelse, og til hvem Lægehjælp først søgtes den 6te Dag i Sygdommen. Foruden Lungebetændelse vare rheumatiske og catarrhalske Sygdomme, som en Følge af de hyppigt stedfindende Temperaturforandringer, de meest fremherskende. I Begyn-delsen af Aaret angrebes flere af Børnene ved Brugene af Kighoste, der hos nogle yttrede sig temmelig haardnakket og først ophørte ved Foraarsluftens Komme. 2de Børn under 1 Aar døde.

Skarlagensfeber viste sig hos Enkelte, dog uden at gribe videre om sig. Med Undtagelse af enkelte rheumatiske og catarrhalske Tilfælde, Ormetilfælde og Koliker herskede ingen Sygdomme af Betydenhed i Sommermaanederne. Af Hud-sygdomme er Fnat den hyppigste, dog mere i Bygderne end ved Brugene. Af Radesyge forekom 2 Tilfælde.

I Moss forekom, uagtet den kolde og regnfulde Sommer, forholdsvis kun faa Sygdomme. Skarlagensfeber herskede temmelig almindelig fra Aarets Be-gyndelse til April, men medførte uagtet dens Heflighed kun i eet Tilfælde Døden. Rheumatiske og gastriske Febre, Brystbetændelse, Ansigtsrosen, Vandkopper, Rød-linger, Gulsot, Ringorme og Fnat viste sig sporadisk i Aarets Løb. Af Barsel-koner døde to. Af venerisk Sygdom forekom ingen Tilfælde. Dødeligheden var idethele ringe. Af Sygdomme i Byens Omegn er anført en Typhus-Epidemie i Vaaler Præstegjeld, hvoraf 9 Personer bleve angrebne, og 1 døde, samt Strube-hoste, der i Juli og August viste sig i Laurkullen og angreb 17 Børn, af hvilke 3 døde, før Lægehjælp tilkaldtes og 3 senere.

Hedemarkens Amt.

Amtsphysicaten. Ogsaa i Aaret 1845 har Sundhedstilstanden idethele-taget været meget god. I Eftersommeren viste sig vel nogle Tilfælde af Blod-gang i Rommedals og Stanges Præstegjeld, især hos Børn, ligesom ogsaa Kighoste af en afvexlende haardnakket og mild Character; men Tilfældene vare ikke

mange og ophørte snart uden at paakræve nogen Foranstaltning fra det Offentliges Side. Paa Amtssygehuset blev idethele 79 Syge behandlere, af hvilke 72 for venerisk Sygdom og 7 for Radesyge; 54 udgik helbredede, 3 afgik ved Døden, og 22 laa tilbage ved Aarets Slutning.

I Soløer og Oudalens Lægedistrict var Sundhedstilstanden ligeledes meget god i det forløbne Aar, og med Undtagelse af Typhus, der som sædvanlig har vist sig paa forskjellige Steder i Districtet, navnlig i Vinger og Oudalen, uden dog at udbrede sig videre end til de nærmestliggende Steder, herskede ingen anden epidemisk Sygdom. Den veneriske Sygdom var afvigte Aar udbredt paa mange Steder, fornemmelig paa Finskoven i Grue Præstegjeld samt i Vingers Præstegjeld.

Orme- og Kjertelsygdomme vare som sædvanlig almindelige blandt Børn af den fattige Almueklasse.

I søndre Østerdalens Lægedistrict herskede ingen epidemiske Sygdomme i det forløbne Aar og med Undtagelse af enkelte Forkjølelsesfebre, nogle Tilfælde af godartede Rødlinger, samt nogle almindelige chroniske Tilfælde og udvendige Læsioner var Sundhedstilstanden meget god.

I nordre Østerdalens Lægedistrict var Sundhedstilstanden idetheletaget god. Lungebetændelser, hvoraf ialt 5 Tilfælde forekom om Foraaret, vare almindelige i Løbet af Høsten, ligesaa rheumatiske og catarrhalske Febre. I November og December viste sig enkelte Tilfælde af Blodgang, der, med Undtagelse af et mere haardnakket Tilfælde der endnu var under Behandling ved Aarets Slutning, helbrededes temmelig hurtigt. Lungesvindot og Mavekrampe ere almindelige Sygdomme i Districtet.

Christians Amt.

Totens Lægedistrict. Sundhedstilstanden var i høi Grad tilfredsstillende i det forløbne Aar, og ingen Sygdomme viste sig. Kighoste forekom vel paa enkelte Steder, saavel i Østre som Vestre Toten, men Lægehjælp for offentlig Regning søgtes ikke, og, saavidt vides, indtraf intet Dødsfald.

Paa Amtssygehuset blev idethele behandlet 95 Patienter, af hvilke 78 Veneriske, 16 Radesyge og 1 Spedalsk; af dette Antal udgik som helbredede 60, i Bedring 4 og uhelbredet 1, 2 døde, og 28 laa tilbage ved Aarets Slutning. Forøvrigt kan det ikke med Bestemthed afgjøres, hvorvidt den veneriske Sygdom, og Radesygen er i Af- eller Tiltagende, idet et større eller mindre Antal af saadanne Syge behandles i deres Hjem af Districtets practiserende Læger, og de af disse Helbredede ikke anmeldtes for vedkommende Districtslæge. Fnat er temmelig almindelig udbredt blandt de lavere Almueklasser og forekommer ofte i Forbindelse med nysnævnte Sygdomme.

Søndre Gulbrandsdals Lægedistrict. I Aarets 3 første Maaneder vare Lungebetændelser hyppige, især hos Børn under 2 Aar; paa Lillehammer, hvor 4 Børn vare angrebne, døde det eene; samtidig med denne Sygdom iagttoges hos Voxne enkelte Tilfælde af Hjernebetændelse, der havde Døden til følge. I Januar Maaned udbrod Typhus paa een og samme Tid i Faaberg, Øier og Ringebo Præstegjeld. De Angrebnes Antal i hvert Præstegjeld var omtrent 10, og i de to sidstnævnte var Sygdommen utvivlsomt opstaaet ved Grævel efter fattige Syge, der i lang Tid havde været sengeliggende, uvist af hvilken Sygdom. I Ringebo døde 3, før Læge tilkaldtes. Den veneriske Sygdom udbredtes i Faaberg til 3 Personer og i Øier til flere ved en hjemkommen Tømmermand; den medbragtes ogsaa af enkelte Personer fra Christiania uden dog at udbrede sig videre.

Kighoste skal ikke have været ualmindelig i Aarets Løb, men saa godartet, at Lægen kun en eneste Gang blev raadspurgt. Rosen paa Benene iagttoges oftere hos Fruentimmer med sparsom Menstruation. Den i forrige Aars Indberetning omtalte Snivepatient er nu fuldkommen helbredet efter at have forbrugt et betydeligt Quantum kulsurt Ammoniak og Jodkalium. Arrene ere lidt fordybede, glatte og rødliggraa.

I nordre Gulbrandsdalens Lægedistrict forekom enkelte sporadiske Tilfælde af Typhus i det forløbne Aar, og i September og December Maaneder syntes Sygdommen at vilde antage en epidemisk Character, idet Beboerne paa tvende Husmandspladse i Lessø og Lombs Præstegjeld — tolv i Tallet — i kort Tid blive angrebne; imidlertid døde Ingen, og Sygdommen udbredt sig heller ikke videre. Kighoste herskede epidemisk i Districtets trende Præstegjeld i Sommer-, Høst- og Vintermaanederne indtil Aarets Udgang. Da Almuen almindeligviis ikke søger Lægehjælp for denne Sygdom, naar Lægen ikke boer desto nærmere, havde vedkommende Districtslæge kun Anledning til at iagttage Epidemien inden Vaage Præstegjeld, hvor ogsaa Voxne bleve angrebne.

I Lomb og Lessø skal Dødeligheden have været betydelig, formodentlig paa Grund af Sygdommens store Tilboielighed til at overgaa i Lungebetændelse. I Høstmaanederne skal ogsaa Strubehoste have hersket ødelæggende i Lessø Præstegjeld, uden at noget Tilfælde blev anmeldt for Districtslægen.

Af Lungebetændelse vare 4 Tilfælde under Behandling i Løbet af Aaret, hvoraf det ene endte med Døden, idet Lægen tilkaldtes for seent. Foruden nogle andre Betændelsestilfælde ere som almindeligere Sygdomme i Aarets Løb anførte: Vattersot, Ormetilfælde, Rheumatisme, Modersyge, abnorm Menstruation, Mavekrampe, Hoftegigt, Levertilfælde og Kjertelsyge. Fnat er en gjængs Sygdom. Af venerisk Sygdom behandlede Districtslægen 1 Tilfælde, og tvende for Sygdommen mistænkte Personer indlagdes ved Aarets Udgang paa Amtssygehuset. Antallet af de af Spedalskhed lidende Personer i Districtet, navnlig i Lessø Præstegjeld, er for Tiden 7.

For Hadelands og Lands Lægedistrict er ingen Beretning afgiven, da den nuværende Districtslæge Buchholz, der under 16de Juli 1845 blev udnævnt til dette Embede, først overtog sammes Bestyrelse ved Udgangen af den paafølgende September Maaned.

Valders Lægedistrict. Typhus viste sig hele Sommeren og ud paa Høsten paa flere Steder i Districtet især i Vang og Slidre Præstegjeld, dog angreb den ikke mange paa en Gang og var ei heller af nogen haardnakket Character forinden November og December Maaneder, da den ytrede sig epidemisk i Vangs Herredsogn, dog uden at være særdeles ondartet. De Angrebnes Antal var idethele 23, hvoraf 2 døde før Lægens Ankomst. I Slidre Præstegjeld skal Sygdommen i December Maaned have bortrevet Flere meget pludseligt. For venerisk Sygdom behandlede i Løbet af Aaret, saavel for privat som offentlig Regning, 25 Individer. 8 af disse laa fremdeles under Behandling ved Aarets Udgang. Mange bleve desuden opsendte til Sygehuset. Hals-, Lunge- og Underlivsbetændelse, samt Rheumatisme vare ikke sjeldne Sygdomme i Aarets 3 første Maaneder. Om Høsten indtraf ofte Mavekrampe og andre Mavetilfælde. Lunge-tæring bortrev flere i søndre Aurdals Præstegjeld. Af den spedalske Sygdom forekom 4 Tilfælde, 3 med den glatte og 1 med den knudrede Form.

Budskeruds Amt.

Drammen og Budskeruds Landphysicat. Sundhedstilstanden maa i Aaret 1845, ligesom i de 2de foregaaende Aar, ansees for at have været særdeles god saavel i Drammen som de nærmest tilstødende Districter. Typhus forekom

sporadisk hele Aaret igjennem og viste sig kun een Gang epidemisk, paa Aasiden i Bragerenæs Sogn, hvor en heel Familie, bestaaende af 7 Personer, samtidigen blev angreben af den, uden at dog nogen døde. Af Lungebetændelse forekom kun enkelte Tilfælde, og Sygdommen var sjeldnere end sædvanlig. Betændelse i Luftrørsorganerne var derimod hyppigere, og alle saakaldte Forkjølelssygdomme meget almindelige saavel i Begyndelsen som Slutningen af Aaret. Halsbetændelse viste sig hele Aaret igjennem, men især i Sommermaanederne, og endte ofte som Halsebyld. I August og September forekom temmelig hyppigt Diarrhoeer, der undertiden vare blodige, undertiden forbundne med Brækning. I et enkelt Tilfælde havde Sygdommen fuldkommen Character af Blodgang. Skarlagensfeber viste sig af og til i Aarets Løb, antog i Juni Maaned en mere epidemisk Character, men var i det heletaget meget mild, og kun hvor den fornødne Forsigtighed ikke iagttoges, medførte den Eftersygdom. Børnekopper viste sig temmelig hyppigt om Foraaret og Høsten. Kighoste, der herskede i Begyndelsen af Aaret som en Levning af Epidemien fra det foregaaende Aar, aftog betydelig i Heftighed og Udstrækning og ophørte henimod Foraaret. Af akut Hjernevattersot forekom 7 Tilfælde, som alle endte med Døden. Lungetæring bortrev Flere i Aarets Løb. For venerisk Sygdom blev 25 indlagt paa Byens Sygehus; forøvrigt forekommer denne Sygdom sjældent i Drammen og da næsten altid under den primaire Form, fornemmelig hos hjemkomne Søfolk. I Syllings Annexsogn til Liers Præstegjeld, hvor Sygdommen fik Indpas for et Par Aar siden, forekommer derimod endnu bestandig af og til enkelte Tilfælde af secundair Form, dog alt sjeldnere og sjeldnere. Fnat og Ringorme sees vel hist og her, men ere langt fra hyppige.

Som stationaire chroniske Sygdomme anføres: Brysttæring, Rheumatismen, Ormetilfælde, Kjertelsyge og Hysteria.

Ringeriges Lægedistrict. Typhus vedblev fra det foregaaende Aar fremdeles i 1ste Qvartal af 1845, men sporedes ikke senere. Kighoste herskede som Omgangssyge næsten hele Sommeren og Høsten og angreb ei alene mange Børn, men ogsaa flere Voxne; den var idetheletaget mild, og Dødeligheden ringe i Forhold til det store Antal Angrebne. Andre Epidemier forekom ikke. I Midten af Sommeren viste sig paa flere Steder i Districtet en Frisel-Scarlatina, dog uden farlige Symptomer. Noget Tilfælde af venerisk Sygdom har ikke været anmeldt. Spedalskhed forekommer aldrig, og Radesyge viste sig kun som Recidiv hos Enkelte, der bleve indsendte til Amtssygehuset. Ringorme sees saare sjældent, og Fnat er aarlig i Aftagende og saagodt som udryddet.

I Hallingdals Lægedistrict herskede i 1845 lige fra Aarets Begyndelse en temmelig udbredt Kighoste-Epidemie, fornemmelig i Flaee, Annexsogn til Næs Præstegjeld. Sygdommen, der allerede ved Slutningen af det foregaaende Aar var begyndt i Krødsherreds Annexsogn til Sigdals Præstegjeld, udbredte sig derfra opad Dalen i den Grad, at næsten de fleste Familier i Flaee bleve hjemsøgte af den, og flere Individer, efter Sigende, meget haardt angrebne. Ud paa Sommeren skal den have aftaget noget, men udbredte sig igjen senere, saa at den henimod Høsten herskede almindelig i Næs Herredssogn og tildels i Gols Præstegjeld. Først sent ud paa Høsten syntes den at ophøre, idet den afløstes af Strubehoste, der især viste sig i den sydligste Deel af Gols Præstegjeld og forekom saa hyppigt, at den fuldkommen kunde ansees som Epidemie og skal overalt have medført Døden. Ingen af disse Sygdomme kom under Lægens Behandling for offentlig Regning. Af Typhus forekom kun enkelte Tilfælde hist og her i Løbet af Aaret. Af Radesyge iagttoges 4 Tilfælde og af venerisk Sygdom 2.

Nummedals og Sandsvers Lægedistrict. Typhus udbrød i Slutningen af September saavel paa Kongsberg som paa enkelte Steder i Landdistrictet og

udmærkede sig fornemmelig ved en fremherskende Affection af Hjernen. Flere af de Angrebne døde. Kighoste var meget almindelig hele Aaret igjennem baade hos Børn og Voxne, men var forøvrigt af en saa mild Character, at Brug af Medicin ei var nødvendig. Enkelte primaire og secundaire Tilfælde af venerisk Sygdom forekom saavel i Kongsberg som i Landdistrictet. Paa Amtssygehuset blev idethele behandlet 142 Patienter, hvoraf 51 for venerisk Sygdom og 26 for Radesyge; af disse udgik 117 helbredede, 8 i Bedring og 1 uhelbredet. 4 døde, og 12 laa tilbage ved Aarets Slutning.

Kongsberg. Brystbetændelser vare hyppige i Begyndelsen af Foraaret. Foruden Typhus viste ogsaa godartet Skarlagensfeber sig i December Maaned i et Par Familier uden at dog nogen døde. I de sidste Dage af Aaret begyndte en Kusmaepidemie, der senere udbredte sig betydelig.

Jarlsberg og Laurvigs Amt.

Jarlsbergs Landphysicat. Skjøndt Sundhedstilstanden i Fogderiet har været udmærket god i flere af de senest paafølgende Aar, gjelder dette dog fornemmelig om Aaret 1845. Epidemiske Sygdomme viste sig neppe, sporadiske vare yderst faa og contagiøse langt færre, end man af Districtets Folkemængde og Beliggenhed skulde have ventet. Af Abdominaltyphus forekom i Januar Maaned 4 Tilfælde i Sande Sogn, af samme Form og Character som den, der i de sidste Aar af og til har vist sig i Districtet, og i November Maaned indtraf 6 lignende Tilfælde i Slagens Sogn. Samtlige Angrebne helbrededes, og Sygdommen udbredte sig ikke videre. Af Kighoste, der herskede epidemisk det foregaaende Aar, forekom ogsaa nogle faa Tilfælde. Paa Amtssygehuset blev idethele behandlet 93 Personer, blandt hvilke 35 for venerisk Sygdom og 20 for Radesyge; 76 udgik helbredede, 1 i Bedring, 2 døde, og 14 laa tilbage ved Aarets Slutning.

Laurvigs By og District. Sundhedstilstanden i Laurvig og omliggende District var ogsaa i dette Aar meget god, og i selve Byen herskede ikke nogen-somhelst epidemisk Sygdom, ligesaa lidt som nogen endemisk eller contagiøs Sygdomsform kan siges at have været almindelig. Anlæg til Kjertelsyge forekom som sædvanligt ikke sjelden og yttrede sig ialmindelighed i Form af Øiensygdom, Lungetubercler og Affectioner af Beensystemet. Forkjølelse var meget almindelig, fornemmelig om Efteraaret, og ledsagedes ofte af Halsaffectioner, der dog kun enkelte Gange vare af nogen Betydenhed. Kighoste yttrede sig ogsaa, men var af en mild Natur. I Landdistrictet vare Spinalirritationer og forskjellige chroniske Brysttilfælde de hyppigst forekommende Sygdomsformer. I Marts og April viste sig paa enkelte Gaarde i Quelle Sogn, under Hedrums Præstegjeld, nogle Tilfælde af typhøs Feber, der dog hverken vare meget smitsomme eller ondartede og ved en hensigtsmæssig Behandling snart hævedes. I Slutningen af Aaret forekom af og til Tilfælde af Skarlagensfeber og Rødlinger, men forøvrigt ingen hverken chroniske eller akutte Hudsygdomme.

I Fredriksværn var Sundhedstilstanden, omendskjønt ingenlunde mislig, dog mindre god end i de tvende nærmest foregaaende Aar. De Syges Antal har været omtrent 20 Prct. høiere, og epidemiske Sygdomme have ikke været ganske ukjendte; saaledes forekom i Løbet af Aaret 36 Tilfælde af Skarlagensfeber, der dog ikke var af nogen ondartet Character, idet kun et Individ døde under selve Sygdommen og et under Reconvalescentsen. Endemiske Sygdomme kjendtes ikke, medmindre dertil henregnes de her saa hyppigt forekommende Tilfælde af acut Brystbetændelse, der begunstiges meget ved Stedets Beliggenhed, og hvoraf 33 Tilfælde vare under Behandling i Aarets Løb. Ihvorvel dette Antal var ringere end det foregaaende Aar, var Sygdommen dog af en større Intensitet, saa at

Flere borttrykkedes, hvortil den Omstændighed formodentlig ogsaa bidrog, at den angreb meget smaa Børn. Ligesom Veiriget i Vintermaanederne særdeles begunstigede Brystbetændelsernes Fremtræden, saaledes begunstigede det senere i endnu højere Grad Udviklingen af rheumatiske og catarrhalske Sygdomme, ihvorvel disse ei herskede epidemisk i den Grad, som Tilfældet var i 1843. Fnat, som før var saare almindeligt, er nu yderst sjældent og forekommer næsten uden Undtagelse kun hos fremmede Søfolk.

Tønsberg. Almindelige Forkjølelsestilfælde vare temmelig hyppige i de første Maaneder af Aaret; især forekom Halsesygge med Betændelse i Mandlerne saa hyppigt, at den næsten kunde siges at herske epidemisk. De sædvanlige i Sommer- og Høstmaanederne forekommende gastriske Sygdomme saaes kun meget sparsomt. Af Kighoste forekom nogle Tilfælde ligesom og mod Aarets Slutning af Skarlagensfeber. Forøvrigt er anført som de almindeligst forekommende chroniske Sygdomme: Ormetilfælde, Kjertelsygge, Fnat og Tæring, hvilken sidste aarligen medfører et ikke ubetydeligt Antal Dødsfald.

I Holmestrand og omliggende District var Sundhedstilstanden mere end almindelig god i det forløbne Aar, da hverken epidemiske eller endemiske Sygdomme herskede. Af veneriske Sygdomme forekom 5 Tilfælde, 3 fra Land-districtet og 2 hos Fremmede, der om Sommeren benyttede Søbadet. Sygdommen forekommer forøvrigt meget sjelden og for detmeste kun hos Fremmede. Kjertelsygge, den eneste Sygdom, der maaske kan siges at være endemisk for Byen, optræder sjældent som en fuldstændig Sygdomsform, men forekommer derimod meget hyppig som en Complication af andre Sygdomme og sees derfor næsten altid i Forbindelse med Øienbetændelse, Udslet, Digestionsfeil o. s. v.

I Svelvigen og Omegn maa Sundhedstilstanden i Aaret 1845, saavel med Hensyn til Mængden som Beskaffenheden af de forekommende Sygdomme, ansees for at have været temmelig gunstig og med Undtagelse af en Abdominaltyphus, der udbrød i de sidste Maaneder af Aaret og kun angreb Børn under 12 Aar, af hvilke 1 døde af 11 Angrebne, herskede ingen anden epidemisk Sygdom i Aarets Løb.

Om Foraaret forekom flere catarrhalske Febre, forbundne med lette Brystbetændelser. Det kolde og fugtige Veirig i den sidste Halvdel af Sommeren foranledigede nogle Diarrhoeer om Høsten, der fornemmelig var af rheumatisk Natur.

Veneriske Tilfælde vare sjældne. Fnat bliver derimod mere og mere almindeligt og hidrører vel for en stor Deel fra, at flere Fattige fra de omliggende Landsogne have i de sidste Par Aar tilflyttet Stedet og medbragt Sygdommen. Foruden anførte Sygdomme forekom i Aarets Løb: Ormetilfælde, Kjertelsygge, Mavekrampe, Hysteri, Kolik, Tarmebetændelse, Tæring og forskjellige gastriske Affectioner.

Bratsberg Amt.

Amtsphysicaten og Skiens By. Sundhedstilstanden i Skien og nærmeste Omegn maa ansees for at have været god i det forløbne Aar, idet ingen Epidemie eller udbredt smitsom Sygdom kan siges at have fundet Sted. Den Sygdom, der nærmest kunde fortjene Navn af Epidemie, var en Diarrhoe, der herskede i August og September Maaneder, næsten udelukkende angreb Børn og ikke sjelden var compliceret med Symptomer af Blodgang. Sygdommen var ikkun forbunden med et Par Dødsfald, men Helbredelsen indtraf, ihvorvel fuldkommen, dog hos flere først efter flere Ugers Forløb. I Aarets første Halvdel vare Forkjølelssygdomme, saasom rheumatiske Tilfælde, Betændelse i Brysthinden, Lungerne og Halsen gjængse.

I Marts og April herskede enkelte Tilfælde af Brændekopper og et Tilfælde af milde Børnekopper, der samtlige havde et heldigt Udfald, uden at nogen activ Behandling anvendtes. Flere typhøse Febre, især Underlivstyphus, indtraf vel i Løbet af Aaret, men de vare ikke af nogen ondartet Character og havde næsten altid et gunstigt Udfald. I August og September Maaned indtraf nogle Tilfælde af godartet Cholera og Gulsot. Senere forekom ogsaa Kighoste især hos de lavere Klasser, hvilken vedvarede endnu ved Aarets Udgang, men saalidet udbredt og mild i sin Gang, at den ingen videre Opmærksomhed vakte. Kjertelsyge forekommer ligesaa hyppig som paa andre Steder. Venerisk Sygdom forefandtes almindeligvis kun hos Søfolk, der medbragte Sygdommen fra Udlandet. Fnat er mindre hyppig, end man paa Grund af Almuens ringe Sands for Renlighed skulde troe. Klaae og andre ondartede Hudsygdomme er derimod mere udbredt, fornemmelig i de længere fra Stæderne beliggende Bygder. Chirurgiske Sygdomme ere meget hyppige paa Grund af den store Arbeidsklasse og dennes Sysselsættelser. For indeklemt Brok var 5 Tilfælde under Behandling, de 4 reponeredes, det femte havde Døden tilfølge, idet Lægehjælp søgtes for sent. Paa Amtssygehuset behandledes i Aarets Løb 76 Personer, af hvilke 18 for venerisk Sygdom og 51 for Radesyge; 37 udgik helbredede, 2 uhelbredede, 2 døde, og 35 laa tilbage ved Aarets Slutning.

Øvre Tellemarkens Lægedistrict. Aaret 1845 maa ansees som et sundt Aar, idet de typhøse Epidemier, som ialmindelighed hvert Aar forekomme i dette District, kun vare af ringe Betydning. Kun 2de Gange viste dette Slags Sygdomme sig, nemlig i Januar Maaned i Mo Præstegjeld som mild Hjernetyphus, der angreb 5 Individuer, som alle helbrededes, samt i August Maaned i Molands Præstegjeld, som Underlivstyphus, hvor den angreb 6 Individuer, hvilke ligeledes helbrededes. Kighoste var meget almindelig hele Aaret igjennem og udbrod i dets Begyndelse i Hjærdals Præstegjeld, hvorfra den udbredte sig til flere af de omliggende Districter. Den vedvarede endnu ved Aarets Udgang, og uagtet den idetheletaget var temmelig godartet, indtraf dog flere Dødsfald paa Grund af tilstødende Lungebetændelse. Af Radesyge og venerisk Sygdom forekom kun faa Tilfælde, der behandledes paa Amtssygehuset.

Fnat er fremdeles almindelig udbredt; dog søges Lægen hyppigere nu for denne Sygdom end forhen. Ichtyosis forekommer hos enkelte Familier i Districtet. Andre i Aarets Løb mest fremherskende Sygdomme vare: Lungebetændelse, Gigt, Rheumatisme, Vattersot, Hysteri, Mavekrampe, Spinalirritation, Ormetilfælde, Kjertelsyge og Lungetæring. Kræft forekom heller ikke sjelden og udfordrede flere Gange Operation.

Nedre Tellemarkens Lægedistrict. I Bøe Præstegjeld herskede Typhus fra Juni Maanedes Begyndelse til Aarets Udgang og forekom ligeledes i Juni og Juli Maaneder i Søvdø Præstegjeld. Af 69 Individuer, der vare under Lægebehandling, døde 3de, desuden indtraf enkelte Dødsfald, forinden Lægehjælp tilkaldtes. Af formildede Børnekopper forekom flere Tilfælde tidligt paa Foraaret. I Løbet af Sommeren til henimod Aarets Udgang yttrede flere Sygdomstilfælde sig i Bøe Præstegjeld, og nogle Dødsfald indtraf kort efter hverandre i en engere Kreds; men med Undtagelse af et Tilfælde af Hjernebetændelse, der havde et dødeligt Udfald, vides intet med Bestemthed om disse Sygdomstilfælde, da Lægehjælp ei blev paakrævet.

Kragerø Lægedistrict. I de første Maaneder af Aaret 1845 var Sundhedstilstanden i saavel Kragerø By som Landdistrict meget god og afbrødes kun ud paa Foraaret af og til ved enkelte Tilfælde af en rheumatisk Forkjølelsesfeber. Sommeren forløb ligeledes særdeles sund indtil Begyndelsen af August, da Skarlagensfeber bragtes til Kragerø, vedvarende udover hele Høsten, ophørte derpaa en Maanedstid, men udbrod derpaa atter og fortsatte sit Løb hele Resten

af Aaret og vedvarede endnu ved dets Udgang. Sygdommen holdt sig hele Tiden til selve Byen, hvor den angreb en heel Deel Mennesker, men var af en særdeles mild Character og medførte ingen Dødsfald. Mod Slutningen af September Maaned udbrød atter en rheumatisk Forkjølelsesfeber, som efter nogle Maaneders Forløb antog en ondartet Character, men senere lidt efter lidt gik tilbage til sin oprindelige Form og kunde ansees for ophørt ved Aaret Slutning. Sygdommen var af en asthenisk Character, compliceret med catarrhalske Bryst- og Halsaffectioner, hjemsøgte fornemmelig Børn og yngre Fruentimmer af den bedre Klasse og holdt sig næsten udelukkende til selve Byen, hvor den idethele angreb 127 Individer; af hvilke 53 vare haardt og 74 let angrebne, 11 afgik ved Døden. I Juli Maaned udbrød en Typhusepidemie i Bamble Præstegjeld, hvilken behandlede af en anden Læge, men forresten var Sundhedstilstanden i Landdistrictet uafbrudt god hele Aaret igjennem.

Radesyge synes fremdeles at være i Aftagende i Districtet, ligesaa Fnat og andre chroniske Hudsygdomme.

I Porsgrund og Omegn var Sundhedstilstanden hele Aaret igjennem udmærket god, idet der kun forekom enkelte acute Tilfælde af ondartet Character, hvis Farlighed dog ofte hidrørte fra Mangelen paa betimelig og passende Behandling. Typhøs Feber forekom kun 2de Gange i Aarets Løb, nemlig i Januar og December. I den førstnævnte Maaned var den forbunden med uvilkaarlig Afgang af Urin og Excrementer, blodig Diarrhoe og betydelig Lungeaffection, var derfor særdeles langvarig og udfordrede 3 fulde Maaneders Behandling. Af Rødlinger forekom 2 Tilfælde i Begyndelsen af Sommeren, og paa samme Tid angreb Kighoste 9 Børn og 1 Voxen. I December Maaned indtraf 2 Tilfælde af Strubehoste med dødeligt Udfald. Brændekopper viste sig enkelte Gange om Høsten. De hyppigste Sygdomsformer vare Forkjølelsetilfælde og rheumatiske Affectioner, hvilke sidste deels ytrede sig som Muskelrheumatisme, deels som chronisk omvankende Rheumatisme og rheumatisk Nervalidelse. Af Brystbetændelse forekom, i Forhold til Sygeligheden idethele, et temmelig betydeligt Antal i Aarets Løb, og enkelte af dem vare af en meget betænkelig Character; dog helbrededes de alle med Undtagelse af et Tilfælde, hvor Lægehjælpen ei tilberliggen benyttedes. Af tuberculøs Hjernebetændelse forekom 2 Tilfælde.

Fnat var meget sjeldent, kun 2 à 3 Tilfælde forekom. Venerisk Sygdom iagttoges kun hos Søfolk, der medbragte Sygdommen fra Udlandet. Af ondartede Hudsygdomme vare Skurv, Ringorm og flere andre, saavel squamøse som pustuløse Former under Behandling. Et Tilfælde af Tarmeslyngning med dødeligt Udfald indtraf hos et Individ, der 2 Aar iforveien var behandlet med Held for samme Sygdom. Et Ormebid forarsagede Døden hos et otte Aars gammelt Barn.

I Brevig med Ladestederne Stathelle og Langesund samt nærmeste Omegn var Sundhedstilstanden, uagtet den fugtige og regnfulde Sommer, der fulgte paa den ualmindelig strenge Vinter, bedre i det forløbne Aar end i de foregaaende. I selve Stæderne forekom ingen Epidemie, derimod udbrød i Bamble Præstegjeld i Løbet af Sommeren en Epidemie af typhøs Character, der dog indskrænkede sig til nogle faa afsondrede Huse og almindeligt viste sig som Hjernetypus. Reconvalescensen var hos Enkelte meget langsom hos Andre derimod af kort Varighed. Sygdommen viste sig meget smitsom, men ingen døde. Enkelte rheumatiske- og Forkjølelsesfebre forekom i Begyndelsen af Aaret, men de vare ikke ondartede, og kun et Tilfælde af rheumatisk Feber var ledsaget af Hjerteraffection. Ud paa Efteraaret forekom enkelte Tilfælde af Influenza. Betændelse i Lungerne og Luftrørsorganerne viste sig af og til hele Aaret igjennem uden at frembyde noget mærkeligt, og de helbrededes alle. Rødlinger vare almindelige paa Stathelle i Sommermaanederne og angreb saavel Voxne som Børn i enhver Alder, men udfordrede sjelden Lægehjælp. Kighoste var almindelig hele Aaret igjennem, men

af en mild Character, og de enkelte Dødsfald, den medførte, forekom hos Diebørn af Arbeidsklassen, der for sent havde søgt Lægehjælp. Lungebetændelse var da somoftest Dødsårsagen. Af venerisk Sygdom forekom 3 Tilfælde hos Individet, der medbragte Smitten fra Udlandet. Af sporadiske Sygdomme er Kjertelsyge i alle dens Former meget almindelig, samt hos Fruentimmer Spinalirritation, Modersvaghed og Ormetilfælde, — de 2de sidste som oftest forenede.

Nedenæs og Raabygdelaugets Amt.

I østre Nedenæs Lægedistrict var Sundhedstilstanden i Aaret 1845 idetheletaget særdeles god. I Januar, Februar og Marts forekom nogle Tilfælde af acut Hjernebetændelse, Lungebetændelse og Kighoste samt i April, Mai og Juni enkelte Tilfælde af Koldfeber, nervøs Lungebetændelse og Rheumatisme, hvilken sidste, tilligemed Sygdomme af scrophuløs og tuberculøs Anlæg, hørte til de almindeligste, skjønt ingenlunde hyppigst forekommende Sygdomsformer.

I vestre Nedenæs Lægedistrict var Sundhedstilstanden ligeledes meget god i det forløbne Aar, og med Undtagelse af Kighoste, der herskede overalt i Districtet, fornemmelig i Aarets 3de sidste Maaneder, samt Typhus, hvoraf i August Maaned 17 Personer bleve angrebne i Øiestads Sogn, af hvilke kun en døde, forekom ingen Epidemie af Betydenhed. Af sporadiske Sygdomme viste sig i Aarets Løb fornemmelig Betændelse i Halsen, Brystet og Underlivet, Barselfeber, rheumatiske og catarrhalske Febre, Rosenfeber, Hæmorrhoider, Gulsot, Ansigtssmerter, Bryst- og Bugvattersot, Ormetilfælde, Kjertelsyge, Øiensygdomme og mest almindelig Mavekrampe. Af chirurgiske Tilfælde forekom fornemmelig: Beenbrud, friske Saar, Bælgsvulster og Bylder m. m. Paa Amtssygehuset behandledes i Aarets Løb 58 Syge, blandt hvilke 3 for venerisk Sygdom og 9 for Radesyge; 43 udgik deels helbredede, deels i Bedring, 1 døde, og 14 laa igjen ved Aarets Slutning.

Østre Raabygdelaugets hjemsogetes heller ikke i dette Aar af Epidemier af nogen Betydenhed. Kighoste udbrød i Marts Maaned i Veigusdal-Sogn, udbredte sig næsten over hele Districtet og vedvarede til Udgangen af September. Ogsaa hos Voxne, der ei havde undergaaet Sygdommen i Barndommen, herskede paa samme Tid en heftig Forkjølelshoste med krampagtige Symptomer, uden dog i Almindelighed at naae den Heftighed som hos yngre Personer. Uagtet Sygdommens betydelige Udbredning og tildeels Heftighed, var Dødeligheden i det hele taget dog ikke stor, skjønt vistnok ikke alle Dødsfald kom til Lægens Kundskab.

Vestre Raabygdelaugets Lægedistrict. Uagtet den usædvanlig kolde og regnfulde Sommer og Efteraar, var dog den mest gjængse epidemiske Sygdom, nemlig Typhus, meget sjelden og forekom næsten alene sporadisk og af en mild Character. De Typhusepidemier, der viste sig mod Slutningen af Aaret 1844 paa enkelte Gaarde i Ivelands Sogn, ophørte allerede i Januar Maaned indeværende Aar, uden at Nogen, saavidt bekendt, døde deraf. Samme milde Character viste enkelte Tilfælde af Sygdommen i Aaserals Sogn i Slutningen af Marts og August Maaneder. En mere betænkelig Character har den mod Aarets Slutning antaget i Aaraksbygden i Byglands Præstegjeld, hvor i Løbet af 3 Uger 9 Personer i et og samme Huus bleve angrebne, af hvilke ved Aarets Udgang 2 vare døde. Samtidig med denne Epidemie have ogsaa nogle Tilfælde vist sig i Hordnæs og Ivelands Sogn, paa det første Sted af samme Beskaffenhed som i Aaraksbygden, hvorimod den i Iveland synes at være af en mildere Character, saa at samtlige Angrebne — ialt 8 — vare i Bedring; dog skal eet Dødsfald være indtruffet før Lægens Ankomst. Ved Sommerens Begyndelse udbrød en

idetheletaget mild Kighoste i Districtets sydlige Egne og udbredte sig ligetil dets nordligste Trakter i Valle og Bykle, hvor den endnu vedvarede ved Aarets Udgang. Under selve Sygdommen døde ikkun Faar; men flere Børn bortreves ved dens Eftersygdomme. Af Vandkopper forekom enkelte Tilfælde om Sommeren, og, saavidt vides, ene i Byglands Sogn. Af venerisk Sygdom eller Radesyge blev heller ikke i 1845 noget Tilfælde anmeldt for Distriktslægen. Blandt udvortes Læsioner forekom ikke sjældent Saar efter Bid, foranlediget ved Slagsmaal.

I Arendal forekom ingen epidemisk eller contagios Sygdom, førend i September Maaned, da Kighoste, der havde sit Udgangspunct fra Øiestad Sogn, trængte ind i Byen og angreb et stort Antal Individer, saavel Børn som Voxne, ligefra Nyfødte til 64 Aar gamle Personer, og af Voxne flere end i nogen af de foregaaende Kighoste-Epidemier i de sidste 17 Aar. Sygdommen yttrede sig paa faa Undtagelser nær med de sædvanlige Symptomer og med forskjellig Grad af Heftighed og var jevnlig compliceret med Congestions- og forskellige Vattersots-Tilfælde. Samtlige Angrebne helbrededes fuldstændig efter 10 à 12 Ugers Forløb med Undtagelse af et Barn, der døde af Luftrørsbetændelse.

I Slutningen af Juli og Begyndelsen af August angrebes 5 Individer af Typhus i Arendal, af hvilke een af de Angrebne, en Dreng paa 11 Aar, døde. Senere sporedes ikke mere til Sygdommen i Arendal, men i Aarets sidste Quartal forekom 12 Tilfælde paa Frolands Jernværk, der alle helbrededes.

Mod Slutningen af Aaret viste Mæslinger sig i tvende Huse i Øiestad Sogn, dog af mild Character, saa at samtlige Angrebne, 7 Børn, bleve helbredede. Senere viste Sygdommen sig ikke hverken i Omegnen eller i Byen. Venerisk Sygdom forekom meget sjælden og var stedse hjembragt fra Udlandet. Af Fnat forekom blot et Tilfælde; Radesyge og Spedalskhed sees aldrig. Derimod ere forskjellige Arter af chroniske Hudsygdomme jevnlig Gjenstand for Behandling. Forældede Saar paa Benene ere ogsaa i Arendal almindelige. Kjørtelsyge i alle dens Former er saa at sige endemisk og meget hyppig saavel i Byen som Omegnen; isærdeleshed angriber den Øinene. Saavel acut som chronisk Gigt og Rheumatisme, hysteriske Affectioner og andre nervøse Tilfælde med og uden Spinalirritation, samt Ormetilfælde ere meget almindelig; Blegstot og Mavekrampe forekomme ofte.

I Grimstad og Omegn var Sundhedstilstanden i Aaret 1845 idetheletaget usædvanlig god og Dødeligheden ringe. I Begyndelsen af Aaret, og fornemmelig i Januar Maaned, vare gastriske Febre i mere eller mindre Grad forbundne med catarrhalske Tilfælde, meget hyppige i alle Klasser og Aldre, men aftog i Februar og Marts og tilsyneladende i samme Forhold, som en ny Sygdomsform, nemlig Skarlagensfeber, optraadte. Denne udbrød i Februar Maaned og naaede en saadan Udbredelse, at ikkun faa Familier ganske forsvaanedes. Kun hos det først angrebne Individ, der døde, var Sygdommen af en ondartet Character, ledsaget af croup-artet Complication; senere derimod bleve Tilfældene stedse mildere, aftog i Begyndelsen af Marts og ophørte ganske i Mai Maaned, uden at noget Dødsfald indtraf. Udenfor Byens Grændser forekom kun meget faa Tilfælde af Sygdommen. Betændelser, især i Brystorganerne, var meget hyppige lige til Udgangen af Mai. I Mai og Juni Maaneder angreb Vandkopper Mange, især Børn, i Grimstad, Fjære og Frolands Sogne. Udslaget var meget rigeligt, og de Syge meget heftigt angrebne før Udbrudet. Af Typhus forekom 4 Tilfælde, hvoraf de 3 i Efteraaret fra et fremmed Skib; samtlige Angrebne helbrededes, og Sygdommen udbredte sig ikke videre. Forøvrigt ere som de hyppigst forekommende Sygdomme anførte: Rheumatisme, Fnat, Kjørtelsyge, Ormetilfælde og Blegstot; dog forekom ingen af disse Sygdomme saa hyppigt som i det foregaaende Aar.

I Lillesand herskede ingen anden Sygdom epidemisk end Kighoste, der udbrød ved Foraarets Begyndelse og angreb en Mængde Børn og selv enkelte

Voxne, som allerede i Barndommen havde gjenneengaaet Sygdommen. Den var idethele taget ikke særdeles voldsom og medførte kun Døden i 2 Tilfælde. Af acute sporadiske Sygdomme forekom som sædvanligt Brystbetændelser ikke saa ganske sjældent, dog var færre under Behandling end i det foregaaende Aar. Af chroniske Sygdomme maa nævnes 6 Tilfælde af Spinalirritation, hvoraf de 5 forekom hos Fruentimmer. I de 4 Tilfælde, der havde været i meget lang Tid, opnaaedes Helbredelse ikke, derimod syntes de to andre Tilfælde, der nyligen vare opstaaede, fuldstændig helbredede. Af venerisk Sygdom forekom 4 Tilfælde, alle hos Søfolk, som havde medbragt den fra Udlandet.

Lister og Mandals Amt.

I Christianssand var Sundhedstilstanden i 1845 idethele taget mindre god end sædvanlig, men dog bedre i den første Deel af Aaret end Slutningen af 1844 lod formode, idet den Skarlagensfeber og Kighoste, som da udbrode, ialmindelighed vare af en saa godartet Character, at de, ihvorvel ikke saa lidet udbredte, kun bleve af ringe Betydning og ophørte ganske udpaa Foraaret, da catarrhalske og rheumatiske Affectioner, saavel med som uden Feber, bleve de hyppigste Sygdomsformer. I September Maaned begyndte den da herskende Forkjølelsesfeber at overgaae i en Typhus, der efterhaanden blev almindeligere først blandt de fattige Klasser, men senere ogsaa blandt de bedre, saa at en begyndende Typhus-epidemie med fremherskende Hjernelidelse var umiskjendelig i Aarets sidste Maaneder. Af de Angrebne døde ikke mange, og disse vare fordetmeste Drankere og Individer med organiske Feil. Lungebetændelse og Betændelse i Luftrørsorganerne forekom næsten til alle Tider af Aaret, dog sjældnere i December Maaned, alt eftersom den typhøse Feber mere udbredte sig. I April forekom enkelte Tilfælde af Blodspytning og om Sommeren og Høsten nogle Tilfælde af Tarmbetændelse, Gigt og Rosen, saavel som Blodgang, Kolik og Mavekrampe. Af Mæslinger og Vandkopper forekom enkelte Tilfælde hos Børn. Af venerisk Sygdom anmeldtes 5 Tilfælde. Fnat var almindeligt, især blandt de nyhvervede og nationale Soldater ligesom og paa Tugthuset.

I Mandals Lægedistrict maa Sundhedstilstanden i det forløbne Aar antages for at have været særdeles god, og hverken Byen eller Omegnen hjem-søgte af nogen Epidemie. Typhus var den mest fremherskende Sygdom, og 14 Tilfælde vare under Behandling i Aarets sidste Halvdel. 5 af disse forekom hos Søfolk paa fremmede Skibe, hvilke paa Een nær bleve helbredede. De øvrige 9 Tilfælde indtraf paa een Gaard i Valle Præstegjeld, de vare af en mild Character og helbrededes alle, uden at Sygdommen udbredte sig videre. De mest gjængse Sygdomme vare forøvrigt rheumatiske og catarrhalske Affectioner, Kjertel-syge, Ormetilfælde og Fnat.

Flekkefjord Lægedistrict var idethele taget ikke meget hjem-søgt af Sygdom i det forløbne Aar. Typhus herskede paa flere Steder i Districtet og til forskellige Tider; de Angrebnes Antal udgjorde 49, hvoraf 2 døde. Mere ond-artet, skjønt kun lidet udbredt var en typhøs Epidemie, der om Høsten udbrode paa flere afsidesliggende Gaarde i Liknæs Sogn og vedvarede til December Maaned; af 10 Angrebne døde 4. Kighoste var i Begyndelsen af Aaret almindelig udbredt over hele Districtet og bortrev hos fattige Folk ikke faa spæde Børn. Venerisk Sygdom forekom aldeles ikke i Districtet og kun hos et Individ paa Amtssygehuset. Radesyge forekommer næsten ligesaa sjældent, og kun 2 Individer behandledes for denne Sygdom paa Sygehuset, men heller ingen af disse tilhørte Districtet. Af Spedalske forefindes kun 1 Individ i Districtet, der i længere Tid forgjæves er bleven behandlet. Fnat og andre Hudsygdomme derimod

høist almindelige som en Følge af overdreven Urenslighed. Paa Amtssygehuset behandlede i Løbet af Aaret 39 Individder, af disse udgik 17 helbredede, 4 i Bedring og 4 uhelbredede, 2 døde, og 12 laa tilbage ved Aarets Slutning.

Lyngdals Lægedistrict. Districtets almindeligste Sygdom, Typhus, viste sig i det forløbne Aar i en noget mindre Grad end ellers. Mest udbredt var den Epidemie, der i de 4 første Maaneder af Aaret herskede i Egen Sogn og angreb henved 40 Mennesker. I Januar og Februar forekom Sygdommen ligeledes i Vansø Præstegjeld, hvor den angreb 10 Individder. I de øvrige Egne af Districtet indtraf kun enkelte Tilfælde. Nogle lette Recidiver af den Kighoste, som herskede i Aaret 1844, iagttoges ogsaa i dette Aar, men ingen ny Tilfælde yttrede sig. Vandkopper viste sig et Par Gange uden dog at udbrede sig videre. En overordentlig hyppig Sygdom i Districtet er den engelske Syge, hvis fornemste Aarsag maa søges i langvarig Diegivning og Urenslighed. Fnat forekommer almindeligt. Venerisk Sygdom er meget sjældent, og Radesyge endnu sjældnere; Spedalskhed findes ikke i Districtet.

Stavanger Amt.

I Stavanger By og Landdistrict har Sundhedstilstanden paa mange Aar ikke været saa god som i Aaret 1845. Af epidemiske Sygdomme, som herskede i Aarets Løb, maa nævnes Typhus, der fornemmelig yttrede sig i Byens Forstæder og Høilands Sogn, dels som Hjerne- og Lungetyphus, dels som Underlivstyphus. Den var imidlertid ikke af nogen særdeles ondartet Character, og af omtrent 80 Angrebne døde kun 6. Kighoste var almindelig udbredt over hele Districtet, men af en særdeles godartet Character, dog bortrykkedes flere Børn, dels i Sygdommens Begyndelse, dels efter dens Ophør under Symptomer af Krampe og Bryst- og Luftrørsbetændelse. Af Børnekopper viste sig kun et enkelt Tilfælde, hvortil Smitten formodedes hidført fra Bergen. Af Lungebetændelse forekom 15 Tilfælde, hvoraf 2 endte med Døden, idet Sygdommen allerede var saa langt fremskreden, forinden Lægen søgtes, at ingen kraftig Hjælp kunde ydes. Andre Betændelsessygdomme forekom kun sjældent. Af Koldfeber forekom 4 Tilfælde og af Vandkopper, Rødlinger, Frislinger og Nesseludslag kun nogle enkelte i Aarets Løb. For venerisk Sygdom vare Flere under Behandling, dog fordømte Søfolk med primaire Tilfælde, der havde medført Sygdommen fra Udlandet. Nogle secundaire Tilfælde forekom imidlertid ogsaa i Landdistrictet. Paa Amtssygehuset blev idethele behandlet 107 Patienter, af hvilke 9 for venerisk Sygdom, 9 for Radesyge og 13 for Spedalskhed; 60 udgik helbredede, 14 i Bedring og 5 uhelbredede, 6 døde, og 22 laa tilbage ved Aarets Slutning.

I Jæderne og Dalernes Lægedistrict forekom i Aarets Løb 69 Tilfælde af udviklet Typhus, medens 12 Individder blot lede af Sygdommens Forløbere. I 14 af de førstnævnte Tilfælde endte Sygdommen med Døden. Fra October Maaned herskede Kighoste temmelig almindeligt, saavel i Egersund, som i de tilstødende Præstegjelde og var, især i Begyndelsen, temmelig ondartet; den bortrev flere Børn, fornemmelig i Egersund. Forøvrigt forekom ingen epidemisk eller contagios Sygdom i Districtet.

I Ryfylke Lægedistrict var Sundhedstilstanden i Aaret 1845 idethele taget langt bedre end i de foregaaende Aar, og dette gunstige Resultat viste sig isærdeleshed med Hensyn til den ellers i Districtet saa almindelig udbredte typhøse Feber, der angreb langt færre end i de foregaaende Aar. Forresten yttrede denne Sygdom sig meget forskjellig, idet den var snart mild, snart voldsom og dræbende, snart viste sig som Cerebralt typhus, snart som Underlivstyphus; undertiden forekom ogsaa Tilfælde med saa blandede Symptomer, at Formen ikke

lod sig bestemme, dog var Cerebralformen den mest fremherskende. De Angrebnes Antal udgjorde idethele 120, af hvilke 9 døde før Lægens Ankomst; af de øvrige 111, der toges under Lægebehandling, døde 10. Kighoste herskede i den sidste Halvdeel af Aaret, især i de langs Havkanten beliggende Præstegjeld, men Lægehjælp søgtes saa sjældent, at intet Bestemt kan angives med Hensyn til dens Gang og øvrige Forhold. Spedalskhed forekommer hos flere Familier i Districtet og antages at være i Tiltagende.

Som sporadiske Sygdomme, der hyppigst vare under Behandling i Aarets Løb, ere anførte: Brystbetændelse, Kolik, Ormetilfælde, Mavekrampe, chronisk Mavebetændelse, Vattersot, Kjertelsyge, Modersvaghed og Broktilfælde. Lungetæring forekommer i Forhold til andre Sygdomme ikke hyppig. Af Kræft forekom 4 Tilfælde, af venerisk Sygdom 2 à 3, af Radesyge 1. Fnat er meget udbredt blandt Almuen.

Bergen By.

Uagtet Sundhedstilstanden idetheletaget maa ansees for at have været særdeles god i det forløbne Aar, forskaanedes Byen dog ikke for epidemiske Sygdomme, blandt hvilke især maa nævnes Børnekopper, der allerede udbrød i August Maaned 1844 og senere uafbrudt have vedvaret, dog med høist forskjellig Udstrækning og meget uregelmæssig Gang. Endskjønt Sygdommen bortrev mange, var Dødeligheden dog ikke større end ialmindelighed, og ihvorvel det ikke manglede paa Tilfælde saavel af nervøse som putride Kopper, saa maa dog, paa Grund af det ringe Antal af disse i Forhold til den store Mængde angrebne, Epidemien idetheletaget ansees for at have været godartet. De nervøse Kopper udmærkede sig især ved en uregelmæssig Gang og fordrede ikke faa Offre. Af putride Kopper, der stedse havde Døden tilfølge og ikke sjældent formedelst stærke Blodafsondringer, forekom kun faa Tilfælde og alene hos Individer, der i længere Tid havde lidt Mangel paa Livets første Fornødenheder, samt opholdt sig i smaa og usunde Boliger, eller og havde været hengivne til overdreven Nydelse af Brændevin. Epidemien herskede forøvrigt især i Byens Udkanter, hvor den lavere Klasse boer, og blandt hvilke der fandtes en stor Mængde, saavel yngre som ældre, uvaccinerede Børn. At et forholdsvis kun ringe Antal af den bedre Klasse angrebes, maa tilskrives Revaccinationen, hvilken næsten hele den yngre Slægt underkastede sig, og hvis Virksomhed bedst godtgjordes derved, at ingen Revaccinerede angrebes af Kopperne. Forøvrigt kan Totalbeløbet af de Angrebne og Døde ikke med Nøiagtighed opgives, dels fordi Sygdommen hos mange Familier er bleven holdt skjult, og dels fordi de smittede Huse kun anmeldtes, naar Patienterne bleve behandlede i deres Hjem, medens en ikke ubetydelig Deel havde været indlagt paa Byens Sygehuus. En anden epidemisk Sygdom var Kighoste, hvoraf de første Tilfælde ytrede sig i September Maaned. Den varede til Aarets Udgang, udbredte sig meget hurtig, og blandt de mange Angrebne vare ikke faa i den fremrykkede Alder. I første Stadium var den ofte compliceret med Betændelse i Brystorganerne, der vare temmelig haardnakkede, og i ikke faa Tilfælde havde Døden tilfølge. Strubehoste forekom kun sporadisk i Løbet af Aaret, dog var Totalsummen af Tilfældene større end i flere af de foregaaende Aar. Af Typhus forekom enkelte Tilfælde i Februar, April og Mai. Forskjellige catarrhalske Onder, saasom Øien- og Halsbetændelser, samt Diarrhoe vare ikke ualmindelige i Januar, Februar og October. Rheumatisk Feber iagttoges i Marts og Mai hos Flere. Lunge-Brysthindebetændelse viste sig ikke sjældent i de første Maaneder af Aaret. Lette Tilfælde af Blodgang bemærkedes i April Maaned og Rødlinger, der ikke sjældent havde Vattersot tilfølge, forekom hos en Deel Børn i November og December. Lungetæring var som sædvanlig meget almindelig, fornemmelig blandt den simple Klasse. Vattersot, foranlediget ved organiske Feil i Leveren krævede ikke

faa Offre; andre Tilfælde af Vattersot lykkedes det derimod at helbrede. Gigt, Nervesmerter og Hæmorrhoidallidelser ere meget almindelige Sygdomme. Blegstot tiltager Aar for Aar, viser sig i alle Stænder og næsten udelukkende hos unge Piger. Af chroniske Hudsygdomme var Fnat og Klaae de almindeligste. Den veneriske Sygdom forekommer fremdeles sjældent under den primaire Form, secundaire Affectioner, især veneriske Udslet, ere derimod meget udbredte og haardnakkede i enkelte Familier; men dog mindre hyppige end tilforn.

Søndre Bergenhuus Amt.

Nordhordlehns Lægedistrict. Typhus herskede som sædvanlig det hele Aar igjennem afvexlende i Fanø, Hammers, Haus, Hosangers, Lindaas og Mangers Præstegjelde, uden dog at have medført nogen særdeles Dødelighed. I Begyndelsen af Aaret udbrød en Koppeepidemie, der efterhaanden udbredte sig over hele Districtet i den Grad, at Tilsynet med samme maatte overtages af en for offentlig Regning ansat Læge, ifølge hvis Indberetning de Angrebnes Antal udgjorde 343, af hvilke 47 døde. Epidemien ophørte i August Maaned. Forøvrigt er ingen Sygdom af Betydenhed anmeldt at være forekommet i Districtet.

Søndhordlehns Lægedistrict. Af epidemiske Sygdomme var Typhus især fremherskende i det forløbne Aar. Af 169 Individer, der vare under Behandling, lede 30 fornemmelig af Hjernetilfælde, 60 af overveiende Underlivsaffectiion, og hos de Øvrige var Symptomerne blandede. I 10 Tilfælde havde Sygdommen dødeligt Udfald. Børnekopper forekom paa flere Steder i Districtet, og saavidt man kunde erfare, vare de tildels meget ondartede, især i Østervolds Sogn, hvor flere Individer døde; dog maae de fleste Dødsfald antages at have været forarsagede ved Uforsigtighed under Afskallingsstadiet. Strubehoste forarsagede en betydelig Dødelighed blandt Børn. Paa Grund af Sygdommens hurtige Gang og den lange Vei til Lægen vare kun faa af disse Syge under Behandling, og i de enkelte Tilfælde, hvor Lægehjælp fordredes, vare de somoftest døde inden Lægens Ankomst. Catarrhalske og rheumatiske Febre vare meget almindelige i Løbet af Aaret; Lungebetændelse og andre betændelsesagtige Sygdomme derimod mindre hyppige. Bryst- og Underlivsvattersot forekom ofte. Af Modersvaghed, Hypochondrie og Ormetilfælde forekom flere Tilfælde; Tæring var derimod meget sjælden. Spedalskhed synes fremdeles at være i Tiltagende. Fnat, Ringorm og andre Hudsygdomme, der ere en Følge af Urenslighed, forekomme daglig.

For Voss Lægedistrict er ingen Beretning afgiven, da den nuværende Distriktslæge Walter, der under 28de Mai 1845 blev udnævnt til dette Embede, først overtog sammes Bestyrelse i den paafølgende October Maaned.

I Hardanger Lægedistrict vare i 1845 76 Personer angrebne af Typhus, af hvilke 9 døde. Mest ondartet var den i Strandebarms og Vigøers Præstegjelde i Februar, Marts og April Maaneder. Smitten var, hvad som oftest er Tilfældet, hjembragt fra Sildefiskeriet og Underlivstyphus, forbunden med mere eller mindre heftig Diarrhoe, idetheletaget den fremherskende Form. Noget Udslag bemærkedes ikke, og Sygdommen viste sig mere contagios end epidemisk. De naturlige Børnekopper ytrede sig paa flere Gaarde i Kinnservigs Præstegjeld, hvor idethele 6 Individer vare angrebne og af disse tvende meget haardt, samt i Gravens Præstegjeld, hvor 2 Individer døde. Ved Slutningen af Aaret herskede Strubehoste epidemisk i Gravens Præstegjeld, hvor 9 Børn vare under Behandling, af hvilke 3 døde. Sygdommen skal ogsaa have vist sig i flere af de tilstødende Præstegjelde saavel om Foraaret som ud paa Sommeren og bortrevet flere Børn. Som almindeligt forekommende Sygdomme i Løbet af Aaret ere anførte: Rheumatisme, Mavekrampe og forskjellige Arter af Betændelse.

Nordre Bergenhuus Amt.

Indre Sogns Lægedistrict. Ligesom i flere af de foregaaende Aar herskede ogsaa i 1845 typhøse Febre epidemisk til forskjellige Tider overalt i Districtet, men var idetheletaget af en mild Character. I Marts Maaned udbrodt, under temmelig stærke nordlige og østlige Vinde, en fuldstændig Epidemie af Strubehoste i Sogndals Præstegjeld; udbredte sig derfra indover mod Fjordene, forskaanede, saavidt vides, kun Justedalens Præstegjeld og bortrev et stort Antal Børn under og indtil 10 Aar. Paa Grund af Sygdommens hurtige Gang og Almuens ringe Omsorg for dens Syge blev Lægen somoftest først tilkaldt, naar Hjælpen kom for seent, eller Døden allerede var indtraadt. Af venerisk Sygdom afsendtes et forholdsvis kun ringe Antal Patienter til Sygehuset i Bergen. Fnat er en Sygdom, som Størstedelen af Befolkningen lider af hele Livet igjennem uden nogensinde at søge Raad for. Af Spedalske forefindes et stort Antal i Districtet, og Sygdommen synes at være i stærkt Tiltagende.

Yttre Sogns Lægedistrict. Foruden de i Almindelighed næsten uafslædig herskende typhøse Febre hjem søgtes Districtet i det forløbne Aar ogsaa af Strubehoste og Børnekopper. Førstnævnte Sygdom begyndte allerede i December 1844 i Legangers Præstegjeld og udbredte sig senere saagodtsom overalt i Sognfjorden, med Undtagelse af Ladvigs Præstegjeld. Stærkest herskede den i Nærøens og Flaams Skibreder, Aurlands Præstegjeld, og paa førstnævnte Sted saa heftig, at af de i Aarene 1842, 43 og 44 dersteds vaccinerede Børn forefandtes kun 6 à 8 gjenlevende. De naturlige Børnekopper begyndte i April Maaned i Ladvig Præstegjeld, formodentlig hidbragte ved en fra Bergen hjemvendende Landhandler, viste sig senere ogsaa i Evindvigs og Askevolds Præstegjelde. Ved Revaccination og andre hensigtsmæssige Foranstaltninger lykkedes det imidlertid at indskrænke Smitten. Af 19 Personer, der idethele vare angrebne, døde kun 1 af de saakaldte Blodkopper — (variøle sangvineæ).

Fnat forefindes næsten i alle Familier, uden at Lægehjælp nogensinde søges derimod; Ringorm er ligeledes temmelig almindelig. Venerisk Sygdom forekom ikke, derimod var Spedalskhed i stadigt Tiltagende.

Søndfjords Lægedistrict. Af epidemiske Sygdomme forekom i Aarets Løb Typhus af en ialmindelighed ikke ondartet Beskaffenhed og fornemmelig i Førde, indre Holmedal og Jølsters Præstegjeld, hvor 39 Angrebne vare under Behandling, af hvilke 3 ved Aarets Slutning vare døde.

Børnekopperne udbrode ligeledes i Begyndelsen af Aaret, hidbragte ved Individer, der vare blevne smittede i Bergen. Sygdommen angreb saavel Vaccinerede som Uvaccinerede, Gamle som Unge, men var ikke af nogen meget ondartet Character, ei heller udbredte den sig videre, men indskrænkede sig til de først angrebne Gaarde, hvilket formentligen maa tilskrives Revaccinationen, der ved Epidemien Udbrud strax iværksattes paa de nærmest omliggende Steder. 30 Patienter vare under Behandling, af hvilke 4 døde. Influenza viste sig ligesom i 1843 hist og her i Districtet og var af en mild Character. Kighoste herskede i Begyndelsen af Aaret i Askevold og yttre Holmedals Præstegjeld. Den var af en meget ondartet Character og bortrev flere Børn. Strubehoste udbrodt i August Maaned i Askevolds Præstegjeld og udbredte sig i de 3 følgende Maaneder til yttre og indre Holmedals samt Førde Præstegjeld. Kun 3 Børn vare under Behandling og af disse døde de tvende. Et ikke ubetydeligt Antal Børn skulle forøvrigt være døde i denne Epidemie, der syntes mere at være af en krampeagtig end inflammatorisk Character, uden at Lægehjælp var forlangt. Af Spedalskhed observeredes ogsaa i dette Aar flere nye Tilfælde. Fnat tilligemed andre chroniske Hudsygdomme ere meget almindelige blandt Almuen. Af venerisk Sygdom var et Tilfælde under Behandling. Sygdomme, som forekom

sporadisk i Aarets Løb vare fornemmelig: Kjertelsyge, Mavekrampe, Vattersot, Tæring og Lungebetændelse.

I Nordfjords Lægedistrict var Sundhedstilstanden idetheletaget god i det forløbne Aar. I 1ste, 2det og 4de Quartal viste sig de for disse Egne sædvanlige Sygdomme, der begyndte som rheumatisk catarrhalsk Feber, men senere antog en nervøs Character.

De naturlige Kopper udbrode i Januar Maaned i Davigens Præstegjeld og viste sig senere lige til Aarets Udgang i forskellige Præstegjelde. Paa sine Steder antog de en ondartet Character og forarsagede enkelte Dødsfald. For at forebygge en almindelig Udbredelse foretoges Revaccination i ethvert Præstegjeld. Venerisk Sygdom og Radesyge forekom ikke, derimod erholdt 3 Spedalske fornøden Attest for at optages i St. Jørgens Hospital i Bergen. Sygdomme, der hyppigst forekom i Løbet af Aaret, vare: Rheumatisme, Underlivstilfælde og uordentlig Menstruation.

Romsdals Amt.

Christiansund. I Marts, April og Mai Maaneder herskede en catarrhalsk-inflamatorisk Feber (Stingfeber) epidemisk, dog uden at yttre farlige Symptomer, saa at, uagtet en Mængde Individer vare angrebne, bleve dog ingen Offere for Sygdommen. Typhus yttrede sig hos 3 Individer, der alle helbrededes. Forkjølelsesfebre vare saare hyppige, især paa den Tid Stingfeberen herskede. Af Orme-feber og Ormeslag forekom nogle Tilfælde. Feber af galdeagtig Natur angreb tvende Individer, der begge vare meget hengivne til Nydelse af Spirituosa. Rheumatisme er paa Grund af Klimatet saare hyppig. Af Koldfeber, Vattersot i Brystet og i Fødderne, Vandbrok, samt Betændelse i Leveren og Tarmene forekom enkelte Tilfælde. Venerisk Sygdom i den primaire Form forekom hos 3 fremmede Søfolk og 5 af Byens egne Indvaanere.

Romsdals Lægedistrict. Epidemiske Sygdomme forekom saagodtsom slet ikke i Aarets Løb. Paa flere Steder i Vedø Præstegjeld herskede en Sygdom blandt Børn, der formodes at have været Strubehoste og skal have krævet flere Offere. Lægen blev imidlertid ikke tilkaldt førend i November Maaned, og da herskede kun en simpel Forkjølelseshoste. Paa Ræknæs Kuur- og Pleieanstalt behandledes i Løbet af Aaret 119 Personer; af disse udgik 32 helbredede, 3 i Bedring og 1 uhelbredet. 14 døde, og 55 laa tilbage ved Aarets Slutning. Foruden venerisk Sygdom og Spedalskhed, som fornemmelig vare Gjenstande for Behandlingen, og hvoraf der var resp. 28 og 57 Patienter, forekom forskellige andre Hudsygdomme og enkelte Tilfælde af Vattersot, Nerverlidelse, Lamhed, Raadsaar etc.

Søndre Søndmørs Lægedistrict. Med Hensyn til epidemiske Sygdomme var Sundhedstilstanden i Aaret 1845 bedre end nogensinde før i de sidstforløbne 7 Aar. Bernekopper, Kighoste og Typhus, som ellers ere almindeligt forekommende Sygdomme, viste sig kun sjelden og sporadisk. Rheumatisk-catarrhalsk Feber var mere almindelig, men godartet og forekom i Regelen ogsaa kun sporadisk. Alene gastriske Febre bemærkedes ikke, men de dannede undertiden Begyndelse til senere optrædende Typhus. Lunge- og Brysthindebetændelser vare ikke saa ganske sjældne især i November og December Maaneder. Af Strubehoste forekom et Tilfælde mod Slutningen af Aaret i Jøringfjords Præstegjeld med dødeligt Udfald; hyppigere skal Sygdommen have været i Nabopræstegjeldene. Godartet Cholera herskede i Voldens Hovedsogn fra August Maaned til seent ud paa Efteraaret, men var idethele taget paa et Par Tilfælde nær, hvor Recidiver medførte Døden, særdeles mild; Reconvalescentsen var dog temmelig

langvarig. Af endemiske Sygdomme er Spedalskhed sandsynligviis i Tiltagende, derimod synes forskellige andre Hudsygdomme, saasom Fnat, Klaae, Skurv at være i Aftagende, ilhvorvel de endnu forekomme hos Størstedelen af Districtets Indvaanere som en Følge af Skiddenfærdighed og Fattigdom. Primair venerisk Sygdom iagttoges for første Gang hos et Par Individier; i den secundaire Form forekom den ikke ligesaa lidt som Radesyge. Af sporadiske Tilfælde ere Menstruationstilfælde og deraf flydende Modersyge meget almindelige hos Fruentimmer og hos Mandfolk Underlivskramper, scrophuløse og rheumatiske Ledaffectioner samt Lyskebrok.

For nordre Søndmørs Lægedistrict er ingen Beretning afgiven, da den forhenværende Districtslæge Cordsen afgik ved Døden den 10de Januar 1846.

Nordmøres Lægedistrict. De i Aarets Løb almindeligt forekommende Sygdomme vare fornemlig: Hydropiske Affectioner, Bylder, Halsesyge, acut Rheumatisme, Lunge- og Brysthindebetændelse, lette Hjernebetændelser efter undertrykt Menstruation, Spinallidelser hos yngre Fruentimmer og Diarrhoe. Af Rødlinger forekom flere Tilfælde. Strubehoste og Kighoste herskede epidemisk om Sommeren og Høsten paa flere Steder i Districtet. Den første yttrede sig ifjor i Surendalens og Stangvigs Præstegjeld, den sidste i Qværnæs Præstegjeld, begge Sygdomme bortrev flere Børn. Catarrhalsk og rheumatisk Feber viste sig ikke sjældent i September og October Maaneder. Typhus herskede epidemisk i Stangvigs Præstegjeld i October og November Maaneder, men var af en temmelig mild Character og veg for den almindelige Behandling. Venerisk Sygdom havde naaet en betænkelig Udstrækning i Halse Sogn, og enkelte Tilfælde viste sig ogsaa i Aure og Fredø Sogn, men ved gjentagende Undersøgelser af Almuen og ved saa hurtigt som muligt at fjerne de smittede, synes Sygdommen at være bleven udryddet. Fnat og Ringorm forekom sjældent. Af Spedalskhed, der fornemlig forekom i Stangvigs, Halse og Qværnæs Sogn, indtraf ingen nye Tilfælde.

Søndre Trondhjems Amt.

I Trondhjem var Sundhedstilstanden i Aaret 1845 idetheletaget god, og med Undtagelse af Kighoste og Rødlinger herskede ingen andre Sygdomme epidemisk. Kighosten begyndte mod Slutningen af Aaret 1844 og angreb en stor Mængde Børn, men var saa mild, at kun faa, der levede under ugunstige Forhold, døde. Rødlinger angreb en stor Mængde saavel Voxne som Børn. Af sporadiske Sygdomme forekom hyppigst catarrhalske og rheumatiske Affectioner, Halsbetændelse, der hos Flere overgik i Bylder, Kusma, Lungebetændelse og Krampe, hvilke bortrev flere Børn, Strubehoste, hvoraf ligeledes flere Børn døde, Vandkopper, samt flere af Mavekrampe, der er heftigst om Høsten og Vinteren. Venerisk Sygdom, Fnat og forskellige andre Hudsygdomme forekom temmelig hyppigt.

Paa Byens Sygehus, hvor ogsaa Syge af Garnisonen samt fra søndre Trondhjems Amt indlægges, blev idethele behandlet 831 Personer, af hvilke 286 for venerisk Sygdom, 51 for Radesyge, og 7 for Spedalskhed; 672 udgik helbredede, 20 i Bedring og 21 uhelbredede, 24 afgik ved Døden, og 94 laa tilbage ved Aarets Slutning.

I Amtsdistrictet var Sundhedstilstanden meget god med Undtagelse af Aarets sidste Maaned, hvori Kighoste og Strubehoste indfandt sig, hvilken sidste bortrev flere Børn. Den veneriske Sygdom viste sig især i Sælbo Præstegjeld.

I Ørkedalens Lægedistrict var Sundhedstilstanden idetheletaget meget god. Af Typhus forekom en ubetydelig Epidemie, der angreb 10 Individier,

hvoraf kun den først Angrebne døde. I Januar viste enkelte Tilfælde af Mæslinger sig, og i Februar var Kusma meget almindelig. I Foraarsmaanederne var Lungebetændelse en almindelig Sygdom, dog døde, saavidt vides, ingen af dem, der kom under Lægebehandling. Samtidig hermed udbrød ogsaa en Kighoste-Epidemie, der angreb en Mængde Børn i Ørkedalens, Børsens og Meldalens Præstegjeld, og varede til sent paa Høsten. Der indtraf flere Tilfælde af Strubehoste med dødeligt Udfald. Venerisk Sygdom og Radesygdom forekom sjældent; og af Spedalskhed vides kun et Tilfælde.

I Fosens Lægedistrict var Sundhedstilstanden god, og bedre end i de nærmest foregaaende Aar. Af Epidemier viste en nervøs-catarrhalsk Feber sig i Begyndelsen af Aaret, samt i Mai og Juni i Ørlandets Præstegjeld, og angreb idethele 17 Individuer, af hvilke 2 døde; i Juli ophørte den ganske. Paa denne Tid forekom nogle Tilfælde af Rødtinger, der dog vare saa milde, at Lægehjelp ikke blev søgt. Kighoste herskede i Rissens og Ørlandets Sogne i Begyndelsen af Aaret, men kun 2 heftige Tilfælde kom under Lægebehandling. I Juli, samt October og November Maaneder bemærkedes nogle Tilfælde af Kusma og Vandkopper. Den veneriske Sygdom er meget almindelig i Fosen og i enkelte Egne saa hyppig, at den gjerne kan ansees for endemisk. Saaledes indlagdes i Løbet af Aaret 21 Individuer fra Hitterens Præstegjeld for denne Sygdom paa Sygehuset i Trondhjem; dog er den nu i synlig Aftagende.

Antallet af Spedalske i Ørlandets Statsbygdens, Hevne og Bjørnøens Præstegjelde udgjør omtrent 48, det samme som i 1844. I Hitterens og Aaffjordens Præstegjelde antages deres Antal at være omtrent ligesaa stort. De almindeligt forekommende sporadiske Sygdomme ere: Mavekrampe, Ormetilfælde og Brok. Betændelse og Kjertelsyge ere neppe saa gjængse som i de sydlige og østlige Egne af Landet, forøvrigt udmærkede det hele Aar sig ligesaa ufordelagtigt som paafaldende ved en Mængde besværlige og tildels uheldige Fødsler; saaledes døde 3de Barselkoner uforløste og en 4de af Typhus, 14 Dage efter en meget besværlig Fødsel.

Paa Røros var Sundhedstilstanden idetheletaget god, og den Typhus, som begyndte mod Slutningen af det foregaaende Aar, vedvarede kun i de første Maaneder af 1845 og ophørte aldeles ved Foraarets Indtrædelse. Af nogle og tyve Angrebne døde kun 2 og disse mere af Mangel paa Pleie end formedelst Sygdommens Heftighed. Ud paa Foraaret blev en Del Børn Angrebne af Kighoste, der vel var langvarig men ikke voldsom og blev som oftest kun behandlet med Husraad. Stingfeber, der ellers er en almindelig Foraarssygdom, viste sig kun for et Par Individuer, og helbrededes let. Gigt og Rheumatisme angreb om Foraaret og Høsten mange Personer, men var hverken saa langvarige eller saa heftige som ialmindelighed pleier at være Tilfældet og ophørte ganske ved Sommerens Begyndelse. Om Høsten herskede, foruden en heftig Diarrhoe, ogsaa flere gastriske og galdeagtige Febre, der let helbrededes. Ormetilfældene vare meget hyppige og for Enkelte endog meget langvarige, men helbrededes dog for alle ved de sædvanlige Midler. Af chirurgiske Tilfælde forekom kun Et af Betydenhed.

Nordre Trondhjems Amt.

I østre Namdals Lægedistrict herskede vel epidemiske Sygdomme af og til i Løbet af Aaret, men de vare af en ualmindelig mild Character og krævede, saavidt vides, ingen Offere; saaledes bleve i Høilands Sogn til Grongs Præstegjeld 14 Personer angrebne af en nervøs-rheumatisk Feber. Kighoste vedvarede fra Slutningen af det foregaaende Aar fremdeles i Begyndelsen af 1845; men

ophørte aldeles ud paa Sommeren og viste sig ikke senere. Den veneriske Sygdom antog en temmelig alvorlig Character i Grongs Præstegjeld; efterat imidlertid de Angrebne 8 à 9 vare helbredede, bemærkedes senere intet Spor af Sygdommen. Af Radesyge og Spedalskhed findes ikke mange Tilfælde i Districtet, og de, som behandlede paa Sygehuset, ere forstørstedelen fra vestre Namdals District.

Paa Namdals Fogderies Sygehus bleve idethele behandlede 45 Syge, af hvilke 13 for venerisk Sygdom, 15 for Radesyge og 9 for Spedalskhed; 21 udgik helbredede, 5 i Bedring og 3 uhelbredede — 3 afgik ved Døden, og 13 laa tilbage ved Aarets Slutning. —

Vestre Namdals Lægedistrict. Ogsaa i dette Aar og fornemmelig i dets 4 første Maaneder viste epidemisk Typhus sig i Viks Sogn og angreb ialt 27 Personer, men var, som sædvanlig, af en mild Character, saa at samtlige Angrebne helbrededes. I Januar og Februar herskede en godartet Kighoste-epidemie i Nærø og Kolvereids Sogn, hvor ialt 21 Personer, mest Børn, vare angrebne. Den ophørte imidlertid som Epidemie efter disse 2 Maaneders Forløb, og senere viste sig kun 2 Tilfælde.

Med Hensyn til Spedalskhed og Radesyge er Tilstanden omtrent den samme som før; de Uhelbredeliges Antal er i stadig Tiltagende. Fnat er fremdeles almindeligt. Af venerisk Sygdom blev kun et Tilfælde anmeldt.

I søndre Indherreds Lægedistrict var Sundhedstilstanden usædvanlig god i det forløbne Aar. Typhus herskede kun i Størdalens Præstegjeld, men meget sjeldnere end i det foregaaende Aar og mindre ondartet, saa at kun et Par Dødsfald indtraf. Kusma var derimod almindeligere i nysnævnte og Frostens Præstegjeld, men saa godartet, at Lægehjælp ikke benyttedes, ei heller vides Nogen at være død af Sygdommen. Kighoste herskede over hele Districtet og var meget ondartet, saa at Mange, især spæde Børn, bleve Offre for den, naar Lægehjælp ikke blev søgt; af 56 Syge, som Districtslægen havde under Behandling, døde Ingen. Af Rheumatisme og Brystbetændelse, som ellers ere meget almindelige hvert Foraar, forekom kun nogle enkelte Tilfælde. Den veneriske Sygdom er meget udbredt i Størdalens Præstegjeld og synes at tiltage for hvert Aar. Af Spedalskhed med den tuberculøse Form forekom et Tilfælde. Radesyge bemærkedes ikke. Fnat og Ringorm ere almindelige blandt Almuen.

Norde Indherreds Lægedistrict. Af epidemiske Sygdomme herskede i Aarets Løb: Kighoste, Typhus, Brystbetændelser og rheumatisk-catarrhalske Affectioner. Kighoste begyndte som Epidemie i Marts Maaned og udbredte sig mere og mere indtil August Maaned, da den igjen aftog og var aldeles ophørt i November Maaned. Uagtet en stor Del Børn vare angrebne og Sygdommen, for hvilken Lægehjælp kun yderst sjelden søges, baade var haardnakket og langvarig, var Dødeligheden dog meget ringe i Forhold til de Angrebnes Antal.

Typhus herskede paa forskjellige Steder i Districtet og saagodtsom hele Aaret igjennem; den udbredte sig imidlertid ikke meget og var idethele heller ikke af nogen ondartet Beskaffenhed. En eiendommelig typhøs Epidemie begyndte i Juli Maaned i Beitstadens Præstegjeld og udbredte sig til de fleste Gaarde paa den sydøstlige Side af Beitstadsundet samt vedvarede endnu ved Aarets Udgang. Mere end 70 Personer vare under Behandling for denne Sygdom, blandt hvilke 3 døde. Brystbetændelser og flere acute-rheumatiske Affectioner forekom til forskjellige Tider af Aaret i Novbr. og Decbr. i Forbindelse med Kusma, lette Halsbetændelser og andre Forkjølelssygdomme. Af chroniske Sygdomme vare nervøse og hysteriske Affectioner, Gigt og Rheumatisme de mest fremherskende. Ondartede Hudsygdomme forekom ikke saa ganske sjældent. Af secundair venerisk Sygdom anmeldtes 9 Tilfælde, af Radesyge eet og af Spedalskhed 5 paa Inderøen.

Paa nordre Trondhjems Amtssygehus behandledes i Aaret 1845: 231 Personer, af hvilke 101 for venerisk Sygdom og 36 for Radesyge; 165 udgik helbredede, 17 i Bedring, 4 uhelbredede — 10 døde, og 35 laa tilbage ved Aarets Udgang. —

Nordlands Amt.

I søndre Helgelands Lægedistrict maa Aaret 1845 henregnes til de sundere. Kighoste, som allerede viste sig imod Slutningen af 1844 i de sydligere Egne, udbredte sig i 1845 over hele Districtet, men var dog idetheletaget af en mild Character, skjønt ofte langvarig. De egentlige Børnekopper forekom ikke, men vel Vandkopper, der dog ikke vare meget udbredte eller forbundne med heftige eller farlige Tilfælde. Mod Slutningen af Aaret herskede Rosen epidemisk i Vægø Præstegjæld. Chronisk Mavebetændelse, ofte forbunden med Affection af Leveren og Maveposen, forekomme særdeles hyppigt, fornemmelig hos Ø- og Kystbeboere, mellem hvilke Lyskebrok ligeledes ere meget hyppige hos Personer af begge Kjøen saavel ældre som yngre. Spedalskhed forekommer isærdeleshed i Alstadhoug, Brønø og Bindalens Præstegjelde og maa i disse Districter antages at være temmelig udbredt. Radesyge forekommer fornemmelig i Vefsens Præstegjæld. Paa Skjæggernæs Sygehuus behandledes i Løbet af Aaret 55 Syge, af hvilke 8 for venerisk Sygdom, 7 for Radesyge og 2 for Spedalskhed; 35 udgik helbredede, 11 i Bedring, 4 uhelbredede. 2 afgik ved Døden, og 9 laa tilbage ved Aarets Udgang.

Nordre Helgelands Lægedistrict. Som sædvanlig hjemsøgte Typhus ogsaa i dette Aar Districtet, dog var den ikke af nogen voldsom Character, og forekom alene i Næsne og Bodø Præstegjelde, hvor af 19 Angrebne kun 1 døde. Om Foraaret udbrod en voldsom Kighosteepidemie, den udbredte sig over hele Districtet, vedvarede helt til Aarets Slutning og bortrev mange Børn. Samtidig med denne herskede ogsaa Frisinger, og ofte viste begge Sygdomme sig i Forbindelse hos et og samme Individ. I Løbet af Sommeren forekom enkelte Tilfælde af Nældefeber og Strubehoste, hvilken sidste bortrev flere Børn i Alderen under 3 Aar. I Juni Maaned angrebes 7 uvaccinerede Børn af Børnekopper i Hemnæs Præstegjæld, hvor Smitten var hidbragt fra Lofotfiskeriet, og senere viste Sygdommen sig i Næsne og Lurø Præstegjelde, hvor Smitten var hidbragt fra Bergen. Den udbredte sig imidlertid ikke videre, hvilket maa tilskrives det Held, hvormed Vaccinationen foretoges paa samme Tid.

Af venerisk Sygdom, Fnat og Ringorm, forekom flere Tilfælde i Løbet af Aaret. Radesyge træffes yderst sjældent. Derimod er Spedalskhed temmelig udbredt i Næsne, Lurø og Rødø Præstegjelde, hvor deres Antal antages at udgjøre omtrent 54, hvorhos der i Hemnæs og Mo Præstegjelde skal findes 3 à 4.

Søndre Saltens Lægedistrict. Sundhedstilstanden var god i det forløbne Aar. I April Maaned forekom et Tilfælde af modificerede Kopper i Skjerstad Sogn, hvor Revaccinationen strax blev sat i Gang, saa at kun et eneste Individ blev smittet. I Juli Maaned udbrod Sygdommen atter i Fiskeværer Fleinvær i Gildeskaals Præstegjæld, hvor 6 Individder bleve angrebne, derpaa hjemsøgte den flere Gaarde paa Indlandet, og vedvarede lige til Aarets Slutning, paa hvilken Tid den antog en mere ondartet Character, saa at flere Individder døde. I Juni Maaned anmeldtes en catarrhalsk nervøs Epidemie i Bodø Præstegjæld, der angreb flere Personer, hvilke dog alle restitueredes, med Undtagelse af een, der vendte syg hjem fra Lofotfiskeriet og døde, førend Lægehjælp kunde erholdes. Paa Bodø Sygehuus behandledes idethele 49 Personer, af hvilke 20 udgik helbredede, 11 i Bedring, 4 uhelbredede, 2 afgik ved Døden, og 12 laa tilbage ved Aarets Slutning.

Nordre Saltens Lægedistrict. Det forløbne Aar henhørte idethele taget til et af de sundere. Af epidemiske og contagiøse Sygdomme yttrede Typhus sig i Januar Maaned i Ofotens Præstegjeld og i Juli og August i Lødingens og Hammerø Præstegjelde. Sygdommen var iøvrigt af en mild Character og ikke meget udbredt, ligesom ingen af de Angrebne døde. De modificerede Kopper viste sig i Løbet af Sommeren i Stegens og Lødingens Sogne. Vaccination foretoges for at standse Sygdommen, der heller ikke udbredte sig videre. Forøvrigt vare Lungesvindst, gastriske Febre, chronisk Rheumatisme og Diarrhoe de almindeligste Sygdomme.

Vesteraalens og Andenæs Lægedistrict. Biliøse og pleuritiske Tilfælde, — især i Aarets første Maaneder, — samt Typhus vare de mest fremherskende Sygdomsformer. De faae Dødsfald, som sidstnævnte Sygdom medførte, hidrørte nærmest fra, at Lægehjælp ikke i Tide blev søgt. Af Børnekopper forekom ogsaa enkelte Tilfælde, men fordetmeste godartede. Af sporadiske Sygdomme forekom som sædvanlig gastriske og catarrhalske Febre, Øiensygdomme, Cardialgie, Kolik, med flere. Af venerisk Sygdom vare 11 Tilfælde under Lægebehandling og af Spedalskhed i den anæsthestiske Form samt Fnat, respektive 4 af hver. Paa det midlertidige Sygehuus under Vinterfiskerierne i Vaagens Præstegjeld, blev idethele behandlet 74 Patienter, af hvilke 57 udgik helbredede, 9 i Bedring og 2 uhelbredede, 6 døde.

Lofotens Lægedistrict. Sundhedstilstanden var i 1845 idethele god, idet de enkelte forekommende Sygdomme hverken vare noget udbredte eller af nogen farlig Character. Børnekopperne viste sig i Januar og Februar Maaneder i Buxnæs Præstegjeld, hvor 6 Børn og een Voxen bleve angrebne; hos 3 af disse, der vare vaccinerede, var Sygdommen meget mild, hos de 2de andre var den ene heftigere, dog døde kun den Voxne. I November indbragtes Kopperne atter ved Fiskere fra Vesteraalens og de nordenfor liggende Præstegjelde og vedvarede endnu ved Aarets Udgang, kun meget Faa led imidlertid af de ægte Børnekopper, hvorimod de Fleste havde de formildede. To Børn døde i Buxnæs og en Voxen i Flakstad, formentlig paa Grund af Uforsigtighed under Sygdommen. I November Maaned viste ligeledes Typhus sig i Borge Præstegjeld, hvor 4 blev angrebne, hvilke dog samtlige bleve helbredede. Kighoste viste sig i Buxnæs Præstegjeld og var udbredt i begge dets Sogne. Kun faa søgte Lægehjælp, og Ingen døde af Sygdommen. Hos Enkelte viste sig før Kighostens Udbrud et let Anfald af Mæslinger. Ved Aarets Udgang var Sygdommen næsten endt. Af Spedalskhed, der fornemmelig forefindes i Buxnæs og Flakstad Præstegjeld, forekom 2 nye Tilfælde i Løbet af Aaret og af venerisk Sygdom et tertiært og 2 secundaire. Fnat er almindeligt hos Almuen.

Finmarkens Amt.

I Senjens Lægedistrict var Sundhedstilstanden idethele taget god i det forløbne Aar. Typhus forekom paa 2 Steder i Districtet mod Slutningen af Sommeren, var paa det ene Sted meget mild, men paa det andet derimod mere ondartet og bortrev 3 Personer. Blodgang yttrede sig i een Familie, hvis fleste Medlemmer bleve angrebne, uden at dog Nogen døde. I October viste Børnekopperne sig paa 3 Gaarde i Ibestads Præstegjeld, hvor omtrent 20 Personer bleve angrebne, af hvilke tvende døde. De Sygdomme, der hyppigst forekomme i Districtet, ere chronisk Rheumatisme og chroniske Mavetilfælde, hvortil Aarsagen maa søges delvis i Indvaanernes Sysler og Næringsveie og dels i usle fattige Boliger, slet Kost og megen Brændeviinsdrik.

I Tromsø Lægedistrict var Sundhedstilstanden særdeles god i det forløbne Aar. Den godartede Typhus, som i 1844 herskede i Bergs Sogn, ophørte ved Begyndelsen af 1845, uden at flere døde. I December bleve nogle Personer paa en Gaard i Tromsø Præstegjeld angrebne af en catarrhalsk-nervøs Feber, men helbreddes Alle. Forøvrigt vides ingen Epidemie at have vist sig i Løbet af Aaret, dog skal ifølge Rygtet nogle Tilfælde af Kighoste have forekommet i Lenvigs Sogn, af hvilke eet i November Maaned endte med Døden, idet Lægen tilkaldes for seent. Halsesygge, Øiensygdomme, Ørepine, godartet Cholera, Mavekrampe, nordentlig Menstruation, Kjertelsygge og enkelte Lungebetændelser af for detmeste af en rheumatisk-catarrhalsk Character forekom til enhver Tid af Aaret. Vandkopper viste sig i Løbet af Sommeren samt et Tilfælde af Børnekopper. Den veneriske Sygdom viste sig kun enkeltviis, og kun et af Tilfældene var indgroet. For Spedalskhed bleve 3 behandlede, af hvilke Een blev sendt hjem som incurabel, og Een døde; af Radesygge forekom eet og af Helvedesild 3 lette Tilfælde. Tarmeslyng medførte hos to Individuer Døden. Fnat og Udslet vare ikke almindelige.

Lyngens Lægedistrict. I de første Dage af Januar udbrod en ondartet Dysenterie paa 3 Gaarde i Lyngens Præstegjeld, hvor 12 Personer bleve angrebne, af hvilke 3 døde; deraf dog de 2 før Lægens Ankomst. Til samme Tid samt om Høsten og ved Aarets Slutning forekom flere Tilfælde af Typhus i Skjærvø Præstegjeld samt paa Lyngseidet. Spedalskhed forekommer ikke i Carlsø og Lyngens Præstegjeld, men derimod i Skjærvø Sogn; dog paa langt nær ikke i den Udstrækning som i Landets sydligere Egnene. Venerisk Sygdom findes ikke, og andre Hudsygdomme ere ligeledes yderst sjelden. Underlivssygdomme, rheumatiske Affectioner, især chroniske, Øien- og Øre-Sygdomme samt Betændelse i Luftrørgrenene, fornemmelig i chronisk Form, forekomme meget hyppigt. Chirurgiske Tilfælde ere ogsaa meget almindelige.

I Altens Lægedistrict var Sundhedstilstanden meget god i det forløbne Aar, og af epidemiske Sygdomme forekom kun nogle lette Tilfælde af Mæslinger hos Børn, af hvilke dog Ingen døde. Enkelte Tilfælde af Rheumatisme, Gigt og Modersygge forekom ligeledes og i Aarets sidste Maaned et Par Tilfælde af Lungebetændelse, der havde Døden tilfølge hos en 78aarig Mand. Venerisk Sygdom og Radesygge viste sig ikke. Fnat var i Sommermaanederne temmelig almindelig blandt Børn i Talvik.

Ved Altens Kobberværk forekom ogsaa i dette Aar endemisk Skjørbug og Ormesygdom, og var den sidste maaske noget i Aftagende, saa var Skjørbugen baade i extensiv og intensiv Henseende fornemmelig i Aarets første Halvdeel, mere fremtrædende end i noget af de foregaaende Aar, hvilket vel for en stor Deel hidrørte fra Vinterens Langvarighed. Af venerisk Sygdom behandlede kun eet Tilfælde hos en Person fra Skjærvø Præstegjeld. Den saakaldte Sneeblindhed iagttoges oftere i April Maaned og mere udviklet end forhen; den var hos Flere tilstede i den Grad, at Blindheden fuldstændig vedvarede i flere Dage. I den første Halvdeel af November Maaned blev endeel Børn angrebne af en gastrisk catarrhalsk Feber, som dog idethele taget havde en meget mild Character og ei foraarsagede noget Dødsfald; Lungebetændelser forekom af og til hele Aaret igjennem.

I Hammerfests- eller Vest-Finmarkens Lægedistrict var Sundhedstilstanden ualmindelig god i det forløbne Aar, saavel i Byen som i Landdistrictet og kun paa et eneste Fiskevær, Hjelm søen, udviklede sig i Mai og Juni Maaned een Epidemie af Underlivstyphus, der angreb 30 Individuer, af hvilke 4 døde. Af epidemiske Former forekom endvidere 2 Tilfælde af Børnekopper, hidbragte fra Nordland. Af Skjørbug, der hidtil har været den vigtigste endemiske Sygdom i Districtet, forekom intet Tilfælde i 1845, og Sygdommen har i

de senere Aar stadigen aftaget. Af Spedalskhed vare 3 Tilfælde anmeldte. Af sporadiske Sygdomme var Lungebetændelse den hyppigst forekommende.

Øst-Finmarkens Lægedistrict. Nogen bestemt Sygdomsconstitution var ikke fremherskende i det forløbne Aar, og hverken endemiske eller epidemiske Sygdomme bemærkedes. Af Skjørbug, som aarligen pleier at yttre sig, forekom intet Tilfælde. Venerisk Sygdom, Radesyge og Spedalskhed forekom heller ikke og Fnat, der før har været meget udbredt, er i betydeligt Aftagende. I April, Mai og Juni Maaneder fremkaldte de pludselige Temperaturforandringer flere inflammatoriske og febrilske Sygdomme. I Februar forekom et Tilfælde af Strube-hoste hos et 20 Aar gammel Fruentimmer, som lykkelig overstod Sygdommen.

Ta-

over Antallet af de i Aaret 1845 i Rigets
behandlede Syge og Be-

Sygehuse.	Tilbageiggende fra Aaret 1844.			Indkomne i 1845.			Tilsammen Be- handlede.		
	Mk.	Qk.	Tils.	Mk.	Qk.	Tils.	Mk.	Qk.	Tils.
Rigshospitalet.									
a. den medicinske Afdeling . . .	29	21	50	426	241	667	455	262	717
b. den chirurgiske Afdeling . . .	10	6	16	303	104	407	313	110	423
c. Afdelingen for Hudsyge . . .	25	17	42	229	248	477	254	265	519
Christiania Stifts Tugthuus. . .	27	14	41	287	153	440	314	167	481
Smaalenees Amts. .	-	-	34	-	-	83	-	-	117
Hedemarkens « . . .	15	16	31	16	32	48	31	48	79
Christians « . . .	11	13	24	30	41	71	41	54	95
Buskeruds Amt « . . .	9	8	17	69	56	125	78	64	142
Jarslberg og Laurvigs « . . .	10	7	17	42	34	76	52	41	93
Bratsbergs « . . .	3	12	15	25	36	61	28	48	76
Nedenæs og Raabygdelagets . .	-	-	8	-	-	50	-	-	58
Lister og Mandals	2	4	6	22	11	33	24	15	39
Christiansands militaire	-	-	4	-	-	87	-	-	91
Stavanger	11	6	17	62	28	90	73	34	107
Bergens civile	27	26	53	400	333	733	427	359	786
Reknæs Hospital	26	25	51	28	31	59	54	56	110
Trondhjems kommunale	49	56	105	392	334	726	441	390	831
Nordre Trondhjems Amt. . . .	20	21	41	90	100	190	110	121	231
Namdals Fogderie	5	2	7	20	18	38	25	20	45
Bodø	5	3	8	28	13	41	33	16	49
Helgelands Fogderi	5	7	12	17	26	43	22	33	55
Dolhuse.									
Christiania Fattigvæsens	10	10	20	8	12	20	18	22	40
Opslo —«—	4	-	4	3	-	3	7	-	6
Bergens —«—	-	-	40	-	-	33	-	-	73

*) Heri er tillige iberegnet de som ere udgaaede i Bedring.

Ifølge de indsendte Lister ere i Aaret 1845 vaccinerede i:

Christiania	Stift	12 817
Christiansands	«	6 023
Bergens	«	7 036
Trondhjems	«	4 954
Tromsø	«	2 576

Tilsammen 33 406

eller 4 144 flere end i 1844.

bel

Sygehuse og Stiftelser for Sindssvage
handlingens Udfald.

Udgangne									Døde.			Tilbage- liggende ved Aarets Slut- ning.			Forhold af Døde til Be- handlede.	
Helbredede.			I Bedring.			Uhelbredede.										
Mk.	Qk.	Tils.	Mk.	Qk.	Tils.	Mk.	Qk.	Tils.	Mk.	Qk.	Tils.	Mk.	Qk.	Tils.		
304	160	464	28	23	51	15	15	30	59	29	88	49	35	84	1:	7,19
235	78	313	26	14	40	8	3	11	18	5	23	26	10	36	1:	16,82
205	206	411	10	4	14	3	6	9	5	7	12	31	42	73	1:	37,16
284	145	429	5	1	6	8	3	11	3	-	3	14	18	32	1:	149,66
-	-	89	-	-	4	-	-	-	-	-	2	-	-	22	1:	47,5
20	34	54	-	-	-	-	-	-	1	2	3	10	12	22	1:	19,00
26	34	60	2	2	4	1	-	1	1	1	2	12	16	28	1:	33,5
67	50	117	4	4	8	1	-	1	1	3	4	5	7	12	1:	32,5
38	38	76	1	-	1	-	-	-	2	-	2	11	3	14	1:	39,5
13	24	37	-	-	-	1	1	2	1	1	2	13	22	35	1:	20,5
-	-	*) 43	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	14	1:	44,00
9	8	17	3	1	4	2	2	4	1	1	2	9	3	12	1:	13,5
-	-	75	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	14	1:	38,5
41	19	60	9	5	14	4	1	5	4	2	6	15	7	22	1:	14,16
341	203	644	3	5	8	6	5	11	34	23	57	43	23	66	1:	12,59
15	17	32	1	-	1	2	1	3	11	3	14	25	34	59	1:	3,64
343	329	672	14	6	20	16	5	21	14	10	24	54	40	94	1:	30,7
79	86	165	9	8	17	3	1	4	6	4	10	13	22	35	1:	19,6
11	10	21	2	3	5	2	1	3	1	2	3	9	4	13	1:	10,6
12	8	20	9	2	11	2	2	4	2	-	2	8	4	12	1:	18,5
14	21	35	3	8	11	2	2	4	1	1	2	2	1	3	1:	26,00
3	8	11	-	-	-	4	4	8	1	-	1	10	10	20	1:	20,00
1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	5	-	5	-	-
-	-	21	-	-	3	-	-	2	-	-	4	-	-	43	1:	7,5

I samme Aar er 39 Personer meddelte Autorisation som Hjælpevaccinatorer.

Ovenstaaende tabellariske Oversigt viser Antallet af de saavel paa Rigshospitalet som paa Rigets øvrige offentlige Sygeindretninger behandlede Patienter i Aaret 1845, efter de af Departementet modtagne Anmeldelser fra Lægerne. Ifølge de modtagne Beretninger ere 69 legale Obductionsforretninger blevne afholdte.

I Fødselsstiftelsen i Christiania laa tilbage fra Aaret 1844: 6 Fødende og i 1845 indkom 205, udgik 203, døde 1, laa tilbage ved Aarets Udgang 7,

General- over Ægteviede, Fødte

	Ægteviede Par.	Fødte.				Sum- ma.	Folhold af uægte Fødte mod ægte Fødte
		Ægte.		Uægte.			
		Mk.	Qk.	Mk.	Qk.		
Christiania Stiftsprovstie...	421	580	563	142	102	1387	1: 4,68 eller 21,36 %
Christiania Stift.....}	4195	7625	7447	642	669	16383	1: 11,49 eller 8,69 %
Stiftsprovstiet undtagen...}							
Christiansands Stiftsprovstie	79	111	115	7	4	237	1: 20,54 eller 4,86 %
Christiansands Stift....}	1617	3486	3356	115	105	7062	1: 31,1 elter 3,21 %
Stiftsprovstiet undtagen...}							
Bergens Stiftsprovstie.....	199	363	336	35	24	758	1: 11,84 eller 8,46 %
Bergens Stift.....}	1657	3048	2782	137	155	6122	1: 19,96 eller 5,00 %
Stiftsprovstiet undtagen...}							
Trondhjems Stiftsprovstie..	77	143	149	25	24	341	1: 5,95 eller 16,81 %
Trondhjems Stift.....}	1377	2313	2199	387	393	5292	1: 5,78 eller 17,28 %
Stiftsprovstiet undtagen...}							
Tromsø Stift.....}	948	1639	1588	207	184	3618	1: 8,25 eller 12,11 %
Summa	10570	19308	18535	1697	1660	41200	1: 11,27 eller 8,87 %

Sammesteds blev i Løbet af 1845 født 213 Børn, af hvilke 14 vare dødfødte. 5 døde kort efter Fødselen, 187 udgik, og 7 laa tilbage ved Aarets Udgang,

I Aaret 1845 have 15 medicinske Studenter underkastet sig Embedsexamen, 13 i det latinske Sprog og 2 i Modersmaalet. 7 Pharmaceuter have absolveret pharmaceutisk Examen og 20 Fruentimmer have været oplærte i Jordemoderkunsten og bestode Examen deri.

Efter de fra Rigets Biskopper indsendte Lister over fra 1ste Januar til 31te December 1845 Ægteviede, Fødte og Døde er ovenstaaende Generaltabel affattet, der giver Anledning til følgende Sammenligninger.

Antallet af Ægteviede var i 1845 10 570 Par, eller 280 flere end i 1844.

Antallet af Fødte var i hele Riget i 1845: 41 200 eller 2 225 flere end i 1844.

I Christiania Stift var dette forøgede Antal omtrent 7.33 %, i Christiansands Stift 5.53 %, i Bergens Stift 3.92 % og i Tromsø Stift 15.62 %; derimod var et formindsket Antal i Trondhjems Stift 2.22 %.

Antallet af Døde i hele Riget i 1845 var 22 303 eller 24 flere end i 1844.

I Bergens Stift var dette forøgede Antal omtrent 8.01 %, i Trondhjems Stift omtrent 1.09 % og i Tromsø Stift 9.86 %; derimod var Antallet i Christiania Stift 2.13 % og i Christiansands Stift 6.77 % mindre.

Antallet af Dødfødte i hele Riget var i 1845: 1 699 eller 92 flere end 1844.

Tabel

og Døde i Norge 1845.

Dødfødte.			Forholdet af Dødfødte mod levende Fødte.	Døde.			Overskud		Forholdet mellem Overskuddet af Fødte og det hele Antal Fødte.	Forholdet mellem Overskuddet af Fødte og det hele Antal Døde.
Mk.	Qk.	Sum- ma.		Mk.	Qk.	Sum- ma.	Af Fødte.	Af Døde.		
50	36	86	1 : 16,12 eller 6,20%	452	363	815	572	-	41,24%	70,18%
346	284	630	1 : 26,00 eller 3,84%	4028	3959	7987	8391	-	51,21%	105,05%
6	1	7	1 : 33,95 eller 2,95%	94	112	206	31	-	13,08%	15,04%
147	101	248	1 : 28,47 eller 3,51%	1725	1755	3480	3582	-	50,72%	102,93%
18	17	35	1 : 21,65 eller 4,61%	364	295	659	99	-	13,06%	15,02%
177	117	294	1 : 20,82 eller 4,80%	2038	1899	3937	2185	-	35,69%	55,49%
13	10	23	1 : 14,82 eller 6,74%	129	122	251	90	-	26,39%	35,85%
136	83	219	1 : 24,16 eller 4,13%	1424	1383	2807	2485	-	46,95%	88,52%
85	72	157	1 : 23,04 eller 4,33%	1191	970	2161	1457	-	40,27%	67,88%
978	721	1699	1 : 23,24 eller 4,12%	11445	10858	22303	18892	-	45,85%	84,70%

Af de i 1845 Fødte vare:

i Christiania Stift 194 Par Tvillinger, 2 Trillingfødsler.

Christiansands — 90 — — — — —

- Bergens — 72 — — — — —

- Trondhjems — 60 — — — — —

- Tromsø — 39 — — — — —

Tilsammen 455 — — — — —

Døde som Spedalske eller efter at være Spedalske.

		Mk.	Qk.	Tilsammen.
Christiania	Stift	1	-	1
Christiansands	—	2	6	8
Bergens	—	42	20	62
Thronhjems	—	15	8	23
Tromsø	—	9	8	17
Summa		69	42	111

Foranstaaende Beretning om Sundhedstilstanden i Riget i 1845 tillade vi os
herved underdanigst at forelægge deres K. Majestæt.

Rettelser og Trykfeil i Beretningen for 1884.

Pag. IV Linie 7—6 lisez: dans 43 de ces hôpitaux il a été traité 9 655 maladies, dont 7 711 sont sortis et 941 décédés, ce qui constitue une mortalité de 10.s sur 1000.

Pag. LXXXVIII, Tabel LIV. De opførte Summer for Antallet af de paa Sygehusene behandlede Tilfælde i 1884 ere feilagtige. De udgjorde nemlig:

Tabel LIV.	Tilbageiggende fra det forrige Aar.			Indkomne.			Tilsammen Behandlede.			Udgaaede.		
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
Tilsammen	998	537	461	8657	4763	3894	9655	5300	4355	5825	3178	2647
Summa	1000	538	462	8938	5032	3906	9938	5570	4368	6000	3345	2655

(Forts.).	Udgaaede						Døde.			Tilbage- liggende ved Aarets Slutning.			Mortali- tets- procent til samtlige Ud- gaaede.	Antal af Forplei- ningsdage for hver Ud- skreven.
	i Bedring.			uhelbredede.										
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.		
Tilsammen	1309	732	577	577	320	257	441	549	392	1003	522	481	10.s	47.9
Summa	1393	811	882	589	332	257	952	560	392	1004	523	481	-	-

i Beretningen for 1885.

Pag. XLII. Spedalskhed. De opførte Tabeller over de Spedalske ere kun foreløbige. Endelige Opgaver ville blive leverede i Beretningen for 1886 og i «Tabeller over de Spedalske» m. m. i Femaaret 1881—85.

Tabel XXIX. Staar Spedalske i Riget i og udenfor Stiftelserne: «i og» udgaar.

Side.	Staar.	Læs.
3	Akut Bronchit April: 712	715.
13	Obstetriciske Operationer, Tangforløsning: Ligelig forsnævret Bækken: Børn lev. 1	-
	Barselkrampe: " " "	1.
	Udtrækning: Tilbageholdelse: Mødre død 1	-
21	Retsmedicinske Forretninger: 30	31.
54	Obstetriciske Operationer: Efterbyrdsoperation: Mødre død	uopgivet Udfald.
115	— — — Exvisceration: Mødre lev.	død.
125	— — — Tangforløsning: Børn død- fødte 6	7.
	— — — Efterbyrdsoperation: Mødre lev. tilsammen 1	3.
130	Dødsfald af Svindsot: 790	760.
	— — — pCt 22,1	23,4.
	— — — 555	525.
138	Antal Hjælpevaccinatorer: 45	44.
159	Obstetriciske Operationer, Tangforløsning: Mødre til- sammen 24	42.

